Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ambrosii Calepini Dictionarivm Vndecim Lingvarvm

Calepino, Ambrogio

Basileae, 1616

D

urn:nbn:de:bsz:31-107476

Visual Library

Cyphi, κῦφι, Thymiamatis compositio est, dicata diis, qua abunde Aegyptii sacerdotes utuntur. Constat (ut Plutarchus ait) ex melle, vino, uva passa, cypero, resina, seseli, aspaloto, myrrha, bitumine, junco, bryo, calamo, utroque juniperо, cardamomo, lapatho. Rationem componendi, vide apud Diosc. lib. 1. cap. 24.

Cypřrus, f. c. Herba est, folia habens ad iridis similitudinem mucronata, quæ à Latinis Gladiolus dicitur, radice bulbosa, odore vicino nardo: ξύφιον. ¶ Est & per se Indica herba quæ Cyperis vocatur, gingiberis effigie, commandücata croci vim reddens. Vide Plin. lib. 21. cap. 18.

Cyporon, genus palustris herbæ, lege Diosc. lib. 1.

Cyprinus, [κύπριος. Anglicè, A carpe.] Piscis est ex genere chombrorum: cujus meminit Plin. lib. 32. cap. 11.

Cyprium, æ, Vide CYPRVM.

Cypseli, m. t. [κύψελαι. Ger. Ein Spyr. Pol. Irjyskowie. Vngar. Fecske. Angl. A martinet.] Aves ex hirundinum genere, quæ & Apodes vocantur, ἀπὸ τῶν κυψέλων: hoc est, ab alveari, cò quòd nidũ specie alvearis ex luto fingant. Autor. Plin. lib. 10. cap. 39.

Cyrnea, æ, Vasis vinarii genus, teste Nonio. [Ang. A bottle, a great piece to drink in.] Plautus Amph. Cadus erat vini, inde implevi Cyrneam. ¶ Sunt qui Cyrneam scribant per i nostrum, ut κιρνῶ & κιρνᾶν: hoc est, à miscendo dictum velint.

Cyrrha. Vide CIRRHA.

Cystilithi, lapides qui spongiis innascuntur: sic dicti, quia vesiculæ medeantur.

Cyssis, & Cystis, vide CISSVS & CISTVS, perperam antea per i scribebantur hæ dictiones. Sunt enim Græcæ stirpium voces: κύστις enim hederam significat: κύστις verò fructus est medicis valde notus.

Cytinus, [κύτινος. Gall. La fleur d'vn grenadier. Ital. Primo fior de pomo granato. Germ. Granatapfel blust. Hisp. La granada quando sale de flor, ò flor de la granada. Polon. Kwiat od granatowego jabl. Vngar. Gonia gránát virága. Anglicè, The flowre of a pomegranate.] Flos mali Punicæ sativæ, ut balaustium sylvestris, ut est apud Dioscoridem. Plinius cytinum interpretatur primò pastum punicæ florere incipientis. Flores verò ipsos in Cytino crumpentes, Balaustia, natura astringentes. Soler tamen appellatio hæc & ad alia quoque genera congruere: unde Dioscorides Apollinaris herbæ flores Cytinos appellavit.

Cytisus, f. f. [κύτισος. Germanicè, Ein ticin blumlin / nit Rhamnus / vnnd hat bienen wie klee.] penultima correpta, Genus fruticis incani, ad similitudinem rhamni, cubitalibus ramis, foliis loti trifoliæ, quem Aristomachus Atheniensis minis laudibus prædicavit, eo præcipuè nomine, quòd lætissimum pecori pabulum præbeat, & lactis copiam augeat: quod etiã confirmat Plinius libro 13. cap. 24. Inventus est autem hic frutex primò in Cythno insula (unde & nomen accepit) & inde translatus in omnes Cycladas & urbes Græcas. Columella libro 13. capite 28: Cytisum quem Græci aut ξίνον, aut κρηνίδα, aut κυτίσῳ vocant) quam plurimum habere expedit, quod gallinis, apibus, ovibus, capris & omni generi pecudum utilissimus est. Idem alibi duas facit Cytisi species, sativam, & alteram suæ spontis.

D

LITERA, Est ex numero mutarum. Quingẽta in numeris significare putatur: sed non D, verùm duæ hæ notę IↃ quingenta significant, pro quibus imperiti, D, scripserunt. ¶ Quandoq; pro th aspirato ponitur, ut θεὸς, Deus. ¶ Quandoq; cõvertitur in b, ut quod olim Duellum, nos jam Bellum dicimus, & Duellona, Bellona. ¶ Quandoq; in l, ut à Sedeo, olim Sedda dicebatur, quæ nunc Sella. ¶ Quandoq; in r, ut Meridies, ab eo quod est medius dies. ¶ Interponitur nonnunquam in compositis hiatus prohibẽdi causa, ut Prodest, Redarguo, Redeo, Redintegro. ¶ Subtrahitur etiam nonnunquam, quando sequens syllaba ab s, cum alia consonante incipit, ut Ascendo, Aspicio. ¶ Quando autem convertatur in alias literas, dictum est in præpositione Ad. In fine cujusque dictionis corripitur, præterquam ubi est diphthongus, ut in haud. ¶ D. A. In notis antiquorũ vel A V G. Divus Augustus. D A. dona. D. AE. de ærario. D A T I. Dathico. D. A. M. S. A V. de avibus malè senserunt augures. D. A V G. Deo Augusto, vel Divo Augusto. D B. C. D. C D. E. diebus Cæsaris dictatoris causa dicata est. D. B. D D. de bonis dixerunt vel dederunt. D. B. S. F. de bonis suis fecit. D. B. N. de bonis nostris, vel de bene notatis. D. B. M. de bene merentibus. D. B. C. de bene consulentibus, vel de bono communi. D. B. I. de bono judicio. D. B. I N. de bonis incertis. D. B. I diis bene juvantibus. D B. Decius Brutus. D. C. N. N. B. D. de Cæsare nemo non bene dicat. D. C. C AE S. Divus Cæsar. D. C. A. Divus Cæsar Augustus. D. C. S. de consulum sententia, vel consulis vel consilii sententia. D. C. T. detractum. D. D. S. duo deferebantur. D. dedir, vel dies. D D. dandam. D. M. dedimus mercedem. D D. dandas. D. D. D. A. A. A. dedicarunt, dederunt, dono, aureo, argẽto, ære. D D. M. V. dies mali venerũt. D D. declinaverũt, vel dedicaverũt. D D C. dedicaverũt. D. D. N. M. P. dare de nuto mihi parat. D. B. V R G. de bonis virginis. D D E. H. L. I O. L I B. P R I. D N. M A R. P V. E T. L I. P. dedicatus est hic locus Iovi liberatori primũ, deinde Marti pugnatori & Libero patri. D. D Q. O. H. I. S. E. V. diis deabusq; omnibus hunc locũ sacrum esse voluerunt. D. divus vel Decius, vel diebus, vel devotus, vel diurnus, vel dedicavit. D. diva. D. dedicavit. D. D. dedicaverunt vel dedicarunt. D D. dedimus, dedicatio. D. D. deo dedicavit, vel dotis datio, vel dictio, vel dis dannbus, vel donantibus, vel dono dedit, vel ducum dux, vel duceduc, vel dono datum, vel deo domest. vel donavit, vel dono dicavit, vel ductio ducis, vel deus dedit, de donis, vel deinde, decreto dato. D. D. D. datus decreto decurionũ, vel dedit, vel dono decurionum dedit, vel dono dedit, dicavit, vel dono decuno dedit. D. D. D. dono dederunt, vel dedẽre. D. D. D. D. dignum Deo donum dicavit, vel decreto decuriones dederunt. D. D. I. M. dono dedit libero munere. D. D. N. N. domini nostri de tribus Imp. D. D Q. dedit donavitque. D. D. Q. S. diis deabusque sacrum. D. I. S. duabus sacris vel sacrum.

Dacrymas, autore Festo, Livius Andronicus appellabat, quæ nos lacrymas, Græcos sequutus, qui δακρύων vocant Lacrymari, & δάκρυα lactymas. Vnde etiam constat verbum Lachrymor, & nomen Lacryma meliùs sine aspiratione scribi, quemadmodum vox Græca, à qua originem trahunt.

Dactylus, penultima correpta, m. s. [אצבע tsibbaʿ δάκτυλος. Gallicè, Vn doigt. Italicè, Dito. German. Ein finger Hispan. Dedo. Polon. Palec. Vngar. Vy. Ang. A finger.] à Latinis dicitur digitus: unde Dactylotheca (quæ Græcis etiam Chirotheca) pro tegumento manus, vel digitorum sumitur. [Polon. Palcich.] ¶ Dactylus item vocatur pes metricus, quum syllabam longam duæ breves subsequuntur, Herous pes Cicero dictus, lib. 3. de Orat. quòd eo scribantur facta heroum & principum. ¶ Item Dactyli dicũtur fructus palmæ. Apicius: Ex cuci drachmæ singulæ dactylorum ossibus tortidis quinque. ¶ Dactylus præterea graminis genus est, de quo sic scribit Plin. libr. 24. cap. 19. Sunt qui & aculeatum gramen vocant tria genera, quum in cacumine aculei sunt plurimum quini (dactylon vocant) hos convolutos naribus inserunt, extrahunt que sanguinis ciendi gratia. ¶ Dactylus item piscis est è genere concharum. Plin. lib. 9. cap. 6: Concharum è genere sunt dactyli, ab humanorum unguium similitudine appellati. ¶ Dactylus Idæus, gemma. Plin. lib. 37. cap. 10: Idæi dactyli in Creta ferreo colore pollicem humanum exprimunt.

Dactylicus, a, um, [δακτυλικός. Vngar. Vyes.] Cicer. in Orator. Quod ille dactylicus numerus hexametrorum magniloquentiæ sit accommodatior.

Dactylion, [δακτύλιον, Græci annulũ dicũt, ἀπὸ τοῦ δακτύλου: hoc est, à digitis. Gall. Anneau. Ital. Anello. Ger. Ein fingerring. Hisp. Anillo. Pol. Pierscyen. Vng. Gyrũ rũ. Ang. A ringe.]

Dactyliotheca. [δακτυλιοθήκη. Polon. Skrzynka wkiorej chowają pierścienie. Vngar. Gyrũ rũ tok. Ang. A ringe case, or glove.] Annulorum capsula: δακτύλιος enim annulus est: θήκη capsula sive arcula ubi quid reponitur. Vlpianus l. 52. de legat. & fideicom. Idem Pomponius in dactylotheca legata tractat, & ait annulos quoque continere: non solùm thecam, quæ annulorum causa parata est. Malè autem hic antea scriptum erat dactylothecam pro gemma Plinio positam: quia locus Plin. lib. 37. cap. 1. omnino ostendit contrarium.

Dactylis, hujus dactylidis, fœmin. gen. [סבלת tabbaʿath δακτυλίς, ίδος. Gallicè, De la grossour d'vn doigt. Italicè, Longo vn dito. Germanicè, Eines fingers dick oder groß. Hispan. Longo vn dedo. Polon. Miaszy tako palec. Vng. Egy vyes. Ang. Of the thickness or length of a finger.] ut dactylides vites dictæ à gracilitate digitali: vel fortassis quod grana habeant dactylis similia: hoc est, fructui palmæ arboris. Plin. libr. 14. cap. 3. Has etiam dactylos vocat Col. lib. 3. cap. 2.

Dactylion, scammonia apud Diosc. lib. 4. cap. 182.

Dæmon, m. t. [שד shedh. δαίμων. Gallicè, Angelus ou mauvais. Italicè, Demonio. Germanicè, Ein wissenhafter geist / er sey gut oder böß. Hispanicè, Angel bueno o malo. Polon. Anyoł dobry albo ſ'i mſzyſtko wiedzący. Vngar. Io és gonosz angyal. Angl. An angel

ἐπιστήμονα καὶ σοφὸν] Deus, sive sapiens, ἀπὸ τοῦ δαήμεν, quod est scire. August. lib. 9. de Civit. Dei: Dæmones dicuntur, quoniam Græcum vocabulum est, ob scientiam nominati. Nostræ religionis homines appellant spiritus in cœlo à Deo creatos, qui de cœlo ejecti, partim in terræ infimo, partim in hoc aëre damnati sunt. Hinc Eudæmon & Cacodæmon pro bono & malo dæmone. Dæmon etiam animus humanus in corpore situs vocatur. ¶ Dæmones, inquit Apul. sunt genere animalia, ingenio rationabilia, animo passiva, corpore aëria, tempore æterna. Dæmōnĕus, a, um, quod est dæmonis. [δαιμονικός. Vngar. Ördögi.] Lactant. lib. 4. in fine: Sed dæmonicis fraudibus interiti divinum nomen, cultumque perdiderunt.

Dæmōnĭsam. [δαιμονίωσον. Polonicè. Diabelstwo. Vngar. Ördög.] Idem quod dæmon, numen, Deus. Vnde extat Apuleii liber de Dæmonio Socratis.

Dagnades, Vide DAGNADES.

Dagnādes, Aviculæ quas potantes Ægyptii ad coronas devocabant, dum potum exercebant, quæ cantilando & morsitando non patrentur dormire potantes. Autor. Festus.

Dalmatica vestis, est qua modò utuntur omnes Diaconi ex consuetudine in solemnitatibus, ut 76. dist. de Jejunio.

Dālum, n. t. velum minimum ad proram navis devixum.

Dāma, Genus capræ sylvestris, tàm masculini quàm fœminini generis. [אַיָּל ayal. אַיָּלָה ayalah. ἔλαφος. Gall. Vn daim. Italicè, Capra selvatica. German. Ein weider Hirsch/ Damhirsch/ oder ein gamsz oder Damhirsch. Hispan. Cerva o cabra montes. Pol. Danica. Vng. in Anglicè. Adie or hocke.] Virg. in Pharmacev. Cum cervis tamen venient ad pocula damæ. Martialis: Dente timent apri, defendunt cornua cervum, Imbelles Damæ quid nisi præda sumus! ¶ Hujus diminutivum est Damula.

Dāmāsōnium, n. t. [δαμασώνιον. Pol. Wodna bábka. Vng. Vizi hanyma virága.] Herba est plantaginis folia habens, angustioraque & in terram reflexa. A' Dioscoride ἀπὸ τοῦ ἄρου appellatur. Nonnulli putant eam esse, quā vulgus Plantagini æquinoctialem illam quæ ab officinis Fistola pastoralis dicitur.

Dāmnum. [Pol. Szkoda. Vng. Kár.] teste Festo, Sacrificii genus, quod in operta fiebat in honorem Bonæ deæ: ita dictum per contrarium sensum, quòd minimè esset δημόσιον: hoc est, publicum. Vnde & Dea ipsa Damia, & sacerdos ejus Damias appellata est. Autor Festus.

Dāmnātus, pro Damnatus apud Iureconsultos. [אחיב mechuyyab אשם ashem. אסור, אסורים. Gall. Condamné. Ital. Condannato. German. Verurt. Hispanicè, Condenado. Pol. Skazany, potępiony. Vng. Meg/ítélve/ítélt, kárhoztatott. Ang. Condemned.] Matthæus: Quisquis mihi hæres erit, dare damnas esto. Virbius autem hoc verbo quum testator suo testamento damnabat hæredem ad præstandum alicui aliquod legatum. Quintil. lib. 7: Hæres meus uxori meæ damnas esto dare argenti, quod elegerit pondo centum.

Dāmnum, n. t. Varro, à Demendo dictum, quum diminutionem rei domi fit. Iactura, detrimentum, incommodum, malū. [מזק mizk. δαπάνη, ζημία. Gall. Dommage. Ital. Danno. Germ. Schaden. Hisp. Danno. Pol. Szkoda. Vngar. Kár. Ang. Damage, hurt, loss.] Terent. in Adelph. Nisi eo ad mercatum venam, damnum maximum est. Cicer. quòd declamationibus nolim cares, damni nihil facis. ¶ Damnum infectum, est damnum nondum factum, quod futurum veremur, apud Caium Iurisconsultum.

Dāmnĭfĭco, Damnum ifero. [הזיק hizzik. ζημιόω. Gall. Faire dommage. Ital. Danneggiare, far danno. Germ. Schaden thun. Hisp. Hazer daño. Pol. Szkodzić. Vng. Kárt tesz. Ang. To endomage.] Damnificus, qui infert damnum. Plaut. in Cistel. Imitatio, neque bellum, & damnificum.

Dāmnĭfĭcus, m. f. [ζημιοφόρος. Gall. Portemalheur, dommageable. Ital. Che fa o porta danno. Germ. Der schaden thut/ schädlich. Hisp. Cosa dañosa o que hace daño. Pol. Szkodliwy. Vngar. Kárt okozó. Ang. That bringeth damage or losse.] Plaut. in Truculento hoc fimul mulieri damnigeruli foras gerrones.

Dāmnōsus, a, um, Damnum vel detrimentum habens conjunctum. [ζημιώδης, βλαβερός. Gall. Dommageable. Ital. Dannoso. Germ. Schädlich. Belg. Schadelick. Hisp. Cosa dañosa, que hace daño. Pol. Szkodliwy. Vng. Káros. Ang. Domageable, hurtful, harmful.] Colum. lib. 1: Quod etsi per partes nonnunquam damnosum est, in summa tamē compendiosum. ¶ Aliquando sumitur activè, pro eo quod damnum infert. Plaut. in Bacch. Quid tibi commercii est cum diis damnosissimis! ¶ Aliquando passivè, ut apud Plaut. in Epid. Damnoso sene, pro eo qui damnum subeat. Damnosus, profusus. Sueton. in Neron. Non in alia re damnosior, quàm in ædificando.

Dāmnōsĭōr, comparativus à damnosus. [Vngar. nagyobb kárral.] Ponitur pro profusiori apud Suet. in Nerone cap. 31: Non in alia re damnosior quàm in ædificando.

Dāmnōsē, adverb. Periculosè. [ζημιωδῶς. Gall. Dommageablement, avec dommage. Ital. Con danno. Germanicè, Mit schaden/ oder schädlicher weis nach. Hispan. Con daños. Polon. Szkodliwie. Vngar. Káros. Ang. With great damage and losse.] Horat. 2. Serm. Satyr. 8. -tum Vibidius Balatroni, Nos, nisi damnosè bibimus, moriemur inulti.

Dāmno, as, act. p. condemno, improbo, convinco. [חיב chiyyeb. עבש hanōsh. καταδικάζω. Gall. Condamner. Ital. Dannare, condennare. Germ. Verdammen/ verurtheilen. Belg. Verdoemen. Hisp. Condenar à danar. Pol. Potępiam, gania, gardzę. Vng. Kárhoztatom. Ang. To condemne, to appoynte be punished.] quandoq; ablativo, quandoque genitivo jungitur. Cic. 4. ad Heren. Majores nostri si quàm unius peccati mulierem damnabant, simplici judicio maleficiorum multorum convictam putabant. Quo pacto? Quoniam quā impudicam judicaverant, eam venefici quoque damnatam existimabant. Cicer. 1. Tuscul. Sed plurimi contrà nituntur, animosque quasi capite damnatos morte mulctant. ¶ Quandoque verò non apponitur pretium, vel peccatum, pœnave peccati accusativo tantùm jungitur, & significat culpo. Cicer. 4. Tusc. Rerum naturam potius, quàm erroreṁ damnare volumus. ¶ Interdum accipitur pro exhæredare ἀπὸ κληρονομίας: unde è duobus filiis, alterū hæredem institutum, alterū damnatum legimus: hoc est, exhæredatione improbatum. ¶ Interdum pro compellere, obligare, & necessitate obstringere. Terentius in Phorm. Tuus est damnatus gnatus, non tu. ¶ Composita à damno sunt, Condemno, & Prædamno, quod est ante damno, προκαταδικάζω. Liv. lib. 4: Totam culpam ejus temporis prædamnatum collegam transferentem, omnes tribus absolverunt.

Dāmnātĭo, onis, verbale, f. t. Condemnatio, calamitas. [עבש hanōsh, καταδικάζω. Gall. Dommement, condemnation. Ital. Condannagione. Ger. Verdammung. Hisp. Condemnation. Pol. Potępienie. Vngar. Kárhoztatás, kárhosztalás. Ang. A condemning.] Reorum acerbissimæ damnationes, Cic. in Pison. Idem 4. Verr. Docuisseque hanc damnationem duci non oportere, &c.

Dāmnātĭlis, hujus damnatus, penult. prod. m. q. Idem quod damnatio. [καταδικαστέος, καταδικαστής. Vngar. Kárhoztat.] Plin. lib. 7. cap. 44: Alieno beneficio postea vixit, bonis inde etiam consecratis à damnatu suo.

Dāmnātōrĭŭs, ria, rium, Quod damnationem adfert, quod condemnationem habet conjunctam. [καταδικαστικός. Gall. De condemnation, qui condemne. Ital. Di condannagione. German. Das zu dem verdammen oder verurtheilen gehört. Hispan. De condemnacion, lo que condemna. Polon. Potępienia przynależące. Vng. Kárhosztató. Ang. That condemneth.] Cicer. 5. Ver. Verres in Zenonem judicium dabat illud suum damnatorium de ingenuorum professione.

Dāmnātōrĭā tabella. Sueton. in August. καταδικαστικὴ πινακίς.

Dāmnātŭs, part. [אחיב mechuyyab. עבש hanōsh. καταδικασθείς, καταδικασμένος. Gall. Condamné. Ital. Dannato. Ger. Verdammet/ verurtheilet. Hispan. Condenado. Pol. Potępiony, skazany. Vngar. Kárhosztatott. Ang. Condemned.] ut, Damnatus capitis, vel capite: hoc est, condemnatus. ¶ Interdum etiam idē quod obligatus vel astrictus. Vnde hæredes dicebantur Damnati ad præstandum legatum: hoc est, astricti & obligati. Pro quo veteres etiam dicebant Damnas. Item: Damnatus voti, vel voto dicitur is, qui jam ejus, cujus gratia votū fecerat, factus est cōpos. Et, Damnare alicuem voto dicebantur dii, quū alicui tribuebant id cujus gratia votū susceperat. Fiebant autē vota ferè sub conditione, hoc modo: Mars pater, si mihi, populoque Romano hodie victoriam dederis, hoc ipso in loco tibi ex marmore templū statuam. Hoc voto ita facto, qui vovit, statim factus est reus voti, nihil tamē cogitur præstare, nisi adepta victoria. Vbi autem jam debellatis hostibus contigerat victoria, tunc demum dicebatur damnatus voto: hoc est, astrictus & obligatus ad persolvendum votum. Virg. in Daph. Vt Baccho Cereriq;, tibi sic vota quotannis Agricolæ facient: damnabis tu quoq; votis. Hæc ideò hic fusius notanda duximus, quòd ipsum etiā Macrobium altissimē eruditionis virū, & plerosq; alios, qui ejus autoritatem sequuti sunt, ea in re lapsos videremus, qui arbitrātur eum dici damnatum votis, qui jam votā persolvit. Hoc autē verū non esse, apertissimē cōvincitur uno Livii testimonio lib. 7. ab Vrbe condita: Dictator (inquit) deorum quoque opes adhibendas ratus, inter ipsam dimicationē ædem Iunoni Monetæ vovit: cujus damnatus voti, quū victor Romā revertisset, Dictatura se abdicavit. Et paulò post: Anno postquam vota erat, ædes Monetæ dedicatur. Audisne Dictatorē protinus parta victoria fuisse damnatum voti, quū tamen votum adhuc non persolvisset, quod subsequenti demum anno fuit persolutum! A' participio Damnatus fit compositum Indemnatus, non condemnatus, ἄκριτος. Salust. in Catilin. Hi primò cœpere queq; pessimum, & omnibus invisum, indemnatū necare: hoc est, indicta causa & nulla præcedēte condemnatione. Liv. lib. 2. ab Vrb. Eum indemnatū indicta causa nō debere violari. Cōposita à Damno sunt Cōdemno, & Prædamno, quòd est antè damno, προκαταδικάζω. Livius 4:

Totam

Totam culpam ejus temporis in prædamnatum collegam transferentem omnes tribus absolverunt.

Dānē, Laurus Alexandrina apud Dioscor. lib.4.cap.245.

Dānistā, Fœnerator, creditor. [משה *nesihō. danistēs.* Gall. *Vsurier, qui prestle à interest.* Ital. *Vsuraio, creditore.* German. Ein Wucherer. Hispanice, *Vsurero.* Polon. *Lichwiarz.* Vngar. *Vsorás.* Anglicè, *An vsurer or leader for gaine.*] Plaut. Mongerus est mihi danista, qui de me argentum non petit. δανὰ τὸ δανείζειν, quod est mutuum dare.

Dānistēus, *δανειστής*, Fœneratorius. [Vngar. *Vsorás.*]

Danunt, quandoque à veteribus dicebatur pro Dant, & Duis pro Dederis. Plautus cui servitutem dii danunt leoniam. Nonius.

Dapalis, Dapaticus, Dapatice, Vide DAPS.

Daphnia, Gemma comitialibus morbis utilis existimata. Plinius lib.37.cap.10.

Dāphnōides, [*δαφνοειδής.* Gall. *Laureole.* Ital. & Hisp. *Laureola.* Ger. Lorbertraut / (oder wie es etliche verteutschen) teufelshaß oder teufelland. Pol. *Krzak bakkowy.* Vn. *Vad borostyan.* Ang. *A kind of bayetree.*] Lauri species, baccas habens è nigro rubescentes, quibus guttatis os atque guttur accenditur. Frutex est tamo fus, crassiore, quàm lauus, folio. Autor Plin. libr. 15. cap. ult. ¶ Idem item Daphnoides, clematidis species, mollia vitulia per terram spargens, quæ à Latinis Vincapervinca appellatur. Vide suprà in dictione CLEMATIS.

Daphnōn. [*δαφνῶν.* Gall. *Vn lieu complanté de lauriers.* Ital. *Luogo doue sono molti lauri.* German. Ein Lorbaumgart. Hispanicè, *El Lauredal.* Polon. *Ogrod bobkowy.* Vngar. *Borostyános hely.* Ang. *A place set with bay trees.*] Laurectum dicimus: hoc est, locum multis cōsitum lauris. Mart. lib. 10: Disposuit daphnona suo Torquatus in agro.

Dāps, dapis, f.t. inquit Festus, apud antiquos dicebatur res divina, quæ fiebat aut hyberna semente, aut verna: quod vocabulum ex Græco deducitur, apud quos id genus epularū δαὶς dicitur. Liv. 1. ab Vrb. Tum sacrum factum, adhibitis ad ministerium dapemque Potitiis ac Pinariis. Ibidem: Pinariis extis, adesis ad cęteram venient dapem. Quomodo verò dapes cōstituantur, vide Caton. de Re rust. cap. 132: Cæterùm dapes nō solùm deorum, vel nostræ in sacrificiis deorum: sed etiam magnifici & opipari apparatus sunt. [מטעם *mathām.* ἐδέσματα. Gall. *Banquet, viandes somptueuses, appareil de viandes.* Ital. *Vivande, apparechio grande de vivande.* Ger. Herrliche jubereitete speisen. Hisp. *Manjar costoso, & otra cosa para comer.* Pol. *Pokarmy pysyne nierządowe.* Vng. *Fejtetek.* Ang. *Delicate meates, fine dishes.*] Mart. Illa quidem lauta est, dapibusque instructa superbis. Virgil. 4. Aen. Diripiuntque dapes, contactuque omnia fœdant. Præterea & cibos virabiles & infandos dapes vocari, Nonius ex duobus Virgilii locis affirmat, quorum alter est Aen. 3. de Cyclope: Nam simul expletus dapibus, vinoq; sepultus. Alter in Buc. Quas illi Philomela dapes, quæ dona parant.

Dāpifĕr, a, um, *πανδαιτοφόρος*, dapes ferens.

Dāpīno, as, pen. prod. Significat dapes paro. [Polon. *Pokarmi narządzam.* Vng. *Eskeszi kissiteb.*] Plautus in Capt. Aeternum tibi dapinato victum, si vera autumas.

Dāpĭlis, cœna, Quæ diversis & amplis dapibus constat. [*λαυμπρὰ, δαψιλὴς.* Vngar. *Kereszlag, fin vacsora.*] Plin. lib. 10. cap. 10: Pavonem cibi gratia Romæ primus occidit orator Hortensius, dapali cœna sacerdotii.

Dāpĭlĭcus, a, um, Quod est amplum, magnificum: ut, Negotium dapaticum. *μεγαλοπρεπὴς.* Festus.

Dāpĭlĭcē, adverb. id est, lautè. *λαμπρῶς.* Festus.

Dāpsĭlĕ, adverb. Abundanter, lautè, copiosè. [*δαψιλῶς.* Gall. *Abondamment, somptueusement.* Ital. *Abondamente, liberalmente, magnificamente.* Germanicè, Reichlichen / köstlich. Hispan. *Magnifica y costosamente.* Pol. *Obficie, hoiwie.* Vng. *Fejssen, bőuion.* Ang. *Abundantly, costly.*] Suet. in Vesp. Sed & convivabatur assiduè, ac sæpiùs rectè ac dapsilè.

Dāpsĭlis, le, penult. concept. Abundans, largus, liberalis. [*δαψιλὴς.* Gall. *Grand & abondant, somptueux.* Italicè, *Abondante, liberale.* Germanice, Reichlich köstlich / vberflussig. Hispan. *Magnifica y costosa y abundante.* Polon. *Hoiny, szczodri.* Vngar. *bőw, bőw kezű, adakozó.* Ang. *Liberall, sumptuous, costly.*] Plaut. Most. Triginta minę, præterq; alios dapsiles sumptus facit. Colum. libro 4. cap. 27: Si autem continuis superioribus annis dapsili proventu fatigata vitis fuerit, requiescere, ac refici par erit. Idem libro eodem: At spionia dapsilis, musto ac amplitudine magis uvarum, quàm numero fertilis. Δαψιλόνων, largitatem, abundantiam ferum, liberalitatemque vocant: unde nostri quoque dapsiles aliquando lautos, & liberales appellant. Plaut. in Aul. Illas magnas factiones, dotes dapsiles nihil moror: id est, affluentes & largas.

Dāpsĭlĭtĕr, adverbium, Dapsilè, lautè. [Pol. *szczodrze.* Vngar. *bőuőn, fejssen.*] Nævius in Corollaria: Vltrò meretur, quamobrem amatur, ita dapsiliter suos amicos alit.

Dāpsā apud veteres genus sacrificii quod fiebat aut hyema sævienti, aut verò à Græcis *δαὶς* vocatur.

Darsisan, quid revera sit, vehemens hodie controversia. Nec sane conveniunt Arabū Interpretes. Nam Sanricius Cordus, ut veterem Medicinam edoctus, Asphalaton esse contendit eam, cujus meminit Dioscor. lib. 2. Verùm hujus sententiam, ut ob faciliè improbarim, ita non habeo nunc quò affirmem, maximè enim in his atq; illis peregrinis non aliter quàm cæci in tenebris palpemus. Nec hic quicquid ad rem facit opinio & suspicio, sed locà adeunda, considerandæ & contemplandæ res ipsæ sunt. Toti sunt in his suspicionibus etiam Manardus & Leonicenus, magno interim risu multorum.

Darsion, Lege ASPHALATVS.

Dāsĕā, pen. prod. *δασεῖα*, Densitas, spiritus, & signum est vocalis aspiratæ, quod hac notâ formatur.

Dāsypŭs, hujus dasypodis, m. t. [שפן *sphaphan. δασύπους.* Gall. *Vn conin.* Ital. *Conniglio.* Germ. Ein haß oder ein kuniglt. Hispan. *Conejo.* Pol. *Krolik albo zajac.* Vng. *Hárj nyúl / sárló nyúl.* Ang. *A conie or hare.*] Animal est quod nos *leporem*, aut, ut alius placet, *cuniculum* vocamus. Plin. lib. 10. cap. 63: Dasypodes omni mense pariunt, & superfœtant, sicut lepores. A partu statim implentur: concipiunt, quanvis ubera liceante fœtu, parientes non cæcos. Ex quo loco constat, Plinium Dasypodem à lepore distinxisse. Budæus tamen credit Plinium in care decepum fuisse, eo præcipuè argumento nixus, quod Aristoteles plerique in locis dasypodem à lepore non videatur distinguere. Si tamen diligentiùs scriptorem illum excussisset, invenisset locum manifestissimum, ubi ille duo hæc indubiè secerni, locus is est libr. 1. de Historia animalium, ubi sic habet: Distinctum præterea animantes moribus: nam aliæ mites, remissæ, ac minimè pervicaces sunt, ut boves: aliæ animosæ, pervicaces, bruta omnino, ut sues sylvestres: aliæ ingeniosæ, ac timidæ, ut ἐλαφοι & λαγῶοι & δασύποδες: hoc est (interpr. Theodoro) ut cervi, lepores, cuniculi. Polybius tamen libro 12. historiarum cuniculum Latino nomine appellare maluit, non sexus ac Græca lingua animalis ejus nomenclatura destitueretur. Ac enim nasci animal lepori simile κουνίκλον κυλλόπουν. Hisce argumentis adductus Erasmus, vertens adagium illud, apud Græcos usitatissimum: δασύπους κεφαλὴ ἐπιδημεῖν, maluit Græcam dictionem servare, quàm de re incerta quippiam temerè pronuntiare. Sic enim vertit: dasypus carnes desiderat. Dicuntur eos, qui ea requirunt ab aliis, quæ ipsis affatim sunt data.

Dātārĭus, Datatim, Vide DO.

Datiathum, thus minus probatum, & secunda vindemia.

Dāucŭs, f.f. [*δαῦκος.* Pol. *Olesznik, perpetum Markiem.*] Herba à similitudine fœniculi, candidioribus tamen foliis & minoribus, hirsutisque, caule pedali recto, radice suavissimi gustus. Plura ejus sunt genera, quæ vide apud Plin. lib. 25. cap. 9.

Dautia, quæ & Lautia dicimus. [Pol. *Vpominek, pasem łan.*] Munuscula, quæ dantur legatis hospitii gratia. Fest.

D ante E

Dē. [μὴ *min. πρός.* Gall. De. Ital. *De, di, da.* Germanice, Von. Belg. Van. Hispan. De. Vngar. *Ho-tól.* Ang. *of, from.*] Præpositio est, quæ separata significat ἀπὸ: hoc est, a, vel ab, vel ex: ut Audivi de patre meo. ¶ Item περὶ, Cicero 3. de Orat. Omnia Crassi de colonia Narbonensi & altera de lege Servilia. Item propter. Terent. in Eunuch. Quantum me amas de fidelia hac? ¶ Item Deorsum, sicut Sus, Sursum: unde Susque deque fero, veteres dicebant: hoc est, sursum an deorsum res fiat, parvi facio. ¶ Item ponitur pro ἐκ, ut apud Sueton. in Caligula capite 37: Fabricavit & de cedris Liburnicas, gemmatas puppibus, pro è cedris. ¶ Item memorativam vim habet: ut Cicero scripsit de Officiis. ¶ Composita verò aliquando detractionem notat, ut Decornico, Delibro, Devellio, Depromo, Depilo, Decalvo, Dearmo. ¶ In aliquibus deorsum, ut Descendo, defluo. ¶ Interdum non: ut, Delumbe, quod est non habens lumbos. ¶ Interdum activa est, sive intransitiva, ut Deamo, Depravo. ¶ Interdum diminutiva, ut Decresco, Dulcescо. ¶ Interdum privativa sive negativa, ut Desperatus, Dementa, Dedecet. ¶ Interdum localem vim obtinet, ut Dambulo. ¶ Interdum deficientem vim sui simplicis indicat: ut Disco, Dediscо: Tego, Detego: Doceo, Dedoceo. ¶ Interdum est honoris exhibitivâ, ut Defero, Deduco. ¶ Significat etiam quandoque in totum vel omnino, ut Demando. ¶ Quandoque apertè seu palàm, ut Demonstro. ¶ Componitur autem cū dictione incipiente ab a, ut Deamo: b, ut Debacchor: c, ut Decerno: d, ut deduco: e, ut Decero: f, ut Defero: g, ut Deglutio: h, ut Dehiscо: i, ut Dejicio: l, ut Delabor: m, ut Demonstro: n, ut Denudo: o, ut Deosculor: p, ut Depellor: r, ut Derideo: s, ut Desudo: t, ut Detraho: u, ut Devenio. ¶ Patitur nonnunquam elisionem, metri gratia: sicut in Deinde & Dehinc: Virgilius libro 1. Aeneid. Oscula libavit natæ, d'hinc talia fatur: ubi eliditur e.

Dĕă, deæ, fœm. p. à Deus. [θεὰ, θεὸς, ἡ. Gall. Deesse. Ital. Dea. Ger. Göttin.

ἡ θεὰ. Hisp. Dea, diosa. Pol. Bogini. Vng. Isten aszszony. Ang. A goddesse.] Virg. 1. Aeneid. - nec vox hominem sonat, ô dea certè. ❡ Deæ triformis facrarid eſt, Hecates, quæ & Luna & Diana & Proſerpina creditur eſſe: Luna quidem in cœlo, Diana in terris: & Proſerpina apud inferos. Ovid. 7. Metam. Auxiliaris dea. Ovid. 9. Metam. - quum te partu Lucina levarit, Tollere quicquid erit, dea ſum auxiliaris opemq; Exorata fero. ❡ Vltrices deæ. Seneca in Octavia: Tartara teſtor, Erebiq; deas Scelerum ultrices.

Deăcĭnātus, adject. [ἀπελλιγισμένος, ἐπὶ τῶν γιγάρτων ἐκκεκαθαρμένος.] Gall. De qui on a oſté & nettoye les grains de raiſin. Ital. Mondato da granelli. Ger. Von traubenbeeren wol geſeubert. Hiſp. Vaziado de los heruyos de las vuas. Pol. Wyczyſzczony zgnimwiuch iadrek. Vng. A' kiuek ſkorbiét ki moettek. Ang. That is cleanſed of the kernels of grapes or lik fruite.] ut Deacinata dolia, à quibus abſterſi ſunt acini. Cat. de Re ruſt. cap. 26: Vbi erit lectum poſt dies triginta ſi bene deacinata erunt dolia, oblinito.

Dealbātōres, item lib. 10. Cod. ad Imp. inter artifices recenſentur, qui munerum immunitate donati ſunt.

Dealbo, n. p. Idem eſt quod album reddo, album tectorium induco: [הִלְבִּין hilbin. λευκαίνω. Gall. Blanchir par deſſus. Ital. Imbiancare. Germ. Weiſgen/oder weiß machen. Hiſp. Blanquear, emblanquecer. Pol. Obielam. Vng. Meg feiéritem. Ang. To mak white, to whitlimt.] ut Dealbare parietem, eſt album tectorium ſuper inducere. Curtius ad Cic. Nec ſolere duos parietes de eadem fidelia dealbare.

Dealbātus, a, um, participium, idem quod albo inductus colore. [Pol. Pobielony.] Suet. in Galba cap. 9: Multoq; præter cæteras altiorem & dealbatam ſtatui crucem juſſit.

Deambŭlo, n. p. Ambulo, inambulo. [הִתְהַלֵּךְ hithhallech. περιπατέω. Gal. Se pourmener. Ital. Paſſeggiare. Ger. Hin vñ wider gehen/ ſpatzieren. Belg. Wandelen. Hiſp. Paſſear. Pol. Przechodze ſie. Vng. Iárok, ballagok. Ang. To walk, to go.] Terent. in Adel. Deambulare hoc itinerum eſt. Cic. lib. 1. de Leg. Quin igitur pergimus ad illa ſpatia noſtra, ſedeſq;, ubi cùm ſatis erit deambulatum requieſcemus?

Deambŭlātio, Ambulatio. [הֲלִיכָה halichah. ὁ περίπατος. Gall. Pourmenement ou pourmenoir. Ital. Paſſeggiamento. Ger. Spatierung/ das hin vnnd her gehen. Hiſp. Obra de paſſearſe. Pol. Przechadzka. Vng. Iárás, ballagás. Ang. A walking.] Terent. in Heaut. Vel me hæc deambulatio, quàm non laborioſa, ad languorem dedit.

Deambŭlācrum, Locus in quo deambulamus. [περίπατος. Vng. Iaro hely. Ang. An alley or gallerie to walk in.]

Deămo, act. p. Valde & ex animo amo. [עָגַב hagháb. στέργω. Gall. Fort aimer. Ital. Amar di cuore. Ger. Hertzlich oder innigklich lieben. Bel. Hertelick lief hebben. Hiſp. Amar de coraçon. Pol. Serdecznie miluie. Vng. Fölötte igen ſzeretem. Ang. To loue tenderly.] Teren. in Heaut. Ne ego ſum fortunatus, deamo te Syre. Plaut. Trucul. Magna nunciavit Chiamus hodie gaudia, mea dona deamata acceptaq; habita eſſe apud Phroneſum.

Dearmatus exercitus: hoc eſt, Exarmatus: id eſt, armis ſpoliatus. [ἀφοπλισμένος, καὶ ὅπλα ἀφῃρημένος. Gall. Deſarmé. Ital. Eſſercito diſarmato. Germ. Ein Kriegshauff der wehrloß gemacht iſt. Hiſp. Hueſte deſarmada. Pol. Ten ktoremu bron odieta. Vng. Fegyueretlenné tétetett. Ang. Spoiled of armour or vnarmed.] Liv. 4. ab Vrbe: Conſul triumphans in urbem redit, Civilio Volſcorum duce ante currum ducto, prælatisq; ſpoliis, quibus dearmatum exercitum hoſtium ſub jugum miſerat.

Dearticulatio, onis, f. t. Eſt mutatio vel corruptio oſſis ſecundum naturam, in locum præter naturam.

Deartuo, as, act. p. Artus incido, artus adimo, & eripio. [נִתַּח nittach. ἀρθροκοπῶ. Gall. Deſmembrer. Ital. Smembrare. Ger. Die glider abhawen/ Ein glid nach dem andern abhawen/zerſtucken. Hiſp. Deſpedaçar en miembros. Pol. Rozſiekuie, poſ' onki wi biorom. Vng. Tagokon konczolom. Ang. To deſmember.] Plaut. in Capt. Tum igitur ego ærumnatus, deartuatus ſum miſer ſceleſti hujus technis.

Deauro, as, Inauro, auro tego, [צִפָּה זָהָב ṣippah zahab. χρυσόω. Gall. Dorer. Ital. Indorare. Germ. Vergulden. Hiſp. Dorar por defuera. Pol. Poſ' atam. Vng Meg aranyazom. Ang. To gild with gold.] unde Deauratus ἐπίχρυσος.

Debacchari, act. p. Propriè eſt præ ebrietate furere, bacchari. [הִשְׁתַּגֵּעַ hiſchtagheah. ἐκβακχεύω. Gal. Iniurier autruy en manie ou fureur, faire quelque inſolence. Ital. Furi are per ebrie22a. Ger. Toben oder wütē/vngeſtüm ſeyn auß truncken heit. Bel. Raſen. Hiſp. Ser de furor por embriaguez. Pol. Ozarſſy ſie ſzaleie. Vng. Réſzegségben bolondul vékatam. Ang. To rage and rayle like a drunken man, to be woode angrie.] Quanquam etiam debacchari dicimus eũ qui præ furore mentis ſuæ nõ ſatis compos, nihil conſideratè agit, & ſine fructu tumultuatur. Ter. in Adelph. Si ſatis debacchatus jam es leno, audi ſi vis nunc. S AN. Egon' debacchatus ſum in te, an tu in me?

Debellare, Bello vincere vel capere. [נִצְּחָה nitztzeach. κατακρατέω. πολέμῳ νικᾷν, καταπολεμεῖν. Gal. Vaincre par guerre, ſurmonter. Ital. Vincere in guerra. Ger. Mit kriegen vberwinden vnd bezwingen. Hiſp. Vencer ò tomar por guerra. Pol. Zwieżyżie, zwoiowac. Vng. Meg vernj, meg gyözni. Ang. To vanquiſh and ouercome by warre.] Et propriè Debellamus homines, Expugnamus caſtra, urbes, naves, & hujuſmodi. Plin. lib. 6: Darium Alexander debellavit. Liv. lib. 8: Debellatum eſt cum Græcis: id eſt, finitum eſt bellum. Virg. 6. Aeneid. Parcere ſubjectis, & debellare ſuperbos.

Dēbellātus, ta, tum, particip. Victus, ſuperatus. [מְנֻצָּח menatztzach. καταπεπολεμημένος, ὁ καταπολεμηθείς. Gall. Vaincu, ſurmonté. Ital. Vinto, ſuperato. Germ. Mit Kriegsmacht beſtritten oder vberwunden. Hiſ. Vencido. Pol. Zwoiowany. Vng. Meg gyözettetet. Ang. Ouercome by warrefare.] Livius 8. ab Vrbe: Debellatus vi hoſtis.

Debellato, vice adverbii. Liv. 10. bell. Pun. Scipionem velut jam debellatò, Vticæ oppugnandæ intentum avertit fama redintegrandi belli.

Dēbellātor, verbale, m. t. [מְנַצֵּחַ menatztzeach. καταπολεμητής. Gall. Vainqueur, ſurmonteur, victorieux. Ital. Vincitore, vittorioſo. Germ. Ein vberwinder vnd ſiger im Krieg. Hiſp. Vencidor. Pol. Zwieżyżca na woinie. Vng. Meg gyözö. Ang. A conquerour, a vanquiſher.] ut, Cruenti gurgitis debellator, apud Statium lib. 9. Thebaid.

Dēbĕo, es, debui, debitum, Pertinet ad omnia quibus devincti ſumus: quod vulgò Teneor, ſeu Debitor, aut Obligatus ſum dicitur. [ὀφείλω. Gall. Devoir, eſtre tenu & obligé. Ital. Dovere, eſſere debitore, tenuto, obligato. Germ. Schuldig/pflichtig ſollen ſeyn. Bel. Schuldig zyn. Hiſp. Dever, ſer obligado. Pol. Winienem. Vng. Tartozom, adós vagyok. Ang. To owe, to be bound to.] Cic. Planco: Perfice, ut ne minus Reſpublica tibi, quàm tu Reipublicæ debeas. Idem Servio: Homo & maximis meis beneficiis devinctus, & propè omnium qui mihi debere aliquid videntur gratiſſimus. χρεωστεῖν. Plaut in Curc Beatus mihi videor, ſubduxi ratiunculam quantum æris mihi ſit, quantumq; alieni ſiet: dives ſum, ſi non reddo iis quibus debeo. Saluſt. in Catil. Res autem opportuna videbatur, quòd is privatim egregia liberalitate publicè maximis muneribus grandem pecuniam debeat. Sæpiſſimè verò pro oportet. Cicero ad Atticum: Si volent grati eſſe, debebunt Pompeium hortari, ut ſit amicus.

Dēbĭtor, m. t. [לֹוֶה loveh. ὀφειλέτης, χρεώστης, δανειστής. Gall. Debteur. Ital. Debitore. Ger. Ein Schuldner. Bel. Een Scultdenaer. Hiſp. Deudor. Pol. Dl'uznik. Vng. Tartozo, adós. Ang. A debteur, that oweth.] teſte Modeſtino, propriè dicitur is à quo invito, exigi pecunia poteſt. Cic. ad Attic. lib. 3: Titinius debitoribus ſuis renunciavit ut eodem fœnore uterentur. Idem pro Flac. Fecit eadem omnia quæ noſtri debitores ſolẽt: negavit ſe verſuram ullam feciſſe. Debitori creditam pecuniam condonare, Cic. 2. Offic. Plin. in Pan. Nam liberalitatem jucundiorem debitor gratus, clariorem ingratus facit.

Debĭtio, f. t. Debitum. [חִיּוּב chiub מַשְׁאָה maſchſchah. ὀφείλημα. Gal. Debte. Ital. Debito. Germ. Die ſchuld. Hiſp. Deuda. Pol. Dl'ug. Vng. Adóſság, tartozás. Ang. An owing.] Cicero pro Planc. Per quam diſſimilis eſt pecuniæ debitio & gratiæ: nam qui pecuniam diſſolvit, ſtatim non habet id quod reddidit: qui autem debet, æs retinet alienum. Gratiam autem & qui refert, habet: & qui habet, in eo ipſo quod habet refert.

Dēbĭtum, ſubſt. n. ſ. Aes alienum, debitio, nomen. [חוֹב chob מַשְׁאָה maſchſchah. χρέος, ὀφείλημα. Gal. Debte, ce qui eſt deu. Ital. Debito. Germ. Ein Schuld. Hiſp. Deuda. Vng. Adóſság. Ang. Debte, that is owen.] Cic. in Oratione ad populum antequam iret in exilium: Fidei conducit in loco debitum retribuere.

Dēbĭtuiri, Antiquo more dictum, pro debitum iri, quemadmodum Datuiri, pro datum iri, & defenſuiri, pro defenſum iri.

Debĭtus, a, um, part. Quod debetur. [χρεωστούμενος. Gall. Deu. Ital. Douuto conuenevole. Germ. Schuldig/pflichtig. Hiſp. Deuido, quello que alguno deue. Pol. Dl'uzny. Vng. A' zminel tartozunk. Ang. Due, owen.] Idem in Phil. O' fortunata mors, quæ natura debita, pro patria eſt potiſſimùm reddita. ❡ Frequenter etiam apud Cic. accipitur pro Meritus, ſive Iuſtus. In epiſt. ad Attic. Huic habiti à me honores nulli, niſi debiti. Idem 9 Philip. Iuſſũ ac debitum honorem alicui decernere.

Debĭbo, is, penult. corr. Solinus. [Germ. außtrincken oder trincken.]

Dēbĭlis, le, om. t. ex De, & Habilis, quaſi parum habilis: mancus, infirmus, imbecillus, levis. [חַלָּשׁ challaſch. ἀσθενής. Gall. Debile, foible, caſſé. Ital. Debole. Germ. Schwach/vnmögend. Bel. Swack/cranck. Hiſp. Flaco. Pol. Mdl'y, sl'aby. Vng. Erötelē. Ang. Weak, feble.] Ter. in Adelph. Membra in metu debilia ſunt. Cic. 3. in Cat. Infirmos ſive illo, ac debiles fore putabam. Imbecillis ac debilis ſenex, Cic. pro Seſt.

Dēbĭlĭto, as, are, act. p. Debilem reddo, frãgo, infringo, minuo, comminuo. [חִלֵּשׁ chileſch. ἀσθενόω. Gall. Affoiblir, debiliter, amoindrir les forces. Ital. Far debole, tor' le forze. Germ. Schwechen/ ſchwach oder blöd machen. Hiſp. Enflaquecer. Pol. Osl'abiam. Vng. Meg erötelenitem. Ang. To make weak or feble.] Cicer. in Varin.

Quæ leges sæpenumerò Tribunitios furores debilitarunt, & repressérunt.

Debilitari, passivè. [Vng. *Meg orbtelenitatni.*] Cicero de Finib. Turpe esse viro debilitari, dolere, frangi, succumbere. Ibidem: Recitatis litteris, debilitatus, atq; abjectus conscientia, repentè conticuit.

Debilitas, atis, Infirmitas. [חלשה *chalaschah.* ἀσθένεια. Gall. *Debilité, foiblesse.* Ital. *Debolezza.* Ger. Schwachheit vnd gebrechlichkeit. Hisp. *Flaqueza à fehlendad.* Pol. *Słabość, mdłość.* Vng. *Fobeleusig.* Ang. *Feblenesse, weakenesse.*] Cic. 1. de Finib. Vt succumbere dolonibus, eosq; humili animo imbecilloq; ferre miserum est, ob eamq; debilitatem animi multi parentes reliquerunt.

Debilitatio, f. t. [חלשה *chalaschah.* ἀσθένεια, ἀδυναμία. Gall. *Debilitation, diminution de force, affoiblissement, affoibissure.* Ital. *Debilitamento, l'infermarsi.* Ger. Schwachheit oder schwachung. Hisp. *Flaqueza à fehlenda.* Pol. *Zemdłenie.* Vng. *Gyengeseges.* Ang. *A making weak or feble.*] Cicero in Pisonem: Quid debilitatio atq; abjectio animi tui.

Deblatero, as, ato, n. p. [*μωρολογέω, φλυαρέω.* Gall. *babiller.* Ital. *Parlare follemente.* Germ. Pladeren, klappern. Hisp. *Hablar locuras.* Pol. *Obsywam.* Vng. *Fecsegés, bolondul beszélés.* Ang. *To babble, prate or chatte.*] Est nihil loqui, inquit Festus, nam βλακεύειν fluitos vocant Græci. Nonius verò deblaterare, Obloqui & confingere interpretatur. Plautus Aul. Vbi es tu, quæ eblaterasti jam vicinis omnibus, Me meæ filiæ dotarú dotem? Gell. lib. 9. cap. 15: Deblateratis versuum multis millibus.

Debrior, ior, d. p. Idem est quod ebrior. Nonquid unus qui debriatur, & vapis videtur.

Decachinnari, d. p. Est deridere, ut est apud Tertullianum. [נגיף *nigiph.* διαχλεύαζειν. Gall. *Se moquer, se rire.* Ital. *Deffare.* Ger. Verlachen. Hisp. *Esburlarse, reirse.* Pol. *Szydzić, śmiać się.* Vng. *Meg hahotazni, meg nevetni, gúnyolni.* Ang. *To mock and scorne.*]

Decachordum n. s. [עשור *hasiphór.* δεκάχορδον.] Instrumentũ musicum decem chordas habens.

Decacumino, as, penult. corr. act. p. Cacumen præcido, sive cacumine privo. [ἀκροτομέω, βλαστολοφέω. Gall. *Tondre par le coupeau, desmupeler.* Ital. *Tagliare la cima.* Ger. Abstumpfen: den beth an den Bäumen abhauen. Hisp. *Cortar la cumbre.* Pol. *Wierzchołki ciąć, obcinam.* Vng. *Tetszik, el metszém.* Ang. *To tak away the toppe of any thing.*] Vnde βλαστολοφία Theodorus decacuminationem vertit, &c. Colum. lib. 6: Potest etiam ultimus sic disponi, ut adhuc tenera decacumineur, ne altitudinẽ decem & quinque pedum excedat. Plinius lib. 17: Similem & decacuminatio rationem habet cupressi, piceæ, cedri: hæ enim detractio cacumine, autignibus acusto uvescunt. Decacuminatio quomodo fieri debeat, require ex Theophrast. 4. cap. 17.

Decidorus, pen. prod. [δεκάδορος. Vng. *Tizenjóni hosszú.*] Longur decem palmis.

Decalcatum, Calce lotum. *ἀπολελουμένον.*

Decalogus, m. t. [δεκάλογος. Pol. *Dziesięcioro przykazanie.* Vng. *Tizparancsolat.*] pen. corr. Sacrum volumẽ quod decem Legis præcepta continet.

Decalvo, as, ἀποτριχόω, ἀποκαρφόω. Vide CALVO.

Decameron: id est, Decumanum, constans ex decem rebus. Describitur ab Actio Serm. 12. cap. 44. alias Decamyrum.

Decanto, as, penul. prod. act. p. Laudo, celebro, divulgo. [זמר *zimér* שבח *shibbhach.* ὑμνῳδέω. Gall. *Chanter en la, chanter par vers, donner les.* Ital. *Divulgare, celebrare.* Ger. Hoch loben: rühmen, preisen. Belg. *Loven.* Hisp. *Divulgar por fama y gloria.* Pol. *Sławić, chwalić.* Vng. *Kiszólom, kiszólom dicsérem.* Ang. *To report or speake essimes, to praise mucho.*] ¶ Interdum idem quod iterum atq; iterum repeto, & ad fastidium usq; inculco, μωρολογῶ. Cicero ad Attic. lib. 5: Etenim hæc decantata erat fabula. Idem 3. de Orat. Græcus doctor qui autem pervulgata præcepta decantet. Idem 3. de Finib. Quæ quidem res efficit, ne necesse sit iisdem de rebus semper quasi dictata decantare, neq; à commentariolis suis discedere.

Deciphorõn, [δεκάφορον. Vng. *Tizemberek vala dgy.*] penul. corr. Lectica quæ fertur à decem hominibus sicut Hexaphoron, quæ à sex.

Decaproti, pen. prod. δεκάπρωτοι. Qui decaprotię munere fungunur. Cicero Decemprimos vocat. Vlpian. l. 8. qui. ff. de mun. & honorib. Decaprotos minores etiam annis xxv. fieri iampridem placuit.

Decapulo, as, pen. corr. act. p. Evacuo: [ערה *haráh.* κενοῦν. Gall. *Desemplir, & mettre d'vn vaisseau en autre.* Ital. *Votare, evacuare.* Germ. Oben abschütten / aufschütten. Hisp. *Vaciar.* Pol. *Opróżniam, spuszczam.* Vng. *Fehel meg tsoportom.* Ang. *To make empty or power out of one vessell into another.*] à Capulis deductum, quæ sunt vasa ansata, quibus oleum depleri solet. Plin. lib. 15. cap. 6: Quare sæpiùs die decapulandum. Vnde & Capulator, de quo suprà.

Decarchos, m. s. δέκαρχος, à Græcis appellatur, qui decem præest militibus, quem Latini vocant Decurionem. [Ger. Rottmeister vber zehen. Pol. *Dziesiątnik.* Vng. *Ki mester, meg mesterkedő.*

Decas, adis, f. t. [עשור *hasiór.* δέκας. Gall. *Dizaine.* Ital. *Decina.* Germ. Das zehen in ihm begreifft. Hisp. *Diez numero.* Pol. *Dziesiątka, y w dziesiątce mieszczy.* Vng. *Tizes számot.* Ang. *Anything of the number of ten.*] Aliquid decenarium numerum continens. Hinc Livii Decades dicimus operis sectiones, quarum singulæ decem continent libros. Quanquam non desunt qui Latium historiam suã in libros, non in decadas volunt distribuisse: quorum opinioni quo minus accedam, faciunt decimo cuique libro præfixæ præfationes, quæ reliquis nullæ præfiguntur.

Decaulesco, scis, Caules vel frondes amitto. [ἀποκαυλίζομαι. Germ. Zum stengel wachsen: in stengo schiessen. Pol. *Zdziwanieję.* Vng. *Agumat, levelenet el hullatum.*] Plin. lib. 19. cap. 7. Raphanus utiq; jucundior detractis foliis antequam decaulescat.

Decedo, is, n. t. Abeo, discedo. [הלך *halach.* סור *sur.* ἀπέρχομαι. Gall. *Se departir s'en aller.* Ital. *Partire, andarsene.* Germ. Hinweyden / abweichen / hinweg gehen. Bel. Weckgaan. Hisp. *Partirse de lugar.* Pol. *Odchodzę, odchodzę.* Vng. *El megyek.* Ang. *To departe, go away.*] Cælius Ciceroni: Quod tibi decedenti pollicitus sum. Ter. Heavt. Decedet ista hæc: tuti mentò iratus est. Propriè verò à mandato custodiæ loco recedo: ut Consules de provincia dicuntur decedere, & Præsides de subibus. Cic. Attic. Non putet nos senatus antè oportere decere, quàm tibi successum sit. ¶ Decedere de summa, est de summa aliquid detrahi, eamq; imminui. Terent. Adelph. Mea quæ præter spem evenêre, mutantur fine de summa nihil decedet, e lima decedere, est Detrahi, sive minui. ἀφαιρεῖσθαι, ἀφαιρεῖσθαι. Sic eleganter habet dativum Lactant. lib. 1. Id autem solidum existimandum est, cui nihil decederet ad perfectionem, cui nihil possit accedere. ¶ Interdù idem est quod simplex Cedo: hoc est locum do. Cicero antequam iret in exilium: Ego immortalium amicitiæ salutis omnium causa decedam. Et paulò post: Si violentiæ impetui opprimimur, decedam pro omnium nostra Tribunitio furori. ¶ Decedere via, est per errorem sive honoris gratia digredi. ἐξίστασθαι τῆς ὁδοῦ. Sueton. in Cæs. Et quum hominibus exinanitis decessisset via diu erraverat, tandem ad lucem duce reperto, per angustissimos tramites pedibus exiit. Plautus in Trin. Decedam ego de via, de semita, de hac populi. ¶ Decedere de suo jure, est non summo jure agere, sed aliquid sui juris condonare cuiusvis, τοῦ δικαίου τινὸς ἐξίστασθαι. Cicero 2. Offic. Est enim liberale, paululum nonnunquam de suo jure decedere, & interdum fructuosum. ¶ Rursus decedere ponitur pro moriri. [ἀποθνήσκειν. Pol. *Umieram.* Vng. *Meg halok.*] & per se plenum est, ut subintelligatur vita, quasi de custodia & gubernatione corporis proficiscitur: ut eo modo dicatur Decessit, quo Defunctus est. Cic. ad Attic. lib. 5: Pater nobis decessit ad v i i i. Calend. Decemb. Decessit eo morbo, pro mortuus est apud Suetonium in Vitellio cap. 2. Decessit paralysi altero die quum corripuisset. ¶ Decedere de statione vitæ, figuratè apud eundem in Canone: Verat Pythagoras sine iussu Imperatoris de præsidio & statione vitæ decedere. Ex dictis exemplis colligi potest, quod hoc verbum ablativum habet aliquando cum præpositione De: aliquando verò sine ea, ut, Decedere via, vel de via: Decedere jure suo, vel de jure suo: Decedere officio, vel de officio, quod est contra officium aliquid facere. Sic decedere instituto suo, vel de instituto, aut more suo: id est, secus quàm quis solitus sit agere, mores mutare. ¶ Decedentibus rebus, pro excuntibus. Suet. in Cæsar. cap. 24: Sed prosperè decedentibus rebus, & sæpius & plurimum quum quisquam unquam dicrum supplicationes impetravit.

Decessor, m. t. vocabule est à Decedo, significans eum qui jam magistratu defunctus decedit de provincia, & successori eam tradit. [ἀπόστολος. Gall. *Celuy qui s'en va, & laisse la place à vn autre.* Ital. *Chi si va, & da luogo ad altri.* Germ. Der seinem ampt abgeuchen oder abtretten. Hisp. *El que da lugar al sucessor.* Pol. *Vzędu dragnienia wilepuszczy.* Vng. *Az ki helyétt visszabocsátom.* Ang. *He that goeth away and leaveth place to another.*] Vlpian in Observare ff. de offic. Proconf. Recte autem facit, si dictum decessori suo miserit, significetque quo die fines sit ingressurus. Decessorem itaq; Latinè vocabimus, quem vulgò *Prædecessorem* vocant, cui scilicet in officio aut alia quavis re succedimus.

Decessio, onis, f. t. & Decessus, us, m. q. Abitus, decessus. [ἀπόστασις. Gall. *Departement d'vn lieu.* Ital. *Il partirsi & dar luogo ad vn altro.* Germ. Ein abweichung / vbergebung. Hisp. *A quella partida de lugar.* Pol. *Zdanie vzędu, villapanie.* Vng. *El menés.* Ang. *A departing or departure.*] Cicero ad Qu. Fr. lib. 1: Ego ibi quam maturè decessionis afferebam. Idem Sulpitio lib. 4: Is mecum sæpè de tua mansione aut decessione communicat. Cæsar 3. bell. Gall. Vulgò credebatur ab ejus successu ferere solmen. Celsus lib. 3. cap. 12: Sub decessu febris cibum sumat.

Decern

Decem, Numerale, indeclinabile, à Græco δέκα. [עשרה hasara.] Gall. Dix. Ital. Dieci. Ger. Zehen. Bel. Tien. Hisp. Diez. Pol. Dziesięć. Ang. Ten. Vng. Tiz.] Terent. in Heaut. Decem dierum vix mihi est familia. ¶ Hinc fiunt composita, Vndecim, Duodecim, & derivativa Decies, Decimus, Decuplus, Denus, & Decenus de quibus suis locis.

Decĕmbĕr, m. t. Nomen mensis, quòd decimum locum teneret, antequam additi essent Ianuarius & Februarius. [טבת tebeth.] μηνὸς. Gall. Decembre. Ital. Decembre mese. Germ. Der Wolfmonat / oder Christmonat. Hisp. El mez de deziembre. Pol. Grudzień. Vng. Karácsón hava. Ang. The moneth december.] Legitur & December, adjectivum. Horat. 2. Serm. -age libertate Decembri Vtere. Hoc est, ea libertate, quæ servis mense Decembri (tunc enim Saturnalia celebrabantur) solet concedi.

Decemdium, spacium decem dierum, δεκαήμερον. Nam decennium decem annorum dicitur.

Decemjŭgis, Currus quem decem equi juncti trahunt. [δεκάζυγον. Ang. a teeme of ten horses.] Suetonius in Nerone: Aurigavit quoq; plurifariam: Olympiis verò etiam decemjugi, fu[n]bundi curru.

Decempĕdă, penul. corrept. f. p. [δεκάπους. Gall. Perche à arpenter & mesurer de dix pieds de long. Ital. Pertica da legnaiuolo & di misurare di terra. Ger. Ein ruten oder stangen zehen schuh lang / mit welcher man das Erdtrich ausmeßt. Bel. Een roede. Hisp. Medida de diez pies. Pol. [illegible]. Vng. Tiz lábni mérő. Ang. A perche or polle of ten foote long to measure land.] Pertica qua mensuratur terra à numero pedum ducta: sicut Quincpeda, à quinq; pedibus. Cicer. 17. Philipp. Vrbem jam primus metator & callidus, decempeda sua Saxa diviserat. Saxa hoc loco est proprium nomen amici Antonii.

Decempĕdātŏr, Metator. [ὁ τῇ δεκάποδι μετρῶν, ὁ γεωμέτρης. Gal. Arpenteur & mesureur de terre. Ital. Misuratore di terra. Germ. Der mit der zehen schühigen ruten das Erdtrich mißt. Hisp. El que mide con aquella medida. Pol. Rozmierca ziemie. Vng. Tiz lábni rud-[illegible]. Ang. A measurer of landes.] Qui decempeda metitur. Cic. 13. Philip. Cavebat etiam L. Antonius, qui fuerat æquissimus agri privati & publici decempedator.

Decemprĭmi, δεκάπρωτοι, in municipiis, itemq; provinciarum oppidis erant ex decurionibus decem præcipui & summi. Cic. in Verr. 4: Evocat ad se centumpirinum magistratum & decemprimos. Idem pro Rosc. Amer. Iraque decurionum decretum fit, ut decemprimi proficiscantur ad L. Syllam, doceantque eum, qui vir Sext. Roscius fuerit. Postremis autem temporibus sub Impp. decemprimi ex decurionum ordine decem viri erant constituti, qui tributorum exactioni præerant. Hinc Decemprimatus, decemprimorum munus. Hermogenianus de muneribus & honoribus. Patrimonii sunt munera rei vehicularis, item navicularis, decemprimatus Hotom.

Decemscalmŭs, m. t. Actuariolum quod decem scalmis agebatur. [τὸ δέκα σκαλμούς. Pol. Łódź o dziesiąci pociągach. Vng. Tiz dal [illegible].] Scalmus autem lignum illud est, in quo remus aptabatur ad facilius remigandum. Cic. ad Attic. lib. 16. Hæc ego conscendens è Pompejano tribus actuariolis decemscalmis.

Decemvĭrī, Summus magistratus Romæ fuit, in Consulum locum suffectus, legis XII. tab. scribendæ causa. [δεκάδαρχοι. Gal. Dix hommes esleus pour le gouvernement de Rome. Ital. Dieci huomini eletti al governo di Roma. Germ. Die zehen Obersten in dem Regiment zu Rom. Hisp. Diez varones para regir antiguamente Roma. Pol. Dziesięć rzeczypospolitej. Vng. Tiz tizszbeli emberek, az kik Romaiágot gatták. Ang. Ten men chosen for magistrats to governe Rome.] Cicer. 1. de Orat. Dicant vel Græci, si volunt, vel nostri Decemviri, qui duodecim tabulas perscripserunt, quos necesse est fuisse prudentes. Liv. 3. ab Vrbe: Anno trecentesimo altero quàm condita Roma erat, iterum mutatur forma civitatis ab Consulibus ad Decemviros, quemadmodum à Regibus ante ad Consules venerat. Translatio imperii minus insignis quia non diuturna mutatio fuit: læta enim principia magistratus ejus nimis luxuriavere, eò citiùs lapsa res est: repetitumq; duobus uti mandarentur Consulum nomen imperiumq; Bud. in Annot. ¶ Decemviri item fuerunt litib. judicandis constituti, apud quos de libertate etiam & civitate subeat judicium. Cic. pro Cecin. Hos Dion scribit lib. 54: Centumvirorum judiciis præfuisse.

Decemvĭrālis, le, om. t. ὁ δεκαδαρχικός, ὁ τῶν δέκα: ut, Decemvirales leges, quæ sunt leges duodecim tabularum, quibus perferendis Decemviri consulari potestate creati sunt. Liv. libro 3: Priusquam urbem egrederentur, leges Decemvirales, quibus tabulis duodecim est nomen, in æs incisas publicè proposuerunt. ¶ Decemvirale collegium. Cicer. 6. Verr. Tum ex amplissimo collegio decemvirali sacerdotes pop. Romani, &c.

Decemvĭrātŭs, tus, m. q. Dignitas & officium Decemvirorum. [ἡ δεκαδαρχία, ἡ ἀρχὴ τῶν δέκα. Gall. Le magistrat ou office de dix hommes egallement & ensemble gouvernans une ville. Ital. Magistrato de dieci huomini. Ger. Das Ampt oder die Wirdigkeit der zehenen. Hisp. Aquella dignidad de diez varones. Pol. Urząd dziesięciu rajców wybranych. Vng. Tiz tizszbeli emberek nek tisztiviselkodása. Ang. The dignitie of ten men chosen to governe a citie.] Cic. de lege Agrar. Vt si Decemviratum habeant, quos plebs designaverit.

Decennālĕ, Quod est decem annorum: [δεκαετής. Gall. De dix ans. Ital. Di dieci anni. Germ. Das von zehen Jaren ist. Hisp. Diez annal, cosa de diez annos. Pol. Dziesięcioletny. Vng. Tiz esztendes. Ang. Of ten yeares.] ut, Bellum decennale.

Decennis, ne, Decem annorum: [δεκαετής. Gall. Qui a dix ans, ou aagé de dix ans. Ital. D'anni dieci. Germ. Zehenjärig. Hisp. Cosa de diez annos. Vng. Tiz esztendős. Ang. Ten yeares of age.] à quo Decennium, Decennis fœmina. Plinius libro 8. capite 5. & 44.

Decĭes, adverb. [עשרת מונים hasereth monim. δεκάκις. Gall. Dix fois. Ital. Dieci. Germ. Zehenmal. Hisp. Diez vezes. Pol. Dziesięć razów. Vng. Tizszer. Ang. Ten tymes.] Plaut. Stich. Quin & ipsa decies in die mutat locum.

Decĭmŭs, Vltimus ex denario, vel unus ex decem. [עשירי hasiri. δέκατος. Gall. Dixiesme. Ital. Decimo. Germ. Der Zehend. Hisp. Decimo in orden de numero. Pol. Dziesiąty. Vng. Tizzedik. Ang. The tenth in order.] Plaut. in Amphitr. Alter decimo post mense nascetur puer.

Decĭmŭm, adverb. [δέκατον. Gall. Pour la dixiesme fois. Ital. La decima fiata. Germ. Zum zehenden mal. Hisp. La decima vez. Pol. Dziesiąty raz. Vng. Tizedikszer. Ang. The tenth tyme.] Liv. 6. ab Vrbe: Nos reficietis decimum, Tribunos.

Decĭmānŭs, sive quod usitatius est, Decumanus, idem ferè est quod decimus. [עשירי hasiri. δέκατος. Gall. Dixiesme. Ital. Decimo. Ger. Der zehend. Hisp. Decimo. Pol. Dziesiąty. Vng. Tizedik. Vng. The tenth in order.] Quia tamen ita usu venire solet in rerum natura, ut decima quæq; sint maxima, factum est, ut decumanus accipiatur pro Magno. Vnde Decumana porta castrorum, quæ in his maxima est, eratq; in postica castrorum parte, ut ex Cæsare lib. 3. bel. Gall. intelligitur. ¶ Decumana ova, quæ cæteris majora sunt: & Decumani fluctus dicuntur, qui reliquos magnitudine superant. Nam & ovum decimum majus nascitur, & fluctus decimus fieri maximus dicitur, ut scribit Festus Pomp. Ovid. 11. Metamorph. Vastius insurgens decimæ ruit impetus undæ. ¶ Decumanus acipenser, apud Cicer. 2. de Fin. ex Lucilio. ¶ Decumanus ager, ex quo decimæ recipiuntur. Cicer. 5. Verr. Præterea omnis ager Siciliæ civitatum decumanus est. ¶ Et Decumanus limes, in limitatione agrorum, à magnitudine & longitudine dictus putatur, qui agrum ab Exortu æquinoctiali ad Occasum æquinoctialem secat. Nam alter ex transverso occurrens, cardo appellatur, à Septentrione in Meridiem ductus. Plinius libro 18: Linea hæc erit ab Exortu æquinoctiali, ad Occasum æquinoctialem: & limes qui ita secabit agrum, Decumanus vocabitur. ¶ Decumani etiam (ut Ausonius Pædian. docet) vocantur Publicanorum principes, à quibus decumæ, sive decimæ, exigebantur. Cic. lib. 4. in Verr. Decumani: hoc est, principes, & quasi Senatores publicanorum, removendas de medio literas censuerunt. ¶ Decumanus fluctus. De quo Ovid. Qui venit hinc fluctus, fluctus supereminet omnes. Posterior nono est, undecimoq; prior. Vide Ovid. 11. Metam. Sil. lib. 14. Valerium, Argon. 2. Lucan. Pharsal.

Decĭmæ, arum, f. g. sive Decumæ, significat decimam partem quarumcunq; rerum quæ solvitur principibus. [מעשר mahaser. δεκάτη, δεκατεία. Gall. Decimes, ou disme, la dixiesme partie. Ital. Decime. Ger. Der zehend theil von allerley dingen. Bel. Thienden / het thiende deel. Hisp. Diezmos que se pagā de los frutos. Pol. Dziesięcina. Vng. Tized, dezma. Ang. To teathes, the ten parte.] Plaut. Vt decimas solveret Herculi. ¶ Legitur & Decuma in singulari numero. Cic. 5. Verr. Affirmante se plus decuma non daturum. Idem de Nat. deor. Neque Herculi quisquam decumam vovit unquam, si sapiens factus esset.

Decĭmo, as, are, act. p. Est decimam partem detrahere. [עשר hisser. δεκατεύειν, δεκατοῦν. Gall. Disimer, partir en dix, ou de dix en prendre l'un. Ital. Decimare, torre la decima. Germ. Den zehenden anlegen / oder auff ein ding schlagen / den zehenden einnemmen. Bel. Verthienden. Hisp. Diezmar, tomar del diezmo. Pol. Dziesięcinę wybieram. Vng. Tizedlök, dezmálok. Ang. To teathe, to tak the tenth parte.] Vnde Decimari legiones dicuntur, quando decimus quisque supplicio afficitur ab Imperatore, quod Polybius vocat ἐκ δέκα ἀνδρῶν ἕνα ἄγειν ἐπὶ θάνατον. Liv. lib. 2: Cætera multitudo sorte decimus quisque ad supplicium lecti. Sic Vigesimare, & Centesimare dicitur.

Decĭmŏdĭă, vel Decemmodia, vasis genus erat, decem capiens modios: sicut Trimodia, quod tres capiebat modios. Col. lib. 12. cap. 18: Perennè fabricandæ decimodiæ & trimodiæ & fiscellæ texendæ & picandæ.

Decermĭnă, Dicuntur, teste Festo, quæ purgandi causa decerpuntur: cujusmodi sunt frondes sacræ, quibus in lustrationibus uti solent. καθάρματα φύλλα.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Decerno, is, decrevi, decretum, n.t. Statuo, constituo, definio, consilium capio, judico, censeo, sancio. [יעץ jahás גזר ghazár חרץ charáts. ψηφίζομαι. Gall. Conclurre, determiner. Ital. Determinare. Ger. Erkennen/beschliessen. Bel. Besluyten/voornemen/ghebieden. Hisp. Determinar y definir. Pol. Stanawiam, wirok czinie. Vng. Végezek, rendelek. Ang. To decerne, to iudge, to ordeine or decree.] Cic. lib. 1. Offic. Quare expetanda quidem magis est decernendi ratio, quàm decertandi fortitudo. Terent. in And. Quicquid peperisset, decreverunt tollere: id est, deliberaverunt. ¶ Ponitur aliquando pro contendere & dimicare. [ἀγωνίζω. Ang. To contende and trie by bataill.] Liv. lib. 1. ab Vrbe: Obviam egressi, ut potiùs acie decernerent, quam inclusi de tectis dimicarent. Virg. lib. 11. Aeneid. ipsum armis ipsumq; jubet decernere ferro.

Decrētus, a, um, participium à Decerno verbo passivo, idem quod Definitus, sive constitutus. [גזר נגזר neghzár נחרץ necheráts. ἐψηφισμένος. Gall. Decreté & arresté, ordonné. Ital. Ordinato, determinato. Ger. Erkennet/geordnet. Hisp. Decretado, determinado, ordenado. Pol. Postanowiony, wróźony. Vng. Rendeltetet, végeztetet. Ang. Appoynted, decreed, determined.] Cicer. de Provin. Consul. Provinciam desponsam, non decretam habere videtur.

Dēcrētum, ti, n. f. nomen substantivum, Statutum, sententia. [דת dath חק chok. δόγμα, ψήφισμα. Gall. Arresté, ordonnance de magistrat, opinion arrestée & conclue en accordee entre sçavans. Ital. Constitutione, deliberatione. Germ. Ein erkantnuß/ein entlicher Beschluß und Sentenz: Ein Ordnung und Gebot. Bel. Een voornemen/ een ghebot. Hisp. Statuto, ordenanca, sentencia deliberada. Pol. Wyrok, vznanie. Vng. Végezés paranczolat adás, rendelés, decretom. Ang. A decree, the ordinance of an magistrat.] Plin. in Epist. Decreta quibus damnati erant proferebantur. Cic. 4. Acad. Sapientiæ verò quid futurum est, quæ neq; de seipsa dubitare debet, neq; de suis decretis (quæ philosophi vocant dogmata) quorum nullum sine scelere prodi poterit? Vnde Decreta Pontificum constitutiones dicuntur. ¶ Decreta Senatus, τὰ ψηφίσματα, τὰ δόγματα, à Consultis sic distinguuntur ab aliquibus, ut Decretum dicant: particulam quandam esse Senatusconsulti. ut quum provincia alicui decernitur: tanquam Decreta sint specialia, Consulta generalia. Decretum apud Iureconsul. propriè est deliberatio Iudicis cum causæ cognitione, ad mixtum imperium pertinens l. ne quicquam. §. ubi. de Offic. Proconsul. Item Decretum est id, quod placitum aliàs Latinè dicitur, Græcè δόγμα, καὶ ψήφισμα, καὶ ἀρεσκον, dicitur. Autor Bud. Quo verò à lege differt hæc vox, infra patebit in dictione, Lex. Decretum est propriè & specialiùs, quum judices authoritatem suam interponunt, & maximè in jurisdictione voluntaria, ut in alienatione bonorum minoris, in transactione alimentorum, & in bonorum possessione. Albutius pro Alciato, Decretum sive edictum primum in contumacem solet expediri, ut in tædio ductus, sui copiam judicio tandem faciat. Ius ipsum contumacis non pertinens. l. j in fi. de Acquir. poss. Decretum secundum, constituit eum bonorum possessorem, qui ex primo decreto detinebat, incolumi hactenus contumacis jure. Vide C. ext. de eo qui mit. in possess.

Dēcrētōrius, a, um, Ponitur pro judiciario, in quo scilicet judicium ferri potest. [κρίσιμος. Gall. Iudiciel. Ital. Giudiciario. Germ. Darinn man ein Vrtheil fellen mag. Hisp. Cosa para iuyzio. Pol. Rozsadkowy, uznawczony. Vng. Végezésrenalo, rendelésre valo. Ang. Iudiciall, whereby one may iudge any thing.] ut Dies decretorius, κρίσιμος ἡμέρα, qui & Criticus & Crisimus. ¶ Decretorium sydus vel tempus dicitur id, ex quo de proventu aliquarum rerum futuro sumitur judicium. Plin. lib. 18: Res summa vitium agitur, decretorio uvis sydere illo, quod caniculam appellamus: unde & carbunculare dicuntur, ut quodam ardenis carbone exustæ. Idem: Aquila exoritur vesperi decretorio die, florentibus oleis. ¶ Aliquando dicitur quod est decretū, firmatum, extansq; ad aliquid arguendum, judicandúmve. Quint. At quidam litigationibus suis illic modò ambitiosum declamanti sudorem præstitisse contenti, cum turba laudantiū destituunt subsellia, pugnamq; illam decretoriam imperitis, ac sæpè pullatæ turbæ relinquunt.

Dēcerpo, is, decerpsi, decerptum, act. t. ex De. & Carpo, Detraho, delibo, excerpo, aufero: [ארה aráh קטף lakát. ἀποδρέπω, ἀποδρέπομαι. Gall. Cueillir, arracher & tirer. Ital. Carpire, tor via. Ger. Abbrechen/abziehen. Hisp. Deshocar, ò quitar vna cosa de otra. Pol. Obrywam, zbieram. Vng. Leszaggatom, le szedem. Ang. To pull or plock of, to gather.] ut, Decerpere uvas. Plin. in Epist. ¶ Decerpere fœtus arborum. Plinius lib. 4. cap. 22. ¶ Decerpere folia, Col. lib. 5. cap. 10. Horat. 1. Serm. Satyr. 2: quare (ne pœniteat te) Desine matronas sectarier: unde laboris Plus haurire mali est: quàm ex re decerpere fructus. Cic. 5. Tusc. Humanus autē animus decerptus est mente divina, cum alio nullo, nisi cum ipso Deo, si hoc fas est dictu, comparari potest.

Dēcerto, as, frequentativum, Pugno, dimico. [נלחם nilchám רב rab. ἀγωνίζομαι. Gall. Debatre, se combatre. Ital. Combattere, guerreggiare. Ger. Streitten/zancken. Bel. Kyven. Hisp. Medio lidiar y batallar. Pol. Walcze, swarze sie. Vng. Viaskodom, veszek. Ang. To contende or striue together, to fighte.] Cic. pro Planco: Sed erat non jure, non legibus, non disceptando decertandum. Cæsar 2. bell. Civil. Hoc animo decertabant, ut nullum aliud tempus, ad conandum habituri viderentur. Idem 3. bell. Civil. Ne cives cum civibus armis decertarent.

Decertatūr, impers. Cicer. 1. Offic. Quum verò de imperio decertatur, bello gloria quæritur.

Dēcertātus, a, um, partic. [ἀγωνισθείς, διαγωνισθείς. Gal. Debatu. Ital. Combattuto. Germ. Bestritten/gezancket. Hisp. Combatido. Pol. Zwalczony. Vng. Viaskodva le rontatot, el vegezetetet. Ang. Contended or striued.] Stat. lib. 1. Theb. Fraternas acies, alternaq; regna profanis Decertata odiis, sontesq; evolvere Thebas. ¶ Labores decertati: id est, certando peracti, Claud. in Paneg.

Dēcertātio, Verbale, f. t. dimicatio, concertatio. [ריב ... ἀγώνισμα. Gall. Combat, debat. Ital. Combattimento, contesa. Germ. Streitt/kampff. Hisp. Debate, contencion. Pol. Spor, walka. Vng. Viaskodas, tusakodás. Ang. A striuing or contending.] Cicer. 11. Philip. Quumq; harum rerum omnium concertatio, Consulibus optimis & fortissimis commissa & commendata sit.

Dēcertātōrius, a, um, ut Pugna decertatoria. ἀγωνιστική. Quint. lib. 6. cap. 4.

Dĕcĕt, u. f. Convenit, honestum est, aptum est, consentaneum est tempori, loco, ac personæ. [כשר chasár. πρέπει. Gal. Il est convenable, il convient, il est bien seant. Ital. Conuenirsi, essere bonello. Ger. Es gezimpt sich/es gebürt/es steht wol. Bel. Het betaemt. Hisp. Honestamente conuenir. Pol. Godzi sie, przystoy. Vng. Illik. Ang. It besemeth or becometh well.] Et modo personale est, in tertiis tamen duntaxat personis declinatum. Ovid. de Remed. Lude, decent animos mollia regna tuos. ¶ Modò impersonale, habetq; ferè accusativum. Cic. 5. de Finib. Decet patriam esse chariorem nobis, quàm nosmetipsos. Idem 5. Tusc. Oratorem irasci non decet, simulare non dedecet. Nonnunquam etiam dativum. Terent. Adelph. Facite ita ut vobis decet. Plaut. Nobis decet esse bonis. ¶ Huic contrarium est Dedecet, quod est, incōveniens, ineptum, turpe, sive inhonestum est. ἀπρεπές ... Ovid. lib. 6. Met. Admoviq; preces quarum me dedecet usus. ¶ Composita sunt, Condecet, Dedecet, pen. corr. A quibus Condecens, Indecens, Condecentia, Indecentia, Condecoro, & Indecoro, & Dedecoro.

Dĕcens, particip. sive nomē ex participio. [נאוי כשר chasér ... πρέπων, εὐπρεπής. Gall. Conuenable. Ital. Conueneuole. Germ. Bequemend/gebürend. Hisp. Conueniente. Pol. Godziwy sie. Vng. Illendö. Ang. That besemeth well.] Pulchrum, conveniens & aptum. Color decens, Horat. 4. Carm. Ode 3. Facies decens, Ovid. 3. Trist. Eleg. 7. Parra decentia, Seneca Hippolyto.

Dĕcentissimus, superlat. [Pol. Naprzystoynieyszy. Vng. Igen illendö, alkolmatos.] Seneca in Suasoria 2: Decentissimi generis stil tam sententiam referam.

Dĕcentiă, f. p. Convenientia quædam & pulchritudo. [כשרון chishron. εὐπρέπεια. Gall. Conuenance, bienseance. Ital. Conuenevolezza, ornamento, auvenenza. Germ. Wolstand/zierligkeit. Hisp. Conueniencia, y hermosura. Pol. Piekność, przystoyność. Vng. Illendöség. Ang. Comelinesse, seemlinesse.] Cic. 2. de Nat. deor. In corporum etiam motione atq; gestu multa cernunt subtilius, colorum etiam & figurarū tum venustatem atq; ordinem, & (ut ita dicam) decentiam oculi judicant, atq; etiam alia majora.

Dĕcenter, adverbium, Pulchre, apte, convenienter, decorè. [εὐπρεπῶς. Gall. Proprement & conuenablement. Ital. Propiamente, conuenevolmente. Germ. Ziemlich/geschicklich/fein. Hisp. Conuenientemente, propriamente. Pol. Przystoinie, społobnie. Vng. Illendöképpen. Ang. Comelye, seemlye.] Cicer. pro Cæcin. Si quæ decentissime descripta majoribus jura finium, possessionum, aquarum, itinerumq; sunt, hæc perturbari aliqua ratione, commutariq; possunt.

Dēcīdo, pen. prod. act. t. Abscindo, amputo. [כרת charáth גזר ghazár. ἀποκόπτω. Gall. Couper, retrancher. Ital. Tagliare. Germ. Abhauwen. Bel. Afhouwen. Hisp. Cortar. Pol. Odcinam, odiąmuie. Vng. El vágom, el metszem, (item) Le szakasztom. Ang. To cutt of or away.] Plaut. in Merc. Decide mihi collum, si falsum ad te loquar. ¶ Per translationem verò significat determinare, διαλύω. Horat. & post decisa negotia cāpo. Cic. 7. in Verr. Quibus rebus omnibus actis atq; decisis producuntur è carcere. ¶ Ponitur etiam frequenter pro decisionem & pactionem facio, transigo, & item dirimo, translatione sumpta ab iis qui rem controversam scindunt, ut quisq; partem æquam auferat, & à cōtroversia discedatur. [Ang. To discusse, or decise a matter.] Cic. 4. in Verr. Res ad illum defertur, & illius more deciditur. Idem: Quæ cum reo transigat, pòst cum accusatore decidat. ¶ Hinc decidere damnum dicitur etiam apud Iureconsultos, pro decidere de damno. Vlpianus de furtis: Si quis cum damnum pro fure deciderit, dici oportet solūmodo actionem sibi competentem amisisse eum. Vide Lexicon Hotomani.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Dēcisio, onis, f. Determinatio, vel diremptio litium mutuo consensu. [חוק chok גזר gezer. אמנה, אמונה. Gall. Decision, apointement, composition & acord. Ital. Composizione, accorda, appuntamento. Ger. Ein vertrag/einig Gerichts handels aussprech. Hisp. Acuerdo de pleytos. Pol. Zdanie, rozsiek. Vng. Lesztilledés, vég vetés. Ang. A disposing or composition of a mater in debate.] Cicer. pro Cecin. Quid nostra decisio de æquitate, quid ratio interdicti de jure admoneant ut judicetis. Idem pro Rosc. Dicat decisionem factam esse quæ facta est. Paulus ad Leg. Falc. l. Si hæres, inquit, cum creditoribus deciderit, ne solùm solveret, & ob eam decisionem factum sit, ut aliquid retineret. Pro lege quoque Imperatoris accipitur l. veteres. C. de Contrahen. & commit. stip. & de Em. Instit. Cod. in princ. super verbo Decisionem, & §. unde quasi tum. Instit. de nup. Verùm ea Imperatoris lex intelligitur, qua partim altercationes sunt diremptę. Pragmatica verò sanctio, licet vulgò dicatur, quam princeps extra corpus Juris Civilis promulgavit, veriùs tamen privilegiū vocatur, nō quōd privatis hominibus, sed corpori alicujus universitatis, vel ei qui officio bene functus est, conferatur: hoc est, quæ ob causam publicam, aut communem negotiorum functionē, in speciale quoddam privilegium impertitur. Vide Fertinum in §. Sed & quod prib. Instit. de Iur. nat. gen. & civil.

Dēcido, is, pen. corr. Deorsum cado. [נפל naphal נבל nabál. πεσεῖν. Gall. Decheir, cheir en bas, tomber. Ital. Cadere in giu. Ger. Herab fallen. Bel. Afvallen. Hisp. Caer hazia baxo. Pol. Spadam. Vng. Le esém, le hullok. Ang. To fall, to fall downe or away.] Cic. 2. offic. Ficta omnia celeriter tanquam flosculi decidunt. ¶ Decidere equo, vel ex equo. Cæs. 1. bel. Gal. & Plin. li. 28. cap. 1. ¶ Sicut metaphoram, Decidere spe, vel à spe: hoc est, spem amittere. Terent. in Heavront. Quanta spe decidi! Liv. lib. 7. bel. Maced. Antiochus postquam à spe societatis Prusiæ decidit, Ephesum ab Sardibus est profectus.

Dēcidūs, a, um. Cadens, decidens. [נבל nobel. πεσόντα. Gall. Qui doit asmoir, subit à cheir. Ital. Sog getto à cadere. Ger. Abfallig. Hisp. Cosa cadiza. Pol. Vpadły. Vng. Le esö, hullo. Ang. Subject to falling, hanging or falling downe.] ut Folia decidua. Plin. lib. 11. cap. 37. de comibus animalium: Omnibus autem cava, & in mortem demum concreta sunt: cervis tantùm solida, & omnibus annis decidua.

Dēcīdium, pro occasu. [Pol. Zaisyie. Vng. Meg halás.] Senec. Epist. 30. Bassus noster videbatur mihi prosequi se, & componere, & vivere tanquam superstes sibi & fortiter ferre decidium sui.

Dēcies. Decima, Decimare, Decimus, Decimodiæ, Vide DECEM.

Dēcipio, is, pen. corr. act. t. Defraudo. Impono, capio, circumvenio. [מתה mitah השיא hisi משך hashák רמה rimmáh. ἀπατᾶν. Gall. Decevoir, tromper. Ital. Ingannare. Ger. Betriegen. Hisp. Engañar. Pol. Oszukać, złapać jam. Vng. Meg tsalom. Ang. To deceive, to beguile.] Cic. 2. de Divin. Nam illa amphibolia quę Crœsum decepit, vel Chrysippū potuisset fallere. Ovid. Epist. 11: Vanus est aliqua decipere arte labor. Terent. in And. Decepta sum, at non defatigatus. Cicer. Offic. Iam illis promissis non standum esse, quis non videt, quæ coactus quis metu, aut deceptus dolo promiserit?

Dēceptor, oris, verbale, m. t. [מתה maphatteh מרמה meramméh, ἀπατεών, ἀπατεώνος. Gall. Deceveur, tromperr. Ital. Ingannatore. Germ. Ein betrieger/bescheisser. Hisp. Engañador. Pol. Oszukał. Vng. Tsalo. Ang. A deceiver, that beguileth.] Senec. Thyest. prodimus, occidit Deceptor dominæ Myrtidus, &c.

Dēcipŭla, æ, f. p. Instrumētum aliquod decipiendis vel avibus, vel muribus idoneum. [מוקש mokésh. παγίς. Gall. Lacs ou instrument à prendre oiseaux ou autres bestes. Ital. Laccio, trabucco da prendere vccelli o fiere. Ger. Ein mensfallen/ein vogelschlag/ oder hölzern. Hisp. Orozelo o cepo para tomar fieras. Pol. Łapka. Vng. Egerfogó szövö. Ang. A pitfall, or snares to tak birdes and other thinges.] Pro quo & Decipulum, neutri generis dixit Apuleius lib. 1. ¶ Decipula murem cepit, ἀλωπεκὴ πυγὴν τὸν μυῶ. De rectè mentoq; deprehensis & malo dignis. Quasi dicas, lupus in foveam incidit: aut, aper in casses.

Dēcircīno, as, pen. corr. cōtrarium suo simplici circino, quod significat aliquid rotundum facio. [ἀποστρογγυλόω. Pol. Okrągam. Vng. Meg ejszkalmazom.] Manil. lib. 3: Quem teretis natura solo decircinat orbem.

Dēcrēmis, fœm. gen. Navigii genus est, habens decem remorum ordines. [δεκήρης. Pol. Łodź o dziesięciu poiadach. Vng. Tizrendű mesh nádas.] Plin. lib. 7. cap. 56: Quinqueremem instituit Nesichton Salaminius, sex ordinum Xenagoras Syracusius: ab ea ad decremem Mnesigeton.

Dēclāmo, as, are, n. p. Valde clamo, exerceor, exercendi causa ōro. [φωνασκεῖν, τὰς λόγους μελετᾶν. Gall. Declamer, s' exercer à parler. Ital. Essercitarsi dicendo. Ger. Sich mit reden üben tu einer erdichten sach. Hisp. Exercitarse en la Retorica. Pol. Mowić pięknie, czwiczyć się w mowie. Vng. Kiáltok, ordítok. Ang. To declame, to moute.] Cicer. de Fin. Quo in loco ad fluctum ajunt declamare solitum Demosthenem. Ovid. 2. de Arte: Sed neq; declamet medio sermone diserti, Nec sua vesanus scripta poëta legat. ¶ Contra aliquem vehementissimè declamare. Cicer. 6. in Verr. Ille autem insanus, qui pro isto contra me vehementissimè declamasset, postquam, &c. Idem Appio lib. 3: Veruntamen est majestas (ut Sylla voluit) ne in quemvis impunè declamare liceret.

Dēclāmĭto, as, are, frequentativum. [λεγυπτεύειν, πολὺ τοῦ λόγου ἐξασκεῖσθαι. Gall. Declamer souvent. Ital. Orare sovente in causa finta. Germ. Sich viel und offt mit Red hatten übem. Hisp. Muchas vezes orar causas fingidas. Pol. Vilanowięcie oracie czynić. Vng. Kialt dogalok, orald-galok, kiáltozok. Ang. To declame oftentimes or moute.] Cicer. filius ad Tironem: Prætetea declamitare Græcè apud Cassium institui, Latinè autem apud Brutum exerceri volo. Cicer. 1. Tusc. Vt enim antea declamitabam causas, quod nemo me diutiùs fecit: sic hæc mihi nunc similis est declamatio. Idem 5. Philipp. Ipse interea decem & septem dies, ut digestio potiùs quàm declamatio videretur, de me in Tyburtino Scipionis declamitavit, sitim quærens: hæc enim ei causa solet esse declamandi. Idem de claris Orat. Commentabat declamitans (sic enim nūc loquimur) sæpè cum M. Pisone, & Quint. Pompeio.

Dēclāmātŏr, toris, m. t. Qui domesticis, scholasticisq; meditationibus se exercet, ut postea seriis in causis sit paratior. [λεγεμάτωρ, μελετητής. Gall. Declamateur, qui s' exerce à declamer. Ital. Oratore in causa finta. Ger. Der sich in erdichten sachen mit reden übt / auff daß er fertig sey wan es ernst gittet. Hisp. Orador en causas fingidas. Pol. Mowniw się cwiczący na osobnym mieyscu. Vng. Orátzio vicsitalo, orálo. Ang. That exercisith him self in declaming.] Cicer. in Orat. Non enim declamatorem aliquem de ludo, aut rabulam de foro, sed perfectissimum & doctissimum oratorem quærimus.

Dēclāmātŏ, onis, f. t. Est domestica exercitatio & umbratilis, & commentatio, quæ fit inter privatos parietes, quo in genere pueri apud magistros exercentur. [ἡ τῶν λόγων μελέτη. Gall. Declamation. Ital. Oratione in causa finta. Germ. Ein Red die man von wegen der übung hattet. Hisp. Oracion en causa fingida. Pol. Mowa, orabia dla cwiczenia się. Vng. Orálás, orácziónak vicsitálás lekezemodás. Ang. A declaming.] Solebant enim causas acturi domi priùs præmeditari ea, quæ in foro essent dicturi. Pueris quoque in ludis ficta quædam themata solebant præscribi, quibus se præexercerent, & ad eloquentiam sibi viam sternerent. Cicero pro Murena: Non placet mihi declamatio potiùs, quàm persalutatio. Idem pro Planc. Vulgaris & pervulgata declamatio.

Dēclāmātōrĭus, a, um: [γυμνασιακὸς ὁ τοῦ λόγου, ὁ γυμνασιακὸς, ὁ ἀσκητικός. Gall. Des appartenances de declamation. Ital. Pertinente à finta oratione. Germ. Das zu einer solchen erdichten Red gehört. Hisp. Cosa para orar causas fingidas. Pol. Do rozstropnej mowie przynależący. Vng. Orálásho zrois. Ang. Pertaining to declaming.] ut genus dicendi declamatorium: hoc est, non tàm declamationibus magis quàm serius orationibus accommodatum: hoc est, non tàm nervosum, quàm ornatum, & ad ostentationem compositum. Cic. Quinto Fr. lib. 3: Et ipse puer magis illo declamatorio genere duci & delectari videtur.

Dēclāmātōrĭē, adverb. More declamantium. [μελετηταῖς. Vng. Orálo meggynal.] Hieronymus: More eorum, qui declamatorie solent loqui ad populum.

Dēclārārē, act. p. Est apertè monstrare: plus enim est, quàm significare: & tàm ad facta quàm ad dicta pertinet. [באר beér. ἐμφανίζω, δηλόω. Gall. Declarer. Ital. Declarare, mostrare apertamente. Germ. Erklären. Bel. Declaeren. Hisp. Declarar. Pol. Obiaśnić, mieć oyca, declarować. Vng. Meg mutatni, meg magyarázni. Ang. To declare and shew, to tell.] Cicer. Lucceio: Itaque hoc sæpiùs dicendum, tibiq; non significandum solùm, sed etiam declarandum arbitror, nihil mihi esse potuisse tuis literis gratius. Idem: Declaravit id modò temeritas C. Cæsaris, qui omnia jura divina & humana pervertit. ¶ Declarare Consulem veteres dixerunt pro eo quod est renuntiare. Nam consulem declarare dicebatur is, qui consulem creatum renuntiabat. Cicero pro Murena: Vt ejusdem hominis voce & declaratus Consul esset & defensus.

Dēclārātĭo, verbale, f. t. [ἐκφώνησις. Gall. Declaration. Ital. Dichiaratione. Germ. Ein erklärung. Hisp. Declaracion. Pol. Obiaśnienie. Vng. Meg mutatás, meg magyarázás. Ang. A declaraing, a shewing.] Cicer. Planc. lib. 10: Rursus declaratio animi tui, quem haberes de Republica, quemq; habiturus esses, mihi erat jucundissima.

Dēclīno, as, are, pen. prod. act. p. [נטה nataḥ. κλίνειν, ἐκκλίνειν, ἐκτρέπειν. Gall. Se detourner, enter. Ital. Declinare, schivare, abbassare. Germ. Widerfich biegen/entweichen. Belg. Buygen. Hisp. Rehuyrò evitar alguna cosa doblegar. Pol. Nachylam vślepnie, waenie się. Vng. Le haytom, le haylok. Ang. To eschew, to auoyde to turne

torne arr[illegible].] Significat deorsum aliquid flectere. Sed quoniam sæpius caput, aut etiam totum corpus declinando, periculum devitatur, cõsuetudo invaluit, ut pro vitare poneretur: & neq; tantùm deorsum, sed quoquoversus se quis flecteret, idem significaret: quemadmodum in gladiatoribus videmus, qui ut petitiones adversariorũ faciliùs declinare possint: modò se huc, modò illuc, vel toto corpore, vel parte aliqua flectunt. ¶ Sed variè cõstruitur. Ponitur enim vel absolutè. Cic. pro Sest. Magna rerũ permutatione impendẽte, declinasse me paululùm, & spe reliquæ trãquillitatis præsentes fluctus, tempestatemq; fugisse. Vel cũ accusativo. Cic. 1. Offic. Declinetq; ea, quæ ei nocitura videantur. Vel cum ablativo & præpositione. Idẽ Tusc. 4: Quomodoq; bona natura appetimus, sic à malis natura declinemus. ¶ Est & alia hujus verbi significatio, quum scilicet ponitur pro deflectere, vel præterire, & hoc quoq; aliquando cum accusativo. Cic. pro Planc. Brundusiũ veni, vel potiùs ad mœnia accessi: urbem unam mihi amicissimam declinavi. Aliquando cum præpositione à. Cic. Att. De Buthrotio negotio, utinam quidem Antonium conveniam, multùm profectò proficiam: sed non arbitratus cum à Capua declinaturum. Vel cum præpositione de. Idem de Finib. 5: Modò etiam paululum ad dexteram de via declinavi, ut ad Periclis sepulchrum accederem. (Et translatè. Idem de Amic. Vt etiam siqua fortuna acciderit, ut minus justæ amicorum voluntates adjuvandæ sint, in quibus eorum aut de capite agatur, aut fama, declinandum est de via, modò ne summa turpitudo sequatur: id est, de summo jure decedendum est, & aliquid amicitiæ condonandum, modò ne turpitudinem aliquam graviorem subeamus.) Plaut. in Aulul. Nam ego modò declinavi paululùm me extra viam. ¶ Interdum pro Deduco: hoc est, pro ab uno loco ad alium duco. Liv. 1. ab Vrbe: Nec ea culpa quam arguo, omnium Albanorum ducem sequuti sunt, ut & vos, si quò ego inde agmen declinare voluissem, fecissetis. ¶ Interdum pro alieno, eximo. Terent. in Hecyr. Neque declinatam quicquam ab aliorum ingenio ullam reperias.

Dēclīnātĭo, verbale, f. t. Deflexio. [נטיה net. [illegible] Gal. *Destour nement, contournement faite, detour.* Ital. *Schinamento, inclinatione.* Ger. Das underſich biegen oder die entweychung oder vermeydung. Hisp. *Declinacion.* Pol. *Vchilenie, vstarcwanie.* Vng. *Lehaytás, meg haytás.* Ang. *An eschewing, avoyding, or turning away frome.*] Curtius lib. 7: Igitur Macedo lanceam omisit, quam Dioxippus cum exigua corporis declinatione vitasset, &c. ¶ Declinatio morbi vocatur omnis pars, quæ vigorem ipsum subsequitur usq; ad secundæ accessionis principiũ. Galenus lib. 1. Crisiũ, cap. 3.

Dēclīvis, ve, om. t. Deorsum inclinatus, atq; incurvus. [כנוף namuch. [illegible] Gall. *Qui penche & va en abaissant.* Ital. *Inclinato.* Germ. Vnderſich geheldet. Bel. Nederwaerts gehelt. Hisp. *Prono, inclinado, a cosa que declina a car.* Pol. *Pochil i y.* Vng. *Meg haylat, meredek.* Ang. *That bendeth and declineth downe as it would fall.*] Cæs. 2. bell. Gal. Collis à summo æqualiter declivis. Hirtius 1. bel. Civil. Ab oppido autem declivi fastigio vergebat in longitudinem passuum circiter quadringentorũ. Plin. in Epist. Nam mulier natalibus clara, moribus proba, ætate declivis, dividua, mater olim, &c.

Dēclīvĭtas, atis, f. t. ipsa inclinatio. [שפלות schiphluth, [illegible] Gall. *Pendement, abaissement.* Ital. *Inchinatione, abbassamento.* Ger. Haldung. Hisp. *Decendimiento cuesta ayuso.* Pol. *Pochilnosſe.* Vng. *Meg hayloság, meredekség.* Ang. *A bending or leaning downewarde.*] Cæsar 8. bell. Gall. Exiguum loci ad declivitatis fastigium magnum habet momentum.

Decollo, as, are, act. p. De collo depono: ut interpretatur Nonius, citans illud Cæcilii: Tibi tradidi, in tuo collo est, decolles cave. Significat etiam caput alicui auferre, quod veteres Securi percutere dicebant. [נקף nakaph. [illegible] Gall. *Oster de dessus le col, decoller, oster la teste.* Ital. *Tagliar il capo, levar la testa.* Ger. Den halß entzwey hauwen, Enthaupten. Bel. Den hals afhouwen. Hisp. *Degollar, descabeçar.* Pol. *Gardłe odejmuiem, ściynam.* Vng. *Feiét veszem, (item) nyakamból ki vetem.* Ang. *To beheade, to cutt of ones necke.*] Fenestella lib. 2: Quemadmodum Cæsar à piratis captus sit, utq; eos postea ceperit, & decollaverit. Suet. in Calig. Miles decollandi artifex, quibuscunq; è custodia capita amputabat. Vsus est etiam hoc verbo Seneca. ¶ Per metaph. pro destituere, & frustrari, sive decipere. Plaut. in Capt. Nunc ibo ad portum hinc: est illic mihi una spes cœnatica. Si ea decollabit, redibo huc ad senem ad cœnam asperam, id est, si fefellerit ea spes, vel potius perierit, quasi collum fregerit. ¶ Quinetiã quod Varro Decollare dixit, Colum. eandem rem tractans, decesse scripsit. Varronis verba hæc sunt, lib. 1. de Re rust. cap. 2: Duo in primis spectasse videntur homines Italici in colendo, possentne fructus pro impensa ac labore reddere: & utrum saluber locus esset, an nõ: quorum si alterum decollat, & nihilominus vult colere, mente est captus, atq; ad agnatos & gentiles est deducendus. Columellæ autem hæc, lib. 1. cap. 3: Portius quidem Cato censebat in emendo, inspiciendoq; agro præcipuè duo esse cõsideranda: salubritatem cœli, ubertatem loci: quorum si alterutrum deesset, ac nihilominus quis vellet incolere, mente esse captũ, atq; cum ad agnatos & gentiles deducendum.

Dēcŏlŏr, pen. corr. adject. om. t. Malo colore præditus, pallidus, quod colorẽ amisit. [[illegible] Gal. *Qui a mauvaise couleur, ou qui a perdu sa couleur.* Ital. *Senza colore, scolorito, di brutto colore.* Ger. Entferbt, übel geferbt. Hisp. *Sin color, descolorado.* Pol. *Vsmokotany, niebarwny.* Vng. *Színtelen.* Ang. *Ill coloured, or that hath lost the coulour.*] Tibullus: Quæ feret à cæteri decolor Indus aqua. Plinius lib. 16. cap. 12: Frigida hyeme deterior, ac minus copiosa, & decolor. ¶ Decolor nõnunquam pro turpi & inhonesto accipitur. [Ang. *Foule, filthy.*] Ovid. in Epist. Dejaniræ ad Herculẽ: Fama Pelasgiades subito pervenit ad urbes Decolor, & factis inficienda tuis. Ætas decolor. Virgil. 8. Æn. Aureaq; ut perhibẽt, sub illo rege fuerũt Secula: sic placida populos in pace regebat, Deterior donec paulatim ac decolor ætas, Et belli rabies, & amor successit habẽdi. Vbi Servius: Decolor ætas, vitiosa in omni. n. vitioso corpore inest pessimus color.

Dēcŏlŏro, as, pen. prod. act. p. Colore pristino privo, aut colorem vitio. [[illegible] Gall. *Perdre sa couleur, prendre mauvaise couleur.* Ital. *Discolorare.* Ger. Entferben, die recht rechte farb nemmen oder geschendt. Bel. De verwe nemen. Hisp. *Quitar el color.* Pol. *Barwe psować, tracic odemnie.* Vng. *Színtelenné tészem, meg színtelenítem.* Ang. *To staine, to spoil the coulour or take it away.*] Lib. 2. ad Heren. Si tumore aut livore decoloratũ est corpus mortui, significat eum veneno necatum. Col. lib. 12. cap. 16: Deinde uvas pro magnitudine binas, vel ternas inter se colligatas, in ahenũ fervens demitti, & exiguum pati, dum decolorentur. Seneca Natur. Quæst. 2: Decoloratur id cujus color viciatur, non mutatur.

Dēcŏlŏrātĭo, verbale, f. t. [[illegible] Gall. *Descoulourement, mauvaise couleur, comme palle.* Ital. *Scoloramento.* Ger. Entferbung. Hisp. *Descoloramiento.* Pol. *Odmiana barwy.* Vng. *Színtelenség, meg színtelenités.* Ang. *A stayning or losing of the coulour.*] Cic. 2. de Divin. Sed & decoloratio quædam ex aliqua contagione terrena maximè potest sanguini similis esse.

Decŏquo, is, penult. correpr. act. t. Paulatim diminuo & coquendo absumo. [[illegible] Gall. *Decuire, faire cuire ... diminuer.* Ital. *Consumare, scemare cocendo.* Ger. Einkochen mit kochen schweynern, oder abnemmen. Bel. Decocten, verdouwen, verteren. Hisp. *Consumir coziendo.* Pol. *Wmarzam, marze.* Vng. *El főzöm.* Ang. *To seeth or boyle very much, to seeth away.*] Plin. lib. 21. cap. 3: Neronis principis inventum est decoquere aquam. Ita Decoquere mulsum, vel aliud ad tertias, & quartas, Columellæ, & Plinio sæpè. Vnde Decocta aqua, & Decoctum [illegible]. ¶ Plin. lib. 22. cap. 22, pro convertere accipere videtur quum dicit: Si calligaris clavus, si ferri vel chalybis aliqua rubigo, aut panni marcor adsuerit nascenti, omnem illico succum alienum, saporemq; in venenum decoquit. ¶ Interdum ponitur pro consumo, & rem familiarem dilapido, malè rem gero: [כלה chalah, אכל achal, [illegible] Gall. *Frauder ses créditeurs, manger & despendre ce qu'on doit, faire banqueroute.* Ital. *Fallire, far banquerotta.* Ger. Haab vnd Gut verſchwenden, den Schuldneren den Glauben halten. Hisp. *Quebrar el credito o banco.* Pol. *Veracam.* Vng. *El tékozlom.* Ang. *To consume or wast.*] quod sæpè evenit iis, qui gulæ omnia dedunt, aut qui scorta sectantur: translatione sumpta ab iis rebus, quæ ad ignem diutius cõmoratæ ad nihilum redigi solent. Et ferè intransitivè ponitur. Cic. 2. Philip. Tenẽsne memoria, prætextatum te decoxisse. Plin. li. 3. cap. 10: Decoxisse creditoribus suis! ¶ Spartianus scribit Adrianũ Senatoribus, qui nõ vitio suo decoxerant patrimoniũ, pro modo Senatoriæ professionis explevisse. Col. lib. 12: Nam quanvis interdum emendatũ sit perperam factũ, vel imprudentia aut negligentia, res tamen ipsa jam domino decoxit: id est, detrimentũ dedit. ¶ Tale quid in se habet Defrigomt, Hic defrixit: id est, bona consumpsit.

Dēcoctŏr, oris, m. t. Qui patrimonium conficit, inficiator, fraudator. [[illegible] Gall. *Qui a follement despendu tout son bien.* Ital. *Fallito, che h. consumato y suo beni.* Ger. Ein Verſchwender, ein verthuyger Mensch. Hisp. *El que quiebra el banco o credito.* Pol. *Vtratnik.* Vng. *Tékozló, nyomorú fösvény.* Ang. *That wasteth or spendeth foolishly his patrimonie and goodes.*] Cic. in Catil. Ex iis copiis, quæ à nobis quotidie comparantur, magnopere contemno exercitum collectum ex senibus desperatis, ex agresti luxuria, ex rusticis mendiculis, & decoctoribus, ex iis qui vadimonia deserere, quàm illum exercitum, maluerint.

Dēcoctĭor, compar. Perfectior, suavior. [Pol. *Lepiey [illegible].* Vng. *Tökélletesbb [illegible].*] Sumpta translatione ab auro recocto aut à vino. Persius Satyr. 1: Aspice & hæc si fortè aliquid decoctius audis.

Dēcoctum, decocti, substantivum. Ius in quo aliquid decoctũ est. [[illegible] Gall. *Decoction.* Ital. *Decottione.* Ger. Eingekochtes brüe, in welcher etwas gesotten ist. Hisp. *La decocion.* Pol. *Odwar-*

zone.

geni. Vng. *Fôt lév*. Ang. *Broth wherin any thing is sodden.*] Plinius lib. 24. cap. 9: Ad dentium dolorem, auriumq; decoctum eorũ salutare. Vulgus Pharmacopolarum *Decoctionem* vocat.

Décoctūs, us, quartæ declinationis. [ἕψησις. Pol. *Odwarzenie*. Vng. *Fôt lév, fôzés*.] Idem Plin. li. 37. cap. 12: Et aliàs omnes gẽmæ mellis decoctu mitescunt. Hoc est, cum melle decoctæ.

Décoctūrā, ræ, f. p. [ἀφέψησις. Pol. *Zwarzenie*. Vn. *Fôt lév, fôzés*.] Idem Plin. lib. 23. cap. 1: Decoctura eorum veteres dysentericos, & cœliacos juvat.

Décōr, oris, penult. prod. masc. t. (ut Valla lib. 4. cap. 15. docet) Pulchritudo est quædam ex decentia rerum personarumq;, in locis, tẽporibus, sive in agendo, sive in loquendo. [תפארת *tiphaereth*. κάλλος. Gall. *Beauté, grace, bonne contenance, bien seance*. Ital. *Bellezza, beltà, ornamento*. Ger. *Ein zierd/hübsche*. Bel. *Berchiernge*. Hisp. *Belleza y hermosura*. Pol. *Oz doba pieknosc*. Vng. *Ekesség, szépség*. Ang. *Grace in doing or speaking, beautie, comelinesse*.] Virgil. lib. 5: divini signa decoris, Ardentesq; notate oculos. Cic. 1. Acad. Spoliavit enim virtutẽ suo decore, imbecillamq; reddidit, quòd negavit in ea sola positum esse beatè vivere. ❡ Decor à Decus ita distinguit Corn. Front. de different. vocabul. ut Decor dicatur formæ, Decus verò honoris. Inde fiunt composita, Indecor, & Dedecor, quæ idem significant quod turpis vel inhonestus. Virg. lib. 10: Nec tamen indecorem tua te regina reliquit. Stat. lib. 3. Theb. Legimus indecores. Salust. Dedecores multiq; terga ab hostibus cædebantur. Invenitur tamẽ hic & hęc indecoris. Actius: Cujus si vita indecoris, mortem fugere haud convenit. Ex Nonio.

Décōrum, n. pen. prod. n. s. substantivum: [כשר *chasíhér* נאוה *naavéh*. τὸ πρέπον. Cic. τὸ καλὸν, τὸ καθῆκον. Gall. *Honnesteté, bonne grace*. Ital. *Gratia, avenenza, honestà*. Ger. *Wolstand/das einem erbar und wol ansteht*. Hisp. *Honestidad, gracia con hermosura*. Pol. *Ozdoba przystoyna*. Vng. *Embersėg, tisztesėg*. Ang. *Honestie, comelinesse, good grace*.] quod non tàm ipsum honestum significat, quàm quod hominibus, & communi opinioni honestum videtur, & pulchrum & probabile. Cic. 1. Off. Quæ autem pars subjecta est ejus generi, eam sic definiunt, ut id decorũ velint esse, quod ita naturæ consentaneum sit, ut in eo moderatio & temperantia appareat cũ specie quadam liberali. Idem: Hoc loco continetur, id quod dici Latinè Decorum potest: Græcè enim πρέπον dicitur.

Décōrūs, a, um, pen. prod. Pulcher, decens, honestus, cõveniens, consonus. [כשר *chasíhér* נאוה *naavéh* יפה *japhéh*. εὐπρεπὴς, πρέπων. Gall. *Honneste, bienseant*. Ital. *Bello, adorno*. Ger. *Zierlich/hübsch/schön*. Bel. *Schoen*. Hisp. *Bello, hermoso y ornado*. Pol. *Cudny, ozdobny*. Vng. *Tisztes, ekés, szép*. Ang. *Honest, seemelie, comelie, faire, beautifull*.] Plin. lib. 12. cap. 5: Sepes munita vallo arboris decora specie subter intuenti. Col. lib. 6. cap. 1: Apenninus durissimos, omnemq; difficultatem tollerantes, nec ab aspectu decoros. Cic. 2. de Nat. deor. Nos, æris, argẽti, auri venas penitus abditas invenimus, & ad usum aptas, & ad ornatum decoras. Virgil. lib. 1. Aeneid. nanq; ipsa decorã Cæsariẽ nato genitrix, &c. Horat. Epod. Ode 2: Vel quum decorum mitibus pomis caput Autumnus arvis extulit. ❡ Opponitur huic Indecorus, a, um, ἀπρεπὴς: & Indecorè, ἀπρεπῶς.

Décōrissimus, superl. [εὐπρεπέστατος. Pol. *Barzo ozdobny*. Vng. *Igen szép, szépségű*.] Apuleius in Apologia: Eum quoq; Zenonem longè decorissimum fuisse, ut Plato autumat.

Décōrè, adverb. Decenter, convenienter. [εὐπρεπῶς, πρεπόντως. Gall. *Avec grace & beauté, honnestement*. Ital. *Con gratia, honestamente*. Ger. *Zierlichen*. Hisp. *Honrosamente, hermosamente*. Pol. *Ozdobnie*. Vng. *Ekessen, szépen, illendő képpé*. Ang. *Honestlye, seemelye, comelye*.] Cic. 1. Offic. Sin aliquando necessitas nos ad ea detruserit, quæ nostri ingenii non erunt: omnis adhibenda erit cura, meditatio, diligentia, ut ea si non decorè, at quàm minimè indecorè facere possimus.

Décūs, oris, pen. corr. & gen. neut. t. Honor, laus, ornamentum, dignitas, honestas. [הוד *hodh* תפארת *tiphéereth*. κόσμος, ἀξίωμα. Gall. *Honneur, honnesteté*. Ital. *Honore, laude, dignità*. Ger. *Ehr/Preiß/zierd*. Bel. *Prys*. Hisp. *Honestidad, honra, decencia, hermosura*. Pol. *Slawa, poczciwość*. Vng. *Ekesség, tisztesség, disséret, méltoság*. Ang. *Honestie, worship, honour gotten for doing a thing*.] Virg. lib. 3: Obitus decorisq; sui, sociumq; salutis. Vnde Decora, militiæ laudes, honores, honestamenta militi in bello comparata, quales sunt coronæ, armillæ, & hastæ puræ quibus milites donabantur. ❡ Hujus cõtrarium Dedecus, αἶσχος, quod pro ignominia sive infami turpitudinis genere sumitur.

Décōro, as, pen. cor. act. p. Orno, honesto, cohonesto, celebro. [הדר *hidder*. κοσμέω, τιμάω. Gal. *Honnorer, decorer, reparer, bailler grace*. Ital. *Honorare, ornare*. Ger. *Zieren/ehr anthun*. Bel. *Verciren*. Hisp. *Honrar, ornar, hermosear*. Pol. *Zdobie, poczciwość zyskać*. Vng. *Meg ékesítem, tisztelem, szépítem*. Ang. *To beautifie, to do honour to, to set forth or commende*.] Horatius: At bene numatũ decorat Suadela, Venusq;. Cic. 1. Tusc. ex Ennii epitaphio: Nemo me lachrymis decoret, nec funera fletu Faxit. cur? volito docta per ora virũm. Cic. de Clar. Orat. Hæc omnia vitę decorabat gravitas & integritas. Vide plura in dictione Decus. A' Decoro fit Condecoro, pro honesto. Decoro, καταισχύνω, pro vitupero, sive turpifico. Terent. in Hecyr. An quicquã pro istis factis dignum te dici potest, quæ me, & te, & totam familiam dedecoras? Ex his omnibus patet, quod plus est Decus, quàm Decor: & Dedecus, quàm Indecorum, & Decoro, pen. corr. quàm Decoro, pen. prod. quoniam Decoro, pen. corr. significat honorifico: Decoro, pen. prod. pulchrum visu aut auditu reddo: unde Decorum & Indecorũ minus est, quàm Decus & Dedecus.

Décortĭco, as, pen. corr. act. p. Corticem detraho. [קלף *pittél*. λεπίζω, ἀπολέπω. Gall. *Escorcer, oster l'escorce*. Ital. *Scorticare, scuoiare*. Ger. *Schellen/die rinden abziehen*. Bel. *Schellen*. Hisp. *Descortezar ò quitar la corteza*. Pol. *Skore odzieram, obłupuie*. Vng. *Meg hámozom, hámtom*. Ang. *To pill, to tak of the bark of a tree*.] Plin. lib. 6. cap. 39. Cædi intempestivum quæ decorticentur. Scribonius Largus Excastrare vocat.

Décortĭcātĭo, verbale, f. t. [קלופה *pitsalah*, τὸ λέπισμα, λέπισμα. Gall. *Escorcement*. Ital. *Scorticamento*. Ger. *Schellung*. Hisp. *Descortizamiento*. Pol. *Obłupienie*. Vng. *Hámozás, hámtás*. Ang. *A pilling or pulling away of the bark*.] Plin. li. 17. cap. 42: Quòd si angusta decorticatio fuerit, nihil nocet supradictis.

Décōrum, Decorus, Vide DECOR.

Décōtēs, Dictæ sunt togæ attritæ, quasi cotibus detritæ, atq; consumptæ sint: habetq; hæc vox penultimam productam. Festus. [Vng. *Meg avult ruha*.]

Décrĕpĭti, m. f. Extremę ætatis senes: à crepando dicti (ut quidam volunt) hoc est, à clamando, & cõquerendo. [ישיש *jeschischi*. ὑπεργήρως, πεσσὸς. Gall. *Viellards, qui sont sur le bord de leur fosse*. Ital. *Chi sono vecchi molto, chi sono co i piè nella fossa*. Ger. *Sehr alte leut/die jetzt auff der gruben gehn*. Bel. *Seer out*. Hisp. *Muy viejos en la postrema edad*. Pol. *Starość kończy, barzo stary*. Vn. *Dadaigón vén, dada*. Ang. *That ar veryold, at deathes doore*.] Aut à decrescendo, eò quòd incurvati, & contracti minores fieri videãtur. Aut certè ab adjectivo creperus, quod anceps & dubium significat: propterea quòd vita eorum id ętatis in dubio sit constituta. Plautus in Asin. Atq; unam amicam ductet decrepitus senex. Terent. in Eunuch. Cum meo decrepito hoc Eunuch. Cic. 1. Tuscul. Ex his igitur, hora octava, quæ mortua est, provecta ætate mortua est: quæ verò occidente Sole, decrepita.

Décrescĕrĕ, n. t. Diminui. [מעט *mahát* גרע *gharáh*. μειοῦσθαι. Gall. *Decroistre, diminuer, appetisser*. Ital. *Sminuere scemare*. Germ. *Abnemmen/schweynen*. Bel. *Afnemen*. Hisp. *Decrecer*. Pol. *Vmnieyszać, ubywać*. Vn. *Megapadni fogyni*. Ang. *To grow lesse, to decrease*.] Martialis: Decrevere greges, quum cadit agna frequens. Cic. 2. de Divin. Ostreisq; & conchyliis omnibus contingere, ut cum Luna pariter crescãt, & decrescant. Celsus li. 3. cap. 6: Vbi febris decrevit, liberaliter oportet aquam tepidam potui dare. Plaut. Curc. Valetudo decrescit, accrescit labor.

Décrētōrĭus, Decretum, Vide DECERNO.

Décŭbo, as, pen. cor. n. p. Iaceo, quasi deorsum cubo. [רבץ *rabáts*. κατακεῖμαι. Gall. *Estre couché*. Ital. *Giacere*. Ger. *Nider ligen*. Hisp. *Yazer*. Pol. *Leże*. Vng. *Le fekszem*. Ang. *To lie downe*.] Apuleius: Decubantem excitavi feram.

Décŭlco, as, Calco. [דרך *daràch*. πατέω. Gall. *Mettre en bas, & fouler dessus, patiller dessus*. Ital. *Calcar*. Ger. *Mit füssen nidertretten*. Hisp. *Hollar ò acoccar*. Pol. *Depce, tłoczę*. Vng. *Letapodom, nyomom*. Ang. *To treade or trample upon*.] Plin. lib. 17. cap. 10: Alii in qualo pedibus in profluente deculcant.

Décŭlto, as, act. p. ex De, & Occulto, abjecto altero c, significat valde occulto. [κατακρύπτω. Pol. *Kryie*. Vn. *Iol el rejtem*.] Festus.

Décŭlpātŭs, Multũ culpatus, vel culpandus. [ἐπίψογος. Pol. *Zganiony*. Vng. *Igen, meg feddetet (avagy) fel tabnaztatot, vádoltatot*.] Gell. lib. 19. cap. 10: Itáne, *inquit magister*, dehonestum tibi deculpatumq; hoc verbum videtur.

Decuma, & Decumanus, Vide DECIMAE. arum, & DECIMANVS.

Décumbo, bis, n. p. Cubo, jaceo, recubo. [שכב *schachab*. κατακλίνομαι. Gall. *Estre couché, estre par terre*. Ital. *Giacere*. Ger. *Ligen/niderligen/zu Beth ligen*. Bel. *Te bedde liggen/slapen*. Hisp. *Yacer*. Pol. *Leże, vkładam sie*. Vng. *Lefekszem, (avagy) fekszem*. Ang. *To lye downe or be layed*.] Cic. 3. Verr. Quum Apronius in triclinio quod in foro straverat, decubuisset. Hieron. Quintũ jam diẽ decũbens lectulo, nimia festinatione dictavi. Col. li. 7. cap. 9: Si quẽ mater decũbens oppresserit, cubanti subtrahat. ❡ Significat etiam accumbo. Plaut. in Merc. Ad cœnam vocat: venio, decumbo. Terent. in Phor. Prior bibas, prior decumbas. ❡ Aliquando morior. Cicer. 2. Tusc. Mittunt etiam vulneribus confecti ad dominos qui quærant quid velint: si satisfactum iis sit, se velle decumbere. Idem in prima Philippica: Quod gladiatores faciunt, ut honestè decumbant, id nos principes terrarum faciamus.

Dēcūpĕ, pæ, f. p. Quid sit à vitis etiam doctis dubitatur: legitur tamē apud Ciceronem in Pison. Pistor domi nullus, nulla cella, panis & vinum à propola atq; decupa. Quo loco legendū putat Budæus De cupa, duabus dictionibus: ut sit sensus: Pisonem non vivere frugaliter, & ut solent, quibus cura rei domesticæ sit cordi: sed vinum à propolis emere, atq; id è cupa: hoc est, non diffusum aut asservatum, sed quemadmodum è cupa affertur: hoc est, penè musteum: non enim sitaris annis ¶ providebat.

Dēcuplŭs, a, um, Quod rei alicujus quantitatem decies in se continet. [δεκαπλάσιος. Gall. Dex fois le double. Ital. A dieci doppi. Ger. Zehenfaltig. Hisp. Cosa de diez vezes tanto. Pol. Dziesięciorako. Vng. Tizszeres. Ang. Ten tymes double.] Liv. 9. bel. Maced: Vti ea quoq; decuplo tāto plures, quàm quanti essent æstimarentur.

Dēcŭres, Antiqui pro decurionibus usurpabant. Festus.

Dēcŭrĭo, onis, m. t. Quasi senator in municipio, aut colonia. Nam quod Romę erāt Senatores, id in municipiis & coloniis erāt Decuriones. Dictus est, autore Vlpiano, quòd initio quū deducerentur Coloniæ, decima pars deductorum conscribi solita sit. [עשרה. δεκαδάρχης, δεκαπρώτος. Gall. Decurion. Ger. Ein Rottmeister über zehen. Hisp. El que es cabeça à capitan de diez. Pol. Dziesiątnik. Vng. Tizedes. Ang. A chief officer of ten soldiers in equale authoritie.] Vnde Cic. in Orat. citat decreta Decurionū. Idē pro Sest. Recita quæso Sesti, quid decreverint Capuæ Decuriones. Plin. Iunior in Epist. Esse autem tibi centū millia numūm, satis indicat, quòd apud nos Decurio es. Igitur ut te nō Decurione solūm, verumetiam Equite Romano persuadamur, offero tibi ad implendas Equitis Romani facultates trecenta millia numūm. ¶ Decurionem dicitur, qui decem militibus, aut equitibus præest. Varro tradit in singulis turmis equitum decuriones esse ternos. Itaq; quum turma in tres decurias dividatur, singularum decuriarum præfecti decuriones dicebantur. ¶ Suetonius in Domit. Decurionem quoq; cubiculariorum dicit, qui decē cubiculariis præesset. ¶ Decurio quoq; palatii dicitur ab Ammiano, qui præest palatio.

Dēcŭrĭă, æ, f. p. Manipulus decem militū, vel aliorum hominū: cui qui præest, Decurio nominatur. [δεκάς. Gall. Une bande de dix hommes. Ital. Banda di dieci huomini. Ger. Ein Rott zehn Kriegsleutten. Hisp. La decuria, compannia de diez hombres. Pol. Rota piętnasty mężów. Ang. Tized allye. Vn. A band of ten souldiours.] Columell. Classes etiam non majoris, quàm denūm hominum faciundę, quas Decurias appellaverunt antiqui. ¶ Decuria Senatoria. Cic. 4. Verr. Hunc hominem judicum numero habebimus? hic alteram decuriam Senatoriam judex obtinebit? ¶ Decuria judicū. Cic. 5. Philip. Totum denique comessationis Antonianæ chorum in tertiam decuriam judicum scitote esse collectum.

Dēcŭrĭārĕ, act. p. Est milites cōscriptos in decurias distinguere. [εἰς τάξεις, κατὰ λόχους, δεκαστύας, κατὰ δεκάδας, κατὰ δεκαδάρχας. Pol. Na dziesiątki rozbiorać. Vng. Tized alizére osztani.] Vnde Decuriati milites: hoc est, in decurias distincti. κατὰ λόχους τεταγμένοι. Cic. pro Domo sua: Quū desperatis duobus decuriatos ac descriptos haberes exercitus perditorum. Quanquam commune potiùs verbum videtur de omnibus iis, qui quamlibet ob causam ita congregantur, ut eorū ordo quidam ac descriptio sit: atq; nō solūm de decē, sed etiā de pluribus usurpatur. Cic. in Sext. nomine collegiorum delectus habebatur quū vicatim homines conferibercntur & decuriarentur. Nam quod Cicero hic per decuriate, in ea post reditum per centuriate disitinde eadem re verba faciens. Ego, inquit, quū homines palàm conscribi centuriatiq; vidissem. Idem lib. 2. ad Qu. Frat. Eodem die S.C. factum est, ut sodalitates decuriatiq; discederent: quibus locis Decuriare est in collegia conscribere, & in ordines cogere.

Dēcŭrĭātĭŏ, verbale, Distinctio & descriptio in curias. [διαστολὴ κατὰ λόχους, κατὰ δεκάδας. Pol. Na dziesiątki podzielenie. Vng. Tized alá valaszrás.] Cic. pro Plancio: Decuriatio tribulium, descriptio populi, suffragia largitione devinctā, &c.

Dēcŭrĭātŭs, us, ui, Ipsa decuriatio. [λόχωσις. Vng. Tized alá valo szrás.] Liv. 1. bell. Pun. Et ubi ad decuriatum, & centuriatum convenisset, sua voluntate ipsi inter sese decuriati equites, centuriati pedites conjurabant sese fugæ atq; formidinis ergò non abituros.

Dēcŭrĭōnātŭs, id est, Decuriatus. [Pol. Miedzy dziesiątki polirzenie. Vng. Tizedalá valo osztás, szrás, rendbeli.] Macrob. Satur. lib. 2. ca. 3: Cùm rogaretur, ut decurionatū privigno ejus expediret.

Dēcŭrro, is, decurri, & interdū decucurri, decursum, n. t. Deorsum curro. [τρέχειν κατωφέρειν. Gall. Courir de haut en bas. Ital. Correre in giu. Ger. Hinab laufen. Bel. Afloopen. Hisp. Correr ayuso à passar. Pol. Zbiegnąć. Vng. Alá futok. Ang. To runne downe.] Virgil. 2. Aeneid. Laocoon ardens summa decurrit ab arce. Apud Suet. in Nerone c. 11, pretericū decucurri: Nobilissimus eques Romanus, elephanto supersedens per catadromum decucurrit. ¶ Item decurrere, idem quod currēdo accelerare, & festinare. Plin. Iun. Ad tacita suffragia, quasi ad remedū decurrerunt. Livius: Qui positus fortè in ilatione pontis, quū captum repentino impetu janiculū, atq; inde citatos decurrere hostes vidisset. ¶ Interdum idem quod cōfugere. Cicero pro Quintio: Ad hæc extrema & inimicissima jura tām cupide decurrebas. Plin. Epist. 64: Ad tacita suffragia, quasi ad remedium ab quod decurrerunt. ¶ Decurrere etiā milites dicuntur, quum proposito certamine exercent sese. Liv. Mos erat lustrationis, sacro peracto, decurrere exercitū, & divisas bifariā acies concurrere ad simulachrū pugnæ. Virg. 1. Aeneid. de Pallantis funere: Ter circum accensos cincti fulgentibus armis Decurrēre rogos, ter mœstū funeris ignē Lustravēre in equis. ¶ Interdū Decurrere idem est, quod ad finē usq; currere. Cic. de Senect. Nec verò velim, quasi decurso vitæ spatio, à carcere ad calces revocari. Idem pro Quint. Propè acta jam ætate decurrāq.

Dēcŭrrĭtŭr, impersonaliter, pro confugitur. [Ang. Thay runne unto for refuge.] Cæs. 1. bel. Civil. Decurritur ad illud extremū atq; ultimū Senatusconsultū. Liv. 2. bell. Maced. Decurrebatur tamen eò, ut ovans urbem iniret.

Dēcŭrsŭs, us, m. g. Actus ipse decurrēdi. [מרוצה מרוצה אש. αφεσις, κατωφέρεια. Gall. Cours, course, mouvement. Ital. Corso, caduta. Ger. Das hinab laufen. Hisp. Carrera de arriba abaxo. Pol. Zbiegnie. Vng. Alá futás. Ang. A running downe.] Liv. 1. ab Vrbe. Itaq; ne subitò ex collibus decursu Albanorū intercluderētur ab oppido, terga vertūt. ¶ Decursus pro simulachro pedestri. Gell. lib. 31: Vt in decursibus ludicris, aut simulachris prælium fieri videmus. ¶ Decursus itē ponitur pro fine cursus. Suet. in Ner. ca. 24: Sed excussus curru, ac rursùs repositus, cùm perdurare non posset destitit ante decursum, nec eo secius coronatus est.

Dēcŭrsĭō, f. t. Aliud verbale ejusdem significationis. [κατωφέρεια. Ger. Ein Lauff oder das lauffen. Vng. Alá futás.] Cic. 5. de Finib. Quem Tyberina decursio Festo illo die tanto gaudio affecit, quanto L. Paulum quum regem Persen captum adduceret eodem flumine invectum. ¶ Ponitur aliquando pro excursione. Cicer. in Epist. Necesse est Antonius Apenninō Aspibusq; se teneat, & decurionibus per equites quos habet multos, vastet ea loca, quæ incurrerit.

Dēcŭrsōrĭum, Locus in quo decurritur: [Græci κατωφέρειαν vocant. Gall. Lieu vocant. Ger. Ein Turnier oder Stechplatz. Vng. Vallyafutó hely. Ang. To place where the knihts, be kept, the turbs.]

Dēcŭrtātŭs, participium à decurto, Mutilatus, curtatus. [κολοβός, κεκολοβωμένος, κεκολοβωμένος. Gall. Accourci, tronqué, parcourcu. Ital. Accorciato, troncato. Ger. Gestutzt. Hisp. Mocho à desbarbado. Pol. Skrócony. Vng. Megrövidittetett. Ang. Made short, abbreviated.] Cicero in Oratore: Mutilo sentis quædam & quasi decurtata. Plin. lib. 25. cap. 5: Leguntur aūt tenuissimæ radices, brevesq; ac veluti decurtatæ etiam hæc.

Dēcŭs. Vide DECOR.

Dēcŭssĭs, m. t. ut ex ipsa statim compositione apparet, decem asses valebat. [Gall. Dix asses, une dexaine, une croix. Ital. Dieci assi, una decina, dinsione fatta in croce. Ger. Zehen pfennig. Hisp. Diez asses moneda de cobre, ordenada en cruz. Pol. Grosz piętnaście pieniędzy, mosiądzu maiący. Vng. Tizenötödfél. Ang. A peice of money of the valeur of ten shillings.] Varro vius pro numero denario, quē δεκάδα vocant Græci, nō tantū usurpavit. Ita enim scribit lib. 1. cap. 3: Platoni placuit decuriā numerū ea re esse perfectum, quòd ex singularibus rebus, quas monades apud Græcos dicuntur, perficitur decussis, quæ sunt ac undecim aut duodecim sunt factæ, quot superaverint non possunt esse perfectæ, donec ad alterum decussim perveniant. Reliqua vide in verbo DECVSSO.

Dēcŭssō, as, are, act. p. Est ad decussis figuram redigere. [χιάζειν. Gall. Croiser l'vn sur l'autre & disposer en forme d'vn X. Ital. Dividere incrociare. Ger. Creutzweis setzen. Hisp. Ordenar en partes como en cruz. Pol. Nakrzyżowywać. Vng. Keresztben tesszen. Ang. To crosse one thing vn another and make like the letter X.] Hoc est, res aliquas eo ordine collocare, ut sese literæ Græcæ χ, aut Latinæ X, speciē præbēāt. Ea enim figura apud Latinos vocatur Decussis: quia ut nos hodie, ita veteres quoq; hac figura numerū denarii significabāt. Quòd si bina x, per medū feces, relinquetur v, quæ figura denarii dimidia hoc est, quinarium numerum commonstrat. Vnde etiam Latini eam figuram quincūcem vocaverunt: & eas arbores, quæ ita erant collocatæ, ut hujus figuræ v, speciem referent, dicebantur in quincūcem digestæ. Sed de hoc plura suo loco. Decussis verò, ut divimus, constabat ex duobus quincūcibus ita collocatis ut X literæ imaginem exprimerēt. Inde Decussatio est aliquid ad ejus figuræ imaginem redigere. Cic. de Vniversitate: Hanc igitur conjunctionē duplicē in longitudinē dividit, mediæq; accōmodans mediam quasi decussavit. Columella lib. 4. Nam duas regulas ejus latitudinis, quo palmatos sulcos facturus est in speciem Græcæ literæ χ, decussabimus.

Dēcŭssātĭō,

Decussatim, significat per decusses. [χιαστικῶς. Gall. En forme d'vn X. en croix Sainct Andrè. Ital. In forma di croce. Ger. Creutzweiß: oder in sternen weiß. Hisp. Partiendo en tajadas como en cruz. Pol. Nakrzyz. Vng. Keresztben. Ang. In maner of this letter X.] Col. lib. ult. Rapam in alveo aut feria cōponito: deinde sicut consueverunt Salgamarii, Decussatim ferramento lunato incidito.

Decutio, is, act. 1. pen. corr. ssi, ssum, ex de, & quatio. Quatiēdo deiicio, demeto, decido. [נקף nakaph. ἀποτινάσσω. Gall. Abattre, faire cheoir, ruer jus. Ital. Crollare, gettare à terra. Germ. Abschlahen. Bel. Afslaen. Hisp. Sacudir, echar de arriba. Pol. Obiiam, otrzasam. Vng. Le rázom, le verem. Ang. To shake downe, or strike of.] Liv. lib. 1: Rex velut deliberabūdus in hortū ædiū transit, sequente nuntio filii: ibi inambulans tacitus summa capitā papaverū dicitur baculo decussisse. Col. lib. 11. cap. 2: Dum prorepentes oculi digito decuti possint. Liv. 5. bell. Pun. Munus turresq; quædam Cumis non ictæ modò fulminibus, sed etiā decusse.

Decussus, us, m. q. Decutiendi actus. [נקף nokeph. ἀποτίναξις. Gall. Abatement, abatage. Ital. Abatimento. Germ. Das abschlahen oder abschutten. Hisp. Aquel sacudimiento. Pol. Otrzasienie. Vng. Leverés, le verés. Ang. A shaking or striking of.] Plin. lib. 11. cap. 37: Aliqui tamen scribunt decidere eum, rursusq; decrescere, facilem decussu.

Dedecet pen. corr. Indecorū est, non decet. [ἀπρεπές ἐστι. Gall. Il messied, il fied mal, il est mal convenable. Ital. Disconvenirsi, non sta bene. Ger. Es gezimpt sich nicht, es steht übel. Hisp. Desconviene, no està bien. Pol. Nieprzystoy, nieprzodzy sie. Vng. Nem illik. Ang. It is unfemly and unconvenient.] Et modo personale est. Cic. 1. Offic. Vt si quidem dedeceat in illis, vitemus & ipsi. Ovid. 6. Metamorph. Admovitq; preces, quarum me dedecet usus. Cicer. 1. Offic. Nam & ratione uti, atque oratione prudenter, & agere quod agas considerate, omniq; in re quid sit verum videre & tueri decet: contraq; falli, errare, labi, decipi tam dedecet, quàm delirare & mente captum esse.

Dedecus, penult. corr. Ignominia ex re turpiter gesta, probrū, turpitudo. [חרפה cherpah קלון kalon כלמה chelimmah. αἰσχύνη, ἀτιμία. Gall. Deshonneur, infamie. Ital. Infamia, dishonore. Ger. Ein schand oder unehr. Hisp. Vituperio, deshonora. Pol. Sromota, zelzywosc. Vng. Szegyen, gyalazat. Ang. Dishonestie, disworship, shame, dishonour.] Cic. 2. Tusc. Dolorem existimo maximum malorum omnium. M. Etiamne, majus quàm dedecus? Idem Att. lib. 16: Ergò id est meum factum, quod Catoni probare non possum, flagitii scilicet plenum & dedecoris. Idem pro Rosc. Amer. Sumptus effusi cum probro & dedecore.

Dedecor, is, Inhonestus. [נקלה nikleh. ἀπρεπής, αἰσχρός. Gall. Deshonneste, laid, vilain, messeant. Ital. Laido, sconcio, dishonesto. Germ. Unehrlich, geschmächt, verleumbdet. Hisp. Cosa sin honra. Pol. Zelzywy. Vng. Gyalazatos tisztességtelen. Ang. Dishonest, uncomelie and unseemelie.] Salust. Dedecores multiq; terga ab hostibus cædebantur.

Dedecorus, a, um, pen. cor. Idem. [Ang. Vnhonest, that is to others dishonour.] Tacit. lib. 3: Sextus Pompeius M. Lepidum ut socordem, inopem, & majoribus suis dedecorū, eoq; etiam sorte Asiæ depellendum incusavit.

Dedecoro, as, are, p. Dedecore afficio. [הקלה hiklah. ἀτιμάζω, αἰσχύνω. Gall. Diffamer, deshonorer. Ital. Diffamare, vituperare, dishonorare. Ger. Entehren, schenden, schmähen. Hisp. Deshonrar. Pol. Zelzywic. Vng. Meg gyalazom, megrutitom. Ang. To dishonour, to disclame ones honestie, to defile and defame.] Plaut. Bacch. Qui dedecoraris te, me, amicos, atq; alios flagitiis suis. Terent. Hecyr. Et me, & te, & familiam dedecoras. Cic. 3. Offic. Dedecorantē & urbis autoritatē & magistri. Sueton. in Nerone, Tanquā aliter illi non possint nisi morte succurrere dedecorato flagitiis omnibus.

Dedecorose. [ἀτίμως, αἰσχρῶς. Turpiter. Pol. Zsramotam, zelzywie. Vng. Rútul, illetlenül, gyalazatossan.] In Epitom. Sexti Aurel. Victoris: Dedecorose vixi, turpiùs peream. Sunt verba Neronis sua manu percuntis.

Dedico, as, pen. corr. act. p. Consecro, religiosum facio, religio ne devincio. [חנך chanach קדש kiddesch. ἀνατίθημι, καθιερόω. Gal. Dedier. Ital. Dedicare, consecrare. Ger. Weyhen, heyligen, zueignen. Hisp. Dar, applicar, ò consagrar à Dios. Pol. Offiaruie, ad lamam. Vng. Szentelem, valakinek ajanlom, dedikálom. Ang. To dedicate, to give for ever.] Liv. 1. ab Vrbe: Multa alia sacrificia, locaq; sacris faciendis quę Argeos pontifices vocant, dedicavit. Cic. 2. de Leg. Nam qui se ipse norit, primùm aliquid se habere sentiet divinum, ingenium in se suum sicut simulachrum aliquod dedicatum putabit. Ibidem: Mens, Fides, Virtus, Concordia consecratæ, & publicè dedicatæ sunt. ❧ Apud antiquos etiā legitur pro exponere. Cæcil. lib. 1. Annal. ut citat Nonius: Legati quo missi sunt, veniunt, dedicant mandata.

Dedicare, & Dicare propriè est dicendo deferre, ac obsequi, dare alicui numini, ac in perpetuum constituere. C. de Sacrosanctis Eccles. aut ingress. In Pontificio jure pro cōsecrare, quemadmodum & à Plinio in Epist. usurpatur. Tametsi ex M. Tullio pro Domo sua, ubi, quid intersit inter consecrata & dedicare, colligi potest. Fiebat autē dedicatio templi, aut per Consulem, aut per Imperatorē, præeuntibus verbis Pontificis Maximi. Ex Catanæo.

Dedicatio, f. t. Cōsecratio. [חנכה chanuchchah. καθιέρωσις, ἀφιέρωσις. Gall. Dedicement, dedication, dedicasse. Ital. Dedicatione. Ger. Einweyhung, zueignung. Hisp. Consagracion. Pol. Poswiecenie, offiarowanie. Vng. Szentelés, ajanlás dedikálás. Ang. A dedication, a geving for ever.] Cic. pro Domo sua: Nisi quem fortè illius castissimi sacerdotis superstitiosa dedicatio deterret.

Dedignor, aris, d. p. Indignū reputo, contēno. [נקל בעיני nakal beenai. ἀπαξιόω. Gal. Desdaigner, avoir en desdaing. Ital. Sprezzare, sdegnare. Ger. Unwirdig achten, verachten. Hisp. Menospreciar, desdeñar. Pol. Gardzę. Vng. Meltatlannak itelem. Ang. To disdaine, to contēne, not to vouchsafe.] Plin. in Paneg. Vt appareat, nō superbia & fastidio te amplissimos honores repudiare, qui minores non dedigneris. Virg. 4. Aen. Quos ego sum toties jam dedignata maritos. Ovid. 1. de Ponto: Is me nec comitem nec dedignatus amicum est.

Dedignatio, verbale f. t. [ἀπαξίωσις. Gall. Desdain. Ital. Sdegno. Ger. Verachtung, unwirdigung. Hisp. Menosprecio, desden. Pol. Vzgarda. Vng. Meltatlannak valo iteles, meg vetalas. Ang. A disdaining, or baiting.] Plin. in Pan. Quam speciosum est enim, quod disciplinā castrorū lapsam, extinctāq; refovisti, depulso prioris seculi malo, inertia & contumacia & dedignatione parendi.

Dedisco, is, dedidici, act. Quod didici obliviscor. [ἀπομανθάνω, ἀπομανθάνειν. Gall. Desapprendre et oublier ce qu'on a apris. Ital. Dementicare quello che si ha imparato. Ger. Entlernen, das einer erlernet hat, allgemach wider vergessen. Bel. Verleeren. Hisp. Desaprender, olvidar lo deprendido. Pol. Pamal u sie oduczam. Vng. Vizza tanulok, el felejtem az mit tanultam. Ang. To forget that one hath learneth.] Plaut. Amph. Haud equum facit, qui quod didicit, id dediscit. Cic. 3. de Orat. Ob eamq; causam juventus nostra dedisceret penè discendo. Ovid. 2. de Rem. amoris: Intrat amor mentes usu, dediscitur usu. Idem 3. Trist. Verba mihi desunt dedidicique loqui.

Dedo, is, didi, ditum, act. t. Significat in perpetuū do, vel totū subdo, sive in manus, potestatēmve & arbitrium do. [נתן nathan הסגיר hisghir. ἐκδίδωμι. Gall. Rendre ou mettre sous la puissance d'autrui. Ital. Darsi in tutto. Ger. Sich ergeben, aufgeben. Bel. Overgeven. Hisp. Darse del todo. Pol. Poddawsie. Vng. Mindenbol ̄el fogva valaki hatalma ala adom. Ang. To betake him self into the power of another.] Vnde dedere se hostibus dicitur qui se in hostium potestatem tradit. Et traditio ipsa deditio dicitur. Et qui ita se dedunt, dedititii vocātur. Plaut. in Amph. Convenit, utri victi sint eo prælio, urbem, agros, aras, focos, seq; uti dederēt. Liv. lib. 1: Sic ad supplicium Numitori Remus deditur. Cæsar libro 1: Helvetii omnium rerum inopia adducti, legatos de deditione ad eum miserunt. ❧ Forma deditionis describitur apud Liviū in deditione Collatiæ. Ita enim Rex interrogavit: Estisne vos legati, oratoresq; missi à populo Collatino, ut vos populumq; Collatinū dederetis? Sumus. Est ne populus Collatinus in sua potestate? Est. Deditisne vos populumq; Collatinum, urbem, agros, terminos, aquam, delubra, utensilia, divina, humanaq; omnia, in meam, populiq; Romani deditionem? Dedimus. Et ego recipio. ❧ Aliquando dedere est simpliciter dare. [Ang. To give him self in a thing.] Terent. And. Verberibus te cæsum in pistrinum Dave dedam. ❧ Dedere se angoribus aut voluptatibus, Cic. 2. Offic. Dedere se libidinibus, Idem 1. Tusc. Dedere se languori & desidiæ, Idem 1. Offic. Dedere aures suas Poëtis, idem pro Archia.

Deditus, particip. Addictus: [נתון nathun. ἐκδοθείς, ἀνακείμενος. Gall. Adonné, qui s'est rendu. Ital. Dedito, renduto. Ger. Ergeben. Hisp. El que se rindio al vencedor. Pol. Ten ktory sie poddał mocy drugiego. Vng. Az ki magat valamire atta, valamineg ragaszkodat. Ang. Geven to any thing yeelded.] ut, Deditus amori animus, Terent. in Hecyr. Deditus amatoriis levitatibus, Cic. 1. de Fin. ❧ Deditus voluptatibus, aut Epicuro, Cic. 1. de Fin. Deditus literis à pueritia, Cicer. ad Lentulum lib. 1. ❧ Dedita opera, idē quod data opera, Cic. pro Roscio Amer. Quæ facitis, ejusmodi sunt, ut ea dedita opera à vobis contra vosmetipsos facere videamini. Terent. in Eunuch. Apud Antiphonem uterq; pater & mater, Quasi dedita opera domi erant.

Deditim, adverb. teste Diomede Grammat. lib. 1.

Dedititius, a, um, Qui se in alterius imperiū dedidit, deditus. [נתון nathun. ἐκδότος, ὑποχείριος. Gal. Qui s'est rendu à la merci d'un autre. Ital. Rendutosi all'altrui merce & discretione. Germ. In eines andern gewalt ergeben. Hisp. El quel se rindio al vencidor. Pol. Poddany, mocz insszygolem. Vng. Valaki hatalma ala adatot. Ang. That hath betaken him to an others power, & yeeldeth.] Curtius: Multitudo dedititiorum incolis novarum urbium cum pecunia capta dono data est. Cæs. 2. bell. Gall. Quum ex dedititiis Belgis, reliquisq; Gallis complures Cæsarem sequuti, unā iter

faceret. Cicer. ad Brutum: Itaque id Senatusconsultum plerique interpretantur etiam ad tuos sive captivos, sive dedititios pertinere.

Dēdĭtĭo, verb. f. t. Dedendi actus, traditio, subjectio, quum quis se in hostis potestatem tradit. [ἔκδοσις, ἐγχείρησις. Gall. Quand on se rend, ou qu'on se met à la merci de quelqu'un. Ital. Il rendersi ad alcuno. Ger. Ergebung/auffgebung. Hisp. La rendicion del vencido à cercado. Pol. Poddanie ſię, nieprzyiacielowi. Vng. Ellenség kezébe meg adás. Ang. A yeelding.] Cic. pro leg. Manil. Spem deditionis non demit, obsidesque imperavit.

Dēdŏcērĕ, act. f. Est secus atque quis doctus est docere, ab eo, quod quis edoctus est, deducere. [ἀπομανθάνειν. Gall. Desenseigner, faire apprendre le contraire de ce qu'on a apprins. Ital. Insegnare il contrario di quanto alcuno ha imparato. Ger. Entlernen/ anderst lernen weder einer gelehrt worden ist. Bel. Ontleeren. Hisp. Desensennar lo enseñado. Pol. Oduczać, inaczey vczyć niż ſam vmiał. Vng. Külömben tanitani, vissza tanitani. Ang. To teache the contrarie, or to mak to forgett that was taught.] Quintil. lib. 3: Quanta in eluendis, quæ semel insederunt vitiis, difficultas consequatur, quum geminatum onus succedentes premat, & quidem dedocendi onus gravius, ac prius, quam docendi. Propter quod Timotheum clarum in arte tibiarum ferunt duplices ab his, quos alius instituisset, solitum exigere mercedes, quam si rudes traderentur. Cic. 1. de Fin. Si à Polyæno familiari suo Geometriam discere maluisset, quam illam etiam ipsum dedocere.

Dēdŏlĕo, les, pen. cor. Non doleo, vel dolore me privo, vel dolere desino. [ἀπαλγεῖν. Gall. Laisser ſa douleur, passer ſa douleur. Ital. Non dolersi. Ger. Verschmertzen. Hisp. Non dolerse. Pol. Oſboliwam. Vng. Nem bánkódom, bánatomat meg ſzüntetem. Ang. To ceasse frome sorie and paine.] Ovid. libro 3. Fast. Quid me in desertis morituram Liber arenis Servabas? potui dedoluisse semel.

Dēdŏlo, as, act. p. Dolabra vel ejusmodi ferramento, quæ scabra atque impolita sunt, levigo. [פסל pasal. ἀποξέω. Gall. Doler & unir une piece de bois avec une doloire ou tel instrument, l'esbaucher. Ital. Polire. Ger. Uberhoblen/abhobeln. Bel. Wavelschaven. Hisp. Dolar. Pol. Heblować, gładzić. Vng. Meg gyalulom. Ang. To chip, to hew with any instrument, to squære.] Col. lib. 5: Hæc eorumque similia pedamenta post putationem retractanda sunt, partesque eorum putres dedolandæ. Compositum est à verbo dolo: unde mediam habet brevem. Martial. lib. 11: Fractaque fabrili dedolat ossa manu. Nam syllaba prior in verbo dolo corripitur. Juvenal. I nunc atque animam ventis committe, dolato Confisus ligno. Errant itaque qui producendam esse præcipiunt.

Dēdūco, cis, pen. prod. act. 1. deduxi, deductum. Multiplex ejus usus est, sive constructionem spectes, sive significationem. Propriè enim significat ex superiori loco in inferiorem ducere. [הוליך holich הוריד horid שלח schillèach. ἐξάγω, κατάγω. Gall. Conduire & mener de haut en bas, convoyer. Ital. Scorgere, tirare, condurre al basso. Ger. Hinab führen/hinab ziehen. Bel. Aftrecken/afleide. Hisp. Sacar ò traer abaxo, traer guiando. Pol. Odwodzę. Vng. Ala viszem, el viszem. Ang. To bring downe, to bring honorably, to a place.] Et in ea significatione interdum habet ablativum sine alia præpositione, quam quæ in verbo includitur. Virg. in Pharmaceutria: Carmina vel cœlo possunt deducere Lunam. Sæpius tamen cum præpositione a, de, vel ex. Cæs. 3. bel. Civil. Deducere de rostris conantem concionari. Cato de Re rust. ca. 157. de brassicæ utilitatibus: De capite & de oculis omnia deducet, & sanum faciet. ¶ Aliquando de loco ad locum, sive de re ad rem ducere. Cicero Att. lib. 7: Probata conditio est, sed ita ut ille de his oppidis, quæ extra eam provinciam occupavisset, præsidia deduceret. Sic dicimus, Deducere ex præsidiis, & aliis locis cohortes, Cæsar 3. bell. Gallic. Deducere ex hortulis in Academiam, Cic. 2. de Nat. deor. Hirtius de bel. Alexand. lib. 4: Deducere ex regno, pro privare auferre regnum posuit. ¶ Deducere de fundo. Cic. pro Cæcin. Placuit Cæcinnæ de amicorum sententia constituere quod in rem præsentem veniretur, & de fundo Cæcinna moribus deduceretur. ¶ Deducere de via. Cicero de Fato: Nec quum hæc ita sint, est causa cur Epicurus fatum extimescat, & ab atomis petat præsidium, easque de via deducat. Atque hæc quidem magis propriè dici videntur, quam quæ sequuntur, quæ translata potius sunt. Cic. Famil. 1: Quod dat accipimus: quod instituit referre de religione, & sæpe jam retulit, ab eo deduci non potest: id est, retrahi, abduci, removeri, revocari. Quintus Cicero de Pet. Consul. Qui sine causa non amant, eos aut beneficio, aut spe, aut significando tua erga illos studia futura delinies, dans operam ut de illa animi pravitate deducas. Lactan. lib. 4: Diximus nomen religionis è vinculo pietatis esse deductum, quòd hominem sibi Deus religaverit. ¶ Habet etiam interdum accusativum cum præpositione In. Cæs. bell. Civil. lib. 3: Spe enim conficiendi negotii propè in noctem rem deduxerat. Plaut. Nunc ne quis erret vestrum, paucis in viam Deducam, siquidem operam promittitis dare. Livius: Petebant enim ne se temerè in causam deduceret. Ad eundem modum dicimus aliquem deducere in controversiam, in judicium, in jus. Item Deducere in fraudem, in discrimen, in periculum. ¶ Item cum præpositione ad. Cæs. lib. 8: Si qua hominum æquitate res ad otium deduci posset: id est, traduci. Cicer. pro Flacco: Sed sunt in illo numero multi boni, docti, prudentes, qui ad hoc judicium deducti non sunt: id est, adducti. Idem ad Att. lib. 9: De gratia & de ope quid significares, mecum ipse quærebam: spe tamen deducebar ad eam cogitationem, ut te pro tua admirabili ac singulari sapientia de otio, de pace, de concordia civium agi velle arbitrarer. Lactant. lib. 2: Homines autem ipsos ad tantam cæcitatem esse deductos, ut vivo ac vero Deo, mortuos præferant. ¶ Interdum etiam deducere idem est, quod subtrahere. Unde deducere cibum, est parcius solito cibum suppeditare. Terent. in Eun. Haud similis virgo est virginum nostrarum, quas matres student demissis humeris esse, vincto pectore, ut graciles fient. Si qua est habitior paulò pugilem esse aiunt, deducunt cibum: Tametsi bona est natura, reddunt curatura junceas. Ubi propriè (inquit Donatus) deducunt pro subtrahunt, vel subducunt, quemadmodum hi faciunt qui fame accurare solent quò sint graciliores, formosioresque. ¶ Cicer. lib. 1. Acad. Ut contra omnium sententias dies plerosque deduceret: id est, prolongaret: translatione sumpta ab araneis fila deducentibus. ¶ Pomponius in Attel. Vocem deducas oportet, ut mulieris videantur verba. Ubi deducere significat quasi in tenuitatem ducere, ἰσχναίνειν. Unde & pro subtiliter, & nihil subrusticum profert ponitur, κατεσπασμένως. Horatius: Quum lamentamur non apparere labores Nostros, & tenui deducta poëmata filo. Metaphora sumpta à lana, quæ purgata in fila trahitur. Ad hunc etiam modum dicimus Deducere rivos, quum ex majoribus fluminibus aquam per rivulos in prata derivamus. Virgil. 1. Georg. rivos deducere nulla Religio vetuit: id est, divertere. ¶ Significat item deducere, de summa aliquid demere. Cicero offic. lib. 1: Hæc igitur & talia circumspicienda sunt in omni officio, & consuetudo exercitatioque capienda, ut boni ratiocinatores officiorum esse possimus: & addendo, deducendoque, videre, quæ reliqui summa fiat, ex quo quantum cuique debeatur intelligat. ¶ Deducere etiam is dicitur, qui alicui officii gratia vel honoris præstat comitatum. Liv. Frequentesque eum domum deduxerunt. Cic. Fam. 10: Quumque magna multitudo optimorum virorum, & civium me de domo deduceret, fuit continuò omnes participes meæ voluptatis. ¶ Deducimus quoque sponsam marito, vel ad maritum, vel amicam adamanti. Cic. 4. Verr. Hic est Docimus ad quem ille deduxerat Tertiam Isidori mimi filiam. Tibullus: Ut juveni primum virgo est deducta marito.

Dēdūctĭo, onis, verbale, f. t. à deduco, est actus deducendi. [שלוח schilluach. παραγωγή, ἀπαγωγή. Gall. Conduitte. Ital. Scortamento, condotta. Ger. Beleitung/hinabführung. Hisp. Sacamiento de lugar, traḥimiento. Pol. Odwiedźenie. Vng. Alá, viuès, el kisérés. Ang. A conveighing or conducting.] Unde aquarum deductiones dicimus, quum ex fonte aut flumine per rivos aqua deducitur. Cicero pro leg. Agrar. Tum quæ erit in istos agros deductio? Idem de divin. lib. 1: Ex quo illa admirabilis à majoribus Albanæ aquæ facta deductio est. ¶ Non ineleganter etiam deductio significat detractionem minoris summæ à majori. Cic. in Verr. Certis nominibus deductiones fieri solebant.

Dēdūctŏr, oris, m. t. Qui honoris causa aliquem deducit. [מוליך molich משלח meschallèach. ὁ τὸν ὁδὸν καθηγούμενος, ὁ προπομπός. Gall. Conducteur, qui conduit. Ital. Conduttore, chi conduce. Germ. Beleiter/der auff dem weg etwan hin einen beleitet. Hisp. Guiador. Pol. Przewodnik, przeprowadzacz. Vng. Alá viuò, el kisérò. Ang. One that conducteth or accompanieth another.] Quint. Cicer. ad M. fratrem: Hujus autem rei tres sunt partes: una salutatorum, quum domum veniunt: altera deductorum: tertia assectatorum.

Dēdūctĭŏr, Gracilior. [Pol. Cieńszy. Vng. Vékonb.] Suetonius in Augusto: Nasum à summo eminentiorem & ab imo deductiorem.

Dēerrārĕ, n. p. est De via, sive ratione declinare. [הִתְעָה hithah סלף silèf. ἀποπλανᾶσθαι, ἀποπλανᾶν. Gall. Se fourvoyer, faillir, esgarer. Ital. Errare, vagare. Ger. Verirren/irr gehen. Bel. Afwaelen. Hisp. Dexar ò perder el camino. Pol. Obłądzić, zbłądzić. Vng. El tévelyedni. Ang. To erre and go astraye.] Quint. lib. 10. cap. 2: Frequenter etiam fortuita hoc cogitatio præstat, ut obvios non videamus, & itinere deerremus. Virgil. Aegloq. 7: vir gregis ipse caper deerraverat. Autor ad Herenn. lib. 1: Si translationibus nullis utemur, & si non deerrabimus ab eo quod cœpimus exponere.

Dēfæco, act. p. cum diphthongo, Significat à fæce purgo, quasi fæcem detraho. [זקק zikkèk. ἀποτρυγίζω, διϋλίζω. Gall. Oster la lie, faire rassoir & esclarcir. Ital. Purgare, levar la feccia. Ger. Von der trüsen sauberen, leuteren. Hisp. Sacar las heces. Pol. Zbieram drożdże. Vng. Meg ſzüröm, tisztitom. Ang. To fyne, to take away the lies and filth.] Plinius libro 18: Per brumam vitem ne colito, vina tamen defæcari, etiam diffundi Higinus suadet.

¶ Hinc

¶ Hinc vinum defæcatum dicitur, quando est à fæce repurgatum, & similiter omnia pura inturbata, & sinè sordibus, defæcata dicuntur, [illegible]. Plautus in Aulular. Nūc defæcato demum animo egredior domo: id est, ab angore purgato. Propriè Colum. lib. ult. Et defæcatum vinum in amphoras bonas adjicito.

Defalcāre, act. p. Significat tollere & amputare, quasi falce abscindere. [[illegible]. Gall. Defalquer, oster & rabatre. Ital. Diffalcare, tagliare. Ger. Abschneiden, hinweg oder dannen thun. Hisp. Alçar ò quitar, cortar ò podar. Pol. Odciąć. Vng. Le kasalnk. Ang. To shred or cutt away.]

Dēfāmo, as, pen. prod. act. p. Fama privo, sicut Diffamo. [חרף cherph גדף ghiddeph. [illegible]. Gall. Vituperer, diffamer. Ital. Vituperare, infamare. Germ. Verleumbden Bel. Diffameren. Hisp. Infamar. Pol. [illegible], zelżywam. Vng. Meg gyalazom. Ang. To defame, to distaine ones honestie.] Gell. Vt vocabula eorum quoq; defamata atq; deformia cū rebus ipsis viderentur.

Dēfāmātus, Infamis. [Pol. Zelżony. Vng. Gyalázatos, meg gyaláz[illegible].] Gell. lib. 9. cap. 2: Vt vocabula quoq; eorum defamata, atq; deformia cum ipsis viderentur.

Dēfatigo, as, activum verbum est, com. prim. Significans lassum, & labore defectum reddo, defatigationē & laborem afficio. [הטריח hitriach הלאה helaah [illegible]. Gall. Lasser, defatiguer, travailler. Ital. Affaticare, stancare. Ger. Ermüden/ müd machen. Hisp. Cansar mucho a otra cosa. Pol. Vmorzam sie, mordui. Vng. Ki faraszom. Ang. To wearie, to tyre.] Cic. 3. de Orat. Profectò nūquam conquiescam, neq; defatigabor, antequam illorum [illegible] vias rationesq;, & pro omnibus, & contra omnia disputandi percepero. Idem pro Marcell. Noli in conservandis bonis viris defatigari. Defatigare aliquem assiduo labore, Cæsar 7 bell. Gall. Cic. 3. de Legib. Ille verò etsi tuus totus [illegible], gratissimamq; memoriam retinet consulatus tui, pace tua dicam, non modò Censores, sed etiam judices omnes potest defatigare.

Dēfatigātus, participium, Languens, lassus, labore confectus, [נלאה nilah [illegible]. Gall. Lassé, travaillé. Ital. Stanco. Ger. Ermüdet. Hisp. Cansado. Pol. Vmmorzony. Vng. El faradot, fent. Ang. Wearied.] Terent. in Andria: Deceptus sum, non defatigatus.

Dēfatigātio, verbale, fœ. Lassitudo. [תלאה telaah. [illegible]. Gall. Lassement, Lassitè. Ital. Stankezza. Ger. Ermüdung. Hisp. Cansancio. Pol. Vlanie, vmmorzenie, [illegible]. Vng. El faradas, meg lankadas. Ang. Wearinesse.] Cic. de Senect. Corpora quidem exercitationem defatigatione ingravescunt, animi autem se exercendo levantur.

Dēfectio, Defectivus, Defector, Vide DEFICIO.

Dēfendo, dis, di, sum, act. t. Tueor, tego, protego, propugno. [גן ghan [illegible]. Gall. Defendre. Ital. Defendere. Ger. Beschirmen, bewaren. Bel. Beschermen. Hisp. Defender. Pol. Bronie, zasłaniam. Vng. Oltalmazom, meg mentem. Ang. To defend.] Duobus autem modis ab aliquo defendi dicimur: à patrono nostro, vel defensore: ut quum dicimus Sext. Roscium fuisse defensum à Cicerone. Altero modo dicimur defendi ab adversario: hoc est, ab injuria, vel contra injuriam adversarii. Vt si nobis adversarentur judices, & Cicero tueatur, rectè dicemus defendi nos à judicibus: non quòd illi nos defendant, sed quòd præsidio Ciceronis ab illorum injuria defendamur. Cic. lib. 1. Offic. Qui autem non defendit, nec obsistit si potest injuriæ, tam est in vitio, quàm qui, &c. Differt tamen defendere à propugnare: quia defensio est, quocunq; modo fiat: propugnatio autem, nonnisi per contentionem. Dicimus autem, Defendo frigus tibi: &, defendo te à frigore. Virg. Aeglog. 7: Solstitium pecori defendite, jam venit æstas. Et paulò antè: [illegible] teneras defendo à frigore myrtos. ¶ Accipitur etiā interdum defendo pro arceo, sive depello. Gellius: Quint. Claudius defendebat hostes à pinnis facillimè.

Dēfensor, oris, m. t. Qui defendit, propugnator, patronus. [מגן [illegible]. Gall. Defendeur, protecteur, defenseur. Ital. Defenditore. Germ. Ein beschirmer. Hisp. Defendedor. Pol. Obronca. Vng. Oltalmazó. Ang. A defendour.] Cicer. 3. Verr. Sed ego defensorem in mea persona, non accusatorē maximè laudatum [illegible]. ¶ Paterni juris defensor, & quasi patrimonii propugnator sui: apud eundem 1. de Orat. Et pro Rabirio: Custos defensorq; juris & libertatis. ¶ Defensor (tametsi à Procuratore non usquequaq; differt) dicitur, qui absq; mandato cum satisdatione alterū in judicio defendit, atq; tuetur, ut est in l. minor. cum duabus proximè sequentibus. ff. de Procurat. Vnde defensores civitatum, appellant Imperatores minorem illum magistratum, qui parētis vicem plebi exhibere videtur, tuerieq; debet, ne innocens & subita rusticitas prægravetur. C. & in Aut. de Defens. Civit.

Dēfensio, f. t. Propugnatio, patrociniū. [מגן maghen. [illegible]. Gall. Defense. Ital. Difesa. Ger. Beschirmung. Hisp. Defension. Pol. Obrona. Vng. Oltalmazás, oltalom. Ang. Defence.] Cicer. 4. Acad. Vt ea pars defensionis relinquatur. Et pro Cluent. Innocentiæ defensio sæpe multorum improbitate interclusa respirat. ¶ Defensio est instantis, imminentisve offensionis propulsatio. Vbi hæc cessat, non est quod propulsari queat: ab offensione enim omnis defensionis pendet ratio. Vide Salomon. in l. ut vim. de just. & jur. quo verò jure defensio nitatur, Bartol. explicat in ea. l. & quam variè accipiēda sit, refert ipse in l. de pupillo. §. 1. & fin. 1. ff. de Oper. no. nunc. Defensio pro accusatione apud Iurisconsul. in l. sed si Reipub. de Vsur. Itē pro exceptione usurpatur. l. 3. C. de jur. & facti ignor. l. si quidem. De except. Alb. Defensio illicita dicitur, quum offensio licita censetur. Bald. tex. singularis est, in l. si pignore. §. furem. de fur.

Dēfenso, as, are, frequentativum. [Gall. Defendre souvent. Ital. Difensare. Ger. Sich beschirmen eins beschirmens. Hisp. Mucho defender. Pol. Vstawnie bronie. Vng. Oltalmazom. Ang. To defend often.] Plautus in Bacch. Noster esto dum te poteris defensare injuria. Salust. Arma capientes alios ab hostibus defensabant.

Dēfensito, tas, act. p. aliud frequentativum. [[illegible]. Gall. Defendre fort souvent. Ital. Difendere bene & spesso. Ger. Sich viel und offt beschirmen. Hisp. Muy mucho defender. Pol. Vstawicznie sie bronie. Vng. Oltalmazdogalom. Ang. To defend very often.] Cicer. lib. 1. Offic. Si igitur non poterit, sive causas defensitare, sive populum concionibus tenere, sive bella gerere: illa tamen præstare debebit, quæ erunt in ipsius potestate. ¶ Defensitare causas, apud eundem, de Clar. Orat.

Dēfensūri, pro defensum iri, vetustè dicitur, quemadmodum debitu iri, pro Debitum iri: daturi, pro datum iri. Vlpian. de dot. prælēg. Et mulierem agentem ex testamēto cavere debere adversus maritum defensuiri hæredem: ergo maritus idem debebit cavere adversus mulierem defensum si prior agat.

Dēfĕro, penultima correpta, a. inconf. detuli, delatum, Affero, confero, offero, tribuo. [נשא nasà הוביל hobil. [illegible]. Gal. Deporter, porter de l'un à l'autre. Ital. Conferire, portare. Ger. Bringen/tragen. Hisp. Traer, llevar. Pol. Dair, abdarzam, [illegible]. Vng. El hozom, hordom. Ang. To bring some one to another.] Plaut. in Amph. Quid si è portu navis huc nos dormientes detulit? Regitq; semper accusativū casum, & hoc aliquādo cum dativo. Plaut. in Trin. Dimittā, ut te velle video, sed mōstra hosce homines mihi: Hos ego quæro, quibus me oportet has deferre epistolas. ¶ Aliquando cum præpositione Ad. Idem in Asin. Egōn' ut non modò uxori meæ Surripiam in delicias pallam quam habet, atque ad te deferam? ¶ Aliquando cum præpositione In. Plin. lib. 12. cap. 19: Hi recto cursu per sinus impellunt, atq; à promontorii ambitu Argestæ deferunt in portum Gebanitarum. Et Plin. Iun. Defertur Meganus in Rhenū. Sic deferri in errorem, deferri in præceps. ¶ Significat quoq; nuntiare, certiorem facere. Cicero Famil. 15: Quæ ad me delata essent, scribenda ad vos putavi. Idem Famil. 5: Quod scribis de beneficiis, scito à me & Trib. milit. & præfectos, & contubernales duntaxat meos delatos esse: in quo quidem ratio me fefellit: liberum enim mihi tempus ad eos deferendos existimabam dari. Postea certior sum factus, triginta diebus deferri necesse esse, quibus rationes retulissem. Vbi deferre communiter pro denuntiare exponunt. [illegible]. Solebant autem provinciis præfecti decedentes, quum jam rationes suas deponerent, etiam eorum nomina, qui se cum illis præclarè gessissent, deferre quò & ipsi aliquando pro meritis suis aliquid beneficiorum à Senatu consequerentur. ¶ Interdum habet hoc verbum accusationem, præsertim quum post se habet accusativum nomen. [illegible]. Plaut. in Aulul. ad Tresviros jam ego deferā tuum nomen. Cicero in Verr. Servi cujusdam nomen defertur: is accusatur, ficti testes in eum dantur. Differunt tamen deferre nomen & accusare. Nam deferre nomen dicitur, qui legibus interrogat apud magistratū, ut si interrogatus neget, ejus nomen in reos referatur: deniq; deferre nomen idem est, quod reum facere. Accusare verò est agere causam, & suum reum in judiciū adducere. Hinc delatores qui crimina deferunt, & delatio, criminis denuntiatio. Ex Horomano. ¶ Deferre quoq; causam dicitur cliens ad patronum, quum eum consulit, & illi controversiæ ordinem argumentumq; exponit. Cic. in Verr. Itaq; ad me præter cæteros, hanc quærimoniam Sicilia detulit lacrymis. ¶ Pertinet etiā ad dignitatem, & honorem, & venerationem, & officium, [illegible]. variisq; modis ponitur ac constituitur. Liv. lib. 1: Omnes Numæ Pompilio regnum deferendum decernunt: id est, offerendum atq; tradendum. Cic. Octavio: Quæ tibi non antequam postulares majora, quàm velles, plura quàm sperares, detulit Senatus. Idem Trebatio: Vniversum studium & benevolentiā ad te defero: id est, tibi attribuo.

Dēferre appellatione in jure pontificio, idem est, quod admittere appellationem. Vide Archid. extr. de appellat. cap. cum appellat. libro 6: Deferre hæreditatem, deferre jusjurandum, deferre

deferre judicium, notæ & frequentes apud Iurisconsultos locutiones. Deferre caussam ad patronum dicitur cliens, quum eum consulit, & ei controversiæ ordinem argumentumq; exponit. [Ger. Den handel anzeigen.] Deferre in ærarium, item deferre in principis Commentarium quid sit, Budæus explicat in l. abesse, de Minori. cujus sensum Accursius non intellexit. Deferre nomen propriè non est accusare, sed apud magistratum, vel judicem de aliquo crimine ante accusationē denuntiare, & alium in capitis discrimen rapere. Deferre reum, idem est, quod postulare, & ut cognitionem suscipiat, petere. l. d. ferre. de jur. fisc. Quomodo autem id fiebat, docet Alciatus in l. indicasse. de verb. signif.

Delātŭs, a, um, participium passivum. Navis in portum delata est: id est, devecta. [מובאל mubâl. κομισθεὶς. Gall. Amené. Ital. Portato. Ger. Getragen. Hisp. Traīdo. Pol. Przyniesiony, przynieſiony. Vng. El hozattatot. Ang. Broght, caryed.] Hic delatus est lectica: id est, deportatus. Cic. 1. de Orator. Divinitus ad nos delatus vir. ❡ Delatus item, Accusatus. [מלושן melasschân. διαβληθεὶς, ἐπιαχθεὶς. Gall. Accusé. Ital. Accusato. Germ. Vertragen/ antiagt. Hisp. Acusado. Pol. Oskarzony. Ang. Accused.] Cicero de Invent. Vt in quodam judicio, quum venefici cujusdam nomen esset delatum, &c.

Delā ŏr, oris, m. t. Occultus accusator dicitur, & calumniator. [הולך רכיל holech rachil מלושן melasschân. διάβολος. Gall. Accusateur, mouschar, delateur & denonciateur à iustice. Ital. Accusatore, rapportatore. Germ. Ein ohrentrager/ der einen heimlich verretschet/ vnnd verträgt. Bel. Verrader/ aenbrengher. Hisp. Accusador, malsin. Pol. Taiemny oskarce, panſnik. Vng. Arulo, finderio, vádolo. Ang. A secret accuser or complainer.] Plinius in Panegyr. Delatorum classis permissa omnibus ventis. Martial. Et delator habet quod dabat, exilium. Suetonius de Domit. Deferebaturq; vox ejus, Princeps qui delatores non castigat, irritat. Vide Alexand. ab Alexand. cap. 21. lib. 14.

Dēlātĭo, onis, f. t. Accusatio. [διάβολή. Gall. Accusation ou denonciation à la iustice. Ital. Accusatione. Germ. Das heimlich vertragen oder verretschen/ antiagung. Hisp. Accusation de aquel que malsina. Pol. Cycha skarga. Vng. Arulas, findarlas, vádolás. Ang. An accusation or complainte secretlie made.] Cic. pro Cluent. Qui sibi delationem nominis & capitis periculum ostentarat. Cælius Ciccer. lib. 8. Illud mihi occurrit, quod inter postulationem, & nominis delationem, uxor à Dolabella discessit.

Dēfervĕo, n. f. Fervere desino, refrigeror, calorē amitto. [ἀποζέω. Gall. Laisser à bouillir, cesser de bouillir, ne bouillir plus se refroidir. Ital. Cessare di bollire. Germ. Auffhören siedend sein. Bel. Wedercomb caut werden. Hisp. Dexar de hervir. Pol. Przestawam wrzeć. Vng. Forralni meg állok. Ang. To cease frome seething or boyling, to lose heat and waxe cold.] Gellius: Interea puer venit, & olla defervuerat. Per metaphoram, mitesco, placidus fio, πραΰνομαι, ἠρεμίζομαι. Plinius in Epist. Quum jam satis ille primus impetus deferviſſet, & languidior in dies ira ad justitiam rediſſet. Cicero pro Cælio: Si splendor, si nitor, jam ista deferbuerint, jam ætas omnia, jam ista dies mitigarit.

Dēfervēscĕrĕ, n. t. Fervorem amittere. ἀποζεῖν. Et per translationem, ardorem animi deponere. [ἀποζυμοῦμαι. Pol. Opplꝛuwac. Vng. Forraltul meg állani. Ang. To lose the heat.] Cicer. 4. Tuscul. Aut rogandi, orandiq; sunt, ut si quam habent ulciscendi vim, differant in tempus aliud, dum defervescat ira. Sed hoc per translationem, quasi ira sit ignis quidam animum incendens. Colum. propriè pro refrigerari posuit, lib. 2. de fœno loquens: Prudentes agricolæ, quanvis jam illatum tecto nō antè componunt, quàm per paucos dies temerè congestum in se concoqui, & defervescere patiantur.

Dēfervĕfăcĭo, act. t. Non significat refrigerare, ut nonnulli existimant, sed valde fervere facio, ut DE significationem verbi augeat. [הרתיח hirtiach. ἐκζέω. Gall. Faire bouillir. Ital. Far bollire forte. Germ. Gutsiedig machen. Hisp. Hazer hervir. Pol. Obwarzam. Vng. Föl forralom, rotyogtatom. Ang. To make, to boyle and seeth greatlie.] Cato de Re rustica cap. 157: Brassicam macerato bene, postea in ollam conjicito: defervefacito bene: ubi cocta erit, bene aquam defundito. Plin. lib. 25. cap. 7: Radix caprifici, defervefacta in vino, dentium dolores sedat.

Dēfĕtīscŏr, deponens, compositum ab antiquo verbo fatiscor permutationem a literæ in e, significat labore deficio. [נלאה nileāh. κάμνω, κοπιῶ. Gall. Se lasser, estre lassé. Ital. Stancarsi, straccarsi. Germ. Von arbeit müd oder machtlos werden. Bel. Mat worden. Hisp. Ser fatigado, o cansarse, o desfallescer. Pol. Od roboty mdleie. Vng. El lankadok, faradok. Ang. To be tired and wearie, to faynt.] Terent. in Phorm. Hæres mihi solicitudini est, Neque defetiscar unquam ego experier, Donec tibi id quod pollicitus sum effecero. ❡ De hujus verbi præterito inter Grammaticos non convenit. Priscianus enim vult ejus præteritum esse defessus sum, sicuti à fatiscor fessus sum. Contrà Diomedes fessus & defessus nomina esse vult, non participia, cujus sententia videtur verisimilior. Neq; enim fessus aut defessus tempus ullum importat more participiorum, neque actionem aut passionem, sed idem omnino significat quod lassus, quòd certè nomen esse nemo dubitat. Differunt autem hæc duo à participio fatigatus, sicut calidus & calefactus, quorum hoc & tempus & passionem significat, illud solam qualitatem. Sic fatigatus dicitur ille, quem res aliqua fatigavit: fessus autem & defessus simpliciter qui labore deficit. Hinc compositum Indefessus, idem quod indefatigabilis, ἀκάματος. Claud. lib. 1. de Rapt. Proserp. Indefessa feras nulla cessabimus hora, Non requies, non somnus erit, dum pignus ademptum Inveniam. ❡ Verba aūt hęc fatiscor & defatiscor, in usu non sunt, sed eorum loco utimur verbo neutro fatisco, quod ejusdem est significationis. Colum. lib. 2: Sed omni solo, quod prædictorum leguminum segetibus fatiscit, una præsens medicina est, ut stercore adjuves, & absumptas vires hoc pabulo refoveas.

Dēfĭcĭo, deficis, ex de & facio, n. t. Desum, descisco, desero. [חסר chasér אפס aphés סף saph. ἐκλείπω, ἀπολείπω. Gall. Defaillir. Ital. Mancare. Germ. Gepresten/ nicht gnugsam sein. Belg. Gepreten. Hisp. Desfallecer, o faltar. Pol. Niedostawamy, nie [illegible]. Vng. El fogyok, (item) el haylok, el állok, el szakadok, el basomlom, el pártolok. Ang. To faile, to lacke.] Cicer. 3. in Verr. Vereter ne mihi crimina non suppeterent, ne oratio deesset, ne vox viresq; deficerent. Idem Servio Sulp. Sed opprimor interdum, & vix resisto dolori, quòd ea me solatia deficiunt, quæ cæteris (quorum mihi exempla propono) simili in fortuna non defuerunt. Et more suo hic fecit Cicero, ut per Desum, deficio exponeret. Hinc Defectus, pro privatione deducitur: de quo infrà. ❡ Legimus etiam Deficere absolutè positum pro deesse: ἀπολείπειν. Hirtius: Quare neq; tanti sum animi, ut sine spe castra oppugnanda censeam: neq; tanti timoris, ut ipse deficiam. Hoc paulò pôst alio modo dixit: Deficere animo, ἀθυμεῖν. Martius (inquit) Rufus Quæstor in castris relictus à Curione, cohortatus suos ne animo deficiant: id est, terreantur & animus desit. ❡ Invenitur etiam cum accusativo pro derelinquere, sive destituere positum: quanquam in sensu idem fit tam deesse, ἐγκαταλείπειν. Cicer. 4. in Verr. Iam me vires deficere cœperunt. Idem 3. de Orat. Prudentia nunquam deficit oratorem. Cæsar: Frustrà meæ vitæ subvenire conamini, quoniam sanguis viresq; deficiunt: id est, ἐξαλείπουσιν. Similem omnino usum habet verbum Desero Salust. in Iugurtha: Sed diffidis partium, deq; omnibus civitatis moribus, si [illegible] neque pro magnitudine parem disserere, tempus quam [illegible] maturiùs me deseret. Habet autem deficio in ea significatione ferè semper ante se nominativum rei inanimatæ: ut, Dies me deficit, Vox te deficit. ἐπιλείπει. & Oratio illum deficit. Lactantius lib. 7: Non enim verendum, ne tàm in bona causa deficiat oratio, qui sæpè etiam malos copiosè ac fortiter defendit. Cæsar lib. 2. Ipsos res frumentaria deficere cœpit. Si quis tamen in his dativo pro accusativo utatur, non culpandus erit, frequentiùs tamen cum accusativo usurpatur. Non rectè autem dicas per nominativum rei animatæ: Vxor me deficit: sed, à me deficit. ❡ Item Deficere cū accusativo significat non suggerere. Virg. 1. Georg. quum jam glandes atq; arbuta sacræ Deficerent sylvæ: id est, non suggererent glandes atq; arbuta. Sic enim exponunt hunc locum pleriq; interpretes: quanquam non malè ibi deficerent pro deessent accipere possimus, ut Arbuta & glandes, nominativos esse intelligamus, sylvæ autem dativum. ❡ Interdum absolutè ponitur pro finire, desinere, ἀπολήγειν: ut, Hic præ mœrore defecit. ❡ Martianus: Tam demum id agere consilium erat, quum vita defecit. ❡ Construitur quandoq; cum ablativo sine præpositione, & sic sumitur pro carere sive privari, στερέω. Columella lib. 3. de vite loquens: Quumq; transtuleris (inquit) de humido in aridum locū, vide ne pristino alimento deficiat. Idem: Cōmodè fluunt, nec deficiunt sacro solo. Idem lib. 3, passivo usus est, lugarū quadam parte deficitur quadā superat. Et lib. 8: Qui si memoria deficitur quo minus agnoscat cujusq; progeniē, pice liquida eandē notam scrofæ & porcis imponat. ❡ Item: Deficere debitores dicitur, quorū facultates ita imminutæ sunt, ut jam solvendo non sint. L. 3. D. de jur. fisci. unde defectus facultatibus apud Vlp. L. si extraneus. D. de im. dot. ❡ Capitur & pro deficere, recedere seu rebellare, desciscere, deserere: [מרד maràd פשע pasch]. ἀφίσταμαι. Gall. Se revolter se rendre du parti contraire. Ital. Rebellare. Ger. Abfallen/ abtrünnig werde. Hisp. Rebellar. Pol. Odstawam, opuszczam. Vng. El partolok, el hasolok. Ang. To make defection or yelde to the contrare parte.] & tunc ablativo jungitur cum præpositione. Salust. in Iugurt. Quod oppidum primum omnium post malam pugnam ab rege defecerat. Deficere etiam dicuntur, qui ab his quorum sub imperio sunt desciscunt, & in hostium numerū se conferunt. Cic. Lælio: Difficile est amicitiam manere si à virtute defeceris. Liv. libro 2: Eodem anno duæ coloniæ, Pomeria & Cora ad Auruncos deficiunt. Hoc est, Romanos deserunt transeuntes ad Auruncos.

Defĭcĭo

Defectór, verbale, m.t. [שׁוֹבָב poschbab, ἀποστάτης. Gall. Rebelle, celuy qui s'est revolté, apostat. Ital. Ribello. Ger. Abfellig/Abtrünnig. Hisp. Rebelador. Pol. Odstępca, odszczepieniec. Vng. El hasonlo, el pártolo. Ang. A revolter or yelder to the contrare part.] Suetonius in Neron. capite 43: Revocatisq; ad pœnitentiam defectoribus, &c.

Defectus, a, um, particip. à deficio vel deficior, habet significationem activam in voce passiva: [ἀπολελοιπώς. Pol. Niedostateczny. Vng. El fogyatkozot, el erőtelenült.] ut Defectus robore animi, ἀδύνατος. Colum. Diligentis patrisfamilias est, primam quamq; arborem senio defectam tollere: id est, quæ deficit. Quint. lib. 5: Vt si obsessi & impares, & aqua ciboq; defecti, de facienda ad hostem deditione deliberent. i. qui defecerunt. ¶ Defectus, passivè, καταλελειμμένος. Cic. in Oratione antequam iret in exilium: Nec vel solus defectus ad calamitatem, vel primus vocatus ad tale periculum, omnium animos jure debeo commovere. Defecta senectutis homo. i. senectute confectus. Vlpianus de Vsufruct. Vt puta ægrotanti servo, vel infanti, vel defectæ senectutis homini. Eodem modo defectus ætate dicitur pro confectus. ¶ Defectus poni videtur aliquando pro perfectus. Cic. ad Att. Libri ad Varronem non morabuntur: sunt enim defecti id est, perfecti.

Defectior, comparativus, & Defectissimus superlativus. [Vng. El fogyatkozottabb, erőtelenebb.] Colum. in præfat. Sed sive tuncũ locupletioris est turba pedissequorum lecticariorumq; defectissimum quemq; annis & viribus in agrum relegat, &c. Apuleius in Apologia. Cur in planis quidem speculis fermè pares obtutus ac imagines videntur, in tumidis verò & globosis omnia defectiora, at contrà in cavis auctiora?

Defectus, us, nomẽ, m.q. significat penuriam, non vitium aut culpam aut morbum: [חֶסֶר chéser, ἔλλειψις. Gall. Defaut, defaillance. Ital. Bisogno, difetto, mancamento. Ger. Ein prästen/mangel. Hisp. Falta, mengua. Pol. Niedostatek, chudoba, defekt. Vng. Fogyatkozás. Ang. A lacke, a failing.] ut Defectu ciborũ dedimus nos hostibus. Liv. lib. 4: Defectus alibi aquarum circa torridos fontes rivosq; stragem siti pecorum morientium dedit. ¶ Interdum dicitur diminutio. Gell. lib. 2: Sed de Lunæ motibus Solisq; defectibus. Vnde Defectio Solis & Lunę dicimus. Defectus animi, sive defectus animæ (ut Celso moris est loqui) λειποψυχία, λειποθυμία Græcè dicitur. A' nostris etiam animi deliquium, & verba linqui animo, & intermori, & deficere, & extinctæ animæ speciẽ præbere: quos Plinius & defectos animo quandoq; appellat. Defect verò corpora, & defecti, sunt quos Græci παρέτους, quasi resolutos, & resolutionem ipsam, παράλυσιν dicunt: qui & synechici vocantur, & syntexes, defectiones. Plinius: Genus unum quod bion vocamus, prodest stomacho dissoluto, & prægnantibus & defectis. Martial.

> Dulcia defecta modulatur carmina lingua,
> Cantator cygnus funeris ipse sui.

Defectio, f.t. Recessio seu rebellio, vel militum ab Imperatore, vel servorum à domino: qui dicuntur deficere, quum ab eorum gubernatione discedunt. [מֶרֶד méred, שֶׁבֶשׁ poschbab, ἀπόστασις, ἀποστασία. Gall. Revoltement, rebellion. Ital. Ribellione. Germ. Abfal. Hisp. Rebelion. Pol. Odstąpienie, odszczepienie, odstanie, odpadnienie. Vng. El pártolás, el hasonlás. Ang. A defection, revolting or yelding to the contrare parte.] Livius lib. 1: Ob residuas bellorum iras maximè sollicitus ad defectionem animis voluntarios fuisse. Cicero 4. Tuscul. Omnium autem perturbationum fontem esse dicunt temperantiam, quæ est à tota mente, à recta ratione defectio. ¶ Aliquando dicitur diminutio & defectus, ἔκλειψις. Idem in Catone: Quoniam delectabatur ad defectiones Solis & Lunæ, multò nobis antè prædicere. ¶ Sunt & defectiones in corpore humano, quales mulieribus à conceptu accidere solent. [הָמַס הַלֵּב hamas halleb, λειποψυχία. Gall. Debilité, defaillances de cœur. Ital. Debolezza. Germ. Onmacht. Hisp. Flaqueza. Pol. Mdłości. Vng. Erőtelenség. Ang. Infirmities, a fayling of hart or courage.] Plinius in Procem. lib. 23: Pampini sanguinem excreantibus, & mulieribus à conceptu defectione diluti potu prosunt. Quod Græci etiam malaciam, μαλακίαν, in prægnantibus vocare Plinius solet. Est enim malacia in stomacho debilitas. Et in mari malacia pro tranquillitate capitur.

Defectivus, a, um, Quod est mancum. [חָסֵר chasér, ἐλλιπής. Gall. Defaillant, manque. Ital. Manco. Germ. Das da manglet/ ein mangel oder brästen hat. Hisp. Cosa que suele ò puede faltar. Pol. Niepełny. Vng. Fogyatkozó, fonka. Ang. That lacketh, manck and imperfect.] Cicero 1. Offic. Etenim cognitio contemplatioq; naturæ manca: id est, defectiva quodam modo.

Defigo, is, act. t. penult. prod. defixi, Deorsum figo, impláto, immitto, colloco, pono. [מָחַק mahách הִתְקִיעַ tekáh טָבַע tabáh, καταπήγνυμι. Gal. Ficher, atacher à clouz ou autre chose. Ital. Impiantare, ficcare, piantare. Ger. Vndersich befftẽ/anheffen. Hisp. Hincar. Pol. Przybijam. Vng. Le verem, le verem, le gyakom, le fegezem. Ang. To stick in or fasten with nayles.] Colum. lib. 2: Tum in terram benè pastinatam & stercoratam rectum sarmentum defigito. Virgil. libro 2. Georg. Altiùs & penitus terræ defigitur arbos, Esculus in primis. Cæsar bell. Civil. 2: Asseres pedum duodecim cuspidibus præfixi, atque hi maximis balistis missi per quatuor ordines cratium in terra defigebantur. Defigere sicam in corpore, apud Ciceronem. Defigere cultrum in corde, & Defigere gladium jugulo, apud Livium. ¶ Ex hac verbi significatione elegantes simul ac variæ translationes existunt: ut quum aliquem dicimus pavore defixum esse, aut stupore mœstitiave. Habetq; singularem cum his nominibus Animus & Oculus elegantiã. Cic. 4. Acad. Adversantur enim primùm, quòd parum defigũt animos. Idem pro Domo sua: At quam sententiam dixi? primùm eam quam populi sermo in animis vestris jam antè defixerat. Lactantius lib. 2: Oculos suos ab alto dejiciũt, soloq; defigunt. Cicero Philip. 11: Quid cum non sorbere animo, quid non haurire cogitatione, cujus sanguinem non bibere censetis? in cujus possessiones atq; fortunas non impudentissimos oculos spe & mente defigere? Plin. lib. 8. cap. 16: Quum pro catulis fœta dimicat, oculorum aciem traditur defigere in terram, ne venabula expavescat. Cic. in Verrem, Act. 2: Vt non modò in auribus vestris, sed in oculis omnium sua furta atq; flagitia defixurus sim: hoc est, ita deprompturus & relaturus, ut non modò audiri, sed etiam fieri videantur: vel sic, ut non modò auditui & intellectui perspicua sint, sed etiam visui subjici videantur: id est, sub oculos poni. ¶ Aliquando pro ferio vel transfodio, καταπήγνυμι. Persius: Ore teris modico, pallentes radere mores Doctus, & ingenuo culpam defigere ludo.

Defixus, a, um, Infixus, hærens in aliquo. [Germ. Geheft. Pol. Wetkniony. Vng. Le gyakatot, belé fegezetett. Ang. Fastened, fixed or sticked in.] Cic. de Art. Vitia in aliquo penitus defixa atque hærentia.

Definio, is, act. q. Termino, finiendo certos rei de qua agitur terminos præscribo. [גָּבַל gabal גָּדַר ghadhár ὁρίζω, ἀφορίζω, διορίζω. Gall. Limiter & borner, determiner, assigner. Ital. Definire, terminare. Germ. Ernennen. Hisp. Determinar, definir. Pol. Opisuję, opisać. Vng. Meg határozom, meg magyarázom. Ang. To limite, to bounde, to appoynte the end of a thing.] Cic. de Somn. Scipion. Sic habeto omnibus qui patriam conservaverint, adjuverint, auxerint, certum esse in cœlo, ac definitum locum, ubi beati ævo sempiterno fruantur. Idem de Amic. Altera sententia est, quæ definit amicitiam paribus officiis ac voluntatibus. Sic Definire imperium, prædia, hortos: pro dimensa inter se dividere. ¶ Definire præterea est rei alicujus vim describere & explicare finitione, quæ constat genere, specie, differentibus, propriis, ut autor est Quintil. libro 7. cap. 4. & lib. 5. cap. 10. Cic. lib. 1. de Invent. Quum autem nominis cõtroversia est: quia vis vocabuli definienda verbis est, constitutio definitiva nominatur.

Definitio, onis, f.t. [Ger. Ein kurtze beschreibung/ was ein ding eigentlich für sich selbs seye. Pol. Opisanie. Vng. Hatarozás, magyarázás. Ang. A definition.] secundum aliquos, est oratio demonstrans cujusmodi est illud de quo fit sermo. Vel sic: Definitio est oratio mentis contentum aperiens. Hanc alii sic definiunt: Definitio est, quæ compendiosa submonitione nos in rerum cognitionem vocibus subjecta adducit. Aut hoc modo: Definitio est oratio, id esse quod est monstrans. Aut, Definitio, est oratio, quæ declarationem & intelligentiam rei demonstrat, & elucidat. Definitio item est rei quasi in universum dictũ, nõ tamen universalis, in præpositione per singulas partes, sive in universum deductio. Definitio propriè dicitur quæ constat ex genere & differentiis. Vide Bartolum in l. j. ff. de testib. Multa autem sunt definitionum genera, quæ Boëtius breviter & eleganter lib. 2. Topic. Ciceron. exponit. Observandum autem, quod Finitio nominis, præcedit definitionem rei. Neq; enim probè definieris canem, nisi primùm constitueris, an de animali, sive terrestri, sive marino, an verò de cœlesti sydere loquaris. Glos. l. quoties de Verbor. obligat. Vt res exemplo pateat. Quæris, an Publiciana actio detur adversus eum qui pro hærede possidet? Ab initio perstringendum erit tibi, quid hac loquendi formula, pro hærede possidere, intelligi velis. Vide Ioannem Appell. præstanti doctrina virum in Meth. Dial. Rat. opusculo sanè aureo Iurisprudenti & studioso, nullo non tempore, donec ediscat, versando. Sed nec id prætereundum, quod Virgil. animadvertit, non vulgam modò, sed doctos plerosq; viros, non distinguere Diffinitionem à Definitione, sed Librariorum errore jam olim ista confusa esse Salomonis: Considera inquit, Diffinitionis esse, explicare quid est: Etymologiæ verò, rationem nominis explicare. Porrò veluti aliud est nomen, & aliud res ipsa quæ nominatur: sic alia cognitio nominis, & alia rei nominatæ. Hinc à nostris non reperitur passim ab Etymologia syllogismus, sed vix negativè: & tunc quum ab essentia traducitur rei quæ nominatur, ut juris vocabulum è justitiæ visceribus ductum. Definitio pro

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

tio pro regula accipitur interdum, ut in illa vulgata regula: Omnis Definitio in jure Civili periculosa est, quod vel titulus demonstrat. Neq; enim tam est difficile, rem aliquam in jure Civili exactè definire, quàm est rarum regulam ex legibus colligere, quod nulla in parte infirmari queat. Adde Vig. instit. de Testa. ord. & vide Budæū in Annot. Quanvis hoc ipsum quoque Accursius declaravit. Definitio est earum quæ sunt, ejusq; rei propriè, quam definire volumus, brevis & circumscripta quædam explicatio, in qua hæc præcipit ratio atq; doctrina, ut vis ejus rei, quam definias, sic exprimatur, ut neque absit quicquam, neq; supersit. Cicero de Finib. 2: Patefactio, quasi rerum opertarū, quum quid quidq; sit aperitur, definitio est. Cicero de Finib. 1: Definitio est oratio, quæ quid sit id, de quo agitur, ostendit quàm brevissimè. Cicero in oratore: Definitio est oratio, quæ id quod definitur explicat, quid sit. Definitionum duo sunt genera prima, unum earum rerum quæ sunt, alterum earum quæ intelliguntur. Esse ea dico, quæ cerni tangive possunt, ut fundum, ædes, parietem, &c. Quo ex genere quædam interdum nobis definienda sunt. Non esse rursus ea dico, quæ tangi demonstrative non possunt, cerni tamen animo, atq; intelligi possunt. Ut si usucapionem, si tutelam, si agnationem definias, quarū rerum nullum subest quasi corpus, est tamen quædam conformatio insignita, & impressa intelligentia, quam notionem voco: ea sæpè in argumentandi definitione explicanda sunt. Atq; etiam definitiones aliæ sunt partitionum, aliæ divisionum. Partitionū quum res quæ proposita est, quasi in membra discerpitur, &c. Divisionum autem definitio formas omnes complectitur, quæ sub eo genere sunt, quod definitur, &c. Dicendum qui sit definitionis modus. Sic igitur veteres præcipiunt, quum sumpseris ea quæ sunt ei rei, quam definire velis, cum aliis communia, usq; eò persequi, dum proprium efficiatur, quod nullam in aliam rem transferri possit, Cicero in Topicis. Et ibidem: Definitionis controversia est, quum in scripto verbum aliquod est positum, cujus de vi quæritur. Cicero de Invent. 2: Mala definitio: genus vitiosæ argumentationis. Mala definitio est, quum aut cōmunia describit, aut falsum quiddam dicit, aut aliquid nec grave, nec magnum continens. Cicero de Invent. 2: Definitio est oratio, explicans quid sit id de quo disputatur. Est enim quasi ... atq; complicatæ rei explicatio, velut quum dicimus: Homo est animal rationale & mortale. Quint. Finitio, est rei propositæ propria & dilucida, & breviter cōprehensa verbis enunciatio, alias descriptio dicitur, & fit multis modis.

Definitum est, pro eo quod dicimus Decrevi, vel constitui, [Vng. *El vegezgetébe, rendeltetét.*] Plautus in Cistel. Perge dicere. A. An'ne ut etiam quid consultura est sciam? M. Perge eloqui non remittam, definitum est.

Definītus, a, um, Certus, constitutus, attributus, assignatus. [גבל *nighbar.* ... Gall. *Defini, limité, borné.* Ital. *Limitato, terminato.* Germ. Eingezielet/bestimpt. Hisp. *Determinado.* Pol. *Naznaczony.* Vng. *Meg hatarosztatot, el rendeltetet.* Ang. *Limited, bounded.*] Cicero de Somn. Hic certus est in cœlo ac definitus locus.

Definitè, adverbium, Finitè, strictè. [... Gall. *Expressément, determinement, distinctement.* Ital. *Espressamente, con misura & limitatione.* Ger. Außtrucklich/heiter/gründtlich vnnd klarlich. Hisp. *Determinadamente, expressa y claramente.* Pol. *Znacznie, wyrzelnie.* Vng. *Bizonyossan, egy átaljában.* Ang. *Expresselie, namelie, precisilie.*] Cicero pro Corn. Balb. Lex id Gellia & Cornelia, quæ definitè potestatem Pompeio civitatem donādi dederat, sustulisset. Plin. in Paneg. Nec magis definitè, distincteq; designat, qui Trajanū, quàm qui optimū appellat.

Definitio, Vide DIFFINITIO

Definitīvus, a, um, [... Gall. *Definitif qui definit & limite.* Ital. *Definitivo, limitatore.* Germ. Das zu der einziehung / entscheidung oder bestimmung gehört. Hisp. *Desfinidador.* Pol. *Rzecz dowodu prawa lepaca.* Vng. *Meg hataroző.* Ang. *That limiteth and boundeth.*] Cic. 1. de Invent. Cum facti controversia est, quoniā conjecturis causa firmatur, constitutio conjecturalis appellatur: quum autem nominis: quia vis vocabuli definienda verbis est, constitutio definitiva nominatur.

Defiocŭlus, m. f. Dicitur qui est captus uno oculo, quem luscum alio nomine vocitamus. [... Gall. *Borgne, qui n'a qu'un œil.* Ital. *Losco, senza un' occhio.* Germ. Einäugig. Hisp. *Tuerto de un ojo.* Pol. *Ocyka, jednooki.* Vng. *Kiltsal, fel szömöl (ába-gy) egy szömü.* Ang. *That lacketh one eye.*] Martial. lib. 12, de importunis basiatoribus: Hinc defioculus & inde lippus.

Desit, Deest, cum dativo construitur. [חסר *chaser.* ... Gall. *Il y a faute.* Ital. *Manca, non c'è.* Germ. Es manglet/es gebrist. Bel. Het gebreet. Hisp. *Fallesir.* Pol. *Niedostaie.* Vng. *El fogy bia vagyon.* Ang. *Thair is lacke, thair wanteth.*] Terentius in Eunuch. Nihil quum est, nihil desit tamen. Idem in Hecuba: Nihil apud me tibi desieri patiar, quin quod opus sit, benignè præbeatur. Virgil. Aeglog. 2: Lac mihi nō æstate novum non frigore defit. Unde Priscianus, Deficio loco passivi defio facit, & deinde defectus.

Deflăccare, act. p. Vetus ac prorsus obsoletū verbum est, quo antiquissimi usi sunt pro atterere: autor est Nonius. Nisi forte defloccare quis malit legere, & à flocco ejus originem trahere: ut Defloccare propriè sit, floccos consumere: quod fit quū vestes nimio usu atteruntur. Huic conjecturæ illud fidem potest astruere, quod apud Plautum in Epid. vocantur defloccati senes, qui decrepiti sunt, & ita attriti, ut vestis quæ floccos suos nimio usu amisit.

Deflagro, as, n. p. penultima producta, Comburor, igne consumor, conflagro, ardeo: [בער *bahar.* ... Gall. *Ardre & brusler, estre ars & bruslé.* Ital. *Ardere, abbrusciare fortemente.* Germ. Verbrennen/mit fewr verzehrt werden. Belg. Verbranden. Hisp. *Mucho arder.* Pol. *Zgorzwam, spalam sie.* Vng. *Meg egék.* Ang. *To be burned.*] & semper ablativum postulat. Cicero 4. Academ. Fore tamen aliquando ut omnis hic mundus ardore deflagret. Idem lib. 3. Offic. Ictu fulminis deflagravit. Et 2. de Natura deorum: Dianæ Ephesiæ templum deflagravisse. ¶ Significat & per translationem languescere, deferveſcere. [... Ang. *To waxe colde.*] Lucanus lib. 4. ... deflagrare minaces In cassum, & vetito passus languescere bello. Liv. 10. bel. Maced. Sed interdum spes animum subibat deflagrare iras vestras, purgari suspiciones posse.

Deflagratio, onis, f. t. Cōbustio, exustio, flama, ardor. [תבערה *tabberah.* ... Gall. *Bruslement, embrasement.* Ital. *Esso ardere & abbrusciare.* Germ. Brunst. Hisp. *Aquel arder.* Pol. *Zgo... zgorzenie.* Vng. *Meg égés.* Ang. *A burning.*] Cicer. 3. de Finib. Quoniamq; illa vox inhumana & scelerata ducitur eorū, qui negant se recusare quominus ipsis mortuis terrarum omnium deflagratio consequatur.

Deflecto, is, act. t. torqueo, curvo. [כפף *chaphaph* נטה *hinnah* כפה *natah* ... Gall. *Destourner, tourner arriere, flechir & plier.* Ital. *Torcere, piegare.* Ger. Biegen. Belg. Afkeeren. Hisp. *Doblegar.* Pol. *Nachilam.* Vng. *Meg hayzom, hergesztem.* Ang. *To crooke, to avoyde and turne away.*] Colum. lib. 5: Quum jam satis amplum incrementum susceperit, ramum qui videtur nitidissimus deflecte, & ad crus arboris fissuræ religa. Cic. lib. 3. Offic. pro declino per translationem posuit: Hoc autem de quo nunc agimus, id ipsum est quod utile, in quo verbo lapsa consuetudo de via deflexit. ¶ Deflectere pro divertere apud Suet. in Augusto cap. 93: At contrà non modò in peragranda Aegypto, paulò deflectere ad visendum Apin supersedit, &c.

Deflexus, a, um, participium. [כפוף *chaphuph* נטוה *nahuh* ... Gall. *Flechi & plié, destourné.* Ital. *Piegato.* Germ. Abgebogen. Hisp. *Doblegado.* Pol. *Nachilony, ...* Vng. *Meg hayzatot, hergesztetet.* Ang. *Bowed, turned away.*] Plin. lib. 17. cap. 23: Altera deflexa vite, vel palmite juxta suam arborem. Amnes in alium cursum contorti & deflexi, Cic. 1. de Divinatione.

Deflexus, us, nomen, Curvatio, inflexio. [אכף *ekeph.* ... Gall. *Pliement, flechissement.* Ital. *Piegamento.* Ger. Biegung. Hisp. *Doblegadura.* Pol. *Nachil'nosc.* Vng. *Meg hayzas, hergesztés.* Ang. *A bowing or crooking.*] Colum. Ne deflexu frangatur.

Defleo, es, ere, n. f. Deploro. [בכה *bachah* ספד *saphad* ... Gall. *Plaindre quelque chose en plourant, regretter.* Ital. *Piangere.* Germ. Beweinen. Hisp. *Mucho llorar.* Pol. *Opl akuie.* Vng. *Meg siratom.* Ang. *To weepe, to waile for any thing.*] Plautus Capt. egone nō defleam Talem adolescentem? Cicero ... Asinius Pollio lib. 10: Itaq; illud initium civilis belli deflevi. Cic. 13. Philip. Sed hæc satis diu multumq; defleta sunt.

Deflo, as, are, act. p. Flo, vel flando depello. [השיב *heshib* ... Gall. *Souffler.* Ital. *Soffiare.* Germ. Hinab blasen. Hisp. *Soplar.* Pol. *Odmuchie.* Vng. *El fuuom, le fuuom.* Ang. *To blowe, or blowe away.*] Plinius libro 28. cap. 2: Cibus etiam è manu prolapsus reddebatur, utiq; per mensas, vetabantq; munditiarum causa deflare.

Deflōccare, atterere est, tractum à floccis. [Pol. *Zniszczony chrzypta.* Vng. *El törödni, el avulni.*] Plaut. in Casina: Perii, defloccabit jam illic homo lumbos meos. Ita enim legendum, non ut est apud Noniū flocco habebit. Nōnulli legūt Deflaccare.

Defloccāti senes, Qui florem viriū deposuere, quasi attriti. [... Ger. Die jhr sterck vnd krafft verloren haben. Vng. *El tsebedöt vén emberek.*] Metaphora tracta videtur à vestibus, quæ multo usu floccos suos amittunt. Plaut. in Epid. Ni per urbem adeò defloccati senes Quæritant me.

Deflorāre, idem est quod conspurcare, contaminare, vitiare, quasi floribus & ornatu spoliare. [טמא *timme* ... Gall. *Deflorer, oster la fleur, souiller.* Ital. *Sporchiare, macchiare.* Germ. Die ersten blumen abbrechen / verwüsten/ geschenden. Hisp. *Quitar la flor de lo florido ensuziar.* Pol. *Pierszy kwiat odeymuię, ... szpecę, szamocę.* Vng. *Virágátúl, sepiégétűl, meg fosztani.* Ang. *To defile, to deflore, to tak away the floure.*] Livius libro septimo bell. Mace-

bell. Macedon. Erant qui fama id majus bellum, quàm difficultate rei, fuisse interpretantur: uno memorabili prælio fuisse debellatum, gloriamq; ejus victoriæ defloratam ad Thermopylas esse.

Defloreō, sive Deflorescere, Flaccescere, flores venustatemq; amittere. [נבל nabal. ἀνωθῶ, ἀπανθίζομαι. Gall. Se deflourer, perdre sa fleur. Ital. Sfiorire. Ger. Verblüen. Bel. Verbloyen. Hisp. Desmedrarse. Pol. Okwiat. Vng. Swepeiegit es ekessigis elhagyni. Ang. To lose flowre or beautie, to decaye, to fadde awaye.] Plin. lib. 17: Pessimum inter omnia, quum deflorescentes vitem, & oleam pertulit imber: quòniam simul defluit fructus. ¶ Autor ad Herennium per translationem pro eo posuit quod dicimus, Vigorem amittere. ἀνωμαλίζει. Formæ (inquit) dignitas, aut morbo deflorescit, aut vetustate extinguitur. ¶ Deflorescere apud Col. lib. 2. cap. 12. accipitur pro flores producere, ac deinde amissis floribus fructum producere. [ἐξανθῶ, ἐκανθῶν. Ang. To bringe out pu ous flowres.] Quum (inquit) totam spicam edit, octo diebus deflorescit, ac deinde grandescit diebus quadraginta. Vbi deflorescere non simpliciter accipitur pro flores acquirere, ut quidam interpretantur, sed potiùs flores acquisitos amittere: ut hic sit sensus: Postquam frumentum obduxerit spicam statim flores acquirit, & eosdem intra octo dies amittit. Sic efflorescere, est valde floridum fieri. Cicer. in Læl. Quorum efflorescit amicitia, eorū si tu minus eā secutus sis.

Defluō, n. t. Deorsum fluere, labi, delabi, influere, propriè de liquoribus, & translatè de aliis quoq; dicitur. [נגר negar. κατιέναι. Gall. Decouler, se derouler. Ital. Scorrere à basso. Ger. Herab fliessen. Belg. Afvloyen. Hisp. Correr la liqueur de arriba abajo. Pol. Zepsuc, ostyc. Vng. Lefolyni, le hullani. Ang. To flow downward, to flowe awaye, to come to nothing.] Plin. lib. 6. cap. 7: Defluum Rhenum Moganus. ¶ Per translationem significat decurrere, delabi. Cicero Læl. ad leves amicitias defluxit ætas. Salust. in Iugurth. Vbi per socordiam vires, tempus, ætas, ingenia defluxere: hoc est, quasi cecidere, & periere. Lucan. libro 3. pro in nihilum redigere posuit: Navis sine gubernatore ut pelagi fluctibus & corpus relictum ab anima, defluit. ¶ Quandoq; defluere est secundo amne fluere: id est, deorsum & versus locum inferiorem fluere. Sunt enim fluminum alvei, quò mari propinquiora, eò devexiora. Virgil. libro 3. Georg. Adeò; antes in gurgite villis Mersatur, missusq; secundo, defluit amni. ¶ Defluere etiam dicitur quod ætate morbove solvitur, λυμαίνεται. Vnde Defluere capillus dicitur.

Defluō, & Defluvium, [κάθοδος. Gall. Decoulement, descente. Ital. Scolamento, scolamento. Germ. Der fluss oder das fliessen nederwärts. Hisp. La avida. Pol. Zyek, abl asi i. Vng. Lefolyo, le hullo. Ang. A flowing downward or away.] Capillorum fluxus. [ἀλωπεκία. Gall. Chute de cheveux. Ital. Cadimento de capelli. Hisp. La caida de los cabellos.] Sed defluvia comarum facere dicitur. Idem: Hippocrates capillos mulierum defluos sanari raphanis jubet.

Defluō, ui, idem quod defluvium. κατάπλασις.

Defōdio, is, penult. cor. act. t. Sepelio, obruo. [חפר chaphár חרב charab. κατορύττειν. Gall. Enfouir, enterrer. Ital. Sepelire. Ger. Vergraben/eingraben. Belg. Begraven. Hisp. Enterrar alguna cosa fa tierra. Pol. Wyrnie jadyc, wyrzybam. Vng. Lemasa, elemasba. Ang. To diche or digge down into.] Liv. Fuerātq; defossi amnes quindecim supra quingentos, loquitur de ibus Nam. Plaut. in Prol. Aulul. Domi suæ defossam multis cum opibus aulam invenit. Colum. lib. 8. pro fodiendo plantare & inserere posuit, quum dixit: Confestim scrobem defodiamus in hunc modum stabuli, & vivam pecudem, quæ sit pullulosa, resquamis obruamus. ¶ Defodere item est infiā, sive deorsum fodere. κατορύττειν. Idem lib. 2. Palmatur terreni jugerum, ita ut solum in altitudinem trium pedum defodiatur.

Defossus, a, um, particip. [ככרה kichreh. κατορυχθείς. Gall. Enfoui, enterré. Ital. Sepolto. Ger. Vergraben/eingegrabē. Hisp. Enterrado, sepulto. Pol. Wyrzebiony wyschpany dozemie. Vng. Le ásatott emberek. Ang. Digged or digged down.] Cic. 2. de Orat. Antrum multitudinem defossam. Plin. lib. 30. cap. 3: Talpæ cæcitatis perpetua tenebris etiāmnum altis defossæ.

Defossio, ōnis, m. g. [מחצבה machtzebah. ὀρυχεία. Gall. Enfossement, excavation. Ital. Sotterramento. Ger. Vergrabung/eingrabung. Hisp. Enterramiento, sepultura. Pol. Wyrzybienie. Vng. Le ásás. Ang. A digging or digging down into or along.] Plin. lib. 36. Area in defossa cavata.

Defossus, si Latinum sit, idem erit quod effœtus: hoc est, fœtus per senectutem indoneus. [Pol. Wiredzyny. Vng. Nem szülő asszony. Which is past bringing forthe any more.] Quod tamen haud scio an apud classicos scriptores reperiatur. Nam quod ad illud testimonium attinet, quod ex libro Ovidii adduci solet: Sit quoq;, quod ratū est, solito defœta favore Fortunæ facies invidiosa tuæ: in castigationibus exemplaribus defecta legitur, non defœta. Similiter apud Columellam in præfatione libri primi defectissimum legi debet, non defœtissimum.

Defomicatum, n. f. lignum dixerunt antiqui, quod à fomitibus quibus confoveri soleret, erat succisum. Festus.

Dēfōrē, penult. corr. compositū à fore, idem significans quod defuturum esse. [ἐκλείψειν. Vng. Nem lesendő.] Cicer. de Lege Agrar. contra Rullum: Verùm arbitrantur non defore qui illam restituerent.

Dēfōrmo, as, act. p. Fœdo, turpo, maculo. [παραμορφόω, ἀμαυρόω. Gall. Defigurer. Ital. Far brutto, deformare. Ger. Vngestalt machen. Belg. Lecoyd maken. Hisp. Desfigurar e afear. Pol. Szpaceć/szpeciem. Vng. Megrutitom, elfuszitom. Ang. To defigure, to disfle, to deface.] Lactan. de Opif. Dei: Quàm mirabili, quàm divina ratione moliti est, ut tamen hiatus ipse nasi, oris speciem nō deformaret. Autor ad Heren. lib. 1: Qui sunt qui Italiam deformaverunt? Cic. de Aruisp. resp. In qua Pompeium ornat, an potiùs deformat? ¶ Item, Deformare est figurare, delineare, & nova forma informare. [מלא milé. Gall. Mettre forme, former. Ital. Formare, linearе, disfigurare. Ger. Etwas mit seiner Matter oder eyn ansehen entwerffen. Hisp. Trocar, figurar.] Vitruv. lib. 6. Tragicæ scenæ deformantur columnis, signis, & regalibus rebus. Idem: Architectus graphidis peritus, ut deformare possit lineis imaginationem, quam velit, ædificiorum.

Dēfōrmātus, a, um. fœdatus, cùm aliàs deformare sit formare. [Pol. Poszpeczony. Vng. Megrutitatot.] Sueton. in Caligula cap. 27: Multos honestis ordinis deformatos primus stigmatum notis, ad metalla & munitiones viarum, aut ad bestias condemnavit.

Dēfōrmātio, ōnis, verbale, f. t. Fœditas, macula. [מום מרע mum rah. ἀμαυρότης, ἀμαυρωμός, ἀμορφία. Gall. Defigurement. Ital. Deformare, vituperio, figuramento. Germ. Vngestaltung/ein gebrung/entmerkung. Hisp. Aquella fealdad à deformidad. Pol. Szpaceć, szpaceć. Vng. Megrutitás, elfuszitás. Ang. A disfiguring, defacing or deforming.] Liv. 9. ab Vrbe: Vt suæ quisq; conditionis oblitus, ab illa deformatione tantæ majestatis, velut à nefando spectaculo averterent oculos.

Dēfōrmis, & hoc deforme, om. t. Turpis, fœdus: cui cōtrarium, formosus. [רע rah. αἰσχρός. Gall. Difforme, defigure, laid. Ital. Difforme, sozzo, brutto. Ger. Vngestaltet/vngeschaffen/wüst/häßlich. Hisp. Cosa fea à desfigurada. Pol. Szpaney, szkaradny. Vng. Rút, elfuszitány. Ang. Deformed, foule.] Plin. in Epist. Placuit locus in quo fuit aliquando domus (ut audio) pulchra, nunc deformis ruinis. Cic. pro Cælio: Id nunquam tam accidè ferret M. Cælius, ut eum pœniteat non deformem esse nātum. Liv. 1. ab Vrbe: Quòd vix Albanorum oculi tam deforme spectaculum ferre possent. Cicero Marcello libro 4: Nec eam diligere minus debes quòd deformior est. Deformius nihil est ardelione sene.

Dēfōrmitās, atis, f. t. Turpitudo, pravitas, quod & de corpore & animo dicitur. [מום רע mum rah. ἀμορφία, αἰσχρότης. Gall. Difformité, laideur. Ital. Bruttezza, deformità. Ger. Vngestaltnis. Bel. Lecydheit. Hisp. Fealdad à deformidad. Pol. Szpaceć. Vng. Rútság, elfuszitság. Ang. Deformitie foulnesse.] Cicer. 1. de Legib. Deformitas animi, & corporis pravitas. Idem in Offic. Nullum est majus malum turpitudineque si in deformitate corporis aliquid habeat offensionis, quàta illa depravatio & fœditas turpificati animi debet videri?

Dēfōrmiter, adverbium. [αἰσχρῶς. Gal. Difformement, laidement. Ital. Bruttamente. Ger. Vngestaltlich/häßlich. Hisp. Fea à deformamente. Pol. Szpaceć. Vng. Rútul elfuszitván. Ang. Foulie, without forme.] Quintilianus libro 8. capite 3: Iunctura deformiter sonat.

Dēfrænātus, a, um, idem quod effrænatus: hoc est, indomitus, qui sine fræno. [ἀχαλίνωτος. Gall. Desbridé, effrené. Ital. Sfrenato. Ger. Vngezaumt. Hisp. Desenfrenado. Pol. Wyzdawy. Vng. Vád, szabatlan. Ang. Disbridled, vnbanded.] Ovid. 1. Metamorph. Et defrænato volvuntur in æquora cursu.

Dēfrāudārē, act. p. vel per syncopen Defraudare, est per fraudem cuiquam aliquid intercipere, vel circumvenire aliquem. [עשק basheq. παρακρούειν, ἀπατεῶν. Gall. Defrauder, tromper, priver vn autre de ce qui luy appartient. Ital. Defraudare, ingannare. Ger. Einen mit betrug berauben. Bel. Bedrecgen/beroven. Hisp. Engañar. Pol. Oszukać, zdradzić, podesdić. Vng. Megtsalni. Ang. To deceive, to beguile.] Plaut. Afin. Nunc verba in pauca conferam quid te velim, Virginis jam usus est filio argenti minis, Face id ut paratum jam sit. I. Vnde genium? D. Ne defraudato. I. Maximas nugas agis: Nudo detrahere vestimenta me jubes, Defraudem te ego? agedum, tu sine pennis vola. Tene ego defraudē, cui ipsi nihil est in manu! Nisi quid tu porrò uxorē defraudaveris. ¶ Defraudare genium, est interrumpere voluptatē, & naturæ quod appetit negare. Terent. in Phorm. Quòd ille unciatim vix de demenso suo, Suum defraudans genium, comparsit miser. Contrà, indulgere genio, est voluptati operam dare, & quocunq; nos naturæ appetitus trahat, subsequi. Quæ loquendi formulæ inde tractæ sunt, quòd antiqui Geniū vocabant naturæ deū, hospitalitatis præsidē. Vnde etiā Homo genialis,

nialis, dicitur liberalis & hoſpitalis, & ſplendido apparatui aſſuetus.

Dēfraudatōr, verb.m.t. Fraudator. [משׁוק haſchôk. ἀποστερητής. Gal. Fraudeur, endommageur, choiſeur. Ital. Fraudatore. Germ. Ein betrauber/betrieger. Hiſp. Amenguador, enganador. Pol. Zdraica, oſzuſt. Vng. Meg tſalo. Ang. He that deceiveth or beguileth.] Senec. de Benefic.li.4: Huic ingrato, qui beneficiorum defraudator eſt, non magis dabit beneficium quàm aptatori.

Dēfrīco, as, act. p. penul. corr. Frico. [חרך gharâch. ἀποτρίβειν. Gall. Deſfroter, frotter. Ital. Fregare. Germ. Abreiben. Hiſp. Fregar. Pol. Ocjeram. Vng. Meg vakarom. Ang. To rubbe hard or frette together.] Colum.lib.2: Totumq; eorum palatum ſale defricato. Autor ad Heren. Nam ut fortè hic in balneas venit, cœpit, poſtquam perfuſus eſt, defricari.

Dēfrĭcātē, adverbium, idem quod facetè & ſuaviter. Nævius in Tarentilla: Facetè & defricatè hoc induxit. Soſipater in ſuis Gram.lib.11.

Dēfrīgēſcĕrĕ, Frigeſcere. [ἀποψύχεσθαι. Gall. Devenir froid, ſe refroidir. Ital. Divenir freddo, raffreddarſi. Ger. Erkalten oder kalt werden. Hiſp. Enfriarſe. Pol. Oziebic. Vng. Meg hideg ul ni. Ang. To waxe cold.] Col.lib.12.cap.20: Iubebis rutabulo ligneo agitari quod decoxeris, eò uſq; dum defrigeſcit.

Dēfrigo, gis, xi, ἀποψύχειν. Vide in dictione DECOQVO.

Dēfringo, is, act. t. Frango, vel decerpo. [שׁבר ſcheb. ἀποθραύειν. Gall. Rompre ou arracher de quelque choſe. Ital. Rompere, frangere. Ger. Abbrechen. Belg. Afbreken. Hiſp. Quebrantar. Pol. Odlamuie. Vng. El tôrôm, le tôrôm. Ang. To break downe, to break of.] Col.lib.6: Plerunq; fit ut aut crure aut cornibus boum ramuli vitium defringantur. Virg.2. Georg. -aut ſummas defringe ex arbore plantas. Cic. pro Cecin. Qui prætereuntes ramum defringerent arboris.

Dēfrūgo, as, penult. prod. act. p. Omnem fructum exhaurio. [ἀποκαρπίζειν, ἐκκαρπίζειν. Gall. Tirer la graiſſe & ſubſtance de quelque choſe, la degraiſſer. Ital. Tor via tutti frutti, far ſterile la terra, cavarle il graſſo. Germ. Außnutzen/die beſte frucht und krafft herauß ziehen. Hiſp. Desfrutar, coger la fructa. Pol. Sok albo ſmak wyſſiek wicpikam, wicyiagam co lepſzego. Vng. Gyûmûltsét haſznát el veſzôm, el vonſzôm, gyûmûlcstelenné teszem. Ang. To drawe or ſucke the ſubſtance out of any thing.] Vt faciunt quædam legumina, quæ etiam Theophraſtus ἀποκαρπίζειν appellat. Agricola itaq; agrū defrugare dicitur, quum id genus ſeminis ſerit, vel quum nimia fœtura exinanit agros, vel per inſcitiam aut negligentiam perdit, laceſſitve fruges: ut quum vel feſtinata ſementis eſt vel ſerotina, præpropereq; aut præpoſterè quid agit. Plin.lib.18: Oraculum illud magnopere cuſtodiendum, Segetem ne defruges. Columella: Conſtat ſegetem nimia defrugatione exinaniri.

Dēfrŭtum, n.f. à defervendo (ut inquit Palladius) vinum decoctum, Plinio autore, uſq; ad mediam partem. [ἕψημα, ἑψητός, σιραῖον. Gall. Vin cuit iuſques à la conſumption de la tierce partie. Ital. Vin cotto. Germ. Geſottner Wein. Belg. Ghesoden Wyn. Hiſp. Vino cozido haſta la tertia parte. Pol. Przewarzone winno. Vng. Fôzôtt el apat bor, tſerſia. Ang. Wine whereof the third parte is ſodden in.] Sapa verò à ſapiditate, muſtum eſt ad tertiam partem decoctum. At Columella aliter: Muſtum, inquit, quàm dulciſſimum, decoquitur ad tertias: & decoctum, ſicut ſuprà dixi, defrutum vocatur. Sic Nonius: Sapa, quod nūc mellacium dicimus, muſtum ad mediam partem decoctum: defrutum, ſi ex duabus partibus ad tertiam redigatur deferveſaciendo.

Dēfrŭtārĕ, act. p. Muſtum decoquere, ut inde defrutum fiat. [ἑψεῖν. Gall. Faire du vin cuit. Ital. Far vin cotto. Germ. Geſotnen Wein machen. Hiſp. Hazer vin cozido. Pol. Winno przewarzic. Vng. Bort fôzôl el apaſztani. Ang. To mak ſodden wine.] Col. lib.2. Sed defrutum quoq; facere & defrutare vinum licet.

Dēfrŭtārĭus, a, um, Quod ad defrutum pertinet. [ἑψηματικός. Gal. Servant à faire du vin cuit. Ital. Pertinente à vino cotto. Ger. Das zu dem geſotnen Wein gehört. Hiſp. Coſa pertenſciente para hazer vino cozido. Pol. Do przewarzenia przynalezacy. Vng. Fôzôt borhoz valo. Ang. Belonging to mak ſodden wine.] ut Vaſa defrutaria apud Colum.lib.12. cap.9, dicuntur, quæ ad defrutum idonea ſunt. Sic Cella defrutaria, apud eundem lib.1. cap.6: Pars autem fructuaria dividitur in cellam oleariam, torculariam, cellam vinariam, defrutariam.

Dēfŭgĕrĕ, act. t. Recuſare, refugere. [מאן meên. ἀποφεύγειν, ἀναδύεσθαι. Gall. Eviter, s'enfuir, eſchaper. Ital. Recuſare. Ger. Fliehen/meiden. Belg. Schouwen/myden. Hiſp. Mucho huyr, rehuſar. Pol. Strzec ſie, warowac ſie. Vng. El ſzaok tole, el távozatom. Ang. To flee back, to eſchue, to avoyde.] Cæſar 6. bell. Gall. Aditum eorū ſermonemq; defugiunt, nequid ex contagione incommodi accipiant. Cic. pro Sylla: Itaq; attende jam Torquate, quàm ego defugiam autoritatem Conſulatus mei. Lactant. libro 5: Non defugi hunc laborem, ut implerem materiam, quam Cyprianus non eſt exequutus.

Dēfundo, act. t. Effundo, & interdū idem quod Fundo. [שׁפך ſchaphách. ἀποχεῖν. Gall. Eſpandre dedans, mettre quelque liqueur dedans. Ital. Verſare. Germ. Abſchütten/abgieſſen. Belg. Afgieten. Hiſp. Derramar coſa liquida. Pol. Wolewam. Vng. Ki tôltôm, le tôltôm. Ang. To powre out any licour.] Cato de Re ruſt. Aquam defundito non omnem, eò addito oleum. Columella: Poſtea quum refrixerit, in vaſa defundas, & operias.

Dēfungōr, defungeris, defunctus ſum, defungi, Exanclo, fungor, perfungor. [כלה nicſchal. ἀπαλλάττεσθαι, ἀπηλλάχθαι. Gall. Eſtre delivré, on ſe delivrer & eſchapper de quelque choſe, en ſortir hors. Ital. Eſſer liberato, campare da qualche pericolo & eſſerne fuori. Germ. Außrichten/einer müh oder arbeit ledig werden. Hiſp. Acabar de hazer. Pol. Praca odprawiam. Vng. Le teſzem, tiſztemet elhagyom, végét vetém. Ang. To be ridde, delivered and no more charged of a thing.] Explicari negotio aliquo aut moleſtia, & ei finem imponere. Cic. pro Seſtio: Vt omni populari concitatione defungerer. Cælius ad Cicer. libro 8: Et hoc mendacio, ſi qua pericula tibi impēderent, ut defungeremur optavi. Id eſt, liberaremur.

Dēfunctŭs, a, um, partic. [כלה nicſchál. ἀπαλλαγείς, ἀπηλλαγμένος, ἀφειμένος. Vng. Valamit tol meg menekedut.] Virg.6. Aeneid. O tandem magnis pelagi defuncte periclis. Defunctus fato, Liv. lib.9. bell. Maced. & 10. ab Vrbe. ¶ Defunctus vita, Virg.6. Aeneid. ¶ Defunctum etiam more Græcorum pro cadavere, intelligimus ſubſtantivè, Plin.lib.2.cap.68.

Dēfunctōrĭē, Languidè & remiſſè. [ἀφοσιούμενος. Gall. Par maniere d'acquit, tellement quellement, laſchement. Ital. Con negligentia, timeſſamente. Ger. Hinläſſiglich/nur oben hin. Hiſp. Floxamente. Pol. Ledaiako. Vng. Laſſan, ſzorgalmatlanúl, aluſzékonyúl. Ang. Lightlie, without care or diligence.] Vlpian. lib.11, ad Senatuſconſultum Tertul. Non ſolùm autem, quæ non petit, coercetur, ſed etiam quæ defunctoriè petiit, ut privilegio muniti vel oneratum tribus tutelis.

Dēgĕnĕr, penultima correpta, om. t. Qui majorum ſuorū virtuti non reſpondet. [נכר nechar. סורר ſorér. ἀγεννής. Gall. Baſtard, forlignant, declinant de ſa race. Ital. Traligno, baſtardo. Germ. Der aus dem geſchlecht ſchlecht. Belg. Boeraechtich/onardich. Hiſp. Lo que no reſponde à ſu caſta y genero. Pol. Wirodek, przodkow nienaſladuiacy. Vng. Az ki attya termeſzetitúl távul eſet, el fajzot. Ang. That goeth out of his kind.] Virg.2. Aeneid. Degeneremq; Neoptolemum narrare memento. ¶ Ponitur quandoq; pro ignobili & vili, ἀδόκιμος, ἀγεννής. Virgil.4. Aeneid. Degeneres animos timor arguit. Plin.lib.11. cap.50: Canum degeneres ſub alvum reflectunt caudam. Eſt autem adjectivum generis omnis, præſertim in obliquis ſingularis numeri. Vnde etiam more aliorum adjectivorum tertiæ declinationis facit in ablativo degenere, vel degeneri. Lucan.lib.4: Si me degeneri ſtraviſſent fata ſub hoſte.

Dēgĕnĕrārĕ, n.p. A' genere decidere, deflectere, veteres majorum laudes obterere. [סורר ſorér. ἐξίστασθαι, ἐκπίπτειν τοῦ γένους. Gal. Forligner, s'abaſtardir, degenerer, ne ſuivre point ſa race. Ital. Degenerare, tralignare. Ger. Auß dem Geſchlecht ſchlahen. Belg. Ontaerden. Hiſp. No reſponder à ſu caſta y genero, desfaliſſer de la nobleza de ſus anteceſſores. Pol. Od cnoty ſwich przodkow wiſtepic. Vng. Elfajzani. Ang. To go out of kinde, not to follow the good conditions of his parentes.] Cicero de Provin. Conſ. Patrem dico, cujus utinam filii non degeneraſſent à gravitate paterna. Virg.lib.2. Georg. Pomaq; degenerant ſuccos oblita priores: id eſt, deteriores fiunt ſaporis. Propert. Dii mihi ſunt teſtes non degeneraſſe propinquis. Dicimus autem, Degenerare tàm à malo quàm à bono. Liv.lib.9: Ne degeneraveris à familia imperioſiſſima & ſuperbiſſima.

Dēgĕro, is, ere, act. t. Defero, gero. [φέρειν. Gall. Prendre d'un lieu & porter en l'autre, tranſporter. Ital. Portare. Germ. Tragen. Hiſp. Traer. Pol. Wezme ze mieſcam. Vng. Viſzem, herdom. Ang. To tak out of one place and bring to another.] Plaut. in Menæch. At ille mihi ſuppilat aurum, & pallas ex arcis: Modò me ſpoliat, mea ornamenta ad meretrices degerit: id eſt, defert. Quidā legunt, Apud meretrices: & degerit, pro abſumit, exponunt. Idem: Atque illud tuæ degeris amicæ.

Dēglăbrārĕ, Depilare & glabrum facere. [פצל piſſél. ἀποψιλοῦν. Gall. Oſter l'eſcorce, peler. Ital. Pelare. Ger. Ein Baum ſchelen vñ glatt macht. Hiſp. Deſcortezar. Pol. Obl'upuie, ogl'adzam. Vng. Meg kopaſzitani, ſimitani. Ang. To make balde, to plock away the heare.] Paulus in l. cædere. ff. Arbor. furtim cæſ. Cædere eſt non ſolùm ſuccidere, ſed etiam ferire cædendi causa: Cingere eſt deglabrare.

Dēglūbo, is, deglubi, deglubitum, ere, act. t. Corticem exime, ſiliquam aut folliculum excutio. [פצל piſſél. ἀποδέρειν, ἐκλέπειν. Gall. Eſcorcer, ou eſcoſſer, oſter la peau ou l'eſcorſe. Ital. Sglanare, ſcorticare. Ger. Entſchelen/auß den hülſen klauben. Bel. Schellen/ontbloten. Hiſp. Quitar el cuero à hollejo, deſcortezar. Pol. Wil'uszcie/ſkubuie. Vng. Meg nyuzom, hiabol és tokabol ky fejtem. Ang. To pill or pell, to pull of the ſkinne or bark, as of a tree.] Varro 1. de Re ruſtica, cap.48. Quod eo folliculo deglubitur granum. ¶ Ponitur etiam

etiam pro excoriare. Unde proverbiali sententia dici solet: Boni pastoris est tondere pecus, non deglubere, quasi pellem detrahere.

Deglutinare, act. p. Est dissolvere quod glutinatū erat. [ἀποκολλᾶν. Gall. Descoller, desglüer, desfaire d'ensemble. Ital. Dissoluere, disgiuntare. Ger. Etwas zusammen geleimbts von einander lösen. Hisp. Desempegar, desencolar. Pol. Rozklein. Vng. Föl olvasztani, föl fejteni, föl oldani. Ang. To dissolue that which was glued.] Plin. lib. 25. cap. 13: Purgat enim ulcera oculorum, explet q; & ad cicatricem perducit, palpebras deglutinat.

Deglutio, is, ivi, itum, ire, ex De & Glutio. [בלע bala בלע billah בלע bolah. καταπίνω, ἀποκαταπίνω, καταβροχθίζω. Gall. Avaller gloutement, deglutir, engloutir. Ital. Inghiottire, tranguggiare. Ger. Verschlinden. Hispan. Mucho tragar. Pol. Połykam. Vng. El nyelem. Ang. To swalow and deuour.] Verbum medicis familiare.

Dego, is, n. t. ex de & ago, abjecto a, præteritum facit degi, sine supino, Ago, vivo. [נהג nahágh. ἄγω. Gall. Mener à fin, conduire, passer. Ital. Condurre, menare. Germ. Vollstrecken/verschleissen/ hinbringen. Belg. Volmaeckten leven. Hispan. Gozar. Polon. Zice, mieszkam. Vng. Lakom, élek. Ang. To passe through, to liue, to bring to an end.] Et ferè habet post se accusativum tempus denotantem: ut Degere vitam, ætatem, annum, diem, horam. Cicer. de Senect. Degere omne tempus ætatis sine molestia. Idem 2. de Finibus: Degere omnem ætatem in tranquillitate. Virgil. 4. Æneid. Non licuit thalami expertem sine crimine vitam Degere more feræ. Terentius: Nam hunc diem miserè nimis cupio, ut cœpi, perpetuum in lætitia degere. Cicero pro Roscio Amer. Inter feras satius est ætatem degere, quàm in hac tanta immanitate versari. ¶ Ponitur interdū etiam absolutè sine aliquo accusativo. Lactant. lib. 5: Idcirco cū voluit sub aliena ditione atque imperio degere, ut ne rerum prosperitate corruptus, in luxuriam laberetur. ¶ Legitur & passivum Degitur, idque in tertiis tantùm personis. Cic. 1. de Natur. deor. Quæ vita deorum sit, quæq; ab iis degatur ætas. Lactant. lib. 4: Quò recte sua vita degatur, non est necesse omnes circuire. ¶ Accipitur item Degere pro Demere, detrahere. Plaut. in Aulul. Nunc ego illum fortem laborem degā & diminuam: id est, demam. Idem in Epid. Degitur corium de tergo meo.

Degrandinat, penultima correpta, Impersonale. [ἀποχαλαζᾶν. Gall. Il gresle fort. Ital. Tempesta fieramente. German. Es hagelt. Hispanice, Granizo mucho. Polonice, Grad pada. Vngar. Kö esik. Ang. It hayleth.] Ovid. 4. Fastor. Da veniam culpæ: nec, dum degrandinat, obsit.

Degrassor, degrassans, degrassatus sum, degrassari. [ἐγχειρεῖν, ληστεύειν. Gallice, Seruer dessus & piller, outrager. Italice, Assassinar alla strada, oltraggiare. Germanice, Berauben/ vächten/ schlagen/gewalt anthun. Hispanice. Mucho saltear. Polonice, Łupie pomdrożu. Vngar. Sufsül koborlok. Anglice, To robbe or spoyle the high wayes.] Stat. 1. Achilleid. -ubi tanta injuria primos Degrassata duces.

Degravo, as, are, act. p. Gravem, & ponderosum reddo, gravo, deprimo. [כבד chibbedh. βαρύνω, καταβαρέω. Gall. Appesantir, aggraver, charger. Italice, Aggrauare, premere. German. Beschweren/beschwen. Belg. Overladen. Hispan. Apesgar. Polon. Obciążam. Vngar. El nehezitem. Angl. To make heauie and of weight, to burden.] Livius 4. ab Urbe: Alios in aquam compulsos gurgites ferunt: etiam peritos nandi lassitudo & vulnera & pavor degravant. Labore operis degravari, apud Colum. lib. 6. cap. 2: Paulatim degravatum pondere suo præceps attrahetur, apud eundem lib. 1. cap. 5.

Degredior, eris, penult. corr. degressus sum, degredi. Deorsum gradior. [καταβαίνω. Gall. Descendre, se destourner vers en bas. Ital. Descendere o smontare. German. Hingehen/hinabgehen. Hisp. Descender abaxo. Polon. Odstępuie. Vngar. Alla megyök. Ang. To go or passe downe.] In specum degressus sacerdos hausta fontis arcani aqua. Tacitus lib. 2.

Degrummari, d. p. Ad grummæ mensurā dirigere. [εὐθύνειν ὁδὸν. Pol. Wyprawiam wiodem cyel. Vngar. Czirnára vetni, meg egyenesíteni.] Est autem Grumma, teste Nonio, mēsura quędam, qua flexæ viæ ad lineam diriguntur. Lucilius: Viamque degrummari uti, ut castris mensor fecit olim.

Degulo, as, penultima correpta, Gula absumo, abligurio. [בלע bilah בלע balah. καταλαφύσσω, καταβροχθίζω. Gall. Engloutir. Ital. Inghiottire. German. Verschlemmen/verprassen/durch die Gurgel jagen. Hispan. Tragar ò englotinar. Pol. Przez gardło przepijam, marnie tracie. Vn. Meg iszom, föl lakom, el tékozlom. Ang. To deuoure, to wast.] Plaut. Postquam degulato patrimonio pauper est factus.

Degulator, gulosus. [ἄσωτος. Polon. Zarłok. Vng. Tobzódó.] Apuleius in Apologia: Quæ tamen omnia in paucis annis ita hic degulator studiosè in ventrem condidit.

Degunere, Antiquum planè verbum, idem significans quod devorare, aut degustare. [Vng. El nyelni, meg kóstolni.] Legitur autem malè apud Festum degunere, ut rectè advertit

Scaliger in Varronem. Deducitur enim à Gumia, de qua voce infrà suo loco.

Degusto, act. p. Gusto, delibo, leviter attingo. [טעם tahám. γεύομαι, ἀπογεύομαι. Gall. Gouster de quelque chose, en taster. Ital. Gustare, assaggiare. German. Versuchen. Hispan. Gustar. Pol. Kosztuie. Vng. Meg kóstolom. Ang. To tast, to touche softlie with the lippes.] Plinius libr. 18. cap. 2: At ne degustabant quidem novas fruges aut vina. Cato capite 148: Vinum boni viri arbitratu degustato. Degustare pabulum, Varro 2. de Re rustica, capite 5. Quintilianus libr. 4. capite 1: Degustanda tamen hæc procœmio, non consummanda: id est, breviter indicanda. Cicero 5. Tusculanar. Visne igitur, inquit, ô Damocle, quoniam hæc te vita delectat, ipse eandem degustare, & fortunam experiri meam? Huc etiam referendum est illud Lucretii libro primo: Ignes degustant tigna celeri flamma: hoc est, leviter attingunt. ¶ Ponitur aliquando pro explorare. Cicero libro 4. Epistol. ad Attic. Velim Fabium, si quem habes aditum odorere & istum convivam degustes.

Degustatio, [ἀπόγευσις. Pol. Kosztowanie. Vngar. Meg kóstolás.] Ulpianus D. lib. 18. Tit. 6. l. 1: Periculum vini usque ad degustationem sustinere.

Dehaurio, is, ire, Idem quod simplex Haurio. [שאב schaab. ἀντλεῖν. Gall. Espuiser. Ital. Cauar fora. German. Erschöpffen. Hisp. Sacar fuera lo liquido. Pol. Czerpam. Vng. Meritek, ki meritem. Ang. To draw water or thinges liquide.] Cato cap. 66: Quum oleum sustuleris cortina, amurcam dehaurito.

Dehinc, Posthac, abhinc. [עתה hattah. τοὐντεῦθεν, ἀπὸ τούτου. Gall. Doresnavant, dorresenauant, par ci apres, ci apres, d'icy en auant. Ital. Dipoi, per lo innanzi. Ger. Furthin/dannethin/demnach. Belg. Hiernach. Hisp. Desde ò despues. Pol. Potim. Vng. Ez vtán, ezentúl fogva. Ang. Frome henceforth.] Terentius Andria: Dehinc ut quiescant porrò moneo. ¶ Item significat deinde, ut sit adverbium ordinis. ἔπειτα. Salustius: In primis arduum videtur res gestas scribere: primùm quòd facta dictis exæquanda sint: dehinc quia plerique delicta quæ tu reprehenderis, malevolentia atque invidia putant esse dicta.

Dehiscere, n. t. Aperiri, findi, rimas agere. [χάσκειν. Gall. Baailler, s'espanir, s'ouurir. Ital. Aprire forte, spalancare. German. Auffgenen/sich auffthun/zerspalten. Hisp. Henderse, ò abrir. Polon. Ziewam, rozpieram się. Vng. Meg hasadni. Ang. To gape.] Plinius lib. 8: Acus, sive belone, unus piscium dehiscente propter multitudinem utero, parit: hoc est, se aperiente.

Dehonestus, a, um, Non honestum. [ἀπρεπής. Vngar. Tisztességtelen.] Gell. lib. 19. cap. 16: Dehonestum, deculpatumque verbum.

Dehonesto, as, cui opponitur Honesto. [בזה nibbel חסד chissā. ἀτιμάζω. Gall. Villener, honnir, enlaidir. Ital. Dishonestare, dishonorare. Ger. Unehr anthun/entehren. Belg. Onteeren. Hisp. Deshonrar à deshonrar a otro. An. I ye vnmie pocywiecy. Vng. Meg szégyenitem, gyalázom, meg rutitom. Ang. To make vnhonest, to foyle.]

Dehonestamentum, n. f. Dicitur id quod gratiam & honestatē alicui rei adimit. [ערוה hervah. αἰσχύνη. Gall. Enlaidissement, deshonneur. Ital. Dishonesta guastamento. Germ. Unehr/schmach. Hisp. El denuesto. Pol. Zelzenie, sframocenie. Vn. Szémérém, szégyen, ékteleniség. Ang. A foyling or dishonestie.] Unde vultus dehonestamentum dicitur cicatrix, vultum hominis dedecorans: aut oculi effossio. Gell. libro 2: Quo dehonestamento corpori, maximè lætabatur. Pro contumelia usus est Tacit. lib. 12: Atque ille non propinquum, neque Arsacis de gente, sed alienigenam & Romanum increpans, auribus decisis vivere jubet, ostentui clementiæ suæ, & in nos dehonestamento.

Dehortor, aris, dissuadeo, deterreo, avoco. [ἀποτρέπω. Gall. Desenhorter, desconseiller, destourner. Ital. Sconfortare. Germanicé, Abmahnen/ widerraten. Hispan. Dissuadir alguna cosa con razones. Polonicé. Odradzam, odwodze. Vngar. Valamitöl el in töm, meg intöm rola, el tanatsolom. Angl. To call bak, to giue a contrarie counsayle, to dissuade.] Terent. Phorm. At hic dehortatus est me ne illam illi darem. Cicer. in Pison. Res ipsa, & Reipublicæ tempus, aut meipsum, quod nolim, aut alium quempiam aut invitabit, aut dehortabitur.

Dehortatio, f. t. [ἀποτροπή. Polon. Odradzanie. Vng. Valamitöl vala el intés, el tanátsólas.] Diomedes Gram. lib. 2: παραδιήγησις est enarratio exempli, vel rei præteritæ relatio: significans adhortationem dehortationémve.

Dejero, penultima correpta, n. t. Sanctè juro, jurejurando affirmo. [אלה alah. ἐπομνύω, διόμνυμι. Gallice, Iurer fort & ferme, faire grand serment. Italice, Giurare santamente. Germanicé, Thewr vnnd hoch schweren. Hispanice, Mucho y sanctamente jurar. Polon. Przysięgam. Vngar. Eskw'szöm. Ang. To sweare with a great othe.] Gell. lib. 1: Nam quū amicus eum rogaret ut pro re causaq; ejus falsum dejeraret, his ad eum verbis usus est. Terent. in Eunuch. Illum liquet mihi dejerare, his mensibus Sex, vel septem prorsum non vidisse proximis. Idem in Hecyr. Phidippe, Bacchis dejerat persanctè, &c.

Dēiūro, as, are, Dejero. [ἐπιορκῶ, ἐπιόρκησις. Vngar. Erdi eskuszöm.] Plautus in Castor. -per deos omnes, & deas dejuravit. Idem in Rudente: Dejura te mihi argentum daturum.

Dejūrium, n. f. Iusjurandum. [אלה alah, שבועה. Gall. Serement, sermont. Ital. Sacramento. Ger. Ein Schwur. Hisp. El grande y solemne juramento. Polon. Przysięga. Vn. Erdi eskuvés. Ang. An oathe.] Gell. lib. 7. cap. 18: Tum octo ex iis postliminium justum non esse sibi responderunt, quoniam dejurio vincti essent.

Dejūrus, penult. prod. Qui sancte & valde jurat. [שבועתי. Vn. Erdi eskuszö emberek.]

Dēiscio, is, penultima correpta, act. 1. Deorsum jacio, vel deorsum mitto. [הטיל hittil, השליך hishlik. Gallice, Jetter en bas, jetter par terre, ruer ius. Italice, Gittare abasso. Germ. Hetabwerffen, embwerffen. Belg. Neder werpen. Hispanice, Echar de arriba, derrocar è abaxar. Polon. Zrzucam, wtrącam. Vngar. Alá vetem, haytom, le haytom, le vetem. Anglice, To cast or throw downe.] Plautus in Asin. Iussin' columnis depici operas aranearum? Livius quarto ab Vrbe: Quem quum ictum equo dejecisset. Virgil. 8. Aeneid. -toto genitor quæ plurima cœlo Dejecit in terras. Livius lib. 1, pro jaciendo defigo posuit. Dum (inquit) intentas in eum rex totus adverteret, alter e aram securim in caput dejecit. ¶ Per translationem ponitur pro averto. Cicer. in Philipp. Nec verò usquam, nec à Republica oculos dejiciebam. ¶ Item pro depellere vel detrudere. Cicero, ut apud eundem 2. in Verrem: Pollicitus est quantum vellent pecuniæ, si me Aedilitate dejecissent. Idem pro Murena: Qui, Tubero Prætura dejectus est. Livius 3. ab Vrbe: Dejectisque honore duobus Quintiis. ¶ Dejicere de gradu id est, dignitate. Cicero Attic. libro 16: Ex quo mihi videtur ille dejectus de gradu. Dejicere de gradu, pro eo quod est de constantia deducere, & proposito in quo pedem fiximus. Cicer. 1. Offic. Fortis enim & constantis est, non perturbari in rebus asperis, nec tumultuantem de gradu dejici, ut dicitur: sed præsenti animo uti, & consilio, nec à ratione discedere. Ad eundem modum dicimus, Dejicere de possessione, Dejicere de sententia, Dejicere de dignitate.

Dejectus, a, um, particip. [נטוש nattush, נפל nafal, מנוטה, נפלה, מנוטה מדרגה. Gallice, Abaissé, incliné. Italice, Abbassato, inclinato. German. Herabgeworffen. Hispan. Echado de arriba, inclinado. Pol. Zrzucony, wtrącony. Vngar. Alá vetetet, haytatot, le vetettet, haytatot. Ang. Castle or throwen downe.] Plinius libro 2. capite 9. de Lunæ natura: Aliàs contigua montibus, nunc in Aquilonem elata, nùc in Austros dejecta. Vi dejectus, Cic. pro Cecinn. Spe dejectus, Sil. lib. 10.

Dejectio, verbale, f. 1. Depulsio. [מנוה mappalah, מפלה, מפלה, מנוטה. Gall. Deboutement, abattement, abaissement. Ital. Abbatimento, abbassamento. Germ. Abwurff, das niderwerffen. Hispan. Obra de echar de arriba, abatimiento, abaxamiento. Pol. Zrzucenie. Vng. Alá vetés, le haytás. Ang. A casting downe.] Cic. pro Cecinn. Qui illam vim dejectionemque tuo rogatu, aut tuo nomine fecerit. ¶ Dejectio apud Celsum & Colum. pro subductione alvi ponitur. [הוצאה, הנקאה. Gall. Quand on va à la selle, purgation. Italice, Purgatione. Germanice, Der stuhlgang nach beschehener purgatien. Hispan. Purga. Polon. Przepuszczenie. Vng. Zék, vizöldés. Ang. A purgation by the stoole.] Celsus libro primo, capite 3: Dejectio quoque medicamento petenda est, ubi venter inappressus parum reddit. Et moliri dejectionem lib. 2. cap. 12.

Dejectiones, onum, f. 1. Syncera apud Hippocrat. vocatur impermixta aquosæ humiditati: quoniam solus humor evacuatus humore vacuatus dejicitur, sive biliosus, sive melancholicus, sive porri colorem præ se ferè, sive bilis, quæ sanguinosa appellatur. Gal. lib. 3. Aphorisf. 23. ¶ Dejectiones stellarum & altitudines, apud Iulium Firmicum lib. 1.

Dejectus, us, pro Dejectione. [מנוטה. Pol. Zrzucenie. Vngar. Alá vetés le haytás.] Liv. 9. ab Vrb. Quum ad alias angustias protinus pergerent, septas dejectu arborum, saxorum ingentium objacente mole invenêre.

Dēin. Per apocopen dictũ est à Deinde: [אחרי כן. Gall. Apres, en apres, par apres. Ital. Doppo, poscia. German. Darnach, darnachhin. Belg. Darna. Hispan. Dende è despues. Polon. Potem, potym. Vngar. Az után, mégis. Angl. Furthermore, moreover.] sicut Exin ab Exinde, Proin à Proinde, Subin pro Subinde. Significat autem dein idem quod deinde, sive postea & est poëtis familiarius quàm Oratoribus. Terent. And. Accepit conditionem, dein quæsitum occepit.

Dēinde, adverbium est, ordinem, sive tempus importans, idemque ferè significans quod postea. [אחרי כן. Gall. Apres, en apres, par apres. Ital. Doppo, poi, nel tempo à venire. Germanice, Demnach, darnach. Hisp. Dende è despues. Polon. Potem, potym, potym. Vngar. Az után, annak utánna. Ang. Further more, moreover.] Componitur ex De præpositione, & adverbio Inde: & habet accentum, teste Prisciano, in antepenultima, ne duæ videantur dictiones separatæ, quod etiam contingit in exinde, nimirum, aliquando, & similibus. Cicero ad Quintum Fratrem libro 2. Tu velim cures ut sciam quibus nos date operam oporteat eos, quos ad te deinde literas mittemus. ¶ In carmine ferè semper contractionem patitur, sicque dictio dissyllaba. Virgil. 3. Aeneid. Incipe Damœta, tu deinde sequère Menalca.

Dēinceps. Deinde, postea, posthac, continuò. [אחרתה מחרתה. Gall. Consequemment, par ordre, en suyvant, en apres, à ordre. Ital. Ordinatamente, per ordine, di poi. Germanice, Demnach, volgends. Belg. Voortaen. Hispanice, De aqui adelante. Polon. Zaś, podwogie. Vngar. Ennek vtánna. Ang. From hence forth.] Liv. libro 1. Ita duo deinceps reges alius alia via, ille bello, hic pace civitatem auxerunt. Cicer. Thesmo: Sed tamen tres fratres summo loco natos, promptos, nõ indisertos, quos video deinceps Tribunos plebis per triennium fore, tenuisse habeo satis. Columel. libro 6: Quod quomodo, & qualia generis faciendum sit, non pigebit deinceps præcipere et, per ordinem. Cicer. Attic. libr. 7: Velim deinceps meliora sint. ¶ Interdum pro præterea. Livius 1. ab Vrbe: Extemplò advocato concilio, scelera in se fratris, originem nepotum, ut geniti, ut educati, ut cogniti essent, ex dem deinceps tyranni, sequutus ejus autorem ostendit.

Deincipem, veteres dixerunt quemque captum, quemadmodum principem primum captum.

Dēinsuper, penultima correpta, significat desuper. [מלמעלה. Gall. De dessus. Ital. Di sopra. German. Von oben herab. Hisp. Desde arriba. Polon. Zwierchu. Vn. Felyül. Ang. From above.] Salust. libro 1. Histor. ut citatur à Nonio: Ad medium deinsuper astantium manibus in murum attollitur.

Dēintegro, penultima correpta, Denuò, à principio. [מחדש מחדש. Gall. De nouveau. Ital. Di nuouo. Germ. Von newem. Belg. Van nieuws aen. Hisp. De nuevo è de vamonte. Pol. Zowu. Vngar. Vyomban. Anglice, Of new, again.] Terent. in Andr. Posthac quas faciet deintegro comœdias. Deintegro incidere in morbum. Cic. ad Cornif. lib. 12. Gratulari alicui deintegro, Idem. Attic.

Dēintegro, as, are. [Pol. Psuie, skazam. Vng. Megtsonbitom.] Verbum significat imminuere, & ex integro, & non vitiatum reddere. Cæcilius: Nomen virginis nisi minus est, deintegravit.

Dejūgo, gas, pen. corr. act. p. Disjungo. [פרד. Gall. Desacupler, oster du iong. Ital. Disiungere. German. Abspannen, von einander jochen. Hisp. Desunir è apartar. Pol. Wyprzęgam. Vngar. Kifogom. Anglice, To vncouple, undoing the yoke.] Columellarium est Conjugo. Pacuvius Chryse, ut citat Nonius: Pecorum nostram egregiam unanimitatem, quam memoria tenemus.

Dējūngo, is, act. 1. Disjungo. [הטריש. Gall. Disoindre, desioupler. Ital. Disiungere, disunire. Germ. Von einander fügen oder zertheilen. Hisp. Desunir è apartar. Pol. Lacze, dzielę. Vngar. El választom, el választom. Ang. To vncouple, disseuer.] Plaut. Asin. Ne nos dejunge amares. Cic. de Vniuers. Ira necessitas cogit, ut eadem sint ea quæ dejuncta fuerunt.

Dejurium, n. f. Dejuro, Dejurus. Vide DEIERO.

Dejuvo, as, Antiqui dicebãt pro non juvare. Plaut. in Trinum. Defecere illum, & dejuvare in rebus adversis pudet.

Delābor, eris, delapsus sum, d. t. significat deorsum labor, decido, devenio. [נפל nafal, מעד maad. Gall. Glisser & tomber bas, cheoir. Ital. Scorrere abbasso, andare abbasso. Ger. Hinabfallen. Belg. Afvallen. Hisp. Desbarrar, caer abaxo. Polon. spadam. Vngar. Alá esem, alá esem, le esem. Ang. To slippe, slide or fall downe.] Virgil. in Sileno: Serta procul tantum delapsa jacebant. Livius: Cœlo repente delapsus, et cum præpotinone. Cicer. Offic. 1: Ira consilium, cui quasi nostra celeriter de manibus audacissimorum civium delapsa arma ipsa cecidernnt. Idem ad Quintum Fratrem: Nam Graeci quidem sic te ita viventem intuebantur, ut quendam ex antiquorum memoria, aut etiam è cœlo divinum hominem esse in provinciam delapsum putent. Idem Orat. lib. 3: Capitolio fastigium illud, & cæterarum ædium, non venustas, sed necessitas ipsa fabricata est. Nam quum esset habita ratio, quam ob rem ex utraque parte tecti aqua delaberetur, utilitatem temperatura fastigii dignitas consequuta est. ¶ Ponitur aliquando pro decido. Cicero de Orat. Insperanti mihi cecidit, ut in illum locum delaberer. Idem in Lal. Iam enim à sapientum familiaritatibus, ad vulgares amicitias oratio nostra delabitur. Idem Att. 7: Invaletudine tua moveor, & filiam in idem genus delapsam, curam tibi affere majorem scenio. Et de Orat. lib. 2: Sed nonnunquam in hoc vitium facile delabitur. Idem Treb. libr. 6: Nam & ipse, qui plurimum potest, quotidie magis delabi ad æquitatem videtur: id est, paulatim ad æquitatem propiùs accedere. Et Offic. lib. 2: Habenda autem est ratio rei familiaris, quam quidem delabi sinere, flagitiosum est: id est, consumi, ad nihilum redigi.

Delacēro, as, act. p. In partes lacero, concinio, consumo. [שרם שרם, קרע קרע. Gall.

Gall. *Mettre en pieces, deschirer.* Ital. *Lacerare, stracciare.* German. Zerreissen/verthun. Hisp. *Despedaçar en partes divisas.* Pol. *Rozdzieram, targam.* Vng. *El szaggatom.* Ang. *To teare and rent in pieces.*] Plaut. Capt. Qui me meamq; rem, quod in te uno fuit, tuis scelestis falsidicis fallaciis delaceravisti.

Delachrymare, Est lachrymas vel aquam more lachrymantis demittere. [דמע *damah.* ἀποδακρύειν. Gall. *Plourer, larmoyer.* Ital. *Lagrimare.* Germ. Zehernen. Hispan. *Derramar lagrimas.* Pol. *Opplakuie.* Vng. *Sirni, könyvezni.* Angl. *To weepe and lett teares fall.*] Columel. lib. 5, de vite loquens: Vt interdum potius devexa, quam in gemmine delachrymet.

Delachrymatio, onis, f.t. [דמע *demah.* ἀποδάκρυσις. Gall. *Pleurement.* Ital. *Esso lacrymare, lacrima.* German. Beweinung. Hispan. *Lloro.* Pol. *Opplakanie.* Vng. *Sirás, könyvezés.* Ang. *A weeping.*] Plin. lib. 17. cap. 11: Vis ejus collyriis oculorum aptissima, & delachrymationibus mordendo proficiens.

Delævo, as, act. p. compositum est à lævo, idem significans quod simplex. [החליק *hechelik.* λεαίνω. Gall. *Aplanir, unir, faire egal.* Ital. *Pianare, lisciare, far' equale.* German. Ebenen oder glatt machen. Hispan. *Alisar o acepillar.* Pol. *Gładzę.* Vngar. *Meg simitom, egyenlitem.* Ang. *To make plane and even, or smoth.*] Colum. de Arb. cap. 8: Plagam acutissimo ferro delævato.

Delambo, is, ere, Lambo. [לקק *lakak.* λείχω, λάπτω. Gall. *Lecher.* Ital. *Lamere.* Germ. Lecken. Hispan. *Lamber o lamer.* Pol. *Lize.* Vng. *El nyalom, meg nyalom.* Angl. *To licke, or lape.*] Stat. libr. 2. Theb. Molliaq; cicca delambit vellera lingua.

Delamentor, aris, Defleo. [ספד *saphadh.* ἀποδύρεσθαι, ὀλοφύρεσθαι. Gall. *Lamenter, pleurer.* Ital. *Lamentarsi, dolersi.* Germ. Schmertzlich weinen. Hispan. *Llorar con gritos y voces.* Pol. *Żałem opplakuie.* Vng. *El siratom, keservesen.* Ang. *To weepe or waile.*] Ovid. 11. Metamorph. & natam delamentatus adeptam.

Delanio, as, pen. cor. Discindo, & quasi lanam traho: [שרס *sheres* טרף *tarak* קרע *karah.* διασπαράττω. Gall. *Mettre en pieces, deschirer.* Ital. *Stracciare, sbranare.* Germ. Zerzerren/zerreissen. Hisp. *Despedaçar como hazemos la lana.* Pol. *Rozdzieram, targam.* Vngar. *El szakasztom el szaggatom.* Angl. *To cutt or teare in pieces.*] unde Lanius, qui pecus discindit. Festus.

Delapidare, Dicuntur lapide strata: [λιθόστρωτα. Pol. *Pobrukowane.* Vngar. *Kö pagimentom rakatot.*] cujusmodi est via Appia, quam à porta Capena Brundusium usq; quadratis saxis stravit Appius ille Cæcus. Ex Festo.

Delasso, as, act. p. Lasso. [הבריח *hibriach* הלאה *heleah.* κατακοπιάω. Gall. *Lasser.* Ital. *Stancare.* Ger. Müd machen. Hisp. *Fatigar o cansar a otro.* Pol. *Vmęczam.* Vng. *El fárasztom, el lankitom.* Ang. *To weare, to tire.*] Plautus in Asin. Eum etiam hominem in senatu dare operam, aut clientibus, ibi labore delassatum totam noctem stertere. Horat. 1. Serm. Satyr. 1: Cætera de genere hoc (adeò sunt multa) loquacem Delassare valent Fabium.

Delavo, as, delavi, delotum, delavare, Lavo. [רחץ *rachats.* ἀπολούω, ἀπονίζω. Gall. *Laver.* Ital. *Lavare.* German. Wäschen oder abwäschen. Hispan. *Lavar.* Polonice, *Obmywam.* Vng. *Lemosom, meg mosom.* Ang. *To wash.*] Plaut. Rud. Echo an te pœnitet, in mari quod delavi, ne hic in terra quoque eluam? Antiquum verbum.

Delcani, à Delcano amne dicti pisces, salsamētis idonei, quos alii Lepinos & Lebianos vocant.

Delecto, act. p. & Oblecto, Composita sunt à lacto, quod est frequentativum ab antiquo verbo lacio. Delectationem habeo, delectationem affero. [שעשע *schahaschah.* τέρπω. Gall. *Delecter, recreer, resiouir, donner plaisir.* Ital. *Dilettare, dar piacere.* Ger. Belustigen. Belg. Vermaken/verblijden. Hisp. *Deleytar.* Polon. *Kocham sie.* Vngar. *Gyönyörködtetem.* Ang. *To lead and allure, to delight.*] Delecto sæpius in tertia persona utuntur autores. Cic. Attico: Itaq; me & superiores literæ tuæ admodū delectaverūt, quibus expectatum meum adventum abs te amanter videbam. Quando autem cum infinitivo jungitur, ponitur impersonaliter. Alioqui verbum est activum, & habet passivum per omnes modos, tempora, & personas usitatissimum. Cicero Pæto: Plures etiam pavones confeci, quàm tu pullos columbinos. Tu te istic Atheriano jure delectato, ego me hic Hirciano. Oblecto verò plerunque in se significationem passivam habet, quamvis & activam, διαγωγήν. Et quanquam passivam habet, tamen regit accusativum non alterius personæ aut rei, quam ejus qui se oblectat. Et ultra accusativum ablativum postulat, ex quo passiva significatio monstratur. Et hoc tribus potissimum modis. ¶ Interdum enim hoc contingit nulla precedente præpositione. Terentius in Eunucho: Me speres, me te oblectes. ¶ Interdum præcedente præpositione cū. Idem: Tu cum illa te intùs oblecta interim. ¶ Aliquando etiam cum præpositione In. Idem: In eo me oblecto solùm: id est, mihi charum. Cicero in activa significatione sumpsit, quum in Catone ait: Quas si exequi nescirem, tamē me lectulus meus oblectaret, quod est, quasi delectaret. Et pro Archia: Adolescentiam agunt, senectutem oblectant, scilicet literæ. ¶ Est autem oblecto, sicut & delecto, compositum à verbo lacto, quod est frequentativum ab antiquo verbo lacio. Est autem lacto propriè dulcedine vel spe aliqua duco: & ferè semper in pejorem partem accipitur. Terentius: Solicitando, & pollicendo, corū animos lactas. ¶ Delectare, ἰφέλκειν, propriè significat attrahere, ducere. Ennius: Et me Apollo ipse delectat, adducit Delphicus. Quadrigarius, Fabius de nocte cœpit hostium sacra oppugnare, hostem delectare. ¶ Et quoniam quæ grata ac jucunda sunt, nos attrahere solent, factum est, ut Delectare sit gratum esse, ac jucunditate afficere. ¶ Passivum etiam ipsum Delector, habet post se ablativum, & hoc sine præpositione, vel mediante præpositione cum vel in. Casum autem peculiarem omnibus verbis passivis, qui est ablativus præcedente prepositione à. vel ab, nō admittit. Vnde etiā nōnulli deponēs esse crediderūt. Est aūt Delector, delectatione, vel jucunditate afficior. [χαίρω, εὐφραίνομαι, φιλεῖν. Gall. *Se donner plaisir, se resiouir.* Ital. *Dilettarsi.* Ger. Lust vnnd freud haben. Hisp. *Deleytarse.*] Colum. libr. 1: Iucundius utique viro, si etiam matrona comitatus: cujus ut sexus, ita animus est delicatior: amœnitate aliqua delectanda erit, quò patientiùs moretur cū viro. Quod in aliis etiam verbis fieri solet: ut, Desyderium tenet me: id est, teneor desyderio, sic Oblector, & hujusmodi, quæ significationem passivam innatam habent. Lactantius lib. 2: Auro & gemmis, & ebore delectantur. Idem: Oblectatur frivolis, & specie simulachrorum capitur. Cic. Cæl. In communibus miseriis hac tamen oblectabar specula.

Delectamentum, ti, n. f. Oblectatio, voluptas. [שעשעים *schahaschuhim* עדנה *hedhnah.* τέρψις, τερπνόν, τερπωλή. Gall. *Delectation & plaisir, deduit, passetemps.* Ital. *Diletto.* Ger. Belustigung Hisp. *El deleyte.* Polon. *Rozkochanie.* Vng. *Gyönyörüség.* Ang *Delight, pastime, solace.*] Cicero de Senect. Possem persequi permulta delectamenta rerum rusticarum: sed ea ipsa quæ dixi, sentio esse longiora. Idem in Pison. Inania sunt ista (mihi crede) delectamenta penè puerorum.

Delectabilis, [τερπνός. Pol. *Miły, smaczny.* Vng. *Gyönyörüséges, kedues.*] Cornel. Tacitus lib. 12: Infusum delectabili cibo boletorum venenum.

Delectabiliter, Adverb. [τερπνῶς. Pol. *Wdzięcznie.* Vng. *Gyönyörüségesen.*] Probus in Catholicis structuræ delectabiliter componendæ. Gell. libr. 3. cap. 23: Delectabiliter ac decorè multis variisq; verbis depicta est.

Delectatio, f. t. à delectando, Oblectatio, voluptas, jucunditas. [שעשעים *schahaschuhim* עדנה *hedhnah.* τέρψις. Gall. *Delectation, plaisir, soulas, deduit.* Ital. *Dilettatione.* German. Lust vnnd freud. Hispan. *Deleyte.* Polonice, *Kochanie, radość.* Vngar. *Gyönyörüség, gyönyörködés.* Ang. *A delighting or delight.*] Est jucunditas quam ex re aliqua percipimus: quam sic definit Cicero libro 4. Tusc. Delectatio est voluptas suavitate auditus animum deliniens, & qualis hæc est aurium, tales sunt oculorum, & tactuum & odorationum, & saporum: quæ sunt omnes unius generis ad perfundendum animum, tanquam illiquefactæ voluptates.

Delectatior, [Polonice, *Wdzięczniejszy.* Vngarice, *Gyönyörüségesebb.*] Comparativus sine positivo apud Gellium libr. 20. cap. ult. Aut sermo incorruptior, aut delectatior motio, aut in ludo liberalior.

Delectus. Vide DELIGO, deligis.

Delego, as, pen. prod. act. p. Deputo, præficio quempiam meo loco, officio, negotiove exequendo præficio. [הפקיד *hiphkidh.* ἐπιτρέπω. Gall. *Deleguer, envoyer & bailler charge, bailler commission, commettre.* Italice, *Deputare, assignare.* Germ. Befehlen einem etwas zu thun auffiegen. Belg. Bevelen. Hispan. *Embiar, mādar.* Pol. *Poruczam, zlecam.* Vng. *Reá bízom, tiszbe helyheztetem, vra valasztom.* Anglice, *To assigne to some office or charge, to send an ambassage, to attribute or impute.*] Columel. libr. 4: Imò quis non imprudentissimum quenque, etiam eum, qui nihil aliud operis facere valeat, huic negotio delegat? Cicer. Post delegatam mihi hanc provinciam: id est, post onus mihi impositū. ¶ Hinc Subdelegare dicimus, delegatas nobis à principe causas alteri cognoscēdas injungere. ¶ Delegare etiam significat Legatos mittere. ἀποστέλλειν. Liv. Decernūt ut duodecim delegarentur ad regem. Plaut. in Amph. Si quot fautores delegatos viderint. ¶ Et Delegata dixerunt diis consecrata, quæ nunc *dedicata* dicimus. ἀφιερωμένα. ¶ Delegare etiam frequens est, apud Iurisconsultos pro eo, quod mercatores vulgò vocant *Assignare*: hoc est, alium pro se debitorem dare, quo recepto à creditore, prior debitor liberatur. Iustinianus Cod. de Novationibus & delegat. Delegatio debiti, nisi consentiente & stipulanti promittente debitore, jure perfici non potest.

Delegatio, verbale, f. t. Mandatum, munus, provincia. [פקדה *pekuddah.* ἐπιτροπή, ἡ ἐντολή, ἡ ἀποστολή. Gall. *Charge & commission, assignation.* Ital. *Commissione, carico.* German. Ein befehl/auffiegung/ein gegebner gewalt Hisp. *Embaxada, la carga.* Pol. *Zlecenie, vrząd poruczony.* Vng. *Parantsolat, valakire bízás deleg.* Ang. *The assignation*

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

assignation of an office or charge, commission.] Cicer. ad Att. lib. 13: Perdere malo delegationem in mancipes, annua die.

Delegātus, [Germ. Ein Nachgesetzter.] dicitur cui causa demittitur terminanda, vel exequenda, vices delegantis repræsentans, & in jurisdictione nihil proprium habens. ff de Offic. ejus cui man. est Jurisdict. l. j. Vide infrà Lege Index. ¶ Delegatus, quòd distet à vicario: hoc est, ut interpretes barbarè dicunt, à vice gerente, seu locum tenēte: Bartolus indicat in l. 2. & seq. C. de his qui vicem ger. alt.

Dēlēnio, is, ire, act. q compositum est à lenio, idem significans quod demulceo, vel lenem: hoc est, mansuetū reddo. [הִרְכִּין *hircbiz.* ... Gall. *Adoucir, appaiser, amadouer.* Italicè. *Ammolire, addolcire.* German. Besänfftigen/ begütigen. Hisp. *Halagar ò amansar.* Pol. *Vmiekczam, lagodzę.* Vng. *Le csen desitem, meg enyhitem.* Ang. *To mak meek, gentle and tame.*] Col. lib. 10. Sed tamen iracundia notæ melioris apum facilè delenitur, assiduo interventu eorū, qui curant alvearia. Plaut. Asin. Vah delenire apparas, mihi scio vicarium esse.

Dēlēnĭfĭcus, Blandiloquus. [... Polon. *Lagodnomowca.* Vngar. *Tsebigetsseg, hizelkedessel meg enyhitö.*] Plaut in Mil. Domi dolos, delenifica verba, domi fallacias.

Dēlĕo, les, delevi, deletum, ex de, & leo, act. f. (ut inquit Priscianus) Extinguo, induco, abstergeo, & aliquando everto, perdo, & destruo. [מָחָה *machah.* ... Gall. *Effacer, casser, rayer, annuller.* Ital. *Cancellare, cassare, annullare.* Ger. Durchthun/ außtilgen. Belg. Wtdoen/ wtwissen. Hisp. *Quitar ò raer.* Pol. *Wimazuiam, wimazac.* Vng. *El törlöm.* Angl. *To destroy, to scrape and put out, to deface.*] Cicero pro Cluent. Eadem hac Dinea testamentum faciente, quum tabulas prendisset Oppianicus, qui gener ejus fuisset, digito legata delevit: & quum id multis locis fecisset, post mortem ejus ne lituris coargui posset, testamentum in alias tabulas transcriptum signis adulterinis obsignavit. Cæsar 2. bell. Civil. Quin spe prædæ in urbem irrumperent, urbemq; delerēt. Cic. pro leg. Manil. Delenda est vobis illa macula Mithridatico bello superiore suscepta. Terentius Eunuch. Delebo omnes dehinc ex animo mulieres.

Dēlētus, a, um, & Delitus, teste Diomede, Extinctus, inductus. [נִמְחָה *nimchah.* ... Gall. *Effacé, cassé, annullé.* Ital. *Cancellata, annullato.* Germ. Durchgethan/ außgetilget. Hisp. *Raido, quitado.* Pol. *Wimazany, wigladzony.* Vngar. *El törletett, (anazy) eltöröltetett.* Ang. *Destroyed, scraped or put out, or defaced.*] Varro: Delitæ literæ, quod tamen à delino esse potest. ¶ Quod à Deleo est, non delino, Diomedes Grammat. lib. 1. Deleor delitus & deletus. Cic. ad filium: Cæteris delitis Calvus ad uxorē 1. Epistol. Invita delita, *&c.*

Dēlētio, verbale, f. t. Extinctio, inductio. [מְחִי *tiach.* ... Gall. *Effacement, destruction.* Ital. *Disfacimento, distruttione.* Ger. Außtilgung. Hisp. *Raedura, ò quitamiento.* Pol. *Zmazanie.* Vngar. *El törtes, iktöles.* Ang. *A crossing or scraping out.*]

Dēlēbĭlĕ, Quod deleri potest. [... Gall. *Aisé à effacer, que facilement on efface.* Ital. *Che facilmente si cassa, & disfacia.* Germ. Das leichtlich mag außgetilget werdē. Hisp. *Cosa que se quita, ò puede facilmente quitar.* Pol. *Latwie do zmazania.* Vngar. *El törölhetö.* Ang. *That may be crossed and scraped out, or defaced.*] Martial. libro 7: Casibus hic nullis, nullis delebilis annis Vivet. Cujus contrarium est Indelebile, quod deleri non potest. ...

Dēlētĭlis, le, penultima correpta, Quod delet. [... Gall. *Propre pour effacer, dequoy on efface.* Ital. *Che disfacia, cassa ò distrugge.* Germ. Damit man außtilget oder durchthut. Hispan. *Cosa para quitar ò raer.* Polon. *Rzecz ta ktora zmazuiemy, zcieramy.* Vngar. *El törlö.* Ang. *That is meete and serveth to crosse out with.*] Varro: Si displicet tibi tam magnum, sumam spongiam deletilem. ¶ Interdum deletile, seu deletitium passivè sumitur pro eo, quod deletur, sive deleri solet: ut Charta seu tabula deletitia, qua abrasis vel inductis prioribus literis rescribitur, ...

Dēlētĭtius, adjectivum. [... Polon. *To czo mozebic zmazanego.* Vng. *El törlö, avagy törleste valo.*] Vlpianus in l. Chartæ. ff. de bon. possess. secundum tab. Chartæ appellatio & ad novam chartam refertur, & ad deletitiam. ...

Dēlētrix, verb. [מְחַלְלָה *mochalah.* ... Vng. *El törlö azszony.* An. *She that abolisheth or destroyeth.*] Quæ delet. Cic. de Arusp. respon. Tum est illa in templo Castoris scelerata & penè deletrix hujus imperii sica deprehensa.

Dēlētēria, n. f. medicamenta, ... à medicis appellantur noxia & mortifera, quæ scilicet quum à calore nostro vinci non queant, neque concoqui, alia celeriùs, alia tardiùs mortem inferunt. Dicta deleteria à verbo Græco δηλέω, quod est lædo sive noceo.

Deliaca supellex, in qua erant triclinia, & lecti cum pedibus & fulcris ex ære Deliaco factis.

Deliarium. Coniza Dioscor. lib. 13. cap. 135.

Delibatorium, Vide DELIBO.

Dēlĭbĕrārĕ, n. p. Dictum est à libella qua quid ponderatur, & significat cōsultare, perpendere, deliberationem habere, consilium capio: item decerno, statuo, certus sum. [... Gall. *Deliberer, consulter & penser comme on doit faire.* Ital. *Deliberare.* German. Rhatschlagen/ sich berhaten. Belg. Beraden. Hispan. *Deliberar.* Pol. *Rozmyslam, rozważam.* Vng. *Vegezni, tanátskozni, rendelni.* Ang. *To advise and tak counsayle what is best to be doone.*] Cicero postquam reversus est ab exilio: Noctem sibi ad deliberandum postulavit. Idem in Verr. Deliberatum est: id est, fixum & decretum est. ... ¶ Aliquando dubitare, ... Cic. lib. 3. Offic. Est enim istum sceleratum & impium, qui deliberant utrum id sequantur, quod honestum esse videant.

Dēlĭbĕrātur, impersonale. Cæsar 7. bell. Gall. Deliberatur de Avarico in communi consilio, incendi placeret, an defendi.

Dēlĭbĕrātus, particip. [נִמְלָךְ *nimlach.* ... Gall. *Deliberé, consulté, arresté apres avoir deliberé.* Ital. *Deliberato.* Germ. Berathschlaget/ wol bedacht. Hispan. *Deliberado.* Pol. ... Vngar. *Eleve gezett, rendeltetett.* Ang. *Advised vpon.*] Horat. Carm. Ode 37: -ut atrum Corpore combiberet venenum Deliberata morte.

Dēlĭbĕrātus, nomen ex particip. [Pol. *Rozważeni.* Vng. *Elvendölt, vegezött.*] Cic. Metel. libr. 5: Neque illi quicquam deliberatius fuit, quàm me quacunq; ratione posset, non judicio, neq; disceptatione, sed vi atq; impressione evertere.

Dēlĭbĕrātum, substantivum. [Vngar. *Rendeles, vegezes.*] Cæsar 1. bel. Civil. Illi deliberata respondent, scriptaq; ad eum mandata per eos remittunt.

Dēlĭbĕrātor, toris, m. t. [... Gall. *Deliberant, qui delibere ou a deliberé.* Ital. *Chi delibera.* Germ. Ein Rhatschlager. Hispanicè, *El que delibera.* Pol. ... Vng. *Tanátskozo, rendelö vegezö.* Angl. *He that adviseth and taketh counsayle before he beginne a thing.*] Cic. pro Sest. Illi interea deliberatori merces, longa interposita nocte, duplicata est.

Dēlĭbĕrātio, onis, f. t. Consultatio, consiliū. [... Gall. *Deliberation, pensement, consultation.* Ital. *Consultamento, consultatione.* Ger. Rhatschlag/ Betrachtung. Hispan. *Deliberacion.* Pol. *Rozmyslenie, rozważenie naradzenie.* Vng. *Vegezes, tanátskozás, rendeles.* Anglicè, *An advising and taking of counsayle.*] Cic. 1. Offic. Triplex igitur est, ut Panætio videtur, consilii capiendi deliberatio. Idem 3. Offic. Sapientem & bonum virum fingimus, de ejus deliberatione & consultatione quærimus.

Dēlĭbĕrātīvus, a, um, Ex deliberatione constans. [... Vngar. *Vegezö, rendelö, tanátsbol vegezetett.*] ut Deliberativum genus orationis apud Cic. 1. de Invention. Causa deliberativa, Cicero 2. de Invent. Materiæ deliberativæ, Quintilianus libro 2 cap. 7.

Dēlĭbĕrandus, da, dum, Deliberans. [... Gall. *Qui delibere & consulte sur quelque chose.* Ital. *Chi consulta & pensa à qualche cosa.* German. Der da Rhatschlaget. Hisp. *Lo que mucho delibera.* Pol. *Rozmyslaiacy sie.* Vng. *Gondolkodo, tanátskozo, vegezö.* Ang. *That adviseth vpon any thing.*] Livius 2 ab Vrbe: Consules velut deliberabundi capita conferunt, diu colloquuntur. Idem libro 1: Rex velut deliberabundus, in bonum ædium transit.

Dēlĭbo, as, penultima producta, act. p. Significat Decerpo, quasi libando minuo, degusto. [טָעַם *taham.* ... Gall. *Attoucher tant seulement du bout des levres, prendre vn peu de chose, gouster.* Italicè, *Menommare gustando, assaggiare.* German. Ein wenig versuchē. Belg. Afnemen/ wtnemen, ein wenig versucht. Hispan. *Gustar como quien haze salua.* Pol. *Kosztuie.* Vngar. *Meg kostolom, le szopom, nyalakozom.* Angl. *To tast, to touch lightlie or a litle with the lippes.*] Cicero pro Sest. Non sum tam ignarus, Iudices, causarum, non tam insolens in dicendo, ut omni ex genere orationem aucuper, & omnes undique flosculos carpam atque delibem. ¶ Nonnunquam etiam accipitur pro leviter attingo, & quasi summis labris degusto. ... Plancus Ciceroni: Putabam posse me nec de laude jejuni hominis delibare quicquam. Christ. Longolius Epistol. 1: Verùm quod ad rem pertinet, tantùm abest ut ille de laude tua quicquam delibarit, ut eo quidem facto & stultitiam ipse suam prodiderit, & virtutem tuam, claram illam omnino & sua sponte nobilem, sed illustriorem tamen reddiderit. Livius: Nec satis constat cur primus ac potissimus ad novum delibandum honorem sit habitus. ¶ Interdum violo, destruo, vitio. Gellius libro 1: Rependitur quippe & compensatur leve damnum delibatæ honestatis: id est, vitiatæ. Meliùs autem hujus verbi significationem assequetur, qui sciverit Grecam habere originem. Est enim compositum à verbo libo, Græcè λείβω, quod idem significat quod rigo vel humecto: unde quum summa tantum labra rigamus & leviter degustamus, propriè libare dicimus. Nimis itaque puerilis lapsus est eorum, qui libare dictum putant, quasi labiare.

Dēlĭbātōrium, Locus delibationi accommodatus. [Polon. *Miesce do kosztowania.* Vng. *Tanatshaz.*] Plin. lib. 16: Fuit & memoria ...

moria nostra in porticibus septorum à M. Agrippa relicta, æquè miraculi causa, quæ delibatorio supersuerat, viginti pedibus brevior, sesquipedali crassitudine. Alii legunt apud Pliniũ diribitorium.

Delibatio, ἀπόγευσις, degustatio: [Pol. Kosztowanie. Vng. Meg kostolás.] Florentinus D. lib. 30. Tit. 1. l. 116: Legatum est delibatio hæreditatis, qua testator ex eo quod universum hæredis foret, &c.

Delibro, as, pen. cor. act. p. Decortico librum: id est, corticem arbori detraho. [קלף pitsel. ἀποφλοιόω. Gall. Peler & oster l'escorce. Ital. Scorzare, levare la scorza. German. Ein baum schinden / entrinden. Hispanicè. Descortezar arboles. Polonicè. Oskoruję, obdzieram skorę. Vng. Meg hántom. Ang. To peale and take the bark of trees.] Colum. lib. 5: In ea nitidissimum ramũ eligito, & ejusmodi spatii corticem circumcidito, & materiam delibrato. Idem libro 5: Cortex quoque aridus fissusq; per summa trunci dependens delibrandus est.

Delibro, delibras, pen. prod. à libra compositũ, Põderare. [… Pol. Waże. Vng. Meg mérém.] Gel. lib. 15. ca. 8: Quid reliquum nisi ut delibrari sibi cœnas jubeant, ne edẽdo defatigentur? Quo in loco quædam exemplaria legunt, delibari.

Delibutus, Vnctus, quasi oleo aut alio liquore imbutus. [משוח nimschách נמשח malé. ἀλειφόμενος. Gallice, Oinct, imbu. Italice Onto. Germanice, Gesalbet / mit salb begossen. Belg. Gesalft. Hisp. Vngido de olores. Pol. Namazany, maszczony. Vng. Meg kenetett. Ang. Oynted or dipped in oyle or other licour.] Colum. libr. 7. cap. 4: Vbi per triduum delibuto tergore medicamina perbiberit. Cic. de Clar. Orat. Qui devinctus erat fasciis, & multis medicamẽtis propter dolorẽ artuum delibutus. Autor ad Heren. li. 3: Aut si quam rem deformabimus turpem, aut cruentam, aut cœno oblitam, aut rubrica delibutam indicamus: id est, conspersam. ❡ Transfertur & ad animum. Terent. in Phorm. Satin' est, si te delibutum gaudio reddo? Salust. Vxor sacrilegiis ac perjuriis delibuta. ❡ Est autem participium sine verbo, nescio an compositum sit.

Delicatè, omnia, Vide DELICO.

Delicatus, a, um. A delicium fit, Mollis, deliciis plenus. [מפנק … τρυφερὸς, ἁβρὸς, … Gall. Delicat, delicieux, douillet. Ital. Delicato. German. Zart / schleckerhafftig / welcher der schlechten und gemeinen speiß nicht gewohnet hat. Belg. Lecker. Hispan. Delicado, regalado. Polonice. Roskosznik, kochanek. Vng. Keduéres, … Angl. Delicat, deinetie, wanton.] Cicer. 6. in Verr. Nostrûm enim unusquisque, qui tàm beati, quàm iste est, non sumus, tàm delicati esse non possumus. Idem 1. Offic. Turpe enim valdèq; vitiosum, in re severa convivio dignum, aut delicatum aliquem sermonem inferre. Molles, & delicatæ voluptates, apud Cic. 1. de Natur. deor.

Delicatè, adverb. Molliter. [τρυφερῶς, ἁβρῶς. Gall. Delicatement, delicieusement. Ital. Delicatamente, deliciosamente. Germ. Schleckerhafftiglich / zartiglich. Hisp. Deleytosamente. Pol. Roskosznie. Vn. Kedueséggel, gyengen. Ang. Delicatlie, deintefullie.] Col. Cultam, vestitamq; familiam utiliter magis habeat, quàm delicatè.

Delicia, æ, autore Festo, Tigni genus dicitur, quod è culmine ad tegulas angulares infimas versus fastigiatum collocatur. [Pol. Krokwie.] Vnde & tectum ipsum deliciatũ, & tegulę deliciares, sive colliciares appellãtur. Cato de Re rust. cap. 14: Delicias tegulæ quæ erunt, pro binis integris computabuntur.

Delicium, ci, n. s. in singulari: & Deliciæ, arum, in plurali, Oblectamentum, oblectamentáve, quæ nobis voluptati sunt: à Delicio, quod ex De, & Lacio compositum. [עדנה hedhnah מעדנים mahadhanim. αἱ τρυφαί. Gall. Delices, esbats, menus plaisirs, passetemps. Ital. Delicie, delicatezze. German. Wollust / ergetzung / freuwd. Belg. Wellust. Hispan. Los deleytes, ò regalos. Polon. Roskosz, kochanie … Vng. Gyönyörűség. Ang. Delightes, delight and pleasure.] Martial. lib. 13: Delicium parvo donabis Dorcada nato. Idem libr. 1: Stellæ delicium mei columba; Verona licet audiente dicam: Vicit, Maximè, passerem Catulli. Cic. 6. Verr. Vnde igitur potiùs incipiam, quàm ab ea civitate, quę tibi una in amore, atq; in deliciis fuit? Suet. Titus amor, ac deliciæ generis humani. Legitur & Delicia, fœm. gener. Plaut. Mea voluptas, mea delicia. ❡ Delicias facere, τρυφᾶν, … sæpè legitur pro eo quod est fermè lascivire ac lusitare, quodammodo fastidire, ac se superiorem esse verbis, aut gestu ostendere: quod aliter dicit' deliciari, … Plaut. En delicias facis, mi Menæchme, quin amabo, is intro.

Deliciolum, diminutivum à delicium. [… Pol. Kochanineka. Vng. Gyönyörű …] Seneca 12. Epist. l. 2: Ego sum Philositi villici filius, deliciolum tuum. Perfectè, inquam, iste delirat vetulus, etiam deliciolum meum factus est.

Delico, as, penultima correpta, Explico, explano, interpretor. [באר baer. δηλόω. Gallice, Expliquer, exposer. Italice, Spianare, … Germanice, Außlegen / erklären. Hispanice. Esplanar, ò hazer lo claro. Polon. Wykładam, objaśniam. Vng. Meg magyarázom. Ang. To unfolde, to open out or expone.] Titin. lib. 5, ut citat Nonius: Quid istuc est, aut iste vult sermo? mater delica: id est, explana. ❡ Veteres etiam delicare, pro dedicare quandoque dicebant. Vnde Delicata, orum, dicebantur diis consecrata, quæ nunc dicata appellantur.

Delictum, Vide DELINQVO.

Delicus, porcus qui dicatur, exponit Varr. 1. de Re rust. cap. 15, his verbis: Quum porci depulsi sunt à mamma, à quibusdam delici appellantur, neq; jam lactentes dicuntur.

Deligo, gis, act. t. ex de, & lego compositum, Lego, eligo, delectum habeo. [בחר bachar. ἐκλέγομαι. Gall. Eslire, choisir. Ital. Eleggere. German. Außerlesen / erkiesen. Hispan. Elegir lo mejor. Pol. Wybieram. Vngar. Valaszton. Ang. To choose or pike out.] Deligere & Eligere sic differunt, ut Deligere sit, quod magis idoneum ad rem agendam est cernere: Eligere verò, vel ad nostrum emolumentum, vel ad illius, qui eligitur, dignitatem. Vide Vallam libr. 5. Cæsar 3. bel. Gall. Duces verò hi deliguntur. Cicer. 2. Offic. Quibuscum si frequentes sunt opinionem afferunt populo, eorum se fore similes, quos sibipsi delegerunt ad imitandum. ❡ Deligere pro colligere. Tenui primam deligere ungue rosam, Ovid. Epist. 4.

Delectus, particip. [מבחר mibchar. ἐκλεκτὸς, ἀπολελεγμένος. Gal. Esleu, choisi. Italice, Eletto. German. Außgelesen / erkieset. Hisp. Elegido. Polon. Wybrany. Vng. Valasztatot. Angl. Choosed, piked out.] Cicer. pro Rosc. Amer. Ad cámne rem vós reservati estis, ad cámne rem delecti, ut eos condemnaretis? &c.

Delectus, tus, verbale à deligendo, Electio. [מבחר mibchar. ἐκλογή. Gall. Election, eslite, choix, choisissement. Ital. Scelta, elettione. Ger. Ein außerlesung / erkiesung / erwehlung. Hisp. Eleccion. Polon. Wybor, wybranie. Vng. Valasztás. Ang. A choosing, or piking out.] Inde Delectus militum, dicitur militum electio, quum scilicet Imperator imperii sui autoritate, quos ei visum fuerit ad militiam cõscribit, etiam invitos: quod in majoribus tantum Reipubl. periculis fieri consuevit: alioqui contenti erant iis, qui ultrò nomina dabant. Homines autem per quos imperatores militum delectũ habebant, à conquirẽdis militibus, Conquisitores appellabantur. Cicer. ad Att. Nullus usquam delectus: nam conquisitores φαινοπροσωπεῖν nõ audẽt, nec nomina dant. Idem de provinciis Cons. Exercitus ille noster superbissimo delectu, & durissima conquisitione coactus, omnis interiit. Frequentissimè autem Delectus accipitur pro discrimine, sive judicio. κρίσις. quod inde factum videtur, quòd rectè deligere, nisi adhibito judicio, & perspecto rerũ discrimine, non possumus. Hinc dicimus, In usu verborum & sententiarum adhibendum esse delectum: id est, judicium. Cic. de Clar. Orat. Verborum delectum originem esse eloquentiæ.

Deligo, as, are, act. p. Ligo, vincio. [אסר asar. δέω, δεσμέω. Gall. Lier & attacher. Ital. Legare. Ger. Binden. Hisp. Atar. Pol. Przywięzuję. Vng. Meg kötöm, le kötözöm. Angl. To knitt, to binde.] Varro 1. de Re rust. cap. 47: Ea summa integenda binis tabellis dextra ac sinistra deligatis, herbæq; elidendæ. ❡ Deligare ad palum, Cic. 7. Verr. Deligatis omnibus membris, Idem 6. Verr. Deligata in linteolo grana, Plin. lib. 22. cap. 25.

Delimo, pen. prod. Compositum est à verbo Limo, lima abrado. [ἀποξύω. Gall. Limer de quelque chose, en tirer avec la lime. Ital. Limare. Germ. Abfeilen. Hisp. Limar. Polon. Pilnikiem odcieram. Vngar. El reszelem. Ang. To take away with an file.] Plin. lib. 34. cap. 11: Alii delimatam ejus scobem aceto spargunt. Pro eodem etiam alio in loco Plinius dixit Elimare.

Delingo, præteritum delinxi, Lingo. [לקק lakak. λείχω. Gall. Lecher. Ital. Leccare. Germanice, Ablecken. Hispan. Lamber, à lamer. Pol. Oblizuję, liżę. Vngar. Meg nyalom, le nyalom. Ang. To lick.] Plaut. in Curcul. Hic hodie apud me nunquam delinges salem. Vide latiùs in verbo LINGO.

Delinio, is, ire, act. q. si partium compositionem spectes, idem erit quod perungo. [משח maschách. ἐπαλείφω. Gall. Oindre doucement. Ital. Vngere. German. Bestreichen / uberfalben. Belg. Bestrycken. Hisp. Vntar. Pol. Pomazuję. Vng. Meg kenem. Ang. To anoynt softlie, to over rubbe with oyntement.] Frequentiùs tamen accipitur pro permulceo, placo, & illecebris quibusdam allicio. [פתה pittah. κηλέω, θέλγω. Gall. Amadouer, adoucir. Ital. Placare, mitigare, adescare con belle parole, lusingare. Ger. Bestrencken / uberfalben. Hispanicè, Amansar ò ablandar. Polon. Ogłaskuję. Vngar. Le csendesítem, meg engesztelem, enyhítem.] Plautus Stich. Vt cum advenientem meis dictis deliniam. Cicero pro Milone: Vt non modò virtute flecteret, sed etiam tribus suis patrimoniis deliniret.

Delinitus, participium, Captus, deceptus, mitigatus. [מפתה mephuttéh. … Gall. Alleché, amadoué, attrait. Ital. Adescato, lusingato, attratto. Ger. Mit guten worten einen uberredet / oder erweichen. Hisp. Halagado. Pol. Ogłaskany, zmiękczony. Vng. Le csendesíttetett, meg enyhíttetett. Ang. Touched gentillie, appeased, anoynted.] Cicero in Epist. Iam est biennium quum virtutis nuntium remisisti, delinitus illecebris voluptatis. Plaut. in Amph. Delinitus sum profectò,

ita ut qui sim nesciam: id est, animo alienatus. Cicero de Orat. Genus hominũ discitoriũ oratione delinitum: id est, mitigatũ.

Delinitor, oris, m. t. Blandus lenisq; moderator. [מפתה mephatteh. θέλκτης, κηλητικός. Gall. Adoucisseur, amadoueur, attireur. Ital. Lusingatore. German. Ein uberreder/der einen mit guten worten uberredt/oder erweichet. Hispan. Halagador. Pol. Tenktory egglaskuie, udmiekcza. Vngar. Engesztelö, enyhitö. Angl. An asswager or appeaser.] Cic. de Clar. Orator. Ut non cum adversario solum, sed etiam (quod mirabile esset) cum judice ipso, cujus delinitor esse debet orator, jurgio sæpè contenderet.

Delinitio, onis, f. t. Mitigatio, placatio. [חנופה chaluk. κήλησις, θέλξις. Gall. Amadouement, adoucissement. Italicè, Lusingamento. Germanicè, Erweichung / streichung mit sanfften worten. Hisp. Halago. Polon. Odmiekczenie, uglaskanie. Vngar. Engesztelés, meg enyhités, lecsendesités. Ang. An asswaging or appeasing.] Cic. 2. Offic. Ipsaque illa delinitio multitudinis ad breve exiguumque fit tempus.

Delinimentum, n. f. [θέλγητρον. Vngar. Engesztelés, meg enyhités, csendesités. Ang. An asswaging or appeasing.] Idem quod Delinitio. Lactant. lib. 6: Vitia verò quibusdam delinimentis naturalibus illiciere animos hominum, & inanium jucunditatum specie captos, ad acerbas amaritudines, miseriasq; perducere. Liv. 4. ab Urb. Aptissimum tempus erat, vindicatis seditionibus, delinimentum animis Nolani agri divisionem objici.

Delineo, neas, act. p. Compositum ex præpositione de, & nomine linea, designo & rudìter depingo: ut fit, quum pictores primùm pingui quadã minerva futuri operis lineamenta ducunt. [ὑπογράφω, σκιαγραφῶ. Gall. Tirer les premiers traits de quelque pourtrait, pourtraire doucement. Italicè, Designare. German. Entwerffen / die ersten linien ziehen / das fundament eines jeden dings/ oder den grund bezeichnen. Hispan. Traçar ò delinear rayando. Pol. Obrysowac, pierwsze linie wyciagam. Vngar. Meg lineazom, linealva meg ieczem. Ang. To drawe or describe the first beginninges of any thing by lines.] Plin. de Apelle: Arrepto carbone extincto è foculo imaginem in pariete delineavit. Unde lineamenta dicta sunt, γράμματα. Idem paulò pòst: Nec qui succederet operi ad præscripta lineamenta inventus est.

Delino, is, penultima correpta, act. t. delini, delevi, & delivi, delitum, penult. corr. Fœdo, corrumpo, extinguo. [מחה mach טנף tinneph. ἐξαλείφω. Gallicè, Effacer, souiller. Italicè, Cancellare, sporcare. German. Durchstreichen/beflecken. Belg. Vervlecken. Hispan. Quitar ò raer, ensuziar. Polon. Pomazuie, spece. Vngar. Be kenöm, kenettem. Ang. To deface, to defile.] Unde Delitus, pro fœdatus. Cicero Calvo: Tuli molestè, quod literæ delitæ mihi à te redditæ sunt. Priscian. lib. 9.

Delinquo, is, deliqui, delictum, Pecco & propriè non prætereunda prætermitto. [אשם ascham חטא chata. ἁμαρτάνω. Gall. Faillir, laisser à faire son devoir, ne faire ce qu' on doit. Ital. Fallire, peccare. Germ. Sündigen/fälen. Hispan. Faltar, pecar. Pol. Grzeszę, wystepuie. Vngar. Vétkezem. Ang. To faille, to omitt that which sould be donne.] Plaut. in Amph. Ex me quæris quid deliqueris? ❡ Quoniam verò prætermittere ea quæ præteriri nõ debẽt, peccare est, delinquere pro peccare ponitur. Cic. de Nat. deor. Ferretne civitas ulla latorẽ istiusmodi legis, ut cõdemnaretur filius, aut nepos, si pater aut avus deliquisset? Plaut. in Menæch. Ne tu delinquas, neve ego irascar tibi. ❡ Propriè tamen delinquere minus est, quàm peccare, unde apud Iurisconsultos obligationes ex delictis privatis nasci dicuntur: accusationes ex criminibus. Cicer. de Invent. 2: Nam necesse est eum, qui velit peccare aliquando primum delinquere. Ex Hotomano.

Delinquor, passivum. Papin. l. Si adulterium. §. Fratres denique. ff. ad legem Iul. de Adult. Adulterii crimen quod pubertate delinquitur, non excusatur. Cicero 1. Offic. Siquid delinquitur, fit nescio quomodo, ut magis in aliis cernamus, quàm in nosmetipsis.

Deliquium, n. f. Defectus. [חסר chaser. ἔνδεια, ἔκλειψις. Gall. Defaut, defaillance. Ital. Diffeto, mancamento. Ger. Ein gebresten/abgang/oder abbruch. Belg. Gebreck. Hisp. Menoscabo ò falta. Pol. Vmniejszenie, wina. Vng. Fogyatkozás, vetkezés. An. A lack, a failling.] Plaut. in Capt. Hoc si secus reperies, nullã causam dico quin mihi Et parẽtum, & libertatis apud te deliquium sit. Deliquiũ Solis, quũ Luna inter Solem terramq; interposita, lumen ejus nostro eripit conspectui. Plin. lib. 2. cap. 12. ❡ Deliquium animi. [λειποθυμία. Polon. Omdlienie. Vng. Elaialás.] quum animus linquitur, & quis animo deficit, quam medici syncopen vocant.

Deliquum, deliqui, Minus. [ἔλαττον. Gallicè, Moindre, manque. Italicè. Meno, manco. Germ. Minder. Hispanicè. Menos. Pol. Mniey. Vn. Kevesb. Ang. Lesse, manke.] Autore Festo, qui Plautum ejus rei testem dicit: sed ejus verba non affert. In Casina aiũt ubi nonnulli legunt Deliquum, legendum est deliquium, autore Varr. lib. 6. de Ling. Latin.

Delictum, n. f. Peccatum: [אשם ascham. ἁμάρτημα. Gall. Faute, peché. Ital. Delitto, peccato. Ger. Ein sünd oder fehl. Hisp. Pecado, menoscabo. Pol. Blad, wystepek, dolba, grzech. Vngar. Vétek. Ang. A faulte, an offence.] à delinquo is, quòd qui peccat, delinquat officium suum. Nam propriè delictum est, quũ non fiunt, quæ fieri debent: peccatum, quũ fiunt, quæ fieri non debent. Plaut. in Bacch. Sine hoc exorare me obsecro abs te, ut istud delictũ Desistas tantopere ire oppugnatum. Plin. libr. 14. cap. 11: Atque etiam in delictis pœnam ipsam ignorat.

Deliqueo, es, ere, n. t. vel, Deliquesco, is, delicui, Dissolvor, liquesio, diffluo. [נמס namas. τήκομαι, ἐκτήκομαι. Gall. Se fondre & venir en liqueur. Ital. Risolversi, divenir liquida. German. Zerschmeltzen. Hisp. Derretirse. Polon. Rozpłiwam się, roztapiam się. Vngar. El olvadok. Anglicè, To melt, to be readie to melt.] Ovid. 4. Metamorph. Protinus imbutum cœlesti nectare corpus Delicuit. Columel. libro 12. cap. 41: Hæc ita coquuntur, ut omnia poma deliquescant cum musto. ❡ Per translationem, Cicer. 4. Tuscul. Nec sitienter quid expetens ardeat desyderio: ne alacritate futili deliquescat.

Deliquiæ, arum, f. p. [αἱ ὀχετοί ... Gall. Gouttieres. Ital. Solchi da condurre via l' acqua. Germ. Die öter in welche das wasser der tachtropffen felt unnd hinweg fleust. Hisp. Sulcos para sangrar el agua lluvia. Pol. Zlewy, rynny. Vn. Barazda, ezekelyen, az esöpergö viz ki foly. Ang. Gutters into the which eaves do drappe.] ut, Deliquiæq; stillicidia excipiunt in cavedio. Vitru. lib. 6. cap. 3: Cavedia autem despluviata sunt, in quibus deliquiæ aquam sustinentes stillicidia rejiciunt. Quædã exemplaria habent, aream sustinentes.

Deliquo, as, penult. correpta, act. p. deliquare, Effundo. [שפך schaphak. ἐκχέω, ἀντλῶ. Gall. Verser quelque liqueur d' un vaisseau en autre, faire decouler. Ital. Vuotare un liquore in altro vaso. German. Abgiessen/abschütten. Hisp. Derramar de una vasija en otro. Polon. Odlewam, przecedzam. Vngar. Ki ölitem, meg szürom. Anglicè, To drayne out water, to power out licour.] Col. lib. 12. cap. 39: Deinde post viginti vel triginta dies, quũ deferbuerit, in alia vasa deliquare, & confestim opercula gypsare & pelliculare. ❡ Deliquare item est, ex turbido liquidum facere. Varro libro 6. de ling. Latin. Turbida, quæ sunt deliquatur, ut liquida fiant. Hinc deliquium, deliquandi actio. Plautus in Casin. Sine amet, sine quod lubet id faciat, quando tibi nil domi delicquium est. Id est, quandoquidem nihil turbulenti, nihil molestiæ domi tuæ habes, ut quemadmodum cæteri quoque habeas quod sufferas.

Deliro, as, pen. prod. A' recto decedo. [חטא chata השתגע hischtagheàh בער nibhàr. παραληρέω, παρανοέω, παραφρονέω, παραγηράω, παραπαίω τῆ διανοίᾳ. Gall. Forvoyer de la raye en labourant, n' aller point droict, resver, radoter. Ital. Partirsi dal vero, farneticare dal dritto. German. Neben auß / auß der rechten furch faren / ungeben/in aberwitz kommen. Belg. Wt den wege gaen/ dolen/ sotten. Hisp. Desvariar. Polon. Blaznie, szalenie. Vngar. Bolondozkodom, balgo kaskodom. Ang. To dote and waxe foolishe.] Translatum ab aratore: nam Lira est recta fossa, quæ in agris ducitur, ut in ea aqua pluvia & terræ uligo defluat. Et quia rectus est sulcus, delirare dicuntur, qui extra sulcum id est, à recta via declinant. Plaut. in Epid. Profectò deliramus interdum senes. Cic. 1. Tuscul. Adeòne me delirare censes, ut ista esse credam? Horat. lib. 1. Epist. ad Lollium: Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi. ❡ Est autem compositum ex de, & liro, quasi deorsum liro. Lirare verò, est agros in sulcos dirigere. Alii delirare à Græco λῆρος, quod ineptire est, trahunt.

Delirus, penult. producta, m. f. Stultus, insanus, mente captus. [משתגע mischtagheàh בער nibhar בער bahar נבל nabal. παραφρονῶν, παρήγορος. Gall. Resveur, qui radotte, hors de son sens. Ital. Pazzo, quello che si parte dalla ragione. Germ. Ein unsinniger/ unbesinnter/der irr geht/ und nicht recht bey im ist. Belg. Onwijs. Hisp. Desvariado. Pol. Blazni, szalony. Vngar. Bolond, esztelen, balgatag. Ang. A doter or old doting foole, a raver.] Ratio enim est via recta, per quam omnes ducuntur. Cicer. de Orator. Tum Annibal respondisse fertur, multos se deliros senes vidisse, sed qui magis deliraret, quàm Phormio, vidisse neminem. Idem 2. de Divin. An tu censes ullam anum tàm deliram futuram fuisse, ut somniis crederet?

Deliratio, onis, f. t. Senilis stultitia, error, insania: quæ significatio sumpta est ab ineptis aratoribus, à lira: hoc est, à sulco, aberrantibus. [שגעון schiggaion נבלה nebalah שטות ... παραφροσύνη, παραληρησις. Gall. Resverie, sottise, radotement. Ital. Pazzia senile, sciocchezza. German. Aberwitz/thorheit. Hisp. Desvario. Pol. Szalenstwo, glupstwo. Vng. Vétkezés, bolondokodás. Anglicè, Dotage.] Plinius libro 18. cap. 20: A' rationes per transversum iterata occasio sequitur: ubi res poscit, crate, vel rastro, & sato semine iteratio. Hoc quoq; ubi consuetudo patitur, crate dentata, vel tabula aratro annexa, quod vocant lirare, operientes semina: unde primùm appellata deliratio est. Cicero de Senect. Ista senilis stultitia (quæ deliratio appellari solet) senum levium est, non omnium.

Deliritas, pro deliratione. [Vngar. Meg vetkezés, bolondozkodás. Ang. Dotage or old age which doteth.] Laberius: Quoniam mens qua

quæ delirias vos suppilatores facit, &c. Nonius.

Deliramentum, n. f. Deliratio. [Vng. *Meg verkezes bolondos kodás.* Angl. *A doting or raving.*] Plautus in Amphitruon. Hæc quidem deliramenta loquitur. Idem Menæch. Papæ audin' tu ut deliramenta loquitur?

Delirium, n. f. Deliratio, vertigo capitis. [שגעון *schighghahón* בהלה *behalah* טרוף *pethajúth.* παραλήρημα, παραφρόνησις. Gal. *Radotement, privation d'entendement.* Ital. *Pazzia, alienatione di mente.* Ger. Betrachtung der vernunfft, aberwitz, narrey. Hisp. *Desuario.* Polon. *Rozumu odstąpienie, szaleństwo.* Vngaricè, *Fönek meg bolúlása, bolondozás.* Ang. *A doting or raving.*] Est alienatio mentis, proveniens ex intemperie cerebri vitiante actiones principis facultatis: qualem & in senibus videmus, & in iis, qui morbis ardentissimis infestantur. παραφρονεῖν. Cels. libro 5. cap. 27: Illa perniciosa est, quæ vel levi vulneri supervenit, vel ultra tempus inflammationis durat, vel delirium movet.

Delitêo, tes, n. f. penultima correpta, ex de & lateo, Occultor, lateo. [נסתר *nistar* נחבא *nehbá*. ἐπικρύπτομαι, ὑποκρύπτομαι, ἐγκρύπτομαι. Gall. *Se cacher, estre mussé.* Ital. *Occultarsi, ascondersi.* Germ. Verborgen seyn. Hisp. *Esconderse.* Pol. *Cicho kryę, vkrywam.* Vngar. *Lappangok, el buvom, rejtezem.* Ang. *To lurk, or lie hid.*] Sed non invenimus in præterito, quod est delitui. Virgil. 2. Aen. Limosoque lacu per noctem obscurus in ulva Delitui.

Delitêsco quod est ejusdem significationis. [ἀποκρύπτομαι. Polonicè, *Vkrywam, skrywam się.* Vngaricè, *Lamppangok, el rejtezem.* Ang. *To lurke or lie hid.*] Varr. 3. de Re rustica cap. 12: Vbi interdiu lepores delitescunt in virgultis, atque herbis. ¶ Transfertur etiam ad alia significata. Cicero pro A. Cecin. Iuris judicium quum erit & æquitatis, cave in ista tàm frigida, tàm jejuna calumnia delitescas.

Delitêns, particip. [ἀποκρυπτόμενος. Pol. *Taiaiący.* Vng. *Lappango.* Angl. *Lurking.*] Plin. lib. 35. cap. 1: Non placent jam abaci, nec spatia montis in cubiculo delitentia.

Delitigo, delitigas, penultima correpta, avi, atum, delitigare. [התקוטט *hithkotet.* φιλονεικεῖν, διαφέρομαι. Gall. *Debatre & tancer fort.* Ital. *Litigare, contendere molto.* Ger. Zancken, viel haderen. Hisp. *Mucho pleytear, contender.* Polon. *Swarzę się, vilatnie mam sprawę.* Vngar. *Erősen perlek, pörölödöm.* Ang. *To braule, to chyde earnestly.*] Horat. de Arte: Iratusque Chremes tumido delitigat ore. Hoc est, qui vehementer litigat.

Delphax, δέλφαξ. Porcus est adultus, atque masculus, ut Aristoph. Gram. existimat. Certè Delphax & pro fœmina sue capitur quandoque à Poëtis.

Delphicæ, vasa sunt, quorum fit mentio à Paulo in L. 3. de supell. legat. Interpretatur autem Delphicas eo loco tripodũ mensas ex ære factas. Hotomanus in suo Lexico: atque inde dictas putat, quòd donis maximè Apollinis Delphici dicebantur, ut Plin. scribit lib. 34. cap. 3.

Delphin, sive Delphis, & Delphinus. [δελφὶν, δελφίς. Gall. *Daulphin, un poisson.* Ital. *Delfino.* German. Ein Delphin, ist ein Meerfisch. Hispan. *El delfin del mar.* Pol. *Delphin ryba.* Vngar. *Delfin hal.* Ang. *The delphin fish.*] Genus piscis, vel potiùs maris belua. Parit catulos decimo mense, interdum & binos nutrit uberibus, sicut balęna, & decem annis ad summam magnitudinem pervenit. Plinius libro 9. cap. 8, autor est: Delphinos simones vocari à navigantibus, quod sint rostro simo: vel à Simonis pueri nomine, quem Delphinus in sinu Bajano mirum in modum ferrur adamasse: ad quod nomen vocati accurrere feruntur. Ferunt delphinum non modò omnium marinorum, sed etiam terrestrium animalium velocissimum esse, atque adeò ipsis etiam volucribus velociorem. Lingua est his contra naturam aquatilium, mobilis, suillæ similis, pro voce gemitus humano similis, dorsum repandum. Mulcetur musica symphonia, præsertim hydrauli sono. ¶ Delphinum sylvis appingit, fluctibus aprum, Horat. in Arte poët. Proverbiali schemate dixit, indocti poëtæ stultitiam taxans, qui multa nõ suo loco, neque tempestiviter describit. ¶ Delphinum natare doces, δελφῖνα νήχεσθαι διδάσκεις, in eos competit, qui monere quempiam conantur in ea re, in qua quum sit ipse exercitatissimus, nihil eget doctore. ¶ Delphinum cauda ligas, δελφῖνα οὐρᾶς δεσμεῖς, in eos, qui quippiam in cassum conantur, propterea quòd delphinus cauda sit lubrica, nec ea parte teneri queat, aut quòd cauda sit valida, cujus agitatione fertur & naves aliquando subvertere, ut hac parte sit invictus. Quadrabit & in eos, qui ea via quempiam aggrediuntur, qua nequaquam possit superari. ¶ Est etiam syderis nomen. Varro à de Re rustica capite 5: Maximè idoneum tempus ad concipiendum à Delphini exortu, usque ad dies quadraginta, & paulò plus.

Delphinium, n. f. δελφίνιον, Herba est florẽ habens purpureum violæ nõ dissimilẽ, sesquipedales ex una radice surculos emittens, folia autem divisa & prolonga, quæ delphinorum effigiem repræsentant: unde tractum est nomen. Alterum præterea est delphinii genus, quod Romani *bucinum* vocant, superiori non dissimile, sed ramis longè gracilioribus: Vtriusque meminit Dioscorides.

Delubrum, n. f. Locus in quo Dei simulachrum dedicatũ est. [τέμενος, τό. Gall. *Temple, lieu consacré aux dieux à la mode des Payens.* Italicè, *Delubro, tempio, chiesa.* German. Ein Tempel, ein Götzenkirchen. Hispan. *Templo.* Polonicè, *Kościół bał'wanśky.* Vngar. *Templom, kápolna.* Angl. *A temple of the heathen goddes.*] Ita dictum, quòd in eo dii ponantur, sicut candelabrum dicitur, ubi candela ponitur. Autor est Varro, & Macrob. Saturn. lib. 3. cap. 4. Cicer. 3. de Natura deor. Est enim mihi tecum pro aris & focis certamen, & pro deorum templis atque delubris. Virg. 2. Aen. At gemini lapsu delubra ad summa dracones Effugiunt. ¶ Alii accipiunt pro loco ante aras, ubi aqua currit: à diluendo. Religio enim sacrificii apud antiquos exigebat, ut ante sacrum sacrificulus manus ablueret. ¶ Alii delubrum Dei simulachrum accipiunt, à delibrato ligno ita dictum. ξόανον. Plinius: Præcipuam eam esse arborem circa Ammonis delubrum. Vide Sueton. in Vitellio, cap. 8. ¶ Delubrum, Corn. Fronto de differ. vocab. dicit esse in quo homines pericula sua deluunt, quum vel pilum, vel scutum, vel alia votis suscepta ponunt. Quomodo autem differat à fano, templo, sacello & luco, vide in dictione FANVM.

Deluctor, aris, d. p. Luctor. [נאבק *neebák.* καταπαλαίω. Gall. *Luitter contre.* Ital. *Giocare alla lotta, lottare.* German. Ringen. Hisp. *Lucar.* Polonicè, *Zapasś się.* Vngar. *Vívok, tusakodom, viaskodom.* Ang. *To struggell.*] Plautus Persa: Cum avibus Stymphalicis, cum Anteo deluctari mavelim.

Deludo, dis, act. t. Irrideo, decipio. [בחך *tsichek.* לעג *lahágh.* ἐμπαίζω. Gall. *Abuser quelqu'un, le tromper, se mocer de luy, mocquer.* Ital. *Beffare, schernire.* German. Verspotten, verlachen, spyen. Hispan. *Burlar y escarnecer.* Pol. *Naśmiewam się, szydzę.* Vngar. *Meg csúfolom, meg nevetem, meg iátszottatom.* Ang. *To mack, to deceive.*] Plaut. Asin. Furcifer etiam me delusisti. Idem: Quid me deluditis, & nocte excluditis foras?

Deludificor, penultima correpta, aris, ari. [διαμωκάομαι, ἐκδιαπαίζω. Vngar. *Meg iátszottatom, csúfolom.* Ang. *To beguile, to mocke.*] Idem quod Deludere. Plaut. Mostel. Deludificatus est me hodie in perpetuum modum.

Delumbo, bas, act. p. Lumbos frango, debilito. [ἀποσφονδυλίζω, ἐξασθενίζω. Gall. *Errener, affoiblir, rompre les reins.* Ital. *Dislombare, isfilebolire.* Ger. Krafftloß machen, einen schlahen daß er die lende nicht mag nach bringen. Hisp. *Deslomar ò derrengar, enflaquecer.* Pol. *Biodra obiiam, osłabiam.* Vng. *Meg tsonkitom, bénnanaá, tsésebm meg erotelenitem.* Ang. *To break the loynes, to make weak and feble.*] Plinius libro 28, capite 4: Hoc sæpè delumbata quadrupede approbatur. Vide LVMBVS.

Delumbis, be, adject. Quod lumbis caret, & ideo debile. [ἀοσφυς, ἀσθενής. Gall. *Errené, qui a les reins rompus, effeminé.* Ital. *Dislombato, debole.* Ger. Dem die lende ab ist. Hisp. *Deslomado, derrengado, flacco.* Pol. *Biodra niemaiący.* Vng. *Erötlen, bénna.* Angl. *Without loynes, weak.*] In lumbis enim vires corporis sitæ sunt. Plin. lib. 10. cap. 33: Perdix prægravem, aut delumbem sese simulans. ¶ Delumbis, mollis & effœminatus. Pers. Sat. 1: -summa delumbe saliva Hoc natat in labris.

Deluo, deluis, delui, delutum, act. t. Depurgo, diligenter lavo. [ברר *berér.* ἀπολούομαι. Gall. *Effacer en lavant, laver & nettoyer.* Ital. *Lavare, purgare.* German. Mit wäschen reinigen, sauber außwäschen. Belg. Afwasschen. Hispanicè, *Lavar.* Polon. *Obmiwam.* Vng. *Le mosom.* Ang. *To rinse and wash cleane.*] Cato Laserpitium aceto deluito. ¶ Deluere item est madefaciendo aliquid delere. Varro: Oborræque inter legendum lachrymæ literas deluebant.

Deluto, as, penultima correpta, act. p. Luto aliquid obduco. [καταπηλόω. Gallicè, *Enduire de boue, emboüer.* Italicè, *Smaltare, lutare.* Germanicè. Kaht oder kleg machen, mit leim oder kaht versudlen. Hispanicè, *Cubrir de lodo.* Polon. *Bł'otem opplwkuię.* Vng. *Meg sárosítom, bé sározom.* Ang. *To dawbe and overfmere with claye.*] Cato de Re rust. cap. 128: Habitationem delutare quum volueris, terram quàm maximè cretosam vel rubricosam sumito. Inde fit Delutamentum.

Demadeo, penult. corr. des, Madeo. [βρέχομαι. Gall. *Estre tout mouillé, estre fort trempé & humide.* Ital. *Essere humido.* German. Gantz naß oder feucht seyn. Hispan. *Mojarse.* Polon. *Ommakaię, mokri iestem.* Vng. *Vizes, nedves vágyok.* Ang. *To be wett.*] Ovid. 5. Trist. Et te flente sinus demaduisse sinus.

Demagis, Valde magis: ex de, & magis. [Pol. *Więcey.* Vng. *Leginkáb.*] Lucilius libr. 16: Rex Corus ille duos hos ventos, Austrum atque Aquilonem novissimè alebat: solos demagis istos ex nimbo Austellos, nec nos seneces putare. ¶ Item Demagis antiqui pro minus dicebant, ait Festus.

Demagogi, Apud Athenienses vocabantur duces quidam vulgi, popularem auram concionibus aucupantes, homines populariter factiosi, Budæus in lege Venditor. Communia prædior. [Pol. *Pizapanę.*]

Demando, andas, act. p. Committo, injungo. [הפקיד hiphkidh. ἐγχειρίζω. Gall. Bailler charge & commission, commettre & encharger. Ital. Commettere del tutto. German. Befehlen/einem etwas in Befehl geben. Belg. Bevelen. Hisp. Encomendar. Polon. Roskazuie, zlecam. Vng. Meg parantsolom, meg hagyom. Ang. To give commission and charge.] Liv. lib. 8. ab Vrbe: Curam eorum nominatim Legatis, Tribunisq; & Præfectis demādabant. Idem lib. 5. ab Vrbe: Simulque plures pueri unius curæ demandabantur. ¶ Demandare alicui suam vicem apud Suetonium in Caligula cap. 41: Et quondam proximo collusori demandata vice sua, progressus in atrium domus, &c.

Demano, as, pen. prod. Mano. [יצא jatsá. μετοχετεύω. Gall. Sortir & proceder. Ital. Colare, sorgere. German. Fliessen/oder hinab fliessen. Hispan. Manar como agua de fuente. Pol. Zcieckam. Vng. Ala folyok, fetmárkodom. Angl. To spring out, to proceed.] Catul. Lingua sed torquet, tenuis sub artus Flamma demanat, sonitu suopte Tinniunt aures, gemina teguntur Lumina nocte.

Demeare, n. p. Est deorsum penetrare, descendere. [נחת nachath ירד jaradh. καταπορεύομαι. Gall. Descendre. Ital. Descendere. Germ. Hinab gehen/hinab steigen. Hisp. Decender, passarse de arriba abaxo. Pol. Stepuie, Schodze. Vng. Ala menni. Ang. To go downe.] Apuleius: Quæ suis pedibus ad Tartarum demeare cogitur.

Demeaculum, Descensio ad loca subterranea. [מורד moradh. κατάβασις. Gall. Descente. Ital. Descesa, smontata. Ger. Ein gang niderwerts under die erden. Hispan. Decendemiento, passamiento de arriba abaxo. Pol. Mapienie, zeście. Vngar. Ala szallas, menetel. Ang. A going downe.] Sic Remeacula, à remeando. Apuleius lib. 6: Proserpinæ nuptiarum demeacula.

Dememini, Apud Martialem legitur pro obliviscor. [Pol. Zapominam. Vngar. Elfelejtem.] Sic enim habet ille libro 2: Ipse jubet mortis dememinisse Deus. Sed quoniam hoc verbum alibi non legitur, non desunt, qui hoc in loco malint legere, Te meminisse.

Demens, n. t. Qui est mente diminuta, de mente & sanitate deturbatus, insanus, amens. [משגע meshughghah נבל nabal כסיל chesil סכל sachal הולל holel. ἄφρων, παράφρων. Gall. Insensé, qui est hors du sens. Ital. Pazzo, stolto, fuor di mente. German. Unsinnig. Hispan. Loco ò sin algun consejo. Pol. Szalony bez ugen. Vng. Esztelen, bolond. Ang. Wood, mad, enraged.] Cic. in Offic. In tranquillo tempestatem adversam optare dementis. Terentius in Andr. Quid hoc, ad eone est demens ex peregrina? Cicero in Pison. Ego te non vecordem, non furiosum, non mente captum, non tragico illo Oreste, aut Athamante dementiorem putem, qui sis ausus, &c.

Dementia, f. p. Amentia, stultitia. [שגעון schighghabón סכלות sichlúth הוללות holelúth. παράνοια. Gall. Folie, quand on est hors de son bon sens. Italicè, Stoltitia, mancamento di cervello. German. Unsinnigkeit/taubsucht. Hispan. Locura sin consejo, desuario. Pol. Szaleństwo, zl ypliwo. Vngar. Esztelenség, bolondság. Angl. Madnesse, woodnesse.] Cicero 3. Tuscul. Nec minus illud acutè, quòd animi affectionem lumine mentis carentem, nominaverunt amentiam, eandemque dementiam. Idem 4. in Catil. Qui autem ex numero civium dementia aliqua depravati, hostes patriæ semel esse cœperunt, &c.

Dementer, adverbium, Insanè. [ἀνοήτως. Gallicè. Folement. Ital. Pazzamente, senza ragione. Germanicè. Unsinnigklich/unvernünfftiglich. Hispanicè. Locamente. Polon. Szalenie. Vngar. Bolondul, esztelenül. Ang. Madly.] Cic. 3. in Catil. Tanta res tam dementer credita.

Dementio, tis, n. q. De mente exeo, deliro, insanio. [השתגע hischtaghghéah הבל hal כסכל misthál. παραφρονέω. Gall. Affolir, devenir insensé. Ital. Impazzire, uscire di mente, diventar matto. Germ. Von sinnen kommen/Taub werden. Hispan. Enloquecerse. Polon. Szaleie, rozumu odchodze. Vngar. Bolondoskodom. Anglicè, To waxe mad or to enrage.] Lactant. lib. 4: Ecce aliquis instinctu dæmonis percitus, dementit, effertur, insanit. Lucret. lib. 4: Sæpè animus dementit enim, deliraq; fatur.

Demento, as, Desipio, insanio. [השתגע hischtaghghéah הבל hal כסכל mischál. μωραίνω. Gallicè. Devenir fol & insensé. Ital. Impazzire. Germanicè, Unsinnig seyn/gern unsinnig machen. Hispanicè. Enloquecerse. Polon. Szaleniem czynie, abbl. ufaniam. Vngar. Meg bolondulom. Ang. To waxe mad or foolish.] Apuleius in magia: Confessa est sese mea Magia in amatorem deductā dementare. ¶ Dementare, in activa significatione legitur pro impellere ad insaniam: sed in Sacris tantùm literis, ut in Actis Apostolicis, de Simone quodam Mago, qui Samaritanos dementaverat.

Dementior, valde vehementer mentior. [καταψεύδομαι. Pol. Barzo klamam. Vng. Felettéb hazudok.] Apuleius in Apologia: Et ex eo sacro cœpisse dementiri.

Demereo, res, rui, ritum, n. s. quasi lucror. [ἀξιοκτάομαι. Gall. Gaigner, pratiquer, meriter. Ital. Guadagnare, meritare, obligare alcuno per meriti. German. Verdienen/gewinnen. Belg. Winnen. Hisp. Ganar sueldo, obligar à otro con beneficio. Pol. Zasłuzuie, wigrawam. Vngar. Erdemlek, nyerek. Ang. To winne, gett or deserue.] Plaut. in Pseud. Quid mercedis Petasus hodie domino demeret? Gellius: Thais Corinthia ob elegantiam venustatemque grandem pecuniam demerebat. ¶ Est etiam Demereo, præcipuè cum accusativo personæ junctum, idem quod suo sibi meritis aliquem devincere. Ovid. in Epist. Heroid. Dic mihi, quid feci, nisi non sapienter amavi? Crimine te potui demeruisse meo. Sueton. de Aug. Profectò mox avunculum in Hispanias adversus Cn. Pompeii liberos, vix tum firmus à gravi invaletudine, per infestas hostium vias, paucissimis comitibus, naufragio etiam facto subsequutus, magnopere demeruit. Pro eodem etiam dicimus Demereor.

Demereor, d. t. De aliquo bene mereor, concilio, devincio, placo, benevolum facio, beneficium præsto: & exigit accusativum. [רצה ritsáh. ἀναχαρίζομαι, εὐαρεστέω. Gall. Meriter, estre digne, acquerir. Ital. Meritar beneficij d' alcuno. German. Guts und einen beschulden/ einen gunst verdienen. Belg. Goet/ost gunst verdienen. Hisp. Merecer, obligar, à otro con beneficios. Pol. Laske sobie zjednam, u ktorego sobie zasłużyłem. Vngar. Valakit io tetemenyemmel hozzam vonszok. Ang. To deserue, to be worthie.] Quintil. Simul ut plenior obsequio demererer amantissimos mei. Columel. libro 1. cap. 4: Quamobrem amœnitate aliqua demerenda erit, quæ patientiùs moretur cum viro.

Demergo, is, act. t. Immergo, seu aqua obruo. [השקיע hischkiah. καταδύω. Gal. Plonger dans l' eau, mettre à fond. Ital. Affondare, sommergere nell' acqua, profondare. Ger. Under das wasser trucken/hinunder sencken. Hisp. Cabullirse debaxo del agua. Polon. Pogrążam, zalewam woda. Vng. El baritom, meritem. Ang. To plonge or deepe in water.] Ovid. Epist. 5: obscœnam ponto demergite puppim. Plin. lib. 32. cap. 2: Idem loligines evolare aqua tradit, tanta multitudine, ut navigia demergant. Demersus ære alieno. Liv. 2. ab Vrbe: Totam plebem ære alieno demersam esse, nec sisti posse nisi omnibus consulatur. Cic. pro Sylla: Patriam demersam extuli. Demersæ leges opibus, Idem 2. Offic.

Demetior, iris, Metior, describo, dimetior. [מדד madhad. ἀπομετρέω. Gall. Mesurer diligemment & par le menu. Ital. Misurare con ragione. Germ. Fleissig messen. Hispan. Medir rayando y con razon. Polon. Odmierzam. Vngar. Meg mérem. Ang. To measure diligently.] Cicero 3. de Orat. Quæ non insidiis, sed apertè & palàm laborat, ut verba verbis, quasi demensa, & paria respondeant. Cicer. 2. de Natur. deor. Atque ita demetita signa sunt, ut in tantis descriptionibus divina solertia appareat. Ibidem: Eorum enim cursus demetiti, maturitates temporum, & varietates, mutationesque cognovimus.

Demensus, a, um, participium, est à demetior, Mensuratus. [מדד namadh. διαμετρηθείς, διαμεμετρημένος. Gall. Mesuré. Ital. Misurato. Germanicè, Gemessen. Hispanicè. Medido. Pol. Zmierzony. Vng. Meg méretetet. Ang. Measured.] Plaut. Menæch. Nunc argentum vobis demensum dabo. Cic. de Orat. Ut verba verbis quasi demensa & paria respondeant.

Demensum, substantivum, mensura erat frumenti, quam servis admetiebantur singulis mensibus domini, ad totius mensis victum. [חק chok. σιτομέτριον. Gall. Une quantité de grain qu' on baillait aux serviteurs pour leur provision par chacun mois. Ital. Quantità di grano che si dava anticamente per la spesa di un mese. Germ. Ein gewiss mass oder porz so ein Herr seinem Knecht gab / ein Monat frist darauss nahrung zu haben. Hispan. Medida rayda que se dava à los sieruos. Pol. Obrok, ktory sl ugam dawano na miesiąc. Vngar. Szabat, és el rendelt abrak. Ang. A quantitie of graine which masters gave to their servandes monethly, allowance.] Terentius in Phorm. Quod ille unciatim vix de demenso suo, Suum defraudans genium, comparsit miser. Servi enim quaternos modios accipiebant frumenti in mensem, ait Donatus.

Demetitus, Dimensus, descriptus. [Pol. Opissany. Vngar. Meg meretetet.] Cic. 2. de Nat. deor. Atque ita demetita signa sunt, ut in tantis descriptionibus divina solertia appareat.

Demeto, tis, penultima correpta, Meto. [קצר katsár. ἀμάω. Gall. Moissonner, cueillir les bleds quand ils sont meurs. Ital. Mietere. Germanicè, Abschneiden/abdraben. Hispan. Segar. Polon. Zyinam. Vngar. Le aratom. Ang. To reape or mowe.] Catul. Sole sub ardenti flaventia demetit arva. Columel. libro 10: Et vos agrestes duro, qui pollice molles Demetitis flores. Cicer. 2. de Nat. deor. Neque enim serendi, neque colendi, neque tempestivè demetendi percipiendique fructus, neque condendi, ac reponendi ulla pecudum scientia est.

Demigrare, n. p. Est de uno loco in alium domicilium transferre, aliò ad habitandum ire, discedere. [גלה ghaláh טלטל tiltél גלה tsabán μετοικίζω. Gall. S' en aller d' un lieu, changer de logis ou d' habitation. Ital. Andare de luogo en luogo, partirsi. Germ. Von einem ort an das ander ziehen / zu hauss ziehen. Hispan. Mudar casa de lugar en lugar. Polonicè, Prenosze sie, wyprowadzam się z miejsca na miejsce. Vngaricè, Máson lakóhelyre menni. Anglicè, To passe away, to go out of one place to an other to dwel.] Plaut. Amph. Animam amittunt priùs quam loco demigrent.

Cicer.

Cicer. 1. Tuscul. Vetat enim dominans in nobis Deus injussu hinc nos suo demigrare. Sic dicimus, Demigrare è vita, pro mori. Cic. pro Rabir. Fortissimorum civium mentes, quæ mihi videntur ex hominum vita ad deorum religionem & sanctimoniam demigrasse.

Dēminuo, ui, ere, act. t. Diminuo. [חסר chisser רע gharab. Gall. Diminuer, amoindrir. Ital. Sminuire, scemare, menomare. German. Mindern / schmälern. Hispan. Desmenuyar ò menguar. Pol. Vmniejszam. Vng. Meg kisebbitem. Angl. To diminish, to make less.] Plaut. in Trucul. Iam de hoc optonio de mina deminui modò quinque numos. Idem in Amph. Tuum deminuam caput.

Dēminūtus capite, qui civitate mutatus est, & ex alia familia in alium adoptatus: & qui in hostium potestatem venit, & cui aqua & igni interdictum est.

Demiror, pen. prod. d. p. valde miror. [תמה tamah. θαυμάζω. Gal. S'étonner, s'ennuiller fort. Ita. Maraviglia, arsi forte. Ger. Sich sehr verwundern. Belg. Zeer verwonderen. Hispan. Mucho maravillarse. Polonicè. Dziwnam się. Vngar. Igen csodalkozom, sokszor csodalom, amélkodom. Ang. To wonder and meruell much.] Terentius in Hecyr. Sed demiror quid sit, quamobrem tantopere hoc omnes nos eclare volueris. Cicero ad Atticum libro 14: Esi addis Lamiam, quod demiror equidem. Plinius libro 31. cap. 6: Homerum calidorum fontium mentionem non fecisse demiror. ¶ Aliquando demirari, est nescire: cuoniam (ut Donatus inquit) admirationem ignorantia facit. Terent. Quid mihi dicent, & quam causam reperient, demiror.

Demitīgo, as, n. p. Mitigo. [המליך hechelik. κατεπαύω. Gal. Adoucir, appaiser, amolir. Ital. Mettigare, pacificare. Germanicè, Besänftigen, stillen. Hispan. Amansar, ò ablandar. Polon. Vl'agodzić, złagodzić. Vngaricè. Meg enyhitem, engesztelem. Anglicè. To appease, to minget, to assuage.] Cicer. Attic. libro 1: Nosmetipsi qui Lycurgi à principio fuissemus, quotidie deminuimus.

Demitto, ait. t. Deorsum mitto, inclino, deprimo. [הורידו horidu המזיח hidiah השטיל hischpil. κατάβαλλω, κατωκάλλω. Gal. Abbaisser, mettre bas, ensaller, abatre. Ital. Mandar giù, mandare de alto à basso. Germ. Hinab lassen / niederlich schicken. Belg. Nederlaten. Hispan. Bajar de arriba abaxo. Pol. Spuszczam. Vng. Alá bocsátom. Ang. To let or call downe.] Virg. Aeglog. 4: Iam nova progenies cœlo demittitur alto. Salust. Quum machinis strepitu demissam victoræ simulachrum coronam capiti imponebat. ¶ Inde demissitiæ tunicæ dictæ, longæ & demissæ ad talos, & nulla zona succinctæ. κατωφερεῖς. Plaut. in Pœnul. Sanè genus hoc mulierosum est, tunicis demissitiis. ¶ Item Demittere animum, est humiliare. ταπεινόω, κατατείνω. Ita dicimus esse demisso animo, qui est dejectis spiritibus. κατεφθαρμένος, ἀποκεκλασμένος. Cic. in Epist. Timido animo, humili, demisso. Idem de Finib. bon. Si vincunt, efferunt se, victi debilitantur, animosque deminuunt. Cæs. 1. bel. Gall. Sed tristes capite demisso terram intuentur. Virgil. lib. 5. Georg. -demissæ aures incertus ibidem sudor. Idem Aeneid. 1: -at breviter Dido demissa profatur. ¶ Item demittere significat defodere. κατορύττω. Idem Georg. 2: -atque jubebis In solido puteum demitti, omnemque repetere Rursus humum. ¶ Demittere mentes. Virgil. libro 12. Aeneid. Demittunt mentes, it scissa veste Latinus. Id est, desperat, interprete Servio, sicut contrà sperantes aliquid, erigunt mentes.

Demissus, a, um, participium, Humilis, fractus, sordidus. [משפל mesphil. κατεφθαρμένος, ταπεινωμένος. Gall. Abbaissé, abatu. Ital. Abbassato. Germ. Hinab gelassen / niederlich gesinnet. Hisp. Abatido. Polon. Spuszczony, Pogrążony. Vngar. Alatsson, alábocsátatt. Ang. Sent or call downe, sowne downe, humble.] Cicer. pro Clunt. At C. Fabritius à subsellii demisso capite discessisset. Plinius 11. cap. 37: Tum siquidem inferiore labro demisso ad, cet.

Demissio, verbale, f. t. Animi abjectio, infractio, debilitatio. [שפלות shephlúth. κατάπτωσις. Gal. Ravallement, rabaissement. Ital. Abassamento. Germ. Niderlassung / demut. Hispan. Abatimiento. Polon. Spuszczenie, ociemienie, pokora. Vngar. Meg eresztés, hajtás. An. Abasing or letting downe, discouraging.] Cicero 3. Tuscul. Verisimile est igitur, in quem cadit ægritudo, cadere in eundem timorem, & infractionem quandam animi, & demissionem.

Demissè, adverbium, Humiliter. [ταπεινῶς, πεφοβημένως. Gal. Bassement, avant parlu le cœur & courage, laschement. Ital. Humilmente, bassamente. Ger. Nider / demütigliche / niederträchtiglich. Hisp. Bajo, humildemente. Polon. Vniżenie, pokornie. Vngar. Alázatosan, alázatosan. Ang. Humbly, lowly.] Cicer. 5. Tuscul. Non est ausus clare & amplè loqui, quum humiliter, demisseque sentiret. Cæs. 2. bel. Civil. Hæc quàm potest demissimè atque subjectissimè exponit. Volare demissius. Ovid. 3. Trist.

Demisium, δημίσιον. Gemma est ex sardę generibus, à pinguedine dicta: Græci enim δημῶν, pingue dicunt, qua voce etiam Homerus frequenter utitur. Nec fuit in usu antiquorum gemma ulla frequentior, ut Menandri fabulæ testantur. Plin. libro 37. capite 7: In India trium generum rubrum & quod demisium vocant à pinguedine, tertium quod argenteis bracteis sublinitur.

Dēmiūrgus, δημιουργός, Summus erat magistratus in quibusdam Græciæ civitatibus. Liv. lib. 2. bel. Maced. Tum inter magistratus gentis (Demiurgos vocant: decem numero creantur) certamen nihilo segnius quàm inter multitudinem esse. ¶ Demiurgus item Græcis opificè, sive artificem sonat. [Polon. Rzemieślnik.] unde & Plato naturam rerum omnium opificem, vocat dimiurgum.

Demo, Herba est, quam alii Colligonon vocant: nonnulli πολύγονον dicunt.

Dēmo, is, act. t. ex de, & emo, abjecta e, significat detraho. [קח tekách הסיר hesir. ἀφαιρῶ, ἀφαιρῶμαι. Gal. Oster de quelque chose, excepter. Ital. Distrarre, scemare, levare di qualche cosa. German. Hinnemmen / abnemmen / etwas von einem ding thun. Belgicè, Afnemen. Hisp. Saccar ò quitar de otra cosa. Polon. Odeimuie. Vng. El vesszem, le vesszem. Ang. To take away, to abate.] Terent. in Eunuch. Inde aurum mulieri sibi clàm demit. Cic. 3. de Natur. Idemque Aesculapii Epidauri barbam auream demi jussit. Celsus lib. 8. cap. 4: His ita succurendum est, ut tamen quàm minimum ex osse dematur. Cic. 4. Acad. Quasi aliquid minutatim & gradatim additur, aut demitur.

Demptus, [קח tekkách. ἀφαιρεθείς. Gal. Osté. Ital. Tolto. Germ. Hinweg genommen / darvon gethan. Hisp. Quitado de otra cosa. Pol. Odięty. Vn. El vétetet, le vetetet. An. Taken away, abated.] Plin. li. 15. cap. 17: Demptis forcipe corruptionibus acinis. Ovid. 3. Metamorph. Paulatimque metu dempto, nunc pectora præbet Virginea palpanda manu.

Democrātia, Imperium populare, principatus populi, qualis fuit olim apud Athenienses, & hodie apud Helvetios. [δημοκρατία. Gal. Gouvernement populaire, principauté de peuple. Ital. Governo di Republica de plebei senza hauer superiore, principato del popolo. German. Ein Herrschung des Volcks / Ein solches Regiment / in welchem das gemein Volck ihm selbs Amptleut erwehlet. Hispan. Principado del pueblo. Polon. Rząd wpaństwie niektórym ciągnie wolnie pospolitego, ktori sam sobie arząd wybiera. Vn. Kdz népnek vraskodása, maga vrasságban valo sokasag, kdzhuszgei zabadsag: kdz zrasag. Ang. The ruling or governing of the people.]

Democratici, m. f. δημοκρατικοί. Qui fovent principatum populi, παρὰ τὸ δῆμος καὶ κράτος: qui scilicet populari instituto, viventes, dignitatem in libertate constituunt. Oligarchici verò, qui dignitatem partim in censu, & facultatibus, partim in generis nobilitate ponentes, paucorum gaudent principatu. Aristocratici verò, qui virtute dignitatem metientes, optimorum fovent statum. Autor Bud. in Annot. in Pandect.

Demolior, ris, d. p. Deturbo, dejicio, disturbo. [הרס harás נתץ nathats. κατασείω, ἀφανίζω. Gall. Demolir, abatre. Ital. Disfare, sbrigare. German. Zerstören / niderreissen / abbrechen. Hispan. Derribar, como edificio. Polon. Rozwalam, rozwiwam, rozwiatam. Vngar. Le rontom. Angl. To call downe, to abate.] Plaut. in Amph. Hasce illicò toto demolior cardine. Cicer. 3. Offic. Demoliti ea, quorum altitudo officeret auspiciis. Plaut. in Bacch. De me culpam hanc demolibor jam, & feni faciam paldam.

Demolītio, verbale, f. t. Dejectio, eversio: [הריסות harisóth הריסה harisah. κατάλυσις. Gal. Demolition, abatement. Ita. Rovina, abbattimento. Ger. Zerstörung / niderreissung eines Gebews. Hisp. Derribamiento, derramiento. Pol. Rozwiecenie, zburzenie. Vng. Leromtás. An. A calling downe, abasing.] ut Demolitio statuarum, Cicer. lib. 4. & 6. in Verrem. Opponitur molitioni. l. stipulatio. ff. de Oper. nov. nuntia. Siquidem demoliri est extructa diruere, moliri est, ædificare. Vlpian. tit. de usufr. l. hæres antequam usufruct. prohibuerit, demolirit, & demolitus passivè, ut in tit. de usuap. l. Eum qui Cicer. in Verr. Dum ea demolitio fieret, Quæstores non triginta adessent.

Demolīo, demolis, pen. prod. ivi, itum, ire. [κατεσκάπτω. Vn. Le rétom. Ang. To call downe to the ground.] Demolior. Alph. in l. qui insulam. ff. locat. Dominus insulæ, quia ædificia vitium facere diceret, demoliebat eam.

Demolītus, a, um, particip. Dejectus, eversus. [בתץ הרוס harús nittáts. κατεσκαμμένος, ἀφανισθείς. Gal. Ruiné, abatu, demoli. Ital. Rouinato, abbattuto. Germ. Zerstöret / niedergerissen / zerschlaffet. Hispan. Derribado, derrocado. Pol. Pharzony, rozwiatany. Vngaricè, Le rontattatat. Ang. Cast downe, abated.] Vlp. in l. qui tamen. §. 1. Quib. mod. usufr. amitt. Verumetiam si demolitis ædibus testator alias novas restituerit. Ædificium demolitum in l. Qui insulam §. 1. ff. locati.

Demonstro, as, act. p. Monstro, indico, ostendo, declaro. [הראה horéah הודיע hodhiah. δείκνυμι. Gal. Demontrer, montrer apertement, faire entendre euidemment. Ita. Dimostrare, mostrare. Ger.

zeigen/beweisen/kundtůt machen. Hispan. *Demostrar.* Pol. *Pokazuie.* Vng. *Meg mutatom.* Ang. *To declair, tell, or shew openlie.*] Plaut. in Asin. Et ædes demonstravi nostras. Terent. Heavt. Audistin' homo iste modò quam villam demonstravit! Cic. 4. Verr. Legatos mittunt, qui eum leges doceant, consuetudinemque omnium annorum demonstrent. ¶ Interdum demonstrare, est argumentis notissimis, & irrefragabilibus ad rei alicujus cognitionē perducere, quod Græci ἐνδείκνυσθαι appellant. ¶ Vnde demonstratio, est argumentum firmissimum, per se rei dubiæ faciens fidem. [אחוה *aharvah.* ἐνδείξις. Gal. *Demonstration, monstre evidente, declaration manifeste.* Ital. *Demonstratione.* Germanice, Ein gewisse bewärung vnd beweisung eines dings. Hispan. *Demonstracion.*] Cic. 3. de Orat. definit esse rationem, quæ ex rebus perceptis ad id quod non percipiebatur, adducit.]

Dēmōnstrātĭo, f. t. Rhetoribus, Causæ genus, quod in laude, vel vituperio versatur. [ἐπιδεικνυμένη. Pol. *Wtwodne pokazanie.* Vng. *Meg mutatás.* An. *A shewing, a declaration.*] Cicer. 1. de Invention. Si deliberatio & demonstratio genera sunt causarũ, non possunt rectè partes alicujus generis causæ putari. Demonstratio est quædam ex instantibus, vel præteritis accidentibus notitia, quæ magis dispositio sit liquida adhibita rei, quæ est in facto, & non quæ est in fieri. Verba Bartol. sunt in l. demonstratio. ff. de Cond. & demonst. Demonstratio plerunque rem factam: Conditio autem futuram ostendit l. 3. ff. de Don. Glos. in Rub. de Condit. & dem. & l. nominatim, eod. tit.

Dēmōnstrātĭvē, Adverbium, [ἐπιδεικνυμένως. Pol. *Pokazuiąc.* Vn. *Mutatás képpen.*] Macrob. Comment. libro 1. capite 16: Hunc locum demonstrativè terram dicens in qua erat dum ista narraret.

Dēmōnstrātŏr, oris, m. t. [מראה *mareeh* מודיע *modhiah.* ἐνδείκτωρ. Gal. *Qui monstre evidemment quelque chose.* Ital. *Chi monstra chiaramente qualche cosa.* Germ. Ein beweiser/ der einem gewiß ein ding anzeigt. Hispan. *El que demuestra claramente alguna cosa.* Pol. *Pokazatel.* Vng. *Meg mutató.* Anglicè, *He that telleth or sheweth openlie.*] Columel. libro 3. cap. 10: Itaque hujus rationis demonstratorem magis esse me, quàm inventorem, libenter profiteor.

Dēmōnstrātīvŭs, a, um, Quod demonstrat: [ἐπιδεικτικός. Gallice. *Demonstratif.* Ital. *Demonstrativo.* German. Das da beweiset oder gewiß anzeiget wird / das da beweisen oder angeziget werden mag. Hisp. *Cosa que demuestra algo.* Polon. *Cekolwiek może biąc pokazano.* Vng. *Mutató.* Angl. *That which declareth any thing plainlie.*] ut Genus demonstrativum causæ ab oratore accipitur, in quo orator demonstrat, quod sit in alicujus personæ laudem, vel vituperium. Cicer. 1. de Invention. Aristoteles tribus in generibus rerum versari Rhetoris officium putavit, demonstrativo, deliberativo, judiciali.

Dēmŏrdĕo, demordes, demordi, demorsum, demordere, Morsu decerpo. [משך *nasahdah.* δάκνω, κατεσθίω. Gal. *Mordre de quelque chose, emporter avec les dents.* Ital. *Mordere pigliare con denti.* Ger. Abbeissen. Hisp. *Morder, tomar de alguna cosa con los dientes.* Polon. *Odkęsnąc.* Vng. *Meg harapom, meg fogásom fogammal le szakrom.* Ang. *To bite of.*] Plaut. Merc. Aut angue demorsa cessavit turgida. Plin. lib. 28. cap. 4: Et è ligno fulgure icto, rejectis post terga manibus, demorderi aliquid, & ad dentem qui doleat admoveri, remedio esse produnt.

Dēmŏrĭor, Morior, d. p. [ἀποθνήσκω. Gal. *Mourir, trespasser.* Ita. *Morire in tutto.* Germ. Absterben. Belg. Versterven. Hisp. *Morir del todo.* Pol. *Odumieram.* Vng. *Meg halok.* Ang. *To die, to perishe.*] Colum. libro 5: Sive enim caput demortuum est, duo induantur statim vimina. ¶ Demoritur te: id est, te deperit, & ardet amore tui. Plaut. in Mil. Ea demoritur te, atque ab illo cœpit abire: odit senem.

Dēmortŭŭs, particip. [ἀπεθανόν, ἀποθνησκών. Gal. *Mort, trespassé.* Italicè, *Morto in tutto.* German. Abgestorben. Hispan. *Muerto del todo.* Polon. *Odumarti.* Vngaricè, *Meg holt.* Ang. *Dead.*] Cicer. ad Attic. libro 16: Nostrique familiares ferè demortui. Idem 6. Verr. Sanxerunt ne quis emeret mancipium, nisi in demortui locum. Suetonius in Claudio cap. 14: Tertium autem novo circa principem exemplo in locum demortui suffectus, etc.

Dēmŏrŏr, pen. corr. d. p. Moror, temoror, retineo. [אחר *ahar* אחר *nehár* διατρίβω. Gal. *Faire targer, amuser, detenir.* Ital. *Indugiare molto.* German. Lang verziehen/ sich lang saumen. Hisp. *Tardar.* Polon. *Przemieszkiwam, przedłużam.* Vng. *Meg tartóztatom, kés leterbon.* Ang. *To stay, to detene or hold backe.*] Lactan. libro 4: Quum Moses dux eorum ascendisset in montem, atque ibidem quadraginta diebus demoraretur. ¶ Accipitur etiam nonnunquam activè, pro detineo. [עקב *hakkeb* κατέχω. Gal. *Detenir, arrêter.* Ital. *Intramettare.* Germ. Einen auffhalten oder saumig machen. Hispan. *Detener à otro.* Polon. *Zatrzymam.* Vngar. *Meg késletlem.*] Cicer. 3. de Orat. Et ne diutiùs vos demorer, exponam. Plautus Epid. Diu me estis demorati. Col. lib. 4: Prudentis magistri est, ejusdem nomēclationis accupio, quo potiri nequeat, studiosos non demorari. ¶ Demorari, pro expectare. Virg. 10. Aeneid. Et tua progenies mortalia demoror arma.

Demorari pro manere. [Pol. *Przemieszkiwać.* Vng. *Késtő.*] D. li. 5. Tit. 1. l. 2: Non compelluntur se Romæ defendere quandiu legationis causa ibi demorantur.

Dēmŏrātŭs, passivè. Gell. lib. 10. cap. 8: Hisq; ipsis, quæ jam dixi, demoratos vos video, alicui opinor, negotio destinatos.

Dēmŏvĕo, es, ere, n. f. De loco moveo, removeo, dimoveo. [הסיר *hesir* הסיר *hesir.* ἀπόκινεῖν. Gal. *Chasser ou oster d'un lieu, mouvoir de place, remuer.* Ital. *Mouere di luogo.* Ger. Bewegen/ hin dan bewegen. Hispan. *Mover de lugar.* Pol. *Odmyham.* Vng. *Mi. sua mozdítom, el serditem.* Ang. *To remoue or put out of a place, or aside.*] Ter. Adelph. Cave nunc jam oculos à meis oculis quoquam demoveas tuos. Cicer. pro Syl. Ita charus utriusque est, atque jucundus, ut non alteros demovisse, sed utrosque constituisse videatur. Tacit. lib. 1: Ne Glanis soliro alveo demotus in amnem Arnum transferretur. Cic. 4. de Fin. Sed tamen tantam vim esse honestatis, tantumque eam rebus omnibus præstare & excellere, ut nullis nec suppliciis, nec præmiis dimoveri possit ex eo quod rectum esse decreverit. Liv. 6. ab Vrbe: Quantumque Romana se invexit acies, tantum hostes gradu demoti.

Dēmugĭo, is, ire, act. q. Mugitu implere. [געה *gheah.* ἐμυκήσατο. Gal. *Beugler ou meugler fort.* Ital. *Mugire.* Ger. Hörnen wie ein Ochs. Hisp. *Mucho bramar los buyes, ó vacas.* Pol. *Ryczeć.* Vng. Bögök. Ang. *To bellow much.*] Ovidius 11. Metamorph. sed omne Vulnerat armentum, sternitque hostilia omnes. Et paulò post: -sanguine littus, Vndaq; prima rubet, demugitæque paludes.

Dēmulcĕo, ces, act. f. Valde seu leniter mulceo: quemadmodum quum catulos blādè & molliter attrectamus. [משש *mashsh* לשש *ghischsheshih* החליק *hechelik.* κατεμαλάκισε, κατέκλινε. Gal. *Adoucir, manier doucement, taillonner, flatter.* Ital. *Toccare gentilmente.* Germ. Sanfftigtlich streichen. Item, Sanfft machen. Belg. Streelen. Hispan. *Tocar blandamente.* Pol. *Oggł ukoić.* Vng. *Meg simogatom, el simogatom, el enyhitem.* Ang. *To streke, to rubbe softly or making moche of a thing.*] Nonnunquam etiam mitigo vel mollio reddo. Terentius in Heavtont. Non possum pati quin tibi caput demulceam. Liv. 6. ab Vrbe: Ne nihil remissum dicatis, remitto, ne utique dorsum demulceatis quum ex equis descendetis.

Dēmŭlcĭŭs, delinitus. [Pol. *Wygł ukoić.* Vng. *Meg enyhítetlen, simogatott.*] Gell. lib. 3. cap. 3: Atque ita motus & demulcus & captus est.

Dēmum, Tādem, ad postremum. [בסוף *besoph.* τὸ τέλος, ἐπιμόλις, ἐν τέλει. Gal. *Finalement, à la parfin.* Ital. *Finalmente.* Ger. Zuletzt, zu letst. Belg. Ten laetsten. Hispan. *Al cabo è finalmente.* Pol. *Zostye, nakoniec potim.* Vng. *Végezetre.* Angl. *At last finally.*] Terent. in Adelph. Ego novus maritus anno demum quinto & sexagesimo fiam. ¶ Ponitur etiam pro omnino, præsertim quando jungitur cum Is, ea, id, vel cum ita. Cic. in Salust. Ea demum magna voluptas, æqualem ac parem verbis vitam agere. Plin. Ea demum sola avium nonnisi volatu depascitur. Quint. Ita demum mihi satisfacies, si apud patrem fuisti.

Dēmūrmŭro, demurmuras, āvi, ātum, are. [לחן *nalhán* τὸ μορμυρίζω. Gal. *Dire en murmurant.* Ital. *Dire murmurando.* Ger. Murmlen/ heimlich etwas maul eren vnd brummen. Hisp. *Decir murmurando.* Pol. *Markocze, mruczę.* Vngar. *Berbizik, morgolódom.* Ang. *To murmure or whisper.*] Ovid. Ter novies cantus magico demurmurat ore.

Dēmŭssātĭ, contumelia: id est, dissimulata, & cum silentio indignatione q; transmissa: [Gal. *Iniure dissimulee.* Ital. *Ingiuria dissimulata.* Ger. Ein schmach die einer vertruckt vnnd nicht auff sich taßt. Hisp. *Iniuria dissimulada.* Pol. *Krywd taie przymilczywan.* Vngar. *El halgattatot, el titkol tatot.* Angl. *Dissembled iniurie.*] ut Apuleius lib. 3: Mussitare enim propriè est dissimulandi causa tacere: dictum vel à Græco verbo μύσσω, vel à μ litera quæ est nimirum pressæ vocis, ac penè nullius. Terentius Adelph. Accipienda & mussitanda injuria adolescentium est. Vbi Donatus exponit patienter cum silentio perferenda.

Dēmŭtĭlo, as, are, act. p. Mutilo. [קצץ *katsáts* קצר *katsár.* κολοβόω. Gal. *Couper & rogner de quelque chose, accourcir.* Ital. *Mozzare.* Ger. Stumpten/ abmutzen. Hispan. *Desmochar à cortar minudamente.* Pol. *Kosić ciąć, obcinam.* Vn. *Meg tsonkitom.* Ang. *To mayme to cutt of.*] Colum. de Arbor. Cacumina virgarum ne luxurientur demutilato.

Dēmūto, as, are, act. p. Muto. [חליף *hechelíph.* ἀλλάττω, μεταβάλλω. Gallicè, *Changer ou mouer d'vn en autre.* Italicè, *Mutare.* German. Verwandern/ verwechslen. Hispan. *Mudar.* Polonicè, *Odmieniam.* Vngaricè, *Elváltoztatom.* Anglicè, *To change, to mouue from one to an other.*] Plaut. in Trinum. -aut si demutasse mores Ingenium tuum, neque eos antiquos servas. Tacit. libro

libro 4: Placitum, Instituto Flaminum nihil demutari.

Dēmūtātio, ōnis, verbale, Et Mutatio. [חליפה *chaliphah, permutatio.* Gal. *Changement d'vn en autre.* Ital. *Mutamento.* German. Verkerung/wechselung. Hisp. *Mudanza de lugar à lugar.* Polon. *Odmiana.* Vngar. *El vältozatás.* An. *A changing from one to an other.*] Plin. lib. 28. cap. 28. de Chamæleonte: Nullum animal pavidius esse existimatur, & ideo verticoloris esse demutationis. Alii legunt, mutationis.

Dēnārius, ria, rium, adjectivè, idem quod decenarius, quod decem continet. [עשירי *hasiri, decimus.* Gall. *Dixiesme.* Ital. *Decimo, decimale.* German. Ein zehmer/ oder das zehne in sich begreift. Hisp. *De diez.* Polon. *Dziesiątek, gresz wsobie dziesięć pieniędzy maiący.* Vngarice, Tizedik. Angl. *That containeth the number of ten.*] Plin. lib. 31. cap. 6. de ratione aquæ ducendæ: Fistulas denùm pedum longitudinis esse legitimum est. Etsi quinariæ erunt, sexaginta pondo pendere: si octonariæ, centena: si denariæ, centena vicena ac deinde ad has pondera Denaria appellatur, cujus laminæ latitudo, antequam curvetur, digitorum decem est: dimidioque ejus quinaria.

Dēnālĭa, ceremoniæ dicebantur, sicut Tricenariæ, quibus sacra diuris decem continuis diebus, vel triginta, certis quibusdam rebus carendum erat. Hinc Vndenarius, Duodenarius & hujusmodi.

Dēnārĭus, denarii, m. s. [דרכמון *darchemòn* אדרכן *adharcòn.* Vng. Tizpénz, tizpénz garas.] Iudæo, apud Romanos numus erat argenteus, quatuor valens sestertios: ita dictus quòd pro decem assibus in solutionem cedebat, quoad perpetuis bellis exhausto ærario, placuit denarium sedecim assibus permutari: quod contigit, quum Annibal perpetuos octodecim annos totam Italiam ferro, flammaque crudelissimè vexabat. Alioqui ferè semper denarius decem assibus permutabatur, unde & nomen habuit. Pendebat autem denarius, argenti siliquas XXIIII. Siliquæ autem duodeviginti, conficiebant drachmam. Tres itaque denarii pendebant drachmas quatuor: octo autem drachmæ conficiunt unciam: uncia autem sex constat denariis. Hæc ferè de denarii pondere ex Prisciano decerpsimus. Budæus autem in libro de Asse, non uno in loco ostendit drachmam Atticam & Romanum denarium eusdem fuisse ponderis & pretii. Quod & ipsum non obscurè indicat Plin. lib. 21. cap. ult. Drachma, inquit, Attica (ferè enim Attica observatione medici utuntur) denarii argentei habet pondus: eademque sex obolos pondere efficit. Constat itaque denarium ad Gallicæ pecuniæ æstimationem redactum, valuisse solidos turonenses tres cum dimidio. Denarii dimidium, quinarium appellabant: quinarii autem dimidium sestertium, qui & numus vocabatur. Si itaque denarii valorē (quem diximus esse trium solidorum cum dimidio) in quatuor seces partes, habebis valorem sestertii: hoc est, caroleum nummum aureum, & Gallici denarioli dimidium. Veteres etiam pro eodem denarium dixerunt in neutro genere. Plaut. in Rudente: Centum denaria Philippea?

Dēnārro, Per ordinem narro, enarro. [סיפר *sippér, ἐξηγοῦμαι.* Gal. *Raconter.* Ital. *Narrare per ordine.* German. Erzehlen. Hisp. *Contar fabula à historia con orden.* Polon. *Wyliczam.* Vngar. *Meg beszélem.* An. *To shew, declare or tell.*] Gel. li. 2: Hæc nobis Favorinus summa cum elegantia verborum, totiusque sermonis comitate atque gratia denarravit.

Dēnĭcŏr, eris, d. t pro Morior. [מות *moth, ἀποθνήσκω.* Gal. *Mourir, laisser à vibre, à vibre plus.* Ital. *Morire.* German. Sterben. Hispan. *Morir.* Pol. *Umieráu.* Vng. *Meg hallok.* Ang. *To die.*] Cassius Hem. Quæ nata sunt, ea omnia denàtci ajunt. Ex Nonio.

Dēnāso, as, penult. prod. act. p. Nasum aufero. [*ἀποῤῥινῶ.* Gal. *Esorer, oster un couper le nez du visage.* Ital. *Levare il naso.* Germ. Die Nasen abhauen. Hisp. *Cortar las narizes à desarraigar.* Polon. *Nos lupam.* Vng. *Orrat el metczém, meg orrontani tam.* Angl. *To take away the nose.*] Plautus in Capt. Nanque ædepol hinc intus propius, os denasabit tibi mordicus. Id est, faciem tuam spoliabit.

Dēnĭgo, as, pen. corr. n. f. frequentativum est verbi deno, as, quod est deorsum nato, vel secundo fluvio nato. [*κατανήχομαι.* Gal. *Nager d'vn lieu en autre, en souvent.* Ital. *Natare spesso.* German. Durch schwimmen/ hinab schwimmen. Hispan. *Nadar.* Polon. *Nadol płynąc.* Vngar. *Alá vszok.* Ang. *To swymme down.*] Horat. 3. Carm. Ode 7: Nec quisque citus æquè Thusco denatat alveo.

Dendrĭchātes, δενδριάτης, Gemma est ex Achata generibus, discursis lineatum arbusculæ cujusdam speciem repræsentans: δένδρον enim arborem dicunt. Plin. lib. 37. cap. 10.

Dēndrītis, δενδρῖτις, Gemma quæ sub arbore defossa nō perminus securim hebetari. Plin. lib. 37. cap. 13.

Dendrŏcĭsŏs, [δενδροκισσὸς.] Vngar. *Fás borostyán.*] Hedera est, quæ sine adminiculo stat cæteris hederarum generibus firmior, & ad arbusculæ firmitatem accedens. Vnde & nomē invenit, ἀπὸ τοῦ δένδρου & κισσοῦ: id est, ex arbore & hedera.

Dendrŏīdes, δενδροειδὲς, Tithymali septima species, teste Plin. lib. 26. cap. 8. quod leptophyllon vocant, in petris nascens, comosissimum ex omnibus tithymali generibus, & semine copiosissimum.

Dēnĕgo, as, pen. cor. act. p. Recuso, nego. [מאן *meàn, ἀπαρνοῦμαι.* Gal. *Denier, refuser, refuser.* Ita. *Denegare, ricusare.* Ger. Leugnen/ abschlahen. Belg. Weygren. Hispan. *Negar, rehusar.* Pol. *Odmawiam.* Vng. *El tagadom, meg tagadom.* An. *To refuse, to denie.*] Terent. in And. Denegarat se commissurum mihi gnatam suam. ¶ Virg. 1. Geor. quum jam glandes atq; arbuta sacræ Deficerent sylvæ, & victum Dodona negaret. Cic. 7. Verr. Vt omnia semper quæ juranda videtur esse non modò his extraordinariis cupiditatibus, sed etiā ipsi naturę & necessitati denegaret.

Dēni, denæ, dena, numerus distributivus, pro decem. [δέκα, οἱ δέκα.] Gal. *Dix.* Ital. *Decenario, dieci.* Germ. Zehen. Hispan. *Cada diez.* Pol. *Dziesięć a dziesięć.* Vng. *Tizenkétt, (avagy) tizenötödön.* Ang. *Ten together.*] Plin. libro 10. cap. 63: Vivunt Laconici annis denis. Cæsar 5. bell. Gall. Vxores habent deni duodenique inter se communes.

Dēnĭcālēs, feriæ dicebantur, quibus hominis mortui causa familia purgabatur. Colum. lib. 2. cap. 22: Nos apud Pontifices legimus, feriis tantùm denicalibus mulos jungere non licere, cæteris licere.

Dēnĭgro, as, pen. cor. act. p. Nigrum facio. [הקדיר *hikdir, μελανόω.* Gal. *Noircir, faire noir.* Ital. *Far nero.* German. Schwertzen/ schwarz machen. Hisp. *Ennegrecer à otra cosa.* Pol. *Farzerniam.* Vn. *Meg fiketitém.* Ang. *To make black.*] Plin. Capillum denigrat suffitu. Varr. 1. de Re rustic. capite 55: Non solùm denigrat terram, &c.

Dēnĭquĕ. Postremò, ad extremū, post omnia. [בסוף *besóph, τέλος.* Gal. *Finalement, à la parfin.* Ital. *Finalmente.* Ger. Zu letst. Belg. Zen laetsten. Hisp. *Al cabo, finalmente.* Pol. *Na ostatek, na koniec.* Vng. *Végezetre.* Ang. *Last of all, finally.*] Cicero: Quum ibi non multitudinem militum, non idoneos imperatores, non pecuniam sibi præstò viderent, non denique ullam rem quæ pertineat ad bellum administrandum. ¶ Ponitur interdum pro omnino, παντελῶς. Ovid. Si qua meui dempto casta est, ea denique casta est.

Dēnōmĭno, act. p. Nomen impono. [כנה *chinnáh* קרא *kará, ὀνομάζω.* Gall. *Denommer, bailler nom.* Ital. *Nominare, dar nome.* Ger. Nennen/ ein Nammen geben. Bel. Noemen. Hisp. *Nombrar dar nombre.* Pol. *Mianuje, nazywam.* Vng. *El nevezém, nevet adok.* Ang. *To name, to give a name.*] Quintil. libro 1. capite 10: Propria sunt verba, quum id significant, in quod primò denominata sunt.

Dēnōmĭnātīvŭ, n. s. Dicuntur quæcunque ab aliquo solo casu: hoc est, solo fine sunt differentia, & secundum illud nomen habent appellationem: cujusmodi sunt adjectiva à substantivis deducta, ut à studio studiosus, à robore robustus. ὀνομαστικά. Nomen enim denominativum habet communicare cū nomine univoco in principio, sed differre in fine. ¶ In denominatione autē tria requiruntur: scilicet denominans: denominatum & denominativum. Denominans est forma accidētalis, quę importatur per nomen abstractū: & dicitur denominans, quasi de se aliud nominans: quia de se dat concreto ut prædicetur, & denominet subjectum. Denominatum autem est res ipsa, sive subjectum cui accidens inhæret. Sed denominativum est accidens quod prædicatur denominativè de suo subjecto, ut album vel nigrum.

Dēnōrmārĕ, act. p. Est deturpare & inæqualem facere: [ἀνωμαλοῦν.] Gal. *Faire inegal, mettre hors de ligne.* Ital. *Difformare, disgraziare.* Germanicè, Auß der rechten gerede oder schnurschichte bringen. Hispan. *Desordenar, à desuncertar.* Polon. *Zkrzywić, wywieść.* Vng. *Meg rontani, el hontani.* Ang. *To make vnequal, to put out of rule or order.*] Ut interpretatur Acron illud Horatii 2. libro Serm. ō si angulus iste Proximus accedas, qui nunc denormat agellum.

Dēnōto, as, pen. corr. act. p. Noto, significo, designo. [הגיד *higghidh, σημαίνω.* Gal. *Denoter ou noter, marquer, remarquer.* Ita. *Denotare.* Ger. Zeichnen. Bel. Bedeuden. Hisp. *Notar ò señalar.* Pol. *Znaczę.* Vn. *Jelentém, jeletzém.* An. *To note, to marke.*] Liv. 4. ab Vrb. Haud dubiè Icilios denotāte Senatu, quos mercedē seditiosi Tribunatus petere Consulatum insimulabāt. Cic. pro lege Manil. Quid is, qui uno die tota Asia, tot in civitatibus, uno nuntio, atq; una literarum significatione cives Romanos necandos, trucidandosque denotavit.

Denotare probro, infamare. Suetonius in Caligula: Quem C. seniorem jam, & mollem effœminatum denotare omni probro consueverat.

Dēns, dentis, m. t. notæ significationis, ab edendo, sicut Græci ἐδὼν ab ἐδω. [שן *schen.* Gal. *Dent.* Ital. *Dente.* German. Ein Zan. Belg. Een tant. Hisp. *El diente.* Pol. *Zab.* Vn. *Fog.* An. *The tooth.*] Plaut. Menæch. Nam tum dentes mihi cadebant primulum. Cicero 3. de

cero 3. de Natur. deor. Tertius Arsippi & Arsinoæ, qui primus purgationem alvi, dentisque evulsionem, ut ferunt, invenit. Plin. lib. 28. cap. 11: Dentes mobiles confirmat cervini cornus cinis, doloresq; eorum mitigat, sive insficentur, sive colluantur. ¶ Accipitur autem quandoque pro clavi πασσαλοῦχος. Tibull. lib. 1. Eleg. 1: Sed referat fixa dente puellæ fores. Germanicus in Prægnosticis: Qualis serratos subjicit clavicula dentes, Succutit & foribus producit vincula claustris. ¶ Sed & omne quod aliquid teneri vel dissecari potest, solet dens appellari. Virg. lib. 6: ...tum dente tenaci Anchora fundabat naves. Hinc Bidens, Tridens, & hujusmodi. ¶ Dentes diversa sortiuntur nomina. Qui enim primùm apparent, apertis labiis, primores vocantur, & adversi, lati & acuti, quibus cibus incidit. τομῶν, πλατέα, δεξιοῦν, γελαστοί. Ipsi enim non cibo tantùm & alimentis necessarius, vocis etiam sermonisque regimen tenent, concentu quodam excipientes ictum linguæ. Qui verò sequuntur quasi rotunda specie acuti in modum serrati dicuntur: ab antiquis canini appellantur in quocunq; animali, κυνόδοντες, κυνοειδόντες. Plin. lib. 11: Lupi dexter caninus in magnis habetur operibus. Sequuntur maxillares dentes intimi, qui duplices sunt, cibumque conficiunt, ob id molares dicti, γομφίοι. Iuvenal. ...interque molares Difficili crescente cibo. Genuini, συμφυοῦς, novissimi nascuntur homini, ut ait Plinius: Animalium alius sunt dentes continui, ut homini, & equo: aliis exerti hoc est, extra os producti, ut apro & elephanto, χαυλιόδοντες. ¶ Dentem dente rodere, dicitur qui carpit eũ qui neque loqui queat, neque sentiat. Aut qui mordet pari mordacitate præditum quempiam. Martial. lib 13. in obtrectatorem quendam: quid dentem dente juvabit Rodere? carne opus eũ si satur esse velis.

Dēntĭo, ĭs, ĭre, act. q. Dentes emitto. [ἐδοντάω, ἐδοντοφυέω. Gal. Produire des dens, en mettre dehors, comme les enfans à qui les dens viennent. Ital. Fare i denti. German. Zahnen. Belgicè, Tanden. Hisp. Endentecer los niños. Pol. Zębi poszczam. Vng. Fogam kő, (avagy) fogzom. Ang. To breede teeth.] Plin. lib. 30. cap. 5: Cinis eorum puerorum tardè dentientes adjuvat cum melle. Plaut. in Milit. Venter creat omnes has ærumnas: auribus peraudienda sunt, ne dentes dentiant. Id est, ne invicem atterantur & concutiantur fame.

Dēntĭō, Dentium emissio. [ἐδοντώσις. Gal. La venue des dents. Ital. La venuta de denti. German. Das zahnen / die herfürwachsung der Zähen. Hispan. Aquella obra de endentar, la venida de los dientes. Polon. Zębów rzyjrzenie. Vngaricè, Fog kelés, fogzás. Angl. A breeding of teeth.] Plin. lib. 28. cap. 19: Infantibus nihil butyro utilius per se, & cum melle, privatim & in dentitione, & ad gingivas, & ad oris ulcera. Idem alibi: Dens lupi adalligatus infantibus, prohibet pavores, dentitionisque morbos. Ibidem: Cerebrum viperæ illigatum pelliculæ dentitiones adjuvat.

Dēntārpăgă, æ, instrumẽtum quo dens eximitur, [Græci ἐδοντάγρα vocant. Vn. Fog szedő.] Varro in quinquatrib. Hic bipenniles forcipes, dentarpagæ. Ex Nonio.

Dēntātŭs, Qui magnos habet dentes: qui & dentosus dicitur. [ἐδοντώδης. Gal. Dente, qui a des dents. Ital. Dentato, dentoso. Germ. Der groß Zähn hat. Belgicè, Wel getant. Hispan. Cosa que tiene dientes. Pol. Zębaty. Vng. Fogas, nagy fogú. Ang. That hath great or many teeth, toothed.] Plaut. Pseud. Non ego te ad illum duco dentatum virum. ¶ Dentatum etiam dicitur quod dentes habet, sive ii magni, sive parvi sint. Plin. lib. 11. cap. 41: Caseus nõ fit ex utrinque dentatis. Martial. lib. 1: Sic dentata sibi videtur Aegle Emptis ossibus, Indicoque cornu. ¶ Dentata charta. Cicero ad Quint. Frat. lib. 2: Calamo, & atramento temperato, charta etiam dentata res agetur. ¶ Dentatus item M. Curii cognomen fuit, propterea quòd cum dentibus fuerit natus, ut scribit Plin. lib. 7. ¶ Hinc edentatus, cui dentes sunt evulsi. Macrobius: Edentatæ beluæ morsus. Similiter edentulus, ἀνόδοντος, qui dentibus caret.

Dēntĭcŭlātŭs, tă, tum, Quod serræ modo dentatum est. [ἐδοντωτός. Gal. Qui a comme des dens, en façon de scie, crenté & crochetté comme une scie. Ital. Fatto a denti. German. Der viel Zähn hat wie ein Säam. Hisp. Cosa dentada de pequeños dientes. Pol. Ten który zęby rzadkie a wielkie iakopiła. Vng. Fogas, fogasos. An. That hath teeth lyk the teeth of a sawe.] Plin. Præterea bina brachia denticulatis forcipibus. ¶ Denticulatæ falces, Colum. lib. 2. cap. 21. Denticulatum olus, Plin. lib. 26. cap. 15.

Dentāl, ē, n. s. Lignum, cui vomer arādi causa inducitur: sed pro vomere poni solet. [ἄροτρον, ἄρμα. Gal. Le coultre d'une charrue. Italice, Dentale. Germanice, Das Holtz an dem Pflug / an welches man das Wäarzeisen ßoßet: Item, das Wäarzeisen. Hispan. El dental del arado. Polon. Drzewno etwna krzepl'ug wbiiata do oramia. Vngar. Ekenalja. Ang. The share of a plough.] Virg. 2. Georg. Binæ aures duplici aptantur dentalia dorso. Colum. lib. 7: Et dentalibus terram subigere, quo minoribus bobus id administrari possit. ¶ Dicitur etiam dens, ut Varro scribit, quòd eo quasi dente moleretur terra. ¶ Non inest illi dentale, οὐκ ἔστιν ἄροτρον. Dici consuevit de quopiam ad rem aliquam parum utili: sumpta metaphora ab aratro, cujus pars est ὄμφαξ. Ea quoniam præcipua videtur, si absit, nihil confici potest aratro.

Dēntātim, & Denticulatim, adverbia, Significant ad similitudinem dentium. [ἐδοντωτῶς, ἐδοντοειδῶς. Polon. Zębate. Vngar. Fogassan.]

Dēntĭfrangĭbŭlum, n. s. Vox est à Plauto conficta pro quavis re, qua dentes confringi possunt. [ἐδοντόκλαστον. Polon. Zębołuk. Vng. Fogtörő, tuskötő.] Plaut. in Bacch. Næ tibi hercle haud longè est os ab infortunio: ita dẽtifrangibula hæc mea manibus gestiunt. ¶ Reperitur & in genere masculino apud eũdem in Bacchid. Vale dentifrangibule. Pl. Et tu integumentum vale.

Dēntĭfrĭcĭum, n. s. Medicamentum quo dentes fricantur, ut fiant candidi. [ἐδοντότριμμα. Gal. Poudre ou autre chose propre à frotter les dents. Ital. Nettadenti. German. Ein Artzney mit welcher man die Zähn reibet daß sie weiß werden. Hisp. Los polvos para fregar dientes. Pol. Lekarstwo ktorym zęby narzerata abi były białe. Vng. Fogtisztító. Ang. Poulder or other thing to robbe the teeth.] Plin. lib. 28. cap. 11: Dentifricia utroque modo fiunt. Ibidem: Et capitis eorum cinis dentifricium est.

Dēntĭlŏquŭs, Dictio Plautina est, Per dentes loquens, obesse loquens propter absentiam dentium, quos linguam includere & gubernare constat. [Polon. Przez zębów mówiący. Vngarice, Szájszegve fogtól.] Sic enim habet in Captivis: Dentiloquos omnes mortales faciam, quencunque offendero: hoc est, dentes loquentes: id est, ex ore emittentes verborum locum: sic sensus: illis adeò dentes concutiam, ut suis sedibus ejectos expuant. Sunt tamen qui legant apud Plautum, demilegos: nonnulli Dentiloquos, quosdam populos interpretantur, in confinio Macedoniæ, citantes illud Livii libro 9. bel. Maced. Itaque unum tantùm moratus diem quietis eorum causa, quos habuerat secum in itinere: inde similis fuga in Dentiloquos transcurrit.

Dēntĭscālpĭum, n. s. Instrumentum quo scalpuntur dentes. [ἐδοντοξυστήρ. Gall. Vn cure-dent. Ital. Scalzadenti. German. Ein Zanschaber / Zangrübel. Hispan. Mondadientes para los limpier. Polon. Szpilka ktora zęby dł'ubia. Vngar. Fogvájó. Anglicè, A pikeetooth.] Martial. lib. 7: Bissenos triplices & dentiscalpia septem.

Dēntex, om. t. Colu. & Appitio πανόδυς, & πανόδυς, παχύδοντος & βλαβερὸν τοῦ ἐδόντος, quod dentib. noxius sit, teste Athen. l. 7: Piscis est marinus fargo & auratæ similis, cui caput magis compressum quàm auratæ vel pagro Dentes singulis maxillis quaterni caninis similes, parvique & exerti: pinnæ & aculei & squamæ & color Erythrini (unde, & ἐρυθρινοειδὴς ab Epicarmo dictus est) ex albo enim rubescit, indeque à Numenio λευκόχρως cognominatus est. In capite ejus inveniturgẽma quæ synodentides à Plinio vocatur lib. 37. cap. 10: Synodentides è cerebro piscium est: qui synodentes vocantur. Vide ejus naturam apud Aelianum lib. 1. cap. 46. Plin. lib. 11. cap. 40. Arist. Hist. lib. 9. cap. 2. [Germ. Ein rottechte Meerbrachemen.]

Dēnsŭs, a, um, Firmum, compactum, quodque partes habet valde coarctatas. Dicitur, ut Varro autor est, à dentibus pectinis, quibus linteum & quævis tela feritur & condensatur. [עב hab. πυκνός, δασύς. Gal. Espais, massif. Ital. Spesso, denso. Germ. Dick. Hispan. Espesso. Pol. Gęsty. Vng. Sűrű. Ang. Thick, hard closed together.] Plin. lib. 10. cap. 69: Liquidiùs audiunt talpæ obrutæ terra, tam denso atque surdo naturæ elemento. ¶ Citrà, rarum dicitur, in quo intervallis frequentibus laxior partium videtur esse conjunctio, ἀραιός.

Dēnso, as. act. p. Cogo, spisso. [עבה habah. πυκνόω, συμπυκνόω. Gall. Espessir, serrer ensemble. Ital. Spessire, condensare. German. Dick machen. Hispan. Espessar / hazer espesso. Polonicè, Rzgęstszam. Vngar. Megsűrűszem, megsűrűdem. Angl. To make thick, or to congele.] Plin. lib. 20. cap. 14: Ipsa acescere, aut coire, densereque lac non patitur. ¶ Legitur etiam in activa significatione pro densare: πυκνόω. Virgil. 7. Aeneid. Agmina densentur campis. Sic enim legit Servius. ¶ Hinc condensco compositum, quod & ipsum activam habet significationem. Lucr. lib. 1: Quòd si forte aliquis, quum corpora dissolvere, Tum putat id fieri, quia se condensat aër.

Dēnsātĭo, onis, fœmin. gener. t. Coactio. [עבה habah. πυκνώσις.

πύκνωσις. Gal. l'espessissement. Ital. Ispessamento, ristringimento. Ger. Dicknachung Hisp. Espessura. Polon. Zgęszczenie. Vng. Meg aludás, sürüsés, (avagy) fa rádás. Ang. A waxing thick or congealing.] Plin. lib. 31. cap. 7: Prima densatio Babylone in bitumen liquidam cogitur.

Densifico, densum facio, πυκνόω.

Dense, adverbium. [πυκνῶς. Gall. Espessement. Italice, Spessamente. German. Dick / oder dichtlicht. Hispan. Espessamente. Polon. Gęsto. Vng. sűrűn. Angl. Thick and close together.] Plin. libro 16. cap. 37: Cæsaque densius innumero hærede pullulat. Ovid. de Pon. Nulla tamen subeunt mihi tempora densius istis.

Densifico, is, Densus fio.

Densitas, Crassitudo, spissitudo [עבי habi. πυκνότης. Gal. Espessissement. Ital. Ispessamento. Ger. Dicke. Hisp. Espessura. Pol. Gęstość. Vng. sűrűség. Ang. Thicknesse.] Plin. lib. 11. cap. 5: Quanvis accrescit primum densitate, & altitudine humoris.

Dentare, Dentatus, Denticulatus, Vide Dens.

Denubo, bis, Nubo. [התחתן hithchatten. γαμέω, γαμοῦμαι. Gal. Se marier à quelqu'vn. Ital. Maritarsi, giugnersi in matrimonio. Germ. Ein Mann nemmen/sich mit einem Mann in den Ehestandt begeben. Hisp. Casarse la muger. Pol. Za mąż idę. Vng. Férhez menni. An. To be maried to some man.] Apuleius lib. 2. Apol. At tu dum eam putas etiam nunc claro fratri tuo denuptam, falsa spe inductus, filio ejus Pontano autor assentiendi fuisti. Tacitus lib. 3: Tot luctibus funesta civitate, pars mœroris fuit, quod Iulia Drusi filia denupsit in domum Rubellii Blandi. ¶ Per translationem etiam vites nubere dicuntur, infirmioresque plantæ, quum arboribus firmioribus associantur. Colum. lib. 10: Semina depositis cupiunt denubere plantis.

Denudo, pen. prod. act. p. Spolio, nudum reddo. [חשף chasaph. ἀπογυμνόω. Gal. Desnuer, mettre nud. Ital. Spogliare, nudare. Ger. Entblössen/nackend auffziehen. Bel. Naeckt maken. Hisp. Desnudar. Pol. Nago obnażam. Vn. Meg meztelenítem. An. To make naked.] Plin. lib. 11. cap. 22: Vt denudet fœminam vestis bombycina. Cic. lib. 7. in Verr. Excitetur Verres, ne denudetur à pectore, ne cicatrices populus Romanus aspiciat.

Denuntio, as, act. p. Futurũ aliquid nuntio, prænuntio, prędico. [הגיד higgidh. ἀπαγγέλλω, προαγγέλλω. Gal. Denoncer, annoncer, aduertir. Ital. Denonciare, far noto. Ger. Verkündigen / etwas künfftigs ansagen. Belg. Verkondigen. Hisp. Denunciar. Pol. Oznajmuję, opowiedá. Vn. Jo idején meg mondom, előb meg jelentem, meg hirdetem. Ang. To denounce, to foreshew or warne.] Cicer. de Senect. Quomodo Carthagini male diu cogitanti bellum inferatur, multo ante denuntio. Columella: Sin autem cœli status frigidus & pruinosus, hyemis violentiam denuntiat, in Idus Februarias hanc curam differemus. Cic. 1. Tusc. Nos verò siquid tale acciderit, ut à Deo denuntiatum videatur, ut exeamus è vita, læti, & gratias agentes pareamus. ¶ Ponitur aliquando pro indico, jubeo, impono. Cic. pro Sex. Rosc. Non putasti me familiarissimis tuis testimonia denuntiaturum. ¶ Aliquando pro palam dico, significo, ostēto. Idem pro Quin. Procuratorem se esse denuntiat.

Denuntiatio, onis, f. t. Prædictio. [בשורה besorah. προαγγελία. Gallice, Denonciation, aduertissement, annoncement de quelque chose à venir. Ita. Annuntio, auuertimento. Ger. Verkündigung, weissagung. Hispan. Denunciacion. Polon. Opowiedzenie, oznaimienie. Vng. Jo idején valo meg jelentés. Ang. A denunciation or fore warning.] Cicer. 1. de Divin. Quæ est enim ista à diis profecta significatio, & quasi denuntiatio calamitatum. ¶ Denuntiatio, minæ. Plin. ad Priscum lib. 6. Epist. Quanquam quid denuntiationibus, & quasi minis ago? Cæsar. 3. bell. Civilis: Quum neque pollicitationibus, neque denuntiatione periculi permovere posset, oppidum oppugnare instituit.

Denuo, adverbium, de novo, de integro. [עוד hodh. ἐξ ὑπαρχῆς. Gal. Derechef, encores. Ital. Di nuouo, vn' altra fiata. Ger. Widerumb/auff ein newes. Belg. Noch een mael. Hisp. Desde comienço ò de nueuo. Polon. Znowu zasię. Vng. Vyonnan. An. Againe, afresh.] Plaut. in Amph. Si denuò pultaveris. Liv. 10. bel. Pun. Fabius in Hetruria rebellante denuò, quatuor millia & quingentos Perusinorum occidit.

Deocco, as, are, Occo. [ἀναβωλάζω. Gal. Herser la terre, afinoter. Ital. Erpigare la terra. German. Das Erdtrich eggen. Hispan. Quebrantar los terrones. Polon. Przyorać. Vn. Be baronázom. An. To harrow.] Plin. lib. 18. cap. 15: Vicia non farritur, non stercoratur, nec aliud quàm deoccatur.

Deonero, ras, rare, act. p. Onus depono, exonero: cui opponitur Onero. [פרק perak. ἀποφορτίζω. Gal. Descharger. Ital. Scaricare. Germ. Entladen/abladen. Hispan. Descargar. Pol. Zrzucam. Vng. Meg könnyebbítem, terhét el veszem. Ang. To make light as put of a lode or burden.] Cicero per translationem, 1. Verr. Quid quum commiserari, conqueri, & ex illius invidia deonerare aliquid, & in te trajicere cœperit?

Deoro, act. p. pro Peroro nonnulli usurparunt. [ἐκλιπαρέω. Vn. El mondom, el orálom.] & deoratum pro perorato scripserunt, ut Pompeius Festus testatur.

Deorsum, cujus contrariũ est Sursum. [למטה lemattah. κάτω. Gal. Contre bas, en allant en bas. Ital. Ingiu, di sotto. German. Nidersich/vndersich. Belg. Nederwaerts. Hispan. Hazia baxo. Pol. Nadół. Vng. Alá. An. Downeward, beneath, a lowe.] Plaut. Amphit. Devolant angues jubati deorsum in impluvium duo. Cic. 1. de Nat. deor. Ait atomum, quum pondere & gravitate directò deorsum feratur, declinare paululum. ¶ Capiuntur tamen ambo pro Vltrò, citroque, ἄνω κάτω, vel ἄνω καὶ κάτω. Terent. in Eunuch. Sex ego te totos Parmeno hos menses quietũ reddam, ne sursum deorsum cursites. Tractum ab Athenarum situ, cujus portus in imo, urbs verò in editiore loco sita erat.

Deosculor, aris, d. p. Osculor. [נשק nashak. φιλέω, καταφιλέω. Gal. Baiser. Ital. Basciare. Germ. Küssen. Hispan. Besar. Polon. Obłapiam, całuię. Vng. Meg csókolom (avagy) apolom. Ang. To kisse.] Martial. lib. 8: Hos amplectitur, hos deosculatur.

Depaciscor, eris, d. t. sive ut alii scribũt, Depeciscor, Paciscor. [יעד jahadh. קים kijam. συντίθημι. Gal. Faire paction, accorder ensemble, conuenir, ou conuenancer. Ital. Pattuire, far patto. Ger. Ein Vertrag oder Pact machen/vertragen. Belg. Overcommen met jemanden. Hispan. Hazer pacto. Pol. Zakładam się, dożaki adam, zgadzam się. Vn. Föl fogadom, szövetséget teszek. Ang. To make a couenant or league.] Cic. pro Sexto Rosc. Ipse sibi tria prædia depactus est. Idem 3. Verr. Nec antè dimissus, quàm ad conditiones ejus depactus est. Cic. Attic. In quo non extimesco periculum: quum enim tot mala impendeant, cur non honestissimè depacisci velim? Terent. in Phorm. Ita me dii ament, ut mihi liceat tandiu, quod amo, frui, jam depacisci mortē cupio. Quidam tamen in omnibus hisce locis depecisci legunt, & depectus, ut differat à depactus, quod participium est à depango.

Depactus, particip. à Depaciscor, vel Depectus, à Depeciscor. [συνθέμενος. Vng. Föl fogattatot.] Vlpian. in L. Et generaliter. §. 1. ff. de Calumniator. Hoc igitur edicto tenetur etiam is qui depectus est. Depectus autem dicitur turpiter pactus. Quædam exemplaria legunt Depactus.

Depalmare, Palma percutere. [ῥαπίζω. Gal. Souffleter, bailler du plat de la main sur la ioue, empaumer. Ital. Dar guanciate. Ger. Mit der flachen Hand einen in das Maul oder Angesicht schlahen. Hisp. Abofetear. Pol. Policzkuję. Vn. Arczul csapni, tenyérrel verni. Ang. To beate with the palme of the hand.] Gell. Quemcunque depalmaverat numerari statim secundo duodecim tabulas viginti & quinque asses jubebat.

Depango, is, act. t. Planto, infero, humi defigo. [נטע nataah. καταπήγνυμι. Gal. Ficher, attacher. Ital. Piantare, ficcare in terra. Germ. In den boden etwas schlahen oder stecken. Hisp. Plantar, hincar en tierra. Pol. Wbijam. Vng. Az földbe gy akom. Ang. To fixe, or fasten in the ground.] Colum. lib. 4: Deinceps pastinatur malleolus vitibus inferendus: eumque sat erit medio spatio, quod vacat inter vites, per unam lineam depangere.

Depactus, [נטוע natuah. καταπεπηγώς. Gal. Fiché en bas, planté en terre. Ita. Fitto in terra, piantato. Ger. In das Erdtrich gesteckt. Hisp. Plantado, hincad in tierra. Pol. Dożemie wetkniony. Vng. Le gyakattatot. An. Fastened in the ground.] Plin. lib. 16: Sed in hoc providens natura facilè nascenti & depacto surculo incuriosius semen dedit.

Deparcus, a, um, Parcus [כילי chilai. φειδωλός. Gal. Fort chiche et eschars. Ital. Troppo parco. Ger. Zuviel karg. Hisp. Muy escasso ò guardoso. Pol. Skapy. Vng. Fösvény, fukarka. Ang. A great niggard.] Sueton. in Neron. Sordidos & deparcos putabat, quibus ratio impensarum constaret.

Depasco, is, act. t. Pascendo absumo. [בער biher. אבל abbal. κατανέμομαι. Gal. Paistre, manger l'herbe, & ce qui y croist, brouter. Ital. Pascere, consumare pascendo. Germanice, Abweiden/abetzen. Hispan. Pacer el ganado, gastar pasciendo. Pol. Wypasam ogryzam. Vng. El eszem, meg emésztem. Ang. To eat vp as a beaste, to feade.] Col. lib. 7. cap. 4: Si hœdi roscidas herbas depaverint. ¶ Pro eodem etiam habemus Depascor verbum deponens. Plin. libro 11. capite 19: Nam & papilio ceras depascitur.

Depascere transitivè, pro depacisci facio. Colum. li. 2. cap. 11. Et si depascere sæpius voles. lib. 10. tit. 4. l. 9: Glans ex arbore tua in fundum meum incidit, eam ego immisso pecore depasco. i. facio depascere.

Depastus, a, um, particip. quod interdũ passivè accipitur. [אכל achul. κατανεμηθείς, νεμηθείς. Gal. Paissu, mangé, brouté. Ital. Pasciuto, mangiato. Ger. Abgeweidet/abgefressen. Hisp. Pascido. Pol. Wypasiony, obiedzony. Vn. Meg ették. An. Eaten vp as with beastes.] Plin. lib. 17. cap. 24: Depastam arborem turpi facie relinquunt. ¶ Interdum activè: ut, Apis depasta florem thymi, apud Claudian. 2. de Raptu Proserp.

Depastio, onis, f. t. [תבערה tabherah. κατανέμησις, νομή. Gallice, Paissement de bestes, broutement. Italice, Pascolo. German. Abetzung/abweidung. Hispan. Pascedura de ganado. Pol. Wypasienie. Vng. Meg étel. Anglice, A feeding or eating vp of beastes.]

Plin.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

Plin. libro 17. cap. 28: Similem rationem & depastio animalium habet.

Dēpŭpĕro, as, are, act. p. Exhaurio, pauperem facio. [רושש *rasbosch.* πενιχρὸν ποιῶ. Gal. *Appauvrir, faire pauvre.* Ital. *Far povero.* Germanicè, Arm machen/ zu armen tagen bringen. Hispan. *Empobrecer à otro.* Polon. *Vbogie.* Vng. *Meg szegenyitem.* Ang. *To pollcer à otro, make poore, to impouerish.*] Varr. Priusquam domum depauperasset sumptu suo.

Dēpĕcĭscŏr, Depectus, ἀποσπᾶμαι. Vide DEPACISCOR.

Dēpĕcto, ctis, xui, vel xi, xum, act. 1. Pecto. [שלש *gbalsch* מרס *marsch.* ἀποξέω. Gal. *Peigner, abatre avec le peigne.* Ital. *Pettinare diligentemente.* German. Absträlen/ kämmen/ abstriqlen. Belg. Kemmen. Hispan. *Peynar diligentemente.* Pol. *Odpasować.* Vng. *Meg fésülöm.* An. *To kombe or trimme beare.*] Colum. lib. 10: Punicea depexa coma, sed lactea cruce est. Crines depectere, Ovid. 6. Fast. Depectere frondicium canitiem, Plin. li 6. ca. 17. ¶ Interdum idem quod pectēdo aufero, ἀποκείρω. Virg. 2. Geor. Velleraq; ut foliis depectant tenuia Seres. ¶ Depectere sive depexū reddere. Frequens est apud Comicos, pro demulcere verberibus, sive molle reddere.

Dēpexŭs, particip. Pexus. [מרס *marsch,* ἀποξεσθείς. Gal. *Peigné.* Ital. *Pettinato, mal trattato.* Ger. Gesträlet. Hisp. *Peynado.* Pol. *Odpasłany.* Vngarice. *Meg fésülöt.* Ang. *Kembed.*] Ovid. libro 3. Fastor. -depexi crinibus Indi. Idem de Arte amandi libro 1: de equis: Iubæ depexæ. ¶ Depexum aliquem reddere per translationem, pro involare in capillum, & percutere. Terent. in Heavton. Nonius depexum laceratum interpretatur. Perotus hoc loco depressum legit à pando vel à pationi id est, laceratum. Quod si depexum legamus, *impexi*, significabit cultum, & pexas vestes indutum: dictumque erit à contrario sensu.

Dēpĕro, as, frequentativum. [Vng. *Gyakrom, meg fésülöm.*] Terent. in Heavt. Egóne? si vivo, adeò exornatum dabo, Adeò depexum, ut dum vivet, meminerit semper mei.

Dēpĕcŭlŏr, pen. prod. com. 1. ex de & peculor, furor, & cōpilo Reip. cujus divitiæ, quemadmodum & hominum privatorum, primis temporibus in pecoribus constabāt. [בזז *bazaz,* ἀποσυλῶ, ἀποδύω. Gal. *Piller & desrober.* Ital. *Spogliare, robbare.* Germ. Ger. Stehlen/ rauben. Hisp. *Hurtar cosa de los reyes del Rey, desposar.* Pol. *Łupić, kradnę, dobitek zgrabiem odpodzum.* Vng. *Meg lopom, vagy kifosztom meg lopom.* An. *To robbe, to rife extortion.*] Cic. in Divin. in Ver. Quibus in provinciis multas domos, plurimas urbes, omnia fana depeculatus. ¶ Aliquando tamen & de privatarum rerum furto dicitur. Idem 6. in Verr. Apollonium Drepanitanum omni argento optimè facto spoliasti, ac depeculatus es. Transfertur etiam ad incorporea. Ibidem: Cur pro isto qui laudem honoremque familiæ vestræ depeculatus est pugnas?

Dēpĕcŭlātŏr, oris, m. 1. Fur Reip. [בזז *bazaz,* ἀποσυλητής. Gal. *Pillieur, desrobeur.* Ital. *Pellistrare, rubbatore.* Germ. Ein Dieb / Räuber / der einem das sein stiehlt. Hispan. *Hurtador cosa de los reyes del Rey.* Pol. *Złodzej, łupiesca.* Vng. *Azkikhatóreje, ithe hámnak meg lopoia.* An. *A robber, an extortioner.*] Cicer. 2. Ver. Adduxi enim hominem in quo reconciliare amicitiam judiciorum amissam, redire in gratiam cum pop. Roman. satisfacere exteris nationibus possitis: depeculatorem ærarii, vexatorem Asiæ atq; Pamphiliæ, prædonem juris urbani, labem atque perniciem provinciæ Siciliæ.

Dēpĕllo, is, depuli, pulsum, act. 1. Abigo, averto, removeo. [נדח *nadhách,* ἀπελαύνω, ἀποτρέπω, ἀποστρέφω. Gal. *Pousser hors, dechasser, debouter, mettre hors par force.* Ital. *Discacciare, scacciare, rimuovere.* Ger. Abtreibē/ vertreiben. Bel. Verdryven. Hisp. *Empuxar de algun lugar.* Pol. *Odpędzić.* Vn. *El vagom.* An. *To put or chasse away, to thrust out by force.*] Cic 3. de Leg. Quid jam de Saturnini supplicio, reliquisq; dicā? quos ne depellere quidē à se sine ferro potuit Resp. Lactan. li. 2: Inveteratos depulimus errores. Cic. in Catil. Non facilè tantā molem mali à cervicibus nostris depulissem. ¶ Depellere agnos à lacte, est ablactare, & à lacte removere, ἀπογαλακτίζειν. Virg. 7. Aeglog. -nec Phillida habebā, Depulsos à lacte domi quæ clauderet agnos. Pro eodem etiā dicimus depellere à matre. Var. 2. de Re rust. Quum depulsi sunt à matribus agni, adhibenda diligentia ne desiderio senescant. ¶ Item depellere absolutè. Virgil. 1. Aeglog. -quo sæpè solemus Pastores ovium teneros depellere fœtus. ¶ Depelli portenta dicuntur, quum mala quæ ex iis fiant, precibus, supplicijs, religione, & deorum cæremoniis fugantur: ἀποτρόπαια.

Dēpŭlsus, particip. Dejectus. [נדח *nidhách* ἀπωσμένος, ἀπωθούμενος. Gal. *Depussé, chassé, repussé.* Ita. *Cacciato, & spinto via.* Ger. Abgetrieben/ verstossen. Hispan. *Empuxado de algun lugar.* Polon. *Odsunięty, odepchniony.* Vngar. *Elvettetett.* Ang. *To put down, to thrust out by force.*] Cicero 2. de Natur. deorum: Atque is agitatione & motibus linguæ quum depulsum & quasi detrusum cibum accepit, depellit. ¶ Interdum accipitur pro ablactato. Virgil. 3. Aeglog. Dulce satis humor, depulsis arbutus hædis.

Dēpŭlso, as, are, frequentativum. [ἀπωθῶ ἀπωθῶ, πολλὰ ἀπωθῶ. Vngarice, *El vagogatom.*] Plaut. Stricho: Cubiti depulsa devia.

Dēpŭlsūs, participium antiquum, pro depulsus: sicut pulsare pro pulsare. Autor ad Heren. Si præceps in Neptuniis depulsus erit lacunas.

Dēpŭlsĭo, onis, f. t. Aversio, propulsatio. [נדחה *nedhiách* ἀπωσμός. Gal. *Repoussement, dechassement, debontement.* Ital. *Cacciare & spingere via.* German. Abtreibung/ verstossung. Hisp. *Empuxamiento de lugar.* Polon. *Odpędzenie, oddalenie, odepchnienie.* Vng. *Elvetés, elhárítás.* Angl. *A putting away, or removing.*] Cic. 4. Acad. Omnium deinde inanium vitiorum una depulsio est. Idem 2. de Fin. Nos beatam vitam non depulsione mali, sed adeptione boni judicemus. ¶ Depulsio etiam Inficiationem significat, quòd reus objectum crimen negans, illud à se depellere videatur. Autor ad Her. Intentio: Occidisti Ajacem. Inficiatio, Non occidi. Cicero de Invention. Intentionis depulsionem significat.

Dēpŭlsor, verbale, Expulsor, qui depellit. [נדח *nedhách,* ἀπωθῶν, ἀποτροπεύς. Gal. *Qui chasse & rejette, dechassieur.* Ital. *Che cacia alcuno.* German. Ein abtreiber / vertreiber / oder verstosser. Hispan. *Empuxador de lugar.* Polon. *Ten kto odpędza, odsuwa.* Vngarice. *El vagó.* Ang. *He that repelleth or putteth away.*] Cicero 2. Philip. Depulsor dominatus quàm particeps esse maluit.

Dēpĕndĕo, des, n. f. Pendeo, sive de re aliqua pendeo. [תלה *talah* κρέμαμαι. Gal. *Dependre ou pendre de quelque bien.* Ital. *Pendere, dipendere.* German. An einem ding vnderstō hangen. Hisp. *Estar colgado de arroba, ó espesso.* Polon. *Odwisnąć od.* Vngar. *Le függök.* Ang. *To hange down.*] Colum. lib. 4: Sed si per unamquanque pampinum major numerus uvarū dependeat. ¶ Aliquando est sustentari, quum scilicet vita aut salus nostra in manu alicujus est sita. ἀνηρτῆσθαι. Cicero: Omnia illorum salus à nostra salute dependebat.

Dependo, dis, act. 1. ferè pro simplici Pendo ponitur, quod proprie significat pondero. [שקל *sibakal,* ζυγόω, ἀναφέρω. Gal. *Bailler à poix, peser.* Ital. *Pesare, numerare.* Germ. Wägen / auffwägen bezahlen. Hisp. *Pesar, pagar pena ò pension.* Pol. *Odmierzyć, place.* Vn. *Meg méröm (itē) meg fizetök.* Angl. *To weigh, to pay, to paye.*] Et quoniam Romani eo tempore quo ære gravebantur, non numerabant pecuniam, quemadmodum hodie: sed ponderabant statēris, factum est ut adhuc, quamvis numeratione frequentiùs utamur, manserint tamen hæ loquendi formulæ, Pendere vectigal, pendere tributum: hoc est, numerare vel solvere. Eodem modo per compositum loquimur, Dependere pretium, Dependere summam, Cic. lib. 1. Epist. Dependendum tibi est quod mihi pro illo spopondisti. Idem Attic. lib. 1: Mihi abjurare certius est quàm dependere. ¶ Dependere caput fœlicibus armis dixit Lucanus lib. 1. propter eo quod est victoriæ adipiscendæ causa vitam profundere. Dependere pœnas, est solvere. Cicer. in Catil. Denique ipsum latorem legis Sempronia jussu populi pœnas Reipublicæ dependisse.

Dēpĕrdo, is, Amitto, perdo. Cajus scribit deperditum dici quod in natura rerum esse desiit: diminutum, quod usu captum est. [אבד *ibhadh,* ἀπόλλυμι. Gall. *Perdre.* Ital. *Perdere.* German. Verlieren. Hisp. *Perder.* Polon. *Tracić.* Vng. *El vesztem.* Angl. *To lose.*] Cicer. 5. Tuscul. Qui timebit nequid ex his deperdat, beatus esse non poterit. Cæs. 1. bel. Gall. populi Romani hanc esse consuetudinem, ut socios atque amicos non modò sui nihil deperdere, sed gratia, dignitate, honore auctiores esse velit. Cic. pro Cecin. Quum de jure civitatis nihil potuerit deperdere.

Dēpĕrdĭtus, penultima corr. participium, Perditus. [אבד *abhadh,* ἀπολωλεκώς, ἀπολωλός. Gal. *Perdu & gaillé, affligé, consumé.* Ital. *Perso & guasto, grandemente afflitto.* German. Verloren/ beschädigt/ bekummert. Hispan. *Perdido, muy afligido.* Polon. *Vstracony, zgubiony.* Vng. *El vesztett.* An. *Lost, vtterly undone.*] Amore alicujus deperdita mulier, Suet. in Domit. Lesbia gnatæ deperdita mater: id est, propter mortem filiæ pessimè affecta, ut & ipsam periisse putes, Catul. in Argon.

Dēpĕrĕo, is, ex de & pereo, n. o. Pereo. [אבד *abhadh,* ἀπόλλυμαι. Gal. *Perir de tout, mourir.* Ital. *Perire, morire, capitare male.* Ger. Ganz und gar verderben/ zu grund gehen. Belg. Verderen. Hisp. *Mucho se perdido, y perecer.* Polon. *Gine, miszyć.* Vngar. *Elvesszök.* Angl. *To perish, to die.*] Deperierunt naves, Cæsar. 5. bell. Gal. Scheda nequa depereat, Cicer. Attic. lib. 1. Decorlachrymis deperit, Ovid. Epist. 12. ¶ Deperire, pro mori. Cicero in Topic. 5: is cui usus fructus legatus est, deperisset. Colum. lib. 4: Nos tamen plus quatuor millibus conseremus, quia negligentia cultorum magna pars deperit. ¶ Quandoque est impotenter amare. [ἐρωμανῶ τινι. Vn. *Szeretem valakit.* An. *To be extremely*

be exceeding he is lone with one.] Plautus in Cas. Hic ipsius Casinam deperit. Idem Mil. Meretricem ingenuam deperibar mutuo.

Depēsco, is, scui, n. t. ἀναγάζω, significat pecus deduco, ut compesco, συνάγω, unà duco, & pasco, & in uno loco contineo.

Depēxūs, a, um, sive à pario sive à pando fiat, laceratus dicitur. Ter. Egone? si vivo, adeò exornatum dabo, adeò depexum, ut usque dum vivat, meminerit mei.

Depēxī. Vasa vinaria erant, quę sacris Sabinis in deorsi mensa collocati solebant. Depexa item fœm. generis, poculi genus est apud Græcos. Vtrusque autor est Varro lib. 4. de lingua latina.

Depīlēs, penult. corr. Qui sunt sine pillis [מורטים *mimratim, ἀνόμοι, ἄριστοι.* Gal. *Qui sont sans poil.* Ital. *Senza peli.* German. *Die kein Haar haben.* Belgicè. *Catum/sonder haer.* Hisp. *Lampiños, sin pelos.* Pol. *Obłęsły.* Vng. *Kopaczgalacz, szőr nélkül valo.* An. *Which are pilled, hare without heare.*] Varr. li. 1. de vita populi Rom. Quòd ludis præsulis pueri essent glabri ac depiles propter ætatem.

Depīlo, las, act. p. pen. con. pilos detraho. ψιλόω.

Depīlātus pen. pr. [מורט *mimrat, ἀλωπεκιῶν.* Gal. *Pelé, à qui on a ôté le poil.* Ital. *Pelato, depelo, spelacciato.* German. *Gerupfft/dem das Haar ausgerupfft ist.* Hispan. *Lampiuno, pelado.* Pol. *Obermaz.* Vngar. *Meg koppasztatot, meg molly eszőt, meg meczisztelentetőt.* Ang. *Bald, made bare.*] Martial. Quum depilatos Chreste colles pones. Carmen est jambicum trimetrum, quod jambum habet in secunda sede. ¶ Item rarefacio. Lucil. lib. 29: Nato quid idem est? omnes depilati sumus: id est, rarefacti, ut interpretatur Nonius.

Depingo, gis, ere, act. 2. Pingo, describo. [חקה *chakah, ἀναγράφω.* Gal. *Depingere, filion vn patron.* Ital. *Depingere.* German. *Malen.* Hispan. *Bien pintar.* Polon. *Malować.* Vng. *Meg irhon, meghimázám.* Anglicè. *To paynte or draw the shape of a thing.*] Cicer. 3. de Orat. Pamphilumque nescio quem sinamus in insulis tantum rem tanquam puerilem delitias, depingere. Manus obscœnas depinxit tabellas, Propert. lib. 2. ¶ Depingere verbis rem aliquam. Plautus Pœnul. Formam quidem herle verbis depinxistimbi. Cic. 2. de Finibus: Pudebat te, inquit, illas tabulas quam Cleanthes sanè commodè verbis depingere solebat. Depingere facta alicujus. Terent. in Phorm. Prope eorum facta impudens depinxit, senex. ¶ Depingere cogitatione. Cicero 4. Academic. Vt & ea declarant, quæ cogitatione depingimus. Idem 1. de Natur. Deor. Magnam deorum turbam congregat ignotorum deorum, atque ita ignorantiam, ut vix de conjectura quidem informare possimus: quam mens nostra quidvis videatur cogitatione posse depingere.

Depīctus, participium. [מחקה *mechokkeh, ἀναγεγραμμένος.* Vngarice. *Meg irattatot.* Ang. *Painted.*] Quintil. libro 6: Tabella depicta.

Deplango, is, n. 1. Plango, vel vehementer plango. [נהה *nahah, κόπτομαι.* Gal. *Mener grand dueil en se frappant & tourmentant.* Ital. *Piangere, lasciare.* German. *Gross trawren vnd bergleid haben/jammerlich weinen.* Hispan. *Mucho planir y llorar.* Pol. *Opłakuie.* Vng. *Meg jaratom.* Angl. *To lament and bewaile greatly.*] Ovid. 4. Fastor. Cademida palmis Deplanxere domum, scissis cum sæpe capillis. Idem libro 14: & ipsa suis deplangitur Ardea pennis.

Deplano, as, pen. prod. act. p. Complano, Planũ facio. [שוה *shoveh, ἐξισόω.* Gal. *Aplanir, egaler.* Ital. *Spianare.* German. *Eben/eben machen.* Hispan. *Llanar.* Pol. *Równam.* Vng. *Meg simitom.* An. *To make even and equall.*] Lactant. li. 4: Ego antè ibo montes deplanabo.

Deplīno, Vlpianus in l. nec quicquam, de off. proconf. Opponitur autem edito loco, quo tribunal poni solet, l. miles. § fetaginta. ff. de Adulte. Deplano, sine strepitu, & absque figura judicii, quam vim hæc verba habeant, effusè explicat Rutolus in Extravagan. ad reprimendum, & d. l. nec quicquam.

Deplanto, as, act. p. Quod plantatum erat evello. [נתש *nathash, ἐκριζόω.* Gal. *Deplanter, prendre d'vn lieu, & planter en l'autre.* Ital. *Sradicare, sfiantare.* Germ. *Etwas geplantzets aussuchen/ausgraben.* Hispan. *Arancar lo plantado.* Polon. *Vykopywam.* Vngar. *Kiszakatom.* An. *To take vp that which was planted.*] Sed arcaq, infirmissima, & quæ cortice nituntur tantùm, vel arbusta ocyssimè deplantantur. Colum. lib. 2: Ne aut cornubus ad stipitem vehementius offendat, aut extremo jugo truncum deliberet, ramumque deplantet.

Deplēo, ples, ēvi. f. Exhaurio. [ערה *haráh* בק *bak* הריק *herík.* *ἐκκενόω.* Gal. *Desemplir & formuider.* Ital. *Vacare, svacuare.* German. *Ausschütten/ausleren.* Hispan. *Vaciar la tina.* Pol. *Wycieczam, odlewam.* Vng. *Ki mosom.* Ang. *To make voyde and empty.*] Colum. libro 12. cap. 50: Conchæ ferreæ quibus depletur oleum. Papinius: Da mihi si veteres digno deplevimus haustu, Da fontes mihi Phœbe novos. Cato de Re rustic. ca. 64: Oleum si poteris bis in die depleto.

Deplōro, as, penult. prod. act. p. Lamentor, conqueror. [סוד *sapháh* קון *kanah, θρηνῶ, κλαίω.* Gall. *Deplorer, plaindre & pleurer.* Ital. *Lamentar piangendo, piagnere.* German. *Bewinen.* Hispan. *Llorar mucho y con lamentacion.* Polon. *Opłakuie.* Vng. *Ki siratom, meg siratom.* Ang. *To mourne and weepe for a thing.*] Cicero in Catone: Non libet deplorare mihi vitam, quod multi & indocti sæpè fecerunt. Et libro 2. Offic. Admonebat me res, ut hanc quoque intermissionem eloquentiæ deplorarem nisi vererer ne de meipso aliqua viderer queri. ¶ Aliquãdo est plorandi finem facio: unde deplorata cadavera dicebantur, quibus ultimus luctus persolutus erat. Liv. 4. ab Vrbe: Ante omnia deplorati erant equites, non privato magis quàm publico luctu. Rempublicam item dicimus deploratã, jam eversam, vel de qua nihil melioris spei superest. Morbus item deploratus, & ægroti deplorati dicuntur, quibus nullo remedio potest succedi. Plinius libro 28. capite 28: Prodest (ut demonstrabimus suo loco) deploratis in phthisi. Idem libro 26, cap. 6: Constat deplorata aurium vitia eo remedio sanari. Hinc Indeploratus, a, um, compositum, cujus mortem nemo deflet, ἀκλαύστος. Ovidius in Ibin: Indeploratum projicere caput.

Deplumis, me, adjectivum est, Implumis, sine pennis. [ἄπτερος. Gal. *Pisme, sans plume.* Ital. *Senza piume, senza penne, spennacchiato.* Ger. *Ohn Fäderen/vngefiedert.* Hisp. *Sin plumas o desplumado.* Polon. *Oskubany, bez pierza.* Vng. *Tollatlan, pih nekül valo meczisztelen.* Angl. *Featherlesse, without feathers.*] Plin. lib. 30, cap. 24: Inventæ sunt ibi nudæ atque deplumes.

Deplūo, is, ere, n. t. Deorsum pluo, sive ex loco superiore pluo. [המטיר *himtir, κατατοξεύω.* Gal. *Pleuvoir.* Ita. *Piouere.* Ger. *Oben herab regnen.* Hispan. *Llouer.* Pol. *Okkapiam, zwierchuk capie.* Vn. *Esőbőn.* Ang. *To rayne down or regne.*] Colum. lib. 10. cap. 21: Inque sinus matris violento depluit imbre. Tibull. lib. 2: Hæ fore dixerunt belli mala signa cometen, Multus ut in terras depluereque lapis.

Depōlīo, is, ire, act. q. Autore Festo, idem quod perficio: quia in omni opere politio ultimum sibi vendicat locum. [מרק *marak, ἀποστιλβόω.* Gal. *Polir, parfaire vn ouurage.* Ital. *Polire, finire.* Germ. *Aufgetetten/aufbutzen.* Hispan. *Mucho polir.* Polon. *Czyszczę polerowie.* Vngar. *Ki vegezem meg eloszlatom, tezztetem, szepitem.* An. *To polish, to perfyte or put an end to any work.*] Nec enim antè res poliri consuevit, quàm perfecta sit. Inde depolitum idem est quod perfectum. Sæpè tamen accipitur pro simplici. Plin. lib. 36. cap. 25: Si verò cote depolitum est, nigri pavimenti usum obtinet.

Depōnĕrĕ, act. 2. Est deorsum ponere: [הניח *hiniach, καταθέτω.* Gall. *Mettre bas.* Ital. *Deporre, porgere, lasciar giace.* German. *Ablegen/niderlegen/oder nideresetzen.* Bel. *Aflegen/niderlegen.* Hisp. *Apartar o poner en terceria, quitar de lugar.* Polon. *Zkładać, składać.* Vng. *Letiszkom.* Ang. *To laie down.*] ut, deponere sarcinam. Plaut. in Cur. Propino magnum poculum, ille ebibit: Caput deponit, quum dormiscit, ei subduco anulum. Idem in Most. Ecce autem hic deposivit caput & dormit. ¶ Per translationem etiam dicitur de rebus incorporeis: ut, Deponere dolorem, deponere molestias. Cic. Attic. Existimavi honestissimè molestias posse deponi, si me ad philosophiam retulissem. Sic deponere invidiam, curas, simultatem, inimicitias. ¶ Item Deponere memoriam vel ex memoria, vel memoria, pro oblivisci. ¶ Deponere ædificationem, est abjicere animum ædificandi. Cic. 3. Famil. Nunc verò si audierit te ædificationem deposuisse. ¶ Deponere provinciam. Cicero ad Attic. 5. Quum provinciam deposui in concione. Et Famil. lib. 5: Illud dico, me, ut primùm in concione provinciam deposuerim, statim quèadmodum etiam tibi traderem, cogitare cœpisse. Dicitur autem quis deponere provinciam, quum sponte sua ante legitimum tempus eam recusat, vel coactus magistratu se abdicat: non autem quum exacto provinciali tempore magistratu decedit. ¶ Interdum idem est quod privare, κατακόπτω. Plautus: Vt me deponat vino, eam affectat viam. Sueton. Ne imperio turpiter depositus, privatus viveret. ¶ Deponere etiam aliquid dicuntur certantes pignore, quum aliquid apud arbitrum deponunt, quod futurum sit victoris. Virgil. in Bucol. ego hanc vitulam (ne fortè recuses! Bis venit ad mulctram, binos alit ubere fœtus) Deponam: tu dic mecum quo pignore certes. ¶ Nonnunquam etiam est servandum dare, & fidei alicujus committere. Cic. 3. Offic. Si gladium quis apud te sana mente deposuerit, reperat insanienti, reddere peccatum sit: officium, non reddere. ¶ Item aliquando idem quod demolirí & diruere, ut deponere ædificium in L. 3. D. de finibus regund. & Hinc depositio ædificii apud Vlpianum in L. metum. D. quod metus causa. Hotoman.

Depōnēns, penult. prod. participi. Qui deponit. ¶ Deponens verbum

verbum ἐπίμετον, ideò dicitur: quia deponit aliquid de quantitate communis verbi: scilicet passivam significationem, & futurum participium in dus, quod est significationis passivæ. Nam quum participia quatuor habeat verbum commune, ut Criminans, criminaturus, criminatus, & criminandus: deponens tãtum habet tria, ut Minor, minans, minaturus, & minatus, non autem minandus.

Dēpōsĭtĭo, nis, f. t. [παρακατάθεσις. Pol. Zakł'ad. Vngar. Le tenés valaki kezében bizás.] actio qua depositum aliquid apud aliquem intelligitur: id est, Custodia traditum. Vlpianus D. libro 16. Tit. 3. li. 1. Vel conditio depositionis non extitit. ¶ Depositio etiam est dictio ab aliquo gradu dignitatis. [ἀπόθεσις. Vng. Le vetés, tiszteibül vale kiuetés.] Vlpianus D. lib. 49. Tit. 18. lib. 8: Aut damnum cum infamia, aut dignitatis alicujus depositionem.

Dēpōsĭtŭs, participium, Ad custodiendum traditus: [מופקד. maphkádh. παρακατατεθείς. Gal. Deposé, baillé en garde. Ital. Cosa data in guardia o in deposito. Ger. Zu behalten oder zu verwaren gegeben. His. Deposito, ò lo que se apaciela. Pol. Do zchowania dany. Vng. Valaki kezinél le tétetet marha. Ang. Layed downe, left to anothers keeping.] ût. Depositam pecuniam recuperare, Cicer. pro lege Agrar. ¶ Depositus, aliquando ponitur pro desperatus, & ab omnibus derelictus. Cicer. 3. Verr. Itaque mihi videor magnam & maximè ægram, & propè depositam Reipub. partẽ suscepisse. Virgil. 12. Aeneid. Ille ut depositi perferret fata parentis, Scire potestates herbarum, usumque medendi Maluit, & mutas agitare inglorius artes. Vbi Servius, Depositi: id est, desperati.

Dēpōsĭtŏr, Qui apud alterum quippiã deponit. [מופקיד. maphkidh. παρακαταθέμενος. Gal. Depositeur. Ital. Il depositore, quello che da à luogare qualche cosa ad alcuno. German. Der hinder einen etwas tegt/der einem etwas zubehalten gibt. Hispan. Aquel que confia del deposito. Polon. Tenktori do wiernei reki dane. Vngarice, Az ki valamit valaki nél le tetetöt. Anglice, That geweth or layeth vp to keep.]

Dēpōsĭtum, ti, n. f. substantivum, Alicui commendatum, creditum, res deposita. [פקדון. pikkadhón. παρακατάθεκα. Gal. Depósé, ce qu' on baille en garde. Ital. Il deposito, quello che se da in salvo. German. Das hinder einen gelegt/oder einem zu behattẽ gegeben ist. Hispan. El deposito ò lo que se apaciela. Pol. Rzecz ktora mi do chowania ieśt dana. Vngar. Valaki kezinéc le tétetöt marha. Angl. That is left in anothers keeping, a pledge, a gage.] Quod deponitur: hoc est, quod alicui sub fide traditur, vel quod pignoris loco dimittitur: vel quod sequestro, à pluribus in solidum certa conditione custodiendum, reddendumq; quum fuerit de jure discussum, traditur. μετακατάθεκα. Cic. 3. Offic. Quid? siquis apud te pecuniam deposuerit, bellum patriæ inferat, reddésne depositum? Non reddere depositum, maxima injustitia est. Iuven. Sat. 13: Depositum sospes erit. ¶ Clãm depositum. Cic. 3. Tusc. Qui propter avaritiam clãm depositum non reddidit, quod est injustitiæ.

Dēpōsĭtārĭŭs, Custos, depositi, vel susceptor depositarum rerum. [παρακαταθηκοφύλαξ ὁ τηρῶν, παρακαταθηκοφύλακες. Gal. Depositaire, garde de biens, celuy à qui on à baillé quelque chose en garde. Italice, Chi ha in deposito, quello à chi s' è dato qual cosa in gardia. Germanice, Ein behatter/der etwas zu behalten hinderſich nimpt. Hispan. Aquel in quien se confia el deposito. Polon. Ten ktori do chowania przymuie. Vngar. Le tés marhának birtöie. Ang. A keeper of that which is geuen to keep.] Vlpian. lib. 16. Digestorum. Tit. Depositi & contra l. j. §. Si pecunia. Satisdatione autem non interveniente rem in ædem deponi, & omni actione depositarium liberari.

Dēpōntānĭ, m. f. Autore Festo, dicũtur senes sexagenarii, qui de põte dejiciebãtur: hoc est, suffragio quod de ponte ferri solebat, privabãtur. Vnde locus factus proverbio: Sexagenarios de ponte dejicere: id est, natu majores, perinde quasi deliros & ad omne vitæ munus inutiles in otium rejicere, atque ab omni functione negotiorum relegare.

Dēpŏpŭllŏr, aris, ari, d. p. destruere, vastare & diripere. [שדד. shadhádh. κατατρυχόω, λῃστεύω. Gal. Despeupler, degaster, détruire. Ital. Saccheggiare, guastare, predare. German. Verbergen/zerstören/plünderen. Bel. Dlandt afluoyen. Hispan. Robar el campo, destruir. Pol. Pustoszyć wsi cię, plundruie, niszczę. Vn. Kablek, pusztitek, dulok. An. To destroy, to mail and spoile.] Plin. lib. 18. ca. 10: Salassi quum subjectos Alpibus depopularentur agros. Cic. 5. Verr. Qui quum agros maximos, ac feracissimos per seipsum: hoc est, per Apronium, Verrem alterum, depopularetur. ¶ Legitur etiam Depopulo activè apud Hirtium lib. 6. de bello Hispaniensi: Agros (inquit) vestramque provinciam vestro impulsu depopulavit.

Dēpŏpŭlātĭo, onis, f. t. Vastatio, direptio. [שד. shodh. πόρθησις. Gal. Despeuplement, pillement, degast, destruction. Italice, Saccheggiare, distruggiere. German. Verbergung / zerstörung / plünderung. Hispan. Aquella obra de robar el campo, destruymiento. Polon. Pustoszenie, burzenie, rozchwicenie. Vngar. Pusztitás dulás, rablás. Ang. A robbing, or wasting, a pilling.] Cicero pro Font. Provincia à Thracum depopulatione defensa. Idem de Arusp. resp. Qui excisionem, inflammationem, eversionem, depopulationem, vastitatem meis omnibus tectis atque agris intulerunt.

Dēpŏpŭlātŏr, oris, m. t. Vastator, direptor. [שודד. shodhédh. πορθητής. Gal. Saccageur, destructeur, pilleur. Ital. Strug gitore saccheggiatore. German. Ein Verberger/ plünderer. Hispan. Camaleo que robe el campo. Pol. Ten ktori pustoszy gwałci. Vng. Pusztitó, dulo, rablo. An. A robber, spoiler or destroyer.] Cicero pro domo sua: Depopulator fori, obsessor patriæ.

Dēpōrtŏ, as, are, act. p. Refero, reporto, affero. [נשא. nasá. ἀναφέρω, κομίζω. Gallice, Emporter, en aporter d' vn lieu en autre, transporter. Ita. Transportare, portare di luogo, à luogo, rubare. Ger. Hinstragen/oder herbringen. Hispan. Deslevar alguno à lugar cierto. Pol. Odnoszę, przynoszę. Vng. Masua viszém, el hordom. Ang. To bring or carie away, transport.] Cic. pro domo sua: Hoc simulachrum: quidam homo nobilis ad ornatum Aedilitatis suæ deportavit. Idem pro Pompeio: Pompeius bellum in Africa confecit, victorem exercitum deportavit. ¶ Interdum idem quod simplex porto. Cicer. Attic. Quæ arma superabant, eã Brundusium jumentis deportaveritis, vehementer Reipublicæ profueritis. Colum. lib. 5: Nec procul à mari, vel navigabili flumine quo deportari fructus, & per quod merces vehi possint. ¶ Deportare in insulam, aut solam terram, ea vitate privare, & vinctum nervo aut compedibus in naum aliquam impositum, servis publicis, ut eum in insulam certam transferrent, tradere. Terent. in Phorm. Tantáne affectum hominem quenquam esse audacia? Nónne hoc publicitus sellus hinc deportarier in solas terras? Vnde deportati dicuntur exules certæ alicujus insulæ aut alterius loci limitibus circunscripti, quos nisi aperto vitæ discrimine, egredi non liceat. Vlpianus: Hæc est differentia inter deportatos & relegatos, quod in insulam relegari ad tempus, & in perpetuum quis potest: deportatos autem eos accipere debemus, quibus princeps insulas adnotavit, vel de quibus deportandis scripsit. ¶ Transfertur etiam ad ea quę delectationem, laudem & vituperationem habent, ut quum aliquam laudem vel dedecus ex aliquo loco dicimus deportasse. Cic. Trebatio: Mihi crede, nihil ex ista provincia potes, quod jucundius sit, deportare. Idem in Catone: Teque non cognomen solum Aubrius deportasse. ¶ Transfertur etiam ad verba, quum quisque ex ibis verba reportat. Virgilius 2. Aeneidos: isque adportabat tristia dicta reportat.

Dēpōrtātĭo, verbale, f. t. [שאת. sheth. ἀναφορά, κομιδή. Gal. Emportement d' vn lieu en autre. Ital. Portamento. Ger. Hintragung/oder zubringung. His. El desliarro para cierto lugar. Pol. Odniesienie. Vn. El vitel el hordás. An. A transporting, or carying out one place to an other.] Cat. cap. 144: De fundo ligna & oleam deportato, Qui oleam legerit, qui deportarit, in singulas deportationes H. S. II. deducentur, neque id debebitur. ¶ Deportatio præterea pœnæ illud genus significat, quo aliquis in insulam deportatur, de qua re paulò antè.

Dēpōrtātĭo, est perpetua in exilium, sive insulam condemnatio. [Polon. Zgiemie wiecznie. Vng. Rabságra vale vetel.] Civium Rom. pœna I. inter pœnas, ff. de interd. & releg. Vnde præses aliquem civem deportare non poterat.

Dēpŏsco, is, depoposci, ere, Instanter petere, & quodam quasi jure exigere. [בקש. bikkésh. αἰτοῦμαι. Gal. Demander, requerir. Ital. Dimandare con istanza. Ger. Mit anhatten begeren/ fordern heischen. His. Demandar con insistencia. Polon. Zadam. Vngarice, Erkésem kérdöm, kerdöm. Anglice, To ask and desire instantly.] Cicer. 6. Verr. Vt illa flamma divinitùs extrinsecùs videatur, non quæ deleret Iovis Opt. Max. templum, sed quæ præclarius magnificentiusque deposceret. Cæs. 8. bell. Gall. Principem sceleris ipsius, & concitatorem belli Cuttuatum ad supplicium deposcit. Colum. lib. 1: Cannabis solum pingue, stercoratumque & riguum, vel planum atque humidum subactum deposcit.

Dēpŏsĭtŏr, Depositum. Vide DEPONO.

Dēpŏstŭlo, as, act. p. Postulo. [בקש. bikkésh. αἰτοῦμαι. Gall. Demander, requerir, deprier. Ital. Dimandare con preghi. Germ. Fleissig begeren. His. Mucho rogar y demandar con ruegos. Pol. Bardzo prosiem. Vng. Igen kérdöm, kérnémem. Ang. To ask, to demande earnestly, or due to the asker.] Hirtius 6. bell. Hispan. Civitates contra Pompeio auxilia sibi depostulabant.

Dēprædŏr, com. p. Populor: [שלל. shalál. ἀποσκυλεύω, διαρπάζω. Gal. Depeupler, piller, saccager. Ital. Despredare, saccheggiare. Ger. Berauben/plünderen. Hisp. Mucho robar, despojar. Pol. Szyrzę, plundruie. Vng. El koborlum, fölszalom, prédálra hányom. Ang. To robbe and tak booties or preys.] à quo Depræda tor, & Depræ datrix verbalia nomina.

Dēprælĭŏr, aris, Prælior. [נלחם. nilhám. ἀγωνίζομαι. Gal. Debattre,

Debatre, combatre. Ital. *Cõbattere, far fatto d'arme.* Germ. Streittentempffen. Hispan. *Pelear.* Polon. *Zwierzczam.* Vngar. *Viwok, vyskodom.* Ang. *To fight.*] Horat. in Car. Permitte divis cætera, quæ simul Stravere ventos æquore fervido Deprælianres, &c.

Depravo. pen. prod. act. p. Pravum facio, vitio, adultero, corrumpo, & quòd benè aut dictum aut scriptum est, in deteriorem partem detorqueo. [עוּת *hivvéth* עִקֵּשׁ *bikkesch.* λωβάω, διαστρέφω, ἀνεστρέφω, σφάλλω. Gal. *Tortuer, corrompre & gaster.* Ital. *Viciare, falsare, adulterare, corrũpere.* Ger. Verbösern / verderbt. Bel. Verderven. Hispan. *Torcer lo derecho ò verdad, corrumper, destruir.* Pol. *Psuie kaze.* Vngar. *Meg vesztegetem, hamisitom, rontom, meg [illegible].* Angl. *To corrupt, to mak crooked or ill.*] Terent. in Phor. Nihil est tàm benè dictum, quin malè narrando possit depravari. Cic. 1. de Fin. Sed ita, ut quæ corrigere vult, mihi quidem depravare videatur.

Depravatus, partic. Corruptus. [מְעֻוָּת *mehvvâth.* διεφθαρμένος, διαστραμμένος, διεφθαρμένος. Gal. *Corrompu, gasté, depravé.* Ital. *Guastatto, corotto.* German. Verböseret / verderbt. Hispan. *Guastado, corrompido.* Polon. *Skazony.* Vng. *Meg vesztegettetett, meg rontatt.* Ang. *Corrupted, made ill.*] Cic. 2. de Divin. Illúdne dubium est? quin multi, quum ita nati essent, ut quædã contra naturam depravata haberent, restituerentur, ac corrigerentur ab natura, quum se ipsa revocasset aut arte aut medicina. Idẽ 1. de Fin. Idque facere nondum depravatum, ipsa natura incorruptè atque integrè judicante.

Depravatio, verbale, f. t. Corruptio, distortio. [עִקְּשׁוּת *hikkeschuth.* διαστροφή, ἀναστροφή, παραστροφή. Gal. *Torture, ou torsure, corruption, gastement.* Ital. *Correttione, guastamento.* Ger. Verderbung / verkehrung. Hispan. *Torcimiento, guasto.* Pol. *Skaza, zepsowanie.* Vng. *Meg vesztegetés, meg rontás.* Ang. *Corrupting, crooking and making ill.*] Cic. 1. Offic. Depravatio & fœditas turpificati animi. Consuetudinum depravatio, 1. de Legibus. Depravatio oris, 2. de Orator.

Depravatè, adverbiũ. [διεστραμμένως. Gal. *Tortuement, contre droicture & raison, mal.* Ital. *Contra il dritto, & ragione.* Ger. Verderblich / boßhaftiglich. Hisp. *Torcendo lo derecho.* Pol. *Skaźenie, y'ostrzu.* Vng. *Hamisan, vesztegetet sonkã.* Ang. *Crookedlie, against right and raison.*] Cic. 1. de Finib. De quibus neq; depravatè indicant, neque corruptè.

Depreciatus, Vilior factus, cujus precium imminutum est. [Pol. *Staniał, tanij.* Vngar. *Meg ro?ittatot.*] Paul. l. 22. D. ad legem Aquil. Sed & ejus ratio haberi debet quo cætera corpora depreciata sunt.

Deprecor, pen. cor. d. p. Precor, supplico, precando impetro. [חִלָּה *chillah* עָתַר *hachar* הִתְחַנֵּן *hithchánnen.* δέομαι, ἀξιόω. Gall. *Fort prier, deprier.* Ital. *Pregare grandamente.* Ger. Abbitten / vorbitten. Belg. Ootmoedelijck bidden. Hisp. *Mucho rogar.* Pol. *Odprasam.* Vng. *Kõnyõrgõk, kõnyõrgéssel kérõm.* Ang. *To praye and intreate for to do the contrare.*] Sueton. in Cæsare: Satis constat, Syllam quum deprecantibus amicis & ornatissimis viris aliquandiu denegasset, atque illi pertinaciter contenderent, expugnatum tandem proclamasse. Cicero in Læl. At C. Blosius Cumanus hospes familiæ nostræ, Scævola, quum ad me, qui aderam cum Lenate & Rutilio Cõsulibus in consilio, deprecatum venisset. & li. 1. ad Heren. Deprecatio, quum & peccasse & consultò fecisse reus confitetur, & tamen postulat ut sui misereatur. ❡ Habet quandoque contrariam suo simplici significationem, sicut in dedecet, despero, & hujusmodi: & sic significat recusare, & precibus contendere ne aliquid fiat. παραιτοῦμαι, ἀπεύχομαι. Asinius Ciceroni: Nec periculum est ullum quod pro libertate aut refugiam, aut deprecer. Virg. 12. Aeneid. -equidem merui, nec deprecor, inquit. Ovid. lib. 1. de Ponto: Sæpe precor mortem, mortem quoq; deprecor, idẽ, Nemra Sarmaticum contegat ossa solum. Livius de bel. Maced. utranque significationem complexus est: Ego si quid sceleris in fratrem admisi, nullam deprecor pœnam: si innocẽs sum, ne invidia conflagrem quum crimine non possim, deprecor. Horum priùs pro abominor, detestor, sive recuso sumitur, posterius pro vehementer precor. Suet. in Augusto: Quum Lectorius adolescens Patricii generis in deprecanda graviore adulterii pœna allegaret se esse professorem. Autor ad Heren. lib. 4: Audes verbum facere? audes quicquam petere? audes supplicium deprecari? hoc est, conari precibus efficere ne supplicium de te sumatur. ❡ Interdum idem est quod depellere, vel à se removere: ἀπωθεῖσθαι. Inde dicimus, Deprecari invidiam, ignominiam, calumniam. Quint lib. 3. scribit deprecationem, depulsionem esse. Item Cic. in Catil. libro 1. Nunc ut à me P. C. quandam propè justam querimoniam detester atque deprecer, percipite quæso diligenter quæ dicam. Idem pro Bal. Quiddam de communi additione omnium nostrûm, deprecandæ malevolentiæ causa, breviter commemorandum videtur. Qua de re si Gellius scripsit: Deprecari significare execrari, detestari, depellere vel abominari, non fuit culpandus à Laurentio Valla, quum Depello hisce Ciceronis exemplis probè conveniat, & cum Deprecor maximè congruat, propter præpositionem De, quæ ambobus præposita est. Execror verò detestor, abominor, quum penè idem significent quod recuso, etiam ipsi verbo Deprecor conveniunt in ea significatione, in qua suprà illud Ovidii: -Mortem quoque deprecor idem, diximus accipiendum: ut & illud Cic. lib. 2. de Republ. Et jam Clodii invidiam Gracchi charitas deprecabatur: id est, propulsabat & defendebat. Salust. in Iugurtha: Tantùmmodo imperium inimici, & cruciatus corporis deprecor. ❡ Quandoque deprecari est precibus eximere. ἐξαιτεῖσθαι. Cicer. de lege Agrar. contra Rullum: Si quid deliquero, nullæ mihi sunt imagines, quæ me à vobis deprecentur. Cic. pro P. Sylla: Multorum hic vitam est à L. Sylla deprecatus.

Deprecatio, onis, f. t. Precatio, postulatio, veniæ rogatio. [תְּחִנָּה *techinnah.* ἐξαίτησις. Gal. *Priere, requeste, supplication de pardonner une faute faite.* Ital. *Il dimandar perdono, richiesta di ottenere perdono à chi confessa il suo fallo.* Ger. Ein abbittũg / ein bitt zu verzeihung. Hispan. *El demandar perdon.* Pol. *Odprośzenie, prosba o odpuszczenie.* Vn. *Kõnyõrgés, (auagy) mindẽn gonosznak [illegible] el távozásáért valo kõnyõrgés.* An. *A praying, or requesting to forgett and pardone a fault confessed.*] Cic. 2. de Inven. Deprecatio est, in qua non defensio facti, sed ignoscendi postulatio continetur. Idẽ lib. 1. de Inven. Deprecatio est & quum peccasse reus, & consultò peccasse confitetur, & tamen ut sibi ignoscatur postulat. ❡ Aliquando ponitur pro remotio & detestatio. Cic. pro Rab. Huic adfert aliquam deprecationem periculi ætas.

Deprecator, oris, m. t. Qui reo veniam & immunitatem deposcit. [מִתְחַנֵּן *mithchannén.* παραιτητής, ἐξαιτητής. Gal. *Deprieur, excuseur, intercesseur, moyenneur de remettre en grace.* Ital. *Chi excusa di alcuno.* German. Ein abbitter / fürbitter / entschuldiger. Hispan. *Entremetidor, excusador.* Polon. *Przyczynca za winnim.* Vngar. *Kõnyõrgõ.* An. *A suter for me him or the.*] Cic. li. 1. Epist. Post temeritatem nostri Dolabellæ deprecatorem me pro illius periculo præbeo. Idẽm pro Pompeio: Cretenses ad Pompeium legatos deprecatoresque miserunt. Idem pro L. Flacco: Sperabam, judices, honoris potiùs L. Flacci me adjutorem futurũ, quàm miseriarum deprecatorem.

Deprecabundus, [מִתְחַנֵּן *mithchannén,* ὁ ἱκετεύων, ἱκέτης. German. Der bittet oder etwas begert. Polon. *Odprasziaci.* Vng. *Kõnyõrgéssel valo kérõ.*] Pro precãte & petente donũ. Tacitus: Vt Lateranus quasi subsidium rei familiaris oraret deprecabundus & genibus accedens.

Deprehendo, is, act. t. comprehendo, animadverto, agnosco, comperio. [מָצָא *matsa* תָּפַשׂ *taphás* הוֹכִיחַ *hochîach.* φωράω, καταλαμβάνω. Gal. *Surprendre, prendre sur le fait.* Ital. *Sopraprendere alcuno nella colpa, trovare in fallo.* German. Vnversehens begreiffen / erwüschen / heimlich befinden. Belg. Heymelick bevinden. Hispan. *Tomar en hurto ò malefficio.* Polon. *Dopadam sie de [illegible].* Vng. *Meg fogom, (item) rayta kapom, (auagy) [illegible].* Angl. *To tak a man vnwares.*] Plaut. in Asin. In furto ubi sis deprehensus. Cicer. 5. Verr. Qui quod in altero vitium reprehendit, in eo ipse deprehenditur. Deprehẽsus ab hostibus, a tempestate. Virgil. lib. 4. Georg. Deprehensis olim statio tutissima nautis. Horat. in Serm. Deprehensi non bella est fama Treboni. ❡ Vnde & Deprehẽsa, genus animadversionis in milites, qui certo in errore deprehensi fuissent, castigatione major ignominia minor. Cic. pro Cælio: Quum ego facinora oculis priusquam opinione, manibus antequã suspicione deprehendi. Lactant. lib. 1. de Iove loquens: Nonne à sua prima pueritia impius & penè parricida deprehenditur.

Deprehensor, oris, nomen verbale. ὁ ἁλώτης.

Deprehensio, onis, f. t. Subita comprehensio, animadversio. [הַכָּרָה *hachcharah.* φώρασις. Gal. *Surprinse, cognoissance de ce qu'on ignoroit.* Ital. *Il sopraprendere, cognitione.* Germ. Ertappung / erwüschung. Hispan. *Obra de tomar assi, conoscimiento.* Pol. *Doznanie, zbaczenie.* Vn. *Meg kapás, észben vétel.* Angl. *A sud dane taking of any man vnwares.*] Cic. pro Cluentio: Subita veneni deprehensio.

Deprimo, mis, pen. cor. depressi, act. t. Conculco, affligo, protero, demitto: cui opponitur extollo, erigo. [הִטָּה *hippil* הִשְׁפִּיל *hischpil* מָךְ *mach.* καταπιέζω, πιέζω. Gal. *Abaisser, mettre bas.* Ital. *Deprimere, abbassare, humiliare.* German. Nidertrucken / vnderisch trucken. Hisp. *Abaxar y abatir, supprimir.* Polon. *Pograzam, przyciskam, nachilam.* Vng. *Le nyomom.* An. *To holde vnder or hold downe, to weigh or presse downe.*] Varr. Ab eo depressus, à quo erigi, extollique sperabam. Lactant. lib. 3: Ita dum hominẽ quærit extollere, rem ipsam depressit. Idem lib. 6: Altera quæ ad inferos deprimat: id est, deorsum premat, vel mittat. Liv. 3. ad Herennium: Quàm maximè sedata & depressa voce principia dicemus: id est, submissa. Plin. lib. 2. cap. 38: Terrena in cœlum tendentia deprimit siderum vis. Cicero antequam iret in exilium: Nam quem virtutis gloria cum summa laude ad cœlum extulit,

extulit, eundem inimicorum invidia indignissimè oppressum deprimit ad supplicium.

Dēpressus, nomè ex participio, Humilis, summissus. [שפל *shaphal* מנוך *namoch*. Gal. *Abaissé, mis bas.* Ital. *Basso prenato.* German Nider/nidergetruckt. His. *Puesto abaxo.* Pol. *Pod umiony, przyniżony, nakłoniony.* Vng. *Alatson, tsökkly, le nyom attatot.* Ang. *Holden under weighed downe, low.*] Columel. lib. 1. cap. 2: Quum ex depressiore loco fuerint orta fundamenta. Idem li. 2. cap. 9: Modò in elatiora, modò in depressiora clivi obliquum agi sulcum oportebit.

Dēpressĭo, nis, f. t. [ταπείνωσις. Polon. *Nizyecsie.* Vn. *Le nyomás.*] Macrob. Satur. lib. 1. cap. 20: Sed semper velut è quadam imæ depressionis senecta, in altitudinem suam, ut in robur revertitur juvenatus.

Dēprĕssĭtās, tis, Declivitas, devexitas. [κατήφεια. Polon. *Nachylenie.* Vngar. *Meg hayloszág, le nyomás, homorodosság.*] Apuleius in Hermotimo Aldepio: Non depressitas terræ ejus opera impedit.

Dēpromo, is, penult. prod. act. t. Profero, expromo, expono. [הוציא *hotsi.* ἐκφέρω, ἐκτίθημι. Gal. *Tirer ou mettre hors.* Ital. *Trarre fuora, dar fuora.* Ger. Herfür nemmen/herfür thun. Hispan. *Sacar lo guardado.* Pol. *Dobywam, wymawie.* Vng. *Elö vesszöm, elö hozom.* Ang. *To bring or draw out.*] Cic. 2. Offic. Altera ex arca, altera ex virtute depromit. Idem li. 2. de Finibus: Nam quibus è locis quasi thesauris argumenta depromeretur, vestri ne suspicari quidem sunt.

Dēprompta, participium. [מוצא *mutsa.* ἐξενεγκόν, ἐξενεγθέν, ἐκφανέν. Gal. *Tiré & mis hors.* Ital. *Messo è posto fuori.* Ger. Herfür gebracht/herfür gethan. His. *Sacado defuera.* Pol. *Wyoty, nie sio ut pokazany.* Vng. *Elö vétetet, elö hozatot.* Angl. *Taken and drawen out.*] Cic. 3. de Orat. Ira & momenti aliquid afferent: quum erunt penè ex intima defensione deprompta, & apparebit eas, &c. Deprompta ex ærario pecunia. Idem pro L. Manil.

Dēprŏpĕro, deproperas, pen. cor. Propero, festino. [מהר *mihhér* מאץ. σπεύδω, σπουδάζω. Gal. *Se hâter fort.* Ital. *Affretarsi.* Germ. Hettig eilen. Hispan. *Mucho aprossurarse.* Pol. *Spiesze się.* Vng. *Igön sietök.* Ang. *To speed, to make great haste.*] Plautus Pœnul. Deproperant seculò sacrificare. Horat. 2. Carm. Ode 7: quid udo Deproperare apio coronas Curatve myrto? id est festinanter afferre. Acron.

Dēplo, is, n. t. Significat subigendo manibus aliquid molle & tenerum reddo. [לש *lasch.* ἀνάλω. Gal. *Pétrir & amollir avec les mains.* Ital. *Fare il pane gramolando.* Germ. Mit den Henden etwas weich machen/herumb treiten. Hispan. *Sobar.* Polon. *Zmiękczam, gnaiu, ugniatam.* Vng. *Meg gyúrom, keszem kösöt, meg dagasztom.* Ang. *To knedde.*] Cato de Re rust. cap. 76: Deinde manibus bene deplito. ¶ Significat etiam obscœnum quiddam, ut Cicer. in Epist. ad Patrum: Bamit, inquit, impudenter depsit multò impudentiùs atqui neutrum est obscœnum. Composita hujus Condepso, Perdepso. Catul. Patrui perdepsi ipsam uxorem.

Dēpsĭtĭcĭus, a, um, Depsendo id est, subigendo confectus. [ἀναλωτός. Gallice, *Pastri, amolli avec les mains.* Ital. *Gramolato, intenerito.* German Getretten/getwärckt. Hispan. *Cosa sobada.* Polon. *Gniecsony, zkomi.* Vngaricè, *Gyúratot, nazesztatot.* Anglice, *That is made soft by knedding.*] Cato cap. 74: Panem depsiticum sic facito, &c.

Dēpŭbĕr, in. t. vel Depubis, pen. prod. Dicitur is, qui ad pubertatis annos non potuit pervenire. [ἀπέφυος. Pol. *Niedojrzi, nie odyrosłi.* Vng. *Gyermökkedet.*] ¶ Hinc Depuberem porcum dicimus, quem lactentem occidimus. Ex Festo.

Dēpŭdĕrĕ, n. t. Pudorem abjicere. [ἀπεκδύω. Gal. *N'avoir point de honte, estre esbonté, avoir perdu toute honte.* Ital. *Gittare la vergogna, disonor ifaciato.* German. Sich verschemen/alle scham hinden setzen. Belgice. Niet schamen. Hispan. *Echar la verguenza.* Polon. *Wstyd odłożyć.* Vngar. *Szemtelenne lenni.* Anglice, *To cast of shame, to have a brasen face.*] Ovid. 4. Epist. Depuduit, profugusque pudor sua signa reliquit. Senecæ de Tranquillitate vitæ: Si duritia oris ille hoc potuit, qui assiduis convitiis depudere didicerat.

Dēpŭdĕsco, scis, quo usus est Hieronymus ad Eustochium: Nō depudesco infœlicitatis meæ.

Dēpŭdĭco, cas, penult. prod. act. p. Violo, stupro, & pudicitiā aufero. [עבה *hamah.* ἀλοχοφθορέω. Gal. *Honnir, violer.* Ital. *Torl'honore, violare.* Ger. Schenden/schwechen/scham vnnd ehr hin nemmen. His. *Corromper à poner tacha.* Pol. *Opanieuhiwo przyprawiam, gwałcę.* Vngarice, *Meg szeplöztem.* Ang. *To deflowre, to say le.*] Visus est etiam Labienus in Minis, teste Gellio libro 16. cap. 7. in principio.

Dēpŭgno, as, are, n. p. Pugno, certo, decerto, dimico. [לחם *nilchám.* ἀλαγωνίζομαι. Gal. *Combattre, faire guerre.* Ital. *Contendere, combattere.* Ger. Streiten/temposen. Belg. Vechten. His. *Contender y pelear.* Pol. *Walczę bryszyę.* Vng. *Meg vívok.* An. *To fryne, to fight.*] Cic. de Senect. Depugnavit apud Thermopylas. Idem pro Cecin. Non erit cur depugnare quisquam posthac possessionis causa velit.

Dēpŭgnātĭo, nis, f. t. [ἀγωνιστικόν. Vng. *Viadal vivom.*] Iulius Firmicus Math. libro 4: Ex forensium certaminum depugnationibus liberatus.

Dēpŭgnātŭr, impersonale. Cicer. ad Attic. libro 16. Calendis Ianuariis erit fortasse præsidio: aut quidem ante depugnabitur.

Dēpŭgnātŭs, participium. [ἀγωνιζόμενος, ἀγωνισθέν. Pol. *Zmagany.* Vng. *Meg vivattatot.*] Plautus Menæch. Sed metuo ne sero veniam depugnato prælio.

Dēpŭrgo, as, act. p. Purgo. [בר בקה *bar* בקה *ubkeh.* καθαίρω. Gal. *Purger, ôter tout, nettoyer.* Ital. *Purgare.* German. Zu sauberen reinigen. Hispan. *Purgar è alimpiar.* Pol. *Czyszczę, wymiatam, dobieram.* Vng. *Meg tisztitom.* Ang. *To make cleane, To cleanse.*] Cato de Re rust. Terram cum stercore bene permisceto, depurgato ab herba graminibusque. ¶ Dicimus etiam depurgare crimina pro excusare, & diluere. Liv. 9. bel. Maced. Filium mittere Romam, simul ad depurganda crimina, simul ad deprecandum iram Senatus statuit.

Dēpŭto, as, pen. corr. act. p. Puto, Reseco, ramis, sarmentive superfluis arborem vitémve libero. [זמר *zamar.* κλαδεύω. Gal. *Couper, tailler.* Ital. *Tagliar via, disfalcare.* German. Abschneiden/abhauwen. Belg. Afsnijden. His. *Cortar y podar.* Pol. *Odpinam, odciągnie.* Vng. *Meg irtom, meg nyesdöm.* Ang. *To prune or cut of.*] Col. li. 3: In agro macro & sicco vineam imbecillem in bina mam amputato: quam partem non deputaveris, circa Calendas Februarii repetito, & deputato. ¶ Item Deputare est existimare, censere, judicare. [חשב *chasibah.* λογίζομαι. Gal. *Reputer, estimer, penser.* Ital. *Stimare, pensare.* Germ. Achten/meynen/vrtheilen. Hispan. *Pensar è imaginar, è indugie.* Vng. *Vélem, mélem.* Ang. *To think, judge or estime.*] quod vulgò dicitur *Reputare*, non ut multi putant, delegare. Terent. in Hecyr. Ac de pol me meam esse herus operā deputat parvi pretii, Qui ob rem nullam me misit frustra, ubi totum desedi diem. Plaut. in Amph. Inde eras è promptuaria cella depromar ad flagrum? Nec causam liceat dicere mihi, neque in hero quicquam auxilii fieri? Nec quicquam sit, quin me omnes esse dignum deputent. ¶ Deputare secum rationes. Terent. Adelph. Sed nemo dabit, frustra egomet mecum has rationes deputo.

Dēpŭvso, is, act. q. ex de, & pavio: hoc est, cædo. [הכה *hikkah.* מכה *maghah.* πατάσσω, κατατείνω. Gal. *Battre, frapper.* Ital. *Battere, percuotere.* Ger. Schlahen. Hispan. *Herir.* Pol. *Tłuczę, kłaszczę.* Vng. *Meg verdöm.* Ang. *To beate, to strike.*] Lucilius: - palmisque mihi lam Depuvit metuit est, verberavit.

Dēquĕrŏr, d. t. Pro simplici queror, legitur apud Valer. Flac. lib. 3. Argon. - ante omnes secum dequesta labores. [θρηνέω, κατοιμώζω. Gal. *Se complaindre.* Ital. *Lamentarsi, querelarsi.* Ger. Sich dettagen. Hispan. *Quexarse.* Pol. *Vskarżam się.* Vn. *Panaszkodom.* Angl. *To complayne.*] Item apud Stat. lib. 1. Thebaid. - eadem sub nocte sopora Lustra tenet, similesq; Notos dequestus, & imbres, &c.

Dĕrādo, is, penultima producta, Radendo aufero. [גרד *gharádh.* ἀποξύω. Gallice. *Raser, oster ou raclant.* Italice, *Togliere radendo.* Germanice. Abtragen/abschaben. Hispan. *Raer alguna cosa de otro.* Polonice, *Odskrobuie, oczyszczam.* Vngar. *Elnyomom.* Angl. *To shave or shearre of or away.*] Plin. Quod derasum est, teritur, & cribratur.

Dĕrĕctārĭi, Qui domos alienas furandi animo innocuas. Polon. *Złodzieje zakradniemi.* Vngar. *Hází, éjfek, lopok.*] Vide Directani in Dirigo.

Dĕrĕlĭnquo, is, ere, act. t. Prorsus sen in totum relinquere, deserere. [עזב *hazab* שמם *shamah.* ἐγκαταλείπω. Gal. *Abandonner, delaisser.* Ital. *Abbandonare.* Germ. Verlassen. Belg. Verlaten. His. *Dexar è desamparar.* Polon. *Opuszczam, porzucam.* Vn. *Elhagyom.* Ang. *To leave, to forsake.*] Cicer. pro Cecin. Derelinquo jam communem causam, populi Romani jus in vestra fide ac religione depono.

Dĕrĕlĭctŭs, particip. [עזוב *hazub* משמם *mushmah.* ἐγκαταλελειμμένος. Gal. *Delaissé.* Ital. *Lasciato.* Ger. Verlassen. Hispan. *Dexado, desamparado.* Pol. *Opuszczony.* Ang. *Left, or forsaken.*] Autor ad Heren. lib. 4: Item commodius est in derelicta, quam in celebri regione locos comparare. ¶ Pro derelicto habere. Cicero ad Attic. Hæc oppida atque oram maritimam illum pro derelicto habere.

Dĕrĕlĭctĭo, onis, verbale, f. t. Deserto. [שממה *shemimah.* ἐγκατάλειψις. Gal. *Delaissement, abandon.* Ital. *Abandonamento.* Germ. Verlassung. Hisp. *Dexar è desamparar.* Pol. *Zaślubienie, opuszczenie.* Vng. *El hagyás.* Ang. *A leaving or forsaking.*] Cic. 3. Offic. Sed communis utilitatis derelictio contra naturam est.

Dĕrĕlĭctus, us, ui, idem. [ἐγκατάλειψις. Vng. *El hagyás.*] Gel. li. 14. cap. 12: Sive quis arborem suam vineamque habuerit derelictui, non id sine pœna fuit.

Derepentè, una dictio, quia (ut docet Donat.) adverbiis præpositionem separatim nõ addimus. Si enim separaveris, non est Latinum De repente. [פתאם pitheóm. ἐξαίφνης. Gall. Incontinent, soudainement, tout sur le champ, tout à coup. Ital. Di subito, incontinente. German. Eineweegs/von stund an/flugs/gähling/geschwind. Belg. Subitelijck. Hisp. Subitamente y adesora. Polon. Wnet, bezpieczkowie. Vngar. Hirtelen. Ang. Sodenly.] Terent. in Hecyr. Ita corripuit derepentè tacitus sese ad filiã. Cic. pro Qu. Ligar. Si quum hoc domi faceremus, quod & facimus, & ut spero, nõ frustrà facimus, tu derepentè irrupisses, & clamare cœpisses.

Derepo, is, pen. prod. cõpositũ ex de & repo. [ἀφερπύζω, ἀφέρπω. Gal. Grimper, ramper. Ital. Repassi, montare. Germ. Hinabkriechen etc. Hispan. Gatear, andar no sintiendo. Polon. Przylazę, przypełzam. Vng. Alá mászok. An. To crepe or slide forth.] Plin. lib. 8, cap. 36: Ingrediuntur & bipedes: arborem aversi derepunt. De ursis.

Derideo, es, pen. prod. act. f. Irrideo, ludo, illudo. [התל hethél לעג lahágh, καταγελάω, καταμωκάομαι. Gal. Se mocquer, mocquer. Ital. Beffare, dileggiare. Ger. Verlachen/verspotten. Hisp. Escarnecer mucho. Pol. Pośmiewam się. Vn. Meg neuetem. An. To mocke, to scorne or taunt.] Plaut. in Aul. Neq; ædepol ego te derisum venio, neque derideo.

Derisor, [מהתל mehathél לץ lets. καταγελαστής. Gall. Mocqueur. Italicè, Schernitore. Germanicè, Ein verlacher/verspotter. Hispan. Escarnecedor, que haze escarnio. Polon. Pośmiewca. Vngar. Meg neueto, csúfoló. Angl. A mocker, a scorner.] Plin. lib. 11, cap. 32: Supercilia quibus juxta tempora, inflexa derisores significant.

Deridiculum, n. f. Irrisio. [התול hathúl. καταγέλασις, καταγέλασμα. Gal. Mocquerie, raillerie. Ita. Scherno, beffa. Germ. Verspottung/verlachung. Hisp. Escarnio. Pol. Pośmiech, szyderstwo. Vngar. Neuetség, meg neuetés. Ang. Mockerie, scorne.] Plaut. in Pseud. Quàm illum mihi verba per deridiculum dare.

Derisus, hujus derisus, pen. prod. idẽ. [התול hathúl. καταγέλασμα. Vngar. Meg neuetés.] Quint. libro 6: A' derisu non procul abest risus.

Derisorius, [καταγελαστικός. Polon. Smiechu godny. Vn. Neuetséges való, neuetséges.] Marcianus D. lib. 28, tit. 7, l. 14: Conditiones contra edicta Imperatorum, vel quæ contra bonos mores vel derisoriæ sunt.

Deridiculus, a, um, Derisione dignus. [καταγέλαστος, καταγελαστός. Gal. Digne d'estre mocqué. Ital. Degno di esser beffato. Germ. Verlachens werd. Hisp. Cosa de reyr y escarnecer. Pol. Godny pośmiechu. Vn. Neuetségre méltó. An. Worthie of scorne or mockerie.] Var. 1. de Re rust. Sequetur ut duos villicos & duas villicas habere debeat, quod est derisiculum. Deridicula vanitas apud Gellium lib. 10. cap. 11.

Deripio, pis, penult. cor. act. t. abstraho, avello. [חטף chatáph טרף taráph. ἀφαρπάζω. Gal. Prendre & ravir. Ital. Rapire, pigliare prestamente, strappare. Ger. Hinreissen/abziehen. Bel. Aftrecken. Hisp. Arrebatar alguna cosa de lugar. Pol. Rozszarpnę, rozchwycam. Vng. Le szakasztom. Ang. To take or pull away.] Virg. lib. 2. Georg. Collaque prælorum famosis deripe tectis: id est, properanter tectis eripe. Plaut. in Mæneh. Sed quis hic est, qui capillo me huc de tecto deripit? Lact. lib. 5: Quomodo se rapinis & fraudibus abstinebunt, qui Mercurii furta noverunt, docentis non fraudis esse deripere, sed astutiæ: id est, surripere.

Derivo, as, penult. prod. n. p. Aquam deduco, alióve deflecto. [הגיר higghír. παροχετεύω. Gal. Faire escouler l'eau par autre ruisseau ou conduit, la destourner. Ital. Derivare, scolare le acque, condurre da un fiume, voltare il suo corso. German. Das Wasser herumrichten oder leiten/daß es etwanhin fliesse. Hispan. Derivar, sacar rio ó arroyo de fuente. Polon. Wode do ścieczenia obracam. Vngaricè, Az vizet más félé veszem. Angl. To trayne water by an other way.] Columell. libro 1: Crebrosque sulcos aquarios (quos nonnulli elices vocant) faciamus, & omnem humorem in cloacas, atque inde extra segetes derivemus. ❡ Per translationem elegantissimè ponitur pro deflecto & transfero. Terent. in Phorm. - quid vis, nisi ut maneat Phanium, atq; ex crimine hoc Antiphonem eripiam, atque in me omnem derivem iram senis? id est, deflectam. Vbi Donat. Derivatio dicitur inflexio criminis ab eo ad quẽ pertinebat, ad eũ ad quẽ non pertinet, μετάγω. Cic. in Ver. act. 4: Quid est quamobrem putes te tuam culpam non modò derivare in aliquem: sed communicare cum aliquo posse? Cicer. pro Mil. Fecerunt id servi Milonis (dicam enim non derivandi criminis causa, sed ut factum est) neque imperante, neque præsente domino, quod suos quisque facere servos voluisset. Hoc est non dicam eo animo ut Milonis crimen in servos rejiciam, sed quia ita res se habet.

Derivatio, verb. f. t. Deductio. [παροχέτευσις, ἐκτροπή, παραγωγή. Gal. Derivation, destournement de cours accoustumé. Ital. Derivamento. Ger. Ableitung/abrichtung. Hispan. Aquel apartamiento. Pol. Przyprowadzenie. Vng. El vétel, el folyatas folya modas. Ang. A turning or traying of water by an other way.] Cic. 2. Offic. Adde ductus aquarum derivationes fluminũ. Liv. 5, ab Vrbe, & Quint. lib. 3: Vtendum proxima derivatione verborum.

Derivativus, a, um, Quod ab alio deducitur, παράγωγος.

Derodo, is, si, derosum, act. t. Rodo. [אכל ahcál סבב sabíb. ἀποτρώγω, περιτρώγω. Gal. Ronger. Ital. Rodere. Germ. Abnagen/benagen. Hisp. Roer. Polon. Ogryzam. Vng. Meg rágom, le ragom. Ang. To gnaw.] Plin. lib. 11. ca. 37: Et cochleæ dentes habent? indicio est à minimis earum derosa vitis. Cicer. 1, de Divin. A' muribus esse derosos.

Derogo, as, penult. corr. act. p. Detraho, deminuo, delibo. [גרע gharáh. ἀφαιρέω. Gal. Deroger, diminuer, abolir en partie. Ital. Derogare, scemare, togliere, levar via qualche parte. German Etwas einem ding entziehen oder abbrechen/minderen/schwechen. Belg. Een deel aftrecken. Hispan. Detraer ó sacar ó quitar, cassar y anullar la ley. Pol. Vimuie, vmniejszam. Vng Kisebbitem. Angl. To abolishe, to vndoe and tak away a parte.] Vnde Derogari legi, est aliquid de lege diminuere, vel detrahere. Abrogare autem legem, est legem omnino tollere. Autor ad Herenn. Quum duæ leges inter se discrepant, videndum est primùm: num quæ abrogatio aut derogatio sit. Quid est ergo derogatio nisi detractio aliqua legis: abrogatio ipsius legis ablatio? Illa partis legis, hæc totius ablatio est. Cic. 2. de Invent. Indignum est de lege aliquid derogari, vel legem abrogari. ❡ Dicimus autem derogo legi vel de lege: & abrogo legi, legem. Autor ad Herennium: Quum ostenditur id factum esse, quod ea lex sanciat, cui legi abrogatum, vel derogatum sit. Item per accusativum derogare legem. Cic. pro Fonteio: Quorum virtuti, generi & rebus gestis fidem & autoritatem in testimonio cupiditatis atque inimicitiarum suspicio derogavit. Derogo, cui opponitur Arrogo: quod est autoritatis aliquid aut fidei alicui attribuo. Hieron. in prolog. Esdræ: Interrogent Hebræos & ipsi autoribus translationi meæ aut arrogent vel derogent.

Derogatio, Diminutio, detractio. [מגרעה migrahah. ἀφαίρεσις. Pol. Vmniejszenie, vticzye. Vn. Meg kissebbites.] Autor ad Herenn. Quum duæ leges inter se discrepant, videndum est num quæ abrogatio aut derogatio sit.

Derogativus. ἀφαιρετικός. Pol. Vymniaiacy. Vn. Kissebbitő, alázó.] ut Diomedes Grammaticus lib. 1: In enim præpositio plerunque derogativa, nonnunquam adjectiva est.

Derogatorius, a, um, [Pol. Vmniejszajacy. Vng. Kissebbitő, alázó.] Iulianus D. lib. 25. Tit. 4, l. 1: Edictum de custodiendo partu derogatorium est ejus quod ad Carbonianum decreti exemplum comparatum est.

Derogatoriæ clausulæ, non tollunt ea, quæ conciliis generalibus sunt constituta. Alciat. in l. nullius. de Sum. trinit.

Derogito, as, are. freq. quo antiqui sunt usi pro simplici rogitare: ἐπιδέομαι, πολλὰ δέομαι. Plaut. in Asin. Placidè ergo unumquodque derogita, ut acquiescam.

Derumpo, is, act. t. Abrumpo. [פרץ paráts. καταῤῥήγνυμι. Gal. Desrompre. Ita. Rompere, estirpare. German. Zerbrechen/abreissen. Hispan. Quitar alguna cosa rompiendo. Polon. Odrywam, targam. Vng El szakasztom, el rontom. Ang. To breake of.] Collis arduus & deruptus: id est, abruptus sive præruptus. Tacit. lib. 2. item 1. 9: Et pars maxima inermes per invia & rupes deruptas, præcipitantes fugerunt.

Deruncinare, act. p. Dissecare & dissipare. [גדר השר hissír גדר ghorér בתר bittér. κατακόπτειν. Gal. Fendre d'une scie, mettre en pieces, dissiper. Ita. Dissipare, fare in pezzi. German Zerschneiden/zerstucken. Hispan. Rocar, cortar en partes diversas. Pol. Rozsiekać, rozerznąć. Vng. El metélem, el szaggatom. Ang. To sawe or cutt in pieces.] Tractum à runcinis: hoc est, ferris majoribus, quibus fabri lignarii majora ligna secant. Plaut. in Mil. Vt lapide deruncinavit militem.

Deruo, is, n. t. Decido, [הטיל hippíl καταπίπτω. Gal. Abatre, faire cheoir. Ital. Cader giu, ruinare à basso. German. Hinab fallen. Hisp. Caer abaxo. Pol. Odpadam, odwaliam się. An. To fall downe, to pull frome.] Apuleius: Prolapsus deruissem. Cic. Att. lib. 6. activè pro fuit pro aufero, sive adimo: Et de laudibus Dolabellæ deruam cumulum.

Des, olim pro bes, dicebatur as, dempto triente: est enim des sive bes octo unciarum pondus. [δίμοιρον. Vngaricè, Nyolcz nehézék.]

Desacro, as, are, act. p. Sacro, consacro, dedico: [החרים heherim קדש dakásh חנך chanách. ἀφιερόω. Gal. Dedier, consacrer. Ital. Consacrare. German. Heiligen/weyhen. Hisp. Consagrar. Polon. Poświecam. Vng. Szentelem. An. To dedicat, to consecrat.] ut Desacrare aliquid Triviæ, apud Statium lib. 9 Thebaid. Nota per Arcadias felici robore sylvas Quercus erat, Triviæ quam desacraverat ipsa Ejectum turba nemorum, numenque colendum Fecerat.

Desævio, is, n. q. Sævio. [זעף zaháph. ἀγριαίνομαι. Gal. Se tempester, debattre ou corroucer iusques à n'pouvoir plus. Ital. Incrudelire.

delire. German. Hefftig wüten. Hif. Macho enfrueleceríe. Pol. Srogie ſyie, pl adje okrucieńſtwo. Vn. Dmbůkdům, kegy ötönkdům. An. To be wood angrie, to shew extreme cruelties.] Colum. libro 6. cap. 2: Patere unum diem, noctemque deſæviant. Tranquill. in Nerone capite 29: Virorumque ac fœminarum ad ſtipem Deligatorum inguina ore invaderet: & quum affatim deſæviſſet, conficeretur à doryphoro liberto. Hieron. in prolog. libr. Reg. Latrantes canes qui adverſus me rabido ore deſæviunt. Item ſævire deſino. [ἀφυβρίζω. Gal. Cesser d'estre cruel, s'apaiser. Ital. Cessare d'essere crudele. Ger. Verwüten / von dem wüten abstassen. Hif. Dexar de se enfrueleser. Pol. Przestawam srogości. Vn. Dmbůkſégtől kegy delenſegtől meg ſzűnům. An. To cease tobe angrie.] Lucan. nondum deſæviat ira, Expectat. Virg. 4. Aeneid. Dum pelago deſævit hyems.

Dēsālto, as, are, [ὀρχέομαι, διαπηδάω. Gal. Achever de danser, danser. Ital. Dansare, fare la danza. German. Dantzen oder auſſdantzen. Hiſpan. Acabar de dancar, dancia. Polon. skacze, tańcuia. Vn. Alá vgrom, le ugrám. Angl. To leap or dance, to end a dance.] Suet. in Cal. Deinde repentè magno tibiarum & ſcabellorum crepitu cum palla tunicaque talari proſiluit, ac deſaltato cantico abiit.

Dēſcendo, is, n. t. Deorſum eo, ex loco ſuperiore in inferiorem me confero, ejus contrarium eſt Aſcendo: [ירד yaradh. καταβαίνω, κατέρχομαι. Gal. Deſcendre. Ital. Deſcendere, ſcendere, smontare. Germ. Hinab gehen / vaderſich gehen. Belgicè, Afcimmen. Hiſpan. Deſcender de lugar. Polon. Stepuie, zchodzę. Vngar. Leſzállok, le hágok. Anglicè, To go downe, to deſcend.] Cicer. 4. Tuſcul. Vt enim in inferiorem ambulationem deſcendimus. Liv. libro 2. ab Vrb. Tum ad equites Dictator advolat, obteſtans, ut feſſo jam pedite, deſcendant ex equis. ¶ Præteritum hujus verbi apud veteres erat deſcendidi, non deſcendi, ut Ennius & Valerius Antias in hiſtor. 75. Deinde funere locato ad forum deſcendidit. Laberius quoque in Catulario: Ego mirabar quomodo mammæ mihi deſcendiderant. Gellius libro 7. capite 9. ¶ Per translationem verò dicimus Deſcendo in prælium, deſcendo in campum, deſcendo in forum, & hujuſmodi alia: quia de quiete ad laborem, de loco tuto ad periculum, de vita ad mortem eſt iſte deſcenſus, ſive ad animam, ſive ad corpus, ſive ad utrumque pertinat. Perſius: Deſcendere in ſeſe, poſuit pro eo quod dicimus ſuam infirmitatem agnoſcere. Vt nemo in ſeſe tentat deſcendere, nemo: Sed præcedenti ſpectatur mantica tergo. Translatum vel à ſodinis vel à cellis, in quas qui deſcendunt, quid illic repoſitum reconditumque ſit, noſſe poſſunt.

Dēſcēnsŭs, us, [מורד morádh. κατάβασις. Gal. Deſcente. Ital. Deſcesa. Ger. Ein hinabgang / hinabſteigung. Hiſpan. Deſcendimiento. Pol. Stapienie na dol. Vn. Leſzállás, le hágás. An. A deſcending or going downe.] Virg. 6. Aeneid. facilis deſcenſus Averni. Plin. li. 16. cap. 26: Ipſo deſcenſu Jovis ſpeluncæ.

Dēſcēnsĭo, onis, f. t. [מורד morádh. κατάβασις, κατήχησις. Gal. Deſcente. Ital. Deſcesa. German. Abgang. Hiſpan. Deſcendimiento. Polon. Zchodzenie, Zniżenie. Vn. Leſzállás, le menés, le hágás. An. A downe going.] Plin. epiſt. 10: In has tres deſcenſiones: duæ in ſole, tertia à ſole. Liv. 2. bell. Pun. Priuſquam in continuatem deſcenſiones facerent.

Deſcio, deſcis, Non ſcio. Plaut. in Mercat. Athenæ deſciverunt.

Dēſciſco, is, deſcivi, deſcitum, pen. prod. deſciſcere, ex de & ſciſco compoſitum. Deficio, ad aliam partem me conferò. [מרד maradh ששע paſchah. ἀφίσταμαι, ἀπίστημι, ἀποστατέω, ἀπόστασις. Gal. Se revolter, ſe departir, s'en aller. Ital. Rivoltarſi alla parte contraria, mancare di fede. Ger. Abfallen / auff die ander ſeiten fallen. Hiſ. Rebellar. Polonicè, Odſtąpić, a do drugiego przystawam, odstępuie. Vngarice. El pártolok, el hagyatom. Angl. To leave and forſake, to ſwolve.] Liv. 2. ab Vrbe: Præneſte à Latinis ad Romanos deſcivit. Ab excitata fortuna ad inclinatam & propriè jacentem deſciſcere, Cicer. Curioni lib. 2. Deſciſcere à natura, Cic. 3. Tuſcul.

Dēſcĭtum, penult. prod. ἀφίστημι. imperſonale paſſivum. Liv. 6. bell. Pun. Quorum de ſententia maximè deſcitum à Romanis conſtabat.

Deſcŏbīnātŭs, Saucius, abraſus, ſectus, ἀπεκρεμασθείς. Pol. Rauiono, pocięty. Vn. Tövisbeabál meg ſebeſítetet.] Varro in Meleagr. Sin autem delectationis cauſa venamini, quanto ſatius eſt ſalvis cruribus in circo expectare, quàm his deſcobinatis in ſylva curare? Nonius.

Dēſcribo, is, ere, act. t. Exſcribo, tranſcribo. [כתב kathabh. ἀναγράφω. Gal. Deſcrire, tranſcrire, doubler, copier. Ital. Tranſcriuere, deſcriuere, ricopiare. Germ. Abſchreiben. Belg. Vutſchreven. Hiſ. Traslladar eſcriptura, eſcriuir vna coſa otra vez. Polon. Przepiſuie. Vn. Meg irom. An. To copie, to write out of an other.] Cic. Cornif. Di eam tuis ut eum ſi velint deſcribat, ad te mittant. ¶ Aliquando ponitur pro definire, diſtribuere, diſponere ſeu deſignare, ἀφορίζειν, ἀφορίζω, ἀφορισμός. Cicer. in Læl. Mei ſunt ordines, meaeſt deſcriptio. ¶ Itē pro delineare, vel depingere. Plaut. in Aſin. Nō pictor potuit rectiùs deſcribere ejus formam. ¶ Accipitur etiam pro ſimplici ſcribo, vel pro conſcribo. Virg. in Daph. Iniò hæc in viridi nuper quæ cortice fagi Carmina deſcripſi, & modulans alterna notavi, Experiar. Lact. lib. 5. Quid eſt enim cur illam, vel in carminibus, vel in omni ſermone deſcribant: conquerentes ejus abſentiam, quum ſit facillimum bonos eſſe ſi velint.

Dēſcrīptŭs, particip. Diſtributus. [כתוב chatub. ἀναγεγραμμένος, ἀναγεγραμμένος. Gal. Tranſcript, doublé, copié, deſcrit, mis par ordre. Ital. Tranſcritto, copiato, posto in ordine. Ger. Abgeſchriben, geordnet. Hiſpan. Tranſladado, trocado è debuxado. Polon. Przepiſany. Vng. El kendeltetet, meg irattatet. Ang. Written out of a copie.] Cicer. 2. in Catil. Quemadmodum eſſet ei ratio totius belli deſcripta docui.

Dēſcrīptŭs, nomen ex partic. [Vng. Meg irattatet.] Cicer. 3. de Fin. Quid enim aut in natura, qua nihil eſt aptius, nihil deſcriptius: aut in operibus manu factis tàm compoſitum, &c.

Dēſcrīptĭo, onis, f. t. Diſtributio, figura, forma, deſignatio, [ספר ſephár. γραφή, διαγραφή, ἀναγραφή. Gal. Deſcription, circonlocution, bon ordre. Ital. Deſcrittione, narratione. German. Abſchreibung oder Abgeſchrifft. Hiſpan. Traslado de è debuxo. Polon. Przepiſ. Vngar. Meg irás. Ang. A deſcription, a putting in good order.] Deſcriptio equitum peditumque, Cic. 4. Tuſcul.

Dēſcrīptŭlūncŭlā, diminutivum à deſcriptio. Seneca in Suaſoria 2: Ex omnibus ſuaſoriis celebres deſcriptiunculas contexam. [Vng. Irásetske.]

Dēſĕco, as, pen. corr. act. p. Abſcindo, reſeco, amputo. [גזר ghazár. ἀποτέμνω. Gall. Decouper, couper, & ſeparer d'avec retrancher. Ital. Tagliare via. German. Abſchneiden oder abhauwen. Belg. Afſnyden. Hiſp. Cortar de alguna coſa. Polon. Odcinam, obcinam. Vngar. Le vagom. Ang. To cutt of or mowe downe.] Col. lib. 3: Et ſi ficti poteſt, juxta aliquem nodum ſerrula deſecato. Idem li. 12: Bonus operarius prati jugerum deſecat. Cic. Attico: Ta illud deſecabis, & hoc adglutinabis.

Dēſĕctŭs, particip. à Deſecor. [גזר ghizár. διατέμνω, ἀφίστημι. Gal. Coupé, retranché, ſeparé. Ital. Segato, tagliato. Ger. Abgeſchnitten. Hiſpan. Cortado. Pol. Odſiecony, odciety. Vng. Le vagattatt. Ang. Cutt of or mowed downe.] Dejecta cum ſtramento leges. Liv. 2. ab Vrb. Deſectis ſtramentis. Colum. lib. 14. cap. 10.

Dēſectĭo, verbale, f. t. [גזר ghizár. ἀφίστημι. Gal. Coupure, retranchement, tailleure. Ital. Segamento, tagliamento. German. Abſchneidung / abhauwung. Hiſpan. Cortadura. Pol. Odciecie. Vng. Le vagás. Ang. Cutting of.] Colum. lib. 6. cap. 3: Horum deſectio cùm pecori, tùm agro eſt utilis.

Dēſecro, as, act. p. id eſt, quod ſacrum erat, profanum facio, Profano. [חלל chillél. Gal. Deſpoueder. Ital. Diſſacrare, deſpoliare. Germ. Entweyhen / entheyligen. Hiſp. Deſgradar. Pol. Zbawiego poświęcenie czynie. Vn. Valaminek ſzentſegét, el veſzém. Ang. To diſgrade, to diſcharge of his orders.] Vnde ſacerdotes ſceleris alicujus damnati, antequam ſupremo ſupplicio afficiantur, conſueverunt deſecrari, quod vulgus vocat Degradari.

Dēſĕro, is, ĕvi, deſitum, penultima correpta, act. 1. Sero, plantato. [נטע nátaah. φυτεύω. Gal. Semer, planter. Ital. Inſeritare, piantare. German. Säyen / pflanzen. Hiſpan. Enterrar vna coſa en otra, plantar. Pol. Szczepie, ſieie. Vng. Plántálok, ültetek. An. To plant, to ſtiffe.] Var. lib. 1. de Re ruſt. cap. 23: Nam & in recentibus pomariis, deſitis ſeminibus, in ordinemque arbuſculis poſitis, primis annis, antequam radices longiùs procedere poſſint, alia conferant hortos.

Dēſĕro, is, penultima correpta, rui, tum, act. 1. Derelinquo, deſtituo, prodo. [עזב ázáb שחם ſchamát. ἀπολείπω. Gal. Deſaiſſer, abandonner, quitter. Ital. Abbandonare. German. Verlaſſen. Belg. Verlaten. Hiſpan. Deſamparar. Polon. Opuszczam, odſtępuiem. Vngar. El hagyom. Ang. To leave or forſake.] Terent. in Heavton. Mulier telam deſerit continuò. Idem in Andr. Per omnes tibi adjuro deos, nunquam eam me deſerturum. ¶ Deſerere item ſigna milites dicuntur, item deſerere patriam, & deſerere imperatorem: hoc eſt, relinquere, & in periculo deſtituere. Vnde deſertores dicuntur proditores, quibus eos, quos maximè defenſos oportebat, in diſcrimine relinquent. Suetonius in Cæſar. Deſertorum ac ſeditioſorum inquiſitor ac punitor acerrimus, connivebat in cæteris. Cæſar 6. bell. Gallic. Qui ex iis ſequuti non ſunt, in deſertorum ac proditorum numero ducuntur. Quomodo autem differat deſertor ab emanſore, vide in dictione EMANSOR. ¶ Deſerere vadimonium, eſt vadimonium non obire, & in judicio ſe non ſiſtere.

Dēſĕrto, as, frequentativum, ἐρημόω. [Vngaricè, El hagyogatom.] Accius: Quum me ſolum uterque parens deſertaſſent.

Dēſertŏr, toris, m. t. Qui per prolixum tempus evagatus reducitur. §. 3. l. deſertorem, de re milit. Deſertor quis ſit explicatur

consuetu Iurifcl. defertor. §. 1. de Re milit. Vide & C. de Defer. lib. 12. & infrà Emanfor.

Desertus, a, um, participium, Deftitutus, relictus, incultus, vaftus. [שממון shamôn. ἐρημωθείς. Gal. Defert, delaiffé, abandonné. Ital. Abbandonato. Ger. Verlaffen. Hif. Deſierto ò deſempàrado. Polon. Opuſzczony, puſty. Vngar. Puszta, el hagyattatot. Ang. Left forſaken.] Cic. pro Cluentio: Locus à voce Tribuni defertus. Cicero in partit. Orator. Ager defertus à plebe, atque à cultura hominum. ❡ Migrat etiam in nomen, admittitque comparationem. Cicero in Pifonem: Vt nullius unquam redditus fuerit defertior. In defertiffima folitudine. Idem 4 Verr. ❡ Deferta promiffio dicitur apud Iurifconfultos non obfervata, contempta. Vlpianus l. 4. D. fi quis cautionibus, Quæfitum eft an poffit conveniri ne ulla exceptio in promiffione deferta judicio fiftendi caufa facta objiciatur? Ait Aulicinus conventionem iftam non valere. Vide Hotomani Lexicon.

Desertissimus, in Superlativo dixit Seneca Quæft. Nat. lib. 3. cap. 11: In locis defertiffimis fontes. [Pol. Puſtowni. Vng. hagyatatot, el hagyattatot.]

Desertum, ti, n. f. Locus folitarius, ac inhabitatus. [מדבר midbâr שממה fhemamâh ציה tsijâh. ἔρημος. Gallicè. Defert, lieu non habité. Ital. Deſerto dishabitato, ſolitario. German. Ein Einöde: ein ort das verlaſſen iſt / vnnd niemandt darinnen wohnet. Hiſpan. Yermo ò deſierto. Polon. Puſzczpyna. Vngar. Puſzta. Anglicè. A deſert, a wilderneſſe.] Virgil. 1. Aen. Ipfe ignotus, egens Libyæ deferta peragro.

Deservire, n. q. Servire. [עבד habâdh. ὑπηρετεῖν, ὑπουργεῖν, δουλεύειν. Gal. Deſſervir, ſervir. Ital. Servire humilmente. Germ. Vnderthänig dienen. Belgicè. Onderdanich zyn. Hif. Servir con deligencia y humildad. Polon. Powolnie ſluzę. Vng. Szolgálok. An. To ſerve humbly.] Cicer. Tironi: Indulge valetudini tuæ, cui quidem tu adhuc, dum mihi defervis, ferviſti non fatis. Idem 1. Offic. Itemque alii qui quidvis perpetiantur, cuivis defervia͂t, dum quod velint confequantur.

Desicco, deficcas, deficcare, act. p. Siccare. [יבש jibbêfch החריב hehrîb. ξηραίνω. Gal. Secher, deſſecher. Ital. Seccare. Germ. Trücknen / trocken machen. Hisp. Secar. Pol. Wyſuſzam. Vng. Meg ſzáraſztom. Ang. To be made drie.] Plin. lib. 20. cap. 10.

Desideo, des, defedi, defidere, n. f. Otiofum federe. [בטל nebhêl. ἀργῶς καθῆσθαι. Gal. Se tenir aſſis en lieu ſans rien faire, eſtre oiſif & pareſſeux. Ital. Stare ocioſo. Ger. Müſſig ſitzen / faulentzen / heimlich ſitzen. Belg. ledig ſitten. Hif. Emperezar y ſer negligente. Pol. Prózuie, leniwie. Vng. Veſteg heverek, henyélek. Angl. To be idle.] Plaut. in Bacch. Nam meus formidat animus, noftrum tandiu ibi defidere, neque redire filium. Terent. in Hec. Totum ubi totum defedi diem.

Desidis, defidis, om. t. Otiofus, ignavus, iners. [עצל hatsêl. νωθής, ἀργός. Gal. Qui ſe tient aſſis ſans rien faire, pareſſeux. Ital. Otioſo, accidioſo. Ger. Faul / Müſſiggenger. Belg. Luy ledig. Hif. Negligente y perezoſo. Pol. Leniwy, próżny. Vn. Henyélő, reſt, tunya. An. Idle, ſloth, unoccupied.] Liv. lib. 1: Defidem Romanum regem inter facilia & aras acturum effe regnum rati. Et li. 5: Sedemus defides domi mulierum ritu inter nos altercantes.

Desidia, æ, f. p. Pigritia, focordia, ignavia, inertia. [עצלה hatsilâh. ἀργία. Gal. Pareſſe, oiſiveté. Ital. Pigritia, poltroneria. Ger. Faulheit / tragheit. Bel. Traecheyt. Hifpan. Pereza y negligencia. Polon. Leniſtwo, gnuſnoſć. Vng. Reſtſeg, tunyaſag henyelés. An. Idleneſſe, ſloth.] Cicer. de Leg. agrar. contra Rullum: Qui propter defidiam in otio vivunt, tamen in turpi inertia capiunt voluptatem. Idem pro Seftio: Sed mihi omnis oratio eft cum virtute, non cum defidia. ❡ Grave (inquit D. Chryfoft.) malum eft defidia, facitq; ut facilia omnia videantur difficilia: ficut ftudio & diligentia, & omnia ardua & difficilia, facilia nobis fiunt Hom. 13. fuper. Gen.

Desidiosus, Otiofus. [עצל hatsêl. ἀργός, νωθής. Gal. Pareſſeux, oiſif, ou fainéant. Ita. Pieno di infingardia. German. Der gar faul vnd müſſig iſt / der allweg faulentzt / müſſiggeht. Hifpan. Lleno de mucha pereza y negligencia. Pol. Pełny chleb leniwiec. Vng. Reſt, veſteg henerő, henyélő, tunya. Anglicè, Idle, that doeth no thing.] Ovidius de Remed. Quæritur, Aegyfthus quare fit factus adulter: In promptu caufa eft, defidiofus erat. Martialis lib. 8: Dic mihi quid melius defidiofus ages? Varro in Procemio lib. 2. de Re rust. Sic qui in oppido federent, quàm qui rura colerent, defidiores putabant. Incrtiffimum & defidiofiffimum otium, Cic. 2. de leg. Agrar.

Desidiose, adverb. Otiofè. [ἀργῶς. Gallicè. Sans rien faire, oiſivement. Ital. Ocioſamente. Germanicè. Faulklich / müſſiglich. Hifpan. Perezoſamente. Pol. Gnuſnie, leniwie. Vngar. Reſtſeggel. Angl. Idelie, without occupation.] Agere ætatem defidiose, Lucr. lib. 4.

Desido, dis, defedi, n. t. (nam præteritũ à fedeo mutuatur, teste Valla lib. 5.) Idem quod ad fedendum defcẽdo. [מך mach. ὑφίζω, καθιζάνω, συνιζάνω. Gal. S'aſſeoir, s'affaiſſer, aller en fond vendre. Ital. Deſcendere à ſedere e ſtare a baſſo, ſpanlacarde. German. Sich niderſetzen oder niderlaſſen. Hifpan. Deſcender para aſſentarſe, caer abaxo. Polon. Vſiadere, poſiadzam ſie. Vngar. Lemlök, (item) le ſüllyedök. Ang. To ſit downe.] ❡ Sæpè etiam accipitur pro dehifco, Cic. 1. de Divin. Eo tempore ipfo quum hoc calamitofum prælium fieret, tãtos terræmotus in Liguribus, Gallia, compluribusque infulis, totaque in Italia factos effe, ut multa oppida corruerint, multis locis labes factæ fint, terræque defederint, fluminaque in contrarias partes fluxerint. Celfus lib. 8. ca. 5: Nares defidunt, difficulter fpiritus trahitur. Statius 3. Syl. Ste præfide nofcat, Cur vada defidant, & ripas coërceat unda.

Desidero, as, act. p. A' nomine fidus dedúcitur, ut placet Fefto, Defiderio alicujus rei teneor, requiro, poftulo, cupio. [אוה ivvâh חמד chamâdh. ἐπιποθεῖν, ἐπιθυμεῖν. Gal. Deſirer, ſouhaiter. Ital. Deſiderare. German Begeren / wünſchen. Hisp. Deſſear. Polon. Pożądam, życzę ſobie, barzo chcę. Vng. Kévánom. Ang. To covet or deſire, to wiſh for any thing.] Cicero de Senect. Non caret is, qui non defiderat. Ibidem: Neque nunc vires defidero adolefcentis, non plus quàm tauri vires adolefcens defiderabam. ❡ Defideramus alicujus vires, quando ille non auxiliatur nobis. Cicer. in Cat. Non Curia vires meas defiderat, non roftra, non amici, nõ clientes. Quafi dicat, Curia nõ fentit me fenio debilitatum, quum fungar meo munere perinde ac fi integra ætate effem. ❡ Defiderari in acie milites dicuntur, [illegible], qui in prælio ceciderunt: eò quòd in recenfione, quæ à prælio fieri folet, non comparcant. Curtius: In eo prælio trecenti capti, quinquaginta millia defiderata funt. ❡ Defiderare in aliquo eloquentiam, candorem, integritatem, vel modeftiam, eft hujufmodi virtutem in aliquo requirere, quæ illi vel utilis fit, vel neceffaria. Cic. in Orat. Antonius multa & in fe, & in aliis defiderans. Idem de clar. Orat. Vnum excipio Catonem, in quo perfectiffimo Stoico fummam eloquentiam non defiderem.

Desideratus, participium. [נחמד nechemâdh. ποθητός. Gal. Deſiré, ſouhaité. Ital. Deſiato. Germ. Begert / erwünſcht. Hifpan. Deſſeado. Pol. Pożądany, ocze kywany. Vngar. Kévánatos (avagy) kévántatot. Angl. Deſired, longed or wiſhed for.] Cicero poft red. ad Quir. Sed omnia defiderata magis, quàm affiduè perfpecta delectant.

Desideratio, verbale, f. t. Defiderium, cupiditas. [תאוה taavâh מחמד machmâdh. ἐπιπόθησις. Gal. Deſir, ſouhait, regret. Ital. Deſiderio, brama. Ger. Begird oder begerung. Hif. Deſſeo. Pol. Pożądliwoſć. Vng. Kévánſág (avagy) kévánás. Ang. A deſire, a wiſhing for.] Cic. de Senect. At non eft voluptatum tanta quafi titillatio in fenibus. Credo, fed ne defideratio quidem: nihil autem eft moleftum quod non defideres.

Desiderabilis, le, [נאוה naavêh נחמד nechmâdh. ἐπιπόθητος. Gal. Deſirable, digne d'eſtre deſiré. Italicè, Coſa degna che ſe deſideri. German. Das wol zubegeren iſt. Hifpan. Coſa para deſſear, ò digna de ſer deſſeada. Polon. Pożądliwy. Vngaricè, Kévánſágos, (avagy) kévánatos. Ang. Worthie to be deſired.] Cic. 1. de Finibus: Nihil enim defiderabile concupifcunt. Liv. 4. bel. Pun. Verumenimvero Hieronymus velut fuis vitiis defiderabilem efficere vellet alium.

Desiderabilior, comparativus. [Pol. Pożądliwſzy. Vng. Kévánatosb.] Suetonius in Tyberio: Vt tali fucceffore defiderabilior ipfe aliquando fieret.

Desiderium, n. f. Cupiditas, ftudium, amor vehemens, affectio. [אוה avvâh חמדה chemdâh. ἐπιθυμία, πόθος. Gal. Deſir, ſouhait, regret. Ital. Deſio, deſiderio. Ger. Ein begird / wunſch / ein groß verlangen. Belg. Een groot verlangen. Hifpan. Deſſeo. Polon. Pożądliwoſć, żądza. Vng. Kévánſág. Ang. Deſire an ardent love or affection of any thing.] Cic. in Lælio: Ego fi Scipionis defiderio me moveri negem, quàm id rectè faciam, viderint fapientes. Idem 4. Tufc. Defiderium eft libido ejus, qui nondum adfit videndi. ❡ Idem ad Attic. Non dici poteft quàm flagrem defiderio urbis. ❡ Item defideria apud Iurifconfultos dicuntur pro libellis quibus quid à principe magiftratúve poftulatur ac defideratur. Vulgò Requeſtas vocant. Suetonius in Auguft. Promifcuis falutationibus admittebat & plebem, tanta comitate adeuntium defideria excipiens, ut quendam joco corriperit, quod fic fibi libellum porrigeret, quafi elephanti ftipem. ❡ In hac fignificatione ponitur l. 4. & 9. D. de offic. proconful libro 4. de appell. recip. & l. 3. C. de poftulando. Hotomanus. ❡ Defiderium quandoq; pro re amata. i. amafia, vel amafio. Catull. in Epigr. de paffere Lesbiæ: Cum defiderio meo nitenti, Carum nefcio quid lubet jocari: id eft, meæ puellæ.

Desiderativa verba, funt quæ à Prifciano Meditativa vocantur. Ea terminantur in rio: ut, Efurio, Parturio: & defiderium magis, quàm meditationem denotant. [illegible]. Cicer. 2. Philip. Vtinam aliquando dolor Pop. Rom. pariat quod jamdiu parturit. Plin. lib. 36. c. 21: Aetitæ omnes gravidis adalligati mulieribus vel quadrupedibus in pelliculis, fcarificati

uteri

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

uteri animalium continent partus, nonnisi parturiant, removendi: alioqui vulvæ excidunt: sed nisi parturientibus auferantur, omnino non pariunt. ¶ Parturio itaque significat cupio parere: Esurio, cupio edere: Micturio cupio mictere. Scaturio autē pro primitivo capitur scateo, nō enim desiderativum est significatione, sed voce tātùm. Amaturio autem, Lecturio, & similia quando illis docti usi non sunt, non modò inter desiderativa, sed ne inter Latina quidem sunt annumeranda.

Dēsīgno, act. 1. Denoto, demonstro. [סמן *samàn* הודיע *hodhiàh* הבהיר *hebhehìr*. *Gal. Faire notoire & declarer, designer, bailler le pouoir.* Ital. *Designare, denotare.* German. Bezeichnen/anzeigē. Bel. Bediedem/ te tennen geven. Hispan. *Señalar, mostrar, hazer manifiesto en algo.* Polon. Wskazuiem. Vngar. *Megjelentem, hazer manifestad en algo.* Pol. *Naznaczenie, pokazanie.* Vng. *Meg istenczi, kiltsöri.* Angl. *A marking, declaring or showing by an token.*] Cic. 1. de Oratore: Deinde esse omnem orationem aut de infinitę rei quæstione sine designatione personarum & temporum, aut de re certis in personis & temporibus locata. Idem 1. de Nat. deorum: Omnem totius operis designationem atque apparatum. ¶ Designatio præterea est contractio, conductioque populi in unum, hoc enim ei contingit qui aliquo flagitio, populi in se oculos & ora convertit, & spectaculo est vulgo.

Dēsĭlĭo, is, n. t. secunda syllaba correp. desilui, desultum, Saltu descendo. [נבח *sanach*. *Gal. Sauter, se jetter du haut en bas.* Ital. *Discendere, di salto.* Ger. Hinab springen. Bel. Afspringen. Hif. *Saltar de arriba abaxo.* Pol. *Na dol skaczę.* Vn. *Le sökk bilhou le vgrom.* Ang. *To leap downe from ouer above.*] Plin. de Viris illustr. Dum à templo Dianæ desiliit, talum intorsit. Desilire ab equo. Virg. 11. Aeneid. -portisque ab equo regina sub ipsis Deiluit. ¶ Desilire de navibus, Cæsar 4. bell. Gall. Desilire de theda, Cicero pro Milone.

Dēsĭlĭtĭō, ōnis, Ipse desiliendi actus. [*Gal. Lighting downe, vaulting from one horse to another.*]

Dēsŭlŭtŏr, m. t. Dicitur cujus ars est binos trahere equos, & alternatim ex uno in alterum mira celeritate transsultare. [*Gal. Homme de guerre, qui menoit deux chevaux accouplez sans estre autrement enharnachez, & sailloit de l'vn s'il estoit las sur l'autre s'ils quand besoin en estoit.* Italicè, *Chi menna ad vn tratto due cavalli & salta di vno nell' altro.* German. Ein Reysiger der zwey Pferdt führet vnnd auffschwindt wann es noht thut von einem auff das ander springen kan. Hispan. *El que salta de vno cavallo en vno otro.* Polon. *skoczyk, ten ktoryskenia nakon vmienkakac.* Vngar. *Egyk lóról az masikra vgro kötöt katona.* Ang. *A vaulter that leapeth vp and downe from one horse to another.*] Liv. lib. 23: Nec omnes Numidæ in dextro locati cornu, sed quibus desultorum in modū binos trahentibus equos inter acerrimā sæpè pugnā in recentē equum ex fesso armatis transsultare mos erat: tanta velocitas ipsis, tamque docile equorum genus est. Varr. li. 2. de Re rust. Peritus belli aliter equos eligit, alit, ac docet, aliter quadrigarius, ac desultor.

Dēsŭlŭtōrĭ, Ipsi equi sine ephippiis, dicti quòd ex his facilè desilīt desultores, qui duo singulis equitib. prædò erant, exercitatis ita militibus, ut altero de via fesso, desilire possent in recentē. Suet. in Cæs. Quadrigas, bigasq;, & equos desultorios agitaverunt nobilissimi juvenes: Cassiod. verò in Epistol. diversum ab hoc genus fuisse docet in ludis Circensibus: Equi (inquit) desultorii sunt, per quos Circensium ministri missus denuntiant exituros, ut luciferi quadam in astris similitudine præcursorias velocitates imitari videantur. ¶ Ponitur aliquando desultorius pro desultore, qui ex equo in equum facilè desilit, & relicto priore in alium transit: id quod Cicero translatè posuit, pro inconstantia. Cic. pro L. Mur. Respondebo igitur Posthumio primùm, qui nescio quo pacto mihi videtur Prætorius candidatus in Consularē, quasi desultorius in quadrigatum curriculum incurrere. Apul. 1. de Asino: Iam hæc quidem ipsa vocis immutatio desultoriæ scientiæ stylo quem accessimus, respondet. Martian. de nuptiis Phylologiæ: Levitate pernix desultoria gestiebat.

Dēsŭltōrĭē, natura proverbialiter dicitur. [Polon. *Odmienna, po przyrodzenia.*] Ioannes Picus: Homo, inquit, variæ ac multiformis & desultoriæ naturæ, animal. Desultoriam hominis naturam dixit, quasi versipellem, & subinde sese in aliā, aliamque formam mutantem, ut Proteum facitasse fabulantur. A' Martiano Capella hoc sumptum, qui levitatem desultoriam dixit lib. 1. Budæus.

Dēsĭno, is. penult corr. ex de, & sino, significat, omitto, finio, cesso. [חדל *chadhàl* שבת *shabàth*, *παύομαι*, *καταλύω*. Gal. *Cesser, s'arrester.* Ital. *Cessare, dimettere, lasciare.* German. Aufhören abtassen. Belg. Afstaten ophouden. Hispan. *Dexar, o cessar de alguna cosa.* Pol. *Przestawam, kończę.* Vn. *El hagyom.* Angl. *To cease, to leave.*] Terent. in Phor. -imò haud desinam. Donec perfecero hoc. Idem in prologo Andr. -dehinc, ut quiescant, Pono moneo, & desinant maledicere. Cic. Mario: Libenter me hercle artem desinerem, tecumque, & cum similibus nostri viverem. Est autem Desinere artem, renuntiare arti, atque relinquere. *κατακλίνω τὴν τέχνην, ἢ καταλύω.* Gell. lib. 13: Omnium tum Atheniensium consensu disciplina nbiis canendi desita est. Apuleius lib. 4: Desine scelus. ¶ Aliquando pro terminare accipitur. Plin. in Paneg. Incipimus inde, definimus ibi, à quo incipi, in quo desini sub alio principe non posset. Idē in Epist. Desinit ibi triclinium. Hinc desinentia, finis, terminus, *καταλήξις*. Desinere in perpetuū, non ad tempus quo quis revertī possit referēdum est, autor Pomp. in l. fi. de Assig. libert. Sic l. iis qui. §. quod dicitur de Iur. dot. ¶ Desinere artem transitive. Suet. in Ton. Tiber. cap. 36: Expulit & Mathematicos, sed deprecantibus ac se artem desituros promittentibus, veniam dedit.

Dēsĭnĕ esse solvendo, cui vel insignis calamitas, vel magna inopia accessit. Autor Paulus in l. si arbitro. Qui satisdat rog. Vide & Triph. in §. quod autem dicitur desisse. l. tutores de Administ. tut.

Dēsĭnĭtŭr, Impersonale, & Desitum est. Ovidius 1. de arte: Tūc benè desinitur. Cicero lib. 2. de Finib. Rectè jampridem desitum est contra eos disputari.

Dēsĭtŭs, pen. cor. particip. [נשבת *nishbàth*. *Gal. Delassé, abati, qui n'est plus en bruit n'en vsage.* Ital. *Lasciato, assalato, che non è più in vso.* German. Aufgehört/ von dem man abgetassen hat. Hispan. *Cosa dexada y desusada.* Polon. *Odstoregwsmi przestaly, nieżwiczasmi.* Vngar. *El hagyatot.* Ang. *Left, forsaken.*] Cic. ad Pœtum lib. 9. Post hunc tredecim fuerunt tribuni curuli ante L. Papyrium Crassum, qui primūm Papirius est vocari desitus.

Dēsĭpĭo, pis, pen. corr. n. t. desipui, & desipii ex de, & sapio, Insipienter ago, deliro. [נבער *nibhàr* נסכל *nisàhal*, *μωραίνω*, *ἀφρονέω*. Gal. *Desseillir de sens, radoter, perdre son bon entendement, estre hors de sens.* Ital. *Essere pazzo fuor di mente.* Germ. In abwegen/narrechtig seyn/vnrechtsich handlen/oder vnsinnig werden. Bel. Sotteyd doen. Hispan. *Enloquecer.* Pol. *Szalewgł upiewnie maiąc ciuie.* Vng. *Bolondoskodom, eszetelen vagyok.* An. *To dote, or waxe foolish.*] Cic. M. Cælio: In quo quum objurgaret, quòd nimio gaudio penè desiperem. Plautus Epid. genitivo junxit: Desipiebam mentis, quum illa scripta mitterem. August. lib. 1. de Civitate Dei, docet minùs esse Desipere, quàm Insanire. Porrò, inquit, siquis hoc aggrediendum & suadendum putat, non dico desipit, sed insanit. Lactant. li. 2: Deniq; Poeta maximus, homo in cæteris prudens, in hoc solo non poenicè, sed anilitèr desipuit: id est, more anili insipienter egit. ¶ Hujus contrarium est Resipisco: nam Resipio in usu rarò est, resipisco frequenter. Desipio in usu est, desipisco non.

Dēsĭsto, is, n. t. Cesso, omitto. [עזב *hamàdh* שבת *shabàth*, *ἀφίημι*, *καταλύω*. Gal. *Desister, n'aller plus avant, s'arrester, cesser.* Ital. *Cessare, lasciare.* Germ. Abstehen/ abtassen/ auffhören. Belg. Afstaen/ophouden. Hispan. *Dexarse de alguna cosa.* Polon. *Przestawam, zaniechiwam.* Vngar. *Meg szűnöm, el hagyom.* Ang. *To stay or rest.*] Virg. 1. Aen. -mène incœpto desistere victam? Plaut. in Rud. Desiste dictis nunc jam miseram me consolari, nil, &c. Cic. 7. Verr. Rogat ut id facere desistant. Idem pro Quinctio: Auctionem velle facere desistit. Plautus in Menæch. Quid tu es tristis? quid ille abs te tratus Desistit? nescio quid vos velitati estis inter vos duos: id est, recessit. ¶ Desistere etiam stare, subsistere,

subsistere, vel in loco aliquo morari significat. Plautus in Mostel. Quid illic destitisti, obsecro, tandiu? ¶ Desistere apud Iurisconsultos, est à re aliqua calumniosè instituta abstinere. Desistere, inquit Vlpianus, est à negotio abstinere, quod calumniandi animo instituerat. Inde Destitisse is videtur non qui distulit, sed qui liti renuntiavit in totum.

Desmoterion [כלא chele. δεσμωτήριον. Gal. Prison. Ita. Prigione. Germ. Ein Gefängnuß. Hispan. Carsel, lugar de prision. Pol. Tiemnica. Vn. Tömlöcz. An. A prison.] Græci vocant carcerem in quo vincti asservantur: à verbo Græco δεσμεύω, quod est ligo & vincio.

Desolo, as, penultima longa, Solum & desertum facio, à solus, a, um. [השם heschem החריב hecherib. ἐρημόω. Gal. Laisser tout seul, piller en sorte qu'on ne laisse rien que la place. Ital. Desertare, distruggere. Germ. Wüst und öd sagen/verwüsten/verderben/verheeren. Belg. Vernielen. Hispan. Privar del plazer, destruyr, desolar. Polon. Pustoszę. Vngarice. El pusztitom. Ang. To mak desolat and void without habitation.] Virg. 11. Aen. - fat funera fusi Vidimus, ingentes & desolavimus agros. Ibidem: Disjectique duces, desolatique manipli. Col. lib. 1. cap. 3: Quos hostis profugiendo desolasset agros, &c.

Desolatus, a, um, à desolando, derelictus. [Pol. Pusti, odbieżony. Vn. El hagyattatot, el pusztult.] Sueton. in Cal. cap. 12: Cùm deserta dissolutaque reliquis subsidiis aula, &c.

Despero, as, pen. prod. act. p. Sperare desino, spem omnem abjicio. [נואש noasch. ἀπελπίζω, ἀπογινώσκω. Gall. Desesperer, n'avoir plus d'espoir. Ital. Disperare, sconfidarsi. German. Verzweiffeln/alle hoffnung verlieren. Belg. Desespereren. Hispan. Dessesperar. Polon. Wątpię, desperuię. Vn. Kétségbe esem. Ang. To despayre, to cast of all hope and trust.] Hic enim DE præpositio negandi vim habet. Cic. 1. Offic. Considerandum est, ne aut temerè desperet propter ignaviam: aut nimis confidat propter cupiditatem. Idem in Pisonem: Quid, quòd tu toties diffidens ac desperans rebus tuis, in sordibus, lamentis, luctuque jacuisti? Idem in Lal. Cujus aures clausæ sunt veritati, ut ab amico verum audire nequeat, hujus salus desperanda est. Dicimus autem, Desperare saluti vel salutem, vel de salute. Desperare fugam, Cæs. 5. bell. Gall.

Desperatus, a, um, Ab omni spe derelictus, destitutus. [נואש noasch. ἀπεγνωσμένος, ἀνέλπιστος, ἀπηλπισμένος. Germ. Verzweiffelt: von dem man kein hoffnung mehr hat. Pol. Ten ktori o sobie nadzieię straćił. Vng. Aki felöl semmi io reménség nincz. Angl. Despayred, that hath no hope or trust.] Cic. pro Do. Res ferè jam desperata. Idem in Pison. Despectus à cæteris, à seipso desperatus & relictus. Et in Cat. Exercitus comparatus ex senibus desperatis.

Desperans, antis, particip. om. t. [נואש noasch. ἀπελπίζων, δυσελπις. Gal. Desesperant, qui n'a point d'esperance. Ita. Che manca al tutto di speranza. German Verzweiffelnd/verzagend. Hisp. Desperado, desesperado. Polon. Ten ktori nadzieię straciel, wątpliwy. Vng. Aki semmi iot nem remél kételkedő. Ang. That hath no hope, that despayreth.] Cicer. 1. de Fin. Omnia semper desperantes. Desperantia ulcera, Plin. lib. 22. cap. 24.

Desperanter, adverb. [ἀνελπίστως. Gal. Desesperement, en desesperance. Ital. In desperatione. Germ. Verzagtlich/ohn alle hoffnung/verzweiffelt. Hispan. Desesperadamente. Pol. Desperacykie. Vn. Reménység nélkül, reménteleń. Ang. Despayringlie.] Cic. ad Attic. lib. 14. Desperanter tecum locutus est.

Desperatio, f. t. ut inquit Cic. lib. 4. Tusc. est ægritudo sine ulla rerum expectatione meliorū. [יאוש jeusch. ἀπόγνωσις. Gal. Despoir. Ita. Desperatione. Ger. Verzweiffelung. Hiſ. Desesperation. Pol. Wątpienie. Vng. Kétségbe esés, reménteleńség. An. A despayring.] Salust. Ne fortè desperatione adducti, vitæ mortē præferrent. Brutus Ciceroni: Ista verò imbecillitas & desperatio, cujus culpa non magis in te residet, quàm in omnibus aliis, & Cæsarem ad cupiditatem regni impulit, & Antonio post interitum illius persuasit.

Despicio, is, pen. corr. act. t. Deorsum aspicio, video, animadverto. [השקיף hischkiph. κατοπτεύω. Gal. Regarder en bas, voir d'en haut. Ital. Guardare à lungio. Ger. Vndersich sehen/oben herab sehen. Bel. Nedersien. Hiſ. Mirar de arriba abaxo. Pol. Zgori patrzę, podśpię patrzę. Vn. Ala nézek. An. To looke downe frome above.] Col. li. 1: Area si competit, ita constituenda est, ut vel à domino, vel etiā à procuratore despici possit. ¶ Ponitur aliquādo pro contemno, sive parvi facio. [בזה bazah. καταφρονέω, ὑπερορᾶν, ὀλιγωρέω. Gal. Despriser, mespriser, contemner. Ital. Dispregiare. Germ. Verachten/für nichts halten. Hisp. Menospreciar. Pol. Gardzę, lekce sobie ważę. Vng. Meg vtálom. Ang. To despise, to set naught by.] Cic. 2. Offic. Despiciunt autem eas, & contemnunt, in quibus nihil virtutis aut nervorum putant. ¶ Aliquādo item ponitur pro nō animadverto, nō attendo, visum aliò detorqueo, & averto. Cic. pro Sext. Rosc. Am. Simulatque ille despexerit aliquid hujuscemodi moliuntur: id est, simulatque visum averterit, & ut vulgò loquuntur, dorsum verterit.

Despectus, a, um, particip. à verbo Despicior, Contemptus, derelictus. [בזוי bazui נבזה nibzeh. καταφρονηθείς. Gal. Desprisé, mesprisé, regardé par mespris. Ital. Sprezzato. Germanicè, Verachtet. Hispan. Menospreciado. Polonicè, Wzgardzony, opuszczony, wzgardzony. Vngar. Meg vtáltatot. Angl. Contemned, not regarded.] Cicer. in Pisonem: Abjectus, contemptus, despectus ab omnibus.

Despectus, tus, m. q. nomen verbale à verbo Despicio, significat prospectū ex superiori loco in inferiorē. [κατόπτευσις. Gal. Veuë de haut en bas. Ital. Il prospetto d' vn luogo inferiore. German. Das hinab sehen. Belg. Een neersieninge. Hispan. El mirar abaxo. Pol. Weyzenie. Vn. Ala nézés. An. A looking downe frome above.] Cæs. l. 7 bel. Gallic. Erat ex oppido Alexia despectus in campū. Idē li. 3: Omnes colles, & loca superiora, unde erat despectus in mare, ab exercitu tenebanē. ¶ Accipitur præterea despectus pro contēptu. [בזיון bizzajon. καταφρόνησις, ὑπερόρασις. Gal. Desprisement, mespris. Ital. Dispregio. Ger. Verachtung. Hispan. Menosprecio. Polon. Wzgarda. Vng. Meg vtálo.] Autor ad Her. Filii parvi privati patris auxilio, ludibrio & despectui paternis inimicis erunt expositi.

Despectio, f. t. Contemptus. [בוזה buzah. καταφρόνησις. Gal. Desprisement, regard par mespris, contemnement. Ital. Disprezzo. Ger. Verachtung. Belg. Versmadinghe. Hiſ. El menosprecio. Polon. Wzgardzenie. Vn. Vtálás. Ang. Contempt.] Cic. in Hortens. Consolabitur eam magnitudo animi, & humanarum opinionum altera quædam despectio.

Despecto, as, act. p. Sæpè deorsum aspicio. [השקיף hischkiph. κατοπτεύω, καθοράω. Gal. Regarder souvēt du haut en bas. Ital. Guardare d' alto à basso. German. Offt vndersich sehen/immer hinab sehen. Hispan. Mirar de arriba abaxo. Polon. Na doł patrzę. Vng. Alá tekintek. Ang. To looke downeward often.] Claud. lib. 3. de Rapt. Proserpinæ: despectant vertice lucum. Virgil. 1. Aeneid. nunc terras ordine longo Aut capere, aut captas jam despectare videntur.

Despicabilis, καταφρονητέος, φαῦλος, καταφρονητικός, contemptibilis, à quo Despicabilior, despicabilissimus.

Despicientia, f. p. Despectio, contemptio: [בוזה buzah, ὑπεροψία. Gal. Mespris, contemnement. Ital. Disprezzo. German. Verachtigkeit/verschmehung. Hispan. Menosprecio. Pol. Wzgardzenie, pogardzenie. Vng. Meg vtálás. An. A despising or contemning.] in se plus continet quàm contemptio: ut apud Cic. lib. 1. Tusc. Totamque vim benè vivendi in animi robore, ac magnitudine, ut in omnium rerum humanarum contemptione, ac despicientia ponamus. Vtroque autem horum majorem vim habet illusio. Cic. in Catone: Contemni se putant, despici, illudi.

Despicor, pen. cor. aris, atus, d. p. Despicio, contemno. [בזה bazah בוז buz. καταφρονέω. Gal. Despriser fort, mespriser, contemner. Ital. Sprezzare. Ger. Verachten/verschmehen/vber die Achsel oder schilms ansehen. Hispan. Menospreciar. Pol. Gardzę, nic sobie nie ważę. Vn. Meg vtálom. An. To contemne, to despise or sett naught by.] Veteres despico in activa voce usi sunt: à cujus passivo Despicatus participium remansit. Terent. in Evnucho: Quæ nos, nostramque adulescentiam habent despicatam. Donatus: Despicatam, contemptam, atque despectam: à despicos, despicatus, nomen ex participio pro contemnendo. Cicer. pro Sest. Cessi Tribuni pleb. despicatissimi hominis furori.

Despicatus, tus, tui, m. q. Contemptus. [בוזה buzah. καταφρόνησις. Gal. Mespris. Ital. Disprezzo. Ger. Verachtung. Hiſ. Menosprecio. Polon. Lekkie wważenie. Vn. Meg vtálás. An. Contempt.] Despicatui duci, est contemni. Cic. pro Flacc. Quid porrò in Græco sermone tām tritum atque celebratum est, quàm siquis despicatui ducitur, ut Mysorum ultimus esse dicatur.

Despicatio, verbale, f. t. idem. [καταφρόνησις. Vng. Meg vtálás.] Cic. 1. de Fin. Vt odia, invidiæ, despicationes adversantur voluptatibus.

Despolio, as, are, p. Exuo, spolio, dispolio. [שלל schalal. ἀποσυλάω, ἀποδύω. Gal. Despouiller, piller. Ital. Spogliare. Ger. Außziehen/berauben/plündern. Belgice, Berooven. Hiſ. Despojar. Pol. Obieram, obłupuie. Vn. Meg fosztom. Angl. To robbe, to spoile.] Plaut. in Cas. Vir te vestiat, tu virum despolies. Cic. ad Att. lib. 7. Qui ferret literas ad bustum Basilii, vulneratus & despoliatus est. Idem 5. Verr. Qui in sua patria dux isti quondam & magister ad despoliandum Dianæ templum fuit.

Despondeo, ex de & spondeo, act. s. Spondeo autem veteres pro dico usurpabant. Vnde Respondeo factum est, quod est, posteriore loco dico. Postea verò spondere usurpari cœptum est pro promittere. [יעד jahadh ארש arasch. ἐγγυάω, ἐγγυάζω, καθομολογέω. Gal. Promettre & accorder de bailler, se dessaisir. Ital. Promettere, sposare. German. Verheissen/zusagen/vermehlen. Bel. Ghelooven. Hiſ. Prometer à desposar. Polon. Obiecuie, poślubiam. Vng. Meg igirem, el ieiegzem. Anglicè. To promise, to betrothe, to affiaunce.] Vnde qui puellam sponder, sponsor: quæ spondetur puella, sponsa: cui spondetur, sponsus: & dies quo puella promittitur, sponsalia dies dicitur: & sponsalia, mentio & repromissio

promissio futurarum nuptiarum. ¶ Despondere & spondere puellam hoc tamen differunt, quòd puellæ pater eam spondere dicitur, adolescentis verò eam despondere. Sulpitius periocha Andriæ: Nam aliam pater ei desponderat gnatam Chremetis. Vltrò ad me venit, unicam gnatam suam, Cum dote summa filio uxorem ut daret, placuit despondi. Cic. de Orat. 1: Quum ædilitatem P. Crassus peteret, quumq; major natu & jam cõsularis Sergius Galba affectaretur, quòd Crassi filiã filio suo desponderat. Vide Lexicon Hotomani. ¶ Despondere animum ille dicitur, qui melioris fortunæ spem abjicit, & quasi ex desperatione mori decrevit, & lucis tædio affectus est: [illegible]. Liv. li. 3: Nec ipsi solùm desponderãt animos, sed contẽti cœpti erant à finitimis populis. Plaut. in Mil. Ne lamentetur, nève animum despondeat. Varr. lib. 3. de Re rust. Hoc autem ideo in seruso fiat, ne reliqui si videãt, despondeant animum, atque alieno tempore venditori moriantur. Apud Columellam absolutè legitur despondere pro mori seu deficere: nam de turdis sic ait: Difficulter in aliam regionem transferuntur: quia caveis clausi, plurimi despondet sub animum. ¶ Similiter dicimus Despondere sapientiam, illum qui desperat se posse ad sapientiæ fastigium pervenire: & ob hoc desilit ab incœpto. Col. li. 12: Quàm probabilis ratio est obmutescẽdi: quia nequeas orator esse perfectus? aut in so cordiam compellit: quia desponderis sapientiam? Magnæ rei, quantulumcunque possederis, fuisse participem, non minima est gloria.

Dẽspõnso, as, act. p. Despondeo, uxorem promitto. [μνηστεύω. Vn. El eszõm.] Desponsatus, participium passivum. Suet. in Cæs. cap. 1: Dimissa Cossutia, quæ familia Equestri, sed admodum dives prætextato desponsata fuerat.

Dẽspõndẽbitur, impersonale. Terent. in And. Ne expectetis dũ exeant hoc, intùs despondebitur.

Dẽspõnsus, partic. Promissus, destinatus, attributus: [מאורש מוריש. ἐκγαμῶ ἐκγαμοῦς μίσθω. Gal. Promis en mariage, accordé, fiancé. Ital. Promesso, accordato. Ger. Versprossen/ verwilliget. His. Prometido, desposado. Pol. Przyrzeczony, obiecany. Vn. Irrtetõt, el ieszõt. Angl. Promised in mariage, affianced or betrothed.] ut, Thalamo alicujus desponsa puella, Stat. 10. Theb. Connubia desponsa, Catull. Desponsa & destinata laus. Cic. de Atusp. respon. Cui me prætipere desponsam & destinatam laudem, quum ipse ejus opera & dignitatem & salutem recuperarim, valde est iniquum.

Dẽspõnsātus, partic. à Desponso. Idem quod Desponsus. [μνηστευμένος, μεμισθωμένος. Pol. Przyrzeczony. Vng. El ieszõt.] Cic. ad Quint. Frat. lib. 2: Dederam ad te literas, quib. erat scriptum Tulliam nostram Crassipedi pridie nonas Aprilis esse desponsatam. Alia exemplaria habent desponsam. Suet. in Cæsar. Dimissa Cossutia, quæ familia Equestri, sed admodum dives prætextato desponsata fuerat, &c.

Dẽspũmo, as, pen. prod. Spumam aufero. [הסיר חלאה הסיר חלאה. ἀφρίζω. Gal. Escumer, oster l'escume. Ital. Schiumare, levar le schiume. Germ. Verschaumen/ abschaumen. Belg. Schuymen. Hispan. Espumar ò quitar la espuma. Pol. Odszumiwam, szumobieram. Vngar. Tayszkiat el hányom. An. To skume, to cast of fome.] Virg. lib. 1. Georg. Et foliis undam tepidi despumat aheni. Plin. lib. 9. cap. 38: Ita despumatis subinde carnibus, quas hæsisse venis necesse est, &c. ¶ Per translationem ponitur pro decoquere. Hieronym. ad Ocean. Venter mero æstuans citò despumat in libidines. Pers. Stertimus, indomitum quod despumare falernum Sufficiat.

Dẽspũo, is, Deorsum spuo. [רק רק. πτύω κατω. Gal. Cracher en bas. Ital. Sputare in giu. German. Aufspeyen/ niderfich spewen. Hispan. Escupir ab avo. Polon. Nadel pluie. Vng. Ala pöckök. Ang. To spett downward.] Persius: Est prope te ignotus, cubito qui tangat, & acres Despuat in motes.

Despuere ocellos, [Pol. Gardzić.] per fastum contemnere: quia superbiam ac contemptum oculi nonnunquam ipsi significant. Catullus ad Licinium: Precesque nostras, Oramus cave despuas ocello.

Dẽspũi, passivum. Plin. lib. 10. cap. 23: Simulque comitialẽ propter morbum despui suetum.

Dẽspũĕrit, imperf. Liv. 5. ab Vrbe: Vbi nunc despui religio est.

Dẽsquãmo, act. p. Squamis exuo. [ἀφολιδίζω. Gal. Escailler. Ital. Scagliare. German. Entschüpen. Bel. Die Schubben afdoen. His. Escamar ò quitar las escamas. Polon. Luski skrobie. Vng. Meg vakarom, meg hántom. Angl. To scale fishe.] Plautus in Aulul. Dromo desquama pisces: tu Macherio Congrum, murænam ex dorsua, quantum potes. ¶ Desquamare etiam de arboribus, & aliis rebus dicitur. Plin. lib. 17. cap. 24: Vel etiam subarator imprudens laxavit radices, corpusq; desquamavit. Idem lib. 21. cap. 7: Summo cortice desquamato, altiore plaga siccãtur. Idem lib. 35. cap. 17: Primùm abluitur vestis Sardã, dein sulphure suffitur, mox desquamatur cimolia.

Dẽstẽrto, is, destertui, destertere. [ἐκρέγχω, ἀποκρέγχω, ἐξυπνίζω. Gal. Dessonger. Ital. Destarso, fuor de ronchiare. Germ. Verschnarchen/ oder verschnarchen/ auffhören schlafen. Hispan. Dexar de dormir y roncar. Polon. Odspiam, przestawam chrapać. Vng. Ki alszom, almomból fel sorkenök. Ang. To snorte, to route.] Pers. Sat. 6: Cor jubet hoc Enni, postquam destertuit esse Mœonides, quintus pavone ex Pythagoreo.

Dẽstĭco, as, pen. corr. n. p. apud autorem Philomelæ legitur pro strepere, & ejusmodi edere sonum qualem reddunt sorices. [Pol. Pyszczyć się myszą.] Quod tamen arbitror verbum esse ab illius carminis autore confictum, quippe quod apud alium scriptorem vix invenias. Mus (inquit) avidus mintrat, velox mustellaque dintrit: Et grillus grillat, destiscat inde sorex.

Dẽstillārĕ, [נטף נטף. στάζω, κατακλύω. Gal. Distiller, degoutter. Ital. Distillare, goccciare. Germ. Herab tropffen. Hispan. Destillar ò gotear. Pol. Kapam. Vngar. Le csöpögni. Ang. To droppe, to fall by droppes.] pro Distillare legitur apud autores: ut apud Collum. 12. cap. 18. Celsus lib. 4. cap. 2: Destillat autem humor ex capite interdum in nares.

Dẽstĭno, as, pen. corr. act. p. Eligo, assigno, delibero, constituo. [יעד יעד. χωρίζω, τάσσω, ἀποτάσσω, κατεύθυνω. Gal. Ordonner, deputer, destiner, assigner. Ital. Destinare. Ger. Für sich nemmen/ verordnen/ bestimmen. Belg. Toeschicken. His. Determinar, deputar, deliberar. Polon. Stanowiam, narządzam, naznaczam. Vng. El szánom, megambon el végzõm. Angl. To appoynt, depute or ordeine.] Col. lib. 2. Itaque considerandum erit, ut solum quod excolere destinamus, pingue sit. Cic. 1. Tusc. Alter præsto fuit ad horam moni destinatam. Suet. de Cæs. De ampliando imperio plura acma jora in dies destinabat: id est, parabat, constituebat, deliberabat. ¶ Quandoque ponitur pro alligare. Apul. lib. 4. de Asino: Arreptum me loro quàm valido, ad ansulam quandam destinato, &c. ¶ Quandoque mittere significat, ἀποστέλλω. Juven. Destinat hoc monstrum cymbe, hinique magister Pontifici summo. ¶ Aliquando emere. Lucilius: Facio ab lenone, tribus ut libertatem millibus destinet. Plaut. in Rud. Minis triginta sibi puellam destinat, datque arrhabonem, & jurejurando alligat. Hoc idem significat Perstino. Apul. Et per contato pretio, quòd centum numis indicaret, aspernatus, viginti denariis perstinavi. ¶ Destinare item aliquando pro definire. Marcellus de verb. obligat. l. 94: Alioqui si cùm destinare genus & modum vellet, non fecit, nihil stipulatus videtur. ¶ Est & Prædestino, de quo alibi. ¶ A' destino fit compositum prædestino, προορίζω, unde & Prædestinatio qua voce Ecclesiastici scriptores utuntur pro Fato, pro divina providentia, qua Deus cùm futura omnia prævidit, tùm de salute nostra aut damnatione stabile inviolabileque præjudicium fecit. ¶ Destinare etiam aliquando positum invenitur pro notare. Q. Curtius libro 9: Dioxippus conjectum oculorum quibus ut fur, destinabatur, ferre non potuit. Vbi destinare oculis furem, accepit pro certis quibusdã indiciis oculorum furem denotare. ¶ Quandoque destinare est designare. Vlpian. D. lib. 10. Tit. 4. l. 3: Quid enim si dominus quidem paratus sit defendere, actor verò destinare non possit nisi ex præsentibus?

Dẽstĭnātĭo, onis, f. t. pro Deliberatione. [חקר חקר. σκοπός, σκόπευσις. Gal. Propos deliberé, le but de la deliberation. Ital. Proposito, deliberatione. Ger. Ein Rhatschlag/ Fürsatz/ Fürnemmen. His. La deliberacion. Polon. Naznaczenie. Vng. El végezés, el szándék. Ang. A purpose or appoynttment.] Plin. lib. 7. cap. 45: Pestilentia urbis, fames, sitisque Italiæ, destinatio expirandi, & quartidui inedia, major pars mortis in corpus recepta. ¶ Destinatio interdum capitur pro conjectura. [σκοπός. Pol. Stanowienie.] Vt Papinianus D. lib. 31. Tit. 1. l. 77: Nam in unum etiamnum destinatio dirigi potuit.

Dẽstĭnātus, Pro certo & definito. [חרץ חרץ. necheratz. ἀπόφασις, ὁρισμός. Gallicè, Destiné, deputé, proposé & arresté. Ital. Destinato. German. Verordnet/ bestimmet. Hispan. Debberado, determinado. Pol. Naznaczony, obiecany. Vngar. El végezettet, rendelettet. Anglicè, Destinat, appoynted, ordeined.] Quintil. lib. 3. cap. 8: Iudicialem, in qua ferè eadem, sed certis destinatisque personis quærantur.

Dẽstĭtŭo, is, act. t. ex de, & statuo. Derelinquo, desero, quod promisi non præsto. [עזב עזב. hazab שחם שחם. sehamat. μεθίημι, ἐγκαταλείπω, ἀποστερῶ. Gal. Delaisser, abandonner. Ital. Abandonare, lasciar in pericolo. German. Verlassen. Belg. Verlaten. His. Desolar ò desamparar en peligro. Pol. Opuszczam, pozbywiam. Vn. El hagyom, megadósom meg nem adom. An. To leave, to forsake.] Virg. 1. Aeneid. Et freta destituent nudos in littore pisces. Cic. 4. Philip. Quid? eundem in decemviratu non destituisti? Idem pro Sext. Roscio: Roscius socios induxit, decepit, destituit. ¶ Interdum est privare, & sic construitur cum ablativo. Colum. lib. 9: Rursus nimiam siccitatem destituere plantas naturali alimento. ¶ Interdum dissolvere. Nævius: Navem jubet destitui anchora. ¶ Interdum statuere, collocare, ponere. Cæcil. Destitut omnes

omnes servos ad mensam ante se. Plaut. in Rud. Ita duo destituti signa hic cum clavis senex.

Destitutus, part. Derelictus. [עזוב nehezab. καταλειφθείς, ἀπολειφθείς. Gall. Laissé, abandonné. Ital. Lasciato, abandonato. Germ. Verlassen. Hispan. Desamparado. Pol. Opuszczony. Vng. El hagyott. Angl. Left, forsaken.] Cicer. 1. Offic. Magisq; ille cui promissum sit, ab officio discedat, si se destitutum quæratur. ¶ Destitutus absolutè pro desperās. Salust. in Gal. cap. 11: Qua maximè consternatus, destitutoq; similis.

Destitutio, verbale, f. t. Derelictio, perfidia. [שמטה schemittah. ἀπόλειψις. Gall. Delaissement. Ital. Abandonamento. Ger. Verlassung. Hisp. Desamparo. Pol. Opuszczenie. Vng. El hagyás, ... Ang. A forsaking.] Cicer. pro Cluent. Hos qui leviores erant, destitutione iratos Oppianico redderet.

Destringo, gis, act. t. Decerpo, colligo, avello. [ארה arah קטף kataph. ... Gall. Racler, faire cheoir, ou oster en estreignant ou frottant, abatre. Ital. Stricare, strepare. Ger. Abbrechen/abstreiffen. Belg. Afstroopen. Hisp. Sacar, destrocar, arrancar. Pol. Obrywam, ... Vng. Leszakasztom, letbrítom. Ang. To binde hard, to rubbe or scrape & pluck of.] Vnde destringere oleam dicimus, pro eo quod est olivas manibus colligere: & Oleas strictivas, sive destrictivas, quæ opponantur caducis. Colum. lib. 12: Tum & olea destringenda est, ex qua velis viride oleum efficere. ¶ Est itē Destringere, sudores, aliásve sordes cuti adhęrentes abradere: quem in usum olim in balneis strigiles habebant ... Mart. lib. 14: Pergamus has misit, curvo destringere ferro: Non tam sæpè teret lintea fullo tibi. Plin. libr. 3. Epist. Dum destringit, tergiturq;, audiebat aliquid. ¶ Per metaphoram apud Cic. pro Rabir. Nec amicū prudentem corruere patitur, nec illius animi aciem destringit splendor sui nominis, nec mentis quasi luminibus officit altitudo fortunæ & glorię. Id est, non aufert aut obtundit: nam tametsi magni sit nominis, non tamen erubescit succurrere inopi amico.

Destrigmentum, ti, n. f. Strigmentum sive ramentum. [τὸ ἀπόξυσμα, τὸ ψῆγμα. Gall. Ce qu' on racle de quelque chose. Ital. Quello che si rade di qualche cosa. Ger. Die abschneitung/abschabung. Hisp. La ... Polon. Struzine, trzaska. Vngar. Reszeli por vlom. Anglice, That is scraped of frome a thing.] Plin. libr. 20. cap. 24. de cucurbita sylvestri: Et ignes sacros, destrigmentis vel his impositis vel seminibus.

Destruo, is, xi, ctum, act. t. Quod structū erat corrūpo, everto, directo opponit. cōstruo. [נתץ nathatz הרס haras. ἀνατρέπω, καθαιρέω, λυμαίνομαι, ... Gall. Destruire, abatre, demolir. Ital. Destruggere. Ger. Zerstören/zerbrechen. Belg. ... Hisp. Destruyr. Pol. Psuię, kaźę. Vng. El rontom, le rontom. Ang. To destroy, to throwe downe that was builded.] Cic. de Senect. Verum, ut ædificium idem destruit facillimè qui cōstruxit, &c. Quint. lib. 5. cap. 7: Interim & singulos ut exornare, ita destruere contingit. Id est, ostendere iis moribus eos esse, ut in testimonio reddendo non sint recipiendi.

Destructilis, pe. cor. Quod destrui potest. [נתץ mithātz בחרם ... Gal. Qui peut estre destruit. Ital. Destruggibile. German. Zerbrüchlich/zerstörlich. Hispan. Lo que puede ser destruydo. Pol. ... Vng. El ... Ang. That may be destroyed.] Lactant. lib. de ira Dei: Destructilia sunt omnia quæ mana sunt.

Desubitò, adverbium, Subitò & celeriter. [פתע pethah. ἐξαίφνης. Gallicè, Soudainement. Italicè, Di subito. Germanicè, Eins mals. Hisp. Subitamente. Pol. Natich miast ... Vng. Hirtelen. Ang. Sudenly, frome hand.] Plaut. in Mostel. Quanvis desubito facile est facere nequiter.

Desubulo, as, act. p. à subula, Significat perfodere, ut interpretatur Nonius, citans illud Varronis ex Sexqui Vlysse: Alteram Cæneadē desubulasse, bona corporis secutum. [Gall. Pertuiser. Ital. Forare. Germ. Mit der alen durchstechen/durchboren. Hisp. Horadar con alesna. Pol. Szydłem przepycham. Vng. Meg likasztom. Anglice, To pearse through.]

Desudo, as, pen. prod. n. p. Sudo, nitor labore. [ἐξιδρόω. Gall. Suer de travail à faire quelque chose. Ital. Sudar grandemente. Germ. Sehr schwitzen. Belg. Zeer sweeten. Hispan. Mucho sudar. Polon. ... Vngar. Faradozok, veritekezem. Ang. To sweat at the doeing of any thing.] Per translationem ponitur pro laborare. Cicer. de Senect. Desudare, atq; elaborare in aliqua re.

Desudatio, ἀπίδρωσις. Sudoris evocatio. [Polon. Wypocenie. Vngar. Izzadas.] Iul. Firmicus Math. libr. 3: Coram nimia desudatione dissolvitur.

Desudasco, & Desudascit, impersonale. Plaut. Homo adolescēs ... hujusmodi palæstram, ubi damnis desudascitur.

Desuesco, is, desuevi, desuetum. [ἀηθίζω. Gall. Se desaccoustumer, laisser sa coustume. Ital. Divezzarsi, disusarsi. German. Entwohnē. Hispan. Desacostumbrarse. Pol. Odwyczam się. Vngar. El szokom ... Angl. To disuse, to leave a custome or fasion.] & Desueo, es, evi, desuetum, n. s. [ἀηθίζω ποιῶ. Gall. Faire desaccoustumer. Ital. Disuezzare, disusare. Germ. Entwennen. Belg. Ontwennen. Hispan. Desacostumbrar à otro.] Prius neutrum, secundū activum. Vnde Nonius in priscis dictionibus, Desuevi illum, pro Desuefeci illū: id est, consuetudinē illā abstuli. Titinnius: Parasitos amovi, lenonem ædibus absterni. desuevi, nequò ad cœnā iret extra consilium meum. Vbi desuevi dixit pro eo quod est in desuetudinem adduxi. Desueo tamen hodie rarò est in usu: quēadmodum & simplex Sueo, aliaq; ejus composita, Assueo, & Consueo: quorum loco utimur Assuefacio, Consuefacio, & Desuefacio: quæ activam habent significationem: quorū passiva sunt Assuefio, Consuefio, & Desuefio. Ab iisdē formantur & augmentativa Suesco, Assuesco, Consuesco, & Desuesco, neutralem habentia significationē. Mutuantur aūt hęc pręterita & supina à primitivis suis exoletis: ut Suesco, suevi, suetū, Desuesco, desuevi, desuetum. Claud. lib. 1. de Rap. Pros. post hæc cunabula dulci Ferre sinu, summoq; Iovi deducere parvā Sueverat, & genibus ludentē aptare paternis. Cic. Metello: A' te id quod suesti peto, me absentem diligas, atq; defendas. ¶ Quandoque Desuescere accipitur pro Consuescere, ut DE præpositio augeat. Plaut. in Asin. Auceps quando concinnavit aream, effundit cibum, aves Desuescunt: necesse est facere sumptum qui querit lucrum.

Desuefacio, is, desuefeci, desuefactum, A' consuetudine abstraho. [ἀηθῆ ποιῶ. Gallice, Faire desaccoustumer, oster une coustume. Italice, Disusare, disaccoustumare. Germanicè, Entwennen/von der gewohnheit bringen. Hispanicè, Desacostumbrar otro, hazer desacostumbrado. Polon. Odwyczam. Vng. El szoktatom ... Ang. To mak to disuse or leave a fasion.] Cicer. pro Cluent. Quid, quod rostra jamdiu vacua, locumque illum post adventum L. Syllæ, à Tribunitia voce desertum oppresserat, multitudinemque jam desuefactam à concionibus, ad veteris consuetudinis similitudinem revocaverat.

Desuefio, desuefis, desuefieri, Consuetudinem amitto, à consuetudine abducor. [ἀηθὴς ποιοῦμαι. Gall. Se desaccoustumer, estre desaccoustumé. Ital. Lasciare l' usanza. German. Auß der gewohnheit kommen. Hispanice, Dexar la conversacion y costumbre. Pol. Zwyczaj tracę, odwyczam się. Vng. Az elszokásból kiesel hagyom. Ang. To become out of use or custome.] Varr. 2. de Re rust. cap. 9: Duobus mensibus primis à partu non disjunguntur à matre, sed minutatim desuefiunt.

Desuefactus, à consuetudine abductus. [Vngar. Valamiról el szoktattatot.] Cicero pro Cluent. Is multitudinem jam desuefactam à concionibus, ad veteris consuetudinis similitudinem revocaverat.

Desuetudo, f. t. à Desuesco: [ἀήθεια, τὸ ἀηθές. Gal. Desaccoustumance. Ital. Desaccoustumanza. Ger. Entwohnung. Belg. Ongewoonheet. Hisp. Desacostumbre. Pol. Odwyczajenie. Vng. Szokatlanság. Ang. Lack of custome, or disuse.] sicut Consuetudo à Consuesco, quæ contraria sunt. Liv. lib. 1. ab Vrb. Mitigandum ferocem populum armorum desuetudine ratus.

Desuetus, participium. [ἀηθής, ἀσυνήθης. Gall. Desaccoustumé. Ital. Disaccostumato. Germanice, Entwohnet / oder entwennet. Hispanice, Desacostumbrado. Polon. Odwyczony. Vngarice, Szokatlandolog. Ang. Vnaccustomed.] A' consuetudine remotus, inquit Valla, in Pogium. Virgilius lib. 6: jam desueta triumphis Agmina. Desueta res. Liv. 3. ab Vrb. Retractare verba desueta, Ovid. 5. Trist. eleg. 8.

Desultor, Vide DESILIO.

Desum, dees, deest, Deficio, non adsum, absum. [חסר chaser אפס aphēs. ἄπειμι, ἐλλείπω, ... Gall. N'estre point present, defaillir. Ital. Mancare. Ger. Gebrechen/mangeln/fählen. Belg. Gebreken. Hisp. Falta o fallecer. Pol. Nie jestem ... Vng. Iel ... nem vagyok. Ang. To lack, to be absent.] Seneca: Fœlix est, cui nihil deest ad bene beateq; vivendum. ¶ Deesse officio suo, non satisfacere. ¶ Deesse occasioni, est occasionem sese offerentem non arripere, opportunitatemque rei bene gerendæ prætermittere. Plin. lib. 11. cap. 25: Nulloq; momento meditari cessat ne quando desit occasioni. Pro eodem ferè usurpamus, Sibiipsi deesse. Cicer. pro Roscio Amer. Mihi ausculta, vide ne tibi desis. ¶ Deesse amici periculo, est amico in periculo non opitulari. ¶ Nonnunquam etiam pro abesse accipitur. Cic. ad Q. Fr. lib. 2: Huic convivio puer optimus Qu. tuus, meusq;, quód perleviter commotus fuerat, defuit.

Desumo, is, act. t. Sumo. [לקח lakach. λαμβάνω. Gall. Prendre & choisir d' entre plusieurs, recevoir, eslire. Ital. Pigliare, prendere. Germ. Darvon nemen. Hisp. Tomar à su cargo. Pol. Odbieram, biore. Vng. Magamnak valasztom. Ang. To tak and chose out amangest many.] Liv. 4. ab Vrb. Singuli singulos sibi Consule asservandos desumunt. Idem lib. 8. bel. Maced. Recto itinere duxisti exercitum ad eos quos tibi hostes desumpseras.

Desuper, De superiore loco. [ממעל mimmahal. ἄνωθεν. Gall. Dessus, par dessus. Ital. Di sopra. German. Oben herab. Belg. Van boven. Hisp. Desde en cima. Polon. Zwierzchu. Vng. Onnan folyul. Ang. Frome above.] Cæsar 1. bel. Gal. Reperti sunt complures

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

nostri milites qui in phalangas insilirent, & scuta manibus revellerent, & desuper vulnerarent.

Detĕgo, is, penult. corr. act. t. Quod tectum erat aperio, nudo. [גלה galáh. ἀνακαλύπτω, ἀποκαλύπτω, ἀπογυμνόω. Gal. Descouvrir. Ital. Scoprire. Germ. Entdecken oder auffdecken. Belg. Ontdecken. Hisp. Descobrir. Polon. Odkrywam. Vngar. Meg selesítem (item) föl nyitom. Ang. To uncover.] Plaut. in Rud. Detexit ventus illā. Idem in Mostel. Texit, detexitque me illicò. ❡ Per translationē. Liv. 10. ab Vrbe: Ite igitur dicite (inquit) detegant nequicquam conditas insidias.

Detēctus, particip. [גלוי galúi. ἀποκεκαλυμμένος, ἀπογυμνωθείς. Gallice, Descouvert. Ital. Scoperto, manifestato. German. Entdeckt/ auffgedeckt. Hisp. Descubierto. Pol. Odkryty. Vng. Ki selentetett, föl nyittatott. Angl. Vncovered.]

Detēctĭo, nis, f. t. Apertio, retectio. [Polon. Odkrycie. Vngar. Föl nyitás.] Vlpianus D. libro 29. Tit. 5. l. 1: Quæstionem autem sic accipimus non tormenta tantùm, sed omnem inquisitionem & detectionem mortis.

Detēndo, is, endi, ensum, detendere. [ἀνίημι, τὸ ἀνατεταμένον ἀνιέναι καὶ συστέλλειν. Gall. Destendre. Ital. Stesendere. German. Etwas gespannens abiassen. Hispan. Destender. Polon. Napięcie spuszczam. Vngar. ki szakasztom, be vonszom. Ang. To stretch out or forth.] Cæs. 3. bel. Civil. His constitutis rebus signo jam profectionis, dato tabernaculisque detensis. Liv. lib. Decad. Nautici tabernacula detendunt.

Detērgĕo, es, si, sum, act. f. & Detergo, is, Purgo, abstergo. [מרק marák. ἀπομάσσω, ἀποσπογγίζω. Gall. Torcher & nettoyer. Italice. Forbire, nettare, purgare. Ger. Abstreichen/abwischen/reinigen. Belg. Afwisschen. Hisp. Alimpiar fregando. Pol. Ocieram, chędożę. Vng. Meg shelam, el sbelem. Ang. To wipe.] Col. lib. 3: Quoties falcem acueris, ea pelle aciem detergito. Idem lib. 8: Aut cornu, aut ungula tundunt, aut arbori affricant, parietibúsve detergent. Plaut. in Menæch. Mensam quādo ego detergeo. ❡ Ponitur aliquando translatè: ut. Detergere fastidia, pro auferre, Colum. libr. 8. cap. 10: Detergere spurcitias, Idem libr. 1. cap. 5. ❡ Detergere remos, idem est quod remos confringere. Cæsar bel. Civil. lib. 1: Aut remos transcurrentes si detergere possent, contendebant. Detergere Palmites, est supervacuos palmites decerpere, Colum. lib. 4. cap. 27.

Detērmĭno, act. p. Terminos constituo: vel terminis, & velut limitibus quibusdam designo. [גזר gazár חרץ charáts. ὁρίζω. Gal. Limiter ou borner, ou determiner. Ital. Determinare, porre i termini, diffinire. Germ. Außzylen/außmarckē/bestimmen. Belg. Een marck setten. Hisp. Determinar y diffinir. Pol. Znaczę. Vng. Meg határozom. Ang. To determine, to sets marches or limites.] Liv. 1. ab Vrbe: Inde ubi prospectu in urbem agrumque capto, deos precatur, regiones ab Oriente ad Occasum determinavit. Plaut. in Pœn. Ejus nunc regiones, limites, confinia Determinabo: ei rei finitor factus sum ego. ❡ Per translationem pro Definio, concludo. Cic. de Orat. Et id quod dicit, spiritu, non arte determinat. Lactan. lib. 4: Determināda est nobis veritas breviter, & in suo proprio domicilio collocanda.

Determinātĭo, onis, f. t. Terminus, conclusio, finis. [אפס ephés גבול gebúl. ἀφορισμός, διορισμός. Gall. Limitation, bornement, limite, lisiere. Ital. Terminatione, termine. Germanice Außzylung/ außmarckung. Hispanicè, Determinacion, diffinicion. Polon. Nazaczenie. Vng. Végezés, határozás. Ang. A determination, an end or limite, or marche.] Cicer. libro 2. de Natura deor. Extrema ora & determinatio mundi. Idem lib. 1. de Invent. Conclusio est exitus & determinatio totius orationis.

Detĕro, is pen. corr. detrivi, detritum, act. t. Vsu consumo, attenuo, deterius reddo. [בלה biláh. καταστρίβω. Gall. Gaster en vsant, empirer. Ital. Consumare. Ger. Verschleissen. Belg. Verslyten. Hisp. Gastar vsando. Pol. Ocieram. Vng. El koptatom. Ang. To weare in rubbing.] Vnde togā detritam dicimus quę longo jam usu deterior est reddita. ❡ Lænam æstate deteris, τὴν χλαῖναν θέρους κατατρίβεις, proverbio in eos dici consuevit, qui rebus necessariis alieno tēpore abutuntur. ❡ Accipitur etiam pro triturare. [כתת catath כתש cáthasch דוש dasch. ἀλοάω. Gall. Amenuiser en frottant l'un contre l'autre. Ital. Triturare. Ger. Außtreschen. Hisp. Trillar. Polon. Mł'ocę, młocę. Vng. Tiplem. Ang. To bruise, to stampe, to break.] Colum. lib. 1. cap. 6: Area optima est silice constrata, quod & celeriter frumenta deterantur, nō cedente solo pulsibus ungularum tribularumque, & eadem eventilata mundiora sint, lapillisque careant & glebulis, quas per trituram terrena ferè remittit area. ❡ Nonnunquam idem est quod destruo, corrumpo, vel imminuo. Plin. Nimia cura deterit magis quàm emendat. ❡ Ad eundem ferè modum dicimus, Deterere laudes alicujus, pro eo quod est, Laudes ejus imminuere. Horat. libr. 1. Carmi. Laudes egregii Cæsaris, & tuas Culpa deterere ingeni.

Detrītus, attritus. [[illegible]. Pol. Otarti. Vngar. El ét, el sbeleltt el kopot.] ut translatè homo detritus in aliqua arte. Gel. lib. 15. cap. 30: Qui ab alio vitæ genere detriti jam, & retorridi ad literarum disciplinas seriùs adeunt. Hinc apud Cor. Tacit. lib. 1: detrita tegmina.

Detĕr, sive Deterĭus, a, um, pen. corr. adject. inusitatum, Vilis, pravus, quasi detritus: [רע rah. χείρων, ἧττον. Gall. Mauvais. Ital. Reo, malo. Germanice, Verschlissen/böß/nichts wert. Hispan. Malo. Polon. Otarty, zły, nikczemny. Vngaricè, Rosz, el vislet. Ang. Lacking somewhat ill, naught.] à quo deterior, Deterrimus. Plaut. in Bacch. Vidi ego hominem nequam, verùm te nemi- nem deteriorem. Terentius Heaut. Deteriores omnes sumus licentia. Plautus Mostel. Quid tu nunc hominum te omnium deterrimè venisti huc ostentatum?

Detrīmĕntum, n. f. Damnum, dictum secundum Varronem à detritu, quòd ea quę trita sunt, minoris pretii sunt. [נזק nezek. βλάβη, ζημία. Gall. Dommage, perte, detriment. Ital. Danno. Ger. Ein schad/verlurst/unglück. Hisp. Danno ò mengua. Pol. Szkoda, strata. Vngar. Kár vallás. Ang. Domage, losse.] Cicero de clar. Orat. Nostro incommodo detrimentoq;, si ita est necesse, debeamus. Horat. libro 2. Epist. Detrimenta, fugas servorum, incendia ridet. Cicero pro Mil. Vt Cn. Pompeius videret nequid Resp. detrimenti caperet. ❡ Sic Intertrimentum ab eo quòd duo inter se sint diminuta. Differuntq;, quòd Detrimentū (ut Pædianus docet) vel unius partis dici potest, Intertrimentum verò ad utriusq; partis spectat, dantis, accipientisq; incommodum. Hujus vocis frequens est usus apud Iurisconsultos. Vsus est etiam ea Cicer. in Verrem: Cum eo sine ullo intertrimento convenerat. Vide suo loco.

Detrīmentōsus, a, um, Quod adfert detrimentum, apud Cæsar. 7. bell. Gal. [מזיק mezik. ἐπιζήμιος, βλαβερός. Gall. Fort dommageable, qui porte dommage. Ital. Dannoso. Ger. Schädlich. Hispan. Danoso, menguadero. Polon. Szkodliwy. Vngar. Káros. Ang. That bringeth damage.]

Detērrĕo, es, deterrui, act. f. Terreo, avoco, revoco, averto, abduco, removeo. [בהל bihél בעת biéth. ἀποτρέπω, ἀποφοβέω, ἀποσοβῶ. Gal. Deterrer, destourner en espouvantant, divertir. Ital. Spaventare, sbigotire. Germ. Abschrecken. Belg. Verwaert maken. Hisp. Espantar. Pol. Przestraszam. Vng. El rettentem, el ijesztem. Ang. To put or drive away, to discourage, or discomfort.] Cicer. lib. 1. Tusc. Itaq; non deterret sapientem mors, quæ propter incertos casus quotidie imminet, & propter brevitatē vitæ nunquā longè potest abesse. Idem de Opt. gen. di. Nec verò Aristotelem in philosophia deterruit à scribendo amplitudo Platonis.

Deterrĭtus, part. [נבהל nibhál נבעת nibháth. ἀποτραπείς, ἀποφοβηθείς. Gall. Espouvanté, destourné par espouvantement. Ital. Spaventato, sbigotito. German. Abgeschreckt. Hispan. Espantado. Pol. Odstraszony. Vngar. El rettentetet, el ijesztet. Ang. Discouraged, made affearde.] Deterritus pudore. Cic. ad Att. libr. 10: Deterritus ab officio. Cælius Cic. Nemo enim necessitudine & amicitiam deterritum ab officio dicet.

Detēstŏr, detestaris, Abominor, improbo, execror, deprecor, removeo. [קוץ kuts תעב tiéb. μυσάττομαι, ἀποτρέπομαι. Gall. Detester, avoir en abomination & detestation, fuir & rejetter, en laisser. Ital. Abominare, maledire. German. Verfluchen/ein abscheuhen ab etwas gewinnen haben. Belg. Vervloecken. Hisp. Maldezir y abominar. Pol. Brzydzę się, wirzkam się. Vng. Vtálom, átkozom. Ang. To abhorre, to detest, to have or esteme abominable.] Cic. in Vatinium: Omnes te vitant, & quum viderint, tanquam malum auspicium, detestantur. Idem in Pison. Omnes memoriā Consulatus tui, facta, mores, faciem deniq; ac nomen à Republ. detestantur. ❡ Invenitur & in passiva significatione. Horat. lib. 1. Carm. Bellaq; matribus detestata. Lactant. lib. 6: Hinc est illa Plauti detestanda sententia: Malè meretur, qui mendico dat quod edat. Nam & illud quod dat, perit, & illi producit vitam ad miseriam. ❡ Accipitur & pro simplici testor. Plaut. Menæch. Summum Iovem, deosque detestor, me neque isti malefecisse mulieri, &c. ❡ Detestari, est absenti denuntiare, inquit Paulus in L. 39. de verb. signif. Detestatio, denuntiatio facta cum testatione, & detestatum, cum testatione denuntiatum.

Detēstātĭo, verbale, f. t. [תועבה tohébáh. ἀποτρόπωσις, ἀποτροπιασμός. Gall. Detestation, reiettement, abomination. Ital. La abominatione, la bauere à schivo. Ger. Verfluchung/ein abscheuhung/vermaledeyung. Hisp. Cosa abominada y llena d' maldicion. Pol. Brzydzenie, wirzkanie. Vng. Atok, vtálás. Ang. A detesting, a cursing.] Plin. li. 25. ca. 30: Lauros quidem manifestè abdicat ignes crepitu & quod detestatione, interaneorum etiam vitia & nervorum ligno torquente. ❡ Detestatio passivè de odio quo improborū solemus more detestari. Macr. Satur. li. 6. cap. 7: Hoc enim verbū illaudatus est idoneum ad exprimendā scelerati hominis detestationem. ❡ Detestatio apud Iurisconsultos, est (ut Vlpian. de verb. signif. ff. affirmat) Denuntiatio facta cum testatione.

Detēstābĭlis, pen. corr. Execrandus. [נתעב nethab. βδελυκτός, βδελυρός, ἀπευκτός, ἀποτρόπαιος. Gall. Detestable, & abominable. Italicè. Cosa detestabile, abominevole. Germanice, Abscheuhlich/grewlich. Hispan. Cosa abominada y maldita. Pol. Brzydki, szpetny. Vngar. Vtálatos, átkos, meito. Angl. Detestable, worthie to be abhorred.]

furtod.] Cicer. 2. Phil. Non te execrandum populo Rom. non detestabilẽ, non omnes tibi deos, omnes homines & esse inimicos & futuros sciat. Invidiosum & detestabilem, Cic. 1. Phil. Idem 1. Offic. Nulla tam detestabilis pestis est, quæ non homini ab homine nascatur.

Detexo, is, Texo, perficio. [אָרַג aragh. ὑφαίνω. Gall. Acheuer de tistre. Ital. Tessere. Germanice, Wobenausmachen. Hispan. Tener acabar de texer. Pol. Tkam. Vng. Szöbök, megszövöm. Ang. To weave and end.] Virg. 2. Aegl.

Quin tu aliquid saltem potiùs, quorum indiget usus,
Viminibus mollique paras detexere junco?

Detexta lana, dicitur cùm perfecta est, & textrinis instrumentis detrahi potest.

Detineo, es, pen. corr. act. p. Teneo, remoror, demoror. [עָכַב hasar עָצַר zohar. ἀπασχολεῖν, κατέχειν, παρακατέχειν. Gall. Detenir, retenir, retarger. Ital. Intratenere, ritardare, retenere. Ger. Auffhalten/auffziehen/verhindern. Belg. Houden/behinderen. Hisp. Detener. Pol. Zatrzymam, zadzierzam, wstrzymuie. Vng. Meg tartoztatom. Ang. To stay, with hold and restrayne.] Cic. Att. lib. 4. Consilium tuũ etsi non in longinquũ tempus differs, tamẽ suspensum me detinet. Terent. in Evnuch. Detineo te fortasse, tu profecturus alio fueras. Plin. Epist. 124: Mox quũ è Sicilia rediens, in Icari insula ventis detineret. ☙ Per translationem verò, Terent. in Phorm. Pol me detinuit morbus. Salust. Me ambitio mala detinebat. ☙ Retinere autẽ est quod habemus servare & custodire. Salust. Nam imperium facilè his artibus retinetur quibus initio partum est. Terent. in Adelph. Pudore ac liberalitate liberos retineri satius esse credo quàm metu.

Detentio, [κατοχή, ἐπίσχεσις. Retentio. Polonicè, Zatrzymanie, zadzierzanie. Vngar. Meg tartoztatás. Anglice, A withholding, a withkeeping.] Vlpian. D. lib. 43. Tit. 2. 25: Et quoque qui pignori fundum acceperit, scribit Iulianus non esse iniquam detentionem servitutis dari.

Detento, as, frequentat.

Detondeo, es, detondi, act. s. quod tamen antiqui sicut suum simplex geminabant, Tondeo. [גָּזַז gazaz קָצַב katsab. ἀποκείρω, ἀποκουρίζω. Gall. Tondre. Ital. Tosare. Ger. Abscheren oder beschären. Belg. Afscheren. Hisp. Mucho tresquilar. Pol. Golie, obcinam. Vng. Lenyirõm, lenyiralom. Ang. To sheare, to shaue.] Col. lib. 7. Et est modus optimus considerare tempestates, quibus ovis, neque frigus, si lanam detraxeris: neque æstum, si nondum detonderis, sentiat: verùm quum quæque detonsa fuerit, ungi debet tali medicamine.

Detono, as, pen. corr. act. p. Tonare desino. [ἀποβροντάω. Gall. Tonner de haut, faire grand bruit, sonner haut & clair. Italicè, Cessare di tonare. Germanicè, Außhören tünen. Hispanicè. Dexarse de tronar. Pol. Przestawam grzmiec. Vngar. Az dörgesfeck véget vetök. Anglice, To sownd and thunder, to make a great noyze.] Hieron. Et dum persecutionis detonaret procella, in villam remotiorem secessit. Quint. lib. 12. cap. 9: Nam cùm illa dicendi vitiosa jactatio inter plausores suos detonuit, resurgit vera & virtutis fortior fama.

Detorno, as, act. p. Ex materia quapiam torno, aliquid efficio. [ἀποτορνεύω. Gallicè, Faire au tournoir, tour, ou tourer, tourner. Italice, Lauorare al torno. Germanicè, Drehen/abdrähen. Hisp. Tornear con el torno. Polonicè, Okkręcam. Vng. Esztergárba forgatok, megesztergálom. An. To worke somewhing as turners do, to turne.] Plin. lib. 13: Lignum grande intùs, firmæque duritiæ, ex quo velutes detornant anulos.

Detorqueo, es, si, tum, act. s. Deflecto, averto. [עִוֵּת havath עִקֵּשׁ ikkesh. ἀποστρέφω, παρατρέπω, διαστρέφω. Gall. Destordre, destourner. Ital. Torcere, piegare. Germ. Krummen/biegen es sey vber sich/niderssich/oder auff ein seiten. Hispanicè, Torcer, plegar. Pol. Nachilam, naginam. Vng. El tekerõm el haitom. Ang. To sett awrie, to wrest aside.] Colum. libro 4: Sed quod in falicto conserendo vitaverimus, id sequamur in ejusmodi malleolo, quem est necesse longiorem facere, si volumus detortum pangere. ☙ Cic. 1. Offic. Nam & voluptates blandissimæ dominæ majores partes animi à virtute detorquent. ☙ Frequenter etiam accipitur pro depravo, sive in alium sensum quàm dictum aut factum sit aliquid, interpretor. Colum. libro 3. cap. 10: Atq; hæc forsitan pluribus dicta sunt, quàm exigebat ratio veritatis: minùs tamen, multis quàm postulabat pravè detorta & inveterata opinio rusticorum.

Detraho, is, xi, ctum, act. s. Trahẽdo aufero. [גָּרַע garaph מָשַׁךְ moshach לָקַח lakach. ἀφέλκω. Gall. Oster. Ital. Tor via. Germ. Abziehen/hinnemmen. Belg. Vttrecken. Hispan. Quitar por fuerça. Polon. Zciągam. Vngar. Le vonszom. Ang. To drawe of or away.] Terent. in Heaut. Occurrunt servi, soccos detrahunt. Plaut. in Asin. Nudo detrahere me vestimenta jubes. ☙ Interdum adimere sive derogare, ἀφαιρεῖν. Cic. 3. Offic. Nunquã committit ut alienum appetat: & id quod alteri detraxerit, sibi assumat. ☙ Per translationem etiam dicimus, Detrahere famæ, gloriæ, honori, aut opinioni alicujus, pro eo quod est famã alicujus, honorem aut existimationem lædere: [הָלַךְ רָכִיל halach rachil. רִגֵּל righghel. διαβάλλω. Gall. Mesdire de quelqu'vn, le blasmer. Ital. Dir male di alguno, detrarre. Germ. Ein mit vbel zu reden verkleinern/einem sein ehr abschneiden. Hisp. Detrahar de ziendo mal de alguno.] & tunc cum dativo construitur. Ovidius de Trist. Detrahat autori multum fortuna licebit. ☙ Construitur etiam cum ablativo & præpositione De. Cicero primo Officiorum: Detrahere de absentibus. D. fama alicujus detrahere. Cicer. Appio libro 3. Detrahere de autoritate Senatus, cui opponitur, ornare Senatum multis laudibus, Idem pro Cluen.

Detractor, oris, m. t. Qui absentis famæ detrahit qui clanculum cuipiam obloquitur. [הֹלֵךְ רָכִיל holech rachil מְרַגֵּל meraghghel מְלָשְׁנִי melosehni. καταλάλος. Gall. Detracteur, mesdisant. Ital. Detrattore, che dice mal d'altri. Germ. Ein hinderrieder/ verleumbder. Hisp. Detractor, maldeziẽr de alguno. Polon. Moy obmowca, osczepiacz. Vngar. Rágalmazó. Ang. A backbiter.] Sipontinus. Cornel. Tacit. lib. 11: Nam ipse haudquaquam sui detractor, unam omnino anguem in cubiculo visam narrare solitus est.

Detractio, onis, f. t. Ablatio, deminutio. [מִגְרָעָה migrahah. ἀφαίρεσις. Gallicè, Detraction, allement, ostement. Italicè, Esso tirare & detrahere. German. Abzug/entwendung. Hisp. Quitamiento, detraction. Polon. Vieięcie, vmnieyszenie. Vngaricè, Le vonas, rágalmazás. Ang. A drawing of backbiting.] Cic. 3. Offic. Non igitur magis est contra naturam morbus, aut egestas, aut quid ejusmodi, quàm detractio, aut appetitio alieni. ☙ Interdum idem est quod oblocutio & læsio famæ absentis. καταλαλία. Exempla nusquam non occurrunt.

Detrecto, as, frequentativum. Defugio, devito, recuso, nego. [מֵאֵן maen מָאַס maas. ἀναδύομαι, ἀπαρνέομαι. Gall. Refuser à faire, recuser. Ital. Refiutare, recusare, schiffare. German. Sich widern/ etwas zu thun suchen vnnd abschlahen. Belg. Weygeren/ schouwen. Hispanicè, Menospreciar ò recusar. Polon. Zbraniam sye, odmawiam. Vngar. Nem akarom, meg vetem. Ang. To refuse, to go from my word.] Virg. lib. 3. Georg. Nec mihi displiceat maculis insignis & albo, Aut juga detrectans, interdumq; aspera cornu Iustin. Nec ipse detrectavit certamen.

Detrectare etiam accipitur pro vituperare: ut Cornelius Tacitus in Dialogo: Non detractasse nominatim antiquos oratores contentus neminem sequentium laudare ausus est. Hinc detrectare gloriam alicujus, apud eundem eodem libro: plures hodie reperies qui Ciceronis gloriam quàm Virgilii detrectent.

Detrectatio, verbale, f. t. [מֵאֵן mèredh. ἀνάδυσις, ἀπάρνησις. Gall. Reculement, ou refus de faire quelque chose. Ital. Refiutamento di fare vna cosa. German. Widerung/ ein ausflucht/ ein ranck vnd aufred. Hisp. Rehusamiento ò recusamiento de hazer algo. Pol. Vmloka, vieiye. Vngar. Nem akarás, meg vetés. Ang. A refusing.] Liv. 6. ab Vrbe: Iuniores Romani ad edictum sine detrectatione convenêre. Detrectatio militiæ, Liv. 3. ab Vrbe.

Detrectator, verbale. [מָאֵן maen. ὁ ἀναδυόμενος, ἀπαρνητής. Gall. Qui fuit ou recule ou refuse à faire quelque chose. Italicè, Chi fuge & refiuta vna impresa. German. Ein widerspenniger / ausflüchtiger. Hispan. El que rehusa à hazer algo. Polon. Vmaig, vmiowy, s. Vng. Nem akaro, meg vetõ. Ang. A refuser, a backbiter.] Liv. 4. bel. Maced. Cato ipse haud sanè detrectator, laudum suarum, multos cæsos ait, numerum non scribit.

Detrimentum, Vide DETERO.

Detrimiasis, is, act. t. vocatur quando pupilla latior naturali apparet, & visa minora veris videntur.

Detrudo, is, pen. prod. Deorsum trudo, depello, dejicio, deturbo. [דָּחָה dachah. κατωθέω. Gall. Pousser dehors, debouter. Ital. Cacciare in giu. Germanicè, Hinabstossen / nidertrucken. Belg. Afstooten. Hisp. Empuxar de lugar. Pol. Zpycham, zwaliam. Vng. Alá taszitom. Angl. To thrust downe or put.] Liv. libro 2: Iam impetu conabantur detrudere virum. ☙ Ponitur etiam pro compello. Cicer. libro 1. Offic. Sin aliquando necessitas nos ad ea detruserit quæ nostri ingenii non erunt.

Detrusum, appellat Imper. in l. quicunque residentibus. C. de episcop. & cleric. quem idonei autores Exautoratum dicunt: & Canonistæ sæpius Depositum appellant.

Detrullare, Est de trulla in trullam transfundere: [Polon. Zmiedsnice do miednice leie. Vngar. Egyik medbéczéből másikba merni.] quo verbo usus est Apicius: quod ipsum & diffundere secundum Plinium vocatur: sic in oleo decapulare. [ἀγγίζειν Ger. Abtruncen.]

Detrunco, act. p. Truncando dejicio, amputo, seco, quasi à trunco abscindo. [קָצַץ katsats קִצֵּץ kitsches. ἀποτέμνω, κολούω. Gal. Couper & oster de dessus le tronc, detronquer. Italicè. Troncare. Germanicè, Abhawen / stucken / abstumpfen. Belg. Afhouwen. Hispan. Desabecar. Polon. Odcinam. Vngar. Meg tsonkitom. Angl. To cutt of boughes, to lopp or shred trees.] Liv. 1. bel. Macedo. Posteaquam gladio Hispaniensi detruncata corpora, brachiis abscissis, aut tota cervice.

Detruncatio ramorum. Plin. lib. 24. cap. 9: [ἀποτομὴ τῶν ἀκρεμόνων,

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ven. Polonicè, odcięcie. Vngar. Lenyeses. Angl. A loppinger shred dirgs of boughes.]

Detumĕo, es, n. f. Est tumorem amitto, vel tumere desino. [ἀποργάω. Gall. Desenfler. Ital. Sgonfiare. Germ. Verblasten/ außbören vngestüm vnd auffblasen zu seyn. Hisp. Deshinacharse. Pol. Przestawam nadęcia. Vng Meg lohadok. Ang. To asswage and wax lesse of or swelling.] Vnde Papinius lib. 5. Theb. quum vellet significare, mare pacatius factum esse, & undarum tumorem deposuisse, dixit mare detumuisse. Detumuere (inquit) animi maris, & clementior auster Vela vocat.

Deturbo, as, act. p. Cum violĕtia dejicior, demolior, detrudo. [הטיל hippil. ἀποσείω, καταβάλλω, [illegible]. Gall. Ruer ius, abatre, faire cheoir. Ital. Gettare a basso con violenza. Ger. Vngestümigklich herab stürtzen/mit gewalt hinab werffen. Belg. Van boven neder afstooten Hisp. Derribar algo de arriba abaxo. Polon. Zrzucam, zgrucam. Vng Le taszitom, ala vetem. Ang. To cast downe with violence, to thrust downe.] Virg. 3. Aen. -puppi deturbat ab alta. Col. verò lib. 5. ad pampinationem transtulit: Vinitor, inquit, qui antè ferro, nec manu deputet, umbrasq; compescat, ac supervacuos pampinos deturbet. Cic. ad Cn. Pomp. ad animum transtulit. Sed hoc scito, tuos veteres hostes, novos amicos vehementer literis tuis perculsos, atq; ex spe deturbatos jacere. ¶ Deturbare de mente dixit Cic. in Pison. pro eo quod est mente spoliare. Sua, inquit, quenq; fraus, suum facinus, suũ scelus, sua audacia, de sanitate & mente deturbat.

Deturgĕo, es, detursi, n. f. Turgere desino, tumorem pono, decresco. [ἀποργάω. Gall. Desenfler. Ital. Sgonfiare. Germ. Außhören blähig/oder geschwollen zu seyn. Hisp. Deshincarse. Pol. Nadęcia przestawam. Vng. Meg apadok, le lappadok, lelohadok. Ang. To asswage and waxe lesse againe of or swelling.] Plin. libro 9: Deturgente Nilo, mures inveniuntur.

Deturpo, act. p. Turpem ac deformem reddo. [נבל nibbel. [illegible] Gal. Enlaidir vilener, faire laid, gaster la beauté. Ital. Difformare imbrattare. Ger. Verwüsten/unflettig oder vngestalt machen. Hisp. Afear. Pol. Szpecę, skaradzę. Vng. Meg rutitom. Ang. To mak foule, to array filthelie.] Suet. in Calig. Pulchros & comatos, quoties sibi occurrerent, occipitio raso deturpabat. Cicer. simplici usus est, Iovis aram sanguine turpari.

Devăsto, as, are, act. p. Vasto, spolio, depopulor. [שדד schaddad השם heschim החריב hechrib. [illegible] Gall. Depeupler, degaster, mettre en degast. Ital. Dar guasto. Ger. Verwüsten/verheergen. Hisp. Destruyr, desolar, yermar. Polon. Pustoszę, plundruię. Vng. El pusztitom. Ang. To wast, to destroy, to spoile.] Liv. libr. 2. bel. Pun. Vbi satis quieti datum, prædæ ac populationibus magis, quàm otio aut requie gaudentibus, profectus per Prætutianum Adrianumque agrum, Marsos inde, Marrucinosque & Pelignos devastat. Ibidem: Ita sumus aliquoties hac æstate devastati, &c. Agmina ferro devastata, Ovid. 13. Metam.

Devĕho, act. t. Deorsum veho, defero. [הביא hebi. [illegible] Gall. Charrier & porter d'un lieu en autre. Ital. Portare al basso, menare. Ger. Hinabführen. Belg. Afvoeren. Hisp. Llevar abaxo. Pol. Odwożę. Vn. Ala hordom. Ang. To bring or carie downeward.] Plin. in Epist. Medios ille agros secat, naviũ patiens, omnesq; fruges devehit in urbẽ, hyeme duntaxat & vere. Autor ad Heren. li. 1: Qui parentẽ necasse judicatus erit, is obvolutus & ligatus corio devehatur in profluentẽ. Tacit. lib. 4: Ac simul utrunque exercitum Rheno devectũ Frisiis intulit. Cic. 1. Phil. Ego celeriter Veliam devectus Brutũ vidi: quãto meo dolore nõ dico.

Devĕllo, is, Vello. [ארה ardeh העתיק hehethick. [illegible] Gall. Cueillir, arracher. Ital. Suellere. Germ. Abreissen. Hisp. Arancar algo de lugar. Pol. Odrywam. Vng. Le szakasztom. Angl. To pull vp or away.] Plin. libr. 21. cap. 11: Et cæteris hyacinthus maximè durat, & viola alba, & œnanthe: sed hæc ita, si divulsa crebrò prohibeantur in semen abire.

Devĕlo, as, Velum aufero, & detego, revelo. [גלה ghaldah [illegible] Gall. Descouvrir desvoiler. Ital. Scoprire, levar il velo. Ger. Den vmbhang hinweg thun/endecken. Hispan. Revelar y descubrir lo secreto. Polonicè. Odkrywam. Vngar. Fel fedem. Angl. To discouer to tak away that which covereth.] Ovid. 6. Metam. Oraq; develat miseræ pudibunda sororis.

Devĕnĕror, aris, Veneror. [כבד chibbedh. [illegible] Gall. Avoir en grande reverence, honorer, venerer, adorer. Italice, Honorare, riverire. German. Verehren. Hispan. Honorar y acatar. Polon. Czczę, poczciwość wirządzam. Vngaricè, Tisztelem, botsülöm. Ang. To honour, to reverence greatlie.] Ovid. epist. 2: Sæpè deos supplex, ut tu scelerate valeres, Sum prece thuricremis devenerata focis. Tibul. libr. 1: Ipse procuravi ne possent sæva nocere Somnia, ter sancta deveneranda mola.

Devĕnio, is, pen. cor. n. q. de loco editiore descendo. [ירד jaradh בא ba הגיע highghiah [illegible] Gall. Descendre & venir, parvenir. Ital. Venire, scendere di luogo alto. Ger. Hinab kom̃en. Hisp. Venir de arriba abaxo. Pol. Zchodzę, zstępuię. Vng. Le megyok, le jövök. Ang. To come downe frome highe'a low.] Virg. lib. 4. Aen. Speluncam Dido, dux & Trojanus eãdem Deveniunt. ¶ Aliquando ponitur pro suo simplici venio. Plau. in Mil. Quibus cum comitata rectè deveniat domum. Cic. ad Att. Nolebam nostrũ familiarem sermonem in alienas manus devenire. ¶ Per translationem verò quum de divitiis in paupertatem, de gloria ad ignominiam, de justitia ad iniquitatem, de prosperis in adversa cadimus. [illegible] Autor ad Heren. lib. 4: Videtur esse arrogantia illa relinquere, & ad sua devenire. Plautus in Asin. Quid si fortè in insidias devenero?

Devĕnusto, as, act. p. Deturpo. [נבל nibbel [illegible] Gall. Oster la beauté, souiller, gaster, vilener. Ital. Imbrattare. Ger. Vngestalt oder vngeschaffen machen/verwüsten. Hisp. Afear la hermosura. Pol. Oszpecam. Vng. Meg rutitom. Ang. To mak vnbewtifull or foule.] Gel. lib. 12: Tanquam pulchritudinis sibi insignia devenustet.

Devĕrbĕro, as, p. Valde verbero. [[illegible] Gall. Battre a fons, bien batre. Ital. Battere, percuotere grandemente. Germ. Hefftig schlahen. Belg. Slaen. Hisp. Mucho açotar. Pol. Obiiam. Vngar. Meg verem, meg lebelem. Ang. To beat sorelie or much.] Terentius in Phorm. Quot me censes homines jam deverberasse usque ad necem, Hospites, tum etiam cives!

Devĕrbĭum. Vide DIVERBIVM.

Devĕrgentĭa, æ, devexitas, Declivitas. [[illegible] Pol. Pochilenie. Vn. Homorodás ala hajlás.] Gell. libr. 14. cap. 1: Partium circulorumque cœli ex devergentia & convectionibus mundi varietas.

Devĕrro, is, act. t. Verro, everro, verrẽdo purgo. [טאטא [illegible] Gal. Balier & nettoyer au net. Ital. Spazzare. German. Abwüschen/mit wüschen sauberen. Hispan. Barrer. Pol. Omiatam, obcieram. Vngar. Meg söpröm. Ang. To swipe away.] Col. libr. 8: Stabula verò frequenter deverrenda & purganda, humorque omnis urinæ deverrendus est.

Devĕrsus, Veteres dicebant, quasi deorsum versus. Festus.

Devĕrto, pro diverto frequentissimè apud Plautũ legitur more veterũ. [סר sar [illegible] Gall. Destourner. Ital. Divertere. Ger. Abkehren/etwan hin kehrẽ. Hisp. Bolver de lugar, se apartar de lugar. Pol. Obbracam, kieruię. Vng. Be térék, elfordulok. Ang. To avoyde and turne aside.] Quint. lib. 2: Atq; inde alia nonminus communia ac nota devertunt. Tacit. li. 17: In odium T. Iunii deverterant. Alii legunt diverterant.

Deversatus, idẽ quod versatus. [Vng. Forgot.] Tertull. adversus Mar. l. 2: Quatenus, inquit, & ipsi Deum in figura, & in reliquo ordine humanę conditionis deversatum jam credidistis.

Devĕstio, act. q. Veste exuo. [פשט paschat [illegible] Gall. Devestir, despouiller. Ital. Spogliare. Germ. Die kleider außziehen. Belg. Ontcleeden. Hisp. Desnudar la vestidura. Pol. Zwlekam [illegible] Vn. Le vetkezem. Ang. Tak away the clothes and mak naked.] Apul. lib. 3: Iam primum omnibus lacinis se devestit.

Devĕxo, as, act. p. Vexo. [ענה hinnah [illegible] Gall. Tourmenter & travailler. Ital. Affligere in varii modi. Ger. Hefftig plagen/ [illegible] bekümmern. Hisp. Fatigar en diversas maneras. Polon. [illegible] Vng. Gyötröm. Ang. To vexe, to trouble.] Lactan. lib. 4: Et quum corpora hominum occupant, animosq; devexant, adjurantur ab his, & nomine Dei veri fugantur.

Devexus, a, um, Declivis, deflexus, inclinatus. [משוך [illegible] Gall. Qui panche fort en bas, qui va en abaissant. Ital. Chino piegato. Germ. Niderisch hangendt. Hispan. Acostado hasia baxo. Pol. Nachilony, skłoniony. Vng. Ala hajlot, mere dök. Angl. Holow like a valey; bending downe.] Colum. lib. 1: Parte alia collibus vel ad Orientem vel ad Meridiem molliter devexis. Plin. in Epist. Cuncta perennibus rivis nutriuntur, ubi aquæ plurimũ, palus nulla: quia devexa terra, quicquid liquoris accepit, nec absorbuit, effudit in Tyberim.

Devexĭtas, atis, f. t. Declivitas. [אשד eschid [illegible] Gall. Pendement, abaissement. Ital. La pendenza dei [illegible] di monte, di via. Ger. Die haldechte vnd erstich/thalhaldung. Hispan. Abollamiento, baxaia baxo. Pol. Skłonienie, nachilenie. Vn. [illegible] An. The holownesse of a valey, a bending downe.] Plin. in Epist. Lato gremio patescit purus fons & vitreus, ut numerare jactas stipes, & relucẽtes calculos possis. Inde nõ loci devexitate, sed ipsa sui copia, & quasi pondere impellitur.

Devincio, is, act. p. Ligo, constringo, alligo, comprehendo. [אסר asar בירך isar [illegible] Gall. Lier avec, serrer ensemble, obliger. Ital. Legare, obligare. Germ. Verbinden. Hispan. Atar, y apretar, obligar. Pol. Związuię. Vng. Meg kötöm. Ang. To bind fast, to oblish.] Plaut. in Capt. Istas majores catenas quibus sunt devincti, demitto. ¶ Per translationẽ. Terent. in Heaut. Verùm ubi semel animus se cupiditate devinxit malo, Necesse est consilia consequi consimilia. ¶ Accipitur aliquando pro obligo, astringo, vel obnoxium reddo. Cic. Lent. lib. 1. Epist. Hic tibi præstanti tua in eum liberalitate devinctus est. Idem lib. 13. Epist. Ipsum præterea summo officio, & summa observantia tibi in perpetuum devinxeris. Plaut. in Asin. Hem istoc me facto tibi devinxisti.

Devinctus, par. Obstrictus, ligatus. [אסור asir [illegible] Gall. Alié, lié, obligé. Ital. Obligato. Germ. Verbunden. Hisp. Obligado.

Obligado. Pol. *Związany*. Vng. *Meg kötöztetett*. Ang. *Bound fast, obliged.*] Colla devinctus catenis. Sil. lib. 11. Plin. Epist. 129: Inest his quoque eadem quę aliis carminibus utilitas, quod metri necessitate devincti, soluta oratione lætamur.

Devinctus, nomen ex particip. Horat. 1. Serm. Sat. 5: Plotius, & Varius Sinuessę, Virgiliusq; Occurrunt: animę quales neq; candidiores Terra tulit, neq; queis me sit devinctior alter.

Devinco, is, act. t. Vinco, supero. [נִצְּבָה *nitsiseach*. καταπονέω. Gal. *Vaincre du tout, surmôter*. Ita. *Vincere*. Ger. Überwindt. Belg. Overwinnen. Hisp. *Vencer*. Pol. *Zwicięzam*. Vngar. *Meg győzöm*. Anglice, *To over come, to vanquish*.] Cic. de Senect. Qui Pœnos classe primus devicerat.

Devictus, particip. Superatus. [מְנֻצָּח *menuttsfách*. καταπονηθεὶς, ἡττηθείς. Gall. *Vaincu, surmonté*. Ital. *Vinto, superato*. Ger. Überwunden. Hisp. *Vencido*. Pol. *Zwiojezony*. Vngar. *Meg győzettetett*. Ang. *Overcome, vanquished*.] Cic. 1. de Nat. deor. Qui risus classe devicta multis ipsi lachrymas, magnā populo Rom. cladem attulit.

Devictus animus. Terent. in And. Hic animus partim virginis misericordia Devictus, partim victus hujusce injuria.

Devio, as, ex de & vio, as, recta via recedo. [ἀποπλανάομαι τῆς ὁδοῦ. Vngar. *Eltévelyedem*.] Abusivè pro Deflecto sumitur.

Devirgino, as, act. p. Vitio virginē, virginitatē spolio. [עִנָּה *hinnáh*. διακορεύω, διαπαρθενεύω. Gall. *Despuceler*. Ital. *Svergìnare*. Ger. Entmägdten / ein Jungfraw schenden. Hisp. *Desflorar o corrumpir virgen*. Pol. *Opaniewiamo przyprawiam*. Vng. *Meg szeplősitem, szűz leányt el veszem*. Ang. *To deflower a virgin*.] Pueri itē devirginari dicebantur, quum ex ephebis excesserant. Nonius. Paulus de offic. Præsid. D. lib. 1, l. 21. Preces cūm cognoscat de servo corrupto, vel ancilla devirgināta, vel servo stuprato.

Devito, as, pen. prod. Evito, declino, defugio, vito. [נִמְנַע מִפְּנֵי *nimna mippenéi*. מנע *manáh*. ὑπεκτρέπομαι, ἐκκλίνω. Gall. *Eviter, fuir d'aucune chose, eschapper & se sauver de quelque chose*. Ital. *Schiffare*. Germ. Vermeyden. Belg. Schouwen / ontwiiken. Hisp. *Esquiuar huir el dauno*. Pol. *Strzegę się, warnię się*. Vng. *El kerülöm, el távoztatom*. Ang. *To eschewe, to auoyde, to shunne*.] Terent. in Andr. Posthac incolumem satis scio fore me, hoc nunc si devito malum. Cic. 2. Verr. Vt quoniam criminum vim subterfugere nullo modo poterat, procellam temporis devitaret. Idem ad Attic. libr. 9: Si nec hic, nec illic eum videro, devitatum se à me putet.

Devitatio, onis, f. t. Fuga, vitatio. [מְנוּסָה *menusáh*. ἐκφυγή, ἐκκλισις. Gall. *Evitement, eschappement*. Ital. *Schivamento*. German. Vermeydung. Hisp. *Aquella huyda y apartamiento*. Pol. *Vwarowanie*. Vng. *El kerülés, távoztatás*. Ang. *An auoyding or shunning*.] Cic. ad Attic. libr. 16: Facilior enim & explorātior devitatio legionum fore videtur, quàm piratarum qui apparere dicuntur.

Devius, a, um. Quod est à recta via remotum, alienum. [ἀνόδευτος, ἀνοδος, ἀδιέξοδος. Gall. *Desuoyé, fouruoyé, hors de voye*. Ital. *Fuor di via, fuoriso*. Ger. Abwegig / von dem rechten weg. Belg. Afwegig. Hisp. *Cosa desviada y apartada de camino*. Pol. *Zdrożny*. Vng. *Vtfélfül való*. Ang. *That is out of the way*.] Vnde Cic. Anagninos vocat devios, quòd essent extra viam militarem collocati. Et Horat. scortum devium dixit, quasi à recta via remotum. Propter Lætor quòd sine me, devia rura colis. ¶ Cicer. in Læl. per translationem: Quid potest esse tàm flexibile, tàm devium, quàm animus ejus qui ad alterius non modò sensum ac voluntatem, sed etiam vultum atque nutum convertitur?

Deunx, m. t. Mensurę vel ponderis est species, cui duodecima deest uncia: hoc est, quę undecim constat unciis: quod vel ex ipso nomine apparet. [Ger. Ein pfund minder einer unz / eilff unz. Ang. *A pound Romaine sauing one ounce*.] Dictus est enim Deunx, quasi una uncia dempta de asse. Mart. lib. 6: Misceri sibi protinus deunces, Sed crebros jubet. ¶ Erat etiam Deunx mensura qua veteres agros suos metiebātur, autor est Col. lib. 5. cap. 1. ¶ Ex deunce aliquem hæredem facere, est alicui totam hæreditatem unica unciā detractā relinquere. Cic. pro Cecin. Facit hæredem ex deunce & semuncia Cecinnam, ex duabus sextulis M. Fulcinium, Ebutio sextulam aspergit.

Devoco, as, pen. cor. act. p. Avoco, revoco, vocando deduco. [καταφωνέω. Gal. *Appeler pour venir en bas*. Ital. *Chiamare indietro*. German. Hinabberüffen. Belg. Afroepen. Hisp. *Llamar de arriba abaxo*. Polon. *Zwol' iwam*. Vng. *Le hiuom*. Ang. *To call away or downe*.] Liv. lib. 4: Quum à fauciis hostibus sciscitādo comperissent castra Volscorum deserta esse, lætus à tumulo suos devocat. Cic. 5. Tusc. Socrates primus philosophiam devocavit è cœlo: quod est, quasi deduxit.

Devolo, as, pen. corr. Ex loco superiore in inferiorem volo. [καταπέτομαι. Gall. *Voler en bas, s'en voler & partir vistement*. Ital. *Volarrè via*. Germ. Hinab fliegen. Belg. Afvliegen. Hisp. *Volar de arriba abaxo*. Pol. *Zlatuie*. Vng. *Le repülök*. Ang. *To flee or runne downe*.] Plaut. in Amphit. Postquā in cunis conditus, Devolant angues jubati deorsum in pluvium duo Maximi. ¶ Per trāslationem autē ponitur pro decurro. Liv. lib. 3: Alii inter tumultū præcipites, pavore in forum devolant. Idem lib. 2, pro desilio posuit: Devolant de tribunali ut lictori auxilio essent. ¶ Aliquando est aliò volare: hoc est, discedere. ἀποπέτομαι. Autor ad Herenn. Ita falsi amici sereno vitæ tempore præstò sunt: simulatq; homini fortunæ inviderint, devolant omnes.

Devolvo, vis, act. t. Ex loco superiore volvo, revolvo. [הִגְבַּל *higbal* גֵּרַף *gharáph*. κατακυλίω. Gall. *Faire rouler du haut en bas, faire devaler, faire cheoir*. Ital. *Divolgere*. German. Hinab weltzen. Belg. Afwentelen. Hisp. *Derribar abaxo*. Pol. *Ztaczam*. Vng. *Alá hengeritem*. Ang. *To tumble downe, to roule frome high to low e*.] Col. lib. 1: Huic proxima fluens aqua è montibus oriunda, quæ per saxa præceps devolvitur. Liv. lib. 2. bell. Pun. Saxa ingentia in agmē devolvunt. ¶ Per translationē verò dicimus, Devoluta est res, devoluta est hæreditas, quod vulgò dicitur, *De manu in manum pervenit*. Idem lib. 5: Et eò devolvi rem, ut aut patritii; aut patritiorum asseclæ habendi Trib. plebis sint.

Devoro, as, pen. cor. act. p. Vorando absumo, ligurio, helluor. [אָכַל *achál* בָּלַע *baláh*. καταπίνω, κατεσθίω, καταπιπίσκω, καταπίνω. Gall. *Devorer, avaller sans mascher*. Ital. *Divorare*. Germ. Verfressen / verschlucken / auff ein mal verschlucken. Hisp. *Tragar mucho*. Pol. *Pożeram, połykam*. Vng. *Meg eszem, el nyelem, meg emésztem*. Ang. *To deuore, and swallie vnchewed, to play the glutton*.] Cato de Re rust. Bos si ægrotare cœperit, dato continuò jejuno ovum gallinaceum crudum, & integrum facito devoret. ¶ Refertur etiam ad alios sensus. Martialis: Oculis devorātibus draucos: hoc est, avidè aspicientibus. Plaut. Auscultate, atque operam date, & mea dicta devorate. Illud enim oculorum, hoc aurium aviditatem significat. ¶ Item pro concoquere: id est, perferre. ὑποφέρω. Cicer. 6. Philip. Quapropter, Quirites, expectate, & paucorum dierum molestiam devorate.

Devotiones, Vide DEVOVEO, κατάραι, ἀναθέματα.

Devoveo, es, pen. corr. act. p. Voveo, destino, dedico, consecro. [נָדַר *nadhár* הֶחֱרִים *hecherím*. καθιερόω. Gall. *Vouer solennellement, dedier*. Italice, *Far voto, votare*. Ger. Geloben / oder ein gelübd thun / versprechen. Hisp. *Votar, offrecer*. Pol. *Obiecuiesie, ofiaruie*. Vngar. *Fogadom, kötelezem, szentelem, el szánom* (item) *meg átkozom*. Angl. *To vowe, to dedicat, to bequeath, to death*.] Cicer. 3. Offic. Quid Agamemnon cūquū devovisset Dianæ quod in suo regno pulcherrimum natum esset illo anno, immolavit Iphigeniam. Virg. 12. Aeneid. - quorum se devovet aris. Liv. libr. 9: Equidem mortem pro patria præclaram esse fateor, & me devovere pro populo Romano legionibusque, vel in medios me mittere hostes paratus sum. Item est diris imprecationibus malum alicui optare. καταρᾶσθαι. Ovid. in Ibin: Illum ego devoveo, quem mens intelligit, Ibin.

Devotus, Destinatus. [נָדוּר *nadhúr* מַחֲרָם *macherám*. ἀφιερωμένος, καθιερωμένος, ἀνατεθειμένος. Gall. *Dedié, adonné, voué, consacré*. Ital. *Destinato, devoto*. Ger. Zugeeignet / gewehet. Hispan. *Offrecido ò devoto*. Polon. *Offiarowany, poświęcony*. Vng. *Elszánt, valamire kötelesztetett, szenteltetett*, (item) Ang. *Vowed, bequeathed to death, dedicated*.] Varro: Tum devoto tibi animo utere. Virgil. 4. Aeneid. Præcipuè infelix pesti devota futuræ. ¶ Accipitur & in malum, pro diro & execrando. ἐπάρατος, ἀνάθεμα, τῇ ἀρᾷ ἔνοχος. Ovid. in Epist. Medeæ: Vivite devoto fœmina virq; toro. Devoti item dicuntur qui mutuæ amicitiæ legibus ita se astrinxerunt, ut tota in vita iisdem fruantur commodis, iisdēq; casibus obnoxii sint. [Vngar. *késsue eskü'ttek, meg átkoztatot*.] Cæsar 3. bel. Gall. Atque in ea re omnium nostrorum intentis animis, alia ex parte oppidi Adcantuannus, qui summā imperii tenebat, cum sexcentis devotis, quos illi *Soldurios* appellant; quorum hæc est conditio, ut omnibus in vita commodis unā cum his fruantur, quorum se amicitiæ dediderunt.

Devoto, as, pen. prod. act. p. frequētativum. [ἀναθεματίζω. Polon. *Ofiaruie*. Vng. *Gyakran szentelem, kötelezem*. Anglice, *To bind by vowe*.] Cic. in Parad. Quæ vis Coclitem contra omnes hostium copias tenuit in ponte solum? quæ patrem Decium, quę filium devotavit, ac immisit in armatas hostium copias?

Devotorius, a, um, adjectivum. [ὁ τῆς κατάρας, ὁ ἀναθεματικός. Gall. *Par lequel on se voüe, oblige ou dedie*. Ital. *Cosa d'innocatione*. Germ. Das zu dem verfluchen gehört. Hispanice, *Cosa para ofrescer*. Pol. *Dooffiaru przynaleząca*. Vngar. *Szentelesre, kötelezésre való*. Angl. *By the which one voweth and bindeth him by vowe*.] ut, Carmina devotoria, apud Liv. & Macrobium, quibus homines, urbesque devoventur: ut de tribus Deciis legimus, qui seipsos pro salute patriæ Diis Manibus devoverunt.

Devotio, f. t. Dedicatio, consecratio. [חֵרֶם *chérem*. κατάρα. Gall. *Dediement, obligation à mort, vœu de mettre & employer la vie*. Ital. *Voto de gli antichi al diavolo, innocatione diabolica*. German. Verfluchung / ergebung dem Teufel mit fluchen. Hispan. *Ofrescimiento, hechizos*. Polon. *Oddanie sawego żywota, obiecanie, offiarowanie*. Vngar. *Atok alat valo köteleszes*, (item) *Abstatus szentség*. Ang. *A vowe or solemne promise, a geuing or bequeathing to death, a curse*.] Sueton. in Calig. Lenis adeò & innoxius, ut decreta sua rescindenti, non priùs succensere in animum induxerit, quàm veneficiis quoque & devotionibus impugnari se compertisset.

¶ Hæc de-

¶ Hę devotiones tales erant quales diræ fuerunt apud priscos, quæ talem habere potestatem credebâtur ut nemini fas esset, qui in eas incidisset, evadere. ¶ Inter carmina magica duo erât apud majores maximæ religionis, quorum altero, dii tutelares urbium evocabâtur ab hoste victore, ne deos captivos ducere viderentur: altero devovebant: id est, morti dedebant hostium exercitus, & singula interdum capita eorum qui se trâderent iræ numinum pro salute aliena: quale fuit carmen Deciorum qui se pro patriæ salute devoverunt.

Dēūro, is, etc, act. t. Vro. [שרף saráph בער bihér להט lihát. καίω, ἀποκαίω. Gallice. Brusler. Italice. Abbrusciare. Ger. Abbrennen. Hispan. Quemar. Polon Palic. Vng. Meg égetem. Ang. To burne.] Liv. lib. 9. bel. Maced. M. Aemilius alter Consul agros Ligurum, vicosque qui in campis aut vallibus erant, ipsis môtes duos Ballistam Suismontiumque tenentibus deussit, depopulatusque est. ¶ Deurere morsu dicitur serpens, vel afflatu quum inflammat. Senec. lib. 1. de Clem.

Dēūstus, deusta, deustum. [שרוף saruph. κατακαυθείς. Gallice. Bruslé. Ital. Abbrusciato. German. Abgebrennet. Hisp. Quemado. Pol. Spalony. Vng. Meg egettetet. Angl. Burned.] ut, Mons deustus. Tacit. lib. 4. Pars Circi deusta, ibidem.

Dĕūs, m. f. [אלוה eloáh. Θεός. Gall. Dieu. Ital. Dio, Idio. Germ. Gott/oder Gut. Belg. Godt. Hispan. Dios. Pol. Bog. Vngar. Isten avagy Isten. Ang. God.] unde deducatur, varie exponi solet. Nam alii ἀπὸ τοῦ δέους: hoc est, à timore: quod primos in orbem deos (si tam impiam sententiam referre fas sit) timore credebant invexisse. In qua etiam sententia Papinius fuisse videtur, quum ait: Primus in orbe Deos fecit timor. Cicer. de Arusp. resp. Quis est tam vecors, qui aut quum suspexit in cœlum, deos esse non sentiat? Idem 1. de Legib. Nulla gens est neque tam immansueta, neq; tam fera, quæ nô etiamsi ignoret qualem habere deum deceat, tamen habendum sciat. Alii rursus deducunt à dando, quòd omnia à Deo proveniant tanquam bonorum omnium fonte, & ipse det esse, & persistere omnibus. Alii à Greco verbo δαίω, scio, nosco, quòd Deus sciat omnia, & quòd omnia sint nuda in conspectu ejus. Alii à Θεός, litera tenui mutata in aspiratam, & o in u mutata, unde dicimus Latinum Deus. Alii denique ab Hebræo nomine שדי Dai potens, sufficiens, unde Saddai Deus omnipotens, sive sibiipsi sufficiens, quòd scilicet seipso sit contentus, nulla re indigeat, sed sufficientiam omnibus solus largiatur. Videtur autem nô parva dignum côsideratione quod apud omnes ferè gentes & linguas, nomen Dei quatuor tantùm constet & scribatur literis: Nam apud Hebræos vocatur יהוה Iehova quatuor solummodò literis. Apud Chaldæos quoque similiter quatuor literis אלוה Eloha. Apud Syros quoque אלוה Eloha. Apud Aethiopes אמלן Amlan. Apud Assyrios אדד Adad. Apud Græcos Θεός. Apud Aegyptios Θωύθ. Apud Persas Σύρε. Apud Latinos Deus. Apud Italos Idio. Apud Hispanos Dios. Apud Gallos Dieu. Apud Germanos & Anglos Gott vel God. Apud Magos Orsi. Apud Polonos Boog, à Bogi: hoc est, time. Apud Dalmatas & Illyricos Bogi vel Boog. Apud Mahumetanos priores qui & Saraceni dicti sunt, Alla. Apud Turcas posteros Mahumeti, Alla. Apud gentes in mundo (ut vocant novo) reperto Zimi. Apud Valachos Zeul. Apud Zingenos Odel. Apud Vngaros quoq; si originem spectes nomen Dei quatuor tantùm constat literis: dicunt enim reverenter Isten, quod nomen etsi in specie quinque literis constare videatur, revera tamen si originem spectes, constabit tantùm quatuor: descendit enim vox Vngarica ab Aoristo secundo ἔστιν verbi ἵστημι, Subsisto, per me ipsum sto, ubi quatuor tantùm literis, aoristus secundus scribitur. Duæ ergo literæ in nomine Vngarico positę s & t unica hac sigmatita ς apud Græcos comprehenduntur: unde ratione originis etiam Vngaricum nomen quatuor literis scribi debet hoc modo Iςen. Cùm itaq; nomen Dei apud omnes gentes τετραγράμματον sit, supponimus Deum vocari, qui unica sit essentia, & tres in unica essentia realiter subsistentes & distinctæ personæ.

Dĕĭtās, f. t. Quæ & divinitas dicitur. [Θειότης, θεότης. Gall. Divinité, deité. Ital. Divinità. Germ. Gottheit. Hisp. Divinidad. Pol. Bostwo. Vng. Istenseg. Ang. The deitie or godhood.] Aug. lib. 7. de Civ. Hanc divinitatem, vel (ut sic dicam) deitatem: nam & hoc verbo uti, jam nostros non piget, ut expressiùs è Græco transferant quod illi θειότητα appellant.

Dĕum & Dīvum quidam indifferêter accipiunt. Alii verò Deos volunt perpetuos esse: Divos verò ex hominibus factos. τοὺς ἐκ τῶν θνητῶν μεταβαλόντας. Et licet Deus definiri nequeat, tamen ita describi potest, Deus est mens universi, vel, Deus est animus per immensas mundi partes, omnemq; naturam commeans, atq; diffusus, ex quo omnia quę nascuntur animalia vitam capiunt. Vel, Deus est infinita mens quæ per seipsam movetur. Speusippus philosophus, sic ait: Deus vivens immortale, per seipsum ad bonum sufficiens, essentia sempiterna, ipsius boni causa. Deus penetralis dicebatur, qui intra conseptum domus cujusque colebatur: à nonnullis Iupiter Ercius dictus, ἑρκεῖος. ¶ Deus ex improviso apparês, Θεὸς ἀπὸ μηχανῆς ἐπιφανείς. In eos dicitur, quibus in rebus perplexis, præter spem exoritur aliquis qui salutem adferat, negotiique difficultatem expediat. Sumptum est à consuetudine tragœdiarum. Huc allusit Cic. 1. de Nat. deor. ex Platonis Cratylo. ¶ A' Deo ficti quadam adagii forma à Cic. dicuntur qui vehemêter ad aliquid natura côpositi sunt. ¶ Cum Deo quisque & gaudet & flet, σὺν θεῷ πᾶς καὶ γελᾷ καὶ ὀδύρεται. Admonet adagium, rerum humanarum celerem esse commutationem, neq; in nobis situm, ut res perpetuò secundæ sint: verùm utcunq; fortunæ libitum fuerit, ita vel secundis rebus attollimur, vel adversis affligimur, cū Deo fit. Græcis, quod fit favente numine: contrà, Sine Deo, quod abiq; Deorum favore. ¶ Nullius indigens Deus, ἀνενδεὴς ὁ θεός. Admonet parœmia nullum esse mortalium tam absolutum, in quo non aliquid desideretur: unum esse Deum undequaq; perfectum. ¶ Diis hominibus plaudentibus. Proverbialis est hyperbole, pro eo quod est fœliciter atq; auspicato. Cicer. ad Quint. fratrem. ¶ De Deo sic Plato dicebat, ut refert Apul. de dogmat. Plat. in pr. θεὸν εὑρεῖν μὲν ἔργον, φράσαι δὲ ἀδύνατον: Id est, Deum quidem invenisse haud facile est: intellexisse autem impossibile. ¶ De Deo uno, & trino piè differenter lege Cassiod. lib. de anima cap. 16.

Dĕā, æ, fœm. Vide suo loco.

Deustīcæ: id est, crematæ, tostæq; in primis. Col. lib. 6. cap. 17.

Dĕūtĕrĭă, pen. lon. [δευτερίας. Gall. Vin de despense, vin tiré du pressoir où il y a de l'eau. Ital. Secondo vino, acquarolo. Germ. Lauer Wein / wann man uber die außgetruckten treber oder traubenkamm wasser schüttet/von welchem schon der gut Most kommen ist. Lauten. Hisp. El aguapie, vino de despensa. Polon. Wino podlejsze, kiedy prasowe polewaia woda winnich il odym. Nostri itidem Tajbier quasi tenuem illam cerasiam appellarent. Vngar. Lore, seger. Ang. A weak or seconde wyne.] à Græcis dicitur vinum aqua mistum, quod & à Latinis dicitur secundarium: nam δεύτερος secundum dicitur. Fit ex maceratis aqua vinaceis post mustum acinis expressum.

Dextans, m. t. dextantis, decem unciæ dicuntur, quum scilicet assi deest sextans: sicut deunx, quū assi una deest uncia. Autor Festus. Col. lib. 5. cap. 1: Pars dimidia & tertia, vigintiquatuor millia: hoc est, dextans, in quo scrupula CCXL. [Germ. Eins dings zwen drittheil unnd ein halben drittheil / im gewicht zwentzig unz oder ein zehendtheil von 12. theilen.]

Dextĕr, dextri, vel dexteri, dextra, dextrū, vel dextera, dexterū. Quod est ad manum sive latus dexterum. [ימין jamin. δεξιός. Gall. Dextre, adroit & habile. Ital. Destro, atto. German. Recht. Belg. Oprecht. Hispan. Dextro, ò derecho. Polon. Prawy. Vng. Iob kéz felöl valo. Ang. That is on the right hand, handsome, apt.] Virgil. 5. Aen. Quò tandem mihi dexter abis? Dextrum cornu, & sinistrum in acie tenere, Liv. 3. ab Vrbe. Ovidius 2. Metam. Signaque sex foribus dextris, totidemq; sinistris. ¶ Interdum ponitur pro aptus, côveniens, agilis: quæ significatio inde tracta est, quòd dextra manus agilior sit & promptior sinistra. Stat. libr. 3. Syl. Signa frænatæ moderatus alæ Castore dextro. ¶ Aliquando etiam dexter dicitur prosper. Virgil. 8. Aeneid. Et nos & tua dexter adi pede sacra secundo. Persius. ô si Sub rastro crepet argêti mihi seria, dextro Hercule. Quintilianus in Procem. l. b. 4: Adsit Domitianus dexter ac volens. Ovid. 1. Fastor. Dexter ades ducibus.

Dextĕrĭŏr, comparativus. [δεξιώτερος, δεξιτερός. Polonice, Prawiczy. Vngarice. Iob kéz felöl valo.] Ovid. 2. Metamorph. Nec te dexterior totum declinet ad anguem. Varro 2. de Re rustic. cap. 5: Siquidem si mas est in dexteriorem partem abit, si fœmina in sinisteriorem.

Dextĕrĭtās, f. t. Aptitudo. [δεξιότης. Gall. Dexterité, habileté, bienséance. Ital. Habilità, attitudine, destrezza. Germ. Geschicklichkeit alle ding mit vortheil anzugreiffen. Hisp. Habilidad, atavio, destreza de la mano diestra. Polon. Prętkość, ochota. Vngar. Alkalmatosság. Ang. Ablenesse in doing any thing aptnesse, dexteritie.] Liv. 7. bel. Maced. Multa in eo & dexteritas & humanitas visa. Idem 8. bell. Pun. Tanta autem inerat comitas Scipioni, atq; ad omnia naturalis ingenii dexteritas, &c.

Dextĭmum, & Sinistimum antiqui dicebant. Varro ἀπὸ λέξεων, Primo compito dextimam viam munit Epicurus. Salust. in Iug. Sylla cum equitatu apud dextimos, in sinistra parte A. Manlius cum funditoribus & sagittariis.

Dextĕră, f. p. vel Dextra manus. [ימין jamin. δεξιά. Gall. La main dextre ou le costé dextre. Ital. Man destra. Germanice. Die rechte hand. Hispanice, La mano derecha. Polon. Prawa ręka, prawica. Vng. Iob kéz. Ang. The right hand.] Virgil. 2. Aen. si Pergama dextra Defendi possent, etiā hac defensa fuissent. ¶ Et quoniā dextra validior est sinistra, vel quia supplicâtes & miseros quibus favemus dextera erigere solemus, Dare dexterā & porrigere, pro auxiliū prestare ponitur. Cic. post red. Mihi fidē dexteramq; Consularē porrexit. Virg. 6. Aen. Da dextrā misero, &

est, pressa auxilium. ¶ Dextra se antiqui venerabantur, per dextram iurabant, tanquam fidei sedem, & virtutis ministram. Vnde & hodie consuetudo remansit apud Germanos, ut se mutuò salutantes dextrâ porrigant. Dextra (inquit Servius) Numa Pompilius Fidei cõsecravit. Cic. 11. Phil. Dextræ quæ fidei pignus esse solebant, perfidia tuus & scelere violatę Terẽt. And. Quod ego per hanc te dextram oro, & genium tuũ, Per tuam fidem, &c. Cic. pro Dejot. Per dexteram istam te oro, quã regi Deiotaro hospes hospiti porrexisti. ¶ Ne cuivis dextram injecerimus, nimis ignaros admittimus. Hoc est, ne temerè quęlibet in familiaritatem admittas, sed diligas quem diligas.

Dĕxtĕlla, æ f. p. diminutivum. [Pol. Prawarączka. Vng. Job kezbe.] Cic. Attic. lib. 14. Quintus frater, ut scribis, est dextella: pertinet igitur quod volemus facilè auferemus.

Dĕxtĕ, adverbium. Fœliciter, aptè, & cum quadam dexteritate. [Ital. Gall. Dextrement, avec bon heur. Ital. Destramente, felicemente. Ger. Glücklich. Hisp. Bien aventuradamente, y con destreza. Polonice, szczęśliwie. Vng. Alkalmatosan, mégyünal. Ang. Prosperously, with good luck.] Livius 1. ab Vrbe: Notitiaque cum hospitis apud regem, liberaliter dextereque obeundo officia, in familiaris amicitiæ adduxerat jura. Horat. 1. Serm. Satyr. 9: Nemo dexterius fortuna est usus.

Dĕxtĕrĕ, n. t. ornamentum dextræ, commune viris & mulieribus. [Vng. Mely ekszére.]

Dĕxtĕ, dicuntur Equi, maximè bigarii. [Vngar. Tarkaló, hámsó.]

Dĕxtĕo, as, ad. p. Est equos bigarios jungo. [Polonicè. Napatrzmy mnie. Vngar. Lovat be fogok.] Valla de Dona. Conduxit videtur accepisse pro eo quod dicimus, Equum à dexteo ducere. Triumphasse (inquit) putas Cęsarem, quoties prodiit, ut nunc solet Papa præcedentibus equis albis, quos thuno funali dextrant?

Dĕxtĕ kĕ, verbale, f. t. Solinus: Tarpeium Iovem terna dextra fulcivit.

Dĕxtŏcherium. [Gall. Bracelet d'or. Ital. Monile, braccialetti d'oro. Germanicè, Ein armgerd an den Weybern. Hispan. Cadena de oro en pande al brazo de la muger. Pol. Manelle. Vng. Karĕkszito, karpereg. Ang. A bracelet of gold.] Muliebre brachiorũ ornamentum, quod ex auro in anuli lati formam, gemmis pretiosissimis integebatur. Iulius Capitol. scribit Maximinum pollicem habentem vasto, ut uxoris dextrocherio uteretur pro anulo. Vide Callum Rhod. lib. 8. cap. 13.

Dĕxtrŏrsum, & Dextrorsus, adverbia, significãt, versus dextram partem. [Ital. Gall. A costè dextre, da costè droite, à dextera. Ital. Verso manoditra. German. Auff die rechte hand / gegen der rechten seiten hinaus. Hispan. Hacia la mano diestra. Pol. Na prawą stronę. Vng. Jobb felé. Ang. Towards the right side or hand.] Cicero 1. de Divin. Dextrorsum orbem flammeum. Plin. libro 24. cap. 19. Efficacissimum remedium esse ajunt, si tres quoque tum nationum homines perungant dextrorsus. Horatius 2. Serm. Sed dextrorsum abit.

Dĕxtrŏrsŭm, adverb. Ejusdem significationis est cum superiore, versus dexterã. [Vng. Job felé.] Plaut. in Curc. Deos salutas, dextrorsum censeo. Idem in Rud. Sed dextrorsum adversa, it in malam crucem.

D ante I

DIC Ianotis antiquorum, dictator. D I G. M. dignus memoria virtutum. D I E B. diebus. DIL. Dilectus, vel D I L E C T I S. dilectissimus. D. I. L. I V. A. de isto lapide invenies aurũ. D. I N. M. A. dis inferis maledictis vel Malis, vel dari jussit. D. I M M. dis immortalibus. D. I M. S. diis immortalibus sacrũ. D. I P S. dis ipsis. D I V. B B. dilatum vinũ biberat. D. L. dat laudes, vel dicitur locum, do legem vel dono legavit, vel dico legem. D I. dirigo. D I. de loco. D. C. D. P. dies cum dedit publicè. D I. S. dis Ianibus sacrũ. D. M. dis manibus, vel domus mortuorum, vel dis maximis, vel divos maces. D. M. dolum malũ, vel dubium malũ, vel donavit monumentum. D. M. A. Deo magno æterno. D. M B. M. F. dis manibus bonę memoriæ, dolo malo fecit, vel bene meritibus fecit. D. M. F V. C. dolo malo, fraudisve causa. D. M. L. de male loquẽtibus. D. M. M. dis manibus Maviorũ. D. M. S. dis manibus sacrũ dormientibus, vel dormunt mortui securi. D. M. S. C. S. R P. T. D E I N V. C. S. dies malus sequitur eras, si ruperes tonitrua deinvenies cunctos. D. M. S. C. P. dies malus sequitur eras pejus. D. N. Dominus noster. D N. dominus D. N. G. diutius non gaudebit. D. N. M. Q. devoto numini majestatique D. N. P. F. S. de numerata pecunia facies sacram. D N N. Domini.

Di & Dis, præpositiones ejusdem significationis sunt: quia semper inseparabiles sunt, & in compositione solùm reperiuntur. Componitur autem di cum dictionibus incipientibus à d, ut deduco: g, ut digero: l, ut diluo: m, ut dimitto: n, ut dinumero: r, ut diruo: t, ut diverto: & ubique producitur, nisi in dirimo, & disertus. Dis verò modò negationẽ denotat, ut difficilis, dissuadeo: modò diversitatẽ, ut dissideo: modò divisionem, ut dissecio, disjungo. Modò significat valde, ut discrucior, discutio, discupio. Modò varię, sive in diversas partes, ut disponeo, disseminio. Quandoque malè, ut disperco, male pereo. Componitur cum c, ut discumbo: f, ut diffundo, ubi mutatur in f, euphoniæ causa: p, ut disputo: q, ut diliquitur, ut disrumpo: s, ut dissimulo: t, ut disturbo: i, consonante, ut disjungo.

Diăbathrŭm, æ, διάβαθρον. Genus solearum Græcarum, inquit Festus. Diabathrarius, qui soleas hujusmodi cõficiebat. Plaut. in Aulul. Propolæ, lintrones, calceolarii, sedentarii, sutores, diabathrarii, solearii, &c. Est enim Diabathra Græcis scala nautica per quam in navem conscenditur.

Diăbētēs, [διαβήτης. Pol. Rura modna. Vng. Csatorna.] Dictio est Græca, quam transitum transferre possumus, ἀπὸ τοῦ διαβαίνειν: unde pro siphone accipitur, per quem aqua defluit. Colum. libr. 4. cap. 10. de vite loquens: Naturali enim spiritu omne alimentum virentis, quasi quædã anima per medullam trunci quasi per siphonem, (quem diabetem vocãt mechanici,) trahitur in summum. ¶ Accipitur etiam pro quodam renum morbo, maximam & penè inextinguibilem inducens sitim: unde & dipsacon appellant: nonnulli etiam florem urinæ, propterea quòd ægri semper sitientes, subindeq; bibentes, statim etiam reddant quod biberint, à qualitate sua non mutatum. Vide Galenum de locis affect. lib. 6.

Diabŏle, διάβολος. Latinis criminatio cum reo nihil sciente, nedum ad contradicendum admisso soli delatori fides adhibetur. Fuère indicat Alciat. qui hanc vocẽ reponendam existimaverunt in l. natural. de verb. sign. sed refragante sensu.

Diăbŏlŭs, m. t. [שטן satan. διάβολος. Ger. Ein Lesterer / Teufel. Polon. Potwarca. Vngar. bodog.] Latinè calumniator dicitur. διάβολος, calumnia: διαβάλλω, criminor.

Diacăthŏria, id muneris est, cùm Imperator privatis fundis concedit, ut purgentur: διαβαθαρίζω enim idem est quod purgo. Purgatio ipsa, καθαρμὸς & καθαρσία dicitur. Alciat. in l. quicunq; C. de Om. agro deser. lib. 11.

Diacăměron: id est, ducens hominẽ de morte ad vitam: sic enim Nicolao placuit interpretari, de quo etymo ipse viderit.

Diacipreprŭs, ex stercore capriino medicamen.

Diacatanthŏs, compositionem & usum lege apud Gal. lib. 5. de Valetudine tuenda.

Diacheton. Spina est, magnitudine arboris modicę, flore rosæ, cujus radix unguẽtis expetitur: qui alio nomine aspalatus appellatur. Plin. lib. 24. cap. 13: Est spina sylvestris frutex humilior atq; spinosus in Nysiro & Rhodiorũ insulis, quem alii erysisceptrum, alii adipsarbcon, sive dipsacon, sive diacheton vocant. Quo tamen in loco eruditi malunt legere diaxilon, quæ nomenclatura etiam à Dioscoride huic frutici tribuitur.

Diăcodĭŏn, n. t. [διακώδειον. Ger. Ein saft auß Magsamel gemacht.] Medicamentũ quod ex capitibus papaveris fit. Plin. l. 20. c. 18.

Diăcŏnŭs, m. t. [משרת mescharath. διάκονος. Gal. Diacre. Ital. Ministro. Ger. Ein diener / oder hoffer. Hisp. Diacono, el que ministra à otro. Pol. Diąk, item katechista. Vngar. Egyházi szolga kiszlan. Ang. A deacon.] Est minister, à διακονεῖν ministro: quo cognomine Mercurius appellatus, fuit, quẽ communẽ esse voluerũt, deorum tum superorum, tum inferorum ministrum.

Diacostĭum, à costo radice dicta confectio, apud Nicol. in Antidotario.

Diăcŏpi, [τὰ διακόπια. Polon. Rów. Vngar. Folyamat árkolása.] Incisa, sive incilia: id est, aditus in aggeribus Nili patefacti per quos in árvum fluere aqua possit. Vlp. l. pen. de extraord. crimin. Commata etiam & Diacopi qui in aggeribus fiunt. Hotoman.

Diacrŏmmium, [διακρόμμυον. Vngar. Hagymaból csinált vacsoráj.] Medicamentum ex cæpis. Nam Græci τὸ κρόμμυον cæpum vocant. Apud Gal. in Comment. in lib. Hæresẽ legitur Diacrosimos, sed mendosè.

Diăctŏr, m. t. [διάκτορος. Pol. Gonec, posyłod poselniec. Vng. Kĕvet.] quasi intercurrens, quod nomẽ datum est Mercurio, quem deorum internuntium Poëtæ finxerunt.

Diădēma, penult. prod. n. t. Apex, insigne regis. [צניף tsaniph מצנפת mitsnepheth עטרה atarah כתר chether διάδημα. Gal. Vn diademe, qui estoit vn certain tresquenvelt en gatainture de chef de Roy ou Royne fait de pourpre par entre lassemes. Italicè, Diadema. Germanicè, Ein hauptzierd der Königen / war vor zeiten ein binden auß Purpur. Hispanicè, Corona real. Polon. Krolewskiej głowy nakrycie, jakoby z blada purpury muszlen korona. Vngaricè, Korona. Anglicè, A diademe a crowne of a prince.] Gestamen capitis, regum insigne, καὶ τὸ διαδεῖν: hoc est, à circunligando. Erat enim fascia quædam, qua caput circunligabatur. Cicero 2. Phil. Diadema ostendis, geminus toto foro. Plinius lib. 11. cap. 16: Regibus apum in fronte macula quondam diademate candicans.

Diădēmātŭs, Diademate ornatus: [διαδεδεμένος, ὁ ἔχων διάδημα. Gallicè, Qui a le diademe sur la teste. Ital. Chi ha in capo la diadema. Germ. Der ein solche hauptzierd trägt / getrönt.

Hispan.

Hispan. *El que tiene tal corona sobre la cabeça.* Polon. *Koronowany.* Vng. *Koronas, koronowany.* Ang. *That weareth a crowne on his head.*] ut diadematus Apollo. Plin. lib. 34. cap. 8.

Diadochos, διάδοχος, Gemma beryllo similis. Plin. lib. 37. ca. 10: Apud Athenienses autem Diadochi dicebantur, οἱ πεντακόσιοι: hoc est, quingenti viri, quorum consilio de rebus publicis privatisq; statuebatur: ita dicti quasi successores, ad differentiã Areopagitarũ, quorũ perpetuus erat magistratus. διάδοχος enim inter cætera significat succedo, & vices alterius excipio.

Diatragantum, à Dragacantho confectio pectoralis, apud Nicol.

Diæresis, is, f. t. διαίρεσις, Apud Grammaticos figura est, qua una syllaba in duas dividitur: ut apud Horat. Nunc mare, nunc silvæ: ubi dictio dissyllaba sylvæ, dividitur in tres syllabas. Sic Aulai, Pictai, pro aulæ, pictæ. Nomen autem habet diæresis ἀπὸ τοῦ διαιρεῖν, quod est dividere: unde & Latinè divisionem vocare possumus.

Diæta. Locus in quo cibus sumi solebat, cœnaculum, cœnatio. [δίαιτα, δίαιτα. Gal. *Lieu pour boire & manger.* Ital. *Stanza in alto da mangiarui.* Germ. Ein Saal in dem man isset, ein Lauben oder Sommerhaus. Hisp. *Parte de la casa que se mora parna beuer y comer.* Polon. *Sala.* Vngar. *Ebédlő hely.* Ang. *A dies or place for eating or drinking.*] Plin. in Epist. Ex triclinio in diætam sive cœnatiunculam transitus. Idem. Hic turris erigitur, sub qua diætæ duæ, totidemque in ipsa: præterea cœnatio, quæ lætissimum mare, longissimum litus, amœnissimas villas prospicit: Dicta diæta ἀπὸ τοῦ διαίτου: hoc est, à convivijs quæ in ea peragebantur. Quanquam Varro Latinam vocem esse existimat, ita dictam quòd in ea per diem ederet. Lampridius in Heliogabalo, zetiã appellat, ἀπὸ τοῦ ζῆν, quòd in ea hilarius viveretur. Plin. Iun. etiã zeraculam. ¶ Sumitur item diæta pro victus ratione, & præscripta vivendi formula. [δίαιτα. Gall. *Diete, regime de viure.* Ital. *Governo di viuer regolatamente.* German. Ein gewisse ordnung so einer in essen vnd trincken teglich hattet. Hispan. *Dieta, regla de bien biuir.* Polon. *Pewne stanowienie, krore wpicin i wiadlie zachowuie.* Vngar. *Az ételbe bizonyos, szabos régula szokta.* Ang. *Diete.*] Vnde διαιτᾶν verbum Græcum, quod est certa victus ratione utor. Et diatetice, διαιτητικὴ, medicinæ pars, quæ victus ratione medetur. Apud Græcos sumitur pro loco quo arbitri ad judicandum conveniunt: unde & διαιτᾶν, judico ut arbiter. ¶ Alia vita, alia diæta, ἄλλος βίος, ἄλλη δίαιτα. In eos quadrabit qui commutata in melius fortuna pariter & vitæ rationem moresque commutant. Translatum ab iis qui lautiùs incipiunt vivere, ubi res lautior obtigit.

Diætarii, Servi in diæta servientes. [διαιτητοί. Gall. *Serviteurs de chambre ou qui servent la viande sur table.* Ital. *Servitori nel cenacolo.* German. Tischdiener. Hispan. *Servidores que sirven à la mesa.* Pol. *Sługi stoł ewi.* Vng. *Asztal bor szolgálok.* Ang. *Which serveth in the diet place.*] Horum meminit Vlpian. de fund. instr. ¶ Diætarii fures à Inreconsultis dicuntur, qui in aliena cœnacula furandi gratia se dirigebant, quos Vlpianus scribit plus quàm fures esse puniendos. Itaq; aut ad tempus relegandos, aut in opus publicum dandos, aut fustibus cædendos. Titul. de injuriis & famosis libel. l. Sacculari.

Diæreteæ, [דיירים *pedibus diæretæi.* Gall. *Arbitres, juges arbitres.* Ital. *Arbitri.* Germ. Schiedleut. Hispanicè, *Iueces arbitraiios.* Polon. *Rozjemcie.* Vngar. *Kbeberek, szerbeu.* Ang. *Arbiters iudges.*] Latinè appellantur arbitri, ἀπὸ τοῦ διαιρεῖν, quod est arbitri officio fungi.

Diætetica, [διαιτητικὴ. Gall. *Celle partie de medicine qui guarit par diete & regime de viure.* Ital. *Medecina che sana c' al gouerno della vita.* Germ. Ein ordnung vnnd regiment so man in Essen vnnd Trincken braucht zur erhaltung der gesundheit. Hisp. *Medecina de dieta.* Pol. *Pewna miara wiadlie y wpicia.* Vng. *Az ételbe regula szabas, diétaual gyogyitó orvosság.* Angl. *A parte of medicine that healeth by diete.*] medicina dicitur quæ victu medetur, teste Celso libro 1. in Proœmio, nempe quæ ex moderata victus ratione sanitatem tuetur: vulgus, *regimen* vocat.

Diagalanga, ex galanga confectio.

Diaglaucion, Genus collyrii, ex glaucio herba temperatum. Plin. lib. 27. cap. 10.

Diagonios, διαγώνιος, Lineæ genus est quam Latini nonnulli angularem vocaverunt, quòd ab uno angulo ad alterum perducatur. Vitruv. libr. 6. cap. 3: Tertium, *inquit*, uti latitudo in quadrato paribus lateribus describatur, inque eo quadrato diagonii linea ducatur, & quantum spatii habebit ea linea diagonii, tanta longitudo atrio detur.

Diagramma, atis, n. t. [διάγραμμα. Pol. *Napis.* Vng. *Kiirat irtmánya.*] Græcis *inscriptionem* vel *titulum libri* significat. Item decretum, formulam, vel edictum in scripturam redactum. Item Geometricam figuram, sive ea triangularis fuerit, sive quadrangularis, aut alterius formæ, cujusmodi apud Euclidẽ demonstrãdi causa non paucæ extant. Vnde & Diagrammata Chaldaica quodã in loco à Plutarcho appellantur, quę vulgò *Prognostica* vocantur. ¶ Est etiam diagramma perscriptio & breviarium, quo ddam in publicis collationibus fieri solitum, ut ex censu tributa conferantur. Cic. in Verrem, Scripturam vocat. ¶ In musica item diagramma vocatur mensurarum proportio notis quibusdam descripta. Vitruv. libr. 6 cap. 1: Vnde diagrammatic musico, medianę vocis habent sonitum, &c. Reliqua vide in Budæi Commentariis. Nam ad Latinum dictionarium parum conducunt.

Diagraphice, hujus diagraphices, pen. corr. διαγραφική. Plin. libr. 35. cap. 10: Et hujus autoritate effectum est, Sicyone primùm, deinde & in tota Græcia, ut pueri ingenui ante omnia diagraphicem: hoc est, picturam in buxo docerentur, receptaque ars ea in primum gradum liberalium. διαγραφή. Deleptio, antiquatio & peremptio rei cœptæ vel jam peractæ.

Diairis, ab iri confectio, apud Nicol. scripta [Ger. *Confiture blanca* Gilgen.]

Dialacca, ab Lacca sic dicta, apud Nicol. in Antid.

Dialectice, f. p. διαλεκτική, Ars disserendi, cujus finis est verũ falso discernere: ita dicta ἀπὸ τοῦ διαλέγεσθαι: hoc est, à disputando. Cicer. in Topic. Iudicandi enim vias diligenter perspicere, sunt ea scientia quam dialecticen appellant. Idem 4. Academ. Dialectica veri & falsi quasi disceptatrix & judex. De hac vide lege Ciceronem ad Brutum. ¶ Dialectica, Diog. Laërt. in vita Platonis: Dialectica (*inquit*) est disputandi ars, per quam aliquid aut probamus, aut improbamus, ex interrogatione & responsione differentium.

Dialecticã, orum, plur. num. gen. neut. Cic. Attic. libr. 14. Hortabans apud Vestorium hominem remotum à dialecticis, ut arithmeticis satis exercitatum.

Dialecticè, adverb. διαλεκτικῶς, Cic. 1. Acad. Multa adeò in intima philosophia, multa dicta dialecticè, &c. Quintil. libr. cap. 10: Orator etiamsi rarò, non tamen nunquam prodit dialecticè.

Dialecticus, tici, m. f. substant. διαλεκτικὸς, Qui tractat dialecticam. Cic. in Orat. Disputandi ratio, & loquendi, dialecticus sit: oratorum autem, dicendi & orandi. Idem 4. Acad. Quidlibet verum, aut falsum, dialecticus judicabit.

Dialecticus, a, um, adject. Quod pertinet ad dialecticam: Dialecticæ captiones, apud Cicer. 2. de Finib. Disputationes dialecticæ, Quint. lib. 5. cap. 14.

Dialectos, διάλεκτος, Linguæ alicujus proprietas, quodlicet unaquæque lingua peculiare habet, & à cæteris diversa. Vnde quinque dicimus esse Græcorum dialectos, Atticam, Ionicam, Doricam, Aeolicam, & Communem.

Dialexis, is, f. t. διάλεξις. Latinè disputatio.

Dialeucon, n. f. [διαλευκὸν. Polon. *Szafran biał.* Vngar. *Safrány.*] Croci sativi genus, in medio candidum: unde & nomen accepit. Plin. lib. 21. cap. 6: Est & per se genus sativi, candidissimum, vulgò, quum sit medio candidum, *dialeucon* vocat.

Diallage, f. t. διαλλαγή, à nostris transfertur *Combinatio.* Figura est quum plura argumenta ad unum effectum dedumuntur. Quintil. lib. 9.

Dialoes, medicamenti confectionem lege apud Galen. de Tuenda valetud. lib. 3.

Dialogus, gi, m. f. [διάλογος. Gall. *Dialogue, disputes entre quelques vns, deuis entre personnes, oraisons par personnages.* Ital. *Dialogo è opera doue due è piu persone parlano insieme disputando alcuna cosa.* Ger. Ein Gesprech. Hisp. *Libro, è tractado, en donde se conuersa, o algunas personas que disputan, ò hablen juntamente.* Pol. *Rozmowa, dialog, wiedzy dwiema albo trzema.* Vngar. *Ket vagy több beszélgetés, vetekedés, (avagy) beszédlés.* Ang. *A dialogue, a comunication and talking betweene many or diuerse persons.*] Sermocinatio sive disputatio, duorum vel plurium interrogationem mutuamque responsionem continens, ἀπὸ τοῦ διαλέγεσθαι, quod est disputare, sive sermocinari. Quintil. definit dialogum ex interrogatione responsioneq; compositum, de re quæ vel Philosophiam, vel Reipub. partes attingat disputans, cum apposita verborũ personarumq; expressione. Cic. de Claris Orat. Quum disputatio est inter eos, ut est consentaneum dialogorum. ¶ Diog. Laërt. in vita Platon. defin. Dialogum: Est autem Dialogus (*inquit*) ex interrogatione & responsione compositus, de ea re, qua vel philosophiam vel Reip. partes attingat cum decenti & congrua expressione personarum quæ assumuntur, accurataq; compositione verborum.

Dialogismus, m. f. διαλογισμὸς, à Rufiniano refertur inter schemata διανοίας, quum scilicet quis secum rem aliquam meditans, tanquam cum altero colloquẽs, interrogat & respondet. Exemplum insigne est illud in Eunuch. Terent. Quid ergo faciam? non eam ne nunc quidem Quum accersor alteri? potiùs ita me comparem. Non perpeti meretricum contumelias? Exclusit, revocat, redeam? non, si me obsecret.

Dialeutenses. Pelagiæ ex purpuratum genere sunt, quę vulgò soli genere pascuntur. Autor Plin. lib. 9 cap. 37.

Dialyton, διάλυτον, Figura est quæ alio nomine asyndeton

ſive aſyntheton appellatur, qua plures dictiones, orationéſve ſine copula junguntur. Latinè diſſolutum dici poteſt. Tale eſt illud Virg. lib. 4. Aeneid. -ite Ferte citi flammas, date vela, impellite remos.

Diamanna, ex manna confectio apud Nicol.

Diamargariton, ex margaritis confectio cordalis apud Nicol.

Diāmētēr, pen. corr. m. ſ. [Διάμετρος]. Gall. *Vn diametre, vne ligne paſſant tout à travers vne figure de bord en bord.* Ital. *Linea che diuide qualunque vna figura.* Ger. Ein ſchnurſchlechte linien ſo die figur in zwey gleiche theil durchſchneidet. Hiſp. *Linea para partir igualmente vna figura, diametro.* Pol. *Linia ktora rozbiva przepina circul y wpoprzy.* Vn. *Hasznu kie file valoſzto linea (anagy) altalaſzto.* Ang. *A line going overthwartwardl that frome bordour to bordour, or margent to margent.*] Eſt recta linea, figuram qua longiſſimè patet eraquo tecans: veluti diameter orbis eſt linea, quæ ſic à ſummo ad imum tendit ad circulum, ut per centrum eat, definito Macrobio in Somn. Scipion. lib. 2. Sic in quadrangula diameter vocatur linea à ſuperiori lateris dextri angulo ad infeniorem lateris ſiniſtri perducta: hoc diſſentit ab Euclidis definitione. Latini dimetientem vocant: nam Græcis Διάμετρος & Διαμετρεῖν id eſt, à dimetiendo dicitur. Colum. lib. 6. Eſt area rotunda, cujus diametros habeat pedes ſeptuaginta. ¶ Vnde proverbialiter olim dicebatur ex diametro oppoſitis & diametro diſtare, ἐκ διαμέτρου, de vehementer inter ſe pugnantibus. Lucianus in Tyranno.

Diamones, mandragora, apud Dioſcor. lib. 4. cap. 59.

Diamoron, à moris Celſo dictum electuarium, & deſcribitur à Nicolao in Antid.

Diānœē, ſ. p. Mens, intellectus. [דעת *dāath*. Διάνοια. Gall. *Entendement.* Ital. *Mente, intelletto.* Ger. Die vernunfft oder verſtand. Hiſp. *Entendimiento.* Pol. *Rozum, domyſl.* Vng. *Eſz, elme, okoſag.* Ang. *The vnderſtanding.*] Vnde Figuras dianœas vocant Rhetores quæ ſenſum magis, quàm verba ſpectant. Quintil. lib. 1. figuras quæ lexeos, quæq; dianœas vocantur.

Diaolibanum, ex opiatis (ut vocant) electuarium, ac Olibano ſic inſcriptum à Nicolao compoſitorum conſarcinatore.

Diāpāſmā, atis, n. t. Διάπασμα. Ger. Ein gemengt puver von gutem geſchmack vnd trockner Natur / das man auff den leib ſtreicht / den ſchweiß zu vertrocken.] Inſpergimen liccis odoribus conſtans, ut ſcribit Plin. lib. 13. cap. 2. cujus præcipuus uſus eſt in coërcendis ſudoribus, ut marescant corpora à balneo: quanquam nō ob hoc ſolùm, verumetiam ad fovendam, vel laxandam, aut adhingendam aliquam corporis partem ſoleat adhiberi. Vide Marcellum Virgilium in Dioſcoridem lib. 1. cap. 21. Dicitur autem λὸ τὸ διάπασμα, inſpergo. Mart. lib. 1: Quid quod olet gravius miſſum diapaſmate virus?

Diāpāſon. Διὰ πασῶν, Muſicæ menſuræ genus, cōſtans ex diapente & diateſſaron: hoc eſt, ex quinq; tonis & duobus ſemitoniis minoribus. Qua de re vide Commentarium Macrobii in Somn. Scipionis.

Diapendion, à penidiis dictum, pectorale eſt medicamentū.

Diāpēntē, Διὰ πέντε, Muſicæ menſuræ genus, tribus conſtans tonis, & hemitonio minore. Vide Macrob. in Somn. Scipionis.

Diāphānum, pen. corr. n. ſ. [Διαφανὲς. Vng. *Tundöklö, világoſag.*] Latinè dicitur tranſparens, ſicut & cryſtallum, διὰ τὸ διαφαίνειν, quod eſt translucco. [Ger. Durchſichtig.]

Diāphōnĭā, ſ. p. [Διαφωνία. Vng. *Kulömbözö.*] Diſſenſio, diſcordia: Διαφωνεῖν, diſcordo, diſſono.

Diāphōrā, pen. cor. [מחלוקת *machalōkath*. Διαφορά. Gall. *Difference.* Ital. *Differenza.* Ger. Vnderſcheid. Hiſp. *Differencia.* Pol. *Roznica.* Vng. *Kulömbözö.* Ang. *Difference.*] Latinè differētia, ἀπὸ τὸ διαφέρειν, quod eſt differre.

Diāphōrētĭcī medicamenta, Διαφορητικὰ φάρμακα. A Latinis vocātur diſcuſſoria, quæ ſcilicet collectiones incipientes nō ad pus, aut ad ſaniē perducunt, (quod Græci vocant σκιρρώσεις) ſed ſine ſuppuratione aliqua diſjiciunt, & diſſolvunt. Id enim medici Διαφορέω appellant.

Diāphrāgmā, atis, n. t. [Διάφραγμα. Germ. Ein vnderſchlachtung, als fell im leib oder netze von einer ſeiten zu der andern zwiſchen dē eberen eingewenden / Hertz vnd Lungen / vnd zwiſchen den Nieren. Pol. *Przepona ktora ſerce y płuca dzeli od matrob y y filiczyony.* Vn. *Agyék hártya.* Ang. *The midriffe that deuideth the hart and lightes frome the other bowels.*] Quanvis ex vi vocabuli omne illud ſignificet quod in re aliqua medium eſt, (unde & cartilaginē illam quæ aures dirimit, Græci Διάφραγμα appellent) peculiariter tamen medici hac voce utuntur pro muſculo quodam rotundo qui ſpiritalia viſcera à naturalibus: hoc eſt, cor, & pulmones à jecore & liene, velut paries quidam interjectus, interſepit & diſtinxit. Hujus autē muſculi ſummum caput in coſtarum extremitatibus ſtatuitur, ubi multæ carnis eſt particeps: deſinit autem in medium, quod membranoſum eſt, & tendoni finitimum. Ab internoti parte malo punico annectitur, circunductumq; per notharum coſtarū extrema, retrò ad duodecimam ſpinæ vertebram adhæreſcit. Tunicas habet duas, ſuperiorē à membrana coſtas ſuccingente, inferiorem verò à peritonæo. Vſus ejus eſt triplex: nam & primùm eſt reſpirationis inſtrumentū: deinde non leve ad alvi exonerationem affert momentum: poſtremò vitalia (uti jam diximus) à naturalibus ſeparat: unde etiam nomen accepit: Διάφραγμα enim aliud nihil eſt quàm interſepite. Qua ratione etiam à Latinis ſeptum tranſverſum appellatur. Corn. lib. 4: At ſub corde atq; pulmone tranſverſum ex valida membrana ſeptum eſt. Idem in Proœ. libri 1: Simulatq; verò ferrum ad præcordia acceſſit, & diſcriſſum tranſverſum ſeptum eſt, quod membrana quadam ſuperiores partes ab inferioribus diducit (Διαφραγμὸν Græci vocant) hominem protinus animam amittere.

Diaponi, orum, m. ſ. dict. Cretenſium canum aliqui, quaſi qui ſemper in certamine congrederentur fortes.

Diāpōrēsĭs, penultima producta, Dubitatio. [Διαπορέω. Gall. *Doubtance, doute.* Ital. *Dubitanza.* Ger. Zweiffung. Hiſp. *Duda.* Pol. *Wątpienie.* Vng. *Ketelkedés.* Ang. *A doubting.*] Figura oratoria, quæ fit quotiés omnia & magna videntur, & paria, ita ut orator neſciat à quibus potiſſimùm dicere incipiat. Terent. in Eunuch. Quid cōmemorem primùm, aut laudem maximè? Illum qui dedit mihi conſilium ut facerē, an me qui auſus ſim Inciperelan fortunā collaudem, quæ gubernatrix fuit?

Diāprāſĭūm, ex praſſio herba medicamentum: cujus deſcriptionem vide apud Nicol. in Antid.

Diāpſālmā, atis, n. t. [סלה *ſelah*. Διάψαλμα.] Commutatio rhythmi, aut viciſſitudo canendi, ut quidam volunt. Alii pauſationem ſpiritus interpretantur: alii alterius ſenſus exordiū: alii rhythmi diſtinctionem: alii verò cujuſdam muſicæ varietatis ſilentium. Autor Hieron. in Epiſt. ad Marcellum.

Diārĭum, arii, n. ſ. à die fit, & ſignificat victum quotidianum: id eſt, quod in unius diei cibum datur. [דבר יום ביומו *dabar jom bejomō*. Ἐφημέριον. Gal. *Pitance d'vn iour, vn ce qu'on deſpend en vn iour.* Ital. *Il viuer d'ogni giorno.* Ger. Ein täglichs ſpeiß was man in einem tag iſſet oder verchut. Hiſp. *La dietta comida de vn dia.* Pol. *Pokarm ktori na dzień trzewimis albo widzieniu.* Vng. *Mindennapi abrak.* Ang. *The allowance of one day.*] Mart. lib. 11: Sed lupus uſuram, puerq; diaria poſcunt. Horat. 1. Epiſt. Cum ſervis urbana diaria rodere. ¶ Accipitur & pro libello in quo acta quotidiana perſcribuntur. [Græci ἐφημερίδα appellant. Gall. *Papier iournal.* Ital. *Giornale.* Ger. Ein büchlin in welches man eines jeden tags Geſchicht verzeichnet. Hiſp. *Hiſtoria que procede dia en dia.* Pol. *Kſiąſzka do ktorey ſpraw naſze co dzyen wpiſuiemy.* Vng. *Jegyző könyuetske, kibe mindennap, dolgot ſöl irnunt.* Ang. *A reckoning booke.*] Iuvenal. diurna, plurali tātùm numero. ¶ Legitur & Diarius, a, um, ἐφήμερος, ut, Diaria febris: hoc eſt, febris unius diei: quanvis nō ratò in quartū uſq; diem producatur.

Diārrhœē. [Διάῤῥοια. Ger. Der durchlauff des Bauchs. Pol. *Biegunka.* Vng. *Haſmenés.*] Alvi purgatio, ventris fluxio. Cic. Gallo: In cœna augurali apud Lentulum tanta me diarrhœa arripuit, ut hodie primùm videatur cœpiſſe conſiſtere.

Diārrhȳtŏn. [Διάῤῥυτον. Vng. *Nedues viczi.*] Græcis ſignificat aquoſum, paluſtre: quo cognomine etiam Hipponem Africæ Zeugitanæ oppidum, ab Hippone regio (quod oppidum eſt Numidiæ) diſtinxerunt: quos & Romani imitati, *Hipponem diutum* vocaverunt. Autor Plin. lib. 5. cap. 4.

Diāſātȳrĭŏn, Διὰ σατύριον. Compoſitio quædam medicorum ad excitandam Venerem: ita dicta quòd ſatyrion herbam recipiat, excitando Veneris appetitum in primis efficacem.

Diāſtēmā, atis, n. t. Græca dictio, ſpatium, intervallum, ſive intercapedinem ſignificans. [רוח *rōvah*. Διάστημα. Gall. *Intervalle, eſpace.* Ital. *Intervallo.* Ger. Vnderſcheidende weyte. Hiſp. *Eſpacio.* Pol. *Szerokość y rozwiza a rozdzielna, taka ieſt miedzy liniami.* Vng. *Köz.* Ang. *Space, or diſtance.*] Vtitur hac voce Sidonius Apollinaris, qui tamen in hoc falſus eſt, quòd penultimam ſyllabam corripuerit, quæ apud Græcos per ē longam vocalem ſcribitur. Sic, *inquit*, placidum Paphien ſervare Diaſtema quintum.

Diāſtŏlæ, dicuntur rationum correctores, ſeu diſtinctores, vel quod magis erit, gratiæ diviſores: Διαιρέω enim eſt divido ac diſtinguo.

Diāſtŏlē, ſ. f. Διαστολή, Figura eſt dictionis qua brevis ſyllaba contra naturam producitur: ut, Italiam fato profugus: ubi prima ſyllaba in dictione Italiam, quæ natura brevis eſt, extenditur. ¶ Diaſtole itē apud medicos vocatur dilatatio thoracis, quæ fit quum ſpiritum attrahimus, quemadmodum & ſyſtole ab iiſdem vocatur illa cordis, thoracisq; contractio quæ fit inter expirandum.

Diāſȳrmŏs, Διάσυρμος, Figura eſt qua una dictio ad duo diverſa ſignificata diſtrahitur. Virg. Aeglo. -arguros interſtrepere anſer olores: id eſt, malus Poeta inter bonos. Fit à verbo Græco Διασύρω, quod inter cætera ſignificat diſtraho.

Diāteſſārŏn, Διὰ τεσσάρων, autore Macrobio, Muſicæ menſura eſt conſtans duobus tonis & ſemitonio minore.

Diāthēcē, cæ, f.p. [דברים אחרנים debarim acheronim. διαθήκη. Gall. Testament. Ital. & Hisp. Testamento. Ger. Ein Testament. Pol. Testament. Vng. Testamentom. Ang. A testament.] & Diatheca, orum, pro testamēto ponitur, & pro hæreditate quę testamento obvenit. Quum autem testamentū significat, pluraliter pleruuq; effertur. Mart. lib. 11. O quantum diatheca varient, & quinq; comati. Tūc quū pauper erat, nō sitiebat Apelle.

Diātrētus, Tornatilis, διάτρητος, ut Diatretus calix. διατρῶν enim aut perforo significat, aut torno conficio. [Pol. Tarjoni, kreszony. Vng. Eszergába faragot.] Vlpian. l. Si Servus, ad legem Aquil. Si calicem diatretum faciendum dedisti, si quidem impensis fregit, damni injuria tenebitur. Hæc pocula à Cicerone & Salustio ferè torevmata vocantur. Hinc Diatretarius cælator, qui tornata opera facit, in l. 1. C. de excus. artific. Vide Alex. ab Alex. lib. 5. cap. 7.

Diāthesis, pen. corr. διάθεσις. Affectus: & unum ex accidentibus verbi, quod Latini Genus vocant.

Diatreon, piperon, medicamentum, quod ex tribus piperibus conficitur. Compositionem docet Galenus de valetudine tuenda, lib. 4.

Diaturei, Græcè διατουροῖ, Custodes navis sunt, qui non precio conducti, sed loco victu navem custodiehāt. Vox est composita, διὰ & διάτρεφε: id est, à victu, τρέφω, quod custodem notat. Alciat l. ff. Naut. caup. stab.

Diaulos, δίαυλος, Spatium duorum stadiorū. Stadium enim, ut Hieronymo placet, pedes in longitudinē sexcentos habet: diaulos, mille ducentos: milliariū, stadia octo: dolichus, δολιχός, stadia duodecim. Vitruv. lib. 5. In palæstris, peristylia quadrata, sive oblonga ita sunt facienda, uti duorum stadiorū habeant ambulationis circuitum, quam Græci vocant δίαυλον. ¶ Item Diaulus vir erat ex medico factus cadaverū funerator: de quo Martialis: Chirurgus fuerat, nunc est vespillo Diaulus.

Dibalo, as, are, Verbum ab animaliū voce ad homines translatum. Dibalare rem, est quod Græcè dicitur συνταράττειν τὴν ὑδατοῦν. Varro lib. 6. de lingua Latina.

Dibāphā, sive Dibaphos, [תולעת שני tolaat sch'ani. δίβαφα, ὁ δίβαφος. Gall. Teint deux fois, renfoncé de teinture comme estais la pourpre. Ital. Porpora tinta due fiati. Ger. Zweymal eingetüchter purpur. Hisp. Casa dos veces teñida de color bermejo. Pol. Purpura farbiona dwa razy omaczony. Vng. Kétszer festett bársony, fiumbársony. Ang. Twiffan purple dyed.] Purpura Tyria bis tinctatina dicta ὑπερβάφεις. Plin. lib. 9. cap. 39: Huic successit dibapha Tyria quæ in libras denarijs mille non poterat emi. Hac Lentulus Spinter Aedilis curulis primus in prætexta usus improbabatur, anno Vrbis cōditæ septingentesimo, Cicerone Consule. Cicero Cælio: Curtius noster ἀνάφορος cogitat: sed cum infector moratur. Vbi notat Curtium nullius pretii hominem, qui immaturè aspirabat ad magistratum.

Dica, f.p. Iudicium, actio, libellus actionem continens. [δίκη. Gall. Vne cause ou procez, vne action. Ital. Petitione è dimanda in iudicio. Ger. Ein brieff in welchem ein Rechtshandel begriffen oder verkündet wird/ein Mannungs brieff. Hisp. Demanda en iuyzio. Pol. Pozew wkterym skarga iest opisana. Vng. Pöreben feleletet level, (avagy) feleles. Ang. An cause, action, or processe.] Terent. in Phor. En unquam injuriarū audisti mihi scriptam dicam? Cic. 4. Verr. Scribitur Heraclio dica: hoc est, Ecquando audisti me injuriarum nomine in judicium fuisse vocarū. Ibidem: Cognatum te meū esse dicam, & tibi scribā dicam. δίκαιον ἐπιβάλλω. Δίκαιον Græci Deam esse finxerunt judiciorum præsidem, eamq; virginem & Iovis filiam: (qualem etiam Latini fingunt justitiam.) ejusq; ministri δικαστὰς dicebantur: hoc est, judices & litium diremptores. Budæus.

Dicæodotes, is est, qui jura reddit & jurisdictionem habet, & in cujus potestate sunt judicia.

Dicāctīs, f.t. [Pol. Swiekotlowość.] Dicaculus, Vide DICO, dicis.

Dicēōlōgīā, [δικαιολογία. Vng. Be feleles.] Iuris sui in medū prolatio, quū scilicet jure nostro freti, æquitatem causæ quàm brevissimè complectimur. Rutilius Lupus.

Dicax, Vide DICO, dicis.

Dichōræus, διχόρειος, Pedis genus est, ex duobus cōstans trocheis: ut Audiamus: quum scilicet prima & tertia syllabæ producuntur, secunda autem & quarta corripiuntur.

Dichōtōmōs, [חצה chatsah. διχοτομῶ. Gall. Diviser en deux parties. Ital. Partire in due parti. Ger. In zwey theil zerschnitten. Hisp. Partire en dos partes. Pol. Na dwoie rozciąwszy. Vng. Fél, kettére metszettet. Ang. Devided in two parts.] Apud nos idem est quod dimidiatus, sive per medium sectus: qualis septimo quoque die post plenum orbem Luna videtur.

Dicis, causa, Vide DICO.

Dico, as, priore correpta, act. p. Consecro, dedico. [חנך chanach קדש kiddesch. ἐγκαινίζω, ἀφιερόω. Gall. Dedier, consacrer, donner à perpetuité. Ital. Dedicare, consecrare. Ger. Zueignen / widmen. Hisp. Dedicar ò consagrar. Pol. Wierzyć oddać. Vng. Szentelök, fiátolok, dedikálok. Ang. To consecrate, to give over for ever.] Plin. lib. 12. cap. 1: Fescoq; ritu implicita tuta etiam nunc deo præcellentem arborem dicant. Cic. 1. Tuscul. Dicati Apollini cygni. ¶ Accipitur etiā pro addicere, offerre, & se totū alicui tradere. Cic. Cæl. lib. 1: Balbum quanti faciā, quamq; me ei totam dicaverim, ex ipso scies. Idem 3. de Orator. Non vidit corū ipsorum qui tum adolescentes Crassō se dicarent, horribiles miseroq; casus. Dicare se in aliquam civitatem, & Dicare se civitati, Cic. pro Corn. Balbo. ¶ Hujus verbi composita sunt Abdico, Dedico, Indico, Prædico, quæ habent pen. corr.

Dicātio, onis, f.t. Cōsecratio, addictio. [חנכה chanuchah. ἐγκαίνια, ἀφιέρωσις. Gall. Dedicament, donation spectale, addicament. Ital. Essa donare ò dedicare. Ger. Zueignung. Hisp. La dedicacion. Pol. Ofiarowanie. Vng. Szentelés, avatás, dedikálás. Ang. A vowing, a promising or consecrating.] Cic. pro Corn. Balbo: Duarum civitatum civis esse nostro jure civili nemo potest. Non esse hujus civitatis civis qui se alii civitati dicārit, potest. Neq; solùm dicatione, sed etiam postliminio potest civitatis fieri mutatio.

Dicātūrā, æ. [ἀνάθημα. Dicatio. Vng. Szentelés, avatás, dedikálás.] Plinius in præfat. Nec fiducia operis hæc est, sed dicatura: sic enim legi debet non verò indicatura.

Dico, is, priore prod. act. 1. dixi, dictum, Loquor, eloquor, verba facio, narro, orationē habeo, cōmemoro, profero. [דבר dabar. λέγω. Gall. Dire, parler. Ital. Dire, parlare. Ger. Sagen. Bel. Seggen. Hisp. Hablar, decir, arrojar, fablar, dezir. Pol. Mowić, powiedzieć. Vng. Mondani, beszélni. Ang. To say, tell, or show.] Cicer. pro Quinctio: Quid hoc iniquius dici aut commemorari potest? Apud Oratores verò Loqui, est qualiacunq; verba proferre: dicere verò, eleganter & facundè. Quinctil. lib. 10: Nam mihi ne dicere quidem videtur, nisi qui dispositè, ornatè, copiosè dicit. Cic. in Oratore: Quanquam aliud videtur oratio esse, aliud disputatio: nec idem loqui esse, quod dicere: attamen utriusq; in differendo est: disputādi ratio, & loquendi, Dialecticorum sit: Oratorum autem dicendi, & orandi. Hinc Dictio, λόγος, φράσις, vocatur oratoria & facunda oratio, licet etiam pro parte minima orationis significativa accipiatur, quam Græci λέξιν appellant. ¶ Dicere etiam, vocare, nominare est. Virg. 1. Aeneid. Est locus, Hesperiam Graii cognomine dicunt. ¶ Quandoq; indicare. Virg. 3. Aeglog. Dic mihi Damœta, cujum pecus? an Meliboei? ¶ Quandoque denunciare. ἐπαγγέλλειν. Terent. Andr. Sed dico, ne temerè facias. ¶ Quādoq; promittere, ὑπαγγέλλειν. Pomp. in Pistoribus: Nemo certos dico quinquaginta millia. Salust. lib. 2. Histor. Eodem anno in Macedonia C. Curio in principio veris cum exercitu profectus in Dardaniam, quibus potuit pecuniis distraxit. ¶ Quādoq; pro affirmare. Martial. in Amphit. Quemvis patriæ dicens esse pater. ¶ Quandoq; dicare. Virg. 6. Aeneid. Iunoni infernæ dictus sacer. ¶ Quandoq; pro significare. Terent. in Eunuch.: At neciebam id dicere illam, sit ab he. Quasi tu dicas factum id meo consilio. ¶ Quandoq; accipitur pro cantare. Virg. 3. Aeglog. Alternis dicetis, amant alternā Camœnæ. ¶ Quandoq; pro pronuntiare. Hinc ita Dicere sententiam, quum tanquam consiliarii, quid nobis videtur, pronuntiamus, ἀποφαίνεσθαι. Quinctil. Apud judices quidem secundum legem dicturos sententiā, de confessis præcipere, ridiculū est. ¶ Dicere leges aliud est quàm Ferre leges, νομοθετεῖν. Feruntur enim leges apud suos. Dicuntur autem vetari, hoc est, imperantur. Liv. Quando perinde ac victo jam sibi leges dicerentur. ¶ Dicere diem, est citare, vel in jus vocare, & diem præfigere, quo ad causam dicendam præsto sit. εἰσάγειν δίκην. Liv. 3. ab Vrbe: Quum diem Appio Virginius dixisset, Appius stipatus Patriciis juvenibus in forum descendit. Interdum etiam extra judicium dicere diem, est certum diem præfigere, constituere, sive assignare. Terent. Andr. Hic nuptias dictus est dies. Cæs. 1. bell. Gall. Diem dicunt, qua ad ripam Rhodani omnes conveniant. ¶ Dixti per syncopen, pro dixisti. Terent. Eunuch. Dixti eunuchum velle te. ¶ Dicere causam dicitur reus, quum accusationibus respondere cogitur. Liv. de bell. Macedon.: Scipio jussus dicere causam, orationem. Cæs. 1. bell. Gall. Orgentorigem ex vinculis causam dicere coēgerunt. ¶ Dicere dotem filio, vel filiæ, est promittere dotem. Terent. Heavt. Quid dotis dicam te dixisse filio? Et paulò post: Sed ita dictu opus est, si me vis salvum esse, & meum filium, Me mea omnia bona doti dixisse tibi. Cicero pro L. Flac. Doti Valeria pecuniam omnem suam dixerat. ¶ Dicere cœnam. Plaut. Stic. Fero convivam Dionysium, mihiq; Eurhi, nanq; Aedepol cœna dicta est, locus liber datus est mihi, & Tibi apud vos. ¶ Ius dicere, est magistratuum. Cic. de Provinc. consul. Emisti grandi pecunia ut tibi de pecuniis creditis jus in liberos populos, contra Senatusconsultum, & contra legem generi tui dicere liceret. Idem pro L. Flac. Qui anno antè Romæ jus dixerat. ¶ Dicere Magistrum equitum, pro creare. Liv. 5. ab Vrbe: Is sibi magistrum equitum Posthumium Ebutium

tium dicit. ¶ Dicere multam antiqui tum dicebant, quum ad populum & in comitiis multa disceptãda irrogabatur, quod ipsi Certare multa dicebant. Liv. 2. bell. Punic. lib. 5: Excitatiq; tandem duo Trib. pleb. Sp. & L. Carvilii quum rem invisam, infamemq; cernerent, ducentû millium æris multam M. Posthumio dixerunt: cujus certandæ quum dies advenisset, &c. Dicere multationem, sive multam pecoris. Plin. lib. 18. cap. 3: Multatio quoque non nisi ovium, boumq; impendio dicebatur. Varro: Sed quum ejusmodi multa pecoris armentiq; à magistratibus dicta erat, abigebantur oves bovesq;. ¶ Dicere Musam alicujus, Virgil. Aeglog. 8: Damonis Musam dicemus & Alphesibœi. ¶ Dicere nomen alicui, pro imponere. Livius 1. ab Vrbe: Brevi stirps quoq; virilis ex novo matrimonio fuit, cui Ascanium parentes dixêre nomen. ¶ Dicere repudium. Tacitus libro 3: Quirinus post dictum repudium adhuc infensus, quanvis infami, ac nocenti miserationem addiderat. ¶ Dicere sacramento dicebantur milites, quum ad jusjurandum adigebantur, Rempublicam se non deserturos. Liv. 2. bell. Punic. lib. 5: Tribuni plebis, si eis videretur, ad populum ferrent, ut qui minores decem & septem annis sacramento dixissent, iis perinde stipendia procederent, ac si viginti annorum, aut majores milites facti essent. Idem 4. ab Vrbe: Hoc decreto Cõsul armatus, quum paucis appellantibus Tribunum, collum torsisset, metu cæteri sacramento dixêre. Dicere sacramentum. Liv. 4. bell. Punic. Hodie Consules creetis, quibus sacramenta liberi nostri dicant. Horat. 2. Carm. Ode 17: -non ego perfidum dixi sacramentum. ¶ Dicere de scripto. Cic. pro Plan. Reciteturq; oratio, quæ propter ejus magnitudinem dicta de scripto est. ¶ Dicere sententiam senator dicitur, quum suam in senatu sententiam exponit. Cic. 6. Verr. Mos est Siracusis, ut si qua de re ad Senatum referatur, dicat sententiam qui velit, nominatim nemo rogatur. Cæl. Ciceroni: Consulem designatum primùm sententiam dicentem. Dicere pro sententia, idem quod dicere sententiam: sicut, Dicere testimonium, & pro testimonio. Liv. 2. bel. Maced. Et quando nemo vestrûm qui in hoc consilium convocati estis, pro sententia quicquam dicere vult, aut audet, orationes Legatorum externo die pro sententiis, dictas percenseamus. ¶ Dicere ex tempore. Plinius Epistol. 27: Dicit semper ex tempore, sed tanquam diu scripserit. Quintil. lib. 6. cap. 3. ¶ Dicere testimonium, & testimonia, est testificari & probare. Cicero ad Quintum Fratrem lib. 3: Quum testimonium secundum fineis & religionem gravissimè dixissem. Idem pro Sylla: Qui in illum testimonia gravia dixerunt. ¶ Dicere pro testimonio, quod nunc dicimus *Deponere*. Cic. 7. Verr. Dicetis pro testimonio de missione nautarum, de fame, *&c.* Dicere ad voluntatem alicujus, est assentari, adulari. Cicero de Amicitia: Semper auget assentatio id quod is, cujus ad voluntatem dicitur, vult esse magnum. ¶ Dicere salutem alicui. Cicero Attico lib. 5: Cicero meus puer tibi salutem dicit. Plautus Curculione: Veneri verbis meis salutem dicito. ¶ Dicitur, impersonale. Cicero 3. de Natura deorum: Quartus in quem heroicis temporibus Acantho Rhodi peperisse dicitur. ¶ Vt dicitur, Cicero 3. de Oratore: Quanvis sphæram in scenam (ut dicitur) attulerit Ennius: tamen in sphæra fornicis similitudo non potest inesse. ¶ Diceret, pro dicere posset. Terentius Andria: Nec satis ad objurgandum causæ, diceret, Quid feci, quid commerui, aut peccavi pater? ¶ Dicere volui, correctionis genus est, quum quis in loquendo lapsus est, ac verbum unum pro altero protulit. Plautus Milite: Sorbet dormiens. PA. Qui sorbet? V. Illud, stertit volui dicere. ¶ Dicassis, pro dicas: Dice pro dic, apud Comicos frequẽtia. Plaut. Curculione: Haud in me malè mea dicantem malè dicassis. Idem Ruden. Tu siquid opus est, dice. ¶ Hujus verbi composita sunt, Addico, Antedico, Contradico, Edico, Indico, Interdico, Prædico, quæ habent penultimam productam.

Dictum, n. s. & nomen esse potest. [אמר *émer* אמר *ómer, ῥῆμα, λόγος.* Gall. *Vn mot, vne parole, vn dire.* Ital. *Parola, motto, detto.* Ger. Ein Wort/ein Red. Bel. Een Woort/eft prueck. Hisp. *El dicho.* Pol. *Mowa, powiesc.* Vng. *Mondás.* Ang. *A worde, a saying.*] & participium, *ῥηθείς.* Terentius utrunq; complexus est quum dixit: Nullum est jam dictum quod non dictum sit priùs: nam prius est nomen, secundum participium. Dictum nomen accipitur pro quovis sermone. Plaut. Cistel. Pergo illò, subagito blandis prius & benedicis dictis. Idem Asin. -an tu tibi verba blanda esse aurum rere? dicta docta prodaris? Ovid 13. Metamorph. -neq; abest facundis gratia dictis. ¶ Vernile dictum: hoc est, scurrile, & procax. Tacit lib. 18: Vernile dictum omnẽ invidiam in eum vertit. ¶ Dicto audiens: hoc est, obediens. Quintil. lib. 3. cap. 6 Minus dicto audientem filium licet abdicare. Cicer 6. Ver. Quæsivi an misisset: respondit id quod necesse erat, scilicet dicto audientem fuisse Pretori. ¶ Dictis aliquem aggredi. Virg. 4. Aeneid. Talibus aggreditur Venerem Saturnia dictis. ¶ Et quanvis Dicta generaliter de quovis sermone dicantur, apud veteres tamen pro facetiis & jocis poni solent. *ἀποφθέγματα.* Cic. lib. 2. ad Attic. Itaq; nostri, quum omnia dixissemus dicta, essentq; facetè & breviter & accuratè jocati, ea proprio nomine appellari dicta voluerũt. Terent. Evnuch. Facetè, lepidè, lautè, nihil suprà: Tuum obsecrõne hoc dictum erat? Vbi Donatus: Dictum id, quod proverbium, sive adagiũ quod facetis hominibus adscribitur.

Dictūrĭo, ris, pen. corr. n. q. verbum desyderativum: ac *ἐρεῖν.* Dicere cupio, sive dicere molior. [*λεξείω.* Pol. *Swiekocz.* Vng. *Mondani, szolani kemdnok.*] Macrob. Satur. lib. 7. cap. 3: Sed perge, Aviene, ne ultra te dicturientem retardem. Idem lib. 7. cap. 1: Quid duces & milites, qui fortiter à se facta semper dicturiunt.

Dictĭo, f. t. Oratio, dicendi genus, actio. [אמירה *imráh* דברה *dabberáh* מאמר *maamár. λέξις.* Gall. *Parole, mot.* Ital. *Voce.* Ger. Ein Wort. Bel. Een Woort. Hisp. *Vna palabra.* Pol. *Slowo.* Vng. *Beszéd, szollás, mondás, ige.* Ang. *A word.*] Dictio testimonii: id est, jus testimonii dicendi. Terent. in Phorm. Servum orare causam leges non sinunt, neq; ei testimonii dictio est. ¶ Sententiæ dictio, Cic. 2. de Invent. Aliud enim laus, aliud vituperatio, aliud sententiæ dictio, aliud accusatio, aliud recusatio conficere debet. ¶ Item pro facunda & oratoria oratione. [*Φράσις.* Gall. *Oraison, raisonnement.* Ital. *Ragionamento.* Ger. Ein wolgesetzte Red/Ein gewohnlicher brauch zu redẽ. Hisp. *Razonamiento.*] Cic. 2. Tusc. Itaq; quum ante meridiem dictioni operã dedissemus. Idem de Clar. Orat. Malim mihi L. Crassi unam pro M. Curio dictionem, quàm castellanos triumphos duos. ¶ Dictio, pro oraculo. Liv. 8. ab Vrb. Accito ab Tarentinis in Italiã data dictio erat, caveret Acherusiam aquam, Pandosiamq; urbem: ibi fatis ejus terminum dari.

Dĭcax, om. t. Qui dictis abundat, qui facetè & acutè dicta jacit. [מצחק *metsachek* עליז *malhib. γελωτοποιός, φιλοσκώμμων.* Gall. *Mocqueur, iaseur, railleur.* Ital. *Dicace, maldicente.* Germ. Schwetzig/spenig/schimpflich/spöttisch. Bel. Schimpachtich. Hisp. *Dezidor y parlero demasiado.* Pol. *Ten ktori wielamicze Zarty mowy.* Vng. *Tréfágo tréfás.* Ang. *That speaketh much, a prater, a babler.*] Quintil. lib. 6. cap. 4: Demosthenem urbanum fuisse dicunt, dicacem negant. Cic. 2. de Orato. Quod est hominibus facetis & dicacibus facillimum. Idem pro Cæl. Quàm volent in conviviis faceti, dicaces, nonnunquam etiam ad vinum diserti sint.

Dĭcācŭlus, *σκωπτικός*, Aristophani, & *στωμύλος*, & Dicacula, diminutiva sunt. [Pol. *Smieskie.* Vng. *Tréfágoska.* Ang. *A prater, a babler.*] Plaut. in Asin. Satis dicacula es amatrix.

Dĭcācĭtas, Est sermo, cum risu alios incessans, inquit Quintil. libro 6 cap. 4. [צחוק *tsechok* לעג *lahagh* שנינה *schenináh* משל *maschál. φιλοσκωμμία.* Gall. *Propos qui rencontre, mocqueries facetieuses, iaserie, brocarderie.* Ital. *Cianciamento.* Ger. Spottred/spotung/schwetzung. Hisp. *Demasiada parleria.* Pol. *Szydzbiotanie, birkotanie;* Vng. *Tréfogás, tréfálás.* Ang. *Pratling, chatting.*] Cicer. in Orat. Huic generi orationis aspergentur etiam sales, qui in dicendo mirum quantum valent: quorum duo genera sunt, unum facetiarum, alterum dicacitatis. Idem 2. de Orat. Scurrilis oratori dicacitas magnopere fugienda est.

Dictĭōsus, idem quod dicax. [Vng. *Tréfages.*] Varro lib. 5. de Ling. Lat. Hinc appellatum, *inquit*, in mimo dictum, & dictiosus.

Dicto, as, frequentativum à verbo Dico: quod tamen à primitivi significatione nonnihil recedit. Est enim Dictare, aliquid tractim pronũtiare, ut calamo excipi possit. [*ὑπαγορεύω, ὑπαγορεύειν.* Gall. *Nommer & dicter à vn autre qui escrit.* Ital. *Dettare.* Germ. Angeben oder Vorsieben auffschreiben. Bel. Voorlesen dat jemant opschrijft. Hisp. *Dezir lo que otro escriue.* Pol. *Leko mowiac do pissania podaie.* Vng. *Mondogatoua, beszéldegélni, pronunciálni.* Ang. *To tell an other what sold be written, to endite.*] ¶ Accipitur etiam dictare, pro suggerere: ut, Ratio dictat: hoc est, suggerit, *ὑφηγεῖται, ὑπαγορεύει.* Plin. in Epist. O' sylva, ô litus, quàm multa componitis, quàm multa dictatis. Boëthius: Ecce mihi laceræ dictant scribenda Camœnæ. Camœnæ enim litus, ac solitudo tacitè suggerunt nobis quod scribamus, quemadmodum ratio, & nõnunquam indignatio dictat: quod etiam annotavit Valla in Raudensem. Plin. lib. 26. cap. 4: Igitur demonstratarum priore libro herbarum reliquos effectus dicemus, adjiciemusq; quas ratio dictaverit. ¶ Dictare, pro edicere, seu polliceri. Quintil. lib. 11. cap. ult. Aut cum sodalibus jocantur, aut nonnunquam ad librarios suos ita respiciunt, ut sportulam dictare videantur. ¶ Dictare actionem sive judicium, apud Iurisconsultos significat actionem adversario voce edere, quum actor adversario quam actionem intenturus sit denuntiat.

Dictātă, n. s. Dicuntur veluti themata atq; præscripta quæ magister ludi pueris præbere consuevit. [Gall. *Ce que le maistre donne à escrire à ses disciples.* Ital. *Quello che il maestro da in nota à i suoi discepoli.* Ger. Das ein Schulmeister seinen Lehrjüngeren auffzuschreiben angegeben hat. Hisp. *La lection que se da al discipulo para escrivirla.*

efeitiarla. Pol. Rzeczktora powieda mistrz do pisania sczolen wcyniom. Vng Az mit az mester tanitvanyinak beszelget es magyaraz (anaz) Nyelveßet. Ang. That which the maister endited, to his schollers.] Cicer. ad Attic 13: Non modò Tironi dictare, sed ne ipse quidem auderem scribere. Horat. Sic iterat voces & verba cadentia tollit, Vt puerum sævo credas dictata magistro. ❡ Nec in literis tantùm, sed in aliis quoq; artibus dictata dicuntur. Iuven. peragis dictata magistri Omnia. Suet. in Cæsa. Vt disciplinam singulorum susciperent, ipsiq; dictata exercentibus darent. Vbi per dictata gladiatoria præcepta, documentaq; significantur. Dictata autem dicuntur hujusmodi themata, quoniam, quæ docemus, inculcamus, ut penitùs excipiantur & edificantur.

Dictatio, nis, dictata. [Pol. Powiedanie. Vng. Magyarázat, olvasás, nyelvezés, nyelvezet.] Paulus D.L.29. Tit. 1. lib. 90: Lucius Titius miles notario suo testamentum scribendum notis dictavit & antequam literis prescriberetur, vita defunctus est. Quæro an hæc dictatio valere possit.

Dictator, m.t. δικτάτωρ, ἀυτοκράτωρ, ἐπιγραφεὺς τῶν λεγομένων, Apud Romanos summus erat magistratus, qui periculosissimis reipub. temporibus a consule de nocte captis auspiciis dici solebat, unde & Dictator dictus est: Et quia cæteris omnibus magistratibus, præterquam Tribunos plebis, cessantibus, Dictatoris summa potestas erat in populum, is quoq; Magister populi appellatus est, ut scribit Varr. Cic. 3. de Finib. Rectius magister populi (is enim est Dictator) quàm Sylla. Erat autem extraordinarius magistrates habens jus animadvertendi in cujuscunq; civis Romani caput, nec ab eo provocandi jus erat: nec alio pacto creari solebat quàm quum vis aliqua major repente oborta ingentem urbi cladem minitari videretur. Dicebatur autem Dictator à Consule, qui deinde Magistrum equitum dicebat Liv. lib. 9 ab Vrbe: Fabius L. Papyrium Dictatorem dixit. Iuven. Sat. 8. Famosos equitum cum Dictatore magistros.

Dictatūr, [Vng. Emény.] cujus in urbe Roma summum jus, ac planè regia potestas fuit, lege lata, ut opinor, T. Lartio Flavo 11. Qu. Clœlio coss. sine provocatione creatus, & de consularibus lectus. Porrò, quum de consularibus eum legi lex juberet, sequebatur, ut de patriciis crearetur: consules enim tunc, & per annos deinde multos, patricii fuerunt: nec prius de patriciis legi dictator desiit, quàm creari duo consules patricii desierunt: non enim consul patricius dictatorem unquã de plebe dixisset: itaq; qui primus de plebe dictator fuit, C. Marcius Rutilus, is à M. Popilio Lænate cõsule plebeio dictus est: ita communicata plebi dictatura, anno ab urbe condita CCCIC. idq; contra veterem consuetudinem, nõ tamen contra legem factum est: nõ enim lex dictatorem de plebe fieri vetuerat, sed de consularibus jusserat: et C. Marcius consularis: satisfecit igitur legi Popilius, quum consularem hominem dictatorem dixit: patriciis non satisfecit, quia cõsularem de plebe dixit: quum omnes antea de patriciis dici consuevissent. Eadem fortasse lege sancitum est, (legem certè, quæ hoc sanxerit, nominat Plutarchus in Fabio) ne dictator equo posset uti, idq; vel ob eam causam, quòd, quum plus inesse roboris in pedestribus copiis putaretur, propterea in legione permanere, nec locum deserere deberet imperator, vel quòd, quũ ad alia omnia dictatoris esset singularis potestas, in hoc uno voluerunt eum populo inferiorem videri. Senatus tamen petenti Fabio Maximo Verrucoso contra veterem legem concessit, ut equo vehi posset, datumq; id hominis virtuti, ac tempori, quum cæsis ad Cannas Romanis, in uno Fabio, dictatore creato, melioris fortunæ spes reposita videretur. Dictaturæ spatium semestre fuisse, nec longius esse per leges potuisse satis constat: duo tamen, propriam potentiam legibus ac libertati anteponentes, L. Sylla, & C. Cæsar, uterq; patricius, perpetuam dictaturam armis invasère: verùm Sylla modestior: dictaturam enim sponte deposuit, solusq;, aut cum paucis comitibus in publico versari solitus est: cumque à quodam ingenii satis liberi adolescente conviciis acerbissimis vexatum historiæ prodant, Syllamq; tum dixisse: Hic adolescens nequis unquam posthac in deponenda dictatura me imitetur, efficiet: Cæsar etiam illud sæpè in ore habuit: Sylla nescivit literas, quum ejus inscitiam imprudentiamq; in omittenda dictatura notaret. Ex Aldi libro de legibus Romanis.

Dictatrix, icis, f.t. quæ dicit agẽda, præcipit & imperat. [Vng. Parancsolo aßßony.] Plaut. Persa: Tu hic eris dictatrix nobis.

Dictatorius, a, um, [ὁ τῶ δικτάτωρος. Vng. Emény lebz valo, emények.] Quod ad dictatorem pertinet, seu quod est Dictatoris. Liv. 6. ab Vrbe: Postremò dictatorium fulmen in se intentatũ. Dictatorius gladius, Cic. pro Cluent. Dictatorius juvenis. Dictatore patre natus, Liv. 1. Deca. lib. 7.

Dictatura, f.p. Dictatoris dignitas. [δικτάτωρος ἀρχή. Vng. Eménység.] Plutarch. ἀνύπευθυνος τῆς δικτατορικῆς ἀρχῆς. Livius: Dictaturæ semper altius fastigium fuit: Nam à Dictatoribus non erat jus provocandi, quibus etiam animadversio capitis data est. Dictaturã gerere. Cic. 2. Offic. Quòd is paucos sibi dixit ad Dictaturam gerendam addidisset.

Dictito, as, pen. corr. à dicto, secundum à dico frequentativũ, Passim & frequenter dico. [שׁבּן shibenen. συχνὰ ἢ πολλάκις λέγω. Gall. Souvent, ou en plusieurs lieux, dire ou raconter quelque chose. Ital. Dire spesso. Ger. Offt sagen/sagen eins sagens. Hisp. Decir a menudo. Pol. Vstawicznie mowie. Vng. Beszelgetem, mondogatom. Ang. To endite often and in sondrie places.] Cic. 5. Verr. Vt hoc jam palam dictitent. Idem ad Lentul. Quem post reditum dictitant fracto animo & demisso fuisse. Idem 3. Officior. Dictitabat se hortulos aliquos emere velle.

Dicteria, orum, n.t. Dicta falsa & acuta, & quodam quasi aculeo pungentia. [שׁנינה shẽninah. σκώμματα. Gall. Paroles de moquerie. Ital. Motti che pongono, motti piccanti. Ger. Spottwort schmuchwort/Schmachwort. Hisp. Donayre motejando. Pol. Słowka uszczypliwe. Vng. Tréfa, gunyolo beßed. Ang. Merie quippes and tauntes.] Mart. Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes. Varro: ἄνευ ψαλτηρίου, Quã mobile neq; otio psalterii tamen psalterii quibus sonãt in Græcia dicteria. ❡ Dicteria penultimã jacta Prisci Mæsonica vocabãt, σκώμματα μαισωνικά, à Masone quodam histrione comœdiarum Megarensi.

Dicis causa, Vario locutionem antiquam esse scribit, & ab eadẽ origine deductam ut verbum dico, fortasis à recto Dex, dicis, ex Dico: item ut Iudex, judicis, à Iudico, & Index, indicis, ab Indico. Nam si juncto verbo, autore Varrone, Iudex dicitur qui jus dicit, verisimile est voce simplici similiter eum qui dicit, Dicem appellatum. Dicis autem causa id fieri dicimus, quod nulla alia de causa fit, quam ut factum esse dicatur. Cajus l. 4. D. Commodati. Sæpè enim, inquit, ad hoc commodantur pecuniæ, ut dicis gratia numerationis loco intercedant. Vlpian. in l. 1. D. ad S. Syll. Excusantur servi qui auxilium tulerunt sine dolo malo. Nam si finxerit quis auxilium ferre, vel dicis gratia tulit, nihil hoc commentum illi proderit. Hæc omnia ex Lexico Hotomani.

Dictamnum, n. f. sive Dictamnus. [δίκταμνος. Dioscorid. Gall. Vne herbe appelee dictam, ou gingembre de jardin. Ital. Dittamo. Ger. Ein kraut diß nammens / etlich sagen es seye ein gattung des wilden polei. Hisp. El dictamo yerua conocida. Pol. Dyptam ziele w ogrodzie. Vng. Dipsamos.] Herba est in Creta præcipuè nascens, acris, lævis, pulegio similis, sed majoribus foliis, quæ tomento quodam, spissaq; lanugine pubescunt. Florem nullum aut semen profert. Produnt in Creta capras sagittis percussas, hujus herbæ pastu eas excutere. Virg. 12. Aeneid. Dictamnum genitrix Cretea carpit ab Ida, Puberibus caulem foliis & flore comantem, Purpureo: non illa feris incognita capris Gramina, quum tergo volucres hæsère sagittæ. Cicer. 1 de Natur. deor. Capras auditum in Creta feras: quum essent confixæ venenatis sagittis herbam quærere, quæ dictamnus vocatur: quam quum gustavissent, sagittas excidere dicunt è corpore.

Dictator, m.t. Dictatura, Vide DICO, dicis.

Dicterium, Dictio, Dictito, Dicto, Dictum, Vide DICO.

Dicrotum, pen. corr. n. f. δίκροτον. Latinè dicitur biremis, quæ duobus tantum remorum ordinibus regitur, à prora scilicet & à puppi. [Ger. Ein Meerschiff das auff jedem band zwo Ruder hat. Ang. A galey that hath twoo oares in a seate.] Iulius Pollux lib. 1: Dicrota sunt naves quæ duobus gubernaculis pariter à prora reguntur & puppi. Cicer. Attic. lib. 5: ἄφρακτον Rhodiorum, & dicrotum Mitylenæorum habebam, & aliud catascopion. Idem libro 16: Nam & ipse Dominus bona planè habet dicrota. ❡ Dicroton item medici vocant pulsus quoddam genus in arteriis, à geminato percussu. Galenus in tractatu de Pulsibus.

Dictyota. [δικτυωτά. Vng. Tenyir csipkes es fedele alkotmány.] Opera quæ nostri reticulata vocant, ita dicta quòd in hoc ædificii genere tessellæ, macularum quæ in reti conspiciuntur, similitudinem referant: δίκτυα enim Græci vocant retia. Plinius lib. 36. cap. 22: Dictyoton vocat reticulatam structuram, quam frequentissimè Romæ struunt timis opportunam. Vbi tamen in vulgatis codicibus legitur Dictyotheton.

Didascalia, f.p. [לקח lekach. διδασκαλία. Gall. Doctrine. Ital. Dottrina. Ger. Die lehr/unterweisung. Hisp. Doctrina o enseñança. Pol. Pokazowanie nauky. Vng. Tanulság, tudomány. Ang. Doctrine.] Latinè doctrina, sive eruditio, ἀπὸ τοῦ διδάσκειν, quod est docere sive instruere. Cal. Cicer. lib. 7: Genere tamen quod ad nos pertineat, & διδασκαλίαν quandam, ut versetur inter manus habeat.

Didascalus, m. f. [מורה moreh. מלמד melammed. διδάσκαλος. Gall. Docteur, maistre. Ital. Maestro. Ger. Ein lehrer/Vnterweiser/Lehrmeister. Hisp. Maestro que enseña. Pol. Nauczyciel, mistrz. Vng. Mester, tanito. Ang. A maister or teacher.] Nobis præceptorem sonat, ἀπὸ τοῦ διδάσκειν: hoc est, à docendo.

Dido, didis, dididi, diditum, Distribuo, divido. [פלג chalak. διανέμω.]

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

διαμερίζω. Gall. Bailler, distribuer, departir. Ital. Distribuire, dividere. Ger. Austheilen. Hisp. Partir en partes, repartir. Pol. Rozdzielam. Vng. Elosztom. Ang. To distribute and give.] Dictumq; videtur dido, quasi divido, ablata media syllaba. Horat. 2. Serm. Sat. 2: Albuti senis exemplo dũ munia didit id est, dividit. Frequenter accipitur pro divulgo, sive dispergo. Virg. 7. Aeneid. Diditur hic subitò Trojana per agmina rumor. Idem 8. Aen. Cognatiq; patres, tua terris didita fama. Est autem hoc verbũ Lucretio in primis familiare.

Didōrōn, pen. prod. [δίδωρον. Gall. De deux palmes. Ital. Di due palmi. Ger. Zweyer hand breit/oder lang. Hisp. De dos palmos. Pol. Nadwie dl oni szroky. Vng. Ket tenérm. Ang. Of two hand broad.] Quod est duorum palmorum: unde lateris quoddam genus sesquipedali longitudine, Plin. didoron appellat, à longitudine nimirum duorum palmorum majorum, quorum singuli valent palmos minores tres: hoc est, digitos duodecim. Verba Plinii sunt hæc ex lib. 35. cap. 14: Genera laterum tria: didoron quo utimur, longum sesquipede, latum pede. Alterum tetradoron. Tertium pentadoron. Greci enim antiqui doron palmum vocabant: & ideo dora, munera: quia manu darentur. Ergò à quatuor & quinque palmis, prout sunt, nominantur. Hæc ille.

Didrāchmum, n. f. δίδραχμον, Numus est duas drachmas continens, ut refert Bud. in lib. de asse.

Didūco, is, pen. prod. act. t. In diversas partes & diversa loca duco, distraho, dirimo. [פזר naphàts. διάγω, διαχωρίζω. Gal. Desjoindre, separer, & faire aller une part cà & l'autre là. Ital. Dipartire, guidare in diversi parti. Ger. Zerziehen: von einander thun. Bel. Verscheyden/bedm. Hisp. Partir en partes diversas. Pol. Rozdzielã, rozdzielam. Vng. Ket fele voitom. Ang. To conueighe to sundrie partes and places, to disioyne and separat.] Cæs. 6. bell. Gall. Dimittendæ plures manus, diducendiq; erant milites. Colum. lib. 6. de bobus domandis: Post hæc deductis malis educito linguam. Idem libro 4: Validam vitem in ramos diducere censeo. Pers. Quumq; iter ambiguum est, & vitæ nescius error, Diducit trepidas ramosa in compita mentes. Virgil. lib. 1. Georg. quiq; paludis Collectum humorem bibula diducit arena. Propert. Non ego complexus potui diducere vestros.

Didymus, [תאום teòm. δίδυμος. Ger. Zwyling. Pol. Dwoiśli. Vng. Ketb.] Latinè geminus dicitur. Quo nomine vir Alexandrinus dictus est, qui licet ab ineunte pueritia oculis captus foret, divinas tamen literas optimè callebat, & inter Ecclesiasticos scriptores illustris fuit: quumq; propter cæcitatem etiam elementorum ignarus esset, Geometriam tamen, quæ vel maximè visu indiget, perfectissimè tenuit. Autor Hieronymus. ¶ Fuit & alter Didymus Alexandrinus salsamentarii filius, quo nemo (ut Quint. inquit) plura scripsit. Grammaticus fuit, & ad Augusti tempora pervenit: ob assiduam circa libros moram, χαλκέντερος, appellatus: nam ad tria millia librorum & quingentos scripsisse dicitur. ¶ Fuit & alius Grammaticus Alexandrinus, qui Romæ docuit. ¶ Alius item Poëta qui Georgica scripsit. ¶ Alius præterea philosophus Academicus.

Dies, [יום jòm. ἡμέρα. Gall. Iour. Ital. Il giorno. Ger. Ein tag. Bel. Een dach. Hisp. El dia. Pol. Dzień. Vng. Nap. Ang. A day.] Tam masculini quàm fœminini generis est in numero singulari: pluali verò tantùm masculinum. Illud tamen interest, quod dies in fœminino genere denotat tempus indeterminatum: & ideò diminutivum ejus est diecula, quod significat breve tempus & moram. Dies verò quum tempus significat vigintiquatuor horarum, vel etiam spatium illud ab oriente Sole ad Solem occidentẽ, generis masculini est: nã illud tẽpus est determinatũ. Sic diem hesternum, & diem hodiernum, potiùs dicimus quàm hesternam, vel hodiernam. Contrà, pro tempore incerto dicimus longa dies, pro longo tempore, non autem longus dies. Iuvenalis: Longa dies igitur quid contulit? id est, longum tempus. Virgil. 11. Aeneidos: Multa dies, variusq; labor mutabilis ævi Rettulit in melius. Iurisconsulti item bima, trima, quadrima die usurpant pro tempore biennii, triennii, quadriennii. Sed confunditur quandoq; hæc differentia. Virgil. 2. Aeneid. Iamq; dies infanda aderat. Cicero ad Quintum fratrem: In qua primum erat, quòd antiquior dies in tuis fuisset adscripta literis quàm in Cæsaris. Plin. lib. 13. cap. 24: Mirum quòd eadem die germinat, qua injectum est. ¶ Dies qui civilis dici solet, à media scilicet nocte in sequentem (ut Macrob. lib. 1. cap. 3. tradit) ita dividitur. Primùm diei tempus dicitur mediæ noctis inclinatio. Deinde gallicinium, sive galli cantus, ἀλεκτρυοφωνία, quòd tum galli cantent. Inde conticinium, ἀωρὶ νύξ, quum & galli conticescunt, & homines quiescunt. Deinde Diluculum, quum incipit dignosci dies. ἀρχὴ. Inde manè, quum dies est clarus, πρωΐ. Inde meridies, diei medium. ἡ μεσημβρία, μεσότης ἡμέρας. Inde jam suprà vocatur occiduum tempus, δείλη: quod & serum diei vocatur: ὀψὲ: & mox suprema tempestas: hoc est, diei novissimum tempus: sicut est expressum in duodecim tabulis, Solis occasus suprema tempestas esto. Deinde Vespera, seu Vesper, ἑσπέρα, à stella quam Græci ἕσπερος, Plaut. Vesperuginem. Ennius Vesperum, Martialis Phosphorum, Virgil. Hesperon appellant. Inde crepusculum vespertinum, δειλὴ ὀψία, dictum à crepero, quod dubium significat, tanquam lux dubia, quòd incertum sit, id tempus noctis an diei existat. Ab hoc tempore prima fax noctis, quòd tùm primum faces: hoc est, lumina inferri incipiant. περὶ λύχνων ἁφάς. Deinde nox concubia, à cubando: deinde intempesta quæ non habet idoneum tempus rebus agendis. In has partes distribuebant diem, qui constat ex vigintiquatuor horis, & lucem tenebrasq; continet: eumq; diem, civilem vocabant, quòd in aliis atq; aliis civitatibus & regionibus alio atq; alio modo observaretur. Athenienses enim diem civilem auspicabantur à Sole occidente, ad Solem iterum occid. Item: Babylonii ab ortu Solis ad Solem secundò exorientem: Vmbri à meridie ad meridiem subsequentem. Romani autem à media nocte ad mediam noctem: quorum à nobis quoque consuetudo observatur, adeò ut siquid ante mediam noctem gestum sit, id præcedenti diei ascribatur, quòd à media nocte, subsequenti diei annumeretur. ¶ Interdum diem dicimus, ut solam lucem intelligamus: tenebras verò sub noctis nomine. Virgil. 6. Aeneid. Noctes atq; dies patet atri janua Ditis. ¶ Est & dies naturalis ab ortu ad occasum Solis. ¶ Dies totius anni ex institutione Numæ aut festi erant, aut profesti, aut intercisi. Festi dies aut sacrificiorum, aut epularum, aut ludorum causa fuerunt instituti. Profesti autem dividuntur in fastos, comitiales, comperendinos, statos, præliares. Intercisi verò dicebantur, qui & humanis & divinis negotiis erant communes. Erant & atri dies, de quibus locis suis. ¶ Hujus nominis genitivus est diei, dii, dies, & die. Cicer. pro Sex. Equites non daturos illius dies pœnas. Virgil. 1. Georg. Libra dies somniq; pares ubi fecerit horas. Idem 1. Aeneid. Munera, lętitiamq; dii. Sal. in Iug. Vix decima parte die, pro diei. ¶ Die crastini, die septimi: pro die crastino & septimo. Plaut. Most. Hanc rem die crastini quum herus resciverit. Idem Menæh. Nam ibi mercatum dixit esse die septimi. Vide Macrob. 1. Sat. cap. 2: Diequinti, dieproximi, diepristini: pro quinto, proximo, & pristino. Vide Gell. lib. 10. cap. 24. ¶ Derivativa & composita à dies, sunt hodie, quotidie, pridie, meridies, nudiustertius, nudiusquartus, diarium, æquidiale, æquidium, diluculum, & perdius. ¶ Dies qui hebdomadem constituunt, à septem Planetis cognominati sunt. Primus septimanę dies à Sole, dies Solis, sive Phœbi dicitur, ἡλίου ἡμέρα, ἀργία, κυριακή. Secũdus à Luna, Lunę, σελήνης. Tertius à Marte, Martis, ἄρεως. Quartus à Mercurio, Mercurii, ἑρμοῦ. Quintus à Iove, Iovis, διός. Sextus à Venere, Veneris, ἀφροδίτης. Septimus à Saturno, Saturni, κρόνου. ¶ Dies critici, sive crisimi. κρίσιμοι ἡμέραι, à medicis dicuntur judiciarii, in quibus. scilicet de ægritudine ferri judicium potest. Vide suprà Crisimi dies. ¶ Per antiquum diem. διὰ παλαιᾶς ἡμέρας, proverbialiter olim de re admodum obsoleta priscaq;. Refertur à Diogeniano. Finitimũ illi, Magno Platonis anno. ¶ Ipsa dies quandoq; parens, quandoq; noverca est, ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ. Versus est Hesiodi, quo significatum est, non omni die bene esse posse, sed isto bene, atq; alio malè. Inde translatum, quòd matres bene volunt liberis, novercę oderunt privignos. ¶ In diem vivere, est præsentibus rebus contentum vivere, atq; ex parato, minimè solicitum de futuris. Quæ vita Græcis dicitur ἐφημέριος βίος: & ἐφημερεύειν, qui ad eum vivunt modum. ¶ Diei civilis divisionem à Romanis observatum, lege in scholiis Beroald. super Apul. As. aure. fol. 35.

Diēcŭlă, diminutivum à die, gen. fœm. quod ferè pro exigua temporis mora accipitur. [ἡμεράδιον. Gall. Vn petit iour, vn iour seulement, vn petit de temps. Ital. Picciol spacio di tempo. Ger. Ein zeitlein. Hisp. Pequeño espacio de tiempo. Pol. Dzionek. Vng. Napotska. Ang. A short day, one day only, a litle while.] Terent. in And. Non satis habes quòd dieculam addotid est, aliquam temporis dilationem. Asconius Pedianus in 2. Orat. in Verrem: Diminutivè diecula dicitur.

Dĭēscĭt, n. t. Dies fit. [ἡμέρα γίνεται. Gall. Il se fait iour. Ital. Si fa giorno. Ger. Es taget/es wird tag. Hisp. Ya viene el dia. Pol. Dnieie. Vng. Meg virrad. Ang. It waxeth day.] Sicut noctescit, nox fit, quibus solùm utimur in tertiis personis absolutè & impersonaliter.

Dĭēspĭtĕr, diespitris, Diei pater, Ζεύς, Ζῆν. Id est, Iupiter: sicut Dijovis, quasi die juvans, quòd homines die & luce quasi vita ipsa juvaret. Horat. lib. 1. Carm. Namq; diespiter Igni corusco nubila dividens. Macrob. Ipsi quoq; Romani diespitrem Iovem appellant.

Dĭēquārtī, & Diequartè, pro diequarto. Diequinti & diequintè, pro diequinto. Diepristini vel pristinè, pro diepristino, quod nos converso compositionis ordine dicimus pridie. Diecrastini, pro die crastino, & alia multa. Videntur autem veteres differentiam fecisse inter diequarto & diequartè: ut illud, pro

lud, pro præterito sit, quod nos nudiusquartus dicimus: hoc de futuro. Vide Macrob. Satur. libro 1, & Gell. lib. 10. cap. 24. Sunt autem hæc omnia composita, & pro adverbiis accipiuntur.

Dierecti, teste Nonio, à die vocati sunt crucifixi, quasi ad diem erecti. Festus scribit dierectum per antiphrasin dici apud veteres, volentes significare malum diem. Vnde Dierectà adverbial. dicimus. Plaut. Quin tu i dierectà cũ succula & cum porculis. Dierectà (inquit) quasi in malam diem. Vnde proverbialiter: In dierectum jubemus ire, quibus precamur exitium.

Diūrno, n. p. Diu vivo, teste Nonio. [Gal. Vivre longuement. Ital. Viver lungo tempo. Ger. Lang leben. Hisp. Durar mucho tiempo. Pol. Dlugo zyie. Vng. Sokat élék. Ang. To live long.] Est autem verbũ à die deductum, sicut perennare ab anno.

Diūrnŭs, a, um, à die fit, sicut nocturnus à nocte, Quod ad diẽ pertinet, quod die fit. [ἡμερινός. Gall. De iour, ou d'un iour. Ital. Diurno, di giorno. Germ. Tæglich. Hisp. Cosa del dia. Pol. Dzienny. Vng. Nappali. Ang. Belonging to the day.] Cicer. de Senect. An censes (ut de me ipso aliquid more senum glorier) me tantos labores diurnos, nocturnosq; domi, militiæq; suscepturum fuisse, &c. Plaut. in Menæch. Inde usq; ad diurnam stellam crastinam potabimus.

Diūrnum, ni, n. s. Liber continens acta singulorum dierum, diarium. [ἐφημερίς. Gall. Papier iournal. Ital. Giornale. Germ. Tagbuch / ein Buch in welches man verzeichnet / was auff ein jeden tag geschicht. Hisp. Historia que procede de dia en dia. Pol. Ksiega do ktorej spisuia kazdego dnia pilnosci. Vng. [illegible], az kibennis [illegible]. Ang. A booke conteining the actes of euerie day.] Iuven. longi relegit transacta diurni. Aliàs Diurnum accipitur pro victu atq; mercede unius diei. Seneca: Diurnum accipit, in centunculo dormit. Idem lib. 2. Controv. Consors modò omnis fortunæ diurnum petam.

Diūtinŭs, a, um, pen. corr. Longus, diuturnus. [ארוך aruch. πολυχρόνιος, χρόνιος. Gal. Qui dure long temps, de durée. Ital. Lungo, continuo. Ger. Langwirig. Hisp. Cosa de mucho tiempo. Pol. Dlugi. Vng. Hoszszu ideig. Ang. That indureth long.] Cic. lib. 10. Epist. Libertatis desiderio, tædioq; diutinæ servitutis. Sic Cæsar, Diutinus labor. & Livius, Diutinum bellum.

Diūtinē, adverb. idem quod diu. [δηρόν, πολὺν χρόνον. Gall. Long temps, longuement. Ital. Longamente, di giorno. Ger. Langzeit / langwirigklich. Hisp. Luengo tiempo ò en luengo tiempo. Pol. Dlugo. Vng. Sokáig. Ang. A great while, a long tyme.] Plaut. in Ruden. Ille qui consulte, doctè, atq; astutè cavet, Diutinè uti benè licet partum bene.

Diūscŭlē, pen. corr. diminut. à Diu, significat aliquandiu. [ἐπ' ὀλίγον. Gall. Quelque temps, assez long temps, non pas trop. Ital. Vn pochetto di tempo. Ger. Langsam / ziemlich lang. Hisp. Poco tiempo, o en poco tiempo. Pol. Przydl uszym. Vng. Egy ideig. Ang. A little while.] Gellius: Quum diuscule tacitus cogitando fuissem. Apul. in Flor. At non itidem major meus Socrates, qui quum decorum adulescentem & diuscule tacentem conspicatus foret, &c.

Diūtiŭs, comparativum ab adverbio diu. [χρονιώτερον, μακρότερον. Gall. Plus longuement. Ital. Piu allungo, piu lungamente. Ger. Länger. Hisp. Mas tiempo. Pol. Dluzy. Vng. Késöbben, tovább. Ang. Longer.] Cic. 7. Verr. Potero hoc ego unus tantum, aut in hoc judicio deponere, aut diutiùs tacitus sustinere. Plautus Rud. Sed mea desidia spem deserere nolui: Eo vos amici detinui diutius. Cic. Non obtundam diutiùs aures vestras.

Diūtissĭmē, Longissimo tempore. [לעולם ובעולם leolám vaholám. πλεῖστον χρόνον. Gall. Fort long temps, tres longuement. Ital. Lunghissimamente. Ger. Zumlengsten / längwirig oder vielzeitig. Hisp. Longissimo tiempo. Pol. Barzo dlugo, czas wielky. Vng. Hoszszu ideig, igen [illegible]. Ang. Very long.] Cic. de Amic. Catonem induxi senem disputantem: quia nulla videbatur aptior persona quæ de illa ætate loqueretur, quàm ejus qui & diutissimè senex fuisset, & in ipsa senectute præ cæteris floruisset.

Diūtūrnŭs, a, um, Diutinus, à diu derivatum. [ארוך aruch. χρόνιος, πολυχρόνιος. Gall. Qui dure long temps. Ital. Che dura longo tempo. Ger. Langwirig. Hisp. Cosa de mucho tiempo. Pol. Barzo dlugy. Vng. Hoszszu ideiu, sokaig tarto, sok ideig való. Ang. That induréth a long tyme.] ut, Vsus diuturnus, silentium diuturnũ, apud Cic. Idem de Senect. Quas quidem sic avide arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens.

Diūtūrnĭtās, tatis, f. t. Longinquitas temporum, numerus dierum: [ארך ימים orech iamim. πολυχρονία. Gall. Longue durée, longue espace de temps. Ital. Longa durata, longhezza di tempo. Ger. Langwirigkeit. Hisp. Longura de tiempo. Pol. Dlugieczas. Vng. Hoszszu volt, nehezeb hoszszu valo. Ang. Length or continuaunce of tyme.] ut Diuturnitas belli, Cæsar. Diuturnitas temporum, Cic. Idem de Senect. Semper enim in his studiis laboribusq; viventi non intelligitur quãdo obrepat senectus: ita sensim sine sensu ætas senescit, nec subitò frangitur, sed diuturnitate extinguitur.

Dĭĕtĕrĭs, pen. prod. Tempus duorum annorum: [שנתים schenatáiim. διετία. Gall. Espace de deux ans. Ital. Il spatio di due anni. Ger. Die zeit zweyer jar lang. Hisp. Tiempo de dos annos. Pol. Czas dwu letny. Vng. Két esztendö. Ang. The space of two years.] sicut Trieteris, τριετηρίς, trium annorum, vel certè (ut elegan-ter docet Censorinus) quod tertio quoq; anno recurrit. Nam apud veteres Trieteris constabat ex quinq; & viginti mensibus: hoc est, ex duobus annis, quorum alter duodecim habebat menses, alter tredecim. Sic etiam Penteteris, πεντετηρίς, dicitur tempus hoc duplicatum: hoc est, quadriennii spatiũ: ita dictum, quòd quinto quoq; anno recurrat.

Diffāmo, pen. prod. act. p. Per diversas partes famam divulgo, sinistram famam de re quapiam spargo. [הוציא רכיל hotsi rechil, הלך רכיל halách rachil. διαφημίζω. Gall. Diffamer. Ital. Divulgare mala fama. Ger. Verleumbden / in ein böß geschrey auffbringen. Hisp. Disfamar. Pol. Sramocic, obmowiam. Vng. El hiresitem, mindenni gyalázom. Ang. To diffame, to report ill of.] Sumitur enim ferè in deteriorem partem. Tacitus: A Nerone probroso carmine diffamatus, contumelias ultum ibat. Adulteriũ diffamatum, Ovid. lib. 4. Metam.

Diffarreātio, [Pol. Rozwod.] Sacrificii genus inter virum & uxorem, quo conjugium dissolvebant per confarreationem contractum. Erat autem Confarreatio quædam solennitas, quam soli sacerdotes observabant in uxore ducenda. Solenim sacerdotes, autore Boëthio, per cõfarreationem uxorem ducebant. Qua de causa divortium per diffarreationem solis quoq; sacerdotibus proprium fuit. Dicitur autem Confarreatio, quòd farreo libo adhibito conjungerentur: & è contra diffarreatio, quòd simili libo adhibito disjungeremur.

Differcio, Compositũ est à farcio, Impleo, & distendo. [מלא malé. συμπληρόω. Gall. Remplir de tous costez. Ital. Empire distendere. Ger. Außfüllen / vollschoppen. Hisp. Empatipò recalcar. Pol. Napelniam, nadziewam. Vng. Meg töltöm. Ang. To fearce, to stuffe up even.] Horat. lib. 1. Satyr. 5: Inde forum Appi Differtum nautis. Idem lib. 1. Epist. Differtum transire forum.

Diffĕro, a. incon. Spatium temporis extendo. [אחר ichér. ἀναβάλλομαι. Gall. Differer, delayer, prolonger. Ital. Differire, prolungare. Ger. Verziehen / auffschieben. Bel. Vertrecken. Hisp. Dilatar el tiempo. Pol. Odkladam. Vng. El halasztom. Ang. To delay, to prolong.] Virg. lib. 6. Distulit in seram commissa piacula mortem. ¶ Interdum est in diversa loca ferre, διαφέρειν. Plautus in Rud. Nos cum scapha tempestas dextroversum differt ab illis. Idem in Cur. Iam ego te faciam, ut hinc formicæ te frustulatim differant. ¶ Interdum diffamare, divulgare. Lucil. Gaudet, quem de me ista foris sermonibus differs. Plaut. in Trin. Nolo ego mihi te jam prospicere, qui meam egestatẽ leves: sed ut inops infamisq; sim, ne mihi hanc famam differant. ¶ Interdum dividere, scindere, dissipare, διασπάω. Terent. in Adelph. Misseram, differar doloribus. Simile Græcis est διαφέρεσθαι. ¶ Interdum in ordinem ponere, διατάττειν. Virgil. lib. 4. Georg. Et etiã feras in versum distulit ulmos. ¶ Interdum distare, διαλλάττειν, διαφέρειν. Cic. Divin. in Verr. At vide quid differat inter meam opinionem & tuam.

Diffĕrentĭă, f. p. Discrimen, dissimilitudo. [הבדל הבדלה habdaláh. διαφορά. Gall. Difference. Ital. Differenza. Ger. Unterscheid. Hisp. Differencia. Pol. Rozność. Vng. Külömbség. Ang. Difference.] Cic. 4. Acad. Quòd videretur esse quædam in visis differentia. Idem 5. de Fin. Ita fit, ut quanta differentia est in principiis naturalibus, tanta sit in finibus bonorum malorumq; dissimilitudo. Indifferens, ἀδιάφορος, quod scilicet per se neq; bonum est, neq; malum.

Diffĕrĭtās, pro differentia, quo antiqui utebantur. [διαφορά. Vng. Külömbség.] Lucr. lib. 4: Tantaq; in his rebus distantia, differitasq; est. Nonius.

Dīlātŭs, participium, Prolatus, productus. [מאחר meuchár, מעכב meukkáb, μακρυνόμενος, χρόνιος. Gall. Differé, delayé. Ital. Differito prolongato. Ger. Verzogen / oder auffgezogen. Hisp. Dilatado, prolongado. Pol. Przedluzony. Vng. Halasztatot. Ang. Delayed, prolonged.] Cic. 4. Verr. Quasi metueret ne Petilius privato illo judicio translato, aut dilato, cum cæteris in consilium reverteretur. Pœna dilata in tempus mortis, Ovid. 5. Trist.

Dīlātĭo, f. t. Temporis prorogatio, sive extensio [עכבה ikkubáh. ἀναβολή. Gall. Delay, dilation, attente. Ital. Dilatione, prolungamento. Germ. Verzug / oder auffzug / verlengerung. Hisp. Dilacion. Pol. Przedluzenie odwloka. Vng. El halasztás, halaték. Ang. Delaying, differring.] Plin. lib. 18. cap. 10. Nec ulla segetum minus dilationem patitur. Cicer. 3. Philip. Quæ est igitur expectatio, aut quæ nimia dilatio temporis?

Dīlātŏr, oris, m. t. Cunctator. [מאחר meachér. μελλητής. Gal. Delayeur, qui differe, faitard. Ital. Prolongatore, indugiatore. Germ. Ein auffzieher / seumiger / auffschieber. Hisp. Prolongador del tiempo. Pol. Przedluzacz. Vng. Halogato, kesedelmes. Ang. A delayer, or prolonger.] Horat. in Arte: Dilator, spe longus, iners, avidusq; futuri.

Diffībŭlārĕ, Aperire, discingere, fibulam resolvere. [ἀναπορπᾶν. Gall. Desboucler. Ital. Disfibbiare. Ger. Die hafften auffthun / auffbrechen. Hisp. Quitar la hevilla ò candado. Pol. Rozpinã. Vng. Ki kapcsol.

Kɨ kapaſdam, meg nyitam. Ang. *To looſe, to vnbuckle or vnbutton.*] Papin. Emicat, & torvè chlamydem diffibulat aura.

Difficilis, le. Laborioſus, operoſus, habens multum difficultatis & laboris. [קָשֶׁה *kaſcheh* יָגֵעַ *jagheah*. δύσκολος, δυσχερής. Gall. *Difficile, malaisé.* Ital. *Difficile, malageuole.* Germ. Schwär. Hiſp. *Difficulde agro.* Pol. *Trudny.* Vng. *Nehéz.* Ang. *Hard, vneaſie.*] Terent. in Heaut. Nihil tam difficile quin quærendo inveſtigari poſſit. Si tamen de homine dicatur, idem erit quod Moroſum. Cic. de Seneċt. Moderati enim, nec difficiles ſenes.

Difficultas, f. t. abſtractum, Labor, anguſtia, aſperitas. [קְשִׁי *keſchi*. δυσκολία. Gall. *Difficulté, malaiſance, empeſchement.* Ital. *Difficultà.* Ger. Die ſchwäre/beſchwärdt. Hiſp. *Difficultad de hazer qualque coſa.* Pol. *Trudnoſć.* Vng. *Nehézſég.* Ang. *Difficultie, vneaſineſſe.*] Cic. pro Cluentio: Proſpicio quantum in agendo difficultatis, & quantū laboris ſit habitura. ¶ Accipitur eleganter pro inopia: ut, difficultas rei numariæ, aut frumentariæ. Cic. 4. Verr. ſe ſimul oſtendi ſe in ſumma difficultate eſſe numaria.

Difficilè, Difficiliter, & difficulter, Aegrè, vix, cum labore. [בְּקָשֶׁה *bekaſcheh*. δυσκόλως. Gall. *Difficilement, malaiſément, à grand peine, avec difficulté.* Ital. *Difficilmente, malageuolmente.* Ger. Schwärlich/ kümmerlich. Hiſp. *Difficilmente.* Pol. *Trudno, leſtwo.* Vng. *Nehézen.* Ang. *With difficultie.*] Plin. lib. 27. cap. 12: In cacumine autem ſemen inter folia durum, & quod difficile evellatur. Liv. lib. 5. bell. Pun. Circundati pedites haud difficulter impetum incurſantium Numidarum arcebant.

Difficul, antiqui dicebant pro difficilè. Autor eſt Nonius, qui adducit teſtimonium Varronis: Quod utrum ſit magnum an parvum facul, an difficul.

Diffido, is, pen. prod. Non fido, deſpero. [ἀπιστεῖν, ἀθυμεῖν. Gall. *Se deffier.* Ital. *Diffidarſi, non hauer ſperanza.* Ger. Mißtrauwen/ebel trauwen. Bel. Wantrouwen. Hiſp. *Deſconfiarſe.* Pol. *Wątpię, nie vfam.* Vng. *Nem bizom.* Ang. *To miſtruſt, to deſpayre.*] Cicer. 2. de Divinat. Nihil affirmabo: quæram omnia, dubitans plerunq; & mihi ipſe diffidens. Ibidem: Eudemus ita graviter ægrotus fuit, ut omnes medici diffiderent. ¶ Dicimus autem diffido tibi, & diffido de te. Ser. Sulp. Ciceroni: Plura me ad te de hac re ſcribere pudet, ne videar prudentiæ tuæ diffidere. Ad Heren. Et de nobis non diffidimus.

Diffiſus, part. [ἀπιστήσας, ἀθυμήσας. Pol. *Wątpiąc.* Vng. *Nem bízó.* Ang. *Miſtruſting.*] Cic. pro Muræ. Fatebor enim Cato, me quoq; in adoleſcentia diffiſum ingenio meo, quæſiſſe adjumenta doctrinæ.

Diffidentia, æ, cui opponitur Fidentia. [ἀπιστία, δυσελπιστία. Gal. *Deffiance.* Ital. *Diffidenza.* Ger. Mißtrawung. Hiſ. *Deſconfiança.* Pol. *Nieufnoſć, wątpliwoſć.* Vng. *Hihetetlenség, bizodalmatlanság.* Ang. *Miſtruſt.*] Cic. 4. Tuſc. Et fidentia: id eſt, firma animi confiſio, ſcientia animi quædam eſt, & opinio gravis non temerè aſſentiēs, metus quoq; eſt diffidentia expectati & impendentis mali. Idem 1. de Invent. Quod genus fidentiæ contrarium eſt diffidentia, & ea re vitium eſt: audacia non contrarium, ſed appoſitum eſt, ac propinquum, & tamen vitium eſt. Ovid. 2. de Remed. amor. Fit quoq; longus amor, quem diffidentia nutrit.

Diffidenter, adverb. Timidè: cui contrarium Fidenter. [ἀπίστως, δυσελπίστως. Gall. *Avec deffiance, ſans grande eſperance.* Ital. *Con diſconfidanza, ſenza ſperanza.* Ger. Mißtrewlich/ ohn gute zuverſicht. Hiſp. *Con deſconfiança.* Pol. *Z wątpieniem, wątpliwie.* Vng. *Féleleméſen, bizodalmatlanul.* Ang. *With miſtruſt, without hope.*] Cic. pro Cluent. Altera tantummodo conſuetudinis cauſa timidè & diffidenter attingere rationem veneficii criminum.

Diffindo, diffidi, pen. prod. præteriti corr. diffiſum, act. t. Findo, divido. [בָּקַע *bikkiah*. σχίζω, διασχίζω. Gall. *Fendre & mettre en pieces.* Ital. *Fendere, tagliare in più pezzi.* Ger. Zerſpalten/ zertheilen. Bel. Van een anderen ſtieren. Hiſp. *Hender en diverſas partes.* Pol. *Rozſzczepiam, rozſzpuie.* Vng. *Meg haſitom, két felé vágom.* Ang. *To cutte or cleave a ſunder.*] Virg. 9. Aeneid. Et media adverſi liquefacto tempora plumbo Diffidit, ac multa porrectum extendit arena. ¶ Diffindere diem, teſte Budæo, eſt id quod nos Rem in craſtinum continuare dicimus, vel remittere. Tria enim, inquit idem, erant apud antiquos pronuntiandi genera: aut enim dies diffindebatur: hôc eſt, res in poſterum diem rejiciebatur, aut comperendinabatur: id eſt, in tertium diem differebatur: aut ampliabatur, quum res non in poſterum neq; in perendinum, ſed in longiorem diem pro judicum arbitrio rejiciebatur. Vlpian. l. ij. Siquis caution. Et ideò etiam lex XII. tabul. Si judex, vel alteruter ex litigatoribus morbo ſontico impediatur, jubet diem judicii eſſe diffiſſum. Gell. lib. 14. cap. 2: Juſſi igitur diem diffindi, atq; inde à ſubſelliis pergo ad Phavorinum philoſophum.

Diffingo, is, ere, Corrumpo, & deſtruo quod fictum & formatum eſt. [שִׁחֵת *ſchichéth*. διαφθείρω. Gall. *Desfaire ce qui eſt fait, luy oſter ſa forme & figure.* Ital. *Guaſtare, corrompere.* Ger. Etwas gemachts zerbrechen vnd anderſt machen. Hiſp. *Gaſtar, deſtruir, deſfigurar.* Pol. *Zepſowanie rzeczy zgubną znacząc rzecz.* Vng. *El bontom, rontom, tetetém.* Ang. *To vnmak, to vndooe that was made.*] Horat. 1. Carm. -neq; diffinget, infectumq; reddet, Quod fugiēs ſemel hora vexit. Vbi Acron, Diffinget: id eſt, confundet, immutabit, ſive divellet. Idem Carm. -ò utinam nova Incude diffingas retuſum in Maſſagetas, Arabesq; ferrum. Vbi Acron, Diffingas, contuſum reformes: nam ſicut fingere, formare dicitur, ſic & diffingere, eſt quaſſatū reformare. Idem 2. Serm. Sequidem nihil hinc diffingere poſſum: id eſt, non poſſum negare rem ſic non ſe habere. [Sal. 1. H. 77.

Diffinio, diffinis, pen. pro. act. q. ex dis, & finio, Definio. [גָּזַר *ghazár*. ὁρίζω. Gall. *Definir, determiner.* Ital. *Diffinire, terminare.* Ger. Entſcheiden. Bel. Verclaren. Hiſp. *Diffinir, ò determinar.* Pol. *Opiſſuie.* Vng. *Meg határozva.* Ang. *To define, to determine.*]

Diffinitè, Finitè, definitè. [Vng. *Meg határozva.*] Cic. pro Balbo: Quæ diffinitè civitatē donādi Pōpeio poteſtatē fecerat: ſic enim in antiquo manuſcripto hoc loco & multis aliis legitur.

Diffinitio, quæ & definitio, & finitio appellatur, conſtans ex genere & differentiis: ut Homo eſt animal rationale, mortale. [ὅρος, ὁρισμός. Gal. *Definition, determination.* Ital. *Diffinitione.* Ger. Entſcheidung / die beſchreibung eines dings was es von natur ſeye. Hiſp. *Definicion ò determinacion.* Pol. *Opiſſanie rzeczy iako, ieſt ſama w ſobie.* Vng. *Meg határozás, magyarázás (annagy) kimondás.* An. *A definition.*] Quint. Finitio, eſt rei propoſitæ propria & dilucida, & breviter comprehēſa verbis enuntiatio. Dicta autem eſt diffinitio ſumpta tranſlatione ab his qui fundos prædiaq; dividunt alia ab aliis. Nam ut illi agrum ab agro diffiniunt, atq; habitam de finibus controverſiam diſtinguunt: ſic per definitionem res à rebus diſtinguuntur, & veluti certis quibuſdam finibus circunſcribuntur.

Diffiteor, ex dis, & fateor, d. p. Nego, inficior. [מֵאֵן *meén*. ἀπαρνοῦμαι. Gall. *Ne vouloir pas confeſſer, denier.* Ital. *Negare, non confeſſare.* Ger. Verneinen/ nicht wöllen bekennen/ leugnen. Bel. Loochenē. Hiſp. *Negar ò non confeſſar.* Pol. *Przę, nie znać niecheę.* Vng. *Tagadom.* Ang. *To denie.*] Cic. Itaq; nunquam diffitebor multa me, ut ad effectum horum conſiliorum pervenirem, & ſimulaſſe invitum, & diſſimulaſſe cum dolore. Col. lib. 4. cap. 10: Nam quòd in profundo ſemina frigore laborare dicuntur, nos quoque non diffitemur.

Difflo, as, Eſt flatu proſterno. [נָשַׁב *niſchſchéb*. διαφυσάω. Gall. *Eſpandre ou abatre par ſouffler, faire aller en vent.* Ital. *Gettare à terra ſoffiando.* Ger. Zerblaſen/ niderblaſen. Hiſp. *Derribar ſoplando.* Pol. *Rozdmā.* Vng. *El fuvom.* Ang. *To blowe away.*] Plaut. in Mil. Cujus tu legiones difflaſti ſpiritu, quaſi ventus folia.

Diffluo, act. t. eſt in diverſas partes fluo, Liqueſco. [διαρρέω. Gall. *Couler de toutes pars, ſe diſſoudre & ne pouvoir tenir enſemble.* Ital. *Scorrere in più parti.* Ger. Zerflieſſen. Hiſp. *Correr lo liquido en partes.* Pol. *Rozpływuie ſię, ztapiam ſię, rozciekam ſię.* Vng. *Idestova folyok.* Ang. *To looſe and fall a ſunder.*] Plin. lib. 21. cap. 13: Qui edere, abjicit ſe humi, refrigerationē quærentes: nam & ſudore diffluunt. ¶ Diffluere otio, vel luxuria, eſt immodico otio, vel immodicæ luxuriæ indulgeo. Terent. in Heaut. Vt ejus animum, qui nunc luxuria & laſcivia Diffluit, retundam.

Diffringo, is, act. t. In varias partes frango. [שִׁבֵּר *ſchibbér* רָעַץ *rahaz*. διαθραύω. Gall. *Rompre en pieces, briſer.* Ital. *Frangere in più parti.* Ger. Zerbrechen. Hiſp. *Romper in muchas partes.* Pol. *Łamię.* Vng. *El tördelem.* Ang. *To break in pieces.*] Plautus in Aſin. Crura herclè diff. ingentur.

Diffugio, is, pen. cor. In diverſas partes fugio, huc illuc fugio, diabor. [נָס *nas* בָּרַח *barach*. διαφεύγω. Gall. *Fuir çà & là, reculer, eviter.* Ital. *Fuggire in diverſe parti.* Ger. Von einander hin vnnd her fliehen. Bel. Van den anderen vlien. Hiſp. *Huir en diverſas partes.* Pol. *Ucie kā ſię tam y ſam.* Vng. *Széllel futok, ideſtova futok.* Ang. *To flee here and there, to eſchew.*] Virg. lib. 3. Georg. -quò tota exterrita ſylvis Diffugiunt armenta. Cæſar 8. bell. Gall. Hic repentino malo perterriti, diffugiunt ad ſua præſidia. ¶ Ponitur etiam tranſlatè pro vitare. Cic. 5. Ver. Diffugerūt enim permulti, id quod oſtendā. ¶ Item pro refugere, renuere. Var. 2. de Re ruſt. Nec tamē diffugio quin dicam quæ ſcio de ſuillo pecore.

Diffugium, gii, n. t. [מָנוֹס *manós*. διαφυγή, διαχώρησις. Gal. *Fuite çà & là.* Ital. *Rifugio, ridotto.* Ger. Zuflucht/ außflucht. Hiſp. *Huida.* Pol. *Ucieczka.* Vng. *A ſzéllel futás, ideſtova futás.* Ang. *Flying to ſundrie partes.*] Tacit. Proximorum diffugia languentibus jam ſtudiis.

Diffundo, act. t. diffudi, diffuſum, Huc illud fundo, diſpergo, diſſipo. [פָּזַר *pazár* זָרָה *zaráh* פָּשָׁה *paſcháh*. διαχέω. Gall. *Eſpandre.* Ital. *Verſare, ſpargere in più parti.* Ger. Zerſpreiten/ hin vnd wider gieſſen. Hiſp. *Derramar en diverſas partes.* Pol. *Rozlewam.* Vng. *Széllel ontózom.* Ang. *To powre out and ſcatter abroade.*] Colum. lib. 2: Nam vel reſpuit duritiam ſoli dens aratri, vel ſi qua parte penetravit, non minutè diffundit humum. ¶ Accipitur pro dilatare. Cic. li. 1. de Orat. Diffuſa ramis patulis platanus. ¶ Diffundere animum alicujus, eſt exhilarare aliquem. Ovid. 1. de Arte am. Spectabunt juvenes læti, miſtæq; puellæ: Diffunderq; animos omnibus iſta dies.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Diffusus, partic. [פזור pazur מזרה mizreh. διεσκεδασμένος. Gall. Espandu, esparti. Ital. Sparso. Ger. Zerspreitet oder außgespreitet. Hisp. Derramado. Pol. Rozpaguieny, rozsiepany. Vng. Szellel bothzetett. Ang. Powred out abroade.] Cic. 2. de Orat. Est enim heri nobis ille hoc Catule pollicitus, se jus civile quod nunc diffusum & dissipatum est, in certa genera coarctaturum.

Diffuse, adverb. Disperse. [διακεχυμένως. Gall. Esparsement, largement, & avec estendue, d'un costé & d'autre. Ital. Sparsamente. Ger. Sprentzwig/weitleuffig. Hisp. Derramadamente. Pol. Szeroce. Vn. Szellel. Ang. Scatteringly, without order.] Cic. 1. de inven. Enumeratio est, per quam res disperse & diffuse dictæ, unum in locum coguntur.

Diffusio, onis, f. t. Dilatatio, dispansio: [נזל nezel. διάχυσις. Gall. Effusion cà & là, espartement. Ital. Il spargere, sparsimento. Ger. Zerspreitung/zertheilung. Hisp. Derramamiento. Pol. Rozszerzenie, rozpuszczenie. Vng. Szelesseg, szellel bothzes. Ang. A powring out or sprinkling abroade.] ut, Diffusio animi, pro exhilaratione. Seneca de vita beata: Ex cognitione veri gaudium grande & immotum, comitasq; & diffusio animi.

Digamma, δίγαμμα: sive Digamma Aeolicum, dicta est F litera, quòd duplicis Γ imaginem referre videatur. Cicer. ad Attic. lib. 9. fundum suum Formianum vocat digamma, quòd nomẽ ejus ab F litera initium sumeret. Delicias, inquit, digamma venderem, quantum in solo solerem quærere non solùm Romæ, sed etiam delicium digamma viderem. Locus corruptus.

Digamus, pen. corr. m. f. [δίγαμος. Gal. Qui a deux femmes, deux fois marié. Ital. Quel che ha havuto due mogliere. Germ. Das zwey Weyber hat/oder der zwey mal geweybet hat. Hisp. El casado dos vezes. Pol. Ten ktori dwiezyuiema, albo ktory sie dwakroc ozenil. Vng. Kit feleségű. Ang. That hath bene twise maried.] Qui duas duxit uxores. Hieron. contra Iovin. Non damno digamos. Sic digama mulier dicitur quæ duos habuit maritos.

Digero, is, pen. corr. act. 1. digessi, digestum, Ordino, dispono. [חלק chelek. ערך harach. διατίθημι, διαδέω, διατάσσω. Gall. Porter cà & là, ordonner & disposer, mettre par ordre. Ital. Ordinare, disporre. Ger. Ordnen/in ordnung setzen. Bel. Ordineren. Hisp. Ordenar, disponer. Pol. Rozrzadzã, rozkladam. Vng. El rendelem. Ang. To sett in order, to dispose.] Virg. Aeneid. 3. Quæcunq; in foliis descripsit carmina virgo, Digerit in numerũ. Ita dicimus aliquid digestum: id est, loco suo compositum. ἐν χώρᾳ κείμενον. ¶ Quandoq; Dilucido interpretor, ἐξηγοῦμαι. Virgil. lib. 2. -ita digerit omnia Calchas. Quandoq; Divido, distinguo. Plin. lib. 18: Poma serantur, inserantur q; vineæ pastinentur, semina digerantur. ¶ Quandoq; concoquo: [πέττω. Pol. Trawie. Vng. Megemesztem.] ut, Digere paulisper vinum quo mades. Cic. ad Attic. lib. 4: Stomachus concaluit ut digerat multa cruda facilius. Macr. Igitur in ventre fit prima digestio. Sed hoc ad primum significatum reduci potest, quum digestio sit distributio cibi ordinata. Distribuitur enim alimentum per venas totum in corpus, justaq; quadam œconomia tantum unicuiq; particulæ impertitur quantum illi nutriendæ satis sit. Quatuor autem in quoq; corpore fiunt digestiones: quarum prima fit in ventriculo: secunda ab hepate: tertia in venis: quarta in singulis membris, dum quod unicuiq; membro utile est, ipsi membro fit nutrimentum: inutile autem per poros & meatus excernitur. Vide plura apud Macrob. cap. 4. lib 7. ¶ Per translationẽ, Cic. ad Qu. Fratrẽ. li. 2: Facias ut mea mandata digeras.

Digestio, verb. f. t. Ordinatio. [ערך hèrech מערכה maharachah. διάθεσις, διάταξις. Gall. Ordonnance, distribution, ordre. Ital. Ordinanza, dispositione. Ger. Ordnung. Hisp. Repartimiento, ordenance. Pol. Rozrzadzenie. Vng. Rendeles. Ang. A Setting in order, a due placing of things.] Plin. lib. 3. cap. 1: Itaq; interiori in parte digestionem in literas ejusdem nos sequuturos, coloniarum mentione signata, quas ille in eo prodidit numero. Cic. 3. de Orat. Digestio quæ ex oratio est, ea est partitio. ¶ Concoctio & digestio, πέψις & διαχώρησις. [Pol. Strawienie. Vng. Megemesztes.] Cels. in proœmio, sive hac de causa concoctio incidat, sive de illa: & sive concoctio fit illa, sive tantùm digestio.

Digeries, f. t. Digestio, dispositio. [διακόσμησις, διάταξις. Vng. Rendeles.] Macrob. Nec mirum si digeries mortium reprehensionis evasit.

Digestorum liber, ideo duplici ff. signatur, quòd Græci Pandectas per π cum accentu circumflexo notabant, sub quibus & Digestorum libri comprehensi sunt: unde facile litera π in ff. Latinè inolevit. Alciat. lib. 3. Dispunct. cap. 12. Digestorũ autẽ nomen primus Salvius Iulian invenit, qui jus civile, cùm olim confusim traditum esset, tanquam in quandam artem illud redegit. Alciat. in Rub. C. de Edendo.

Digitus, m. f. à digerendo quidam derivari putant, quòd natura miro decentiq; ordine digitos digesserit: id est, dispofuerit. [אצבע etsbah. δάκτυλος. Gall. Doit. Ital. Dito. Ger. Ein finger. Bel. Eenen vinger oft teen. Hisp. Dedo. Pol. Palies. Vng. Vy. Ang. The finger.] Plaut. in Persa: Næ si me uno digito attigeris, te ad terrã affligam scelus. Digitorũ nomina sunt hæc, Pollex: ἀντίχειρ, ὁ μέγας: Index, λιχανός, δεικτικός: Infamis, sive famosus μέσος, σφάκελος: Medicus, παράμεσος, δακτυλιώτης, ἰατρικός est, medicinalis, seu anularis, quòd in eo anuli primùm gestari cõsueverũt: Minimus, μικρός, qui & auricularis, ὠτίτης. Indicẽ qui pollici proximus est alio nomine salutarẽ veteres vocaverũt. Mart. lib. de Nupt. Phil. Quidã redimitus puer ad eos cõpresso digito salutari, silentium cõmonebat. ¶ Medius digitus alia habet nomina. Nam dictus est verpus, à verrendo podice. Ob quam etiã causam impudicus, & infamis vocatus est. Et quando porrigebatur, signum derisionis & contumeliæ erat. Mart. Ostendas digitum, sed impudicum Alconti, Dasioq;, Symmachoq;. Iuvenal. -ipse minaci Præberet laqueũ, mediũq; ostenderet unguem. Persius: -frontem atq; uda labella Infami digito, & lustralibus antè salivis Expiat. ¶ Digitum tollere, significat favere, suffragari: sicut Digitum deprimere, suffragio denegare. χειροτονῶ. Horat. Vulgus utroq; suum laudabat pollice ludum. Digitũ exere, peccas: proverbialiter dicitur de iis quos ut vitia sua fateantur cogimus. Tractum à gladiatoribus, qui victi ostensione digiti veniam à populo postulare cogebantur. Persius Satyr. 5: Nil tibi concessit ratio, digitum exere, peccas. ¶ Digitus in aquæductibus accipitur pro certo quodã aquæ modulo, quo ex castello in vicos, aut regiones, aut etiam in nobiliorum ædes aqua dividebatur. Habebant enim aquæductus sua castella ad divortia vicorum, ex quibus aqua à castellario per uncias & digitos dividebatur. Habebat autem digitus rotundus diametrum unius digiti. Autor Frontinus. ¶ Cœlum digito attingere, proverbiali nimirum hyperbole dicuntur, qui longè supra mortaliũ conditionem, ac diis proximi esse videntur. Cic. ad Attic. lib. 2: Nostri autem principes digito se cœlum putant attingere, si muli barbati in piscinis sint qui ad manum accedant. ¶ Extremis digitis attingere, est leviter attingere. Cic. pro Cæl. ¶ Metiri digitis dicitur qui rem accuratiùs expendit, quàm oporteat. ¶ Monstrari digito, δακτυλοδεικτεῖσθαι, pro eo quod est, insignem esse. Luc. in Hermonide, Horat. 4. Carm. Od. 3. & Pers.

Digitus aquæ, sextadecima pars pedis, uncia verò duodecima. Paul. de Serv. Rust. præd. l. Lucius Titius, Digitum tibi dono aquæ.

Digitulus, & Digitellus, diminutiva. [δακτυλίσκος. Gall. Petit doit. Ital. Deto piccinolo. Ger. Ein fingerlein. Hisp. Dedo pequeno. Pol. Palieczek, paluszek. Vng. Vyocska. Ang. A litle finger.] Ter. in Eunuch. Sine biduum hoc prætereat, Qui mihi nunciare digitulo fores aperis fortunatus.

Digitalis, & hoc digitale, Quod habet mensuram digiti. [δακτυλιαῖος. Gall. De la grosseur, espesseur, largeur & longueur d'un doit. Ital. Di misura d'un dito. Germ. Fingermässig/das eines fingers dick oder lang ist. Hisp. Cosa que tiene quantidad de un dedo. Pol. Cosz dl'ugo na paliec. Vn. Egy vyni. An. That is of the measure of a finger or inche.] Plinius lib. 22: Et anchusæ radix in usu est digitali crassitudine.

Digitale, n. f. substantivum, Digitorũ tegmenta dicuntur. [δακτυλήθρα. Gall. Doitier, dequoy on couvre les doits, gant. Ital. Ditale. Ger. Fingerhut/hendschuch. Hisp. El dedal ò dedil del dedo. Pol. Palucki, rekawice. Vng. Gyűszű. Ang. A thymble or any thing covering the fingers, as finger stalles.] Varr. lib. 1. de Re rust. Olea minus stricta, melior: ea quæ digitis nudis legitur, laudabilior quàm illa quæ cum digitalibus.

Digitellus, sive Digitelum. [Pol Rozchodnik.] Herba est quæ alio nomine sedum, sive sempervivum majus appellatur. ἀείζωον. Vide Plin. lib. 25. cap. 13.

Digitatus, m. f. Qui digitos habet. [ὁ ἔχων δακτύλους. Gall. Qui a doigts. Ital. Chi ha diti. Ger. Der finger hat. Hisp. Que tiene dedos. Pol. Palczasty. Vng Vyu, az minek vya vagyon. Ang. That hath fingers.] Plin. li. 11. cap. 47. Aviũ aliæ digitatæ, aliæ palmipedes.

Digladior, Gladiis certo, certo, contendo, dissentio. [διαξιφίζομαι. διαγωνίζομαι. Gall. Debatre par armes & comme tirer à coustreaux, noiser. Ital. Far' alle coltellate. Ger. Fechten/streiten mit schwerten streyten. Bel. Schermen. Hisp. Acuchillar. Pol. Szermuie, sciutuie. Vng. Harczolok, bajvíni kezdeni. Ang. To fight with swords, to contend or strive.] Cic. Quid Antipater digladiatur cum Carneade tot voluminibus?

Dignatio, Digno, Dignitas, Dignor, Vide DIGNVS.

Dignosco, act. t Agnosco, cognosco, aut discerno. [הכיר hichir. διαγινώσκω. Gall. Cognoistre entre autres, discerner. Ital. Cognoscere, dignoscere. Ger. Vor einem anderen kennen/underscheiden. Hisp. Conocer entre cosas diversas. Pol. Rozpoznawam. Vng. Megesmerem. Ang. To discerne, to knowe among others.] Lactant. lib. 6. Invicem se dignoscunt. Sueton. in Othon. Vulso corpore, galericulo capiti propter raritatem capillorum adaptato, & annexo, ut nemo dignosceret. Col. lib. 2. cap. 2: Dignoscere terram sapore. Plin. lib. 12. cap. 17: Dignosci vix potest à mastiche vera.

Dignoto, tas, act. p. σημαίνω, signo, imprimo, ut fieri solet in pecoribus ut dignoscantur.

Dignus, a, um, Qui aliquid meretur, cui aliquid merito debetur: [ראוי

tur. [ראוי raui כשר cascher. ἄξιος. Gall. Digne. Ital. Degno. Ger. Wirdig/wert. Bel. Weerdich. Hisp. Digno. Pol. Godny. Vng. Melto. An. Meete or conuenient, worthie.] ut, Dignus laude, qui meretur laudē. ἀξιέπαινος. Dignus castigatione, qui meretur castigationē. Plaut. in Rud. Neq; digniorem censeo vidisse anū me quanquā, Quos deos atq; homines censeam benefacere magis decere. Terent. in Heaut. Ego te meū esse dici tantisper volo, Dum quod te dignum est facias. ¶ Hujus contrariū est Indignus. Mart. Digna tuo cur sis, indignaq; nomine dicā: hoc est, dicam cur merearis & non merearis hoc nomen.

Dignē, adverb. pro dignitate. [ἀξίως. Gall. Dignement, cōme il appartient, honnestement. Ital. Degnamente, come s'appartiene. Germ. Wirdigklich. Hisp. Dignamente. Pol. Godnie. Vng. Meltān. An. Honestlie, worthelie.] Id est, honestè, uti honestum decet. Plaut. Mil. quàm dignè ornata incedit, aut meretriciē. Cicer. de Senect. Nunquā igitur satis laudari dignè poterit philosophia: hoc est, satis pro dignitate. ¶ Dignè etiam significat pro meritis. ἀξίως, κατ' ἀξίαν. Indignè, præter merita. ἀναξίως, παρ' ἀξίαν. Ovid. Leniter, ex merito quicquid patiare, ferendum est: Quæ venit indignè pœna, dolenda venit.

Dignanter, adverb. Dignè. [ἀξίως. Pol. Godnie. Vng. Meltān.] Vopiscus in Tacit. Ipsum igitur qui nos tueri debet, loquentem dignanter audire.

Dignitas, f.t. Honestas, honor, amplitudo, splēdor. [מעלה mahalah שאת seeth יתר iether. ἀξία, ἀξίωμα, ἀξιοπρέπεια. Gall. Dignité, bonne reputation. Ital. Dignità, ampiezza, honore. Ger. Wirde/wirdigkeit. Bel. Weerdicheyt. Hisp. Dignidad, honra, reputacion. Pol. Godnosc. Vng. Meltosag. An. Worthinesse, honour doone to ones merites, manly maiestie or comelinesse in fauour.] Gell. Cujus dignitas nec augeri laudibus, nec minui detractionibus potest. Cicer. Themo, li. 13: Vt omnibus in rebus ei te cōmodes, quoad fides dignitasq; tua patietur. ¶ Interdum sumitur pro virili pulchritudine, τὸ ἀξίωμα τῆς ὄψεως, σεμνοπρέπεια. Idem lib. 1 Offic. Pulchritudinis duo sunt genera: unum muliebre, quam venustatem appellamus: alterum virile, quam dignitatem dicimus. Idē de Orat. In formis aliis dignitas inest, aliis venustas. ¶ Est etiam dignitas in sermone, quum scilicet oratio est gravis, & voce remissa, de qua Autor ad Herenn. σεμνοπρέπεια, σεμνότης. Hujus contrarium est indignitas, pro dedecore, sive ignominia, & quod indignū est, sive quod est contra dignitatem. Lib. 4 ad Herenn. Nequeo verbis consequi in dignitatem rei. Cic. pro Qu. Ligario: Quum ad secundum Calendas intercalares priores rogatu fratrum tuorum venissem manè ad Cæsarem, atque omnem adeundi atq; conveniendi illius indignitatem & molestiam pertulissem. Autor ad Herenn. lib. 3: Acuta exclamatio fauces & vocem vulnerat, eadem lædit auditorem, habet enim quiddam illiberale, ad muliebrem potius vociferationem, quàm ad virilem dignitatem in dicendo accommodatum. ¶ De privatæ dignitatis gradibus, Vide Lag. de Method. jur. Civil. part. 2. cap. de privat. dignit. &c.

Dignitatum species, recentiores Iurisconsulti quatuor esse tradunt, Illustres, Supersillustres (quæ dictio non satis Latina est) Spectabiles & Clarissimos. Sed Alciati doctrina verior, cujus elegans cap. extat de ea re in lib. Dispunct. 3: Dignitates in jure nostro propriè, quæ clarissimatus, Equitatus, perfectissima gradibus continentur, quos Alciatus non uno loco attingit, ostendens quantum hac in re aberratum hactenus sit.

Digno, as, act. p. Dignum judico, dignor. [ἀξιόω. Gall. Juger & reputer digne, daigner. Ital. Giudicare degno, degnare. Germ. Wirdig/wirdig achten. Hisp. Tener por bien, hazer o reputar por digno. Pol. Godnym czynie. Vng. Meltonak velni, meltosytatom. Ang. To thinke worthie, to vouchsafe.] Pacuvius: Quis deos infernos, quibus cœlestes, digner decorare honoribus?

Dignōro, as, are, Græcè στιγματίζω. Signū inuro, quemadmodum fieri solet sceleratis, & pecoribus. [Pol. Piatnuie. Vng. Meg belyegezem.] Festus: Sic & equi quadam nota insigniebantur. Anacreon: ἐν ἰσχίοις μὲν ἵπποι πῦρ χάραγμ' ἔχουσιν.

Dignor, passivum. Dignus habeor. [ἀξιοῦμαι. Gall. Estre reputé & estimé digne. Ital. Esser tenuto degno. German. Wirdig geachtet seyn. Hisp. Ser tenido por bien y digno. Pol. Zazodargo istem, racżon mie. Vng. Meltonak itiltetem, meltosytattatom. Ang. To be allowed and holden worthie.] Virgil. 3. Aen. Conjugio Anchisa Veneris dignare superbo. Cicer. Oecon. Homo ex eo numero hominum, qui apud nos hoc nomine dignantur: id est, digni habentur.

Dignor, deponens, pro Dignum judico, seu habeo; usitatius. [ἀξιόω. Gall. Estimer & reputer digne, daigner. Ital. Giudicare degno, degnare. Ger. Wirdig achten. Hisp. Tener por bien, hazer o reputar por digno. Pol. Zagodnegomam. Vng. Meltosytatom, meltonak itilem. Ang. To think worthie, to vouchsafe.] Virgil. 1. Aeneidos: Tum Venus. Haud equidē tali me dignor honore: id est, dignam judico, inquit Servius. Suet. in August. Vniversum denique genus operas aliquas publico spectaculo præbentium etiam cura sua dignatus est: id est, dignum judicavit, & dignatione sua prosequutus est.

Dignandus, Cic. 1. Acad. Quæ autem secundum naturā essent, ea sumenda, & quadam æstimatione dignanda docebat.

Dignatio, onis, f.t. idem quod Græci ἀξίωμα dicūt: id est, dignitas & amplitudo propter honores gestos, aut magistratū, vel propter oris, morumq; majestatē. [מעלה mahalah שאת seeth יתר iether. ἀξίωσις. Gall. Dignité, bonne reputation. Ital. Dignità. Ger. Wirdigung/das wirdig achten. Bel. Eerweerdicheyt. Hisp. Dignidad, reputacion. Pol. Godnosc, uczynie, cześnie. Vng. Meltosag, betsület. An. And good reputation, reuerence shewed to a man.] Cic. Att. lib. 4: Etsi meus quidem est fortior, nec quicquam nisi de dignatione laborat. Suet. Vesp. Exin' sortitus Aphricam, integerrimè, nec sine magna dignatione administravit. Liv. 2. ab Vrb. pro gratia & familiaritate posuisse videtur: Appius (inquit) interpres lectus, haud ita multo in principū dignationem pervenit. Indignatio, ex rei alicujus indignitate collecta, ἀγανάκτησις. Iuve. Sat. 1: Si natura negat, facit indignatio versū.

Digredior, eris. Discedo, egredior, a te discedo, a proposito abeo. [הלך halach אזל azar סר sir. παρεκβαίνω, ἀποστῆναι, ἀπέρχομαι. Gall. Partir d'vn lieu. Ital. Partirsi. Ger. Hinweg gehē/neben sich gehen. Bel. Wechgaen. Hisp. Partirse de lugar. Pol. Odstepuie, odchodze. Vn. El megyek, el távozom, el térek. An. To go out of a place or frome a purpose.] Virg. 3. Aen. Hos ego digrediens lachrymis affabar obortis. Cic. Cornificio: Etsi periniquo patiebar animo, te à me digredi. Idem 1. de Nat. deor. Luna autem iisdē spatiis vagatur quibus Sol: sed tū congrediens cū Sole, tū digrediens.

Digressus, particip. [גרוש garusch. ἀπελθών, ἀπεληλυθώς. Gall. Qui s'en est parti, qui a laissé le chemin qu'il tenoit. Ital. Separato, partito. Ger. Hingangen/Abgescheiden. Hisp. Partido de lugar. Pol. Odstapienie, rozstąpenie. Vng. El ment, el távozot, el tért. Ang. That goeth frome a place, or purpose.] Digressa dicitur quæ divortium cum marito fecit. Sueton. in Cæs. cap. 43: Diremit nuptias Prætorii viri, qui digressam à marito post biduum statim duxerat, quanvis sine probri suspicione.

Digressus, us, ut. m. q. Digressio: cui contrariū Accessus. [סרה sarah. ἔκβασις, ἀπόβασις. Gall. Departement. Ital. Dipartimento. Germ. Abweichung/hingang/absönderung. Hisp. Aquella partida. Pol. Odchod, odstąpienie. Vng. El menés, távozás, el térés. Ang. A digression, a going away.] Cic. lib. 2. Tusc. Tenuissimum lumen facit proximus accessus ad Solem, digressus autem longissimum. Idem ad Qu. Frat. libr. 1: Deinde congressus nostri lamentationem pertimui: digressum verò non tulissem.

Digressio, onis, f.t. Pro discessu: cujus contrarium congressio. [סרה sarah. ἀπόβασις. Gall. Digression, changement de propos, departement. Ital. Esser dipartirsi, mutar proposito, digressione. Ger. Hinganng/abscheid. Hisp. Aquella partida. Pol. Rozeyscie, rozstąpienie. Vng. El menetel, el távozás. Ang. A digression or going frome.] Cic. ad Qu. Frat. lib. 1: Minus acerbum, minus miserum fuit, quàm fuisset tum congressio, tum verò digressio nostra.

Diiambus, διΐαμβος, Pes metricus ex duobus jambis cōstans: hoc est, ex quatuor syllabis, quarum prima & tertia breves sint, secunda autem & quarta longæ: ut Amœnitas.

Dii manes, Per duas dictiones, ab antiquis crediti sunt esse animæ hominum quæ è corpore emigraverant: unde etiā vetusta sepulchrorum monumenta Diis Manibus videmus esse inscripta. Alii Manes eosdem esse putant, quos in vita genios appellamus: voluntq; homini duos assignatos esse Genios, qui ne mortuorū quidem corpora deserant, sed unà cū iis sepulchra inhabitent. Apuleius de Dæmonio Socratis: Manes, animæ dicūtur meliores meriti, quæ in corpore nostro Genii, & à corpore separatæ Lemures vocabantur. Quòd si domos infestarent, Larvæ dicebantur. contrà, si boni fuerint, Lares familiares. Servius arbitratur Manes per antiphrasim quasi minimè manos dictos. Sabinorum enim lingua Manū, bonum dicebatur: unde & Immanis. Numerantur etenim Manes inter noxia numina: unde subinde in feriis erant placādi ne nocerent. Vide plura in dictione MANES.

Dijudico, act. p. Diligēter aut divisim judico, discerno, distinguo, discepto, dirimo. [דן dan הוכיח hochiach בחן bachan. διακρίνω. Gall. Discerner, distinguer, juger distinctement. Ital. Giudicare distintamente. Ger. Betheilen mit vnderscheidung. Hisp. Juzgar muy bien, o entre partes diuersas. Pol. Rozsądzam. Vng. Meg itilem. Ang. To iudge betwene twoo, to discerne.] Cic. in Tusc. Vtrùm igitur inter has sententias dijudicare malumus, an ad propositum redire? Terent. in Heaut. Ego dicam quod mihi venit in mentē, tu dijudicand est, dic quod tibi videtur, & sentis. Ibidem: Pergin' istuc prius dijudicare, quàm scis quid veri fiet? Cic. li. 3. in Catil. At ille tamē omnes dissensiones, quarū nulla exitum Respub. quæsivit, ejusmodi fuerunt, ut non reconciliatione concordiæ, sed internecione civium dijudicatæ sint.

Dijudicatio, onis, f.t. Disceptatio. [דין din. διάκρισις, διάγνωσις. Gall. Interposition de iugement. Ital. Interpositione di giudicio. Ger. Entscheidung/bericht. Hisp. Aquel iuyzio entre partes diuersas. Pol. Rozsądek. Vng. Meg itilés. Ang. Interposition of iudgement.] Cic. 1. de Legib. Nam ista quidem magna dijudicatio est.

Disjungo, is, Separo, divido. [הבדיל hibdil. διαζεύγνυμι, διαιρέω.] Gall. Desioindre, separer. Ital. Disgiungere, separare. Ger. Zertheilen/von einander absondern. Hisp. Desunir o apartar. Pol. Rozłączam. Vng. El valaßtom ſzakaßtom. Ang. To separate, or disjoyne.] Cicer. Att. lib. 7: Redeamus domum, disjungere me ab illo volo.

Dilābŏr, pen. prod. d. t. Diffugio, seu clàm discedo. [נבל naphal. ἀπορρέω.] Gall. S'escouler, cheoir petit à petit. Ital. Partirsi ascosamente. Ger. Hinfallen. Bel. Verfallen/te niet worden. Hisp. Deslizarse o huyr de entre manos. Pol. Odpadam, odchodzę. Vn. Alattomba, el megyek (avagy) alá esem. Ang. To slip or slid away.] Cic. lib. 1. Tusc. Sed nescio quomodo dum lego assentior: quū posui librum, & mecum ipse de immortalitate animarū cœpi cogitare, assensio illa omnis dilabitur. ¶ Propriè verò dilabi, est deorsum labi, corruere. Lactant. lib. 3: Domus ab habitatore deserta dilabitur: id est, corruit. Cic. in Læl. Iam enim à sapientū familiaritatibus ad vulgares amicitias oratio nostra dilabitur: id est, descendit. καταβαίνει. ¶ Aliquando ponitur pro deficere, ἀπειπεῖν. Lactant. lib. 7: Describentes quasi fatigati, & dilabentis mundi senectutem: id est, deficientis.

Dilāpsŭs, partic. [נבל naphel. διαλυθείς, διαλυθέντος.] Gal. Escoulé, diminué & decheut. Ital. Scolato, diminuito, caduto. Germ. Dahin gefallen. Hisp. Deslizado. Pol. Vpadniemie, vmniejszenie. Vng. El esöt, alá esöt. Ang. Sliping or slyding away, running as water doeth.] Ad Heren. lib. 4. Qui fortunis alicujus inducti, amicitiam ejus secuti sunt, hi simulac fortuna dilapsa est devolant omnes. Dilapsus rapidè fluvius, Cic. 2. de Leg. Dilapsa aqua, Idem 2. de Nat. deor.

Dilābĭdŭs, adiect. [ὁ ἀπορρέων.] Gall. Qui chet facilement. Ital. Che cascia facilmente. Germ. Das leichtlich hinfallet oder zerfleußt. Hisp. Deleznadero. Pol. Rozlewny. Vng. Konnyen ala folyo, ala eső. Ang. That falleth or slippeth away quickly.] Quod facilè defluit. Plin. lib. 8. cap. 55: Necnon & vestes leporino pilo facere tentatum est, tactu non perinde molli ut in cute, propter brevitatem pili dilabidas.

Dilăcĕro, as, act. p. Lacero. [פרק שרט parak sarát. διασπαράσσω, διασπαράττω.] Gall. Deschirer, deslacerer & gaster. Ital. Lacerare, consumare. Ger. Zerreissen/zerzerren. Hisp. Despedaçar en partes diversas, gastar. Pol. Rozdzieram. Vng El szaggatom. Ang. To rent or teare in peaces.] Lactant. lib. 1: In quibus ipse postea dilaceratus, & captus est. ¶ Metaphoricè significat consumere, dilapidare, & disperdere. Cic. pro Mil. Et annum integrum ad dilacerandam Rempubl. quæreret. Dilacerantur opes, Ovid. Epist. 1. ¶ Dilacerandus. Catullus: Pro quo dilaceranda feris dabor, alitibusque Præda.

Dilănĭo, In diversas partes lanio, discerpo. [שרט פרק parak sarát. διαρρήγνυμι, διασπάω.] Gall. Mettre en pieces, deschirer. Ital. Stracciare, sbranare. Ger. Zerreissen/zerzerren. Hisp. Despedaçar en muchas partes. Pol. Rozrywam, rozszarpuie. Vng. El tépöm, el szaggatom. Ang. To rent or teare in peaces.] Cicero pro Milone: Nocturnis canibus dilaniandum reliquisti. Comas dilaniare, Ovid. lib. 3. Amorum.

Dilăpĭdo, as, pen. corr. act. p. Disperdo, decoquo, consumo. [שחת schichéth. διασπαθάω.] Gal. Dissiper & follement despendre. Ital. Consumare. Ger Vergeuden/verzehren/unnützlich verthun. Bel. Onnutteliick verdoen. Hisp Destruir como apedreando. Pol. Nie potrzebnie vtracam, rozpraszam. Vng. El tékozlom. Ang. To wast and spend foolishlie.] Terent. in Phorm. Quantū potest, nunc conveniendus Phormio est, Priusquā dilapidet nostras triginta minas, Vt auferamus. Cic. ad Augustum: Publicam dilapidabat pecuniam, ærarium exhauriebat. Colum. Dilapidans hominum labores grandine Iupiter. Propriè tamen Dilapidare, est lapidibus purgare. Cato de Re rust. cap. 46: Locum bipalio vortito, dilapidatoque: hoc est, lapides auferto. Castigatiora exemplaria habent Delapidato.

Dilargĭŏr, iris, d. q. Est variè, aut diversis largior. [חלק chālāk. διαδίδωμι.] Gall. Faire largesse, donner largement. Ital. Donare à diversi. Ger. Hin und her außgeben/außstrewen. Hisp. Dar en diversas partes. Pol. Istemu y owemu daie. Vng El osztogatom. An. To give largelie or to diverse.] Cic. contra Legem agr. Nec L. Sylla, qui omnia sine ulla religione quibus voluit est dilargitus, agrū Campanum attingere ausus est. Suet. in Cæs. ca 28: Cætera item quæ cuique libuissent, dilargitus est, contradicente nullo. ¶ Accipitur & passivè apud Gell. lib. 15. cap. 13. Salustius quoque eodem modo: Dilargitis proscriptorū bonis dicit tanquam verbum largior sit ex verbis communibus.

Dilāto, as, pen. prod. act. p. Latum facio, latè explico, propago. [הרחיב hirchib הפשיט hiphshith. πλατύνω.] Gallic. Eslargir, estendre, dilater. Italic. Dilatare, allargare. German. Außspreiten/zerspreiten/zerthun. Belg. Verbreeden. Hispan. Dilatar, ensanchar y estender. Polon. Rozszerzam, rozciągam. Vngar. Ki szélesítem. Ang. To stretch out in breadth.] Plinius libro 33. capite 3: Nec aliud latiùs dilatatur, aut numerosiūs dividitur. Cicero pro Flacc. Sed non dilatabo orationem meā. Idem 1. Offic. Quorum rebus gestis imperium Lacedæmoniorum dilatatum putatur. Idem 2. de Nat. deor. Istum enim locum illa vetus Zenonis brevis conclusio dilatavit.

Dilatatio, tumor est mollis & digitis cedens, cujus ortus è spiritu & sanguine est: Græcè οἴδημα, Paulus lib. 6. c. 17.

Dilātro, dilatras. [Polon. Rozwołuie. Vngar. Meg ugatom.] Gellius libro primo, capite 2: Nugalibus & puerilium isagogarum commentationibus dilatrantes, objurgationibus jactita incessivit.

Dilātŭs, a, um, Divulgatus. [Vngar. El hirhödöt, el ſzéllyeſzt.] Suet. in August. cap. 14: Rumore ab obtrectatoribus dilato.

Dilaudo, as, act. p. Laudo. [שבח schibbách. ἐπαινέω.] Gall. Louer fort ou en plusieurs manieres, priser. Ital. Laudare. Germ. Loben. Belg. Loven. Hisp. Alabar. Pol. Chwalie. Vng. Erősen dicsérem, magasztalom. Ang. To praise, to commend much.] Cicero Att. lib. 4: Et ego audebo legere unquā, aut attingere eos libros quos tu dilaudas, si tale quid fecero?

Dilemmă, atis, & Dilemmatum, δίλημμα, per duplex m, argumentum est, quod utrinque adversarium capit: unde & Syllogismus cornutus à Gellio appellatur. Hieron. cōtra Ruf. Hoc est verum dilemma tuum, non ex dialectica arte, quam nescis, sed ex carnificum officina & meditatione prolatum. Cic. Complexionem vocat.

Dilĭgo, gis, pen. corr. dilexi, dilectum, act. t. Amo, charum habeo. [אהב ahab. φιλέω, ἀγαπάω.] Gall. Aimer, porter faveur. Ital. Amare. German. Lieben/lieb haben. Belg. Liefhebben. Hispan. Amar. Pol. Miłuie. Vngar. Szeretem. Ang. To beare good will.] Cicero de Amic. Quocirca dicendum est etiam sæpius: quum judicaveris, diligere oportet: non quum dilexeris, judicare. Idem ad Brutum: Sic igitur facies, & me aut amabis: aut quo contentus sum, diliges. Ovid. 2. de Ponto: Diligitur nemo nisi cui fortuna secunda est. ¶ Quandoque diligere significat dividere. Plaut. in Curc. Clypeatus elephantum, ubi machæra diligit. Titinius apud Non. Pernam totam diligit.

Dilĭgens, Gnavus, solers, attentus, sedulus, diligentiam adhibens: à diligendo, quod ea quæ diligimus, studiosè obeamus. [חרוץ charuts חרד charedh אוהב ohēb. ἐπιμελής.] Gall. Diligent, songneux. Ital. Diligente, assiduo. Ger. Fleissig. Bel Neerstich. Hisp. Diligente y curioso. Pol. Pilny, dbały. Vn. Szorgalmatos. An. Diligent.] Cic. 6. Verr. Diodorus homo frugi, ac diligens, qui sua servare vellet. Idem de Amic. Sed Scipio querebatur, quod in omnibus rebus homines diligentiores essent, ut capras & oves quot quisque haberet, dicere posset: amicos quot haberet, dicere non posset. ¶ Horum contraria sunt Negligens, & Indiligens, ἀμελής, quemadmodum diligentiæ opponuntur negligentia & indiligentia, ἀμέλεια. Cicer. de Opt gener. Sed quædam etiam negligentia est diligentia. Terent. in Adelph. Ingenium tuum novi liberale, sed vereor indiligens nimium fies. Idem in Phorm. Pol mei patris parta benè, indiligenter curantur.

Dilēctŏr, ris, amator. [ἐραστής. Po. Miłośnik. Vn. Szerető.] Apul. Floridor. libro 2: Ego me dilectorem tui profiteor.

Dilĭgentĭă, f. p. Studiū, cura. [חרדה charadhāh. ἐπιμέλεια.] Gal. Diligence, soing. Ital. Diligenza, l'ingegnarsi. Germ. Fleiß/sorg. Bel. Neerstichept. Hisp. Diligencia, solicitud. Pol. Staranie, pilność. Vn. Szorgalmatosság. An. Travell, diligence, labour.] Plaut. in Rudente. Curate hæc salutis magna diligentia. Diligentia autē ad corpus & ad animum refertur: cura ad animū: opera ad corpus. Præterea diligentia errorem non recipit. Cura autem tam inhonestæ quàm honestæ rei esse potest. Cornel. Fronto de different. vocab.

Dilĭgentĕr, adverb. Studiosè, cum cura & solicitudine. [ἐπιμελῶς.] Gall. Diligemment, songneusement. Ital. Diligentemente. Ger. Fleissiglich. Hisp. Diligentemente, y curiosamente. Pol. Pilnie. Vn. Szorgalmatoson. An. Diligentlie.] Ter. in Evnuch. Curato istam diligenter virginem.

Dilŏgĭă, διλογία, Figura est, quum ambiguū dictum duas res significat. ἀπὸ τοῦ δὶς, καὶ λόγος.

Dilōrĭco, as, pen. prod. act. p. Discindo, aperio. [קרע karah. διανοίγω.] Gall. Deschirer, rompre. Ital. Fendere, squarciare. Ger Zerreissen/zerschrennen. Hisp. Desmallar, hender. Pol. Rozrywam, rozpruwam. Vn. Le hasitom. An. To rippe that is sowed, to unsowe.] Cicer. 2. de Orat. Qui in causa peroranda non dubitavit reū excire Consularem, & ejus diloricare tunicam, & judicibus cicatrices adversas senis imperatoris ostendere. Alibi idem exemplū memorans dixit: Tunicam à pectore discidit: ut intelligamus idem esse diloricare & discindere. Egesippus lib. 3: Momentanei bellatoris gladios occulentes quencunque reperiebant diloricabant, quod est, quasi loricam dissolvebant, sicut diffibulare est discingere & fibulam resolvere.

Dilūcĕo, es, diluxi, ere, Luceo, illuceo. [נהר or אור נגה naghāh. διαλάμπω, λάμπω.] Gall. Luire, estre clair. Ital. Rilucere. Germ. Vollkommenlich scheinen. Hispan. Luzir, ser claro. Pol. Swiecę się wszędzie. Vn. Meg virradok. An. To be bright, to shyne.] Gell.

Gell. lib. 2: Contrà verò qui sex horis posterioribus nascitur, eo die videri natum, qui post eam noctem diluxerit. Horat. in Epist. Omnem crede diem tibi diluxisse supremum. ¶ Dilucere, per translationem, pro clarum & apertum esse. Liv. 5. ab Vrbe: Delucere res magis patribus atque COSS.

Dilūcĭdūs, a, um, f. Clarus, apertus, evidens. [בָּהִיר bahir, λαμπρός. Gal. Fort clair, luisant. Ital. Chiaro lampeggiante, lucente. Ger. Schinbar/ hatter/ etleucht. Bel. Claer. Hif. Claro y manifiesto. Pol. Iasny, swietny. Vng. Vilagos, fenyes. Ang. Cleare, evident, bright.] Plin. li. 9. cap. 20: Sic gignitur laudatus ille pallor saturitate fraudata, tantoq; dilucidior, quãtò magis vellera esuriunt. Cic. 3. de Fin. Nec enim in Torquati sermone quicquam implicatũ aut tortuosum fuit: nostraque, ut mihi videtur, dilucida oratio.

Dilūcĭdē, adverb. Clarè, perspicuè, apertè. [σαφῶς. Gall. Clerement, apertement. Ital. Chiaramente. Germ. Klärlich/ scheinbarlich. Hisp. Clara y manifiestamente. Pol. Iasnie, swietnie. Vng. Vilagossan, nyilvan. Ang. Clearlie, plainlie.] Terent. Phorm. Dilucidè expedivi quibus me oportuit judicibus. Plin. libr. 18. cap. 28: Literas quidem miscebo agrestibus negotiis, quam potero dilucidè atque perspicuè.

Dilūcĭdo, as, act. p. Declaro, clarum facio. [בֵּרֵר berér, ἐκφανίζω, σαφηνίζω, διασαφέω. Gal. Declarer. Ital. Dechiarare, far chiaro. Ger. Erleutern/ klar und heiter machen. Hif. Esclarecer, hazer claro. Pol. Oświecam, objaśniam. Vng. Meg vilagositom, meg magyarázom. Ang. To declare, to mak plaine to understand.] Ad Herenn. lib. 3: Nam quod in docendo rei dilucidandæ causa dolum appellavimus, id in dicendo honestius consilium appellabimus.

Dilūcēscit, Dies fit, lucescit. [אוֹר or, ὑποφαίνει, ἡμέρα γίνεται. Gall. Le iour poinct, le iour commence à apparoir. Ital. Ciè fa giorno. Ger. Es taget/ der tag bricht an. Bel. Het daeght. Hisp. Alborecer ya, viene el alva. Pol. Switza, dnieie. Vng. Meg virrad. Ang. It wa(x)eth day.] Cicero in Catil. Ipsi comprehensi, ad me, quum jam dilucesceret, deducuntur. Livius 6. bell. Macedonic. Iam dilucescebat quum signum Consul dedit.

Dilūcŭlum, li, Ante Solis ortum aurora, quasi parva diei lux: quòd tum dies lucescere inciperet. [שַׁחַר schàhar, ὄρθρος, λυκόφως. Gal. L'aube du iour, le poinct du iour. Ital. L'aurora, l'alba. Ger. Das angehend Tagliecht des morgens. Bel. Den morgenstont. Hif. El alua manana, a madrugada. Pol. Switanie. Vn. Reggel, meg villamodás. Ang. The break of the day.] Hier. ad Eustochium: Horam tertiã, sextam, nonam, diluculum quoq; & vesperã nemo est qui nesciat. Plaut. Amph. primulo diluculo Abiisti ad legiones. Cic. pro Rosc. Amer. Et quum post horam primam noctis occisus esset, primo diluculo nuntius hic Ameriam venit.

Dilūcŭlō, adverbium, Significat summo mane, ante lucem. [בֹּקֶר bóker, λυκαυγοῦς. Gall. A l'aube du iour, au poinct du iour. Ital. Al far del giorno. Ger. Angehende tags/ am dem morgen früh. Hisp. Al tiempo de la madrugada. Pol. Rano, o switaniu. Vng. Io reggel. Ang. At the break of day.] Cicero ad Atticum libro 16: Quum ante lucem de Sinuessano surrexissem, venissemq; diluculò ad pontem Tiretium.

Dilūcŭlo, as, penultima correp. n. p. Significat diluculum fieri. [ὑποφαίνω. Gal. Se faire iour, le iour poindre. Ital. Farsi giorno, aggiornare. Ger. Tag oder heiter werden. Hisp. Madrugar o amanescer. Pol. Świtanie. Vng. Meg viradok, meg villamodom. Ang. To wax day.] Gell. Die crastino ubi primum diluculabit, sic amicos ideas, & roges veniant. Sed hoc vix aliter quàm in tertia persona, & impersonaliter.

Dilūcŭlāscit, Dilucescere incipit, ὑποφαίνει.

Dilūdĭă, orum, Ludorum intermissio, cessatio à ludo. [Gall. Intermission de ieu, delayement de ieu. Ital. Intermissione de giuochi. Germ. Underlassung oder Abiassung von dem spielen. Hisp. Cessation del juego o burlas. Pol. Przestanie od grania. Vng. Az iatekbol valo megszünés. Ang. A delaying or ceasing frome playes.] Horat. lib. 1. Epist. Displicet iste locus, clamo & diludia posco: Ludus enim genuit trepidum certamen & iram. Vbi Acron: Diludia sunt tempora quæ gladiatoribus conceduntur, ut intra quinque dies pugnent. Porphyrion: Diludia, intermissio ludorum vel dilatio.

Dīlŭo, is, dilui, dilutum, ex di, & antiquo verbo luo, act. t. Lavo, purgo, resolvo. [רָחַץ rachàtz שָׁטַף schatàph טָבַל tabal הֵסִיךְ hisich. διαλύω. Gall. Destremper, ramollir, dissoudre en liqueur. Ital. Purgare, lavare. Germ. Abwäschen/ saubern/ vermischen. Bel. Afwassen. Hisp. Lavar, desleir. Pol. Odmywam, zbudzye. Vn. Le mosom (item) meg elegitem. Ang. To wash, to mak cleane, to alay.] Cæsar 2. bel. Civil. Super lateres coria inducuntur, ne canalibus aqua immissa lateres diluere posset. ¶ Item aquâ vel alium liquorem miscere, temperare, διλύειν. Virg. 4. Geor. Cui tu lacte favos: & miti dilue Baccho. Persius: Diluis helleborum dixit, pro eo quod est, medicamentis temperas. ¶ Translatè usus est Cic. 3. Tuscul. Quæ cogitatio unà maximè omnes molestias extenuat, & diluit id est, solvit, & enervat, quemadmodum vinum aqua dilutum subnervatur. ¶ Ita etiam Diluere crimina dicimus: id est, purgare, & refellere. ἀποκλύζειν, ut oratores quando refellunt objectiones adversarii. Cic. 7. Verr. Quò faciliùs crimen inimicorũ diluere possim. Idem 2. de Nat. deor. Nam ut profluens amnis, aut vix, aut nullo modo, conclusa autem aqua facilè corrumpitur: sic orationis flumine reprehensoris vitia diluuntur. ¶ Ponitur etiam pro explicare, declarare. Plaut. in Rud. Abstine maledictis, & mihi quod rogavi, dilue. Cic. pro Cluen. Quum ego unaquaque de re dicam & diluam.

Dīlūtŭs, a, um, pen. prod. Mistus, temperatus. [מְשֻׁכָּךְ mischcáph מָסוּךְ masúch, κεκραμένος, διαλελυμένος. Gall. Destrempé, meslé parmi. Ita. Misto, temperato. Ger. Gemengt/ vermischt/ gewässert. Bel. Ghewatert/ ghemengt. Hif. Mezclado, templado. Pol. Zmieszany, rozmorzony. Vn. Vezzel elegitetet. Ang. Tempered with water alayed.] Vnde vinum aqua mistum dicitur dilutum, οἶνος ὑδαρής. Mart. Diluti bibis unciam falerni. ¶ A quo dilutius, & dilutissimũ, prout minus plúsve aquæ admistũ fuerit. Vnde Corn. Celsus præcipit hyeme meracius esse bibendũ, æstate dilutius. Hieronymus vinum dilutius vocat aquatius. Vinum (inquit) si aquatius bibitur, calix frangitur, mensa subvertitur. Meracius vinũ dicitur, quod minus dilutum, sive aquatum est. ζωρότερον. ¶ Dilutus color dicitur, quum veluti aqua adhibita minus est intensus. Gell. Luteus color rufo est dilutior.

Dīlūtum, pen. prod. neut. gen. Vocatur id liquidum, in quo aliquid certo tempore fuit maceratum: ut si in vini dolio absinthium diebus aliquot maceretur, ac deinde eximatur: id vinũ, absinthii dilutum dicetur. Plin. li. 27. cap. 7: Bibitur & madefacti absinthii dilutũ: ita enim appellatur hoc genus. Diluti ratio est, ut quisquis fuerit modus aquæ, tegatur per triduum.

Dīlŭvĭum, n. f. Terræ inundatio ab immodicis imbribus, vel maris fluviive incremento proficiscens, Eluvies, inundatio. [מַבּוּל mabbúl, κατακλυσμός. Gall. Deluge, ravine d'eau. Ital. Diluvio. Germ. Ein Vberschwemmung mit Wasser/ ein Wasserflut. Bel. Eenen Watervloet. Hisp. Diluvio, avenida de agua. Pol. Wylanie wod/ potop. Vng. Viz áradás. Ang. A deluge, or great flodde.] Plin. in Epist. Hic assiduæ tempestates, & crebra diluvia. ¶ Diluvium metaphoricè pro eversione Troæ, dixit Virg. Diluvio ex illo diversa per æquora vecti.

Dīlŭvĭes, diluviei, fœm. gen. Idem. [ἐπικλυσμός. Pol. Przylanie. Vng. Viz áradás. Ang. A drowning of the ground through much rayne.] Lucret. li. 6: Pars etiam glebarum ad diluviem revocatur Imbribus. Horat. libr. 4. Carm. Horridamque colis diluviem minitatur agris.

Dīlŭvĭo, vias, viare. [שָׁטַף schatáph. κατακλύζω. Gall. Inonder, couvrir d'eaux. Ital. Inondare. Ger. Vberschwemmen/ vbergiessen mit Wasser. Hisp. Destruir tambien con avenidas. Pol. Przelewam. Vng. El árrasztom, vízzel béborítom. Ang. To drowne with water.] Lucret. lib. 5: Tantum suppeditant amnes, ultraque minantur Omnia diluviare ex alto gurgite ponti.

Dĭmăchæ, arum, [διμάχαι. Pol. Konie i'adowni. Vng. Fegyveresek.] Quintus Curtius lib. 5: Itaque delectis equitũ sex millibus, trecentos quos dimachas appellant adjungit: dorso hi graviora arma portabant, cæterum equi vehebantur, cùm res locusque posceret, pedestris acies erat.

Dīmăno, as, pen. prod. n. p. Diversè sive divisim mano, defluo, profluo. [נָהַר nahàr נָזַל nazál. διαρρέω, διαχωρέω. Gall. S'espandre. Ital. Derivare, goccare in diverse parti. Ger. Zerfliessen von einander fliessen. Hisp. Manar en diversas partes. Pol. Rozpływam się, rozszerzam się. Vng. Ki folyok, ki szivárkodom. Ang. To drop out, to spring or spread abroade.] Cic. pro Cælio: Equidem ne ad me revertar, ab his fontibus profluxi ad hominum famam, & meus hic forensis labor vitæque ratio dimanavit ad existimationem hominum paulò latiùs commendatione & judicio meorum.

Dimembro, as, act. p. à membro deductum, significat separo, divido, διαμελίζω.

Dīmētĭor, iris, mensus sum, d. q. Metior. [מָדַד madhàdh, διαμετρέω. Gall. Mesurer, compasser. Ital. Misurare. Ger. Abmessen/ ermässen. Hisp. Medir. Pol. Odmierzam. Vng. Meg mérem. Ang. To measure.] Cic. de Senect. Mori videbamus in studio dimetiẽdi penè cœli atq; terræ C. Gallum familiarem patris tui Scipionis. Idem in Orat. De verbis enim componẽdis, & de syllabis propemodum dinumerandis & dimetiendis loquemur.

Dīmētĭens, tis, fœm. gen. Linea recta, figuram quæ longissimè patet, ex æquo secans: quam Græci γραμμὴν τὴν διαμετρικήν, diametron appellant, διάμετρος. Pol. Liniana prost wymierzająca. Vng. Hosszan keresztül választo linea (avagy) átlószeg.] Plin. libr. 2. cap. 23: Quantas enim dimetientes habeat septimas, tantas habere circulum duo & vicesimas.

Dīmensus, partic. [מָדַד madhàdh. διαμεμετρημένος. Ger. Der gemessen hat. Pol. Rozmierzony.] Cic. de Senect. Atqui ego ista sum omnia dimensus. Quo in loco sumitur activè. ¶ Plerunq; passivè capitur. [נִמְדַּד namàdh. διαμεμετρημένος. Pol. To co iest rozmierzonego.] Virgil. 2. Georg. Omnia sint paribus numeris dimensa viarum. Orbis certis partibus dimensus.

Dīmensĭo,

Dimēnsĭo, verbale, f.t. [מדה middáh. διαμέτρησις. Gall. Mesurement. Ital. Misuramento. Ger. Ein Abmässung / oder ausmässung. Hisp. Medida. Pol. Odmierzenie, mimierzenie. Vng. Meg méres. Ang. A measuring.] Cic. 1. Tusc. Pusionem quendam Socrates interrogabat quædã Geometrica de dimẽsione quadrati.

Dimētŏr, pen. prod. dimetaris, dimetatus sum, ejusdẽ significationis cum superiori. [Vng. Meg meretetém.] Cic. de Nat. deor. Eorum enim cursus dimetati, maturitates temporum, & varietates, mutationesque cognovimus.

Dimĭco, as, pen. corr. Pugno, quod propriè fit re: contendo verò verbis tantùm. [בלה mitllsfáh נלחם nilhhám. ἀγωνίζομαι. Gall. Combatre. Ital. Combattere. Germ. Streitten / fächten. Bel. Schermen / Stryden. Hisp. Pelear. Pol. Szermuie, biiesie, walcze. Vng. Viuok, harczolok, tusakodom. Ang. To fight, to skirmish.] Cæsar 7. bell. Gall. Ne contra suã voluntatẽ dimicare cogeretur. Liv. 2. ab Vrbe: Nec tamẽ ꝑpelli potuẽre, ut acie dimicarẽt.

Dimĭcātĭo, onis, verb. f. t. Pugna, discrimen, contentio. [מצה matlsfáh מלחמה milchamáh קרב kerab ἀγώνισις, ἀγωνισμός. Gall. Combat. Ital. Combatimento. Ger. Streit. Hisp. Pelea. Pol. Bytwa walczenie. Vng. Viuás, tusakodas. Ang. A fightinge or skirmishing.] Livius 7. ab Vrbe: Omnium superiorum dimicationum fructum in eo die, atque hora docet consistere.

Dimĭdĭŭs, a, um, Quasi per medium divisus. [חצי chatsí ἡμίτομος. Gall. Demi. Ital. Mezzo, partito per mezzo. Germ. Halb. Bel. Die helft. Hisp. Meitad de la cosa entera, demediada. Pol. Polowiczny, wpol y przedzielony. Vng Fel. Ang. Half.] Et dicitur de rebus quæ separatæ sunt: nam est pars altera ex dimidiato. Gell. lib. 3. cap. 14: Dimidiatum, nisi ipsum quod divisum est, dici haud convenit. Dimidiũ verò est, non quod ipsum dimidiatum, sed quæ ex dimidiato pars altera est. Martial. Dimidium donare Lino, quàm credere totũ, Qui mavult, mavult, perdere dimidium. Plin. lib. 2. cap. 59: Certè nisi sole adverso non fiunt, nec unquã nisi dimidia circuli forma. ❡ Dimidium plus toto, πλέον ἥμισυ παντός, ænigma proverbiale, quo commendatur aurea mediocritas. Refertur & exponitur à Platone lib. de Leg. 3.

Dimĭdĭātŭs, a, um, Dicitur de rebus quę continuę sunt, & non separantur: quasi dismediatus, & in parte, duas pares divisus. [נחצה nechetsáh חצוי chatsúi. ἡμιτελής, διχοτομηθείς. Gall. Parti en deux. Ital. Partito in due parti vguali. Ger. In zwey gleiche theil abgetheilt. Hisp. Demediado en dos partes. Pol. Na dwie rowne czesci rozdzielony. Vng. Fel kit feli valaszatot. Ang. Devided in two partes.] Cic. in Verr. Exemit ex anno unũ dimidiatumq; mensem. Idem 5. Tusc. Apparebat epigramma exesis posterioribus partibus versiculorum, dimidiatis ferè. Sicut autem qui ex mille denariis qui ei debebantur, quingentos recepit, dimidium se recepisse dicet, non dimidiatum: ita si scyphus argenteus cum alio communis, in partes duas divisus sit, dimidiatum dicemus, non dimidium scyphum, Gell. lib. 3. cap. 14.

Dimĭdĭātim, adverb. [בתוך bethauéch. ἐξ ἡμισείας, ἥμισυ, ἡμισέως. Gall. Par le milieu, la moitié. Ital. Per mezzo. Germ. Der halb theil. Hisp. Por medio ó la meitad. Pol. Polowica. Vng. Fel reszint, felenként. Ang. By the middes.] Plaut. in Mil. Sed percellunt, sed perducunt, dimidiatim dum appetunt. Id est, dum sibi volunt dari dimidiam partem.

Diminŭo, nuis, act. t. Minuo, imminuo, attenuo, detraho. [גרע gharáh בצר tsabár. μειόω. Gall. Diminuer, amoindrir, appetisser. Ital. Diminuire, sciemare. Germ. Minderen. Hisp. Demenuzar ó menguar. Pol. Vmniejszam. Vng. Meg kissebbitem. Ang. To diminish, to make lesse.] Cic. de Clar. Orat. Interitu talis Auguris dignitatem nostri collegii diminutam dolebam.

Dimĭnūtŭs, particip. [גרוע gharúah. μειωθείς. Gall. Diminué, amoindri, apetissé. Ital. Minuito, sciemato, extenuato. Ger. Geminderet. Hisp. Desmenuzado, amenguado. Pol. Vmnieyszony. Vng. Meg kissebbitetet. Ang. Mad lesse.] Dignitas collegii interitu alicujus diminuta.

Dimĭnūtĭo, verb. f. t. Imminutio. [מגרעה migheraháh. μείωσις. Gall. Diminution, amoindrissement, ravallement. Ital. Diminutione, estenuatione sciemamento. Germ. Minderung / schweinerung / abnemmung. Hispan. Desmenuzamiento, obra de desmenuzar ó amenguar. Pol. Vmnieyszenie. Vng. Meg kissebbités. Ang. A making lesse.] Cic. 1. Tusc. Solem, Lunamq; accretione & diminutione luminis quasi fastorum notantem & significantem dies. ❡ Diminutio capitis, apud Iurisconsultos est prioris status permutatio, quum scilicet aut libertatem, aut civitatem amittimus, aut per adoptionem, alterius nos potestati submittimus. Est autem triplex capitis diminutio, Maxima, media, & minima: quas omnes vide l. 1. de Cap. diminution.

Dimirigo, Vide DEMITIGO.

Dimitto, is, Diversa in loca mitto. [שלח schilláh. διαπέμπω. Gall. Envoyer, donner congé, & laisser en aller, delaisser. Ital. Mandare in diverse parti. Ger. Hin und her schicken / hinweg schicken / gehen lassen. Bel. Gaen laten / gewers henen seynden. Hisp. Embiar a diversas partes. Pol. Rozsylam precz, posylam tam y sam. Vng. Ide s'oua el bocsatok, el kuldok (item) el eresztem, el hagyom. Ang. To sende away, to let go, to give leave.] Vir. 1. Aeneid. -equidem per littora certos Dimittã. Cæsar 5. bell. Gall. Nuntios legatosq; in omnes partes dimittebat. Salust. Igitur C. Manlium Fesulas, atq; in eã partem Hetruriæ, Septimum quendã Camertem in agrum Picenum, C. Iulium in Apuliã dimisit. ❡ Aliquando ponitur pro missum facere, & abeundi potestatẽ dare. ἀπολύειν, ἀφιέναι, ἀποπέμπειν. Cic. lib. 1. Officior. Quum autem Pompeius videretur unam dimittere legionem. Salust. Deinde ei pollicitus operam suam, domũ dimittit. ❡ Aliquando pro permittere, in potestatem dare. [הניח hinniách עזב hazáb, ἐπιτρέπειν. Pol. Dopuszczam.] Cic. lib. 1. de Rep. Tùm annui Consules, tùm dimissi populo fasces. ❡ Aliquando pro derelinquo. [ἀφίημι. Ang. To leave, to forsake.] Cic. lib. 12. Epistol. Etsi non idcirco eorum usum dimiseram, quòd iis succenserem. Lact. Dimitte discedens. ❡ Aliquãdo satisfacere, & dimittere creditorem id est, satisfacere sic, ut amplius molestus non sit. Vlp. lib. 10. Cæterùm si creditores dimisit, & alios sortitus est: siquidem dimissis prioribus quos fraudare voluit, Ex Hotom.

Dimissus, part. Omissus, vel relictus. [משולח meschulláh. ἀπολυθείς, ἀποπεμφθείς, ἀπολυθείς. Gall. Envoyé hors, delaissé & omis. Ital. Licentiato. Germ. Verlassen / hin gesandt. Hisp. Embiado, dexado. Pol. Przepuszczony, pod any. Vng. El bocsattatot. Ang. That is let to go, forsaken.] Cic. 4. Acad. In ista philosophia, quæ nunc prope dimissa revocatur. Arma dimissa, Lucan. lib. 3. Luces cœlo dimissa, Stat. 11. Thebaid. ❡ Sunt qui pro humili & abjecto accipi arbitrantur, adducentes Virgil. testimonium: Dejecit vultum & dimissa voce loquuta est: quum tamen apud Virgil. demissa, non dimissa constet legendum; quemadmodum etiam in iis exemplis, quæ ex Varrone & Cicer. perperam & corruptè hùc erant adducta.

Dimissoriæ literæ, inquit Modestinus, sunt quę vulgò apostoli dicũtur, quòd per eas causa ad eum qui appellatus est, dimittitur. l. unica. ff. De libello dimissorio. ἀπολυτικὰ γράμματα.

Dimŏvĕo, ves, act. f. Removeo, repello, rejicio. [הסיר hesír נדף nadháph הנד heneád נדח ? Zanách. ἀποκινέω, διακινέω, εἰς τὸ χωρίον, ἀπὸ τοῦ φρονήματος ... Gall. Remouvoir, reboutre. Ital. Rimouere. Ger. Verrucken / von einem Orth bewegen. Hisp. Remover. Pol. Odmi kam, zmiesca ruszam. Vng. El mozditom. Ang. To remove, to put aside.] Virg. lib. 1. Geor. Agricola incurvo terram dimovit aratro. Cic. pro Cecin. Dimoveri enim & depelli de loco necesse est eum, qui dejiciatur. Idem in Paradoxis: Voluptas quò est major eò magis mentem ex sua sede & statu dimovet. Plaut. Persa: Dicat quod quisque vult, ego de hac sententia non dimovebor.

Dimulgo, gas. [Pol. Oglaszam. Vng. El hirdetem.] Cic. Appio: Quare visum est occultiùs agendum, neque ullo modo dimulgandum. Ita enim nonnulli legunt: certum tamen est ibi potiùs legendum esse divulgandum.

Dimyxos, [δίμυξος. Pol. Lichtarz odwu rurach. Vng. Két mécsü bélü gyertya.] Lucerna duo habens ellychnia. Μύξαι enim Græcis nares dicuntur, & canaliculi in lucerna nariũ modo eminentes, quibus ellychnia inseri solent: Vnde & Polymixos lucernæ quoddam genus dicitur, ab ellychniorũ multitudine.

Dynosis, Græcè δύνωσις, Latinè gravitas.

Dinŭmĕro, as, Numero. [ספר sippér. ἀριθμεῖν. Gall. Denombrer, conter. Ital. Numerare, annouerare, contare. Ger. Abzehlen. Hisp. Contar por numeros. Po. Odliczam. Vng. Meg szám lalom, olvasom. Ang. To nomber, to recken.] Plau. Epid. Quia patrem priùs cõvenire se non vult, neq; conspicari, quàm id argentũ quod debet, dinumeraverit. Idẽ Rud. Mille nũmos dinumeravi. Terent. Adelph. Iube nunc jam dinumeret Babylo illi viginti minas.

Dinŭmĕrātĭo, ver. f. t. [ספר sephár. διαριθμησις, ἀπαρίθμησις. Gall. Denombrement, conte. Ital. Esso annouerare. Ger. Abzehlung. Hispan. La cuenta. Pol. Odliczenie. Vng. Meg számlalás, olvasás. Ang. A numbring, a reckening.] Cicer. 2. de Orat. Improvisum quiddam & dinumeratio, & alia correctio & disputatio, &c.

Diŏbŏlārēs, διώβολοι, Meretrices dicuntur quæ duobus obolis conducuntur, inquit Festus. Plaut. in Pœn. Servulorum sordidorum scorta diobolaria.

Diœcesis, cum œ diphthongo, penult. prod. f. t. [מדינה medhináh פקדה pekuddáh. διοίκησις. Gall. Diocese, administration ou charge de quelque province, ou territoire, ou le trait du pays qu'on a en charge. Ital. Giurisditione. Germ. Ein Verwaltung / Herrschaft. Hisp. Iurisdicion, dispensation ó administracion. Pol. Powiat pasterstwo, biskupstwo. Vng. Tartomány, birodalom. Ang. A diocesse.] Latinè gubernatio, administratio, dispositio, sive jurisdictio à διοικέω, guberno, tueor. In jure itaq; civili Diœcesis pro provincia accipitur, l. 1. Cod. de Privat. carcer. ad eundem etiam modũ accipit Cic. in Epist. Vt me illarum omniũ diœcesium, quæ cis Taurum sunt, omniumq; earum civitatum magistratus, legationesq; convenirent. In Patrum autem Decretis solet hæc vox ad Episcoporũ munus deflecti: In primitiva enim Ecclesia Episcopi judicia non exercebant, sed sacra tãtùm administra-

ministrabant. Quo fit, ut quemadmodum territorium, Præsidis ethic diœcesis episcopi, quateuus jus administrandi facra habet.

Diœcēsis. [Πτωκίδη. διοικήσις. Pol. Ochmistrz; item marszałek. Vng. Gondviselő igazgató. Ang. A bayly, a governour.] Qui procurationem regiam, vel magnatis alicujus suscepit. Cicer. pro Rabirio: At diœcetes fuit regius. Latinè dispensatorem dicere possumus.

Dionysisci, orum, m. f. Sunt tubercula, quæ temporibus capitis nascuntur.

Dionysia, hædera apud Diosc. lib. 2. cap. 199.

Dionysias, androsemon apud Diosc. lib. 3. cap. 174.

Dionysias, curamen apud Diosc. lib. 4. cap. 145.

Diŏptrā, l. p. [διόπτρα. Ger. Ein Instrument oder Richtscheyt/damit man etwas absieht.] Instrumentum Geometricum, per quod altitudo, longitudo, latitudoq; etiam ex longinquo prospiciuntur. Hujusmodi sunt instrumenta aquarum dicata horationibus, ubi perducendæ ad mœnia sunt. Dicta dioptra à verbo Græco διόπτομαι, quod est dispicio. Vnde Dioptice dicta est ea astrologiæ pars, quæ Solis, Lunæ, cæterorumq; locorum distantias per instrumēta investigat. Vulgus *Perspectivam* vocat.

Diorrhoticum, ius dicitur quasi emendativum, quod in cōmerciis versatur. Bud. in l. ius civile de just. & jur.

Diŏrygēs. [διώρυγες. Ger. Ein grub mit der Hand gemacht.] Sunt fossæ manu factæ in Aegypto, ad Nili aquas in agros derivandas, qua dictione utuntur Pomponius & Strabo.

Diospoleticum, διοσπολιτικὸν φάρμακον, Medicamentum est, cujus compositio duplex extitit ex partibus omnibus cuminio, pipere, ruta, & nitro: potest enim ita magis ventrem solvere, altera cum reliquorum pari pondere miscetur vini dimidium. Galen. lib. 1. ad Glauc. & 4. de Sanitat. tuenda.

Diosphorum, Lithospermon, apud Dioscorid. libro 3. capite 139.

Diŏtæ, sive Dyotæ, [δῶτα, ἡ δοῦτα. Gal. *Vase à deux anses.* Ital. *Vasi da due manichi.* Ger. Preme gefäßer mit zwey handthaben mit einer Weis behalt. Hisp. *Vasos à tinajas de dos orejas.* Pol. *Dzban z dwo rubami, w nimo chowania.* Vng. *Kettős füles edenyek.* Ang. *Vessells with two handles.*] Sunt vasa, ita dicta fictilia, duas ansas habentia, & ad servanda vina accommoda. Horat. Deprome quadrimum Sabina, O Thaliarche, merum diota. Alii malunt scribere pery. Dictæ diotæ à binis auribus, sive ansis, quæ Gr. ἰῶτα appellant.

Dipelus, quod hic corruptè legebatur. Vide DIPOENVS.

Diphris, δίφρος, Gemma est duorum generum, candida & nigra, masc. & fœmina, genitale utriusq; sexus distinguentes lineæ Autor Plin. lib. 37. cap. 10.

Diphryges, δίφρυγες, Materia quædam terrea, quæ in metallis æris invenitur, aut in ipsis etiam conchis, in quibus æs expurgatur. Tres eas à Dioscoride enumerantur species. Primùm in metallicis solus Cypri specubus invenitur, luti speciem referens: deinde primùm sole siccatur: mox etiam adhibitis sarmentis torrentur: unde & nomen accepit, quòd bis quasi frigatur. Alterum perfecti æris quasi subsidens fæx est, & sub cadmia invenitur in fundo vaporum, in quibus æs excoquitur. Tertiū fit ex lapide pyrite, tandiu usto, donec sandarachæ colorem acquirat. Vide Dioscor. lib. 5 & Galenum lib. 9. Simpl. Plinius accusativum diphryga offert, tanquam à nominativo diphryx. ita enim habet lib. 34. cap. 13: Facilè ab ea discernitur, quam in isdem officinis *diphryge* vocant Græci, ab eo quòd bis torreatur. Et paulò post: Id quod excocto superest, diphryga vocant.

Diphthērā, δίφθερα, Pellis Amalthea capræ, in qua dicitur Iupiter res humanas describere. Vnde locus factus proverbio: Antiquiora diphthera loqueris, παλαιότερα διφθέρας λαλεῖς. [Pol. *Starszy, niż wiedzesz.*] In eos quadrat qui nugas narrant, aut de rebus nimium prisco & jampridem nimium obsoletis. ¶ Item pallorcium ex pellibus vestimentū, quod quidam chenonē, nonnulli etiam beram appellant. ¶ Diphtheræ item dicebantur fragula quædam pellicea quæ in superiori navis pavimento erigebantur.

Diphthŏngus, f. δίφθογγος, Est conglutinatio duarum vocalium in eadem syllaba, vim suam servantium, ita dicta quòd duarum in ea vocalium sonus auditur. ¶ Sunt autem apud Latinos quatuor, æ. œ, au, & eui: in quibus omnibus utraque vocalis ut scribi debet, ita & proferri.

Diplŏis, idis, διπλοῖς, Vestis duplicis genus, ut ex ipso statim termino apparet: nam quod nos duplex, Græci δίπλοιν appellāt. [Pol. *Szata potrzebna.* Ang. *A doublet, a breast plate.*]

Diplōmă, l. n. t. [כתב חתום. Gal. *Lettres patentes & ou Prince, bulles, lettres closes, quelque chose mise en double.* Ital. *Privilegi, patente, bulle.* Ger. Freybriefen oder gewattebriefe so von fürsten ausgehen oder verfertiget werden. Hisp. *Letras del Principe, como privilegio, o bulas papales.* Pol. *Wolne listy, jako wiec miasta od swiecki panow nadane.* Vng. *Meggyőbizonyitó level.* Ang. *Charters or letters patents of a prince.*] Literæ dicuntur principum signis obsignatæ, quales sunt quas *literas patentes* aut *bullas Pontificias* vocant. Cicero ad Balbum: Diploma statim nō est datum. De literis Cæsaris intelligit, quibus Balbus restituebatur. Sueton. in Augusto: In diplomatibus libellis, & epistolis signādis initio sphinge usus est, mox imagine magni Alexandri. Græci δίπλωμα dicunt duplum. Vnde videtur, diplomata fuisse literas complicatas, & lino trajecto obsignatas. ¶ Apud Iurisconsultos accipitur pro itineris festinatione: hoc est, quòm per dies singulos duplicia itinera conficiuntur. Venuleius de verb. oblig. l. continuus. Quibus, *inquit*, quasi interpretatio quædam inserta est, is qui Ephesi se daturum spopondeit, ut neq; diplomata: hoc est, diebus ac noctibus, & omni tempestate contempta, iter continuare cogatur. Et sequitur: Quòd si diplomate ac feliciū navigatione maturius quàm quisquam pervenerit Ephesum, confestim obligatus est. Modest. ad l. Corn. de Falsi. Falso (*inquit*) diplomate commeavit. Sed præstat videre Budæum in l. qui illicitis insignibus, eod. tit. Diplomata denuum intelliguntur, pro quibuscunq; literis concessis à principe, vel à magistratibus ejus nomine sive tabellariis, ut liberum & expeditū iter faciant, sive exulibus restitutis, sive aliquo crimine absolutis, sive obligationibus. Lege Tractatores.

Diopolos, terra quæ est bis arata, apud Rhodig.

Dipondĭum, & Dipondius, sive Dupōdium & Dupondius, à duobus ponderibus dicitur: nam (ut Varro docet) duos asses pendebat, [δύο λίτρας. Ang. *A weight of two pounde.*] Dipondii itaq; valor, si ad Gallicæ pecuniæ æstimationem redigatur, erit octo denariolorum. At verò numus libralis, & dupondium, numus bilibris dicebatur. Plin. li. 33. cap. 3: Libralis, unde etiam nunc libella dicitur, & dupondius appendebatur assis. ¶ Hinc dupondii juris auditores quondam appellati, verbo ridiculo, quasi diceres turisconsultos diobolares. Iustinianus in præfat. Pandectarum.

Dipondiārius, a, um, ὁ διπονδιάριος, ὁ δύο λίτρας. Plin. lib. 34. cap. 2: Ea orichalci bonitatem imitatur in sestertiis, dipondiariisq; Cyprio suo assibus contentis. Col. lib. 4. cap. 30: Perticæ cacuminum modicæ plenitudinis, quæ tamen dipondiarii orbiculi crassitudinem non excedant, optimè panguntur.

Dipsăcōn, δίψακον, Spina alba, quæ & aspalathus, & diaxylon nominatur, teste Plin. lib. 24. cap. 13. [Ger. Kartenbistel vulgò, *virga pastoris.* Pol. *Szczotka, palma szczotki.* Vng. *Tövisfaluva.*] ¶ Est item dipsacon medicis, renum quidā affectus, maximam inducens sitim. Alio nomine diabetes, διαβήτης. Appellatur à quibusdam etiam urinæ profluvium: eo quòd potus statim effluat, nulla penè in corpore mutatione accepta.

Dipsās, adis, δίψας, Serpentis genus, viperæ similis à δίψῃ, sitio dictum. Suo enim morsu humorem omnem consumens, sitim maximam inducit. Vide Lucan. lib. 9. ¶ Est item dipsas, lenæ cujusdam nomen apud Ovid. lib. 3. Eleg. Est, *inquit*, quædam (quicunq; volet cognoscere lenam, Audiat) est quædam nomine Dipsas anus.

Diptotă, pen. prod. δίπτωτα, Dicuntur nomina duos tantùm casus habentia. Sic triptota, tetraptota, pentaptota, quæ habent tres, quatuor, & quinq; casus.

Diradĭo, as, act. p. Est ad radiorum figuram compono. [*Estendre ou couscher, & ordonner en façon de rays d'vne roue.* Ital. *Far qualche cosa à modo di raggi.* Germ. In streymens weis ordnen. Hisp. *Hacer algo à manera de rayos.* Pol. *Wkolko stawiam.* Vng. *Il ágaszom, az nap fenye meggyára el terjesztem.* Ang. *To spread abroad like beames.*] Columella. Validam ergo vitem ramos diducere censeo, & traducibus dispergere, atq; diradiare.

Dirē, arum, Vide DIRVS.

Dircæa, Mandragora apud Dioscor. lib. 4. cap 79. Dircæa idē quod Circæa apud Dioscor. lib. 3. cap. 133.

Dircion, Solanum somniferum apud Dioscorid. libro 4. cap. 76.

Diribĕrē, & Dirimĕrē, illud tabellarum, hoc suffragiorum video proprium verbum fuisse: neutrum autem satis fuisse manifestum. [Pol. *Podzielić, rozdać.* Vng. *Elosztani.*] Dirimere tabellas, significat distribuere: diribebantur autem iis, qui suffragium latori essent: de quo sic in oratione in Pisonem: Hoc certè video, vos rogatores, vos diribitores, vos custodes fuisse tabellarum: & in ea post reditum in senatu: Quando illa dignitate tot rogatores, diribitores, custodesq; vidistis? loquitur autem Cicero de lege pro ipsius reditu comitiis centuriatis lata. Nec dubito quin legendum sit, Diribeantur, non diripiantur, in ea in Pisonem, in eo loco: An expectas, dum de re LXXV. tabellæ diripiantur? ita hoc verbum non in comitiis solùm, verùm etiam in judiciis usurpatum patebit: nam hoc proximum exemplum satis planè judicium, quod Pisoni Cicero minatur, significat. Plinius autem ad alias res transtulit hoc verbum: ait enim sic libro XXXVI. cap. XV: Hic est ille domitor orbis populus, qui gentes &c

tes & regna diribet. Quod autem in oratione pro Plancio vir diligens & eruditus legendum putat, pro direptio, diribitio: rectiùs opinor sensisset, si diremptio reponere maluisset: quū enim populus, aut judices tabellas volūtatis indices, in cistas deposuerant, tum ut intelligeretur, quæ tabellæ legem probarent, quæ rejicerent: aut quæ reum absolverent, quæ condemnarent, omnes dinumerari, & separari necesse erat: id autem, dirimere, eaq; actio diremptio vocabatur: id ita esse, planè demonstrat Varro de Re rust. lib. 111. Comitiis, *inquit*, ædilitiis, quum ego atq; Axius suffragiū tulissemus, Axius mihi: Dum dirimuntur, *inquit*, suffragia, vis potiùs Villæ publicæ utamur umbra, quàm privati candidati tabella? sic enim scriptum est in veteribus libris, non ut à quibusdam, hujus verbi vim ignorantibus, nimis temerè est intrusum, diribentur. In epistola quoq; 4. lib. 3. ad Q. Fratrem: Cato, *inquit*, diruptis tabellis de circulo se subduxit: ubi, diremptis, legi malim, perspicuè autem hujus verbi sententiam demonstrat Lucan. lib. 5. in illo versu: Et non admissæ dirimit suffragia plebis: pro dinumerat & discernit. Hæc ex observationibus Aldi.

Diribitorium, [τὸ λογιστήριον. Gall. *Le lieu où on fait la monstre des gens d'armes, où on les paye: ou bien le lieu où se retirent les serviteurs d'une maison.* Ital. *Luogo dove si paganano gli esserciti la banca di soldati.* Ger. Ein Musterplatz/ein ort da man den Kriegsleuten den Sold bezahlt. Hisp. *Lugar donde se hazia el alarde.* Pol. *Plac na ktorim pol'nierzom yest dplaca.* Vng. *La mustrala hely.* Ang. *The place of payment or distribution a muster place.*] Locus erat in quo recensebatur exercitus, & stipendia militiæ numerabantur: à diribendo. hoc est, distribuendo. Vnde & diribitores: id est, distributores. Cic. post Red. suum ad Senatum: Quando, *inquit*, illa dignitate tot rogatores, diribitores, custodesq; vidistis? Hoc est, divisores, distributoresq;, qui in ter tribus viritim pecuniā dividerent. Plaut. in Aulul. curiarum magistros appellavit. ❡ Diribitorium etiam locus dicebatur in quo ministri versabātur: & diribitores, ministri ipsi dictisunt. Apul. lib. 2. de Asin. Diribitores plusculi, splendidè amicti, fercula copiosa scitulè subministrata. Plin. in Epistol. pædagium videtur appellare, ἀπὸ τῶν παίδων: id est, à pueris, & ministris.

Dirigeo, ges, gui, n. f. Præ frigore aut timore, aut alio casu viribus destituor. [πήγνυμαι, ἀπομαραίνομαι. Gall. *Devenir gourd & roide qu'on ne se peut remuer, soit de froideur, crainte, ou autre aventure.* Ital. *Indurirse per gran freddo, ò per timore, divenir rigido.* Germ. Vor kelte/ forcht oder anderem zufal erstarren/vnd erstaunen. Bel. Stijf sien van coude. Hisp. *Pasmarse enrizarse, y quasi hazerse duro como quien se yela.* Pol. *Od zymna bojazni, albo yinszego przypatku martwieia.* Vng. *El gémbérédém, meg alaszom.* Ang. *To shrinck for cold or for feare.*] Virg. lib. 8. Aeneid. Diriguit visu in medio, calor ossa reliquit: id est, præ terrore rigidus factus est. Idem 3. Aeneid. At sociis subita gelidus formidine sanguis Diriguit.

Dirigo, gis, pen. cor. act. t. ex di & rego, Rego, rectum facio, dispono, cōpono, ordino, æstimo. [ישר *iischschér* תקן *tikken.* εὐθύνω, κατευθύνω. Gall. *Dresser, viser, ordonner.* Ital. *Drizzare.* Ger. Richten / etwas trumbs schlecht machen. Hisp. *Emendar ò enderecar.* Pol. *Naprawiam, skrzywego prostę czinie.* Vng. *Igazgatom.* Ang. *To mak right or sett streight.*] Plinius in Paneg. Nam vita principis censura est, eaq; perpetua ad hanc dirigimur, ad hanc convertimur: nec tām imperio nobis opus est quàm exemplo. Cicer. 3. de Orat. Nec sunt hæc rhythmorū aut musicorum acerrima norma dirigenda. Planc. Ciceroni: Ad Mutinam iter dirigerem. Virgil. 7. Aeneid. Direxēre acies. Vbi Servius: Ordinatunt in latitudinem.

Directus, participiū, Rectus: [מישר *meiuschschár* מתקן *methukkán.* εὐθυνθεὶς. Gall. *Adressé, mis, tette en dressé dro t.* Ital. *Dritto.* Ger. Gerad/gerichtet in die gerade. Hisp. *Enderecado.* Pol. *Prosty.* Vng. *Igazgattatot.* Ang. *Sett right an straight.*] ut, directi pedes, directum iter, directus ordo. Cato cap. 18. Arbores ad stipitē primùm directos pedes sedecim. Cicero de Natura deorum: Flexuosum iter habet, nequid intrare possit, si simplex & directum pateret. Cicero pro Cecin. Ejus autem fundi extremam partem oleæ directo ordine definiunt.

Directè, sive Directò, adverb. [למישרים *lemeschárim.* ἐπ' εὐθείας. Gall. *Droittement, tout droit.* Ital. *Drittamente.* Germ. Gestracks/schnurschlecht. Hisp. *Derechamente sin torcer.* Pol. *Prosto.* Vng. *Egy araûyaba, igazán.* Ang. *Rightly, straightly.*] Cicer. in Part. Alterum ad fidem directo spectat. Ibidem: Vt quum semel dictum sit directè.

Directio, Verbale, f. t. [מישור *mischór.* εὐθυσμὸς, εὔθυνσις, διόρθωσις. Gall. *Adressement.* Ital. *Addrezzamento.* Ger. Richtung. Hisp. *Enderecamiēto, obra de emendar ò enderecar.* Vng. *Igazgatás.* Ang. *A setting right or straight.*] ut, Directio ad veritatem, Quintil. lib. 3. cap. 7. in fine. Rationis directio ad veritatem, Idem libro 3. capite 6.

Directum, directi, n. s. εὐθύ, substantivum. [Ger. Das billich vñ das recht. Pol. *Naprosè jenie.* Vng. *Igyenes.*] Cic. in Part. Aequitatis autem vis est duplex, cujus altera directi, & veri & justi, & (ut dicitur) æqui & boni ratione defenditur.

Diectarii, Fures appellantur ii qui in aliena cœnacula se dirigunt furandi animo, iiq; severius quàm fures puniendi sunt. [Pol. *Wdom zakradaiem si' odzeie.* Vng. *Ház ásó, lopó.*] Vlpianus de Injur. & famos. libel. l. Saccularii. Sunt tamen qui hoc loco apud Vlpianum Diætarios malint legere, quòd fures hujusmodi in alienas diætas soleant transcendere. Vide in dictione DIAETA.

Dirimo, is, pen. corr. diremi, diremptum, ex di & emo, interposita r: sive ex dis, & emo. s in r mutata, componi videtur. Divido, separo, distraho. [הבדיל *hibdil* פרד *perédh* נזר *gházar.* διαιρέω, διείργω, ἀπομερίζω, διαλαμβάνω. Gal. *Separer, diviser, departir.* Ital. *Spartire, dividere.* Ger. Zertheilen/von einander scheiden. Hisp. *Apartar.* Pol. *Rozl'aczam, rozeimuie.* Vng. *El rontam, el valaszom.* Ang. *To separat, to parte thame that be at variance.*] Plaut. in Amphyt. Sed prælium id tandem diremit nox interventu suo. Virgil. 5. Aen. & prælia voce diremit. ❡ Sic dirimere litem id est, dissolvere & decidere. ❡ Dirimere tempus, est differre, & in aliam diem aliquid rejicere: pro quo etiam diffundere diem veteres dixerunt. Cicer. de Divinat. Quid enim habet aruspex, cur pulmo incisus etiā in bonis extis dirimat tempus, & proferat diem? ❡ Aliquādo dirimere ponitur pro destruere. διαλύειν, διαφθείρειν. Salust. Quia nondum frequentes armati convenerant, eas res consilium diremit.

Diremptus, us, ui, m. q. Separatio. [גזר *gezer.* διαίρεσις, διάζευξις. Gall. *Departie, separation.* Ital. *Separatione, rompimento.* Ger. Zertheilung/absunderung. Hisp. *Apartamiento.* Pol. *Rozl'aczenie, rozeie.* Vng. *El rontás, el valaztás.* Ang. *Separating or severing.*] Cic. 1. Tusc. Est enim interitus quasi discessus, & secretio, ac diremptus earum partium quæ ante interitum junctione aliqua tenebantur.

Diremptio, f. t. Distractio. [גזר *gezer.* διάζευξις. Vng. *Elrontás.* Ang. *A severing.*] Locus autem Ciceronis ex Planciana male hic antea ascriptus erat: Non enim legendum in eo est Diremptio, sed Diribitio. Interim tamen dubitandum non est quin hoc vocabulum apud Latinos autores reperiatur.

Diripio, pis, act. t. Dispopulor, spolio, in diversas partes rapio. [שסס *schasás* שסה *schasáh* בזז *bazáz,* ἁρπάζω, διαρπάζω, σκυλεύω. Gall. *Ravir, piller, arracher & emporter.* Ital. *Rapire, tor per forza.* Ger. Berauben/plündern. Hisp. *Arrebatar.* Pol. *Plundruie, wydzieram, iako nie przyiaciel wybieram.* Vng. *El kóborlom, el ragadozom.* Ang. *To tak or pull away, to despoile.*] Cicer. Attic. lib. 5. Partim non servandam ad reditum nostrum, sed diripiendam, relinquendam mandamq; reliquimus.

Direptio, verbale, f. t. [משסה *meschissáh* בזה *bizzáh.* διαρπαγή. Gal. *Ravissement, pillerie.* Ital. *Rapimento.* Ger. Beraubung/plünderung. Hisp. *Arrebatamiento.* Pol. *Rozchwicenie, plundrowanie.* Vng. *Kóborlás, ragadozás, rablás.* Ang. *A robbing, pilling or sacking.*] Cicer. libro 2. Epistol. Vrbs relicta direptioni atque incendiis.

Dirumpo, pis, Variè rumpo, seu violenter scindo. [קרע *karáh* פרר *parár.* διαρρήγνυμι. Gall. *Derompre, briser, casser, crever.* Ital. *Rompere à forza.* Ger. Zerreissen/zerbrechen. Bel. Van den anderen trecken. Hisp. *Romper por fuerca, ò en diversas partes.* Pol. *Rozrywam, rozt'arguie.* Vng. *El basztom, rontom, szakasztom.* Ang. *To brall or breake a sunder.*] Plautus in Curc. Geminos in ventre videor habere filios, nihil metuo, nisi medius dirūpar miser. ❡ Refertur quandoque ad animum. Cicero ad Attic. libro 7: Dirumpor dolore.

Diruptio, [Pol. *Rozerwanie.* Vng. *Le törés, rohanás romlás, szakadás.*] Seneca Quæst. Natur. lib. 2. cap. 15: Necessariò vastum in tam magnorum corporum diruptione reddit sonum.

Diruncino, as, pen. corr. Disseco & dissipo. [Ger. Zerspalten/ zerschneiden/zerstucken/zerbrechen. Pol. *Rozpieram piel' am.* Vng. *El szaggatom, romzolom.*] Tractum à runcinis, quæ majores serræ dicuntur, quibus fabri lignarii majora ligna secant. Plautus Mil. Vt lapide diruncinavit militem.

Diruncio, teste Festo, Depurgo. [נקה *nikkáh.* Gall. *Purger.* Ital. *Purgare.* Ger. Saubern/reuten. Hisp. *Purgar ò alimpiar.* Pol. *Chedoze, cżyscze.* Vng. *Meg irtom, ki tisztitom.* Ang. *To purge, to mak cleane frome weedes.*] Verbum agriculturæ antiquum, à runca deductum, quod instrumentum est excidendis dumetis idoneum.

Diruo, is, act. t. Dejicio, everto, atq; destruo. [הפיל *hippil* הרס *harás.* κατασκάπτω, καταβάλλω, καθαιρέω. Gall. *Mettre par terre, ruer ius.* Ital. *Ruinare, destruggere.* Ger. Niderbrechen / zerstören. Bel. Afbreken. Hisp. *Derribar edificio, destruir.* Pol. *Rozwaliam, rozpucam, rozmiatuie.* Vng. *Le rontom.* Ang. *To breake downe, to destroye, to overthrowe.*] Livius lib. 1: Fragor tectorum quæ diruebantur, ultimis urbis partibus audiebatur. Terent. in Adelph. Hanc in horto maceriem jube dirui. Liv. Legiones deinde ductæ ad diruendam urbem. Cicero ad Quint. Frat. lib. 1: Multas ab te esse liberatas urbes, complures dirutas, ac penè desertas.

Dirus, a, um, Crudelis, sævus, infestus, ferus, immanis. [אכזר *achzár.*

ἀλγεινὸς, ἀπαίσιος, ὑπὸ λαιλαπώδης. Gall. Horrible, cruel, comme envoyé de l'ire de Dieu. Ital. Crudele, empio, fiero. Ger. Grawsam/scheutzlich. Bel. Greweliick. Hisp. Cruel, o de ira de dios. Pol. Srogy, okrutny. Vng. Kegyetlen, fene. Ang. Cruell, vengeable, terrible.] Virgil. 3. Geor. Priusquam dira per incautum serpant cōtagia vulgus. ¶ Aliquādo accipitur pro magno. Idem: Iam tum religio pavidos terrebat agrestes Dira loci.

Diræ, [אלות alóth קללות kelaloth] ἀραὶ, ἐρινύες. Gall. Furies d'enfer, maledictions & execrations. Ital. Bestemmie, maledictioni. Ger. Verfluchungen/wünschung grawsamer dingen. Hisp. Las furias o ira de los dioses. Pol. Przeklinanie, y urzeczenie. Vng. Atok, szidalom. Ang. The furies of hell, execrations, cursinges.] Execrationes, & imprecationes sunt, quæ in malevolos effundebantur horrendæ, deos quosdam inauditos compellantes: quibus quicunque devotus erat, credebatur maximo affici infortunio. Cicero M. Crasso quid acciderit videmus, dirarum obnunciatione neglecta. Diras imprecari, Græci ἐπαρᾶσθαι τὰς κατάρας dicunt, & ἀρὰς ἐπιᾶς ἐς φθαρτοῖς ἐπαρᾶσθαι. ¶ Sunt etiam Diræ inferorū Furiæ, quibus præcipuè ii qui sceleris alicujus sibi sunt conscii, credunturexagitari. De quibus ita Virg. lib. 12. Aeneid. Dicuntur geminæ pestes cognomine diræ, Quas & Tartaream nox intempesta Megæram Vno eodemq; tulit partu. ¶ Hinc Dirarum insectatio apud Sextum Aurel. Victorem in Epitome de Caracalla: id est, furiarum agitatio. Hic, inquit, fratrem suum peremit: ob quam causam furore pœnas dedit Dirarum insectatione. ¶ Dicuntur autem in cœlo diræ, apud Furiæ ἀγαίας, in terris: Eumenides, εὐμενίδες, in inferis: unde & tres esse dicuntur.

Dirĭtas, f. t. Crudelitas, immanitas, feritas. [אכזריות achzerijuth] ἀγριότης, ἀπανθρωπία, ὠμότης. Gall. Cruauté. Ital. Crudeltà, ferocità. Ger. Grawsamkeit. Hisp. Crueldad, braveza sin tino. Pol. Srogość, okrutność. Vng. Kegyetlenség. Ang. Crueltie, vengeaunce, terrible.] Cic in Vatinium: Quanquam sis omni diritate atque immanitate deterrimus. Idem 3. Tuscul. Intelligi potest ex his fratribus qui in Adelphis sunt, quanta in altero diritas, in altero comitas. ¶ Morum diritas. Suet. in Tyberio, cap. 21: Nec illud quidem ignoro aliquos tradidisse Augustum palam nec dissimulanter morum ejus diritatem adeò improbasse, ut non nunquam remissiores hilarioresq; sermones supervenientie eo abrumperet.

Dis Præpositio disjunctiva, de qua suprà dictum est in DI.

Dito, as, act. p. Divitem facio. [העשיר heheschir] πλουτίζω. Gall. Enrichir, faire riche. Ital. Arrichire. Ger. Reich machen. Hisp. Enriquecer à otro. Pol. Bogacę. Vng. Meg kazdagitom. Ang. To make riche.] Livius 1. bell. Pun. Castra militem ditavere. Plin. lib. 35. cap. 18: Quos enumerare jam non est, è sanguine Quiritum & proscriptorum licentia ditatos.

Ditesco, n. t. Dives fio: augmentativum à verbo inusitato Diteo. [עשר haschar] πλουτέω. Gall. Devenir riche, s'enrichir. Ital. Divenire ricco, arricchire. Ger. Reich werden. Hisp. Enriquecerse. Pol. Bogacęsię. Vng. Kazdagga leszek meg. Ang. To waxe riche.] Lucret. lib. 4: possunt tamen inde puellas Suscipere & partu possunt ditescere dulci.

Discalceo, as, act. p. Calceos exuo. [חלץ נעל chalats naal] ὑποδέω. Gall. Deschausser. Ital. Discalzare, scalzare. Ger. Entschuhen/die schuh abziehen. Hisp. Dscalçar. Pol. Wyzuwam, wyzuwam. Vng. Saruimat le vonsz om. Ang. To put of shooes.] Sueton. in Nerone: Circa cultum, habitumq; adeò pudendus, ut comam semper in gradus formatam peregrinatione Achaica etiam pone verit cum summiserit, ac plerumq; synthesim indutus, ligato circum collum sudario, prodierit in publicū sine cinctu & discalceatus. Heb. יחף jacheph.

Discapedino, as, penultima correp. à capedine fit. Resero, aperio. [פתח pathach] διανοίγω. Gall. Ouvrir. Ital. Aprire. Germ. Auffschliessen/auffthun. Hisp. Expedir o abrir. Pol. Otwieram. Vng. Megnyitom, el tavoszthom. Ang. To open, to make patent.] Apuleius: Pragnis primus in canendo manus discapedinavit. Verbum elnovum Apuleio parente natum.

Discăveo, A Plauto usurpatum est pro diligenter caveo. [נשמר nischmar] διαφυλάττομαι. Gall. Se donner bien garde de son part. Ital. Guardarsi bene. Ger. Wol verhüten. Hisp. Proveerse muy bien. Pol. Strzegęsię. Vng. Szorgalmatossan el tavoztatom. Ang. To be ware and circumspect on all parties.] Ita enim legitur in Menæchmis: Dictum facesse elatum, & discaveas malo.

Discēdo, dis, pen. prod. n. t. Recedo, abeo, proficiscor, migro, demigro. [הלך halach] ἀπέρχομαι. Gall. Se partir, s'en aller. Ital. Partirsi, andar via. Ger. Hinwegziehen/hinweichen. Bel. Weckgaen. Hisp. Partirse de lugar. Pol. Odchodzę. Vng. El megyek. Ang. To go or passe away, to depart.] Plin. Facessite hinc, atq; à nobis discedite. ¶ Interdū ponitur pro excipere, ἐξαιρεῖσθαι, ut si dicam: Quum discessi à parentibus, nemo est mihi te charior: id est, parentibus exceptis. Cicero Lentulo: Sic tamen existimare te velim: quum à vobis salutis meæ autoribus discesserim, neminem esse cujus officiis me tam esse devinctum nō solùm confitear, sed etiam gaudeam. ¶ Interdum pro distendi, dividi, χάσκω, διαιρεῖσθαι. Cic. lib. 3. Offic. Hinc ille Gyges inducitur à Platone, qui quum terra discessisset magnis quibusdā imbribus, in illum hiatum descendit. ¶ Discedere in sententiam, est alterius sententiam approbare, μεταβαίνειν. Mos enim fuit antiquorum, quum in tanto Senatorum numero, longum foret singulorum sententias audire, eos tantùm qui cæteris dignitate antecellebant, sententiam rogare. Deinde duabus tribusve jam dictis sententiis, reliqui ad eos quorum judicio subscribebant, transibant.

Discēdĕre, non est semper de loco abire: nam lib. 11. ad Atticū: Si possum, inquit, discedere, ne causa optima in senatu pereat: id est, si possum consequi, si hunc exitum res habere potest: idem verbum ad eandem sententiam transtulit Terent. apud quem ita loquitur Geta servus in Phormione: Modò ut hoc consilio possit discedi, ut illam ducat. Ex Aldi comment. Ad Att.

Discēssĭo, verbale, f. t. Abitus, discessus. [לכת lecheth סרה sarah] διαχώρησις. Gall. Departement, separation. Ital. Il partirsi, la partita. Ger. Hinweichung/hingang. Hisp. La partida de lugar. Pol. Odstęp, odeiście. Vng. El menés. Ang. A going away, a departing.] Cicer. 2. Offic. Eorum neq; accessione melior vita fit, neq; discessione pejor. ¶ Ponitur interdum discessio pro divortio. Terent. in Andr. Nempe incommoditas deniq; huc omnis redit: Sic eveniat (quod dii prohibeāt) discessio. ¶ In foro quoq; dicimus Discessionem fieri in sententiam alicujus, quum Senatores è sua sede ad eum transeunt, cujus sententiam approbant. Cic. 6. Verr. Atq; adeò quum jam non solùm discessio facta esset, sed etiam perscriptum, atq; in tabulas relatum.

Discēssŭs, us, ui, m. q. verbale à discedo, Discessio. [לכת lecheth סרה sarah] διαχώρησις. Gall. Departement. Ital. Dipartimento, la partita. Ger. Hingang/hinfahrt. Hisp. La partida de lugar. Pol. Odeiscie, odstąpienie. Vng. El menés. Ang. A going away, a departing.] Cicer. 5. de Finib. Quinetiam quum decreverit esse moriendum, tamen discessu à suis, atq; ipsa relinquenda luce moveatur. Discessum è vita, pro morte posuit idem Cicer. libro 1. de Divin. O' præclarum (inquit) discessum è vita. ¶ Discessus terræ, pro terræhiatu, & chasmate accipitur. Item Discessus cœli, pro subita cœli disruptione, qualem nobis videmur videre, quum fulgura, aut coruscationes apparent. Cicer. 2. de Divin. Ita te nec terræ fremitus, nec cœli discessus, nec lapideus, aut sanguineus imber, nec trajectæ stellæ, nec faces visæ terrebunt?

Discĕpto, tas, n. p. Disputo, cōtendo, decerto. [ריב rab משפט mischpat הוכיח hochiach פלל pillel] διαγωνίζομαι, ἀμφισβητέω. Gall. Debatre & disputer de quelque different. Ital. Disputare, contendere. Germ. Zancken/streitten. Bel. Stryden/disputeren. Hisp. Contender disputando. Pol. Swarzę sie, sprzeciwam sie. Vng. Hauyakodom valami dolgon, haiszolodom. Ang. To dispute or reasone of any thing, to contend.] Cicer. Fam. 4. Postquam armis disceptari cœptum est de jure publico. ¶ Aliquando etiam moderor, compono, διαλλάσσω quod ad verbum è Græco dictum esse videtur. διακρίνω, διαιτάω, διαγινώσκω, vel (ut alii exponunt) judico, arbitror, cognosco. In qua significatione accusativum regit. Cic. pro Milone: Et isti est præpositus quæstioni, qui hæc justè, sapienterq; disceptet. ¶ Est etiam alius hujus verbi elegās usus apud Cicer. Famil. 10. ad Plancum Imp. Quamobrem, inquit, quanquam in uno prælio omnis fortuna R P. disceptat, quod quidem, quum hæc legeres, jam decretum arbitrabar: foretamen ipsa fama, quæ de tua voluntate percrebuit, magnam es laudem consecutus. Id est, quanquam omnis Reip. fortuna de tui prælii exitu pendet.

Discēptātŏr, Rei sententiæq; arbiter, judex. [פלילי pelili מוכיח mochiach] διαιτητής. Gall. Iuge ou arbitre. Ital. Giudice ò arbitro. Germ. Ein Schiedmann/der ein handel entscheidet. Bel. Bidderman. Hisp. Contendedor que disputa, juez, arbitro, arbitrador. Pol. Rozjemca, rozpadziec. Vng. Itélő biro. Ang. A iudge or arbitrour, a dayes man.] ut docet Cic in part. ad Filium: Nam aut auscultator est (inquit) qui audit, aut disceptator: id est, rei sententiæq; moderator. Idem ad Sulpic. lib. 13. Vt omnibus in rebus, & quæ in aliquam controversiam vocarentur, te arbitro: & quod commodo tuo fieri posset, te disceptatore uterentur.

Discēptātrix, [פלילית pelilith מוכחת mochachath] ἡ διαιτητής, ἡ διαγνώμων. Gall. Celle qui iuge. Ital. Donna che giudica. Germ. Richterin. Hisp. Contendedora, que disputa, arbitradora. Pol. Ta ktora rozpadza. Vng. Itélő asszony. Ang. She that iudgeth or is arbitrour.] Cic. 4. Acad. Dialecticam inveniam esse dictus veri & falsi quasi disceptatricem & judicem.

Discēptātĭo, f. t. Causa & lis. [פליליה pelilijah] διαγνώμονία, διάγνωσις. Gall. Debat en paroles, dispute, controversie. Ital. Contentione. Ger. Ein span oder streittiger handel. Hisp. Aquella contienda disputando. Pol. Niezgoda, posmarsk. Vng. Vetés kődés fordés harsolodás. Ang. A stryuing in wordes, controversie.] Cicer. 2. de Divin. Cum quibus omnis ferè nobis disputatio contentioque est. Disce-

est, Disceptatio pro arbitratu & cognitione. Vlp.l.Quum ij.§. si cui.ff.de Transact.Hæc omnia habent disceptationem Prætoris:& pro utilitate alimentarii accipienda sunt.

Disceptatiuncula, f.p. diminut. à disceptatio. [Pol. Poswarek. Vng. Vizzgannia fotika vetelkbödoelleske, bársoboda fotika.] Gell. lib.20.cap ult. Ea omnia subcisiva & subsecundaria tempora ad colligendas hujusmodi memoriarum disceptatiunculas conferam.

Discerno, is, act.t. discrevi, discretum, Separo, divido, dijudico, distinguo, dispicio. [חקך chakár בחן bachán החיר hichchir הבדיל hibdil. διακρίνω, διαγνῶναι. Gall. Discerner, separer, & cognoistre l'vn de l'autre, diviser. Ital. Dividere, separare. Ger. Vnderscheiden. Hisp. Apartar. Pol. Rozłączam. Vng. Meg valasztom. Ang. to separat, to discerne or knaw one frome an other.] Cic.3.Tuscul. Democritus alba & nigra discernere non potuit. ¶ Quandoque distinctè cognosco. διαγινώσκω. Terentius in Adelph. Quid hoc (malum) infelicitatis? nequeo satis discernere, Nisi me credo huic esse natum rei, ferundis miseriis. ¶ Discernere litem. Virgil.12.Aeneid. Saxum antiquum, ingens, campo qui forte jacebat, Limes agro positus, litem ut discerneret arvis.

Discretus, ta, tum, particip. passivæ significationis à discerno: [מובדל mubdál. διακεκριμένος. Gal. Separé & divisé. Ital. Separato. Ger. Vnderscheidet. Hisp. Apartado. Pol. Rozłączony, przegrodzony. Vng. Meg valasztatot. Ang. Severed, separated.] Jur. Discreta femina apud Colum. id est, separata. Plin.lib.13. cap.30: Discretæ suis nominibus sylvæ. Hujus compositum protulit Plin. Indiscreta propè specie fuêre: id est, indifferenti. ἀδιάφορον. Valla exponit activè, ut sit Discretus qui qualitates personarum ac rerum momenta discernit. Sed nullum attulit exemplum, nec ullum afferri posse arbitror, nisi in passiva significatione.

Discretio, nis, verb. f.t. Separatio, distinctio. [גזר gézer. διάκρισις. Gall. Discretion, distinction, separation. Ital. Divisione, separatione. Ger. Vnderscheidung/absonderung. Hisp. Apartamiento. Pol. Rozłączenie, rozdział. Vng. Meg valaszdás. Ang. A separating, a severing.] Lactant.lib.7: Quum vis aliqua utrumque discreverit: quæ discretio mors vocatur. Autor ad Heren.lib.4. sic definit: Discretio vocatur quæ rerum consequentium continet perspicuam & dilucidam cum gravitate expositionem. Aliquando pro delectu, κρίσις.

Discretè, adverb. non significat providè aut sapienter (ut nonnulli existimant) sed separatim & distinctè: huic opponuntur Confusè, perturbatè. [χωρίς. Gall. Separement, distinctement. Ital. Separatamente. Ger. Vnderscheidenlich. Hisp. Apartadamente. Pol. Osobnie, rozno. Vng. Kvlön valasztua. Ang. Asunder, severally.] Cic.lib.1. de Invent. In præsentia tantummodò numeros & modos, & partes argumentandi confusè & permistè dispersimus: pòst discretè & electè in genus quodque causæ, quid cuique conveniat, ex copia hac digeremus.

Discretim, aliud adverb. Varr. de Re rust.lib.1.cap.3: Quoniam discretim de his rebus dicendum est.

Discrimen, pen. product. n.t. Separatio, differentia. [מחלוקת machalóketh גזר gézer. διαφορά. Gall. Difference. Ital. Differenza. Ger. Vnderscheid. Hisp. Differencia. Pol. Rożność, rozdział. Vng. Kvlömbség. Ang. Difference, diversitie.] Cic. Totumque discrimen summi boni in earum comparatione positum putat. Salust. Laudamus divitias, prosequimur inertiam, inter bonos & malos nullum est discrimen. ¶ Accipitur etiam pro intervallo sive distantia: Cicer. de lege Agrar. contra Rullum: Duo maria pertenui discrimine separata. ¶ Item pro divisione & capillorum exornatione, sive compositione quæ fit discerniculo. [מקשה mikschéh. διάκρισις. Gall. Separation. Ital. Separatione. Ger. Scheidung des Hars. Hisp. Apartamiento. Pol. Przedział włosów. Vng. Hay valaztas. Ang. A severing and crisping of the heare.] ¶ Et Discrimen, certamen. [ἀγών. Vng. Viadal.] Virgil.5. Aeneid. post hos æquo discrimine Pistrix Centaurusque, locum tendunt superare priorem. ¶ Rursus discrimen periculum dicitur. [אסון asón משכנות mischenúth. κίνδυνος, ἀγών. Gall. Danger, peril. Ital. Pericolo. Germ. Ein gefahr. Hisp. Peligro. Vng. Veszedelem. Ang. Danger, peril.] Virg.lib.1. per tot discrimina rerum Tendimus in Latium. Cæsar 6.bel.Gal. Videt imminere hostes, atque in summo rem esse discrimine.

Discrimino, as, pen. cor. Divido, separo, distinguo. [הבדיל hibdil. διακρίνω, διαχωρίζω, διαιρῶ. Gall. Separer, distinguer, discerner. Ital. Dividere, dispartire. Germ. Vnderscheiden. Hisp. Apartar. Pol. Dzielic rozno. Vng. Meg valasztom. Ang. To mak difference, to sever.] Cic. in Philip. Hetruriam discriminat Cassia. Lucret. lib.2. Sed fortè putes animalia sola teneri Legibus his: quædam ratio discriminat omnes.

Discriminatus, partic. Distinctus. [מובדל mubdál. διακεκριμένος. Gall. Distingué, separé. Ital. Distinto. Ger. Ein vnderscheid. Hisp. Apartado. Pol. Rozdzielony. Vng. Meg valasztatot. Ang. Severed, separated one frome another.] Liv.1. belli Pun. Virgiliarum somnique nec die nec nocte discriminata tempora.

Discriminatim, adverbium, significat Differenter. [διακεκριμένως. Gall. Discernement, en diverses sortes, separement. Ital. Differentemente. Ger. Vnderscheidenlich. Hisp. Diversa ò apartadamente. Pol. Rozdzielnie. Vng. Meg valasztatot. Ang. Severally, a sunder.] Var.r. de Re rustic. Eadem de causa sunt quæ non possunt vere, nisi in loco aquoso, aut etiam in aqua, & discriminatim & alia in lacubus: ut arundines in Aretino: aliæ fluminibus, ut in Epiro arbores alni.

Discriminator, ris. [διαιρετής. Pol. Rozdzielacz. Vng. Meg valasztó. Ang. A severer.] Apul. de Mundo: Axis est dictus divisor & discriminator mundi.

Discriminatio, Separatio. [διάκρισις. Pol. Odłączenie. Ang. A severing or separating.] Diomedes grammat. lib.1: Nomen est quo Deus, aut homo propria duntaxat discriminatione pronunciatur. Ibidem: Sine speciali discriminatione.

Discriminale, n.t. Acus est quæ crines dividit ad concinnandum caput: [חריט charit. ἀναδέσμη. Gall. Vn poinson de quoy vsent les femmes à faire crestes de leur cheveux. Ital. Scriminale. Germ. Ein pfriemb mit welchem die Weyber das har scheitlen. Hisp. Partidor de los cabellos. Pol. Szpilka ktora biał'egłowy włosy dzielą. Vng. Hay valaszto tö fusü. Ang. A pinne of wood or ivory to trimme and crispe the heare with.] ut apud Iesaiam: Discriminalia & periscelides, & murænulas & olfactoriola.

Discerniculum, n.t. Instrumentum quo mulierum capillus discernitur. [חריט charit. ἀναδέσμη. Gall. Vn poinson dont vsent les femmes à faire les crestes de leur cheveux. Ital. Scriminale. Germ. Ein instrument mit welchem die Weyber die scheitlen machen. Hisp. Apartador de los cabellos. Pol. Instrument do dzielenia włosów. Vng. Hay valaszto fusü. Ang. A pinne of wood or ivory to crispe and trimme the heare with.] Varr. lib.4. de lingua Latin. Discerniculum est quo discernitur capillus. Nonius: Discerniculum acus quæ capillos mulierum ante frontem dividit: dictum à discernendo. Transumitur ad quamvis differentiam seu discrimen. διαφορά. Gell. lib.7: Tum comperi duas species hellebori esse, discerniculo coloris insignes, candidi & nigri.

Discerpo, pis, psi, ptum, act.t. ex dis & carpo, Distraho, discindo, dilacero, divello. [טרף taraph. διασπαράττω, διασπαράσσω. Gall. Mettre en pieces, deschirer. Ital. Sbranare, squarciare. Ger. Zerreissen/zerzerren. Bel Verscheuten. Hisp. Partir y despedaçar en pedaços. Pol. Rozrywam. Vng. El szaggatom. Ang. To dismember, to teare in pieces.] Cic. in Topicis: Quum res quæ proposita est, quasi in membra discerpitur. Varro: Duabusque admotis quadrigis alligatum corpus, equis in diversum iter concitatis, discerpsere.

Discerptus, participium. [נטרף nitraph. διασπαραχθεὶς διασπασθείς. Gal. Depecé, rompu en pieces, deschiré. Ital. Sbranato, stracciato in pezzi. Germ. Zerrissen/zerzerret. Hisp. Despedaçado. Pol. Rozrywany. Vng. El szaggatatot. Ang. Torent or torne in pieces.] Cicer.3. de Orat. Quæ complecti tota nequeunt, hæc facilius divulsa & quasi discerpta contrectant. Liv.lib.1. ab urbe: Fuisse tum quoque aliquos, qui discerptum regem patrum manibus tacitè quoque arguerent.

Disceus, à Plin. lib.2. cap.25. accipi videtur pro cometa, sive simili aliqua aëris impressione: Easdem (inquit) breviores & in mucronem fastigiatas, xiphias vocavêre, quæ sunt omnium pallidissimæ, & quodam gladii nitore ac sine ullis radiis, quos disceus suo nomini similis, colore autem electro, rarò è margine emittit.

Discindo, dis, discidi, pen. corr. act.t. à dis & scindo. [קרע karáh. διασχίζω. Gall. Fendre, separer en coupant. Ital. Fendere. Ger. Zerschneiden/zerspalten. Hisp. Hender. Pol. Rozpłatam, rozłupię. Vng. El metélem, hasogatom. Ang. To cutt asunder in pieces.] Terent. in Adelph. Vide ut discidit mihi labrum. Idem in Evnuch. Vestem omnem miserè discidit. Cicero pro Cælio: Discidit vestem? resarcietur? ¶ Discindere amicitias: Cic. de Amic. Tales igitur amicitiæ sunt remissione usus levandæ, & (ut Catonem dicere audivi) dissuendæ magis quàm discindendæ sunt.

Discissus, particip. [קרוע karúah. διεσχισμένος. Gall. Deschiré, desrompu. Ital. Stracciato. Ger. Zerrissen/zerschnitten. Hisp. Cortado, despedaçado. Pol. Rozerwany, rozpłatany. Vng. El hasogatatot, metéltetet. Ang. Cut, rent, torne in pieces.] Virg.3. Georg. Discissos nudis laniabant dentibus artus. Stat.1.Syl. Hunc neque discissis cœpissent Pergama muris.

Discingo, is, xi, ctum, act.t. Quod cinctum erat dissolvo: huic contrarium Cingo. [פתח pittéch. διαζώννυμι. Gall. Descendre, desfarmer. Ital. Scingere. Ger. Entgurten/oder aufgurten. Hisp. Desceñir. Pol. Rozpasuje. Vng. Meg oldom, le vetem. Ang. To ungirde.] Martial. lib.9: Peltatam Scythico discinxit Amazona nodo. ¶ Nonnunquam etiam per translationem pro enervare seu confutare, vel etiam retundere accipitur. Vnde discingere dolos ratione dixit Syl. lib.7. pro eo quod dicimus dolos ratione & consilio retundere. Discinxit (inquit) ratione dolos, fraudesque resolvit.

Discinctus, particip. [מתחשׁ mephattach. ἄζωστος. Gall. Desceint, desarmé. Ital. Discinto. Germ. Außgürtet. Hisp. Sin ceñidero, que no es ceñido. Polonice Rozpasany. Vng. Meg óldatot ſe ... Angl. Vngirded.] Liv. 8. bel. Pun. Districtis gladiis discinctos destituit. Antiqui negligentes & desides appellabant discinctos & intemperantes, ... contrà, Accinctos, solertes, strenuos vocabant: quod à re ipsa deductum est. Molles enim demissis, discinctisq; vestibus uti solent: strenui verò atq; industrii, quò sint ad res exequendas promptiores, succincti incedunt. Persius Satyr. 3: Non pudet ad morem discincti vivere Nacci? Nepos discinctus: id est, omni luxuria diffluens. Horat. Epod. Ode 1. Ovid. 1. Amor. Ipse ego segnis eram, discinctaq; in otia natus. Mollierant animos lectus & umbra meos. Liv. 5. bel. Maced. Nihil primo aspectu contemptius: equi hominesque paululi, & graciles discinctus & inermis eques. Serv. Discincti, inhabiles sunt militiæ: omnes enim qui militant cincti sunt: unde discincti, inefficaces & ignavi dicuntur, sicut è contrario præcinctos vocamus διεζωσμένους.

Discludo, dis, act. t. Excludo, separo, disjungo. [חלק chalak הבדיל hibdil. διαχωρίζω. Gall. Ouvrir, desfermir, separer. Ital. Separare, dividere. Germ. Außschliessen / von einander abtheilen / absündern. Belg. Afscheiden. Hispan. Echar defuera. Pol. Dzielic ... Vng. Kirekesztem. Angl. To shutte out, to disioyne.] Cic. 1. Tuscul. Perturbationes semotas à mente & disclusas putat. Lucretius: Cum paribus jungi res, & discludere mundum. Cæsar 7. bel. Gal. Qui Arvernos ab Helvetiis discludit: id est, disjungit. Cic. 1. Tusc. Duas partes separare voluit, iram & cupiditatem, quas locis suis disclusit: iram in pectore, cupiditatem subter præcordia locavit. Varr. 3. de Re rust. cap. 17: Hi loculatas habent piscinas, ubi dispares disclusos habent pisces.

Disclusio, nis, f. t. [διαχώρισις. Polon. Rozłączenie. Vngar. Kirekesztés.] Apuleius lib. de Deo Socratis: Fac intelligas nō modò loci disclusione, verùm etiam naturæ dignitate.

Disco, is, n. t. didici. Percipio, disciplinam accipio, cognosco, perdisco. [למד lamadh אלף alaph. μανθάνω. Gall. Apprendre. Ital. Imparare. Germ. Lernen. Hisp. Deprender, apprender de nuevo. Pol. Vczę ſię. Vngarice, Tanulok. Ang. To learne.] Plautus in Trucul. Literas didicisti: quando scis sine alios discere. Cic. 4. Academ. Ab eo enim Stoico Dialecticam didicerat. Terent. in Adelph. Pater esse disce ab aliis qui verè sciunt. ❡ Hujus composita sunt Addisco, Condisco, Dedisco, Edisco, Perdisco, perfectè seu valde disco: quæ vide suis locis.

Disciplina, f. p. Ars, doctrina. [לקח lekach. μάθησις, μάθημα, ἀγωγή. Gall. Discipline, enseignement, reglement, observance. Ital. Dottrina, disciplina. Ger. Lehr oder vnderweisung so einer von seinem Lehrmeister nimpt. Belg. Onderwysinghe / konst. Hisp. Doctrina, o enseñança. Pol. Nauka, ćwiczenie. Vng. Tudomany, fenyiték, mesterség. Ang. Doctrine, knowledge which a scholler apprehendeth by one other.] Doctrina est prout à doctore traditur: διδασκαλία. ❡ Accipitur autem & in malam partem. Plautus in Bacch. Eadémne erat hæc disciplina olim, quum tu adolescens eras? Ibidem: Tua disciplina nec mihi prodest, nec tibi. Et in bonam pro bono vivendi modo in Rep. Vnde Cicero queritur se incidisse in perturbationem veteris disciplinæ. Sic apud Valerium Maximum caput est de militari disciplina: id est, de observatione bonorum morum inter milites. ❡ Disciplina pro instituto. Plaut. in Asin. Eadem nos disciplina utimur. ❡ Disciplinam pro secta philosophorum ponit. Cic. 5. Tusc. Omnes ferè philosophi omniū disciplinarum, nisi quos à recta ratione natura vitiosa detorsisset, hoc eodem animo esse potuerunt. Doctus ex disciplina Stoicorum. Cic. de Clar. Orat. ❡ Disciplina pro exemplo. Plautus in Mostel. Disciplinæ aliis eram.

Disciplinabilis, le. [μαθητός, ἐπιστητός. Polon. Nauczający. Vng. Tudomanybol valo.] ad Herenn. libr. 3: Aut si qua in re cohortabimur aliquem, cujus rei aliquam disciplinabilem scientiam potuimus habere, & quomodo, aut qua quidq; ratione fieri oporteat ostendemus.

Discipulus, m. f. & in fœ. Discipula, Auditor, qui se alicui in disciplinā tradit. [תלמיד talmidh. φοιτητής, μαθητής, ἀκροατής. Gall. Disciple, aprenti, celuy qui apprend. Ital. Discepolo. German. Ein Lehrjunger / Lehrmeidlin. Hispan. Discipulo. Polon. Discipul', uczeń. Vng. Tanituany. Ang. A disciple, a scholler or apprentice.] Cicer. 2. Offic. Orator parum vehemens, dulcis tamen, ut Theophrasti discipulum possis agnoscere. Plaut. in Bacch. Magistróne quēquam discipulum minitarier? Nihil moror discipulos mihi esse tam plenos sanguinis. Plin. li. 10. cap. 29: Audit discipula intentione magna & reddit. Plaut. Aul. Continuò hercle ego te dedam discipulam cruci.

Disciplinosus, Dicitur qui tàm bonas quàm malas artes facilè discit. [εὐμαθής. Pol. Łacny do uczenia. Vngar. Kinnyen tanulo.] Hinc in reprehensione dictus est disciplinosus gladiator à Catone. Ex Perotto. ❡ Disciplinosus, verbum Marci Catonis, teste Gellio lib. 4. cap. 9: Disciplinosus, consiliosus, victoriosus, quæ M. Cato ita assiguravit.

Discobolus, pen. corr. [δισκοβόλος. Polon. Mistrzieci bliącha. Vng. Pen kö ...] Qui discum jaculatur, ἀπὸ τοῦ βάλλειν τὸν δίσκον: id est, à jaciendo disco. Quint. libr. 2: Quid tàm distortum & elaboratum quàm est ille discobolus Myronis?

Discœlii, qui durioris sunt alvi.

Discolor, penultima correpta, adjectivum, om. t. Quod est diversorum colorum. [צבעים בעל tsabhah. ποικίλος. Gall. De diverse coleur, different en couleur. Ital. Di diversi colori. Ger. Von mancherley farben. Hisp. De diversos colores. Pol. Rozmaicie farbowany. Vng. Külömb külömb szinü. Ang. Of sundrie colours.] Martial. libro 14: Discolor hic gemino calculus hoste perit. ❡ Per translationem etiam accipitur pro dissimili. Horat. libro 1. Epistol. Vt matrona meretrici dispar erit, atque Discolor, infido scurræ distabit amicus.

Disconvenio, n. q. Non convenio. [נחלק nechelak. διαφωνέω. Gal. Estre different, & ne convenir ou s'assembler point. Ital. Disconvenire. Germ. Nicht vberein kommen / mißhellen. Belg. Oneens syn. Hisp. Desconvenir. Polonice, Nie zgadzam ſię, rozni ... Vng. Nem egyezek, külömbözök. Ang. To disagree or differ.] Horat. 1. Epist. & vitæ disconvenit ordine toto. Idem: Non eadem miramur, eò disconvenit inter Meque & te. *J. Ep. XIV. 18.*

Discoquo, is, ere, Coquo, decoquo. [אפה aphah בשל bischschel. ἀφέψω. Gall. Faire cuire. Ital. Cuocere. German. Kochen oder verkochen. Hisp. Cozer. Pol. Wywarzam. Vngar. Meg fözöm. Ang. To seeth.] Plin. lib. 22. cap. 25: Nostri præcipiunt arietinū in aqua cum sale decoquere. Ibidem: Alvum sistit in cibo, magisq; discocta cœlesti aqua.

Discors, discordis, om. t. ex dis, & cor Dissentiens, discordans. [נחלק nechelak. διχογνώμων. Gall. Discordant, mal accordant. Ital. Discorde. Germ. Zweytrechtig / vneins. Belg. Tweedrachtig. Hisp. Cosa discorde. Pol. Niezgodliwy, swarliwy. Vng. Vizzavonyo, haborgo, nem egyezö. Ang. That discordeth or agreeth not.] ut, Secum ipsa discors, apud Liv. 2. ab Vrb. Cic. 2. de lege Agrar. Non ambitione, non contentione discordes. Ovid. 3. Amor. Quid tibi discordes addere in arma viros? ❡ Antiqui dicebant Discordis, hujus discordis. Pom. Blanda, fallax, impotens, superba, discordis.

Discordo, as, are, act. p. Dissideo, dissentio, discrepo. [נחלק nechelak. ἀσυμφωνέω, στασιάζω. Gall. Discorder, mal accorder. Ital. Discordare. Germ. Zweytrechtig oder vneins seyn. Hisp. Discordare. Pol. Nie zgadzam ſię. Vngar. Vizzatvonyok, nem egyezök, haborgok. Angl. To discord, to disagre, or to be at variance.] Cicero 1. de Finib. Sed intùs etiam in animis inclusæ, inter se dissident atque discordant. Colum. libro 9. cap. 11: Domino mortuo familia nimia licentia discordat. Terent. Andr. Qui scis eos nunc discordare inter se?

Discordia, f. p. Dissidium, dissentio, seditio. [מחלקת machaloketh מדון madhon. διαφωνία. Gal. Discord, dissention. Ital & Hisp. Discordia. Germ. Zweytracht / vneinigkeit. Belg. Tweetrachticheyt. Pol. Niezgoda. Vn. Vizzavonyás haborusag. Ang. Discorde, disagreing, or strife.] Cicer. 4. Tusc. Discordia est ira acerbior intimo odio, & corde concepta. Idem de Amicit. Quanta vis amicitiæ concordiæque sit, ex dissentionibus atque discordiis percipi potest. Veteres autem pro discordia dixere discorditas: & inde discorditer adverbium.

Discordabilis, le, Quod discordat, & disconvenit. [נחלק nechelak. φιλόνεικος, διχογνώμων. Gall. Noisif, ané à mettre en faire mettre en discord. Ital. Discordevole. German. Das zweytrechtig ist / nicht wol zusammen stimmet. Hispan. Cosa discorde. Pol. Niezgodliwy. Vngar. Vizzavonyo, háborgo. Angl. That discordeth.] Plaut. in Capt. Me his valere, & tute audacter dicito Tyndare inter nos fuisse ingenio haud discordabili.

Discordialis, Qui discordiam excitat & parit. [διαφωνητικός, ζηλωτικός. Gall. Qui a fait ou engendre discord. Ital. Che genera discordia. Ger. Der zanck vñ vneinigkeit machet. Hispan. El que engendra discordia. Pol. Niezgodnik. Vng. Haborusag szerzö. Ang. That moveth discorde and strife.] Plin. lib. 37. cap. 10: Hyenæ pelle similem abominantur discordialem domibus.

Discordiosus, Qui discordiam seminat & lites serit, discordialis. [φιλόνεικος, ἐριστικός. Gall. Noisif, querelleux. Ital. Chi semina discordie. Germ. Zänckisch / auffrürisch / der voll zanck oder zweytracht steckt. Hispan. Lleno de discordia. Polon. Swarliwy / swarca. Vng. Haborgo, vizzavonyo. Ang. A sower of discorde or strife.] Vulgus discordiosum. Salust. in Iug. Nam vulgus (ut plerunque solet, & maximè Numidarum) ingenio mobili, seditiosum atque discordiosum erat, cupidum novarum rerum, quieti & otio adversum.

Discrepo, pas, penultima correpta, act. p. Discordo, dissentio, discrepans sum, quasi diverso modo crepo. [נחלק nechelak. διαφωνέω, διαφέρω, διαφέρομαι. Gall. Desaccorder, n'estre point d'accord. Ital. Discordare, non essere d'accordo. Germ. Anders lauten / mißhällen. Belg. Verscheyden luyden. Hisp. Discordar. Polon. Nie zgadzam ſię ... Vn. Külömbözök. Ang. To disagre, to jarre.] Cicero libro 1. Offic. Vt in fidibus, aut in tibiis, quamvis paulùm

paulùm discrepent, tamen id à scienti animadverti solet. Cic. Rufo: A meis rationibus tuę discrepant. Liv. lib. 38. posuit impersonale: Nec inter scriptores rerum discrepat solùm, sed oratores quoq; si modò ipsorum sunt quę feruntur.

Discrĕpĭto, as, frequentativum. [Græc. διαφωνέω. Vngar. Gyakran különbözik.] Lucret. libr. 2: Si non omnia sint, aut multò maxima pars est Consimilis, verùm positura discrepitant res.

Discrĕpāntĭă, tiæ, f. p. Dissensio, discordia. [מחלקת machaloketh. Græc. διαφωνία. Gall. Difference. Ital. Differenza. Germ. Underscheid/mißhällung. Hisp. Differencia. Pol. Roznica, niezgoda. Vn. Különbség. An. Difference, disagreing, variance.] Cic. 1. Offic. Inactiones omnemq; vitam, nullam discrepantiam conferre debemus. Idem 3. de Finib. Majorem multò habere Stoicos & Peripateticos rerum omnium discrepantiam, quàm verborū.

Discrētĭo, Discretus, Discrimen, Discriminale, Discrimino, Discriminatim, Vide DISCERNO.

Discrŭcĭor, aris, d. p. ejusdem significationis est cum suo simplici, & tàm ad animū quàm ad corpus refertur. [דאב daab, עצב hatsab. Græc. ἀνιάομαι. Gall. Tourmenter en plusieurs sortes. Ital. Affligere, cruciare. Germ. Übel geplagt werden/sehr gepeiniget werden. Belg. Seer gepijnigt worden. Hispanicè, Atormentare, fatigare. Pol. Trapię się, gryzę się. Vng. Kínlódom. Ang. To be sore tormented, vexed or grieved.] Cicer. 12. Philipp. Ut ille Trebonium, & (si posset) etiam Brutum, discruciatos necaret. Plaut. in Aulul. Discrucior animi, quia domo abeundū est mihi. In quo exemplo etiam illud observatione dignum est, quòd discrucior apud veteres cum genitivo conjungi solebat, more Græco: hodie autem cum ablativo. Plaut. in Caf. Ego discrucior miser amore.

Discŭmbo, is, n. t. Accumbo. [ישב jaschab. Græc. κατακλίνομαι, ἀνάκειμαι. Gall. Se coucher, s'en aller dormir, ou s'asseoir pour manger à la mode ancienne. Ital. Sedere à mensa. Germ. Zu tisch sitzen. Belg. Tot tafelen neder sitten. Hispan. Assentarse à la mesa. Polon. Do stołu siadam. Vngar. Le telepedem, asztalhoz ülök. Ang. To sitt downe at table, to ly, to go to bedde.] Gell. Apud cœnam Favorini philosophi quum discubitum fuerat, cœptusq; apponi cibus, servus assistens mensæ legere incœptabat.

Discŭbĭtōrĭi lecti, apud Plinium, in quo vel super quo discumbebant antiqui cœnaturi, ut differret à culcitra, qua in cubiculis utimur.

Discŭnĕātus, m. f. Quasi immisso cuneo apertus ac patens, sicut ligna diducta fiunt, & hiantia adactis cuneis. [Græc. διασφηνωθείς. Gall. Fendu avec un coing, entr'ouvert. Italicè, Aperto con cunei. Germanicè. Mit einem wecken gespalten/oder von einander getriben. Hispanicè. Hendido à abierto con cuñas. Polon. Rozpękniony, rozdarty. Vngar. Ekkel hasitatot. Anglicè, Cloven with a wedge.] Plin. lib. 9. cap. 30: Carent conchæ visu, omniq; sensu alio quàm cibi & periculi. Insidiantur ergo polypi apertis, impositoque lapillo extra corpus, ne palpitatu ejiciatur; ita securi grassantur, extrahuntque carnes: illæ se contrahunt, sed frustrà discuneatæ.

Discŭpĭo, Est valde cupio. [אוה ivvah. Græc. ἐπιθυμεῖ. Gallicè, Fort desirer. Italicè, Desiderar grandemente. Germanicè, Hefftig begeren. Hisp. Mucho codiciar. Pol. Barzo pożądam. Vng. Igen kévánnom, felettébb akarom. An. To covet greatlie.] Catull. Cum puero bello præconem qui videt esse, Quid credat, nisi se vendere discupere? Cælius Ciceroni: Peream si minima causa est properandi istò mihi, quòd te videre, & omnia intima conferre discupio.

Discurro, ris, n. t. In diversas partes curro. [שוט schut. Græc. διατρέχω. Gall. Courir çà & là. Ital. Correre in diverse parti. Ger. Hin und her lauffen. Hisp. Correr à diversas partes. Pol. Przebiegam się. Vngar. Ideoda futosok, kuritolok. Ang. To runne in sundrie partes, to runne hither and thither.] Liv. lib. 1: Signo dato juventus Romana ad rapiendas virgines discurrit.

Discursĭo, onis, f. t. [שוט schot. Græc. διαδρομή. Gall. Course deçà & delà. Italicè, Corso disordinato. German. Ein unordentlich geleuff. Hispan. Corrida en diversas partes. Polonicè, Bieganie nierządne. Vngar. Ideoda vala futosás, kuritolás. Ang. A running hither and thither in diverse partes.] Lactant. De opif. Totos dies in hujusmodi discursione consumunt.

Discŭrsŭs, m. q. Discursio. [שוט schot. Græc. διαδρομή. Gall. Course deçà & delà. Ital. Discorso, corso disordinato. German. Das hin und her lauffen. Hisp. Corrida en partes diversas. Pol. Przebieganie. Vng. Ideoda vala futosás. Angl. A running hither and thither in diverse partes.] Cæs. 8. belli Gallici: Magno clamore discursuque passim se fugæ mandant. Et apud Plin. libro 2. cap. 36: Discursus stellarum.

Discursitātĭo, nis, f. t. [Polonicè, Bieganie niemierne. Vngar. Alafél hagyás, kosfatás ideó vala járás.] Seneca de vitæ brevitate, cap. 3: Agedum ad computationem ætatem tuam revoca. Dic quantum ex isto tempore creditor abstulerit, quantum officiosa per urbem discursitatio.

Discus, m. q. [קערה kehárah. Græc. δίσκος. Gal. Un plat. Italicè, Piatto grande. German. Ein blatten/ein fleischteller. Belg. Een plateel. Hisp. Muy gran plato. Pol. Talerz, prastka miska. Vn. Tangér [illegible]. Angl. A dishe.] Vas latum (ut Julius Pollux inquit) ad portandas carnes aptum, fortè lanx. Cic. de Orat. Quorum auditores discum audire malunt, quàm philosophum: qui simul, ut increpuit, philosophum disputantem relinquunt. Unde ab Hieronymo dictus est Discophorus ille qui Danieli prandium portavit: Talem enim, inquit, discophorum inedia memorat hebdomadis. ¶ Est & Discus, rotunda quædam moles saxea vel plumbea, sive ferrea, cujus jactu juvenes inter se certabant, victorque evadebat, qui aut altius in sublime, aut longius in tractu ultra designatum spatium projecisset. [Angl. A coyte.] Martial. lib. 14: Splendida quum volitent Spartani pondera disci: Este procul pueri, sic semel ille nocens. Alludit poeta ad mortē Hyacinthi pueri, qui jactu disci ab Apolline est interfectus, & in florem sui nominis mutatus. De quo vide Ovid. 10. Metam. Hujusmodi disco videntur hodie uti nostri mimi & histriones, qui quæstus gratia corā populo gesticulantur, dum nescio quid ad formam disci rotundum & æreum jaculantur in aërem, deinde virga excipiunt: quos discobolos appellat Plin. libr. 35. cap. 1: hoc est, disci jactatores. Disci autem figura videtur fuisse plana & rotunda, ut nobis corpus solis apparet. Ideo etiam Græci solare corpus δίσκον dicunt. ¶ Hinc locus proverbio apud Cic. lib. de Orat. 2: Discum quàm philosophū audire malūt. Vulgus enim hominum propensius est ad quasvis ineptas voluptates quàm ad frugiferas. Per jocum transferri potest ad discum escarium, cujus crepitum multi libentius audiunt quàm vocem philosophi.

Discŭtĭo, tis, pen. cor. act. t. discussi, discussum, ex dis & quatio. Propriè in diversas partes rejicio, dispello. [דחה dachah, דחף dachaph, הלם halam. Græc. διασείω, διαφορέω. Gallicè, Esbranler, pousser, & faire en aller, dissoudre, resoudre. Ita. Scuotere, dibattere. Ger. Erschütten/zerschütten. Belg. Van den anderen breken. Hisp. Sacudir en diversas partes. Pol. Wstrząsam, rozstrząsam. Vngar. Elvonom, kérfelévérõm (item) meg viszgálom. Ang. To shake or strike of, &c.] Tribus arietibus aliquantum muri discussit. Ovid. 2. Metam. Tempora discussit claro cava malleus ictu. ¶ Per translationē modò ponitur pro removeo, seu resolvo. Græc. διαλύω. Cic. 12. Phil. Discussa est illa caligo, quam paulò antè dixi: diluxit, patet, videmus omnia. Colum. lib. 7: Etiam languor & nausea discutitur, si integrum gallinaceum crudum ovum jejuni faucibus inseras. Cels. lib. 3. cap. 8: Nisi interdum jam horrore discussa. ¶ Discutere medicis est ulcus sive collectionem citra suppurationem dissipare, & disjicere, διαφορεῖν. Hinc discussoria medicamenta, διαφορητικά: & vis discussoria. Plin. lib. 30. cap. [illegible] per se cinis inanium cochlearum ceræ mistus discussoriam vim habet. ¶ Modò variis modis examino, investigo. [חקר chakar. Græc. ἐξετάζω, ἀνακρίνω.] Cic. 4. Acad. Oportet igitur nos esse armatos, ut occurrere possimus interrogationibus eorum, captionesque discutere. Lactant. Hæc enim pravitatis est causa ignoratio sui: quam siquis cognita veritate discusserit, sciet quemadmodum sibi vita degenda sit.

Discussor, ris, Calculator. [Græc. λογιστής. Pol. Rozpytujący. Vn. [illegible] számtartó.] Jul. Firmicus Matheseos lib. 3: Exactores imperatorum, & qui annuas fiscaliorum præstationes reperiunt discussores, rationales, &c. Discussor alias pro investigatore, inspector, Macrob. Comment. lib. 1. cap. 21: Hoc loco diligens rerum discussor invenit quod requirat.

Discussĭo, nis, f. t. Solutio, inquisitio. [Græc. ἐξέτασις. Vngaricè, Vizgálás foyás.] Macrob. Comment. lib. 1. cap. 16: Sequitur discussio, quid sit, quod adjecit. ¶ Aliàs Discussio est percussio in diversas partes: ut Seneca Quæst. Natur. lib. 6. cap. 19: Quemodo in dolio cantantis vox per totum cum quadam discussione percurrit ac resonat.

Discussum, Quod examinatum, aut judicatum est. Et actus ipse Discussio. ἀνάκρισις. Et Discussor, qui discutit. [ἐξεταστής. Pol. Rozpytujący. Vngar. Meg vizsgáltatot.]

Discussores, um, m. t. Inquisitores & æstimatores facultatum hominum sunt. Heg. in tit. C. de Discusa.

Disertus, Diserte. Vide DISSERO.

Disertiones, Divisiones patrimoniorum inter consortes. Festus.

Disjĭcĭo, cis, pen. cor. act. t. In diversas partes jacio, dispergo. [נפץ naphats, נתץ nathats. Græc. διασκεδάζω. Gall. Jetter par terre çà & là, faire escarter. Ital. Gettare in diverse parti. German. Hin und her werffen. Hispanicè, Derramar echando, à echar en diversas partes. Polon. Rozrzucam, rozmiatam. Vng. El hányom, ideó-tova hányom. Ang. To cast a sunder, to scatter.] Virgilius 1. Aeneid. Disjecitque rates. Liv. 1. ab Vrb. At primò tentata res est, si dispositis clientibus absterrendo singulos à concionibus, conciliisque, disjicere rem possent.

Disjectus, participium, Dispersus. [נפץ naphuts. Græc. διασκεδασθείς. Gall. Jetté çà & là, espars. Ital. Gettato quà & là. Ger. Zerstrewet/hin und her geworffen. Hisp. Derramado echando, à echado en diversas partes. Pol. Rozmiotany, rozrzucony. Vng. El hányatatot, ideó-tova hányattatot.

hanyattatot. Ang. Cast a sunder, scattered.] Cicer. Att. libr. 5: Nos disjecta manu adversariis pares esse non possumus. Horat. in Carm. tectaq; Penthei disjecta non levi ruina.

Disjecto, ctas, ctare, frequentativum. [διασκεδάζω. Pol. Rozrzucenie. Vngar. El hanyogatom. Ang. To disparkle often.] Lucret. lib. 2: Sed quasi naufragiis magnis, ventisq; coortis Disjectare solet magnum mare transtra, carinas, Antennas, proram, &c.

Disjungo, act. 1. Separo. [הבדיל hibdil חלק chalak. διαζεύγνυμι, διαιρέω. Gall. Desjoindre, desjoupler, separer. Italice. Disgiungere, separare. Germanice. Von einander fügen/absünderen. Hispan. Desunir ò apartar. Pol. Lacze. Vn. El valasztom. Ang. To vnioyne, to separate, to vnyoke.] Cic. Lentul. Nam ab orationibus disjungo me, refero; ad mansuetiores Musas. Terent. in Hecyr. Atqui ea res multò maximè disjungit illum ab illa. Cicer. 2. Philip. Ipse enim Pompeium à mea familiaritate disjunxit.

Disjunctus, participium. [מבדל mibdal. διαζευχθείς. Gall. Desjoinct, desjoupli, separé. Ital. Separato, disgiunto. Ger. Abgesündert/von einander gelegt. Hisp. Desunido, ò partado. Pol. Rozlaczony. Vngar. El valaztatot. Ang. Vnyoked, vncoupled.] Cicer. pro Rosc. Amer. Quæ vita maximè disjuncta à cupiditate, & cum officio cōjuncta. Idem 2. Philip. Opera mea Pompeium à Cæsaris amicitia esse disjunctum.

Disjunctus, m. q. Nomen ex participio. [Pol. Rozlaczeni. Vng. El valaztatot. Ang. A farre of, a sunder.] Cic. pro Marcel. Nec verò disjunctissimas terras citius passibus cujusdā potuisse peragrari, quàm tuis non dicam cursibus, &c. Idem 4. Academ. Nihil est enim ab ea cogitatione, quam habemus de gravitate sapientis, errore, levitate, temeritate, disjunctius.

Disjunctio, f. t. Separatio. [גזר gézer διάζευξις, διαχώρισμα. Gal. Desjoignement, separation. Ital. Separatione. German. Absünderung. Hispan. Apartamiento. Polon. Rozlaczenie. Vngar. El valasztas. Ang. A separating, a vnyoking.] Cic. Neque enim nō potest mihi non molestissima esse disjunctio nostra, in tanta rerum omnium varietate. ¶ Hinc etiam disjunctivæ conjunctiones, διαζευκτικοὶ σύνδεσμοι, quæ res, vel personas, vel tempora distinguunt, Hoc vel illud, meum vel tuum erit.

Disjunctivus, [διαζευκτικός. Pol. Laczaci. Vng. Meg valaszto.] ut disjunctivus modus: Papinianus D. lib. 35. Tit. 1. l. 78: Disjunctivo modo conditionibus ascriptis. ¶ Hinc disjunctivæ conditiones, quæ copulativis opponuntur, apud Probum.

Disjunctè, adverb. [διαζευκτικῶς. Pol. Laczanie. Vngar. Meg valaszva.] Vlpian. D. lib. 30. Tit. 1. 34: At si conjuncti disjunctivè commixti sint, unius personæ potestate funguntur.

Dispalescere, Est palam omnibus innotescere. [הודע hodhah διαφημίζω. Gall. Estre divulgé. Ital. Palesare. German. Jedermann kundtbar werden. Hisp. Divulgarse. Pol. Rozglosnabic znaianim. Vngar. Nyilvan lenni. Ang. To be common or knowen by all.] Plaut. in Bach. Si plus perdundum sit, perisse suavius est, Quam illud flagitium vulgò dispalescere.

Dispalo, as, penultima producta, idem quod separo, teste Nonio, à præpositione dis, & verbo palare, quod est errare, & vagari. [נפץ naphats הפיץ hephits. διασκορπίζω, διαφοιτάω. Gall. Estre divulgué & manifesté, s'espandre çà & là, vaguer par les champs. Ital. Separare andare errando. Ger. Hin vñ her schweiffen. Hisp. Derramar, derramar se buyendo. Pol. Rozbiegam sie, rozbiegam sie. Vn. El szeggetem, el valasztom, el szeleszteni. Ang. To wander or stray, to be common or knowen.] Hujus passivum est Dispalor. Sisen. libr. 1. Histor. ut citat Nonius: Tanto passu dispalantur. Et apud eundem: Dispalati, ab signis digressi omnes, ac dissipati. Gell. libr. 1: Ea præcentione tranquilla & venerabili, ad quandam quasi militaris musicæ disciplinam, vis & impetus militum, ne sparsi dispalatique prorucrent, cohibebatur.

Dispando, is, ere, act. 1. Extendere. [נטה natah רקע rakah פרש paras מתח mathach. διαπετάννυμι. Gall. Estendre, ouvrir & desployer. Ital. Spandere. Germ. Außspannen/zerthun. Hisp. Tender espandir. Polon. Rozwieszam, rozciagam, rozkladam. Vng. Ki terjeszteni, el teriteni. Ang. To stretch out, to open abroade.] Plin. libro 9. cap. 4: In Gaditano Oceano arbor in tantum vastis dispansa ramis, ut ex causa fretum nunquam intrasse credatur. Lucret. libro 1: Denique fluctifrago suspensæ in littore vestes Vvescunt, eædem dispensæ in Sole serescunt. Plautus in Milite dispessis per e scribit: Eundem actutum extra portam dispessis manibus.

Dispessus, a, um, Expansus, extensus, participium ab hoc verbo dispando. [פרוש parus. διαπεπταμένος. Gall. Estendu, desployé. Ital. Spanso. Germanice. Außgespannet/ außgestreckt. Hispan. Tendido en partes. Pol. Rozciagniony. Vngar. Ki terjesztetett, el teritett. Ang. Spread or stretched out abroade.] Plaut. in Milite: Eundem actutum extra portam dispessis manibus.

Dispar, disparis, om. t. Inæqualis, dissimilis, impar, diversus. [ἀνόμοιος, ἄνισος. Gall. Dissemblable, qui n'est point pareil. Ital. Dispari. Ger. Ungleich. Hisp. Desigual. Pol. Rozny. Vngar. Egyenetlen, nem hasonlo. Ang. Disalyke, vnequall, vnmeete.] Cicer. de Amicit. Dispares enim mores, disparia studia sequuntur, quorum dissimilitudo dissociat amicitias. Idem pro Font. O' fortunam longè disparem M. Fontei, si, &c. Idem pro Muræn. Et quoniam ostendi, judices, parem dignitatem ad Consulatus petitionē, disparem fortunam provincialium negotiorum in Muræna atq; Sulpitio fuisse, &c. Virg. 2. Aeglog. Est mihi disparibus septem compacta cicutis Fistula. Ovid. 8. Metam. Fistula disparibus paulatim surgit avenis.

Disparilis, le, Dispar. [ἀνόμοιος. Vn. Egyenetlen, nem hasonlo. Ang. Vnmeet, vnequall.] Varr. de Re rust. Et pabulum disparile non usquequaque idem fit. Cicer. 1. de Divin. Quæ omnia fiunt ex cœli varietate, & ex disparili aspiratione terrarum.

Disparilitas, [ἀνομοιότης. Pol. Rozne rozpacenie. Vng. Kwlombsèg.] Macrob. Saturnal. libr. 1. cap. 1: Nec indigeste tanquam in acervum congessimus digna memoratu, sed variarum rerum disparilitas ab authoribus diversis confusa temporibus, ita in quoddam digesta corpus est. Vide Gell. lib. 20. cap. 11.

Disparo, as, are, act. p. Separo, & sejungo. [הבדיל hibdil, διαχωρίζω. Gall. Separer. Ital. Separare. Ger. Sündern/von einander scheiden. Hisp. Apartar en diversos lugares. Polon. Rozdzielam. Vngar. El valasztom, el szakasztom. Ang. To put a parte, to seuer.] Plautus Rud. Qui est Imperator divûm atque hominū, Iupiter: Is nos pergentes alium in alia disparat. Gell. lib. 11. cap. 11: Tot sententias in eandem rem, quasi aliud atq; aliud diceret, disparavit. ¶ Hinc disparata vocant Dialectici quæ negativè opponuntur. Cic. 1. de Invent. Disparatum est autem id quod ab aliqua re per appositionem negationis separatur, hoc modo, sapere, & non sapere.

Dispartio, is, Vide DISPERTIO.

Dispello, lis, dispuli, dispulsum, In varia loca pello, discutio, disjicio. [נפץ naphats הפיץ hephits דחף dachaph. διωθέω. Gall. Deboutter, dechasser. Ital. Scacciare in diverse parti. German. Zertreiben / von einander jagen. Hisp. Echar en partes. Pol. Rozganiam. Vngar. Szelel hanyom, el hanyom, el verbom, eltw'zöm. Ang. To put or expell into sundrie partes.] Liv. lib. 5: Quum equitem passim liberi frænis dispulissent equi, Vejentium maxima pars Tyberium effusi petunt. Cic. lib. 1. Tuscul. Eandemque ab animo tanquam ab oculis caliginem dispulit. Virgil. 1. Aeneid. Teucrorumque alios, ater quos æquore turbo Dispulerat: id est, disjecerat, sive segregaverat.

Dispendo, dis, Distineo, sive occupatum teneo. [διαρτάω. Gall. Detenir, tenir occupé. Ital. Tenir occupato. Germ. Zuschaffen geben/ oder mit geschefften auffhalten. Hispan. Detener. Polon. Sprawamy zatrzymywagam. Vng. Gondot adok. Angl. To lett with diverse busenisse, to withhold or staye.] Colum. libr. 8. cap. 2: Parandi autem modus est, ducentorum capitum, quæ pastoris unius dispendat curam. ¶ Aliquando idem est quod expendo, erogo, distribuo: unde fit nomen dispendium, de quo mox dicemus: & Dispenso frequentativum, idem ferè quod distribuo. [Gall. Despendre, employer. Ital. Spendere. Germanice. Außtheilen/außgeben. Hispanice. Despender. Pol. Rozdaie. Vngar. Költök. Ang. To spend or bestowe.] Colum. lib. 4: Cœlestes admittet imbres, eosque alendis seminibus dispendet. ¶ Aliquando significat expando. διαπείνω, & tunc non à pendo, sed à pando componitur. Plautus: Vbi lubet, dispendite hominem divorsum, atque distendite.

Dispendium, dii, n. f. Est sumptus, incuria, vel negligentia, aut immoderatione factus. [δαπάνη. Gall. Despense & perte, dommage, degast. Ital. Spesa. German. Verthuß/verlust. Belg. Verlost/verlies. Hisp. El gasto. Pol. Vtrata, szkoda. Vng. Hiaba valo, hasznatalan költség. Ang. Expense, losse.] Plin. Magno id lignorū dispēdio fit. ¶ Aliquando idem est quod damnum, vel detrimentū: [βλάβη. Gall. Dommage. Italice. Danno. Germ. Schad. Hisp. Danno. Polon. Szkoda. Vng. Kar vallas. Ang. Domage, losse.] cui opponitur compendium, quod lucrū vel utilitatē significat. Terent. Hecyr. Quid est quod mihi malim, quàm quod huic intelligo evenire, ut gratiam ineat sine suo dispendio, & mihi prosit? Plautus in Mercur. Amorem multos illexisse in dispendium. Virgil. 3. Aeneidos: Hic tibi ne qua moræ fuerint dispendia tanti. ¶ Dispendium etiam via obliqua, & quæ per ambages eò ducit quò ire tendimus, contraria Compendio. Lucan. lib. 8: Iam super Herculeas fauces, nemorosaq; Tempe, Aemoniæ deserta petens dispendia sylvæ, &c.

Dispendiosus, sa, sum, Damnosus. [ζημιώδης. Gall. Qui porte dommage, dommageable. Ital. Dannoso. Germ. Schedlich/das schaden bringt. Hisp. Lo que haze danno ò menoscabo. Pol. Szkodliwy. Vngar. Karos. Ang. That bring eth great domage and losse.] Col. lib. 2: Nam dispendiosa est cunctatio. ¶ Accipitur etiā pro sumptuoso, φιλαναλωτής: cui supponitur parcus.

Dispendomena, erat genus quoddam supplicii fœdum & inhumanum apud Persas: de quo abundè apud Alex. ab Alex. in Genial.

Dispenno, is, Expando: [פרש paras. διαπετάννυμι, διαπείνω. Pol. Rozciagam. Vng. Kiterjesztem.] tractum à pennis & volatu avium, ut inquit Nonius. Plaut. in Milit. Vbi lubet dispennite

nite hominem diversum, & distendite. Sic enim Nonius legit: quanquam vulgariter jam dispendite, legatur. Est autem hæc consuetudo loquendi Plauto familiaris: ita enim depectere defloccare uspiam dicit.

Dispenso, as, frequentativum, quod frequentiore in usu est, Dispendo, dispono, procuro. [חלק chalák סכן sacán. [illegible] Gall. Gouverner, dispenser, ou distribuer une chose par raison. Ital. Dispensare. Ger. Außtheilen. Hisp. Dispensar. Pol. Rozpządzam. Vngar. Sáfarlok. Anglice. To lay out money for another, to distribute.] Plaut. in Bacch. Nunc alteris etiam ducentis usus est: Qui dispensentur Ilio capto. Livius 3. ab Vrbe: Intercalares mensibus interponendo ita dispensavit, ut, &c. Cic. ad Att. lib. 11: Ex quo scire nihil potui de nostris domesticis reb. de quibus acerbissimè afflictor, quòd qui eas dispensavit, neq; adest istic, neque ubi terrarum sit, scio.

Dispensator, m. t. Qui familiæ necessaria dispensat, & distribuit: cujusmodi sunt obsonatores, quorum officium est coëmere quæ usus domesticus expostulat. [סכן sochen. [illegible] Gall. Despensier, celuy qui à la charge de manier, dispenser ou distribuer le bien de son maistre. Ital. Dispensatore. Ger. Ein Schaffner/ Haußhalter/ Cuntrasser Belg. Een uitreeder. Hisp. Despensero. Polon. Szaffarz. Vngar. Sáfár. Ang. He that layeth out or distributeth money, a steward.] Mart. lib. 6: Dispensatoris nobile cernis opus. Juvenal. Prælia quanta illic dispensatore videbis Armigero?

Dispensatio, f. t. Procuratio, administratio. [פקדה pekuddáh. [illegible] Gall. La charge & maniement de quelque chose, office de despensier. Ital. Officio di dispensiero. Germ. Außtheilung/ verwaltung. Hisp. Officio de despensero. Pol. Szaffarstwo, wydatek. Vng. Sáfárság. Ang. The charge or laying out of money for another, distribution.] Cicero ad Atticum libro 15: Profectionem meam, ut video, Erotis dispensatio impedit. Hodie dispensationem accipiunt Jurisperiti pro communis juris relaxatione necessitatis, aut certè majoris alicujus utilitatis causa cuipiam concessa. Verùm quoniam in ea significatione apud classicos scriptores non legitur, nihil est quod plura hic de ea agamus, præsertim quum præsentis instituti sit, Latinas voces, non Barbarorum feces huc congerere.

Disperdo, dis, disperdi, act. t. Consumo, dissipo. [שחת schicheth אבד ibbadh. [illegible] Gall. Perdre & gaster, degaster, destruire. Ital. Consumare, dispendere. German. Verderben/ geschinden/ zu nichten machen. Hispan. Disperdiciar, gastar, alezuar. Pol. Rozpraszam, kaze, psuie. Vng. El veszteytem, tekozlom. Ang. To lose, to marre or kill.] Plaut. Cas. Imò age ut lubet, ede, bibe, disperde rem. Cicer. pro lege Agrar. Videte nunc proximo capite, ut impurus helluo turbet Remp. ut à majoribus nostris possessiones relictas disperdat & dissipet. Plaut. Pœn. Dii immortales meum herum servatum volunt, & hunc lenonem disperditum.

Disperditio, onis, f. t. Deletio, perditio. [אבדון abaddón. [illegible] Gall. Degast, destruction, perdition. Ital. Consumamento, distruttione. Germ. Verderbnuß. Hisp. Desperdiciamento. Polon. Skaza. Vng. Veszedelem, el veszés. Ang. A marring, a losing.] Cicero 3. Philipp. Quum exercitu Romam sit ad interitum nostrum, & ad disperditionem urbis venire conatus.

Dispereo, ris, n. q. ex dis, & pereo componitur, significatque vario modo, aut in totum pereo, & deficio. [אבד abadh. [illegible] Gall. Estre perdu & gasté, deperir. Ital. Perire à fatto. Germ. Verderben/ zu nicht werden. Belg. Gansch verderven. Hisp. Perescer en todo ò en diversas maneras. Pol. Ginę, marnieię, sie obracam. Vng. El veszek, veszk, fel lyedek. Ang. To perish, to be lost.] Varr. 1. de Re rust. Fructus solent disperire. Idem libr. 3: Providendū vehementer ne propter æstum, aut propter frigus dispereant. ¶ Dispeream jurantis vox. Plaut. in Amphyt. Dispeream, si aut intùs adhuc fui, aut si hunc miserim.

Dispergo, gis, dispersi, sum, act. t. In diversas partes spargo, Disjicio, dissipo. [פזר pazár. [illegible] Gall. Espandre, semer çà & là. Ital. Separare in diverse parti. Ger. Zerstreuwen. Hispan. Esparzir en partes, derramar. Pol. Rozpraszam. Vng. El szélleszthem, el hintem. Ang. To scatter or spread abroad.] Cicero 4. Acad. Cur mortifera tam multa perniciosa terra marique disperserit. Terentius in Adelph. An tibi mavis cerebrum dispergi hic? Cicero 3. de Natura deorum: Puerum interea obtruncat, membraq; particulatim dividit, perq; agros passim dispergit corpus, &c.

Dispersus, m. q. participium, disjectus, fusus. [פזור pazúr. [illegible] Gall. Espars, semé çà & là. Ital. Sparso. Germanicè. Zerstreuwet. Hispanicè, Esparzido en partes, derramado. Polon. Rozproszony. Vngar. El szélleszetett, el hanyattatott. Ang. Scattered or spread abroade.] Cicero 1. de Orat. Omnia ferè quæ sunt conclusa nunc artibus dispersa & dissipata quondam fuerunt, ut in musicis numeri, & voces, & modi.

Dispersus, us, ui, m. q. [תפוצה tephutsáh. [illegible] Gallicè. Esparsement. Ital. Spargimento. Germ. Zerstreuwen. Hisp. Esparzimiento en partes. Polon. Rozproszenie. Vng. El szélleszés. Ang. A scattering or spreading abroade.] Cic. Att. lib. 9: Quòd Consules laudas, ego quoq; animum laudo, sed consilium reprehendo: dispersu enim illorum actio de pace sublata est, quam quidem ego meditabar.

Disperse, & dispersim, adverbia, Diffusè. [[illegible] Gall. Par ci par là, separement, en divers lieux. Ital. Separatamente, per quà & per là. Germ. Hin und her zerstreuwet. Hisp. Esparzidamente en partes. Pol. Rozproszenie. Vngar. El szélleszve, el hanyva. Anglice, By scattering hither and thither.] Cic. Verr. Nunc jam illa omitto, quæ dispersè à me multis locis dicentur, ac dicta sunt. Varr. de Re rust. lib. 1. cap. 1: Qui Græcè scripserunt dispersim alius de alia re, sunt plus quinquaginta.

Dispertio, tis, & Dispertior, tiris, deponens, ex dis, & partior: In diversas partes divido, huic & illi partes do. [חלק chalák פלג pillégh. [illegible] Gall. Departir, diviser. Ital. Partire, dividere. Germ. Zertheilen/ außtheilen. Belg. Verdeelen. Hisp. Partir ò dividir en diversas partes. Pol. Rozdzielam, dzielę. Vng. El osztom. Ang. To devide, to parte.] Plaut. in Aulu. Hercule injuria dispertivisti, pinguiorem agnū isti habent. Sic dispertire exercitum per oppida, Liv. 9. bel. Pun. Dispertire tyrones inter legiones, Hirt. 3. belli Afri. Cic. 7. Verr. A' quibus initia vitę, atq; victus, legum, morum, mansuetudinis, humanitatis exempla hominibus & civitatibus data, ac dispertita esse dicuntur. Idē Metello lib. 5: Quod quū dicerem, illud adjunxi, mihi tecum ita dispertitum officium fuisse in Reip. salute retinenda, ut ego, &c.

Dispesco, scis, scui, n. t. Separo, disjungo, quasi pecus à pabulo arceo. [הבדיל hibdil. [illegible] Gall. Separer, diviser. Ital. Separare. German. Sünderen/ zertheilen. Hispan. Apartar, como del pasto el ganado. Polon. Rozłączam, dzielę. Vngar. El valasztom, el w[illegible]. Angl. To sever, to separat.] Plin. lib. 5. cap. 9: Inde Africam ab Aethiopia dispescens. Dispescere (inquit Festus Pompeius) propriè est pecus à pastione deducere, ut compescere, unà pascere, & in uno loco continere.

Dispicio, cis, pen. cor. n. t. Discerno. [השגיח hisghiach הקר chakár. [illegible] Gal. Discerner, considerer diligemment. Ital. Discernere. Ger. Entscheiden. Belg. Onderscheyden. Hisp. Disciernir, juzgar. Pol. Wybaczam, rozdzielam. Vng. Meg valasztom. Ang. To discerne, to consider with diligence.] Quintil. lib. 2: Nam proprietates ingenioru dispicere prorsus necessarium. ¶ Item diversè, diligentérve inquirere, considerare, seu mente circumspicere, & providere, & tanquam in omnem partem lumina mentis intendere. [[illegible] Gall. Regarder d'un costé & d'autre. Ital. Guardar da ogni banda. Ger. Fleissig beschauwen/ besehen vnnd in alleweg wol erwegen oder betrachten. Belg. Oversien. Hisp. Mirar à partes diversas y todas. Ang. To looke and behold on the one side and the other.] Cic. lib. 1. Tusc. Tamen acie mentis dispicere cupiebant. Colum. in Præf. Operis: At ego quum et magnitudinem totius rei, quasi quandam vastitatem corporis: aut partium ejus, velut singulorum subtilitatem dispicio, vereor ne supremus ante me dies occupet quam universam disciplinam ruris possim cognoscere.

Dispectus, us, ui, m. q. Discretio, delectus. [השגחה hashgachah [illegible] Gall. Regard d'un costé & d'autre, esgard. Ital. Riguardo, rispetto. Germ. Entscheidung/ anschauwung/ betrachtung. Hisp. Mirada en partes diversas. Pol. Przebranie, przejrz. Vng. Meg valasztás. Ang. Looking frome one part to another.] Senec. 2. de Ira: Quid si pueris, quòd neglecto dispectu officiorū, ad lusus & ineptos æqualium jocos spectent, quis irascatur, &c.

Dispicientia, f. p. Circumspectio, & providentia, vel consideratio diligens, atq; discretio. [[illegible] Pol. Ostrożność, przejrzenie. Vngaricè, Szemlélés, eszesség.]

Displiceo, ces, n. s. compositum est à placeo, Odiosus sum, injucundus sum: Huic contrariū Placeo. [רע ra. [illegible] Gall. Desplaire. Ital. Dispiacere. Ger. Mißfallen. Hisp. Desagradar. Pol. Nie podobam się. Vng. Nem tetszem. Ang. To displease, to mislike.] Nihil enim aliud est displicere quàm non placere. Cic. ad Att. lib. 2: Displiceo mihi, nec scribo sine summo dolore.

Displicentia, f. p. [געל gahal. [illegible] Gall. Desplaisance, chagrin. Ital. Dispiacere. Ger. Mißfallung. Hisp. Aquel desagradamiento. Pol. Nie podobanie. Vngar. Nem tetszés. Ang. A displeasing, a misliking.] quo usus est Senec. de Tranquil. vitæ: Hinc illud tædium & displicentia sui, & nunquam residentis animi volutatio. Apud Plautum in Cistel. etiam legitur Displicina. Verùm (inquit) ad te gaudeo ecastor, ita nunc hodie hic accepte sumus Suavibus modis, nisi hęc displicina apud te quicquā fuit, Quin mihi placet. Verbum est soli Plauto usurpatum.

Displico, as, Explico, dilato, extendo. [פשט pashat פרש paras. [illegible] Gall. Desployer, espandre. Ital. Dispiegare. Ger. Außwicklen/ etwas zusammen gelegts von einander thun. Hisp. Desplegar. Pol. Rozpościeram, rozwijam. Vng. Ki nyujtom, ki teritem el szélleszthem. Ang. To open out, to unfolde.] Vnde displicatæ volucres dicuntur à Varr. quæ disgregatę sunt, & latius dispersæ. Ita enim ait de Re rust. li. 3: Si quando displicatæ sunt, cymbalis, & plausibus numero, reducunt in eundem locum.

Displodo,

Displōdo,is,act.t.vel displaudo,Cum crepitu rumpo.[הומא hamim. διαῤῥήγνυμι. Gall. Faire grand bruit. Ital. Rompere con strepito. Ger. Mit einem knall oder getöß zerspringen. Hisp. Romper con sonido. Pol. Wybuchnąć. Vng. Pattantok, ki pattantom ???? el rontom. Ang. To break and mak a great sowne.] Horat.in Epod. Et vesica sonat quantum displosa,pepedi.

Displōsus,particip. [Vng. Ki pattantatot.] Lucret.lib.2.cap.6: -quum plena animæ vesicula parva,Sæpe ita dat pariter sonitum displosa repente:id est,disrupta.

Displuviātum. à Vitruvio dicitur figura quædam cavedii, qui lib.6.cap.13, sic ait: Displuviata autem sunt,in quibus deliquiæ arcam sustinentes,stillicidia rejiciunt:hæc tabernaculis maximas præstant utilitates, quòd compluvia eorum erecta, non obstant luminibus tricliniorum.

Dispolio,Spolio. [שלל schalal פשט paschát בזז bazáz, ἀποδύω, σκυλεύω. Gall. Despouiller. Ital. Spogliare. Ger. Berauben. Hisp. Despojar. Pol. Obieram, obłupiam. Vngar. Meg fosztom. Ang. To spoile.] Terent.in Andr. Clamitent,me sycophantam hæreditatem persequi,Mendicum, tum ipsam dispoliare non licet.

Dispoliabulum,verb. [שלל schalal. τὸ ἀφαιρέτευμα, τὸ σκύλευμα. Polon. Obrane. Vngar. Meg fosztás.] quo Plautus usus est pro dispoliatione. Egóne (inquit in Bacch.) ut hæc clausa gestem clanculum, ut celem patrem damna Pistoclere flagitia, aut damna aut dispoliabula.

Dispondēus, δισπόνδειος. Quasi bis spondeus,pes qui constat ex quatuor syllabis longis,ut Oratores.

Dispōno,nis,pen. prod.act. t. Ordino. [הכין hechin תקן ticchen ערך harach. διατάσσω. Gall. Disposer. Ital. Disporre. Germ. Ordnen. Belg. Ordineren. Hisp. Disponer. Pol. Rozrządzam, disponuie. Vng. El rendelem, helyheztetem. Angl. To put in order, to array.] Plin.ad Fuscum, libr.9. Epist. Quæris quemadmodum in Tuscis die æstate disponam. ¶ Disponere suo quidq; ordine, Col.lib.12. cap. 2. Quintus Cic.de Petit. cōsul. Fac ut planè iis hominibus quos devinctos tenes, descriptum ac dispositum suum cuiq; munus sit. Cic.Att.lib.4:Posteà verò quàm Tyrannio mihi libros disposuit, &c.

Dispositus, tus, verbale, Dispositio. [מתכונת mathchonoth ערך hérech. διάταξις. Gal. Disposition, ordre, ordonnance. Ital. Dispositione, ordine. Germ. Geordnet/ordentlich gestellt. Hispan. Orden, disposicion. Pol. Rozporządzenie. Vng. Helihezteteś, rendeles. Ang. An order or due placing.] Tacit.lib.18: Dispositu,provisuque rerum civilium peritus.

Disposītè, Aptè, concinnè, distinctè. [εὐτάκτως. Gall. Par ordre, à point. Ital. Dispositamente. Germ. Ordentlich. Hisp. Ordenadamente. Pol. Rzadnie. Vng. Rendel, rendszerent. Angl. With good order, orderly.] Cic.6. Verr. Non possum dispositè istum accusare,si cupiam: opus est non solùm ingenio, verumetiam artificio quodam singulari.

Dispositiùs, comparat. à dispositus. Seneca Quæst. natural. lib.1. in Præfat. Quo neque formosius est quisquam,nec dispositius. [Vng. Rendeltebben.]

Dispositio,nis,f.t.Ordinatio, collocatio. [מתכונת mathchónoth ערך hérech. διάταξις, σύνταξις. Gall. Disposition, ordre, ordonnance. Ital. Dispositione. Germ. Ordnung. Hisp. Disposition. Pol. Rozrządzenie. Vngar. Rendelés, helyheztetés. Ang. A due placing of things in order.] Colum.lib.12.cap.2: Quis enim dubitet nihil esse pulchrius in omni ratione vitæ, dispositione atque ordine? Cicer. 2. de Orat. Qui ordo tibi placet,inquit Catullus, & quæ dispositio argumentorum: in qua tu mihi semper deus videri soles.

Dispositor, oris, m.t. [מכין mechin מתכן methachchen. διατάκτης, διατάκτης. Gall. Celuy qui dispose & met ordre, gouverneur. Ital. Dispositore, accomodatore. Germ. Ein Ordner. Hisp. El que dispone y mete en parte. Polon. Rozrządca. Vng. Rendelő, helyheztetó. Ang. He that setteth things in good order and array.] Seneca libro 5. Natur. Quæ. Nimirum in hac providentia dispositor ille mundi Deus aëra ventis exercendum dedit.

Dispūdet,dispuduit vel dispuditum est,impersonale,pro simplici accipitur cum quodam augmento, Multis modis pudet. [αἰδοῦμαι. Gall. Avoir grand honte. Ital. Vergognarsi grandemente. Ger. Sich übel schämen. Hisp. Aver mucha verguença. Pol. Wielce się wstydzę. Vng. Igen szégyenlem. Ang. To blushe and thinke great shame.] Terent. in Evnuch. Dispudet mihi sic data esse verba. Plaut.in Bacchid. Nam alia memorare quæ illum facere vidi dispudet.

Dispulvĕro,as, In pulverem redigo. [κονιορτόω. Pol. Wproch obracam. Vng. Porrá töröm.] Nævius: Saxa,sylvas,lapides,montes disjicis,dispulveras. Non.

Dispūmo, as, Spumas ejicio, spumis purgo. [ἀποαφρίζω. Gallice, Faire escumer, mettre & reduire en escume. Italicè, Levar le schiume. Germanicè, Abschaumen/verschaumen. Hispan. Espumar ò quitar la espuma. Polonicè. Odszumuie. Vng. Tajtékozom. Ang. To skumme or take away the fome.] Colum. libr. 22.cap.34: Aut si non dulce mustum, ad tertias dispumetur. Alii legunt despumetur. Vide DESPVMO.

Dispūngo,gis,dispunxi,ctum,act.t.Expungere, delere. [מחה machah. ἐξαλείφειν. Gal. Casser, annuller une escriture. Ital. Cancellare. Ger. Durchthun. Hisp. Cassar ò raer. Pol. Wymazuie. Vngar. Ki törlöm. Angl. To put out a worde in wryting with prickinge about, to prick or crosse out.] ¶ Accipitur etiam pro supputare, sive numerare, quasi puncto notare, & accepta cum datis conferre. [λογίζομαι. Gall. Examiner un compte. Ital. Essaminare un conto. German Zehlen oder rechnen. Hisp. Cassar ò raer la cuenta. Ang. To examine and crosse out a compte.] Seneca de brevitate vitæ: Dispunge & recense vitæ tuæ dies, pauculos & ridiculos apud te resedisse videbis: inde dicimus Dispungere rationes pro eo quod vulgus vocat Examinare calculum. Papin. ff. de verb. significat. Dispungere est conferre accepta & data. ¶ Accipitur præterea dispungere pro absolvere. [Vng. El végezem.] Tertul. adversus Iudæos: Itaque specialiter dispungamus ordinem cœptum: id est, absolvamus, teste Rhen.

Dispūnctio,onis, verb. f. t. Interdum idem est quod expunctio sive deletio. [Pol. Wymazanie. Vng Ki törlés. Ang. A pricking or crossing out.] Interdum idem quod supputatio: hoc est, datorum & acceptorum collatio, ἐξαλειφές. Vlp.l. quū plures ff. de bon. aut. jud. poss. An recognitio & dispunctio concedenda sit creditori. ¶ Interdum idem quod compensatio & remuneratio: Tertull. lib. 5, adversus Marc. Dispunctionem boni & mali operis: id est, compensationem remunerationemq;.

Dispŭto,tas,pe. cor. ex præpositione dis & verbo puto, quod valet putum facio. [הוכיח hochiach נוכח nochach נשפט nisch-pat. διαλέγομαι. Gall. Disputer, debatre de quelque propos. Ital. Disputare. Germ. Schauwen/saubern: item, disputieren/sich mitteinander vnderreden. Hisp. Disputar. Pol. Obcinam, biedzę: item, dysputuie rozmawiam. Vn. Disputálok, vetelkedem. Ang. To dispute, to reasone of any purpose.] Vnde disputare (inquit Varro) valde putum facere, & per translationem pro disceptare, disserere. Plaut. in Most. Eam rem volutavi, & diu disputavi, hominem cujus rei, Quando natus est, similem esse arbitrarer. ¶ Item disputare rationem cum aliquo idem in Aul. dixit: -æs petit, litur, putatur ratio cum argentario. Vbi disputata est ratio cum argentario, etiam plus ipsus debet argentario. ¶ Disputare item significat rem aliquam agitare, ita ut verum tandem cognoscatur. Cicero de Amic. Catonem induxi senem disputantem: quia nulla aptior videbatur persona, quæ de illa ætate loqueretur. Lactant. libr. 7: Immortales esse animas Pherecydes & Plato disputaverunt.

Dispŭtātio,f.t. [διάλεξις, λόγος. Gall. Dispute. Ital. Disputa. Ger. Ein Gespräch/ein Red/ein Disputation. Hisp. Disputacion. Polon. Rozmowa, gadka. Vng. Vetelkedés. Ang. A disputing or reasoning.] Cic. Lentulo: Scripsi igitur Aristoteleo more (quemadmodum quidem volui) tres libros in disputatione ac dialogo de Orat. Liberior in utranque partem disputatio, Quintil. lib. 7 cap. 3.

Dispŭtātiuncŭla, æ, f. p. [Pol. Rozmówiecka. Vng. Disputalasocska, vetelkedésétske.] Senec. Epist. 118: Hoc est sapere, non disceptatiunculis inanibus subtilitatem vanissimam agitare.

Dispŭtātor,oris, m.t. [διαλεκτικός, λογικός. Gall. Disputeur, qui fait dispute. Ital. Disputatore. German. Ein disputierer/ der sich mit eim anderen vnderredet. Hisp. Disputador. Polon. Rozmowca. Vngar. Vetelkedő. Ang. A disputer or reasoner.] Cicer. 1. Offic. Nisi fortè Demetrius Phalereus in hoc numero haberi potest, disputator subtilis, orator parum vehemens.

Dispŭtātrix, à Quintil. Dialectica dicitur: διαλεκτική.

Dispŭtābĭlis,le. [διαλεκτικός, ἀμφίδοξος. Vng. Vetelkedhető.] Seneca ad Lucil. Res disputabilis in utramque partem.

Disquāmātus, Vide DESQVAMO.

Disquīro,ris,penultima producta, Per omnes partes quæro, inquiro, investigo, discepto, disputo. [חפש chaphásch בקר bikkér. ἐξετάζω, διερευνάω, διαψηφίζομαι. Gall. Cercher diligemment. Ital. Investigare, cercare diligentemente. Germ. Fleissig durch suchen/hin vnnd wider suchen. Belg. Ondersoecken. Hispan. Buscar curiosamente, ò en diversas partes. Polonicè. Pilno wypatruie. Vngaricè. Szorgalmatossan meg keresem, keresgélem. Ang. To seak and search about for diligently.] Horat. 2. Carm. Verùm hic impransi mecum disquirite.

Disquīsitio, f. t. Inquisitio, investigatio, disputatio, disceptatio, judicium. [חפוש chiphuśh בקרת bikkoreth. ἐξέτασις, διαψήφισις. Gall. Cerchement soigneux, diligente recerche. Ital. il ricercare diligentemente. German. Ein fleissige ersuchung/ein erforschung was jeder gesinnet sey. Hispan. Aquella busca curiosa. Pol. Pilne badanie cokolwiek. Vng. Szorgalmatos meg keresés, keresgés. Ang. Inquisition or triall of a thing.] Sueton. in Cæsare: Primo prætura die Q. Catulum de refectione Capitoli ad disquisitionem populi vocavit. Liv. Sed non quid ego fecerim, in disquisitionem venit, sed quid isti pati debuerint: id est, in disceptationem. Cic. de Arusp. resp. Quanquam ad facinoris disquisitionem interest adesse quamplurimos.

Disrāro,as, significat castro, & diversis modis quod densum erat ratum facio. [ἀραιόω. Gall. Chastrer. Ital. Castrare. Germ.

Dünner machen / etwas das dick steht / erhauwen vnnd dünn machen. Hispan. *Castrar*. Pol. *Przerzadzam*. Vng. *Meg ritkitom*. Ang. *To geld.*] Col. lib. 5: Sed illud de integro refodi debet: hoc potest intercidi & disrarari: quod opus rustici *Castrationem* vocant.

Disrumpo, Vide DIRVMPO.

Dissāvĭor, Suavior, com. q. osculor. [נשק *nashak*. κατεφιλέω. Gall. *Baiser par grand ioye & affection.* Ital. *Basciare con piacere.* Germanice. Küssen mit sonderbarer lustbarkeit. Hispan. *Mucho besar*. Pol. *Cał'uie, obl'apiam.* Vng. *Meg tsokolgatom, apolgatom.* Ang. *To kisse through ioye and loue.*] Suavior aūt à Savium sive suavium per diminutionem. Gell. lib. 3: Et quum ibi tres cum (Diagoram) adulescentes amplexi, coronis suis in caput patris positis, suaviarentur. Cic. Tironi: Ego vos ad quartum Calend. videbo, tuosq; oculos etiam si te veniens in medio foro videro, dissuaviabor: id est, multum sive sæpiùs saviabor.

Dissĕco, cas, pen. corr. act. p. dissecui, dissectum, Dilanio & variis modis seco, sive in varias partes divido. [גזר *gazar* בתר *bitter* נתח *nitach* שרם *sharat.* κόπτω, διακόπτω, ανατέμνω. Gall. *Couper en pieces, fendre, diuiser.* Ital. *Tagliare in pezzi.* Ger. Zerhauwen / zerschneidt. Belg. Kurven. Hisp. *Cortar en partes diuersas.* Pol. *Rozsiekane, rozrzbuie.* Vngar. *El vagdalom.* Ang. *To cutt or hack in small pieces.*] Plin. libr. 11. cap. 37: Tertio capto Lacedæmonii pectus dissecuère causa videndi.

Dissĕctus, ta, tum. Quod est per anatomen divisum. [מבותר *mebuttar* מנותח *menuttach.* ανατετμημένος. Gall. *Coupé en pieces, fendu.* Ital. *Tagliato in pezzo.* German. Zerhauwen / zerschnitten. Hisp. *Cortado en partes.* Pol. *Rozerzniony.* Vngar. *El vagdaltatot, vanczaltatot.* Ang. *Hacked or cutt in pieces.*] Quod enim Græci ἀνατομὴν, nos *dissectionem* vocamus: ut apud Plinium & Celsum videri potest.

Dissemĭno, as, act. p. Spargo, divulgo, dispergo, dissipo. [פזר *pazar.* διασπείρω. Gall. *Semer çà & là, espardre.* Ital. *Disseminare.* Ger. Hin vnnd her säyen. Hisp. *Sembrar en partes diuersas.* Polon. *Rozsiewam.* Vngar. *El hintem, el hintetem.* Ang. *To sowe hither and thither, to spread abroade and diuulgate.*] Cicer. in Catil. Latius opinione disseminatum est malum. Idem pro Planc. Ne disseminato dispersoq; sermoni fortunas innocentium subjiciendas putetis. Idem pro Arch. Ego verò omnia quæ gerebam, jam tum in agendo spargere me ac disseminare arbitrabar in orbis terræ memoriam sempiternam.

Dissentĭo, tis, vel Dissentior, ris, Diversum ab aliis sentio. [חלק *nechelak.* ἀντιγνωμονέω, διαφωνέω. Gall. *Dissentir, estre d'autre & diuerse opinion, n' accorder point.* Ital. *Non accordarsi, non consentire.* Germ. Einer anderen Meynung seyn / ein anderen sinn haben. Belg. Verschedem / van meyninge sijn. Hisp. *No accordar en sentencia, desacordar.* Pol. *Inaczey mniemam, niezgadzam sie.* Vng. *Kwlömbözök, kwlömböz értek.* Ang. *To discorde, to disagree, to be of an other opinion.*] Cic. de Amic. Ab iis qui pecudum ritu ad voluptatem omnia referunt, longè dissentimus. Idem pro lege Manil. Sed in hoc ipse ab eo vehementissimè dissentio.

Dissensĭo, verb. f. t. Sententiarum diversitas, dissidium, contentio. [מחלוקת *machalokesh* נזר *gezer* מדון *madhôn.* διχοστασία. Gal. *Dissention, discord, noise.* Ital. *Discordia, dissensione.* German. Mißhellung / vneinigkeit. Hispan. *Desacuerdo de sentencia.* Polon. *Niezgoda, poswarek.* Vngar. *Kwlömbözés, kwlömbértelem.* Ang. *Disagrement, discord, dissention.*] Cicero pro Sylla: Vt hoc dissidio ac dissensione facta oppidum in sua potestate posset, & Pompeianos habere.

Dissensus, us, ui, Dissensio. [Vng. *Kwlömbözés.*] Cic. post reditum: Non enim Marius deprecatione rediit, sed in dissensu civium armis se & exercitu revocavit.

Dissentānĕum, n. f. Dissentiens, non conveniens: cui opponitur Consentaneum. [חלק *nechelak.* ἀσύμφωνος, ἀνόμοιος, διαφερόμενος. Gall. *Differrent, non conuenable, d' autre sorte.* Ital. *Non corrispondente.* Ger. Vnbequem / nicht gleichförmig. Hisp. *Cosa de desacuerdo en sentencia.* Pol. *Niezgodny.* Vngar. *Illetlen.* Ang. *That disagreeth or discordeth.*] Nigidius: Eum locum facit dissentaneum. Cicer. in Partit. Aut consentanea aut dissentanea.

Dissēpĭo, dissepsi, disseptum, act. q. Quod septum erat dirimo & disjicio. [διαφράττω, διαχωρίζω. Gall. *Separer & diuiser.* Ital. *Guastare.* Germanice, Etwas eingezeunts wider aussbrechen. Hispanice. *Derribar lo que es cercado con seto.* Polon. *Rozgradzam.* Vngar. *El fesztem.* Ang. *To disparke.*] Statius 10. Thebaid. Abiiciunt pontes, tectique trementis Saxea fræna labant, disseptoq; aggere rursum Vtitur, & truncas rupes in templa domosque Præcipitat.

Dissēpīmentum, ti, n. f. Quo res illa dissepitur & dividitur. [Polon. *Przegrodek.* Vngar. *Köz fal.*] Vnde membranulam illam in nuce intermediam dissepimentum vocari autor est Festus. διάφραγμα.

Dissēptum, ti, sive dissepium. [διάφραγμα. Polonice. *Przecięcie przegrodzenie.* Vngar. *Köz hártya, agyék hártya.* Anglice. *The midriffe which deuideth the heart and lightes frome the other bowels.*] Septum transversum. Macrob. commeat. libro 1. cap. Disseptum vocatur quod ventrem & cætera intestina secernit.

Dissĕrēno, as, Serenum fio. [Vngar. *Meg derülöm.*] Liv. 9 bel. Maced. Quum undique disserenavisset. Plin. libr. 18. cap. 35: Si cacumina pura fient, disserenabit.

Dissĕro, ris, pen. cor. dissevi, dissatum, Sero. [זרע *zarah.* σπείρω. Gall. *Semer çà & là, espardre en semant.* Ital. *Seminare.* Ger. Hin vnd her säyen. Hisp. *Sembrar.* Pol. *Rozsiewam.* Vn. *Vetek* [illegible] *get hintek.* Ang. *To sowe hither and thither.*] Col. lib. 11. cap. 3: Panax utroq; tempore, leni & subacta terra, rarissimè dis[illegible]

Dissĕro, disserui, dissertum, Disputo, enarro, declaro. [הוכיח *hochiach* נוכח *nochach.* διαλέγομαι, διαλογίζομαι, δηλόω. Gall. *Disputer & traiter quelque matiere.* Ital. *Disputare, dichiarare.* Ger. Ein Red halten / etwas erklären / Disputiert. Hisp. *Disputar, declarar.* Pol. *Rozmawiam, disputuie.* Vn. *Disputalok vetelkedem, ki magyarazom.* Ang. *To dispute, to reason.*] Cicero de Amic. C. Lælii persona visa est idonea fuisse, quæ de amicitia ea ipsa dissereret, quæ disputata ab eo meminisset magister meus Scævola. Idem: Audite verò optimi viri ea quæ sæpissimè inter me & Scipionē de amicitia disserebantur.

Dissĕrtĭo, onis, f. t. divisio patrimonii inter consortes.

Dissĕrto, as, frequentativum. [הוכיח *hochiach* נוכח *nochach.* διαλέγομαι, διαλογίζομαι. Gall. *Disputer & traiter de quelque propos.* Ital. *Disputare è contradire parlando.* Germanice. Darvon reden / zancken. Hispanice, *Disputar ò declarar con palabras.* Pol. *Swarzysie.* Vng. *Vetelkedem, tusakodom beszéddel.* Angl. *To dispute or reason a mater often.*] Gell. Quum de antiquitate quorundam verborum disserraremus: hoc est, dissertationibus contenderemus. Tacit. libr. 12: Vbi hæc atque talia disseravere, inops orationem Cæsar de fastigio Romano.

Dissĕrtātĭo, f. t. [διαλεκτική. Gall. *Dispute & traitement de quelque matiere.* Ital. *Trattamento di qualche materia.* German. Ein lange vnderredung oder handlung einer sach. Hisp. *Aquella declaracion con palabras.* Pol. *Dl'uga rozmowa o rzeczy niektory.* Vngar. *Vetel ke dés, beszéddel valo tusakodás.* Ang. *Disputing or reasoning vehemently.*] Plin. lib. 10. cap. 68: Quapropter ingenium prædicatum, & reliqua subtexat dissertatio.

Dissĕrtābŭndus, Gellius: Eumque in corona astantium dissertabundum invenimus.

Dissertus, ta, tum, Ornatè dicens, probè & verbis ornatissimis disserens. [מדבר בחזות *medhabber tsachoth* [illegible] εὔγλωττος, εὔλαλος. Gall. *Disert, eloquent.* Italice. *Eloquente, bel parlatore.* Germ. Wolberedt / gesprâg. Belg. Welsprekende. Hisp. *Eloquente, facundo, espedido en la lengua.* Polon. *Wymowny.* Vng. *Ekessen szólo.* Ang. *Eloquent, well spoken.*] Differt disertus ab eloquente, quòd in diserto verborum elegantia tantùm & copia: In eloquente verò præter illa gravitas sententiarum. Vnde M. Antonius apud Ciceronē ait à se disertos visos essemultos, eloquentē verò neminē. Cic. ad Att. lib. 10: Celer tuus disertus est magis, quàm sapiens. Idem pro M. Cælio: Quam volent in conviviis faceti, dicaces, nonnunquā etiam ad vinum diserti sint: alia foris vis est, alia triclinii: alia subselliorum ratio, alia lectorum: non idem judicium comessatorumque conspectus. Horat. Fœcundi calices quem non fecère disertum.

Dissertĭtūdo. [Vngar. *Ekessen szolás.*] Fabius Victorinus in 1. Rhetor. Cic. Attendamus tamen ut cùm supra eloquentia, aut copiam dicendi aut disertitudinem nominaverit.

Disertē, adverb. modò significat Facūdè, ornatè: [διαλεκτικῶς, ἐκφράσεως. Gall. *Disertement, distinctement & elegamment en sorte qu'on est bien aisément entendu, clairement.* Ital. *Eloquentemente, facondamente, con gratia.* Ger. Mit zierlichem vnd artlichen reden. Hispan. *Espertxidamente en la lengua, elegantemente.* Pol. *Wymownie, [illegible]nie.* Vng. *Ekessen.* Ang. *Eloquentelie.*] ut apud Cic. lib. 1. de Orat. Denique ut prudentibus disertè, stultis etiam verè dicere videaris. Modò pro distinctè, & expressè. Liv. libr. 31: Quum in fœdere Luctatii disertè adscriptum esset, id ita ratum fore si populus censuisset.

Dissĭdĕo, des, pe. cor. n. f. Discordo, dissentio. [חלק *nechelak.* [illegible], διαφέρομαι, διίσταμαι, διχονοέω. Gall. *Discorder, estre different, tenir vn autre parti.* Ital. *Discordare, esser differente, discordante.* Germ. Zweyträchtig seyn / spännig oder stössig seyn. Belg. Oneens sijn. Hisp. *Desacordar.* Pol. *Niezgadzamsie.* Vng. *Kwlömböz [illegible] at venszok.* Ang. *To disagree, to be at variance.*] Cic. in Lælio: Quum is Tribunus plebis capitali odio à Qu. Pompeio dissideret, qui tum erat consul. ¶ Dissedit pro divortium fecit, ponitur apud Sueton. in Tiber. cap. 7: Cum Iulia primò concorditer & amor mutuo vixit, mox dissedit, &c. ¶ Transfertur etiam ad inanimata. Plinius libro 37: Adamas dissidet cum magnete lapide in tantum, ut juxtà positus ferrum non patiatur abstrahi.

Dissĭdĭum, n. f. Segregatio, discordia. [מחלוקת *machaloketh* נזר *gezer* מדון *madhôn.* σχίσμα, διάστασις. Gall. *Dissention, separation.* Ital. *Separatione, discordia.* Germ. Vneinigkeit / zertrennung / spaltung / zweytracht. Belg. Oneenicheit. Hisp. *Desacuerdo, apartamiento, de vna cosa con otra.* Pol. *Niezgoda, rozwoie.* Vngar. *Vissza vonyás, háborúság.*

habere[illegible]. Ang. *Dissente, dissention.*] Terent. Andr. Valeant qui inter nos dissidium quærunt. Cicer. de Amicit. Quæ enim domus tam stabilis, quæ tam firma civitas, quæ non odiis atque dissidiis funditus possit everti? Ovid. lib. 14. Metamorph. pro discessu posuit, à seorsum sedendo, quando ait: Non bene dissidium Phrygii latura mariti.

Dissidentia, æ, f. p. Dissentio, discordia. [מחלקת *machaloketh* ריב *madhon.* [illegible]. Gall. *Discord, different.* Ital. *Discordanza.* Ger. Uneinigkeit/span/zweitracht. Hisp. *Desacuerdo.* Pol. *Niezgoda.* Vn. *Vissza[illegible], kwlömb[illegible].* Ang. *Discorde.*] Plin. lib. 29. cap. 4: Dominante illa eadem rerum dissidentia.

Dissilio, lis, penult. corr. n. q. ex dis, & salio, significat Loco moveor. [בחר *nittar.* [illegible]. Gall. *Saillir deca & dela, tressaillir.* Ital. *Saltare.* Germanice. Dannen springen/von einander springen. Hispanice. *Saltar.* Pol. *Odskakuie.* Vngar. *Ide'stona, [illegible].* Anglice. *To leape here and there.*] Apuleius: Vertibulo ossa dissilierant. Propriè autem est in diversas partes salire. Plin. libro 36. Lunensem silicem serra secari, at Tusculanum dissilire igni. Aliquando pro crepare, frangi. Virgil. 3. Georg. Aeraq; dissiliunt vulgo, vestesq; rigescunt.

Dissulto, as, frequentativum, In diversas partes salio. [בחר *nittar.* [illegible]. Gal. *Ressaillir & sortir d'en en cà, tressaillir cà & là.* Italice, *Saltare in diverse parti.* Germanice, Hin vnnd her springen. Hispan. *Saltar en diversas partes.* Polon. *Roskoczyc sie.* Vng. *Ide'stona [illegible].* Angl. *To leap in to sundrie partes, or hither and thither.*] Plin. lib. 37: Incudibus deprehenduntur ita respuentes ictum, ut ferrum utrinq; resultet, incudesque ipsæ dissiliant.

Dissimilis, le. Absimilis, dispar, dissimilitudinem habens. [ἀνόμοιος. Gal. *Dissemblable, divers.* Italice. *Dissimile.* German. Ungleich. Belg. Ongelijck. Hispanice. *Dessemejante.* Pol. *Roznj, nie podobny.* Vng. *Nem hasonlatos kwlömböz.* Ang. *Vnlyk.*] Terent. in Prolog. Andr. Non ita dissimili sunt argumento: sed tamen Dissimili oratione sunt factæ ac stylo. Cicer. 2. de Divinat. Eos qui nascuntur eodem tempore, posse in dissimiles incidere naturas propter cœli dissimilitudinem. Idem de Claris Orator. Quum sint ipsi dissimillimi inter se. Ibidem: Sui dissimilior videbatur fieri quotidie.

Dissimiliter, adverb. Dissimili ratione. [ἀνομοίως. Gall. *Dissemblablement, diversement, en diverses sortes.* Ital. *Dissimilmente.* Germ. Ungleichlichen. Hisp. *Desemejantemente.* Pol. *Roznie.* Vng. *Kwlömben.* Ang. *In a diverse fashion.*] Cic. 4. Tusc. Cæteriq; dissimiliter morbi, ægrotationesq; morborum nascuntur.

Dissimilitudo, inis, Varietas, distantia, differentia. [ἀνομοιότης. Gall. *Dissimilitude, diversité, difference.* Ital. *Dissimilitudine, diversità.* German. Ungleiche/ungleichförmigkeit. Hispan. *Desemejance, diversidad.* Polon. *Roznosc.* Vngar. *Kwlömbözes, kwlömbseg.* Ang. *Vnlyknesse, difference.*] Cic. 5. Verr. Vides eandem æstimationem propter temporis dissimilitudinem, in illo laudis caussam habere, in te criminis.

Dissimilares partes, [illegible], à medicis appellantur partes corporis compositæ, quæ scilicet ὁμοιομερῆ: hoc est, similares non sunt, sed ex iis constituuntur, & in eas possunt resolvi.

Dissimulo, las, act. p. Diligenter & astutè celo, nequid nosci possit, occulto, cönniveo. [חנף *chaneph* כחד *chicheddh.* [illegible]. Gall. *Dissimuler, ne faire pas semblant.* Ital. *Dissimulare.* Ger. Verglissnen/verhälen. Belg. Veinsen. Hisp. *Dissimular lo que es è sabe.* Pol. *Nakrywam, zamilczywam.* Vng. *El titkolom, tettetem.* Ang. *To dissemble, to cloke.*] Plaut. in Mil. Dissimulabo hos quasi non videam. Terent. Andr. Bene dissimulatum amorem & celatum indicat. Cic. pro Cluent. Neq; id obscurè ferebat, nec dissimulare ullo modo poterat. Ovid. lib. 5. Fastor. Iam satis est virtus dissimulata diu. Huic opponitur Simulo, [illegible]. Simulamus enim falsa, dissimulamus vera, Simulamus esse quæ non sunt: dissimulamus non esse quæ sunt.

Dissimulamentum, dissimulantia. [εἰρωνεία. Vngar. *El titkolás, tettetés.*] Apul. Floridor. lib. 1: Musæ cum minerva dissimulamenti gratia vides astitere.

Dissimulantia, æ, f. p. Dissimulatio. [חנף *chaneph* חנפה *chanuphah.* εἰρωνεία. Gall. *Dissimulation, ne faire pas semblant de rien.* Ital. *Simulatione.* Ger. Verhaltung/verhälung/gleissnerey. Hisp. *Dissimulation.* Pol. *Przemilczenie.* Vng. *El titkolás, tettetés.* Ang. *A dissembling.*] Cic. 2. de Orat. Socratem opinor in hac ironia, dissimulantiaque longè lepôre & humanitate omnibus præstitisse.

Dissimulator, verbale, m. t. [מכחד *mechacheddh.* εἴρων, [illegible]. Gall. *Dissimulateur.* Ital. *Dissimulatore.* Ger. Ein verbärger der nicht der gleichen thut als ob ein ding nicht were/ das doch ist. Hispan. *El que dissimula, dissimulador.* Polon. *Nakrywacz, titkolo, tettető.* Ang. *A dissembler.*] Cic. 2. de Orat. Vt qui dissimulatores studiorum fuerint. ¶ Dissimulator, De hoc Achilles ad Vlyssem sic apud Homerum λ:

Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς ἀΐδαο πύλῃσιν
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἴπῃ.

Cum quo congruent etiam Iambi illi à Zenone citati:

[illegible]
[illegible]

Dissimulatio, onis, f. t. Dissimulantia. [חנף *chaneph* חנפה *chanuphah.* εἰρωνεία. Gallice. *Dissimulation.* Ital. *Dissimulatione.* Ger. Verglissnung/verhaltung. Belg. Veynsinge. Hisp. *Dissimulacion.* Pol. *Zamilczenie.* Vng. *Tettetés, titkolás.* Ang. *A dissembling.*] Cic. 3. Offic. Ex omni vita simulatio dissimulatioque tollenda est. Idem 4. Academ. Libenter uti solitus est ea dissimulatione quam Græci εἰρωνείαν vocant.

Dissimulanter, Dissimulatim, adverbia, Obscurè: cui contrariū Apertè. [εἰρωνικῶς, [illegible]. Gall. *Sans faire semblant de rien.* Ital. *Senza far sembiante.* Germ. Verdeckter oder vergleyssnender weis. Hispanice, *Dissimulando.* Polon. *Nakrycie, milczac.* Vngar. *Tettetve, titkon.* Ang. *By dissembling, dissemblingly.*] Cic. de Clar. Orat. Non apertè, nec eodem modo semper, sed variè dissimulanterque conclusis. Quint. lib. 10. cap. 1: Sæpè præparat dissimulatim insidias Orator.

Dissimulabilis, unde Indissimulabilis apud Gell. lib. 10. ca. 22: Cū quadā indissimulabili veritate disseruit. [Vn. *Titkolhato.*]

Dissipo, pas, penult. corr. act. p. Significat dispergo, diffungo, disperdo, consumo, divulgo. [פזר *pizzer* נפץ *naphats* הפיץ *hephits.* [illegible]. Gall. *Espardre cà & là, mettre en pieces cà & là, dissiper, rompre & separer, despendre, gaster.* Ital. *Dissipare, dispergere.* German. Zerstrewen/zerspreiten/zerbrechen. Belg. Verspreyden. Hisp. *Dissipar y destruyr.* Polon. *Rozpraszam, rozprosam.* Vng. *El szelesztem, el hintem, el hanyom.* Ang. *To scatter or cast abroad, to sprinkle or spreade abroade.*] Colum. libr. 2: Sin autem proximæ messis occupandum erit restibile, defectis stramentis quattuor & viginti vehes stercoris in jugerum disponemus, dissipabimusque. Cicero pro lege Manil. Vt ex eodem Ponto Medea illa quondam profugisse dicitur; quam prædicant in fuga fratris sui membra in his locis, quà se parens persequeretur, dissipavisse. ¶ Dicimus etiam Dissipare famam alicujus rei, dissipare rumorem, dissipare sermones: hoc est, divulgare, & dilatare. Cicer. pro Flac. Primùm quòd distributis partibus sermo est tota Asia dissipatus. Cic. Cælio, lib. 2: Multi occisi, capti, reliqui dissipati.

Dissipatio, onis, f. t. Dissolutio. [תשובה *tephutsah.* [illegible]. Gall. *Dissipation, degastement.* Ital. *Dissipatione, consumamento, rompimento in piu pezzi.* Ger. Zerstrewung/verwüstung. Hispan. *Dissipacion, gasto.* Pol. *Rozproszenie.* Vng. *El szelesztes, el hanyás.* Ang. *A scattering or spreading abroad.*] Cic. 1. de Natura deorum: Idem facit in natura deorum, dum individuorū corporum concretionē fugit, ne interitus & dissipatio consequatur, negat esse corpus deorum, sed tanquam corpus, &c.

Dissipabilis, le, Quod dispergi, aut separari facilè potest. [[illegible]. Ger. Zerbrechlich/zerstörlich. Vng. *El szelesztheto.* Ang. *That may be scattered or sprinckled abroade.*] Cic. 3. de Natur. deor. Ignis verò & aër omni impulsu facillimè pellitur, naturaque cedens est maximè & dissipabilis.

Dissitus, pen. cor. Distans, remotus, quasi procul situs: cujus contrarium est Adsitus, quod est juxta situs. [רחוק *rachok.* [illegible]. Gall. *Esparts loin l'un de l'autre, esloigné, distant.* Ital. *Distante, remoto, disgiunto.* Germ. Weit gelegen. Belg. Verre ghelegen. Hisp. *Puesto a lexos, ò puesto en diversos lugares.* Pol. *Daleko polozony, daleky.* Vng. *Távul való.* Ang. *Distant, far of one from an other.*] Apul. in Flor. hæc duo velut inter se contraria opposuit atque dissèparavit, sic scribens: Homines neque longiùs dissita, neque proximè adsita possumus cernere.

Dissocio, as, are, act. p. Separare, dissolvere, & à societate disjungere. [הבדיל *hibdil* פלג *pillegh.* [illegible]. Gall. *Desassembler, separer, desassocier.* Ital. *Scompagnare.* Germ. Von einander fügen/absünderen. Hisp. *Desacompannar.* Polon. *Rozlaczam, laczę.* Vng. *El valaszt[illegible], el szakasztom egy mástol.* Ang. *To sunder, to bring frome fellowship or companie.*] Cicero de Amic. Dispares enim mores disparia studia sequuntur: quorum dissimilitudo dissociat amicitias. Martial. libro 7: Et Lædæ poteras dissociare genus.

Dissociatio, onis, f. t. disjunctio, discordia. [[illegible]. Gall. *Separation, desfaicte de compagnie.* Ital. *Separatione.* Ger. Absünderung. Hisp. *Desacompannamento.* Pol. *Rozlaczenie.* Vngar. *El valasztás, egy mástol, vale kwlömbbözés.* Ang. *A bringing frome fellowship of others.*] Plin. libr. 2. cap. 21: Aquas respuit, perfusum, mersumve sicco simile est, tanta dissociatio deprehenditur.

Dissociabilis, le, Quod sociari, conjungique non potest: [ἀκοινώνητος, [illegible]. Pol. *Niezlaczny*. Vng. [illegible]. Anglice, *That can not be broght to the fellowshippe of others.*] Tacit. in vita Agricolæ: Et quanquam primò statim beatissimi seculi ortu res olim dissociabiles miscuerit, principatum & libertatem.

Dissolvo, vis, act. t. Quod ligatum erat solvo, aperio, recludo. [פתח *pittach* התיר *hittir.* [illegible]. Gall. *Deslier, dissoudre, desjoindre, desassembler, destacher.* Ital. *Dissolvere, disgiongere, disfare.* Germ.

Auflösen/entbinden. Belg. Ontbinden/opdoen. Hisp. Desatar. Pol. Rozwiązanie. Vng. Meg oldom. Ang. To loose, to vnbinde, to dissolue.] Plaut. Pœn. Si autoritatem postea defugeris, ubi dissolutus tu fies, ego pendeam. Cic. de Senect. Opus ipsa suū cadē quæ coagmentavit, natura optimè dissolvit. ¶ Dissolvere amicitias. Cic. de Amic. Nam si utilitas amicitias cōglutinaret, eadē cōmutata dissolveret. ¶ Dissolvere interrogationes. Cic. 4. Acad. Quum eas dissolvere nō possunt, descisunt à veritate. ¶ Est etiā dissolvere, expedire. Terent. in Heavton. Dissolvi me ocyus, operam, ut tibi darem. Ita Dissolvere aliquem: id est, absolvere, nō diu suspensum tenere, paucis quod volumus dicere. Plaut. Merc. Obsecro dissolve jam Me, nimis diu enim pendeo. ¶ Item ponitur aliquando pro solvere & persolvere. Cicer. lib. 2. Offic. Nunquam nec majus æs alienum fuit, nec melius, nec facilius dissolutum.

Dissolūtūs, a, um, participium, aut nomen ex participio: quod ligatum non est. [מתורץ מפוטר מוצאי נמאס נמאך נמאר. Gall. Dissolu, desfié, desioint. Ital. Sciolto, disunito, disgiunto. Ger. Aufgelöset. Hisp. Suelto. Pol. Rozwiązany. Vngar. El oldattatot. Ang. Loose, dissolued.] Plin. lib. 28. cap. 7: Alibi servatur ut nudis pedibus eant capillo, cinctuque dissoluto. ¶ Ponitur aliquando pro effœminatis & luxuriosis, quos Græci ἀνέτους dicunt. [Pol. Rozcuitny. Vng. Telenfo tobzodo, fesztbe erkölto.] Cic. 6. Verr. Negligentes ac dissoluti si cupiamus esse, qui possumus? Idem 1. Offic. Nam negligere quid de se quisq; sentiat, non solùm arrogantis est, sed etiam omnino dissoluti.

Dissolūtē, adverbium. Remissè, negligenter, ignavè. [ἀνέτως, ἐκλελυμένως. Gall. En mauuais mesnager, laschement, mollement, dissolument. Ital. Dissolutamente, sciolta mente. German. Liederlich/ohn sorg vnd ernst. Hispan. Suelta mente, flaxamente. Polonice. Nikczemnie, niedbalie. Vngar. Rosszon, tunyan. Ang. Slakelie, negligentlie.] Cicer. pro Cecin. Nec contenderit aliud quàm ne jus suum dissolutè relinquere videretur.

Dissolūtīo, verbale, f. t. cui opponitur Conjunctio. [פירוד פירוד. Gal. Dissolution, separation, disunction. Ital. Dissoluzione, separazione, disgiuntione. Ger. Auffösung. Hisp. Desparamiento y dissolucion. Pol. Rozwiązanie. Vng. Meg oldás meg tagitás. Ang. A loosing, a dissoluing.] Cic. in Partit. Constructioq; verborū tum conjunctionibus copulentur, tum dissolutionibus relaxentur.

Dissolūbilis, le. Quod facilè dissolvi potest. [λυτὸς. Gall. Aisé à desfaire, à desrompre, à dissoudre. Ital. Dissolubile, che si può dissolvere facilmente. German. Das leichtlich auffzulösen oder von einander zu fügen ist. Hispan. Cosa que se puede desatar. Polon. L'atwi do rozwiązania. Vng. Ae mi hamar megoldik, hamar oldo. Ang. That may be easilie loosed, disioyned or dissolued.] Cicero 2. de Nat. deor. Animal mortale, dissolubile & dividuum est. Coagmentatio dissolubilis, ibidem lib. 1.

Dissōnūs, a, um pen. cor. Dissimiliter sonans. [מחלף מחלף מחלף. Gall. Desacordant, different. Italicè. Disordante. German. Mißheliend/vngleich lautend. Hispan. Cosa que desacorda en son. Polon. Rozniie gwiercący. Vngar. Kulhonbozom. Angl. Disagreeing, vnsuitable.] Liv. 4. ab Vrbe: Dictator autem parte altera subsidia & secundam aciem adortus, circumagēti se ad dissonos clamores ac subitos tumultus, hosti undique objecerat victorem peditem equitemque.

Dissōnō, as, Discordo, dissideo, non convenio. [מחלף מחלף. Gallicè. Desacorder, ne consonner pas. Italicè. Disordare. Germ. Mißhälen. Hisp. Desacordar. Pol. Nie zgadzam się. Vng. Kulhonbozik. Ang. To disagree in tune.] Colum. libr. 1. cap. 1: An universa quæ majores prodiderunt, hujus temporis culturæ respondeant, an aliqua dissonent?

Dissuādēo, des, Dehortor: cui cōtrarium Suadeo. [מרמיע מרמיע. Gall. Dissuader, desconforter, desconseiller. Ital. Dissuadere, sconsigliare. German. Mißrathen/widerhalten. Hispan. Desuadir. Polon. Odradzam. Vngar. Valami rot el intlek. Angl. To dissuade, to give a counsyle to leave any thing vndone.] Plaut. in Cistel. Modò quod suasit, dissuadet: quod dissuasit, id ostentat. Ovid. 1. Metam. -pudor est qui suadeat illinc. Hinc dissuadet amor. Cic. 3. Offi. Qui non modò non censuerit captivos remittendos, verumetiam dissuaserit.

Dissuāsio, onis, f. t. antitheton suasio. Cic. pro Cluentio: Dissuasio rogationis ejus.

Dissuāsōr, verbale, m. t. Qui dissuadet. [ἀποτρόπαιος, μεταπείθων. Gall. Desconseilleur, desconforteur, desloumeur. Italicè. Chi dissuade è disconforta. Germanicè. Ein mißrathater. Hispanicè. El que dissuade con razones. Polonicè. Nie radzący. Vngaricè. Aky valamitul elint. Ang. A dissuader.] Cicer. ad Brut. Itaque in medio Achaico cursu, quum Etesiarum diebus Auster me in Italiam, quasi dissuasor mei consilii retulisset, te vidi Veliæ. Sic Lucan. lib. 4. gladium vocat Dissuasorem justi, quòd nos mortis metu à justitia & honestate deterreat.

Dissuāvsōr, aris, sive Dissavior, Vide DISSAVIOR. [בשוק בשוק. Gallicè, Baiser par grand ioye & affection. Italicè, Basciare grandemente. Germanicè. Mit grosser begirtnussen Hispan. Mucho besar. Polon. Obl apiam, całuie. Vng. Meg tsókolgatom, apolgatom. Ang. To kisse irongh loue.] Cicer. Tusc. Ego vos ad quartum Cal. videbo, tuosque oculos etiamsi in veniens in medio foro videro, dissuaviabor.

Dissulcūs, Vide DISVLCVS.

Dissuō, act. t. propriè significat id quod sutum erat dissolve. Sensim paulatimque dissolvo. [διαῤῥάπτω. Gallicè. Desfaudre, desfaire & rompre peu à peu. Italicè. Disfasciare. Germanicè. Zertrennen oder auffrennen. Hispan. Desfacer lo cosido. Polon. Rozpuszczam. Vng. Vizzze feyrtom, ki feyrtom. Ang. To rippe and vnlace that was sowed.] Vnde dissuere amicitias per translationem dixit Cicero 1. Offic. Vt amicitias quæ minus delectent, & minus probentur, magis decere censent sapientes sensim dissuere, quàm repentè præcidere.

Distabēsco, is, apud Cat. de Re rust. cap. 24, legitur pro simplici tabesco. [מסס מסס המס המס. Gall. Se fondre & consumer. Ital. Dileguarsi, disfarsi. Ger. Verschmelzen. Hisp. Derretirse. Pol. Schnie. Vng. El fonnyadek el fajradek. Ang. To pine or wither away.] Hunc (inquit) in siticellam suspendito, sinito cum musto distabescat.

Distædēt, Multùm & vehementer tædet. [λίαν κορέσθαι. Gall. S'ennuyer, se fascher. Italicè, Rencrescere forte. Germanicè. Es verdrießt mich sehr. Hispanicè. Auer mucho hastio à mayo. Polon. Brzydzi mnie, teskno mie. Vngar. Igen el ünteam, fajnton meg vnom. Ang. To be loath to do a thing.] Terent. in Phorm. Demipho appello: nam me cum hoc ipso distædet loqui. Plaut. Amph. Pol haud quòd tui me, neque domi distædeat.

Distantīa, Vide DISTO.

Distegūs, pen. cor. Adjectivum. [Ger. Das jme tlebet.]

Distendō, dis, act. t. In diversas partes tendo. [מתח מתח רקע רקע. Gall. Estendre cà & là. Ital. Distendere. Ger. Zuspannen/von einander strecken. Belg. Verscheyden. Hisp. Estender à diversas maneras. Pol. Rozciągam. Vng. Be fesztem (item meg tetem. Ang. To streiche out hither and thither.] Col. libr. 5. Stabilior est vinea quæ ex utraq; parte jugo devincta, pari libramento, velut anchoris quibusdam distenditur. ¶ Est & Distendere, idem quod implere: [ἀναπίμπλημι. Ang. To stouffe, to stuff.] Tactum ab utre, qui quum plenus est, tenditur quum vacuus, relaxatur. Virg. 4. Georg. -& dulci distendunt nectare cellas.

Distēntūs, Repletus. [ἀναπεπλησμένος. Gall. Estendu de tous costez. Ital. Pieno, ripieno, teso di pienezza. German. Aufgefüllt/zerspannen. Hisp. Lleno. Pol. Rozetkany. Vng. Tele meg tölttöt, ki fesztelt. Ang. Stretched or stuffed out, full on all sides.] Plinius: Distentus solitaria cœna. ¶ Nonnunquam idem significat quod occupatus vel districtus, à verbo Distineo. [ἀπασχολούμενος. Gal. Occupé, empesché. Ital. Occupato. Germ. Vbertzogen mit geschäfften beladen. Hisp. Detenido. Pol. Zatrudniony. Vngar. Idelhuza vonyattatot, foglalatos.] Sed in hac significatione participium est à verbo Distineor. Cic. ad Attic. Breviate epistolas scire poteris eum valde esse distentum.

Distēntissimūs. [Polon. Barzo zatrudniony. Vngarice. Igen foglalatos.] Pro occupatissimo apud Cicer. lib. 3. de Nat. deor. & ad Attic. lib. 13.

Distēnsīo, verbale, f. t. [רקיע רקיע. Gall. Estente, estayssement. Ital. Estendimento. German. Zerspannung/auffstreckung. Hisp. Retasamiento. Pol. Wyciągnienie. Vngar. Ki fesztes. Ang. A streighting or stouffing.] Celsus lib. 2. cap. 8: Si verò in tenuiore intestino morbus est, vomitus, singultus, ventrium distentio, delirium, mala sunt.

Distēntūs, hujus distentus, m. q. aliud verbale. [ἀναπεπλησμένος. Vng. Ki fesztetö. Ang. A stretching or strowing out.] Plin. libr. 8. cap. 18: Alia solertia in metu melibus, sufflatæ cutis distentus tibias hominum & morsus canum arcent.

Distēntō, as, are, ἀναπίμπλημι, frequentativum. [Vngar. Ki fesztetem. Ang. To stouffe a thing and makit strowte.] Virgil. 9. Aeneid. Sic cytiso pastæ distentent ubera vaccæ. Tibul. lib. 2. eleg. 6. Distentent spicis horrea plena Ceres.

Distentio membrorum, spasmus est.

Distermīnō, Idem est quod separo, vel diversas res terminat. [הבדיל הבדיל. Gallicè, Deuiser, separer, borner vne chose. Italicè. Separare. Germanicè. Zertheilen/von einander ausstheilen/vnterscheiden. Hispan. Deslindar los terminos, apartar. Polon. Rozpieram. Vng. Meg hatarozom, meg valosztom. Ang. To bound place from place.] Plin. lib. 12. cap. 21: Arabia Iudæam ab Aegypto disterminat. Lucan. lib. 1: -& Gallica certus Limes ab Ausoniis disterminat aura colonis.

Distēro, is, pen. cor. Multùm sive crebrò tero. [שבר שבר מרסק מרסק. Gall. Fort broyer & menuiser. Ital. Trittare sottilmente, frastare. Ger. Ganz zerreiben oder zerstossen. Belg. Wel in stuckken pen oft wrijven. Hisp. Hollar à treller mucho. Pol. Rozgniewam, rozpiekoie. Vn. Meg törom, meg rontom. Ang. To break small, to pounce or beaye in a morter.] Cato de Re rust. cap. 75. Libum hoc modo facito, Casei pondo duo bene distere in mortario

Distichon.

Distichon, pen. cor. Carmen duorum versuum. [δίστιχον. Ger. Ein par Vers auß der Poeterey.] Nam στίχος Græcis versus est: Sic Tetrastichon, τετράστιχον dicimus quatuor versus: Hexastichon, ἑξάστιχον, sex.

Distichum, Hordei genus, Columell.

Distillo, las, n. p. Paulatim fluo. [נָטַף nataph. κατασπάζω, καταστάζω. Gall. Distiller, degoutter. Ital. Destillar. Germ. Herab tropffen. Bel. Druppen Hisp. Destillar ò gotear. Pol. Kapam, naciel kapie. Vng. Lecsöpögök. An. To droppe downe by litle and litle.] Virg. 3. Georg. Lentum distillat ab inguine virus. Colum. Hoc autem erit quod distillaverit antequam minimum calcetur uva.

Distillatio, quam Græci catarrhũ, κατάρροια, coryzam, vel branchum vocant. [Pol Kapanie prosa. Vn. Nátha, le tsöpögés. Ang. A reume or catarre.] Plin. lib. 20. cap. 6: Sanguinem vero excreantibus, & phthisicis distillationibus longis, vel succus, vel ex ipso cibus prodest.

Distillarius, rii, Cõcinnator, sive venditor distillationũ. [Pol. Przepalacz palanich wodek. Vngar. Vet fw' vizeknek árosa.] Seneca: Iam libratii varias exclamationes, & botullarium, & distillarium, & omnes popinarum institores mercem suam quadam insignita modulatione vendentes.

Distineo, es, pen. cor. act. s. Impedio, impeditum teneo. [κατέχω. Gal. Occuper, empescher. Ital. Tenire impedito. Ger. Auffhalten/ mit geschäfften beladen vnd verhinderen. Belg. Behinderen. Hisp. Detener empachado. Pol. Zatrzymiwam, powciągam. Vng. Meg tartóztatom. Ang. To hinder to staye or withhold.] Cic. Mario: Nos hic multitudine & celebritate judiciorum, & novis legib. ita distinemur, ut quotidie vota faciamus ne intercaletur, ut quãprimum te videre possimus. Lucret. lib. 5: Et mare, quòd latè terrarum distinet oras. Id est, occupat, & tenet. ¶ Item arcere, repellere. ἀπείργω. Virg. lib. 11: dum distinet hostem Agger murorum, neque inundant sanguine fossæ.

Distinguo, guis, act. t. Divido, discerno. [הִבְדִּיל הִפְרִיד hibdil hiphrid. διαιρέω, διακρίνω, χωρίζω, διαστέλλω, ἀφορίζω. Gal. Distinguer, remarquer, separer, mettre à part. Ital. Distinguere. Ger. Vnderscheiden Bel. Deylen. Hisp. Distinguir ò apartar, ò hazer differencia vna cosa de otra. Pol. Rozdzielam, rozłączam. Vn. Meg választom. Ang. To distinguish, to put difference, to put a sunder.] Col. lib. 1: Sed & lateribus distinguuntur granaria, ut separatim quæque legumina ponantur. Cic. in Parad. Causa igitur hæc, non natura distinguit. Idem 6. Verr. Sed ea quo non pacto distinguere, ac separare possim, nescio. ¶ Aliquando idem quod variare, sive exornare. Cic. de Nat. Quorũ omnium multitudo insatiabili varietate distinguitur. Ibidem: Cœlum astris distinctum & ornatum, ad Heren. Varietate orationẽ distinguere.

Distinctus, participium. [מֻבְדָּל מְפֹרָד mubdal mephorâdh. διακεκριμένος. Gal. Distinct, separé. Ital. Distinto, separato. Germ. Vnderscheidet Hisp. Apartado. Polon. Rozdzielony. Vng. Meg valasztatot. Ang. Distinguished, made different.] Cic. 2. de Nat. deor. Quorumque operibus, agri, insulæ, littoraque collucent, distincta tectis & urbibus.

Distinctio, onis, f. t. Divisio, separatio. [הֶבְדֵּל hebhdel. διαφορά, διάκρισις. Gal. Distinction, marque, difference, diversité, separation. Ital. Differenza, diversità, separatione. Ger. Vnderscheidung. Hisp. Apartamiento, differencia. Pol. Rozność, rozdział. Vngar. Meg választás. An. A distinction, a separation.] Cic. 1. de Legib. Lex est distinctio justorum & injustorum.

Distinctus, ctus, ctui, m. q. [Germ. Manchterley vnderscheid. Vn. Meg valasztás.] Tacit. lib. 5. Orc, ac distinctu pennarum à cæteris avibus diversum. Stat. l. 1. Syl.: quum regula longo Synnada distinctu variat.

Distinctè, adverb. Separatim, divisim. [διωρισμένως. Gal. Distinctement, separement. Ital. Separatamente, distintamente. Germ. Vnderscheidenlich. Hispan. Apartadamente. Pol. Rozdzielnie. Vn. Meg valasztua, kulönkulön. Ang. Distinctlie or with distinction or putting of difference.] Cic. 2. Tusc. Sed quia profitentur ipsi illi, qui eos scribunt, se neque distinctè, neque distributè, neque eleganter, neque ornatè scribere, lectionem sine ulla delectatione negligo.

Disto, as, n. p. differo. [רָחַק rachak. διαφέρω. Gal. Estre loin, estre separé, different ou dissemblable. Ital. Essere distante, differente. Ger. Davon stehn/ davon seyn. Bel. Verscheyden van den anderẽ sijn. Hisp. Alexarse de lugar, estar apartado. Pol. Iestem daleko, rożny, oddzielny. Vn. Kwlömbözök, távul vagyok. An. To be distant to differe.] Cic. 2. Offic. Quibus rebus exculta hominum vita tantùm distat à victu, & cultu bestiarum. Lactan. lib. 2: Alioqui inter Deum hominemque distaret nihil, si consilia & dispositiones illius majestatis æternæ, cogitatio assequeretur humana. ¶ Propriè autem significat abesse, longè positum esse & disjunctum. ἀπέχω, διΐσταμαι, ἀφίσταμαι, διέχω. Hirc. 4. bel. Alex. Quum hi tam parvo spatio distarent ab ipsis. Plinius: Quod circiter quinque millia passuum distat ab urbe.

Distantia, f. p. Differentia, intervallum. [מֶרְחָק merchak. διάστημα, διάστασις, διαφορά. Gallice, Difference, distance, lointaineté. Ital. La distanza, l'essere remoto, la differenza. German. Ein weite/ vnderscheid. Hisp. Apartamiento, espacio de lugar, differencia. Pol. Rozność, dalia. Vng. Kwlömbseg, távul valóság. Ang. Space betwene, distance.] Cic. de Amic. Nec ob aliam causam ullam boni improbis, improbi bonis amici esse non possunt, nisi quòd tanta est inter eos, quanta maxima potest esse, morum, studiorumque distantia.

Distito, as, pen. cor. frequentativum. [διΐσταμαι. Vngar. Kwlömbözök.] Col. li. 7: Distitent inter se aliquando spatio, ne in colluctatione alter alteri noceat.

Distorqueo, es, act. s. In diversum torqueo. [עִקֵּשׁ הִשְׁחִית hikkésch hischchit. διαστρέφω. Gall. Destordre, tordre à autre costé. Ital. Distorcere. Ger. Verdrehen/ verkrümmen. Belg. Verdraeyen. Hispan. Torcere al contrario, ò destorcer. Polon. Nakrzywiam, przekrzywiam. Vngar El tekeritem, tekergetem. Ang. To sett awrie, to wrell a side.] Terent. Eunuch. Ah illud vide, os ut sibi carnifex distorsit. Cic. 2. de Orat. Demõstravit digito pictum gallum in Mariano scuto Cimbrico sub nodis distortum. Idem pro Muræn. Solos sapientes si distortissimi sint, formosissimos: si mendicissimi, divites.

Distortio, onis, f. t. [מַעֲקָשׁ mahakásch. διαστροφή. Gal. Destorse, torture, tortuosité. Ital. Torcimento. German. Verkrümpt/ hinumgebogen. Hispan. Torcedura. Polon. Nakrzywienie. Vng. El tekergetés. Ang. A setting awrie, a wresting a side.] Cic. 4. Tusc. & 5. de Finib. In quibus si peccetur distortione, & depravatione, aut motu, statûve deformis, &c.

Distortus, a, um, Contortus, nomen ex participio. [Pol. Krzywy. Vng. El tekergetett. Angl. Wrested a side.] Cic. pro Muræna: Solos sapientes si distortissimi sint, formosissimos: si mendicissimi, divites.

Distraho, act. t. Diversè traho, divello, disjũgo. [סָחַב sachab. διασπάω, διέλκω, διαιρέω. Gal. Detirer, tirer en diverses parties. Ital. Tirare in diverse parti. German. Zerziehen/ zertheilen. Bel. Verscheyden/ trecken. Hisp. Distraher, arrastrar por partes. Pol. Rozciągam, lacze. Vng. Idestova vondozom, butczolom. Ang. To drawe a sunder.] Terent Phorm. Quòd si eò meæ fortunæ redeunt, Phanium abs te ut distrahar. Virg. li. 6: Turbatis distractus equis. ¶ Refertur plerunque ad animum, quum ad varias sententias & occupationes trahitur. Cicer. 1. Offic. Distrahitur in deliberando animus. ¶ Ponitur etiam pro vendo. [שָׁבַר schabar מָכַר machár. πιπράσκω, διαπιπράσκω. Gal. Vendre, aliener. Ital. Vendere, alienare. Germ. Verkauffen/ vnd vertreiben. Hisp. Vender mal, baratar. Polon. Przedaie. Vn. El adom. Angl. To sell.] Vlpian. de Transact. Si uni pluribúsve fundus ad alimenta fuerit relictus, velintque eum distrahere, necesse est Prætorem de ejus distractione & transactione arbitrari. Apul. libro 1: Caseus recens erat, & sciti saporis, admodum commodus pretio distrahi. ¶ Item pro compono, sedo, finio. διαλύω. Cicer. pro Cæcil. Ideo quòd omnia judicio aut distrahendarum controversiarum, aut puniendorum maleficiorũ causa reperta sunt.

Distractio, verbale, f. t. Separatio, alienatio, disjunctio. [גֵּזֶר ghézer. διάσπασις. Gal. Separation, alienation, estrangement. Ital. Separatione, alienatione. German. Zerziehung/ zertrennung. Hisp. Apartamiento, agenamiento. Pol. Rozciągnienie. Vng. Idestova vonyás. Ang. A selling or a drawing a sunder.] Cic. 3. Offic. Nulla enim nobis cum tyrannis societas est, sed potius summa distractio.

Distructio, f. t. Venditio, [Pol. Rozprzedanie. Vng. El adás.] Vlpian. D. lib. 19. Tit. ult. l. 15: Et societas non videtur contracta in eo quòd te non admisit socium distractionis: sed sibi certum pretium excepit.

Distribuo, is, act. t. Divido, partior, tribuo. [חִלֵּק chalak פִּלֵּג pillagh. διανέμω. Gal. Distribuer, departir, diviser en ordre. Ital. Distribuire, dispensare. Ger. Außtheilen oder zertheilen. Hisp. Destribuir, partir. Polon. Rozdzielam dzielic. Vn. El osztogatom, el osztom. An. To distribut, to devide into sundrie partes.] Terent. in Adelph. Argentum annumeravit ilicò: Dedit præterea in sumptum dimidium minæ: Id distributum est sanè ex sententia. Cæs. 3. bell. Gall. Priusquam plures civitates conspirarent, partiendum sibi, ac latius distribuendum exercitum putavit. Plin. Epist. 249: Distribuamus illos in ea ministeria quæ non longè à pœna sint.

Distributè, adverbium, Distinctè, partitè. [διαιρετικῶς, διηρημένως. Gall. Distinctement, avec partitions & divisions, par parties. Ita Per parti, distintamente. German. Zertheilt. Hisp. Con repartimiento, en partes, apartadamente. Pol. Rozdzielnie. Vng. Osztogatuakwlon kwlön. Ang. Distinctlie, by partes.] Cicer. 2. Tusc. Sed quia profitentur illi ipsi, qui eos scribunt, se neque distinctè, neque distributè, neque eleganter, neque ornatè scribere, lectionem sine ulla delectatione negligo. Idem 2. de Inven. Sin distributius tractare quis volet, partiatur in animum & corpus, & extraneas res licebit.

Distributor, oris, m. t. [חוֹלֵק cholek מְפַלֵּג mephallegh. διανεμητής, διαιρέτης. Gall. Partisseur, distribuseur. Ital. Distributore, partitore, German,

German. Ein zertheiter oder austheiler. Hispan. El que reparte por diversos. Polon. Dielnik, μεριστής. Vngar. Osztogato, osztó, per diversos. Ang. A deuider.] Cicer. in Pisonem. Hoc certe video, quòd indicant tabulæ publicæ, vos rogatores, vos distributores, vos custodes fuisse tabularum: nonnulli tamen hoc loco, & rectè, legunt, Diribitores.

Distributio, onis, f. t. Divisio, partitio, descriptio. [חלוקה chalukkah, חלקה cheleketh, פלגה palegghah. Διανομή, διαίρεσις. Gal. Distribution, departissement, division. Ital. Partimento, divisione, distributione. Ger. Ein zertheilung oder austheilung. Hisp. Repartimiento en partes. Pol. Rozpuszczenie. Vn. Osztogatás, osztás. An. A deuiding or parting in partes.] Cic. pro Cluent. Itaq; mihi certò est, hanc eàdem distributionem invidiæ & criminum sic in defensione servare, &c. ¶ Distributio à rhetoribus appellatur figura quæ à Græcis vocatur μερισμός, quum singulis rebus suã proprietatem tribuimus: ut, Lycurgus, cujus omnes partes corporis ad nequitiam sunt appositissimæ, oculi ad petulantem lasciviã, manus ad rapinam, dentes ad aviditatẽ, virilis naturæ membra (quæ non possumus honestè appellare) ad omne genus corrupteláe, pedes ad fugam prorsus, ut aut ex hoc vitio, aut ipse ex vitiis ortus videatur.

Distrimenta calamiid est, ipsæ partes calami contusæ.

Distringo, act. 1. Arctè stringo, constringo. [צר tsar, צר hatsar, חסם chasam, בלם balam. Δεσμεύω, ἀφαιρέω. Gall. Estreindre, serrer estroitement. Ital. Stringere strettamente. German. Verstricken/ hart zusammen zuhen. Belg. Hert tesamen douwen. Hispan. Estregar, estrenir estrechamente. Pol. Zcyagam, zmierzam. Vn. Meg szorito. Ang. To streine, to bend hard or streit.] Cic. l. 3. Offi. Fraus distringit, non dissolvit perjurium. ¶ Quandoq; defrico, seu radendo sordes detergo. [מרק marak, קשקש kiskesh. Ξύω, ἀπόξυω.] Vnde distringere sese dicuntur, qui in balneis sudores, & sordes à corpore abradunt: quem in usum etiã strigiles habere solent. ἀπόξυσις. Mart. l. 14. Pergamus has misit: curvo distringere ferro: Non tam sæpè teret lintea fullo tibi. Plin. l. 34. c. 8. de Lysippo: Plurima ex omnibus signa fecit fœcundissimæ artis, inter quæ distringentem se, quem M. Agrippa ante thermas suas dicavit. ¶ Distringere gladium, est nudare & vagina eximere. [שלף shalaph. ἐφέλκω, ἐξελκύω.] Cic. lib. 3. Offic. At ille ut ingressus est, confestim gladium distrinxit, juravitq; se illum statim interfecturum. ¶ Quandoq; colligere. [חבש chabash. ἀνασπείρω.] Col. lib. ult. Sereno cœlo manibus distringi olivam oportet, & substratis tegetibus aut cannis cudrari & purgari. Hieron. Amos propheta, pastor & rusticus, mora ruborum distringens, paucis verbis explicari non potest. ¶ Quandoq; distraho, sive impeditum teneo. ἀσχολοῦμαι. Quintilianus: Quibus componendis paulò plus quàm biennium, tot alioqui negotiis districtus, impediti id est, distractus & impeditus.

Districtè, adverb. [διεπαλλόμενος, συνεχόμενος. Gal. Estroitement. Ital. Strettamente. Germ. Zusammengezogen/ hertigklich. Hispan. Estrechamente. Pol. Twardo, zcyzbie, ciasno. Vng. Szorosan, szorosson. Ang. Strictly.] Plin. lib. 9. Epist. ad Sabinia. Iungam tamen tantò plenius & effusius, quantò ipsum acriùs, severiusq; corripui, districtè minatus, nũquam me postea rogaturum. Vlpian. l. 7. D. de minor. Et districtè probandum est in rebus quæ fortuitis casibus subjecta sunt, non esse minori adversus emptorem succurrendum. ¶ Districtè idem quoq; aliquando quod præcisè, præfractè. Vlp. l. 13. D. de procur. Hæc neq; passim admittenda sunt, neque districtè neganda.

Districtius, comparat. Magis districtè. [Pol. Szczelniej. Vn. Szorosabban. Ang. More strictly.] Apul. in Apol. Quanquam etsi districtiùs magnum me dixisset videri ex fabunda.

Districtim, adverb. idem quod districtè. [Pol. Zatrudnienie. Vn. Szorosson. Ang. Strictly.] Senec. Controvers. lib. 7: Malè de se existimare cum, qui ire ad judicem districtim innocens nollet.

Districtio, onis, f. t. Difficultas, anxietas. [δυσκολία. Gal. Difficulte, malaisance, empeschement. Ital. Difficoltà. German. Die schwãrẽ/die zusammenstrictung. Hisp. Difficultad de ha fer qualque cosa. Pol. Trudność. Vngar. Szorongatás. Angl. A letting or cumbering.] Paulus l. 16. de recept. arbitris: Quod sine ulla districtione ipsius interdum futurum est: id est, difficultate aut impedimento. Hotoman.

Distrunco, as, compositũ à trunco, idem est quod mutilo vel in partes disseco. [κολοβόω. Gal. Couper & oster insques au tronc. Ital. Tronicare. German. Abstumpen. Hisp. Destroncar, partir per medio. Pol. Przepinam. Vn. Meg csonkitom. An. To lappe or shred bunghes of trees.] Plaut. in Truc. Ego te hic agnum faciam, & medium distruncabo.

Distruo, is. Seorsim vel separatim struo. [διοικοδομῶ. Gal. Bastir à l'escart. Ital. Strugere. German. Abem sich bawen. Hisp. Componer ò edificar. Pol. Przybudowam. Vn. Kiülön epitek. An. To build a sunder.] Suet. in Calig. Distructis ac instructis pro loci dignitate compluribus cellis.

Disturbo, act. p. Disjicio, diruo, everto. [נתץ nathats, נתש nathash. Ἀναστρέφω, ἀνατρέπω. Gal. Desbarter, desmolir, ruiner, renverser, ruiner & abatre. Ital. Disturbare. Ger. Zerbrechen/ zerstörẽ/ zerbrechen/ vñ einen hie auß/ das ander dort hinauß werfen. Belg. Verstoren. Hisp. Desbaratar. Pol. Wywracam, zniszczam, rozpraszam. Vngar. Nyakra fö re hanyom, le taszigalom, fölbontom. Anglice. To cast or beate down, to lett or disturbe.] Cicero pro domo sua: Etiam se videre distrahi à complexu suorum, disturbari tecta, diripi fortunas. Idem pro Sext. Rosc. Quisquis eidem lædit, quantum in ipso est disturbat humanæ vitæ societatem.

Disturbatio, onis, f. t. [מהתכה mehpechah. ἀνατροπή, ἀφανισμός. Gal. Demolition, abatement. Ital. Rovina, abattimento. Ger. Zerstörung/ zerwerffung. Hisp. Desbarato en partes. Polon. Rozpuszczenie, rozpraszanie, burzenie. Vngar. Nyakra fö re hanyás, fölbontás. Ang. A casting o beating down headlong.] Cic. 3. Offic. Sed utilitatis specie in Rep. sæpissimè peccatur, in Consilii deliberatione nostri.

Disulcus. A' veteribus porcus dicebatur divisas in cervice fauces habens. Festus. [Pol. Wieprzu dwiepcie dwiakie szyiy.]

Ditesco, Vide DIS.

Dithiambrion, Hyosciamus apud Diosc. lib. 4. cap. 7.

Ditio, onis, f. t. significat imperium, dominiũ. [משלה mashalah. ἐξουσία, κυριότης. Gallice. Seigneurie, autorité, maistrise, domaine, empire. Italicè. Giurisdictione, imperio, signoria. German. Ein Gebiet oder Herrschafft. Belg. Een Heerschappie. Hispan. Jurisdiccion y señorio. Polon. Panstwo, zgenia. Vngar. Birodalom, jurmány. Ang. Impyre, dominion power, rule.] Plaut. in Mil. Iaquere, aureis meas profectò dedo in ditionem tuam. Plin. lib. 34. cap. 20: Alexandria in ditionem redacta. Cic. 2. de Leg. Ditione atque numine deorum geruntur res. Hoc nomẽ quasvis à dis, ditis derivari videatur: tamen contra naturam primitivi corripit primam.

Dito, tas, & ditesco: Vide DIS.

Ditrochæus, διτρόχαιος: Pes constans ex duobus trochæis hoc est, ex longa & brevi, & iterum longa & brevi, ut Cantilena.

Diu, adverb. pro die, à quo fit interdiu. [יומם yomam, ad diem. Gal. De jour. Ital. De giorno. Ger. Des tags/ oder am tag/ Des daechs. Hispan. De dia. Polon. Wdzienie, dzień, dnia. Vngar. Sok idoig. An. In tyme of day.] Plautus: Nec nocu nec die quietus. ¶ Interdum significat longo tempore. [בארך beerech hajemãn, לעולם lehol'am. Δηλονότι, πολὺν χρόνον, ἀεί. Gal. Long temps, longuement. Ital. Longamente. German. Lange zeit. Hisp. Luengo tiempo ò en luengo tiempo. Ang. Long, a great whyle.] Horat. in Epist. Quo semel est imbuta recens, servabit odorem Testa diu. Cicero de Senect. Quanquam (si bonis) quid est in hominis vita diu? ¶ Habet autem frequenter post se particulam quum: Plautus in Mercat. Nam illi quidem haud sanè diu est quum dentes exciderunt. Interdum etiam quòd. Ibidem: Syra non redit, quem accersitum patrem haud diu est quòd miseram.

Diuti us, & Diutissimè, Iandiu & quandiu: de quibus suis locis.

Divagor, penult. cor. d. p. Qberro, huc illuc vagor. [נדד nadhadh. περιφοιτῶμαι. Gal. Vaga bonder, errer vagabond. Italice. Vagare, andare vagabondo. German. Umbschweiffen. Hispan. Vagar, andar mucho vagabundo. Polon. Tul'am sie, bieżam. Vng. Sokszorolok, bodosom. Ang. To go a stray and wander hither and thither.] Lactant. lib. 3: Vbi animus in multa dispersus, huc atque illuc divagatur.

Divarico, as, pen. cor. Extendo, divido: [פשק pasak. Διαστέλλω. Gal. Estendre, escarquiller. Ita. Allargar qualche cosa. Ger. Auffthẽ/ von einander thun. Belg. Verstrouden/ teeren. Hisp. Extender. Pol. Rozkl'adã, rozkrzyżam, rozwaliam. Vn. El szaszkodom, kyterjesztem. Ang. To straddle, to go wide with the knees and legs.] & propriè de iis dicitur qui crura in diversas partes extendunt: unde & tibias divaricatas dicimus, in diversas partes distortas. Quanquam etiam de aliis rebus dicitur. Cato: Arbores hoc modo putentur: rami divaricentur, quos relinquet. Hoc est, in diversas partes brachia disponantur. Nonius: Divaricari dictũ est distendi, ab his qui vitio naturæ ita sunt pedibus discretis, ut eos in diversum habeãt separatos. Hujus simplex est Varico: de quo suo loco.

Divello, is, act. t. divulsi, divulsum. Abstraho, avello, disjungo, distraho, separo. [נתק nathak. ἀπάω, ἀπάγω, ἀποσπῶ, ἀποκόπτω. Gal. Arracher & desioindre, oster & rauir. Ital. Disciogliere, cavar per forza. German. Abreissen/ davon reissen/ aufreyssen. Hispan. Arancar apartando. Pol. Odrywam, rozl'amywam, dzielę. Vn. El szakasztom, el választom. Ang. To draw or pluk a sunder.] Salust. Rapi virgines pueros, divelli liberos à complexu parentum. Cic. 2. Offic. Eaque est summa ratio & sapientia boni civis: commoda civium defendere, non divellere, atque omnes æquitate eadem continere. Idem de Senect. Iam omnis conglutinatio recẽs ęgrè, innumerata facilè divellitur. Idẽ de Arusp. respon.

Consulis

Consensus ordinum est divulsus. Membra divulsa, Ovid. 3. Trist Eleg. 9. Vnda divulsa remis, Idem 8, Metamorph.

Divendo, is, ere, act. t. Vendo, abalieno, distraho. [מכר machar שבר schabar. διαπιπράσκω. Gal. Vendre à plusieurs. Ital. Vendere à diversi. German. Hin vnd her verkauffen. Belg. Vercoopen. Hisp. Vender à diversos. Pol. Rozprzedaie. Vn. El adom. An. To sett to sayle, or to sell often.] Cic. de Leg. Agrar. Hic permittit lege sua ut Decemviri bona populi Romani possint divendere.

Diverbĕro, as, are, act. p. Scindo. [διαπλήσσω, διαμαστιγόω. Gal. Frapper à travers, donner dedans. Ital. Fendere, percuotere. German. Zerschlahen / mit schlahen zertheilen. Hispan. Hender, acotar. Polon. Rozbiiam, vderzenimdzielę. Vngar. Keresztül verném hasitom, kótogatom. Angl. To strike through or asunder.] Virgil. 5. Aeneid. Primaque per coelum nervo stridente sagitta Hyrtacidae juvenis volucres diverberat auras. Idem 6. Aeneid. -ferro diverberat umbras.

Diverbĭă, partes comoediarum, ubi plures personae versantur à personarum varietate dicta, ἐπεισόδια. Liv. Inde ad manum cantari histrionibus coeptum, diverbiaq; tantùm ipsorũ voci relicta. Servius aliter: Diverbium, inquit, primus actus comoediae, Graecè protasis: nam quęlibet comoedia dividitur in prologum, protasin, epitasin, & catastrophen.

Divĕrto, is, & Divertor, eris, Ab itinere deflecto, de via decedo. [נטה natah. ἐκτρέπομαι. Gal. Se destourner, tourner son chemin quelque part. Ital. Divertire, tornare in strada. German. Abtretten oder abtretten / sich etwan hinwenden. Hispan. Apartarse del camino. Polon. Vstępuie, ſkl auiam sie. Vng. El térék, ky térék. Ang. To turne his way some where, to go out of his purpose.] Cic. 6. Phil. Nuntiante Pompeii conveniendi causa divertisse Massiliam. Idẽ Att. lib. 1: Sed itineris causa ut divertar primum est devium. Idem pro Fonteio: Qui Cobiacho diverterentur, neque Tolosam ire vellent. ❡ Per translationem accipitur pro digredi & expatiari in oratione, παρεκβαίνειν. Cic. lib. 12. Epist. Sed redeamus ad illud unde divertimus. Lact. lib. 9: Sed huc necessariò divertendum erat, ut ostenderem tot & tanta ingenia in rebus falsis esse consumpta. ❡ Est item Divertere, in diversoriũ vel hospitium se recipere. [נטה natah חסה chasah לון lan. καταλύω. Gal. Se retirer & aller loger en quelque lieu. Ital. Albergare. Ger. Eynkehren in ein Herberg. Belg. Logeren. Hisp. Aposentarse en posada. Polon. Stanac w gospodzie. Vng. Szállásra térék meg szállok. Ang. To go and lodge in some place.] In qua significatione ferè habet accusativum cum praepositione ad vel in: nisi fortè accusativus ex eorum sit genere qui verbis motum significantibus sine praepositione jungi solent: cujusmodi sunt propria minorum locorum nomina, & ex appellativis duo, rus & domum. Cic. Quum duo quidam unà iter facerent, alter ad cauponem divertit, alter ad hospitem. Idem pro Milone: Clodiũ suspicari debuit ad villam suam diversurum. Idem 1, Offic. Cimon imperavit villicis suis, ut omnia praeberent, quicunque Laciades in villam suam divertisset. Idem pro Dejotaro: Quũ domum regis hospitis tui divertisses. ❡ Huic finitimum est Diversor: quod tamen nullum importat motũ: unde etiam accusativum exigit cum praepositione apud: vel ablativum cum praepositione in: non enim dicimus, Diversari ad hospitem, vel Domũ alicujus, sed Apud hospitem, vel Domi alicujus diversari. Et contrà, Ad hospitẽ vel Domum cujuspiam divertere dicimus, non apud hospitem, vel domi alicujus.

Divērsŏr, saris, d. p. Hospitio excipior, hospitio alicujus utor, hospes sum. [נטה natah חסה chasah לון lan. ἐνσκηνόω, καταλύω. Gal. Se retirer & loger en quelque lieu, y hanter. Ital. Albergare, alloggiare. Germ. Zu Herberg seyn oder ligen. Bel. Geherberg liggen. Hispan. Aposentarse en meson. Polon. Mieszkam, iestem w gospodzie. Vngar. Szállásom illek. Angl. To lodge or haunte in a place.] Cic. 2. Verr. Rubrium delicias suas parum lautè diversari dicit. Idem 5. Tuscul. Quum Athenis apud eum diversaret. Idem 2. Verr. Domus in qua iste diversabatur. ❡ Accipitur & pro conversor. Valer. Maxim. lib. 1: Tabernamque in qua is diversabatur, petere conatus.

Divērsĭto, as, penult. corr. frequentativum à diverto pro deflecto. [ἐκτρέπομαι. Polon. Vstawnie wstępuie. Vngar. Ki terbgetek szállásra terék.] Gellius: Ad ipsa Platonis penetralia, ipsarumque rerum pondera & dignitates pergendum est: non ad vocularum ejus amoenitatem, nec ad verborum venustates diversitandum.

Divērsŏr, oris, m. t. Hospes, qui in caupona diversatur. [לון lan. καταλύτης. Gal. Celuy qui va en vne hostelerie pour loger, vn hoste qu' on loge. Ital. Albergatore. Germ. Ein eynkehrender Gast. Hispan. El que se aposenta, en posada hospedarse. Polon. Iesliem gospodam, mieszkam. Vng. Szállás fogadó. Ang. He that is lodged, a gaist.] Cicer. libro 2. de Invent. Caupo cũ quibusdam diversoribus, illum qui antè exierat consequitur, in itinere hominem comprehendit.

Divērsōrĭum, n. f. à divertendo, Hospitium, caupona, aliúsve locus ad quem non habitandi, sed ad tempus commorandi causa divertimus. [מלון malón. καταγώγιον, καταλυτήριον. Gal. Hostelerie, logis. Ita. Albergo, alloggiamento. Ger. Ein Herberg / Wirtshauß. Hisp. Posada ò meson. Pol. Gospoda. Vng. Szállás szállás fogadóház. Anglice, Any lodging place.] Cicero in Catone: Ex vita ista discedo tanquam ex hospitio, non tanquam ex domo: commorandi enim natura diversorium nobis non habitandi dedit. Idem Fabio Gallo: Nae ego libentiùs emerim diversorium Tarracinae, ne semper hospiti molestus sim. Idem 2. de Orat. Quiescam in Caesaris sermone, quasi in aliquo opportuno diversorio.

Divērsōrĭŏlum, diminutivum, [καταγώγιον, καταλυτήριον. Gal. Vn petit logis, vne petite hostelerie. Ital. Hosteria picciola. Germ. Ein Herberglin / Wirtsheußlin. Hisp. Posada pequeña. Pol. Gospodka. Vngar. Szállás fogada hasatska, szállásotska. An. A litle lodging place or inne.] Cic. ad Cornif. Nisi quod Sinuessanum diversoriolum contempsisti.

Divērsōrĭŭs, a, um, ut Taberna diversoria: id est, caupona. [πανδοχεῖον. Gal. De logis, d'hostelerie. Ital. Di hosteria. Ger. Das zu der Herberg gehört. Hispan. Cosa de posada. Polon. Gospodarsky. Vngar. Szállás. Angl. Of a lodging or inne.] Plautus Truc. In Tabernam ducor diversoriam, ubi malè accipiar mihi mea pecunia. Suet. in Ner. cap. 27: Dispositae per litora & ripas diversoriae tabernae.

Dīvērtĭcŭlum, n. f. est via per quam à militari via, sive de itinere nostro aliò divertimus, flexio de via, anfractus. [נתיבה netibah. ἐκτροπή. Gal. Destour de chemin. Ital. Sentiero, divolgimento. Ger. Ein abwegtin von der Landtstraß. Bel. Een sidt wechsken. Hispan. Apartamiento de camino. Pol. Vstep z drogy. Vn. kfutiny, vtról vala ki térés. An. A litle turning path going out of the high way.] Terentius in Evnucho: Cùm sensi, redeo rursum: malè verò me habens: Vbi ad ipsum veni diverticulum constiti. Servius: Diverticula sunt semitae transversae quae sunt à latere viae militaris. ❡ Diverticula etiam dicuntur domicilia prope viam ad quae divertimus. [מלון malón. πανδοχεῖον. An. An inne or lodging by the way to baite at.] Liv. 1. ab Vrb. Quum gladii abditi ex omnibus locis diverticuli protraherentur. Fraudis & insidiarũ diverticulum. Cic. pro Rosc. Com. Hoc quum sentit Saturius esse apertum, resistere & repugnare contra veritatem non audet: aliud fraudis & insidiarum in eodem vestigio diverticulum reperit.

Dīvērsŭs, a, um, adiectivum: Separatus vel in varias partes distributus. [שונה schoneh. κεχωρισμένος. Gal. Divers, different, tout autre, changé. Ital. Diverso, separato. Germ. Abgewendt / abgescheiden / das viel anderst ist. Hispan. Cosa partida en partes diversas, diversa cosa. Pol. Rozny, inakszy, rozerwany. Vng. Kwlömb. An. Diverse, different, volik.] Cael. 2. bel. Afric. Quum Numidas diversos dissipatosque in omnes partes fugere vidissent. Plaut. in Rud. Sed quum inde suam quisque ibant diversi domum. ❡ Diversus item, contrarius, adversarius, ἐναντίος. Sueton. de Clar. Gram. Interrogatus diu à Varr. diversae partis advocato, quidnam ageret, & quo artificio uteretur. ❡ Interdum idem quod alius vel dissimilis, ἄλλος. Cic. 4. Academ. Certa igitur cum illo, qui à te totus diversus est.

Dīvērsĭtās, tis, f. t. Repugnantia, dissimilitudo. [נכר gnécar הפך hephech. διαφορά, ποικιλότης. Gal. Diversité, difference, varieté. Italice, Diversità, dissimilitudine. Germanice, Vngleiche. Belgice, Verscheydicheyt. Hispan. Diversidad de las cosas. Polonice, Roznośc. Vngar. Kwlombség. Ang. Diversitie, unlykenesse.] Plin. in Epist. Sed tamen imitarer & sequerer: quantum aut diversitas ingeniorum maximi & minimi aut causae dissimilitudo pateretur.

Dīvērsissĭmŭs, superlat. [Pol. Barzo rozny. Vng. Igön kwlömb, kwlömbséges.] Apul. Patercul. Hist. lib. 2: In eodem homine duplicis ac diversissimi animi conspiceretur exemplum.

Dīvērsē, adverbium, Diversis partibus, variè. [κεχωρισμένως. Gal. En diverses parties, en diverses manieres. Ital. In diverse parti. Ger. An vielen orten / hin vnd wider. Hisp. Diversamente. Pol. Rozno, nawielu miescach. Vng. Kwlömb kwlömb képpen, kwlömben. An. In diverse sortes and maners.] Hirc. 5. bell. Afric. Horum corpora toto campo prostrata diversè jacent. Teren. in And. Tot me impediunt curae, quae meum animum diversè trahunt. ❡ Diversum, pro diversè. Plaut. Mil. Vbi lubet dispẽdite hominem diversum, & distendite.

Dīvērsissĭmē, [Pol. Rozmaicie. Vn. Kwlömben f'ölötteb, kwlömbözve.] Suetonius in Tiberio: Quibus quidem diversissimè afficiebatur.

Dīvēs, divitis, om. t. à divo fieri dicit', secundũ Varronẽ: quòd qui dives est, quasi Deus nullo indigere videtur. [עשיר hasehir. πλούσιος, χρηματικός. Gal. Riche, abondant, opulent. Ital. Ricco, copioso. Ger. Reich. Belg. Ruck. Hisp. Cosa rica y abundante y copiosa. Pol. Bogaty. Vn. Gazdag. An. Riche, wealthie.] Cic. in Parad. Quẽ intelligimus divitẽ? aut hoc verbum in quo homine ponemus? Opinor in eo, cui tãta possessio est ut ad liberaliter vivendum facilè contentus sit. Et modò construitur cum genitivo.

nitivo. Virg. 2. Georg. Dives opum variarum. Item 9. Aeneid. diver pictai vestis, & auri. Modò cum ablativo. Cic. lib. 2. Offic. Publius Crassus tum cognomine Dives, tum copiis, fundus est ædilitio maximo nunc. Est autem generis omnis: facit enim accusativum divitem, & hoc dives. Ovid libro 1. de Arte: Addidit externo marmore dives opus. Valerius lib. 2. cap. 1: Dives & præpotens naturæ regnum sceptratus injiciam stylum tàm nostræ Vrbis, quàm cæterarum gentium priscis ac memorabilibus institutis. ¶ Hinc Divitior comparativum. Cicer. de Orat. Inde ille licentior & divitior fluxit dithyrambus. Plaut. Aul. Quadrilibrem aulam auro onustam habeo: quis me est divitior?

Divĭtiæ, arum, f. p. numero tantùm multitudinis, opes, amplæ fortunæ, & rerum abundantia. [עשיר בשביל רכוש רכושׁ. Gal. Richesses. Ital. Ricchezze. German. Reichthumb. Hispan. Riquezas. Pol. Bogactwa. Vng. Kazdagsag. Ang. Riches, wealth.] Cicero discrimè videtur facere inter divitias & opes. Sunt ergo (inquit) divitiæ ad necessarium usum: opes verò ad magnificentiam. Plautus in Epid. Quid tibi, cui divitiæ domi maximæ sunt, numum hic nullum habes? Cicer. 1. Officior. Expeduntur autem divitiæ tum ad usus vitæ necessarios, tum ad perfruendas voluptates. Idem ad Attic. lib. 1: Quod si assequor, supero Crassum divitiis, atque omnium vicos ac prata contemno.

Divĭtĭnĭ, [πλουτοποιοί. Pol. Bogate uimownie. Vn. Igen kazdagos, kazdag szerzessen.] Apuleius de Deo Socratis: Planè quidem villas oppipatè extruunt, & domos ditissimè exornant.

Divĭtĕo, tes, pen. corr. act. 1. Divitem facio, dito. [העשיר בשביל להעשיר. Gal. Faire riche, enrichir. Ital. Far ricco. German. Reich machen. Hispan. Hazer rico. Polon. Bogace. Vng. Meg kazdagitom. Ang. To mak riche or wealthie.] Accius: Nihil credo auguribus, qui aures verbis divitant Alienas, suas ut auro locupletent domos.

Divexo, xas, Variis modis affligo. [עצב בשביל עצב, ἔχω τὸ φέρω, Damm. Gal. Fort tormenter. Ital. Inquietare, affligere in varij modi. German. Hefftig plagen; allenthalben vbel beleidigen. Hisp. Fatigar en diversas manera. Pol. Vexuie, tribulaie, sikrabie. Vng. Gyötröm. Ang. To trouble or vexe greatlie.] Lact. lib. 7: Vt siqui fortè tum fuerint boni, prædæ sint sceleratis, ac divexentur undique. Cicer. 11. Phil. Impetumque furentis, atque omnia divexare & diripere cupientis, vitæ, &c.

Divĭdĭa. Dividicula. Vide DIVIDO.

Divĭdo, dis, penul. corr. act. 1. divisi, divisum, Separo, partior. [חלק בשביל פלג בשביל חלק. Gal. Diviser, departir, distribuer, partir en pieces. Ital. Dividere, separare. Germ. Zertheilt. Belg. Deelen. Hisp. Partir en partes. Pol. Dzielie. Vn. Meg osztom. An. To deuide, to parte.] Hirc. 3. bell. Civil. Cæsar copias suas divisit. Cic. ad Attic. Sextus pater ejus numos vobis dividere solebat. Virg. in Epigrammate quodam: Divisum imperium cũ Iove Cæsar habet. ¶ Ponitur & pro prædicare. Plaut. in Aulul. Me quidem hercle (dicam palam) non divides: id est, διαβαλεῖς. ¶ Dividere sententiam, διαιρεῖν τὴν γνώμην, forensis est locutio, quam Asconius Pædianus interpretatur his verbis: Quum aliquis (inquit) in dicenda sententia duas, pluresve partes complectitur, si non omnes probantur, postulatur ut dividantur: id est, ut de singulis rebus seorsum referatur ut pars altera, si ita opus fuerit, approbetur, altera repudietur. Cic. 1. Epistol. 1: Itaque quum sententia Bibuli prima pronuntiata esset, ut tres legati regem reducerent, secunda Hortensii ut tu sine exercitu reduceres: tertia Vocatii, ut Pompeius reduceret: postulatum est ut Bibuli sententia divideretur: quatenus de religione dicebat, cui rei quia obsisti non poterat Bibulo assensum est: de tribus legatis, frequentes ierunt in alia omnia. Ex hoc Ciceronis exemplo facile ostendi potest quid sit Sententiam dividere. Bibuli enim sententia duo habebat membra, ut scilicet sine exercitu rex reduceretur: deinde ut à tribus legatis reduceretur: quorum quũ alterum nonnullis placuisset, alterũ displicuisset, postulatum est ut sententia illa bimembris divideretur: hoc est, in duas partes secaretur, ut de utravis parte seorsum posset referri. ¶ Oscula dividere sodalibus. Horat. in Carm. Ode 36: Nulli plura tamen divisit oscula, Quãm dulci Lamiæ.

Divĭsŭs, us, ui, m. q. Divisio, partitio, distributio. [מחלקת בשביל חלקה בשביל פלגה בשביל חלק. Gal. Partiment, distribution, division. Ital. Divisione, separatione. Ger. Zertheilung. Hisp. Repartimiento. Pol. Rozdzie lowy. Vn. Osztás. An. Deuiding, parting into partes.] Liv. 3. bel. Maced. Vectigalia publica partim negligentia dilabebantur, partim prædæ, ac divisim principum quibusdam & magistratibus erant.

Divĭsĭo, f. t. Sectio, partitio, distributio. [מחלקת בשביל חלקה בשביל פלגה בשביל חלק. Gall. Division, departement, separation. Ital. Divisione, separatione. Ger. Zertheilung; zertheilung. Belg. Een deelinge. Hispan. Repartimiento. Pol. Dzielenie, sacynie. Vng. Osztás. Ang. A deuiding, or parting in partes.]

Cic. 1. de Nat. deo. Divisio rium regnorum cœli, maris, & inferorum. ¶ Apud Rhetores Divisio est, (ut scribit autor ad Herennium) per quam aperimus quid conveniat: quid in controversia sit: vel per quã exponimus quib. de rebus dicturi simus. Inter divisionem & partitionem hoc interesse putatur, quòd Divisio est generis in species: Partitio autem totius in partes distributio. Quint. lib. 7: Sic igitur divisio rerum plurũ in singulas: Partitio singularum rerum in partes discretus ordo. Cic. 3. de Nat. deor. Quadripartita (inquit) fuit divisio tua. Primùm, ut velles docere deos esse: deinde quales essentũ ab his mundum regi: postremò, consulere eos rebus humanis.

Divĭsŏr, oris, m. 1. Qui dividit, distributor. [חלק בשביל חלק. Gal. Distributeur, diviseur, partisseur. Ita. Dividore, partitore. Ger. Ein zertheiter. Bel. Een wtdeelder. Hisp. Partidor. Pol. Rozdzielca. Vn. Osztó. Ang. A deuider, he that parteth.] Cic. in Anton. Nucula & Lento Italiæ divisores ea lege quam Senatus per totam judicavit. Divisores item vocabantur, qui pecuniam inter tribus viritim candidatorum nomine dividebant in creandis magistratibus, quos Plautus Curiatim magistros vocat. Consueverãt enim petitores magistratuum apud Romanos, pecunia, largitioneq; sibi studia conciliare suffragatorum, & per centurias tribusque dividere numos. Cic. pro Planc. Quã tibi commodum est unam tribum deligentu doce id quod cobes, per quem sequestrem, quo divisore corrupta sit. ¶ Est & Divisor, qui præpostera Venere pueros corrumpit. Cic. Pater. Quid enim? num honestum est verbum Divisor? at incũ obscœnum: cui respondet intercapedo.

Divĭsūrā, ræ, f. p. Divisio, vel incisio. [חלק בשביל חלק. Gall. Coupeure, incision, separation. Ita. Divisione, separatione, incisio. Ger. Zertheilung. Hisp. Cortadura, partimiento, apartamiento. Pol. Rozdział. Vn. El osztás el valasztás szakasztás. An. A deuiding, or cutting in partes.] Plin. li. 12. ca. 26: Ab hac ferula differt quæ vocatur spondilion, foliis tantùm, quia sunt minora, & platani divisura. Idem lib. 14. cap. 3: Folio parvo & rotundo, sine divisura. Quas incisuras multis aliis locis appellat.

Divĭdŭŭs, a, um, Quod separabile aut separatum est. [חלק בשביל נחלק. διαιρετός, διαιρετέος. Gal. Qui se peut diviser en parties. Ital. Separabile. German. Zertheilt, oder das Gut zu theilen ist. Hisp. Cosa que se puede partir en partes. Polon. Rozpiczelony, Lacno dzielcia. Vngaricè. El osztato, el valasztato. Angl. That may be deuided or parted.] Cujus contrarium est Individuum, quod dividi non potest. ἀδιαίρετον, ἄτομον. Plautus in Rud. Dividuum talentum faciam: id est, in duas partes divisum. Cic. de Vt vert. Ex ea materia quæ individua est, & quæ semper eiusmodi, suique similis, & ex ea quæ corporibus dividuatur. Terent. in Adelph. Potius quàm venias in periculum Tranio, Servésne an perdas, totum dividuum facere. Colum. in Proœm. lib. 11: Nihil conspiciebatur in domo, dividuum. Ovid. 1. Fast. Insula dividua quam premit amnis aqua. Id est, quã ambit fluvius ab utraque parte. ¶ Apud Nonium est dividuus, pro dividuus. Accius in Andromeda: Nosque ut fendum dividos leto offerres.

Divĭdŭē, adverbium. [בתוך בשביל בתוך. Gall. Par la moitié. Ital. Per la metà. Germanicè. In mitten mynn. Hispan. Por la meytad o la medio. Polon. Wpol y. Vng. Felebe tova, el osztva.] Plaut. in Cas. Nam quod tibi æ grè est, idem mihi est dividué.

Divĭdĭŭm, ĭi, Tædium, & molestia: sic enim Nonius interpretatur. [עצב בשביל עצב, ἀθυμία. Gall. Ennuy, chagrin. Ital. Tedio, noia. Germ. Verdruß. Hispan. Enojo. Pol. Przykrość. Vn. Meg vnás, nehézség, ártalom. An. Weariness, heaviness of mynd.] Plaut. Rudens. Nam illæc res magnæ dividiæ est mihi. Accius in judicio amorum: Hujus me dividia cogit plusquam par est loqui. Festus dividiam, discordiam interpretatur, cujus tamen significationis nullum profert testimonium. Nos igitur beneficio Iulii Scaligeri testimonium ex Accio proferemus: Violentemq; imperitanti tradidit, Ne eorum dividiæ discordes disjiciant, Disturbent tantas & tam optimas civium divitias.

Divĭdĭcŭlŭ, [Polon. Zdrui pospolitu.] teste Festo, dicuntur castella ex quibus à rivo communi aquam quisque in suum fundum ducit.

Divinĕ. Divinipotens. Divinitus. Divinus. Divina. Vide DIVS.

Dĭŭs, adjectivum. [קדוש בשביל קדוש. Gal. Divin, genereux. Ital. Divino, generoso. Germ. Göttlich, hochgeboren. Bel. Godtlick. Hisp. Cosa divina y generosa. Pol. Boskie vdodzony, Zbiegowpoiski. Vn. Istenes szerzés. Ang. Diuine.] Dicitur generosus, divinus, tanquam διὸς τὸ γένος, id est, ab Iove genus ducens. Virg. lib. 11. -quas ipsa decus sibi dia Camilla delegit. Pers. Sat. 1: Romulidæ saturi, quid dia poëmata narrent.

Dĭum, substantivum, formatum à genitivo Græco διός, à nominativo Ζεύς. Polon. Podniebem. Vng. Eg, meny. Ang. The day light vnder the firmament.] Vnde sub dio aliquid fieri dicimus: hoc est, sub Iove, sive sub cœlo, quod non fit sub tecto.

tecto. Horat. lib 3. Carm. Nec te candide Bassareu Sub dium rapiam. Idem: vitamque sub dio. Et trepidis agat in rebus. Cic. lib. 3. Verr. In sylva denique posita sub dio vidimus.

Divūs, a, um, Divinus. [קדוש kadhosch. Gal. Divin, sainct. Ital. Divo, divino, santo. Gerin. Göttlich. Hispan. Dios hecho de hombre, o tanoni santo. Polon. Boszky. Vng. Istenes, szentséges. An. Divine, holie.] Dei vel dius: hoc est, à Iove genitum: vel quia veteres in singulari dium quasi dicebant quem nos Deum. Unde nunc quoque in plurali dicimus divi, dii, diis: unde illud frequens Ciceroni: Si diis placet: quod indignitatem denotat. Servius inter deos & divos ita distinguit, ut dii dicantur æterni: divi autem qui ex hominibus fiunt. Unde etiam hac appellatione quidam Romanorum Imperatores post mortem decorati sunt, à quibus in vita insignia profecta essent in Rempub. merita: quanquam postea crescente in dies adulatione, plerique ne vivi quidem id honoris aspernati sunt. ¶ Horum etiam uxores divæ appellatæ sunt, tanquam suis vel virorum meritis dearum numero adscriptæ. ¶ Divum, pro aëre. Horatius: Sub divo morietis. Victima nil miserantis Orci id est, sub aëre. Plin. libro 14. cap. 21: Campaniæ vina nobilissima exposita sub divo in cadis verberari sole, luna, imbre, ac ventis aptissimum videtur. Sunt qui utrobique legant sub dio.

Divālis, adjectivum. [Vng. Szentek istenbe.] Vt divale nomen Spartianus in Caracalla: Qui Faustinæ templum, & divale nomen erpuit.

Divīnūs, a, um, Quod est dei, vel quod ad Deum pertinet. [קדוש kadhosch. Gal. Divin, de Dieu, apartenant à Dieu. Ital. Cosa di dio, à Dio pertinente. German. Göttlich, heilig. Hispan. Cosa de Dios, o pertenesciente à Dios. Pol. Szwiety, boszy. Vngar. Istenhez (avagy) istenes. Ang. Belonging to god, divin.] ut, Opus divinum. Res divina. Plautus in Curc. Nunc rei divinæ operam dabo: certum est bene me curare.

Divīnæ rei operam dare, & Rem divinam facere, est diis sacrificare. [Pol. Bogu sluzyc.] Cicer. 6. Verr. Res illum divinas apud eos deos in suo sacrario propè quotidie facere vidisti. Divina verba, pro piacularibus quibusdam verbis quibus prodigia solent procurari. Cato de Re rust. Si de cœlo villa tacta fuerit, de ea re verba divina ut fiant, procuret. Cic. 1. de Divin. Aristoteles quidem eos etiam qui valetudinis vitio futerent, & melancholic dicerentur, censebat habere aliquid in animis præsagiens atque divinum. Ibidem: Quid hoc somnio dici divinius potest? ¶ Divinum interdum vocamus eximium, & humana sorte quodammodo majorem. Cicer. post red. ab exilio: Cn. Pisonis divina quædam, & inaudita virtus. Idem Qu. Fratr. li. 3. Idib. Maiis, Senatus frequens divinus fuit in supplicatione Gabinio deneganda. Virgilius Aeglog. 3: divini opus Alcimedontis.

Divīnūs, substantivum. Qui divinat, prædicit, vates. [קסם kosem. Gall. Devin, qui predit, predisseur. Ital. Indovino, che predice le cose avenire, Divino. German. Ein Wahrsager. Hispan. El que à divina. Pol. Wieszczek. Vngar. Iövendöl. An. That geslith, a soothsayer or teller of things to come.] Martialis: Non sum divinus, sed scio quid facias. Cic. de Fato: Hoc loco Chrysippus æstuans, falli sperat Chaldæos, cæterosque divinos. ¶ Avis divina imbrium: id est, divinatrix & prænuntia. Horatius lib. 3. Carmin. Antequam stantes repetat paludes. Imbriū divina avis imminentium. Cornicem intelligit, imminentium imbrium præsciam, vel Virgilio teste: Tum cornix plena pluviam vocat improba voce.

Divīnipŏtens. Qui in divinis potestatem habet. Apuleius: Saga & divinipotens cœlum deponere.

Divīno, as, pen. prod. Vaticinor, auguror, conjicio, futura significo, præsagio. [קסם kosam. Gal. Deviner, predire les choses à venir. Ital. Indovinare. German. Wahrsagen, rathen. Belg. Waersegen. Hispan. Adevinar. Pol. Gadam, prorokuie. Vng. Iövendölök. Ang. To coniecture, to soothsay, to tell things to come.] Dictum videtur à nomine divinus: quia divinum quiddam, & supra mortalis sagacitatis sortem esse videtur, futura prædicere, aut occulta in lucem proferre. Terent. in Hecyr. Planè hic divinat. Cic. de Senect. Cujus sermone ita tum cupidè fruebar, quasi jam divinarem id quod evenit, illo extincto fore unde discerem, neminem. ¶ Hujus cōposita, addivino, prædivino, quod Plinius posuit pro præsentio, quum ait lib. 10: Tum universæ provolant, si dies mitis futurus est: prædivinant enim ventos, imbresq;, & tunc se continent tectis.

Divinātūs, participium passivum. [Vngarice. Megiövendölve. Ang. Guessed, deemed.] Ovid. de Nuce: Vt divinatas auferat augur opes.

Divinātio, f. t. Augurium, vaticinatio, prædictio, præsentio, rerum futurarum scientia. [קסם kosem. מחש machasch. Gal. Devinement, prediction des choses à advenir. Ital. Indovinamento. German. Wahrsagung oder Weissagung. Hispan. Adevinacion. Polon. Prorokowanie. Vngar. Iövendöl mondás, iövendöles. Anglice, soothsaying, telling of things to come.] Cic. 1. de Divinat. Veteres quandam inter homines divinationem, quā Græci μαντικὴν appellant: id est, præsentionem, & scientiam rerum futuratum: Chrysippus divinationem definit esse vim cognoscentem, & videntem, & explicantem signa quæ à diis hominibus portenduntur. Officium autem esse ejus, pregnoscere dii erga homines mente qua sint, quidque significent, quemadmodumque ea procurentur atque expientur. Hæc Cicer. de Divinat. libro 2. ¶ Dicitur etiam divinatio, judicium, sive cognitio de constitutione accusatoris, quum scilicet ex duobus, pluribusve accusationem ambientibus, deligendus est qui maximè sit idoneus. Quemadmodum in accusatione Verris certamen erat inter M. Tullium & Cæcilium quendam, uter in accusando deberet præferri. Unde etiam prima illa inter Verrinas oratio Divinatio appellatur. Ratio nominis hæc est: quia in aliis judiciis judex ea quæ testibus, tabulis, vel argumentis probata sunt, sequi debet. Quum autem accusator est eligendus, ex levibus quibusdam & exilibus judiciis & conjecturis judicare debet, & penè divinare quis ad accusandum maximè sit idoneus.

Divīnĭtās, tatis, f. t. Numen, majestas divina: cui opponitur Humanitas. [אלהות. Gal. Divinité. Italicè, Divinità. German. Gottheit. Hispan. Divinidad. Polon. Bostwo. Vngar. Istenség. Ang. Divinitie, god head.] Plin. libro 19. capite 12. Opus ingens, occultumque divinitatis, & quo nullum reperiri possit majus.

Divīnē, adverbium, Ad deorum similitudinem, deorum more, & supra humanas vires, quasi divini numinis instinctu. [θείως, θείως. Gal. Divinement. Ital. Divinamente. German. Göttlich. Hispan. Divinamente. Polon. Bosko. Vng. Istenbül, Istenül. Ang. Godly, by inspiration.] Cic. Attic. lib. 4: Præclara igitur conscientia sustentor, quum cogito me de Repub. aut meruisse optimè quum potuerim: aut certè nunquam nisi de ea divinè cogitasse. Quint. lib. 1. cap. 10: Quæ Tullius in Oratore divinè, ut omnia, exequitur.

Divīnĭtūs, penult. corr. adverbium, à deo, sive à divis: [מאלהים meadhonai. Jaber. Gal. De Dieu, venant de Dieu, divinement. Ital. Da Dio, divinamente. German. Von oben herab. Belg. Van Godt. Hispan. Divinamente. Polon. Od boga. Vng. Istentül. An. From God, by godder wil.] sicut humanitus, ab hominibus, cœlitus à cœlo. Virg. 4. Georg. Haud equidē credo, quia sit divinitus illis Ingenium. Cic. 2. de Orator: Quæ divinitus accedunt. Ibidem: Divinitus ad nos delatum. ¶ Interdum idem est quod divinè: hoc est, deorum, vel divorum more, insigniter & quasi humanis viribus excellentius, θείως. Cic. 2. de Orat. Ille locus inductus est à me divinitus. Idem Attic. lib. 1: Varro mihi satis facit: Pompeius loquitur divinitus.

Divŏrtĭum, Diremptio matrimonii, inter virum & uxorem. [διαζυγιον. Gal. Divorce, separation de mariage. Italicè, Ripudio. Ger. Die verschuffung eines Ehewirbs, ein Ehescheidung. Hispan. El desposho. Polon. Rozwod, rozwod. Vn. Hazasoknak el válása. Angl. A divorce, a putting away of one wife.] A diversitate mentium dictum est, vel quia in diversas partes eunt qui distrahunt matrimonium. Interest autem divortium & repudium, quòd divortium fit inter conjuges: repudium inter sponsos.

Diŭrnūs. Diurno, Vide DIES.

Diŭtĭūs, Diutile, Diutinus, Diutissimè, Diuturnus. Vide DIES.

Divulgo, divulgas, act. p. est Vulgò notum facere, vel rem aliquam in vulgus spargere. [הודיע hodeah. Gal. Divulguer, publier quelque chose. Ital. Divulgare, publicare. Germ. Gemein machen, vnder das gemein Volck außbringen. Hisp. Divulgar, o publicar. Polon. Nawat widzieć, opowiedam sawszechnie. Vngarice, Ki hirdetöm. Anglice. To publish, to make known abroade.] Cicer. Balbo: Quare visum est occultius agendum, neque ullo modo divulgandum. Quo in loco quidam corruptis exemplaribus decepti legunt, Dimulgandum. Idem 2. Philipp. Quam multa seria nec tamen ullo modo divulganda.

Divŭlgātūs, nomen ex participio. [Polon. Widzeni na swiat'e. Vngar. Hirdt. Ang. Made common, published.] Cicer. Furnio libro 10: Te adipiscendi magistratus levissimi, & divulgatissimi, si ita adipiscare ut plærique, præpropera festinatio abducet à laudibus.

Divŭs, vide DIVS.

D ante O.

D. O. in notis antiquorum, dis omnibus, vel Deo optimo. D. DOMIC. COS. XIIII. LVD. SAEC. F. C. Domicius Cōsul. XIII. ludos sæculares faciendos curavit. DO. TRA. vel TRIN. divo Trajano. DO. VAL. divo Valerio vel Valeriano. DOT. Dotem. DOT. R. dotem recuperavit. D. P. Divus pius, vel dis penatibus, vel patrius, vel dotis promissio, vel dotem

dotem P. petit, vel devota persona, vel de pecunia. D.P.E.C.R. de pecuniis repetundis. D.P.F. denuntiandi potestatem fecit. D.P.P. Deo perpetuo. D.P.O. depositio. D.P.F. de præfecto. D. P.O.R.T. de parte orientis. D.P.S. de Principibus. D.P.O.C. de parte occidentis. D.P.S. discipulus. D.P.S.D.L.D.P. Deo posuit sibi, dis locum dedit publicè. D.Q. dis Quirinalibus, vel disque. D.Q.R. de qua re. D.Q.S. de quo suprà, vel die quo suprà.

Do, das, dedi, datum, dare. [נתן *nathán. dándo.* Gal. *Donner.* Ita. *Dare.* Germ. *Geben.* Belg. *Geven.* Hif. *Dar simplemente.* Pol. *Dare.* Vng. *Adok.* Angl. *To give.*] cujus composita, si sint ex monosyllabis præpositionibus, sunt tertiæ conjugationis, & præteritum geminant: ut Reddo, dis, reddidi. Perdo, dis, perdidi. Cætera simplicia servant declinationem, ut Circundo, as, circundedi, datum: Pessundo, as, pessundedi, datum. ¶ Variam habet constructionem. Quandoque duos dativos exigit, pro ascribere, seu imputare: quanvis alter eorum non semper ponatur, sed nonnunquam subintelligitur. Cicero libro 2. Offic. Nec Marco quidem Scio vitio datum, quod in caritate annonæ asse modium dedit populo. Terentius, unum tantùm expressit. Nunc quam rem vitio dent, quæso, animadvertite, subintelligitur poetæ. Plaut. in Amph. Nunc tibi hanc pateram, quę dono mihi ob virtutem data est, Alcumena tibi condono. Aliquando ultra dativum ponitur accusativus cum præpositione ad. Cicer. Cornif. Literas ad te nunquam habui cui darem, quem dederim. Idem ad Qu. Fratrem: Oculos autem natura nobis, ut equo & leonis ceras & caudam, & aures ad motus animorum declarandos dedit. ¶ Aliquando præter dativum ponitur accusativus cum præpositione In. Terent. in Phorm. Dic quid velis dari tibi in manum, ut herus his desistat litibus. Nonnunquam loco dativi ponitur accusativus cum præpositione ad. Cic. 2. Philip. Ad sepulturam corpus vicini sui negat à me datum. Interdum accusativus cum præpositione in. Plaut. in Capt. Hoc si faxis, dabo in Caveam. Cicer. Terentiæ: In viam quòd te des hoc tempore, nihil est, Id est, non est causa quare te viæ committas. ¶ Dare cuipiam pecuniam à trapezita, est pecuniam à trapezita sumere, & alteri dare, vel per manus trapezitæ alicui pecuniam dare, δανείζειν παρὰ τῦ τραπεζίτου. Plaut. in Capt. Sequere me hac, viaticum ut dem à trapezita tibi. ¶ Quandoque plures habet accusativos, à diversis pendentes præpositionibus. Columel. lib. 9: Ascensus deinde avibus ad tabulata per utranque cellam datur. Sæpiùs tamen post accusativum regit dativum, & hoc variis ambus applicari solet. Plaut. in Epid. Si æquum sit, me plus sapere quàm vos, dederim vobis consilium cautũ quod laudetis. Idem in Curc. Nunc rei divinæ operam dabo. Idem in Merc. Me toxico morti dabo. Idem in Capt. Do tibi operã, si quid est quod me velis. Gellius: Cretenses quoque prælia ingredi solitos memoriæ datum est, &c. ¶ Item pro offerre, objicere, παρέχειν. Terent. in Hecyr. Profectò hoc sic est, ut puto. Omnibus nobis ut res dant sese, ita magni atque humiles sumus. ¶ Item inferre, inducere. Virgil. 12. Æneid. -magnam dabit ille ruinam Arbonibus. item dicere, φέρειν. Terent. in Heavt. Nunc quamobrem hæ partes didicerim, paucis dabo. ¶ Item obtemperare, ὑπακούειν & ὑπηρετεῖν τινι. Terent. in id Adelph. Da te mihi: id est, accommoda te meæ voluntati. ¶ Dare etiam mulieres dicuntur, quum copiam sui faciunt. Martialis: Casta igitur nulla est? castæ sunt mille. quid ergo? Casta fuit, non dat, non tamen illa negat. Idem: Non solet accipere. quid solet ergo? dare. ¶ Item facere. Terent. in Adelph. O' Æschine, pol haud paternum istluc dedisti. ¶ Itẽ conotare, ut apud eundem in Eunuch. Ludum jocumque dices fuisse illum alterum, præut hujus rabies quæ dabit, ἀνέξομαι τῶν ἐμοῦ κακῶν. ¶ Dare manus, est se victum fateri, τὴν χεῖρα ἐπιδίδωμι. ¶ Dare pœnas, est sustinere. δίκας διδόναι. Lactan. libro 8: Sed tamen docent nos Sanctæ literæ quemadmodum pœnas impii sint daturi. ¶ Dare veniam, interdum est agnoscere, interdum concedere quod petitur. συγγνώμην δίδωμι. Terentius: Da veniam quæso filio tuo. Cicer. de Orator. Dabis hanc veniam, mi frater. ¶ Dare operam, est adjuvare, inservire. ὑπηρετεῖν. Terent. in Phorm. Nos operam dabamus Phædriæ Sæpè etiam invigilarent quum dicimus: Literis operam dare. ¶ Dare potestatem, est rem in alterius arbitrio permittere, ἐξουσίαν διδόναι. Plin. Vt qui suarum omnium rerum potestatem avunculo dederat. Pro quo etiam eleganter dicimus: Facere potestatem. ¶ Dare fidem, est aliquid sanctè promittere. πίστιν διδόναι, ἐπιορκεῖν. Cicero de Amic. & Terent. Eunuch. ¶ Dare actionem vel judicium, est actorem ad intendendam actionem admittere. Cicer. 4. Verr. Si quis eum pulsasset, edixit se judicium injuriarum non daturum: quicquid ab eo peteretur: judicem de sua cohorte daturum: ipsi autem nullius rei actionem sese daturum. ¶ Dare linteamentum in plagam, est festucas lintei in vulnus inserere, cũ oleo, aliisve medicamentis liquidis, quæ Græci ἐμπλάστρα appellant. Celsus libro 7. cap. 9: Vlteriores verò, lunatasque in plagis linteamentum dandum est, ut caro increscẽs vulnus impleat. ¶ Dare in manum, significat de manu in manum tradere. παραδίδωμι. Terent. In And. Hanc mihi in manum dat. ¶ Dare sese disciplinam, est se alicui instituendum permittere. Gell. libro 5. cap. 10: Is in disciplinam Protagoræ sese dedit. ¶ Dare verba alicui, est decipere. Plautus Aulul. Nimisque ego hæc metuo malè, Ne mihi ex insidiis verba imprudenti duit. ¶ Datum est id est, fato decretoque concessum est. Idem. Terent. Eunuch. Est istuc datum profectò, ut grata mihi sint quæ facio omnia. Sic Virgil. 7. Æneid. Non dabitur regnis (ait) prohibere Latinis. ¶ Datur cernere: id est, potest cerni, vel licet cernere. Plinius Epistol. 10: Quantum mihi tamen cernere datur, multa in Euphrate sic eminent & elucent, ut meliùs quoque doctos advertant, & afficiant. ¶ Duint pro dent, vel dederint. Terent. in Andr. At tibi Dii dignum factis exitium duint. Plaut. Amphit. Sive qui ipse ambissit, sive per internuntium, Sive adeò Aediles perfidiosè eui duint. Duit, pro Det. Plautus Aulul. Ne mihi ex insidiis verba imprudenti duit. Duas, pro Des. Ibidem: At nihil est dono quod dem M. ne duas. Danunt, pro dant. Plaut. Curc. Nam tibi amantes propinantes vinum danunt. ¶ Hujus verbi composita sunt Abdo, Addo, Condo, Circundo, Cedo, Dedo, Edo, Indo, Obdo, Perdo, Prodo, Prædo, Reddo, Subdo, Succedo, Pessundo, Trado, Venundo. Sedo & Mando (quæ saltùm inter composita hujus verbi erant relata) huc non pertinent: sunt enim simplicia: quod vel ex eo solo constat, quòd à longa figurativa primæ conjugationis, quæ in compositis verbis Do corripitur, in his duobus producatur.

Dătus, participium: [נתון *nathún. dátus, dugetos.* Gal. *Donné.* Ital. *Donato.* Germanicè. *Gegeben.* Hispan. *Donado.* Polon. *Dany.* Vngar. *Adattatot.* Ang. *Given.*] ut Redditæ data. Ovid. de Arte aman. Multa rogant tradendaſibi, datare dedere nolunt.

Dătŭs, us, ui, m. q. [מתנה *mattanáh. dúgis, dúgis.* Gal. *Donation, don.* Ital. *Donatione.* German. *Gebung.* Hispan. *Donadiua, donacion.* Polonicè. *Dar.* Vngar. *Adás.* Angl. *A giving.*] Plaut. Trin. nimis pergraphicus fycophanta: Is mille nummũs se aurum meo datu tibi ferre, & grato Leibonco ajebat meo.

Dătum, dati, substantivum, Expensum: cui opponitur Acceptum. [נתון *nathún. dátos, dugetos, dátis.* Gal. *Chose donnée ou baillée.* Ital. *Cosa donata.* Germ. *Ein Gab, das einem gegeben ist.* Hif. *Cosa data.* Pol. *Wydatek.* Vng. *Ajmi adatot.* An. *A gift or a thing given.*] Cicer. de Amic. Hoc quidem est nimis exiguè & crassè calculos vocare amicitiam, ut par sit ratio acceptorum & datorum.

Dătŭsĭ, Vetustè, apud Iurisconsultos reperitur pro datum est. [Pol. *Danim bie.*] Vlpianus de verb. oblig. Si quis stipulatus à Mevio fuerit, fundum Titi datuisi. Hotomanus.

Dăto, as, are, frequentativum. [Polon. *Vilamnie dać.* Vngar. *Adegatek.*] Plaut. Mostel. Tu solus credo furnos aureum datas.

Dătŏr, datoris, m. t. [נתן *nathán. dátor,* vel *dátis.* Gal. *Donneur.* Ital. *Donatore.* German. *Ein Geber.* Hispan. *Donador.* Polon. *Dawca.* Vng. *Adó.* Angl. *A giver.*] Plautus Trucul. Semper datores novos. Virgil. 1. Æn. Adsit lætitiæ Bacchus dator, & bona luno.

Dătĭo, onis, f. t. [מתנה *mattanáh. dátis, dugetos.* Gal. *Donation, donnement.* Ital. *Donamento, donatione.* German. *Ein Geb.* Hif. *Donation.* Pol. *Dawc.* Vn. *Adás.* Ang. *A giving.*] Cicer. pro lege Agr. Cujus judicium, legumque dario, captorum agrorum ipsius virtute cognitio tollitur.

Dătărĭus, a, um, Gratuitum, aut quod gratis datur. [δωρεὰν δοτός, χαριστικός.] Polon. *Darowni.* Vng. *Asándékon adatot.*] Plautus Pseudol. Ego annon prius salutas. 2. nulla est salus mihi dataria.

Dătătim, adverbium. [ἀποδιδόντες. Gal. *En s'entredonnant & baillant l'vn à l'autre.* Ital. *Dando à vicenda.* German. *Zum geben.* Hispan. *Dando à vezes.* Polon. *Daiąc, dawnac.* Vngar. *Egy másra hagyólva, s'el adogatva.* Anglicè, *by giving one to an other.*] Plaut. Curc. Tum isti qui ludunt datatim servisunarum in via. Ludere datatim: hoc est, invicem dando quemadmodum qui pila lusitant, quæ vicissim, mittunt, & remittitur.

Dŏceo, ces, docui, doctum, n. f. Instituo, erudio, præcepta do. [למד *limmadh.* אלף *aleph* הורה *horah. mudzów. dáskow.* Gal. *Enseigner.* Ital. *Insegnare.* Ger. *Lehren, vnderweisen.* Belg. *Een onderrichtinge.* Hif. *Enseñar.* Pol. *Vczyć.* Vn. *Tanitok.* An. *To teach.*] Construitur autem cum duobus accusativis: ut, Docco te literas. Aliquando cum uno tantùm, licet aliter possit intelligi. Pretiũ aũt quod à discipulo exolvitur doctori, ponitur in ablativo. Excipiuntur hi quatuor genitivi, tanti, quanti, pluris, & minoris, cum ipsorum compositis. Cicero 2. Philip. Iam invideo

invideó magistro tuo, qui te tanta mercede, quanta jam proferam nihil sapere docuit. Iuvenalis: Chrysogonus quanti doceat, vel Pollio quanti. Aliquando cum ablativo. Cicero Pæto: Socratem fidibus docuit. Vbi nonnulli volunt intelligi verbum Canere vel aliquod simile. ¶ Interdũ idem est quod ostendere, vel declarare. Virgil. 3. Aeneid. -docuit pòst exitus ingens. ¶ Interdum idem, quod monere, sive certiorem reddere, ὑποφαίνειν. Salust. in Iugurtha: Tamersi legatos miserat qui Senatum de cæde fratris, deque fortunis suis docerent. Cicer. Appio Pul. Ne literas quidem ullas accepi quæ me docerent quid ageres, aut ubi te visurus essem. ¶ Hujus composita sunt. Addoceo, Dedoceo, Edoceo, Perdoceo, quæ ambo significãt perfectè doceo, ἐκδιδάσκω, Salustius in Catil. Cic. per legatos cuncta edoctus. Plautus in Stich. Nam illa omnes artes prædocet. Prædoceo, priùs doceo, προδιδάσκω. Salustius in Iugurtha: Cæterùm illi qui Centuriis præerant prædocti à duce arma ornatumque mutaverunt. Subdoceo, loco alicujus doceo, ὑποδιδάσκω. Cicer. ad Atticum lib. 8: Ciceronesque nostros potius meo labore subdoceri, quàm me alium magistrum quærere.

Dŏctĕ, cta, ctum. Scientia imbutus, literatus, doctrina excultus, eruditus, intelligens. [מומחה melummédh למד limmódh חכם hakhám חכם ἐπιστήμων, σοφὸς, σοφός. Gal. Enseignié, bien appris, docte, savant. Ital. Dotto. German. Gelehrt. Belg. Geleert. His. Docto y enseñado. Pol. Vczony, madry. Vng. Tudos, bölcs. Angl. Theached, learned, cunning.] Cicer. lib. 2. Offic. Nec me angoribus dedidi quibus essem confectus, nisi his restitissem: nec rursus indignis docto nomine voluptatibus. Idem in Orat. Itaque & doctis eloquentia popularis, & disertis elegans doctrina defuit. Sueton. de claris Grammat. Fuisse dicitur ingenii magni, memoriæ singularis, nec minus Græcè quã Latinè doctus. Artes doctæ, Ovid 9. Metam. Dicta docta, Lucret. li. 2. & doctis rationem reddere dictis. Docti doli, Plaut. Mil. Et nos factitiis fabricis, & doctis dolis Glaucomo ob oculos objiciemus. Facies docta, Ovidius 2. Amor. O' facies oculos docta tenere meos. ¶ Dicitur autem doctus qui rationem rei tantum tenet: peritus, qui cum ratione experientiam, & consuetudinem tenet, λόγῳ καὶ πείρᾳ: id est, experientia. Itaque minus est doctus, quàm peritus. Cicer. in Salust. Satis doctè atque peritè fecisti. Idem lib. 3. Offic. Itaque quum sint docti à peritis, facilè desciscunt à sententia. Majorem tamen vim habet doctus, quàm eruditus. Idem lib. 1. Offic. Nec solùm vivi, ac præsentes, studiosos discendi erudiunt, atque docent, sed hoc idem etiam pòst monumentis literarum assequuntur. ¶ Nec mirum est quòd minus sit eruditus quàm doctus: quoniam rudis & eruditus contraria sunt. Plinius: Sedere cœpit sententia hæc, pariterque & eruditum vulgus, & rude in eam cursu vadit. Quint. li. 1, à pædagogis exigit ut sint eruditi, quò adolescentes erudire queant: aut si se non eruditos esse sciant, ne quippiã tradant cujus ipsi sint ignari, quodque postea sit dedocendum. ¶ Est autem doctus in hac significatione nomen, non participium: nullum enim importat tẽpus. ¶ Hinc fit compositum Indoctus, ἀμαθὴς, ὁ, ὀν, quod quum verbo careat, participium esse non potest: quemadmodum & Semidoctus, ἡμιμαθὴς. Cicer. Cornelio: Sed proximè scripsi de optimo genere dicendi, in quo sæpè suspicatus sum te à judicio nostro, sicut doctum hominem à non indocto, paulùm dissidere. Plautus in Asin. Tua ista culpa est, quæ discipulum semidoctum abs te removes.

Dŏctē, adverbium, Scitè & eleganter. [מומחה מומחה. Gal. Doctement, savamment. Ital. Dottamente. Ger. Kunstlich, artlich, weedelich. His. Docta y enseñadamente. Polon. Vczenie. Vn. Bölesen, tudosan. Ang. Cunningly, learnedly.] Cic. lib. 3. de Orator. Tum ad te ludibunda doctè & delicatè detulit. Doctè & Peritè facere, Cic. in Salustium.

Dŏctĭs, pen. corr. om. t. Qui facilè disciplinam apprehendit, aptus ad disciplinam. [למוד limmódh לקח לקח. Gal. Qui apprend aisement, qui se laisse enseigner. Ital. Che apprende facilmente. Ger. Gelehrig. Belg. Leeraddig. His. Cosa habil para ser enseñada. Pol. Czemi do vczenia. Vn. Könnyen tanúlo. An. Apt to learning.] Cic. Trebatio, lib. 7. Epist. O' medicum suavem, meq; docilem ad hanc disciplinam. Idem. 2. Tusc. Dehinc ad hanc enervatã, mollemque sententiam satis docilè se Epicurus præbuit. Lactant. de Opif. Nam si te in literis, nihil aliud quàm linguã instruentibus, auditorem satis strenuũ præbuisti: quantò magis in his veris, & ad vitam pertinentibus docilior esse debebis! Varro lib. 1. de Re rust. Cassius scribit hæc, operarios parandos esse qui laborem ferre possint, nec minores annorum viginti duorum, & ad agriculturã dociles. Cic. 2. de Orat. Iubent enim exordiri ita ut eum qui audiat, benevolum nobis faciamus. Docilem autem facio, non tum quum pollicor me demonstraturum, sed tum quum doceo & explano.

Dŏcĭbĭlis, le, pen. cor. Qui idoneus est ut doceatur. [למוד limmódh הראוי. Gal. Aisé à enseigner. Ital. Habile à esseguarlo o mastrevole. Germ. Geschickt und tugentlich gelehrt zu werden. His. Cosa che presto se puede enseñar. Polon. Ten kturi sie da vczyc. Vng. Tan-vehato, tanitásra alkalmatos. Anglicè. Apt to be taught.] Hieronymus: Ingenium docile, & sine doctore docibile est. Sic Cyprianus: Docibilis est, qui est ad discendi patientiam lenis & mitis. Nec facilè reperias, nisi apud Ecclesiasticos. ¶ Priscianus autem vult significare docibile id quod facilè discitur: pro quo nos perceptibile dicimus potius. Valla lib. 6. cap. 26.

Dŏcĭlĭtās, tatis, f. t. Apprehendendæ doctrinæ facilitas, discendi facilitas. [εὐμαθία. Gal. Docilité, bonté d'esprit qui est duit à apprendre. Ita. Bonta di spirito, l'esser docile ad imparare, disposizione d'ingegno ad imparare. German. Gelehrnige art / die ein ding bald ergrifft vnnd fasset. Hispan. Habilidad para ser enseñada. Polon. Sposob do poiecia nauky y sztuky. Vngarice. Könnyen vale tartulás. Angl. Aptnesse in learning.] Cicer. pro Sestio: Ii perfecto genere humanæ docilitatis, atque ingenii dissipatos unum in locum congregaverunt. Idem libro 5. de Fin. Prioris generis est docilitas, memoria: quas virtutes qui habent, ingeniosi vocantur.

Dŏctrīnă, f. p. Eruditio, quatenus à præceptore proficiscitur. [לקח לקח. Gal. Doctrine, instruction, enseignement. Ital. Dottrina. Germ. Lehr / vnderweisung. Bel. Leeringe. Hispan. Doctrina ò enseñanza. Pol. Nauka, vmiesetnosc. Vng. Tudo mány, bölcsöség. Ang. Doctrine, teaching.] Nam ut à discipulo apprehenditur, dicitur disciplina. Cic. pro Arch. poëta: Ego multos homines excellenti animo & virtute fuisse, & sine doctrina, naturæ ipsius habitu propè divino, per seipsos & moderatos, & graves extitisse fateor. etiam illud adjungo, sæpiùs ad laudẽ atq; virtutẽ naturam sine doctrina, quàm sine natura valuisse doctrinam. Idem in Orat. Quo fit ut veram illam & absolutam eloquentiam nemo consequatur, quòd alia intelligendi, alia dicendi disciplina est: & ab illis rerum ab illis verborum doctrina quæritur.

Dŏcūmĕntum, n. s. à præterito docui, sicut à monui monumentum. Idem quod admonitio, probatio, exemplum, quod nos aut doctiores reddit, aut certiores, aut prudentiores. [מופת מופת. Gall. Enseignement exemple, monstre, experience. Ital. Documento, ammaestramento. Germ. Lehr / erweisung / ein Beyspiel das vns etwas lehrt. His. Ensenanza. Pol. Nauka, ktora sie ostatecznie y modrzejemy. Vng. Tanulság. Ang. A lesson, a proofe, an experiment.] Cicer. 6. Philip. Ex quo nimirum nos documentum capere fortuna voluit, quid esset victis extimescendum. Salust. Quarum rerum ego maximè hæc documenta habeo, quòd in bello sæpiùs vindicatum est in eos qui contra imperium in hostem pugnaverant.

Dŏctŏr, verbale, m. t. Qui docet, magister, præceptor, interpres. [מומחה מומחה. Gal. Docteur, maistre, enseigneur. Ital. Dottore, maestro. German. Ein lehrer. Hispan. Enseñador. Pol. Vczyciel, mistrz. Vngar. Doktor, tanito. Ang. A teacher, a master.] Plin. in Paneg. Quem honorem dicendi magistris, quam dignitatem sapientiæ doctoribus habes? Tacit. libro 14: Etiam sapientiæ doctoribus tempus impartiebat: hoc est, Philosophis.

Dŏctrīx, cis, [ἡ διδάσκαλος, magistra. Vng. Tanito, doktor, mester asszony.] Apuleius lib. de Philosophia: Illæ vero vitiorum doctrices, iracundia & libido, ratione sub jugum missa dominantur.

Dŏchmĭus, mi, pen. cor. δόχμιος. Pedis genus in numeris oratoriis: de quo Cicero in Orato. Dochimus (inquit) è quinque constat syllabis, brevi, duabus longis, brevi, longa: ut est hoc, Amicos teneas: rem hoc, Reipublicæ. Quovis loco opus est, dum semel ponatur: iteratus, aut continuatus, numerum apertum, & nimis insignem facit.

Dŏcŭs, m. s. [עב hab. δοκὸς. Gal. Une poutre ou solive, vn sommier. Ital. Trave. Ger. Ein Balk. His. Viga. Pol. Balka. Vn. Meller gerenda, Gerenda. An. A beame, any great piece of timber.] Latinis trabem significat: unde ignitæ quædam ætis impressiones oblongæ, trabis similitudinem referentes, δοκοὶ à Græcis appellantur: qua voce etiam usus est Plin. lib. 2. cap. 26: Emicant & trabes simili modo, quas docos vocant, quales quum Lacedæmonii classe victi, imperium Græciæ amiserunt.

Dodĕcatheos, δωδεκάθεος, Herbæ genus proximam à moly Homerico autoritatem obtinens. Folia habet septem, lactucæ foliis similima, à lutea radice exeuntia. Autor Plin. lib. 25. ca. 4. ¶ Dodecatheos item à Suetonio in Augusto, appellatur cõvivium quoddam Octavii secretius, ex duodecim constans convivis utriusque sexus, ad imitationem cœlestis convivii, cui Iupiter parem deorum dearumque numerum ferunt adhibere. Verba Suetonii sunt hæc: Cœna quoque eius secretior in fabulis fuit, quæ vulgò δωδεκάθεος vocabatur.

Dŏdrā, f. p. Potionis genus, quæ ex novem rebus fiebat. Ausonius: Dodra, ex dodrante effitie collige, jus, aqua, vinum, sal, oleum, panis, mel, piper, herba, novem.

Dŏdrans,

Dodrans, m. t. Pondus vel mensura constans ex novem unciis: ita dictum quòd ad conficiendum assem desit quadrans. [τετραγωνίου. Gal. Les trois parts, comme neuf onces de douze. Ital. Nove oncie. Germ. Drey quart oder vierthel eines jeden Gewichts/ oder Maß. Hispan. Nueve onças. Polon. Wagą miańca wsobie dziewięć wncy. Vng. Kilencz nehézek. Ang. The third parte, as wyne ounces of twelfe.] Martial. lib. 8: Solvere dodrantem nuper tibi Quinte volebat.

Dodrantalis, le: [ὁ τετραγωνιαῖος. Vngar. Kilencz nehezebbi.] ut, Dodrantalis stirps: apud Colum. lib. 11. cap. 3: hoc est, trium palmorum, seu digitorum duodecim, cui scilicet ad perficiendam pedis mensuram desit quadrans.

Dogmă, atis, Decretum, præceptum, scitum, placitum. [חוק chok. δόγμα. Gal. Decret, opinion & sentence ou proposition deliberée, conclue & arrestée qu'on n'ose desdire. Italice. Dottrina affermata da per Filosofi, opinione ferma d'vna setta, Cosa deliberata per giudici. Germanice. Ein Gesatz/ein sonderbare sobo erwöhlte Meynung die ein jede Secthat. Hispan. Doctrina ò decreto. Polon. Nauka osobliwa kiura sobie obierzą. Vngar. Vallás vegezési tudomány. Ang. A decree or opinion agreed vpon and concluded.] Sunt dogmata uniuscujusque sectæ decreta, quæ (ut inquit Cicero) prodere scelus est, non minus quàm patriam: sine quibus nec sectæ Philosophorum, nec religionum vires constare possunt. Vnde Laertius ait sectam eam non appellari, quæ dogmata non habet. Cicero 4. Tuscul. Quoniam id enim haberent Academici decretum (sentitis enim jam hoc me dogma dicere) nihil posse percipi, &c. Idem 4. Acad. Sapientiæ verò quid futurum est, quæ neque de seipsa dubitare debet, neque de suis decretis quæ Philosophi dogmata vocant? Græcè etiam φιλόσοφημα, & δόγματα dicitur, teste Iudæo. Habent & cæteræ artes sua dogmata, ut in re medica alia Hippocratis, alia Asclepiadis, alia Themisonis dogmata fuerunt. A' Plinio frequenter placita appellantur: ut, placita Magorum, & placita Babyloniorum libro 2. Dicitur autem Dogma, ἀπὸ τοῦ δοκεῖν, quod opinari significat.

Dogmătistes, m. t. Qui aliis dogmata præscribit, [δογματιστής. Polon. Nauk wczas. Vngar. Predikator.] à verbo Græco δογματίζω, quod est decreta præscribo, dogmata trado. Hieronymus: Nunc verò quum interpres magis Apostoli fuerim quàm dogmatistes.

Dolabella, Dolabra, Vide DOLO.

Dolentĕr, Dolentia, Doleo, Vide DOLOR.

Dolĭă, orum, Vasa majora, vino servando præcipuè idonea, quę olim fictilia potissimùm erãt. [אשיש asisch. πίθος. Gal. Vaisseau à serrer le vin, tonneaux. Ital. Botte, dogli. German. Fässer. Belg. Wynvaten. Hispan. Tinajas ò vasijas grandes de barro. Polon. Baszą, koszą bochą. Vngar. Nągely, boros hordó. Angl. Tunnes great vessels.] Plaut. Caf. Dabitur tibi amphora una, & una semita, Fons unus, unum ahenum, & octo dolia. Terent. in Heavton. Relevi omnia dolia, omnes feriias. ¶ Veteres dolia fictilia in cellis vinariis servabant, quæ si duas aures haberent, diotæ dicebantur. Iureconsulti scribunt, Vino legato cum vasis, dolia legata non videri: quia scilicet ea mente vinũ in dolia condimus, ut ex his postea in amphoras vel cados diffundamus: quod deinde vinum diffusum nominatur. Iuven. Ille capillato diffusum Consule potat. Cicero de clar. Orat. Num igitur qui hoc sentiat, si is potare velit, de dolio sibi hauriendum putet? ¶ Vnde etiam, E' dolio haurire, ἐκ πίθου ἀντλῶν, proverbio olim dicebatur, qui abundabat rebus optatis. ¶ Inexplebile dolium, ἄπληστος πίθος. Varius est hujus adagii usus. Quadrat enim primùm in τοὺς ἀδηφάγους: hoc est, in gulosos edacesque. Quadrabit & in obliviosum, cui siquid eruditionis infundas, protinùs effluit, quique priùs obliviscatur quàm didicerit. Cõpetet etiam in homines præter modum profusos. Aristot. Oeconomicũ 1. Congruit item in avaros, quorum cupiditatibus nihil est satis: verùm quò magis implentur opibus, hoc magis inanes esse videntur. ¶ Volvitur dolium, κυλινδούμενος πίθος. In eum qui commovetur alieno exemplo sine instinctu ad stultè quid faciẽdum. Nam dolium facili impulsu quò velis volvitur. At sapiens semper fixus est & immotus.

Dolium exuditorium. Laconici species, Germanis hodie in usu nec improbatum. Vsi sunt olim & veteres, ut inquit Actius ser. 13. cap. 54.

Dolia, cicuta apud Dioscor. lib. 4. cap. 82.

Dolĭŏsă, n. t. diminutivum à doliis. [πιθίον. Gal. Petit muys ou tonneles. Ital. Botticini. German. Bößlin. Hispan. Tinajuelas. Polon. Beczka, fol ficzka. Vngarice. Aralag, negelyecske, hordocska. Anglice. Little tunnes, or hogsheads.] Locus in urbe fuit sic vocatus, eo quòd post Allienem cladem Gallis Vrbem invadentibus, dolola in quibus sacra Romanorum Pontifices condiderant, eo in loco fuerint defossa à flamine Quirinali, sicut T. Livius lib. 5. scribit. Qua de causa in eodem loco ne despuere quidem alicui licebat. Festus.

Dolĭăris, & hoc doliare, Quod dolii capacitatem habet. [πιθῶδες, πιθῶν πλῆρες. Gal. De tonneau ou de muy. Ital. Di botti, di dogli. German. Das zu den Fässern gehört. Hispan. Cosa de tinajas. Pol. Mogący wsobie tak wielkie iako fassa. Vngarice. Nagyságos hordóhoz. Ang. That belongeth to a tunne.] Plaut. in Pseudolo festiviter appellat anum ventricolam, doliarem: Ego devorsor extra portam huc in tabernam terriam. Apud anum illam doliarem, claudam, crassam. ¶ Vita doliaris, βίος πιθῶν. Proverbio dicitur vita frugalis, parca, ab omni strepitu atque ambitione remota, breviter qualem Diogenes nobilis ille Cynicus Athenis egisse legitur: poterit torqueri & in eos qui non sordidè, nimis durè atque immundè vivunt. ¶ Vinum doliare, quod adhuc in dolio est, necdum diffusum: cujus vendendi legem Caro de Re rust. cap. 148, exponit: hujus sententiæ in l. 1. §. ult. D. de peric. & com. Si doliare vinũ emerit, ut id tradẽdo eo quicquam convenerit, &c.

Dolĭărĭus, Significat eum qui dolia facit, & componit. [πιθοποιός, κεραμεὺς πιθῶν, κεραμεὶς πιθῶν. Gall. Celuy qui fait muys ou tonneaux. Ital. Bottaro. German. Ein Küffer/Bänder/Bütter. Hispan. El que hace tinajas. Polon. Bednarz. Vngar. Nągely, bordó faedár. Ang. He that maketh tunnes, a cooper.] Plin. lib. 3. cap. 6. Aenaria insula à statione navium Aenea, Homero Inarime dicta. Græcis Pithecusa, non à simiarum multitudine, ut aliqui existimant, sed à figulinis doliariorum.

Dolĭărĭum, rii, substantivum, Apud Iureconsultos pro ipso doliis, vel cella in qua dolia vinaria sunt. [πιθῶν. Polon. Tunnara gdzie stoią sobie. Vngarice, Borbor borda (avagy) pincze. Anglice, A wine celler.] Si (inquit) ex doliario pars venierit.

Dolĭchŭs, m. t. δόλιχος. Spatium est duodecim stadiorum, vel (ut Suidas tradit) viginti quatuor. Iulius Pollux Dolichum gymnicis certaminibus docet fuisse curriculum omnium maximum: in quo qui decertabant, dolichodromi dicebantur. ¶ Est præterea dolichus, leguminis genus, Caule tenuissimo: sed si perticam adjunctam habeat, in miram altitudinem ascendente, alioqui vitiosum & infrugiferum. Alii cicerculam interpretantur, alii phaseolum. Vide Galenum lib. 1. de Alimen. facul.

Dŏlo, as, act. p. Dolabra, sive ascia lævigo, vel cælo, fabrefacio. [δολοῦν, πελεκᾶν, λειαίνειν. Gall. Doler, tailler, enbaucher. Ital. Dolare, polire. German. Hobeln/glatt machen. Belgice. Schaven. Hispan. Dolar, aplanar. Polon. Heblować, gładzić. Vngarice. Gyalulok. Ang. To cutt or hew with an axe or other instrument, to hew, to square.] Propert. Stipes acernus eram properanti falcitus ultus. Cic. 4. Acad. Non enim est ex saxo sculptus, aut ebore dolatus. Colum. lib. 1. cap. 2: Materies si robores est, ab exitu libro dolari ad unguem per quadrata debet pedum xx. Idem libro 8. capite 3: Dolare perticam in quadrum. ¶ Apud antiquos etiam in usu fuit Dolio, dolis, dolivi, dolitum. Varro in Agatone, ut citat Nonius: Numnam cælatus in manu dextera scyphus, cælo dolitus, artem ostentat Mentoris? Hujus verbi composita sunt, Dedolo, & Edolo, de quibus locis fuit.

Dolĭtus, aut dolatus, participium pass. dolabra sculptus. [Polon. Heblowany. Vng. Meggyalult.] Varro: Numnam cælatus in manu dextera scyphus, cælo dolitus, artem ostentat Mentoris? Cicero Academ. lib. 4. dolatus: Non enim ex saxo sculptus aut ebore dolatus.

Dŏlăbră, brę, pen. cor. f. p. Instrumentũ fabrorum quo ligna dolant. [מעבד maabaddim קרדם kardom. ἀξίνη. Gal. Doloire, hache. Ital. L'ascia. Germ. Ein Hobel. Belg. Een Schave. Hispan. Segurón ò acuela para dolar. Pol. Hobel. Vng. Gyalu. Ang. An instrument to pare with, a carpenters axe, a ship axe, a mattock.] Columel. lib. 3: Quæ falce amputari non possunt, acuta dolabra abradito. Paulus in l. Quum de lanionis. de Fund. instrum. leg. vocat etiam hoc nomine instrumentum lanionum quo carnes dissecant.

Dŏlăbĕllă, diminutivum à dolabra. [πελεκάριον. Gal. Petite doloire ou hachette, hachon. Italice, Piccola ascia. German. Ein Hobelein. Hispan. Acuela. Pol. Heblik. Vng. Gyalatska. Ang. A little ship axe or pearsing instrument.] Columel. lib. 3: Semper circus dolabella dimovenda est terra. Hoc etiam cognomine usa est familia Cornelia, ex qua fuit Cornelius Dolabella Ciceronis gener.

Dŏlăbĕlli ăpă, pyra longissimi pediculi, ab insitore Dolabella sic dicta. Plin. lib. 15. cap. 15.

Dŏlŏnes, m. t. δόλωνες. Pol. Kostur jakrzem spiczem. Vng. Dárdnyeg hamvadó pácza a czéczen belül hamuzó vaczyan.] ita dicti à fallendo, quòd ingentes conti, ferro brevissimo, quum speciem præferant ligni, intùs ferrum acutum habeant. Virg. lib. 7. Pila manu, sævosque gerunt in bella dolones. Servius ait dolonem flagellum esse, intra cujus virgam lateat pugio. Plutarchus in Tiberio, δόλωνα interpretatur ficam latronum. Verba ejus sunt hæc: ἐν τῷ κοιτῶνι εὑρὼν δόλωνα [illegible]

[illegible] ἐλλοῦσι. Apud Suetonium dolon pro gladiolo. Claud. cap. 13. Repetti & equestris ordinis duo in publico cum dolone ac venatorio cultro præstolantes. In instrumento autem navali Dolones dicuntur vela minora, quæ supra acatia (eo enim nomine vela majora dicuntur) celeritatis causa solent erigi. Liv. lib. 46: Dolonibus erectis altum petere contendit. Ibidem: Sublatis dolonibus effasè effugere contendit.

Dŏlŏr, m. t. est animi vel corporis cruciatus. [מכאוב *macheob* דאבה *deabh*. ἄλγος, πόνος. Gal. *Douleur, fascherie, cuny.* Ital. *Dolore, ingiuria.* Ger. Schmertz/leid. Bel. Weedoem. Hispan. *Dolor.* Pol. *Boleść, krzywdzenie.* Vng. *Fáydalom.* An. *The ache or paine of body or mind.*] Cicero 2. Tuscul. Dolor est motus asper in corpore, à sensibus alienus. Terentius in And. Ejus labore, atque ejus dolore gnato ut medicarer tuo. Cicero Sulpitio lib. 4: Est omnino vix consolabilis dolor: tanta est omnium rerum amissio, & desperatio recuperandi. ¶ De dolore naturæ. Vide Hipp. & Gal. lib. 2. cap. 2. & lib. 3. cap. 1. de locis affectis. ¶ Dolor pulsarotus, sive turgidus, est qui à parte primario affectu, velut in radice incipiens celeriter in partes adjacentes transfertur. Galen. lib. 2. de locis affectis, cap. 2.

Dŏlĕnti à f. p. antiquis fuit in usu pro dolore. [מכאוב *macheob* דאבה *deabh*. ἀλγηδών. Pol. *Boleznie.* Vn. *Fáydalom.*] Cujus compositum est Indolentia: hoc est, absentia doloris: in qua Philosophorum nonnulli summam fœlicitatem posuerunt. Cicero: Vt qui rem expetendam vel voluptate, vel indolentia metiuntur.

Dŏlĕo, es, dolui, dolitum, n. f. Dolore afficior, corpore vel animo crucior. [כאב *chaab* דאב *daab*. ἀλγέω. Gal. *Se douloir, estre dolent, estre fasché & desplaisant.* Ital. *Dolere.* German. Weh thun/schmertzen/leiden. Hispan. *Doler ò dolerse.* Pol. *Boleie trzeba mam, żałuie.* Vng. *Szánkodom fáydalomban vagyok.* An. *To be sorie.*] Terent. in Eunuch. Dolet dictum imprudenti adolescenti, & libero. Cicer. in Vatin. Quis tum non ingemuit, quis non doluit Reipub. casum? Hoc verbum si ad corpus referatur, neutrum acquisitû est: ut, Oculi dolent vito tuo. Plaut. in Amph. Mihi etiam misero nunc malæ dolent. Sin de rebus alienis, affectum est: ut, Doleo tuis rebus adversis: id est, propter res tuas adversas. ἀχθομαι. Aliquando etiam cum accusativo: ut Doleo tuam miseriam. Doleo tuam vicem, εἰδὼ χάριν ἀχθομαι. Doleo vicem Reip. ἀνιῶμαι τὴν πόλιν. Salust. Quasi dolens ejus casum. ¶ Hujus composita sunt Condoleo, quod est simul, vel in totum doleo, συναλγῶ, συμπάσχω, συμπάσχω. Plaut. in Truc. Date jam soleas, atque intrò me ducite actutum: Nam mihi de vento misercè cũ doluit caput. Dedoleo, de quo alibi.

Dŏlĕnter, adverbium. [ἀδυνηρῶς, ἀνιαλέως. Gal. *Dolentement, par douleur, en tristesse.* Ital. *Dolentemente, con dolore, tristezza & affanno.* Germ. Mit schmertzen/mit betummernuß. Hispan. *Dolientemente ò dolorosamente.* Pol. *Zsałośnie, zboleśnie.* Vng. *Szánkodva, fáydalommal.* Ang. *Woefully, sorrowfully.*] Plancus Ciceroni libro 10: Sed quicquid tibi scribo, dolenter mehercule magis, quàm inimicè facio. Plinius Epistol. 185: Vnicè probo quòd Pompeii Quintiani morte tam dolenter afficeris, ut amici charitatem desiderio extendas. Ovidius 4. Metam. Nihil illo fertur volucrum moderator equorum Post Phaethontæos vidisse dolentius ignes.

Dŏlŏro, as, act. p. dolore afficio.

Dŏlŏrĭfĭcŭs, ca, cum, Quod dolorem fecit. [ἀλγεινός. Vngar. *Fájókeltető.*]

Dŏlus, doli, m. f. Fraus, fallacia, machinatio, insidiæ. [מרמה *mirmah*. δόλος. Gal. *Dol, fraude, tromperie, cautelle, finesse.* Ital. *Inganno, frode.* Ger. Bosheit/boschiß oder betrug. Hisp. *Astucia ò engaño.* Polon. *Zdrada, chitrość.* Vngar. *Tsalárdság.* Anglicè, *Guile, deceit, falsehode.*] Plautus in Capt. Nam doli non doli sunt, ni astu colas. Terent. Andr. Simul sceleratus Davus, siquid consilii Habet, ut consumat nunc, quum nihil obsint doli. Cicero pro domo sua: Illud in primis, ne qua calumnia, nequa fraus, ne quis dolus adhibeatur. Veteres etiam in bonam partem accipiebant, pro solertia & calliditate, unde dolum malum dixerunt discriminis causa, quòd & bonus quidam dolus diceretur. πανουργία. Terentius in Eunuch. Iam tum erat suspicio dolo malo hæc fieri omnia. Vlp. de Dolo malo. l. 1. Dolum malũ Servius quidem ita definit, machinationem quãdam alterius decipiendi causa, quum aliud simulatur, & aliud agitur. Cicero 3. Offic. Nondum enim Aquilius collega, & familiaris noster pertulerat formulas, in quibus ipsis quum ex eo quæreretur quid esset dolus malus, respondebat: Quum aliud simulatum est, aliud actum.

Dŏlōsus. Fraudulentus, malitiosus. [איש מרמה *isch mirmah*. δολερός. Gal. *Trompeur, cauteleux, plein de finesse.* Ital. *Ingannatore, cautelosa.* Ger. Betrugisch/voll böser tücken. Hisp. *Engañoso, astuto.* Polon. *Chitry, zdradliwy.* Vngar. *Tsalárd.* Angl. *A deceiuer, full of guiles.*] Plaut. in Epid. Ego aliquam parabo dolosam fidicinam, nummo conducta quæ sit. Cicero pro Rab. Posth. Pulsus interea regno Ptolemæus dolosis consiliis, Romam venit. Ovid. 15. Metam. Artes dolosæ.

Dŏlōsĕ, adverbium, Fraudulenter, malitiosè. [δολερῶς, δολίως. Gal. *Par tromperie, cautelensement.* Ital. *Con inganno.* Germ. Betrugtlichen. Hispan. *Astuta y engañosamente.* Polon. *Zdradliwie.* Vn. *Tsalárdul.* An. *Deceitfully, with guile.*] Cic. 3. Offic. Quum dicitur inter bonos benè agier, quicquam agi dolosè an malitiosè potest?

Dŏmă, tis, [גג *gheph*. δόμος, δόμος. Gal. *Toict, couuert.* Ital. *Tetto piano.* German. Ein Dach das eben und nicht hatdechtig oder höhig ist. Hispan. *Casa ò tejado de casa.* Polon. *Dach rowny, pol'ozżiły.* Vng. *Ház, palota.* Angl. *The roofe of an house.*] Hieronymo usitatum verbum.

Dŏmăbĭlis, Vide Domo, domas, in DOMVS.

Dŏmĕstĭcātim, Domesticus, Vide DOMVS.

Dŏmĭcĭlĭum, Domicœnium, Dominium, Dominor, Dominus, Vide DOMVS.

Dŏmĭportă, Cochlea dicitur, quòd domum suam perpetuò circumferat: Vnde etiã Græci φερέοικος vocant. [Polon. *Zaiw.* Vng. *Tsiga.*] Cicero 2. de Divinatione: Vt si quis medicus ægroto imperet ut sumat terrigenam, tardigradam, domi portam, sanguinecassam, potiùs quàm hominum more cochleam.

Dŏmĭtŏr, Domitura, Vide Domo, domas, in DOMVS.

Dŏmo, domas Vide DOMVS.

Dŏmŭs, f. q. Propriè ædificium ad habitandum factum, quod ex tecto & parietibus constat: impropriè pro quocunque habitaculo. [בית *bàyth*. οἶκος, δόμος. Gal. *Maison.* Ital. & Hisp. *Casa.* Germ. Ein Haus. Bel. Een huys. Pol. *Dom, chałupa.* Vn. *Ház.* Ang. *An house.*] Vnde & templa, & avium nidi, domus dicuntur. οἰκήματα. Virg. lib. 6: Ostia jamque domus patuêre ingentia centum Sponte sua. Idem 8. Aeneid. Antiquatq; domos avium cum stirpibus imis Eruit. ¶ Aliquando domus dicitur familia. οἶκος. Idem libro 5: Sergestusque domus tenet à quo Sergia nomen. ¶ Aliquando sumitur pro tota aliqua gente. Idem 1. Aeneid. Quum domus Assaraci: volens intelligi Romanos, qui ab Assaraco per Trojanos originem ducũt. ¶ Aliquando pro patria. Idem 3. Aeneid. Da propriam Tymbræ domum, da mœnia fessis. ¶ Facit autem genitivum, domus, & domi, dativum domui, accusativum domum, vocativum domus, ablativum domo. Differunt tamen duo hi genitivi, domi & domus, ut Domus ædificium ipsum significet quod ex tecto & parietib. constat. Aptè itaq; dicemus partem domus sum demolitus? non, partem domi. Pro eodem etiam apud veteres legitur Domuis. Varro: Perrexit in interiorem partem domuis. Domi maneo, οἴκοι. Terentius in Adelph. Quid ais bone vir, est frater domi? ¶ Invenitur tamen nonnunquam apud antiquos genitivus domi pro domus. Plautus in Trinummo: Non fugitivus est homo: commeminit domi. ¶ In numero plurali facit nominativum domus, dativum & ablativum domibus, accusativum domos, vel domus, genitivum domorum, & nonnunquam domuum. Plinius libro 8. capite 57: Quo in genere multi & hoc incolas domum posuêre muræ. ¶ Legitur etiam nonnunquam in ablativo singulari domu. Plautus in Milite: Ait, sese Athenas fugere cupere ex hac domu. Domi, & In domo, idem significat, ἐν οἴκῳ. Quintil. In domo furtum factum ab eo qui domi non fuit. ¶ Revertor domũ, & ad domum οἴκαδε. Exeo domo, vel è domo, οἴκοθεν. ¶ Admittunt autem obliqui hujus nominis adverbialiter positi sex tantùm adjectiva, Mea, Tua, Sua, Nostra, Vestra, & aliena: ut, Eram domi meæ. Tu eras domi tuæ, & sic de cæteris. Cicero pro domo sua: Quid tibi necesse fuit anili superstitione, homo phanatice, sacrificium, quod alienæ domi fieret, invisere? Aliquando non solent apponi, sed subintelligitur. Domi ero, scilicet meæ. ¶ Domus amica, domus optima, οἶκος φίλος, οἶκος ἄριστος. Nusquam commodius, tutius, liberiùs, nusquam lautiùs homini vivere contingit, quàm domi. ¶ Domi conjecturam facere οἴκοθεν ἀνάγειν. Quod non aliunde petitur, id domi fieri dicitur, Plautus Cistel. ¶ Domi pugnans more galli. In eum qui semper domi desidens, nec audet vel in bellum, vel in certamina proficisci foras. Hoc animal pugnacissimum quidem est, sed domi. ¶ Vna domus non alit duos canes, οὐ οἶκος ἓν δύο κύνας τρέφει. Proverbio jactatus senarius in eos, inter quos parum convenit propter idem lucrum, quod communiter expetunt. Refertur ab Aristophanis interprete. ¶ Domi manere oportet bellè fortunatum, οἴκοι μένειν δεῖ τὸν καλῶς δεδαιμονοῦντα. Cui suppetit copia facultatum, is si velit fortunatam agere vitam, domi vivat. ¶ Ad eandem pertinet metaphoram, Domi habere. ¶ Hujus nominis diminutiva sunt, Domuscula, Domunculus, οἰκίσκος, οἰκίδιον.

Dŏmūncŭlă, æ, diminutivum. [οἰκίδιον. Polon. *Domek.* Vngar. *Házacska.*] Vlpianus. D. lib. 47. Tit. 12. l. 3: Si domunculam habeat, &c.

Dōmēstĭcūs, ca, cum. Quod ad domum pertinet, quodq; ex domo nostra est: [אישבית *iscb baith*, *εἰκιακός*. Gal. *Domestique, de la maison*. Ital. *Domestico, di casa*. Ger. Ein Hausgenoss od Hausbe gehörig Hispan. *Cosa casera, o de casa*. Pol. *Domowy*. Vngar. *Házi hazhoz*. Ang. *Pertaining to householde*.] ut, Domestica negotia, domestica exempla, domesticum lenocinium. Domesticus usus, & consuetudo, apud Ciceronem. Domesticum funus, domestica furta, domesticū testimonium. ¶ Aliquando domesticus dicitur mansuetus ac mitis. ἥμερος. Plin. Mite animal, atq; domesticum.

Dōmēstĭcūs, ci. Qui in eadem domo nobiscū habitat. [οἰκέτης, ἰδιόδουλος. Vn. *Házi, háznépe*.]

Dōmēstĭcātim, adverbium, significat per varias domos, sive per domesticos. [κατ' οἰκίας. Gal. *De maison en maison, par les maisons*. Italice, *De casa in casa, per le case*. Germ. Von Hauß zu Hauß. Belg. Van huys te huyse. His. *De casa en casa*. Pol. *Zdomu do domu*. Vn. *Házauként*. An. *From house to house*.] Sueton. in Cęs. Quorum ut quām maxima expectatio esset, ea quæ ad epulum pertinerent, quamvis macellariis oblocata, etiam domesticatim apparabat.

Dōmĭcœnĭum, Cœna quæ fit domi. [δειπνόν. Polon. *Domowa wieczerza*. Vngarice, *Házonkénti vacsora*.] Apud Martial. libro 3: Si tristi domicœnio laboras Torani, potes esurire mecum.

Dōmŭĭtĭo, f. t. [Gal. *Retour en la maison*. Ital. *Ritornata à casa*. German. *Heimgang*. His. *Tornada à casa*. Pol. *Naworet do domu*. Vngarice, *Hazamenés*. Anglice, *A returning home or to the house*.] Dictio composita ex domo, & itio, quasi reversio ad domum. Cicer. libro 1. de Divin. Sed Rhodiorum classi propinquum reditum, ac domuitionem dari. Apul. libro 3: Denique nec latem requiro, nec domuitionem paro. Itiones autem dici, sicut reditiones, & abitiones, testis est Terentius, qui in Phormione ait: Hæccine crant itiones crebræ, & mansiones diutinæ?

Dōmĭcĭlĭum, n. f. Habitatio longi temporis, unà cum omnibus suis rebus & fortunis. Itaque domicilium non domus aut habitatio facit, sed ubi quis larem, rerumque suarum summam constituit, unde rursus non sit discessurus. [מעון *mahón*, οἰκία, οἴκησις. Gal. *Domicile, le lieu de la demeure ou habitation*. Ital. *Domicilio, habitatione di longo tempo*. German. Ein Behausung, langwirige Wohnung. Belgice, Bewoeninge. His. *La casa, o la morada della de lungo tiempo*. Pol. *Mieszkanie, przybitek*. Vng. *Lakás (auagy) sok ideig vale lakóssa kosztetett helz*. Ang. *A dwelling place*.] Vnde mutare domicilium dicuntur qui migrant, ut aliam urbem habitent, tanquam illius cives futuri: nam qui ad tempus habitat, mox inde discessurus, domum quidem potest habere quam conduxit, domicilium autem non habet. Cicero 7. Verr. Sedem antiquam, divinumque domicilium nocturno latrocinio atque impetu compilavit. Gellius: Qui domicilium in Italia non haberet. Cicero de Senect. Animus cœlestis ex altissimo domicilio depressus & quasi demersus in terram.

Dōmo, domas, domui, domitum, & interdum domavi, domatum, olim tertiæ conjugationis fuit, si Prisciano credimus, quemadmodum & omnia primæ conjugationis verba quæ præteritum faciunt per ui, divisas syllabas. Inde manserunt domui, domitū & domitor. Mansuefacio, condocefacio, edomo. [עבה *binnáh* כבש *chabáseb* אך *limnádh*, κατανικᾶν, δουλοῦν. Gal. *Domter, surmonter, rendre subiet*. Ital. *Domare, sottomettere, far soggetto*. German. Demmen, zam machen. Belg. Temmen. His. *Domar*. Polon. *Skrocem, ujarzmiegoczynić, swoikim, vikromian, obiczdjam*. Vngarice, *Meg enyhitém, meg szeledicém*. Ang. *To subdue, tame, or vanquishe*.] Virgilius 3. Georg. Talis Amyclæi domitus Pollucis habenis Cyllarus, & quorum Graii meminêre Poetæ, Martis equi bijuges. Plaut. in Cas. Sed quid ais? jam domuisti animum? Plin. de viris illustr. Prætor Galliam domuit, Consul Hispaniam, altero Consulatu Sardiniam. Hinc Domitos hostes dicimus: id est, victos: & domitos populos, in potestatem redactos. Cic. de Provinc. Consul. Atque hanc Macedoniam domitis jam gentibus finitimis, barbariaq; compressa, pacatam ipsam per se, & quietam. ¶ Equorum domitores, πωλοδαμνοί. Virg. 7. Aeneidos: Lausus equūm domitor, debellatorq; ferarum. Domiti equi, δεδαμασμένοι: atque Indomiti, ἀδάμαστοι. Indomitæ gentes, feroces. Idem 7. Aeneidos: -raptis concurrunt undique telis Indomiti agricolæ. Et 8. Aeneidos: Indomitique Daci. ¶ Hinc componitur Perdomo, pen. corr. quod est valde domo, vel ad finem domo. Martial. libro 1: Herculeæ laudis numeretur gloria, plus est, Bis denas pariter perdomuisse feras.

Dōmĭtūrā, ræ. Domandi actus. [δαμασμός. Gal. *Domtement, apprivoisement*. Ital. *Domatione, domamento*. Germanice, Zemmung, zammachung. Belg. Een tammachinge. Hispan. *Domadura, aquella obra de domar*. Polon. *Vikromienie, ujarzmienie, ujprzyiemie*. Vn. *Meg enyhités, szeledités*. Ang. *A taming or breaking*.] Plin. libro 8. cap. 46: Domitura boum in trimatu, postea sera, antea præmatura. Colum. lib. 6. Curandum ne in domitura bos, vice, aut cornu quenquam contingat.

Dōmĭnŭs, nus, nui, m. q. Ejusdem significationis. [Polon. *Gospodjon, vkrocani*. Vngarice, *Meg enyhitett*. Ang. *A taming*.] Cic. lib. 2. de Natur. deor. Efficimus etiam domitu nostro quadrupedum vectiones.

Dōmĭtŏr, oris, m. t. Qui domat: hoc est, cicurem, & mansuetum reddit. [מעבד *mehabedh*, δαμαστής, δουλαγωγός. Gal. *Domteur, qui domte*. Ital. *Domatore*. Ger. Ein Zämer, der etwan dempt vnd zahm macht. Hispan. *El domador*. Polon. *Pan, vjarzmiaiący, vikramiający, dyiący*. Vn. *Enyhitő, szeledités*. Ang. *He that tameth*.] Ovidius Trist. Quid tibi de tetrico referam domitore Chimæræ? ejusdem etiam legitur Domator. Tibullus: -conveniunt ingenia domatori.

Dōmĭtrīx, cis. [δαμάστειρα, δουλαγώγεια. Gal. *Celle qui domte*. Ital. *Donna che doma, vince & supera*. Ger. Ein Zämerin. Hispan. *Domadora*. Polon. *Taktora vikramia*. Vn. *Szeledités hölgye*. Ang. *She that tameth*.] Virgil. 3. Georg. -domitrixque Epidauri equorum.

Dōmābĭlĭs, le, om. t. Qui est aptus ad domādum. [ἡμερωτός. Gal. *Domtable, aisé à domter*. Ital. *Cosa che si può domare*. Germ. Zämig, das wol zu zwingen vnd zu zähmen ist. Hispan. *Cosa que se puede domar*. Polonice, *L'atwi do vikromienia*. Vng. *Szeledésre és kolma enyhitos, meg*. Anglice, *Easie to be ouercome or tamed*.] Horat. lib. 4. Carm. Ode 14: Te Cantaber non antè domabilis Hesperus. Ovid. 9. Metam. Atque immune necis, nullaque domabile flamma.

Dōmĭto, tas, tare, frequentativum. [ἐπιχειρῶ δαμάζειν. Pol. *Vsilować vikrocam*. Vn. *Meg enyhitém, szeledítém*. An. *To make tame, or subdue*.] Virg. 1. Georg. Et prensos domitare boves. Idem 7. Aeneid. -domitant in pulvere currus.

Dōmĭnŭs, m. f. A domo fit: & is propriè dicitur qui domui præest, & qui in familiam imperium habet. [אדון *adón* בעל *baál*, κύριος, δεσπότης. Gal. *Seigneur, maistre*. Ital. *Patrono, signore*. Ger. Ein Herr, Hausherr. Belg. Een Meester. His. *Señor como de siervos*. Pol. *Pan, oczyec czeladni*. Vn. *Vr, gazda*. An. *A master, a lord*.] Sunt enim dominus & servus, ὁν πρὸς ἄλληλα, hoc est, ceteræ quæ ad aliquid referuntur. Terent. in Eunuch. Apparentivum hunc esse domini pauperis. Plaut. in Cistel. Quis dicebatâ? L. Demipho dominus meus. ¶ Item Domini appellatio ad eos extenditur qui rei alicujus proprietatem habent, etiamsi usus fructus alienus sit. Abusivè tamen & filiusfamilias, & cæteri liberi, qui in potestate sunt, & usufructuarii, domini dicuntur. Hæc ex Vlpiano. ¶ Item Dominus vocatur qui in regnum vel civitatem imperium habet, & cui populus sunt. Virgil. 1. Aeneid. Romanos rerum dominos, gentemque togatam. ¶ Rursus Dominus dicitur maritus. Idem libro 4. -connubia nostra Reppulit, ac dominum Aeneam in regna recepit. ¶ Sunt etiam amantium verba dominus & domina, blanditiis apta. Ovid. Hæc tibi sub domino est Pyrrhe puella suo. Et iterum: Nam furor in dominam temeraria brachia movit. ¶ Item ponitur pro convivii exhibitore. Varro: Aut dominum, aut vinum, aut aliud quid laudato. Cicer. in Verr. Quū ipse epuli dominus Qu. Appius albarus esset. ¶ Dominus quoque & domina, sumi solent pro deo ac dea. Ovid. Et domino solvere vota Iovi. ¶ Dominus simpliciter appellatur in Iure Civili, qui quoque tempore usu cœpit. l. si fundum. §. Iulianus de damno infecto. Quamvis & veteres honoris causa dominum aliquem dicere solebant, ut quum Nesennius ad Paulum scribens. l. Nesennius ad L. Falc. Ex fundo, inquit, Domine talis species incidit. Sic & mariti uxores suas, & maritos illæ quandoque appellant. Sic & Plinius: Trajanum dominum eadem scilicet consuetudine, cujus & Martialis quoque & Seneca meminerunt. Dominus fit is, cui traditur ex causa emptionis, donationis, dotis, mutui, legati, hæreditatis, solutionis, transactionis, sententiæ, vel similibus traditionibus. C. De pactis. l. nūquam nuda. De acquirendo rerum dom. Domini appellatio, à domo deducitur, οἰκοδεσπότης proprium Græci vocant: & à domo derivant Vlpian. in tract. Institut. de hæred. qual. & different. Domini appellatio ad eos extenditur, qui rei alicujus proprietatem habent, etiamsi ususfructus alienus sit. Vlpian. Domini abusivè dicuntur filiusfamiliàs, & cæteri liberi qui in potestate sunt, & usufructuarii. Ex Vlpian.

Dōmĭnā, næ, f. p. Hera, domini uxor, quæ in familiam, aliàve rem imperium habet. [בעלה *baháleh*. Δέσποινα. Gal. *Dame, maistresse*. Ital. *La signora, la maestra*. Ger. Ein Frau, Herrin. Hispan. *Señora como de siervos*. Pol. *Pani*. Vng. *Asszony*. An. *A lady or maistresse*.] Cic. in Parad. Cupiditas honoris, dura domina. Idem libro 2. de Finib. Dominæ rerum omnium virtutes. Virgil. libro 3. Aeneid. Et vinctæ currum dominæ subiêre leones. Cic. libro 3. Offic. Hæc enim una virtus omnium est domina & regina virtutum. De justitia loquitur. ¶ Domina, κατ' ἐξοχὴν quandoque

quandoque pro Proserpina legitur. Virg. 6. Aeneid. Hi dominam Dius thalamo deducere adorti.

Dominicus, derivatum, [κυριακός. Polon. Panski. Vng. Vri.] ¶ Dominicæ habitationes, apud Colum. libro 9. cap. 1. Et, Rationes dominicas pecuarias conficere apud Varr. lib. 2. de Re rust. cap. 10.

Dominor, aris, Ius, & imperium in rem aliquam habeo, rerum potior, regno, dominatum teneo: [רדה radhah שרר sar. משל mashal. κυριεύω, κρατῶ. Gal. Maistriser, dominer. Ital. Signoreggiare. German. Herschen. Bel. Heerschappen. Hispan. Enseñorear. Pol. Panuie. Vngar. Vralkodom. Ang. To have dominion or mastership, to bearе rule.] & frequentissime habet dativum. Virgil. 1. Aeneid. Victis dominabitur Argis. Modò accusativum, cum IN præpositione. Ovid. libro 1. Metamorph. -& quod dominari in cætera posset. Cicer. in Catone: Felix senectus, si usque ad ultimum spiritum dominatur in suos. Modò ablativum cum præpositione IN. Sulpit. Ciceroni: Quum casus & natura in bonis dominatur. Virgilius lib. 2. Aeneid. -incensa Danai dominantur in urbe. ¶ Interdum etiam cum genitivo invenitur, sed nonnisi in sacris literis. ¶ Dominor aliquando passivè accipitur. Cic. primo Officiorum: O domus antiqua, quam dispari domino dominaris. Cap. 30.

Dominatus, m. q. Principatus. [משרה mishrah ממשלה memshalah עבר bésser. κυριεία. Gallicè, Domination, seigneurie, maistrise. Ital. Signoria, tirannide. Germ. Ein Herschafft. Hisp. Senorio. Pol. Panowanie. Vn. Vralko dás. An. Dominion, lordship, mastership.] Cic. 4. de Finib. Quum autem assumpta ratio est, tãto in dominatu locatur, ut omnia illa prima naturæ hujus tutelæ subjiciantur. Idem 1. de Divin. Quę erat urbs in Thessalia, tum admodum nobilis, ab Alexandro tyranno crudeli dominatu tenebatur.

Dominator, oris, m. t. [משל mashal שר sar. κυριεύων, κρατῶν. Gal. Dominateur & seigneur. Ital. Il Signore. Ger. Ein herrschender Herr. Hisp. El que enseñorea. Pol. Tenkteri panuie. Vn. Vralkodo. An. That hath dominion, a lord.] Cic. 2. de Natura deorum: Dominator rerum Deus.

Dominatrix, f. t. [שרה sarah. κυρία, κυριεύουσα. Gal. Celle qui domine. Ital. Donna che signoreggia. Germ. Ein Herscherin. Hisp. La que enseñorea. Pol. Ta która panuie. Vng. Vralkodó asszony. An. She that hath dominion.] Cicer. 1. de Invent. Cæca ac temeraria dominatrix animi cupiditas.

Dominatio, Imperium. [משרה mishrah ממשלה memshalah עבר bésser. κυριεία. Gal. Seigneurie, domination. Ital. Signoria, dominio. Ger. Herschung oder Herschafft. Hispan. Senorio. Pol. Panowanie. Vn. Vrasig, vralkodás. Ang. Lordship, mastership, empire.] Cic. 5. Verr. Qua impudentia putatis eum in dominatione fuisse, qui in fuga tam improbus sit? Tacit. lib. 13: Quæ cunctis malis dominationis cupidinibus flagrans, &c. Cic. 2. de Invent. Dominatio rationis in libidinem. ¶ Interdum dicitur Dominatio, cùm filius familiàs jus patriæ potestatis exit, suiq; dominii & juris paterq; familiàs efficitur. Festus: Regalia extra appellantur, quæ potentibus insperatum honorem pollicentur: privatis & humilioribus hæreditates: filio familiæ dominationem.

Dominatum, nii, n. f. Imperium, & principatus. [משרה mishrah ממשלה memshalah עבר bésser. κυριεία. Gall. Seigneurie, dominion, maistrise. Ital. Dominio, signoria. German. Herischafft. Hispan. Senorio. Polonicè. Panowanie. Vng. Vrasig hatalom malkodás. Ang. Lordship, empire, dominion, rule.] Varr. 2. de Re rust. cap. 6: In mercando item (ut cæteræ pecudes) emptionibus, traditionibus dominium mutant.

Dominium, dominii, est Ius de re corporali perfectè (quod salva Legum prohibitione fiat) disponendi. Alciat. l. traditionibus. Codice de Pact. Dominium, inquit Bartol. est jus de re corporali perfectè disponendi, nisi lege prohibeatur. Apellus noster Plinius definit hoc modo: Est jus de re corporali perfectè disponendi, si rei copiã habeas, sin minus vẽdicandi: nisi vel lege, vel cõventione prohibearis. Est etenim Dominium ipsissima causa rei vendicationis quum videlicet alius quispiam nobis invitis, vel possidet, vel detinet. Dominium dividitur in directum, & utile. l. j. §. fin. Si ager vectig. vel emphyt. per. Partitur in proprietatem & usumfructum, l. iiij. de Vsufruct. l. qui usumfructum. de Verborum obligat. Sed & alias in Iure invenimus Dominii species, indicat Alciatus, in Parergis. Quoddam enim Dominiũ est κατ' ἰδιάζοντα: id est, in spe, ut quum in l. in suis de Lib. & posthum. filius familiàs rerum paternarum dominus vocatur, unde & sui hæredes dicuntur tanquam sibi ipsis succedant: erant enim vivente quoque patre domini. Aliud est dominium κοινῶς λεγόμενον: id est, per anticipationem dicere possumus, ut quum mulier rei suæ in dotem traditæ domina dicitur. l. in rebus. C. de Iur. dotium. Aliud est Dominium quod vidua habet, quam maritus relictis liberis decedens, in testamento jussit esse dominam usufructuariam, administratricem (dominium enim illud κατ' ἐξοχὴν & imaginatium est) eam solùm in domo præeminentiam consecuta, quã vivente marito habebat. Ideoque ad alimenta tantùm contrahitur: est igitur & hoc dominium κατ' ἐξοχὴν φαινόμενον. Aliud est quod summum seu majus dominium vocant: quædam scilicet majestas, cujus observationem fœderati supremo Principi, vel Reipubl. debent, l. non dubito. de Capt. & postlim. rev. Effectus autem majoris dominii, quos non paucos referant ab interpretibus petendi sunt. Dominium item dividitur in id quod Iure Gentium acquiritur, & in id quod Iure Civili. Prius autem sine possessione acquiri non potest, posterius potest maximè, l. à Titio in fin. de Furt. l. quum hæredes, in princip. de Acquirend. possessione. l. facta ad S. C. Trebellian. l. 1. de R. possession. §. 1. Institut. de Acquis. per adrog. & titul. proximè sequenti cum similibus. Dominium, proprietas, & ususfructus, quæ duo sunt partes dominii, & non minùs perfectiones, quàm Dominium ipsum sunt ex pluribus causis. l. iij. §. ex pluribus. de Acquirend. posses. l. non ut ex plurib. ut de Regul. Iur. §. sic itaque discretis Instit. de actionibus. Quasi dominium. IVS in re, & obligatio, sæpenumerò sunt ex pluribus causis. l. & an eadem l. penultima. de Except. rei judic. dicta l. non ex pluribus, quum sint quædam imperfectionis. Dominium acquiritur tum Iure Gentium, tum Iure Civili. Iure gentium, occupatione, inventione, alluvione, traditione, &c. Iure civili autem, usucapione, præscriptione, legato, additione hereditatis, arrogatione, & nonnullis aliis modis. Quod tamen ad traditionem attinet, requiritur ipsius traditionis justa causa. Dominium quasi dominium, & Ius in re specificum, affinia sunt inter se, & species distinctę ipsius Iuris in re generici. Directũ verò & utile species ipsius Dominii. Dominii duo esse officia Bartol. in l. 1. ff. de Acquir. posses. explicanda, Possessionis definitionem tradit. Vnum disponendi: alterum vendicandi, per Iam rem actio, de rei vend. l. si quis. vide §. differentia, jam dicto titulo de Acquir. possess.

Dõnarium, Donativum, Vide DONVM.

Donatus, participium à Donor. Vide Dono in DONVM.

Dõnax, [δόναξ. Germanice, Ein gattung eines grossen Rohrs. Pol. Trzcina miasta a gibka. Vng. Szittyu, Naid. Ang. An angling rodde of a cane.] Est calamus crassiore ligno, & tenui foramine, quem totum fungosa replet medulla, fruticosissimus, & nonnisi in aquaticis nascens, sagittis aptissimus. Longissima internodia habet, & dum calefactus est, facilè flectitur. Hinc apud Plin. lib. 16. cap. 36: Calamus fruticosissimus, donax dictus est.

Dõnec, adverbium, Significans quoad, vel quousque. [עד hadh. ἕως, ἐὰν, ἄχρις οὗ. Gal. Iusques à ce que, tandis que. Ital. Fin che, mentre che. Ger. Biß das. Bel. Tot dat. Hisp. Hasta que. Pol. Pokad, azalorsad. Vngar. Miglen, mig. Ang. Vntill.] Terent. in Andr. Nunquam destitit orare usque adeò donec perpulit. ¶ Iungitur autem tàm indicativo modo, quàm subjunctivo, & cuivis etiam tempori. De præsenti exemplum est apud Plautum in Cistel. -non destiti instare usqueadeo donec adjurat se anus, &c. De præterito suprà positum est exemplum ex Terentio. Exempla futuri nusquam non occurrunt. Virg. 1. Aeneid. -donec regina sacerdos Marte gravis, geminam partu dabit Ilia prolem. Ad eundem etiam modum cum omnibus subjunctivi temporibus jungitur. Columell. Donec ea aqua, quam adjecerit, decoquatur. Cato de Re rustic. Donec pecuniam satisfecerit, aut delegarit, pecus & familia quæ illic erit, pignori sunto. Terent. in Phorm. Donec tibi quod pollicitus sum effecero. ¶ Accipitur etiam donec pro quandiu. Ovid. de Ponto lib. 3: Donec eris fœlix, multos numerabis amicos. ¶ Veteres pro Donec dixerunt Donicum. Cato de Re rust. Sed usq; licebit vellas, donicum semen videris ire. Livius quoque ita usurpat: Ibi manens sedeto donicum videbit me carpento vehentem domum venisse. Plaut. Inimicus esto donicum ego revenero.

Dõnum, hujus doni, n. f. Ex Græco est (inquit Festus) quod dari vocant δῶρον. [מנחה minchah שחד shohhadh. Gal. Don, present. Ital. Dono presente. Ger. Ein Schenke oder Gab. Bel. Gifte. Hispan. Don que se da como guiera. Pol. Dar. Vn. Ajándék. Ang. A gift or present.] Plin. lib. 35. cap. 14: Græci enim (ait) antiqui δῶρον palmum vocabant, & ideo dõra munera, quia manu darentur. Est autem donum, quod aut propitiandis Diis datur, aut hominibus pro benefactis, quæ nulla necessitate juris, sed sponte præstantur. Ovid. de Arte: Munera, crede mihi, placant hominesque Deosque: Placatur donis Iuppiter ipse datis. ¶ Differt donum à præmio, ut præmium sit quod datur ex præcedenti merito: donum, quodvis munus quocunque modo datum. ¶ Donatus in illud Terentii in Eunuch. Quodvis donum & præmium à me optato, id optatum feres: distinguit donum à munere, ut donum deorum sit: munus, hominum: quæ tamen differentia nullo modo observatur. Nam & dona dicuntur quæ dantur hominibus, & munera quæ diis offeruntur. Itaque vera differentia hæc videtur, ut Donum di-

num dicatur majorum esse rerum: Munus verò minorum. Nã & regna, & regiones, & oppida, & prædia, cæterasq; res immobiles, dono dari passim legimus: muneri dari non item. ¶ Aliquãdo donum dicitur de rebus perniciosis. Virg. Eclog. 6: Quas illi Philomela dapes, quæ dona pararit. ¶ Donum honorarium: id est, quod datur patrono, ab honore dictum, quòd hujusmodi muneribus clientes patronos suos solerent honorare. Neque enim, ut hodie, ita olim patroni mercede conducti clientum negotia suscipiebant, quod illo tempore ignominiosissimum putabatur: grati tamen clientis erat acceptum à patrono beneficium munusculo aliquo remetiri: quod illi donum honorarium vocabant. Nostri autem seculi advocati (ut non infacetè ait Budæus) arbitraria, non honoraria dona accipiunt: quippe qui pro suo arbitrio litigatoribus mercedem præscribunt, nullumque suæ rapacitati faciunt modum.

Dōno, as, act. p. Donum in aliquem confero, largior, munere afficio, munus do. [נתן נתן נבד זבד חנן שחד nathan zabadh chanan shachadh. δωρεῖσθαι. Gal. Donner. Ital. Donare. German. Schenken/begaben. Hispan. Dar graciosamente. Polon. Darować. Vng. Ajandékozok. Anglice. To give, or present à gift.] Plaut. in Aulul. Ab eo donatur auro, uxore & filio. Idem in Amphit. Quo pacto sit doniis donatus plurimis. Cicer. 1. de Orat. Inferi quidem & donari ab arte non possunt: omnia sunt enim illa dona naturæ. Senec. de Benefic. lib. 3. capite 14: Vt circumspectiùs donaremus, circumspectiùs eligeremus eos, in quos merita conferuntur. Cicer. in Pison. Mihi populus Rom. universus illa in concione non unius diei gratulationem, sed æternitatem immortalitatemque donavit. ¶ Donare civitate, est efficere cives, & jura civium dare. πολίτας δίδωμι, πολιτογραφῶ, μετοικίδιον τινὶ δεῖν πολίτην. Cicer. pro Archia Poeta: Quid? à Qu. Metello Pio familiarissimo suo, qui civitate multos donavit, neque per se, neq; per Lucullos impetravisset. ¶ Hujus verbi compositum est, Condono, quod quandoq; pro simplici usurpatur: quandoque significat quicquam ad aliorum petitionem do: quandoque ignosco. συγχωρῶ. Terent. in Phorm. Argentũ quod habes condonamus tibi. Salust. Haud facilè alterius libidini malefacta condonabam.

Dōnātus, participium munere affectus, cui aliquid donatum est. [נתון nathan, δωρεὰ. Polon. Vdarowany. Vngarice. Meg ajandékozatot.] Virgil. 5. Aen. Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit. ¶ Hujus contrarium Indonatus. ἀδώρητος.

Dōnātio, f. t. Est doni alicujus in alterum collatio, & propriè ea, quæ nullo urgente jure, sed ex mera liberalitate fit, idque ea quidem mente, ut statim qui dat velit accipientis fieri, nec ullo casu ad se reverti. [מתנה mattanah. δόσις, δωρεά. Gal. Donation. Ital. Donatione. German. Ein freywillige schenke / vergabung. Hispan. Donacion. Polon. Darowanie. Vngar. Adándékozás. Ang. The presenting or giving of a gift.] Quòd si sub conditione fiat, non est vera donatio. Cicer. in Orat. Vt corona aurea donaretur, eaque donatio fieret in theatro populo convocato. Dicimus autem, dono tibi munus, & dono te munere. ¶ Donatio onerosa dicitur, cùm donatus revocat donationẽ propter ingratitudinem. Zasius. §. Item si quis. Institut. de Actiou. Donatio dividitur in eam, quæ fit mortis causa, & in eam quæ fit simpliciter, l. Senatus. §. de mort. causa don. l. alienatum. §. Sin. de verb. signif.

Dōnāria, n. f. Sunt ipsa (ut Valla docet) dona, quæ deo offeruntur. [מנחה minchah שי shai זבד zebadh. ἀναθήματα, ἀφιερώματα. Polon. Podarki. Vngar. Istennek tetszik adattatott ajándék. Angl. Gifts and presents, or sacrifices offered to god.] quæ scilicet dicata diis, ex tholis, aut parietibus, aut etiam columnis suspenduntur. Macrob. Ornamenta verò sunt clypei, coronæ & hujusmodi donaria. Nonnunquam locus est, in quo dona reponuntur, & pro ipso etiam templo. Virgil. libro 3. Georg. Tempore non alio dicunt regionibus illis Quæsitas ad sacra boves Iunonis, & uris Imparibus ductos alta ad donaria currus. Gell. lib. 2. cap. 10: Vbi reponi solerent signa veteta, quæ ex eo templo collapsa essent, & alia quædam religiosè donariis consecrata. Apul. Ibi donarium deę perquam opulentum, plurima auri & argenti ratio in lancibus, speculis, poculis, & hujusmodi utẽsilibus. Quod est contra Laurent. Vallam, qui Servium reprehendit, quòd donaria interpretetur loca, in quibus dona suspenduntur.

Dōnātīvum, n. f. Munus quod à principe vel imperatore militibus donatur. [מנחה minchah שי shai זבד zebadh. ἐπίδοσις. Gal. Largesse de Prince, donatif ou generale. Ital. Dono fatto da un Principe. German. Ein Gaab oder Verehrung so ein Fürst oder Hauptmann seinen Kriegsleuten thut. Hispan. Don hecho de Principe. Polon. Podarek. Vngar. Istenbelbmetl vitézykeknek adattatott ajándék. Angl. A gift or dole of a prince or noble man.] Suetonius in Domitiano: An duplum donativum militi donaret. Plin. in Paneg. Nam mihi cogitandi eundem te collationes remisisse, donativum reddidisse, congiarium obtulisse, &c. Tacit. lib. 20: Et adventu quintanorum quintadecimanorumque auctę legiones donativum poscunt.

Dōnātīvus creditor, qui donationem facit. [Polon. Podarunek. Vn. Adódalékozó.] Paulus Interconsul. Si de duobus debitoribus mortis causa donativus creditor uni acceptum tulit, & convaluerit, eligere potest uti condicat.

Dōnātīcæ coronæ, Dicebantur quibus victores in ludis donabantur: quæ postea magnificentiæ causa institutæ sunt, super modum aptatæ capitibus, quasi amplitudine fiunt, quum ires ornantur. Festus.

Dorcadias, herba, quæ alio nomine mustium vocatur, & passioni hepatis confert.

Dorcĭs, dorcadis, f. t. [צביה tsebiyah. δορκάς. Pol. Sarna. Vng. Ör. (szarvas) vadkecske. An. Arve.] Dama, seu capra, δοὺς ἐν ὄρει δέρκεται: hoc est, ab eo quòd acutè videat. Plin. lib. 28. cap. 1: Dorcadis pelle collo suspensa. Martial. lib. 13: Delicum pavo donabis dorcada nato.

Dorcidion, Dictamnum. Dioscor. lib. 3. cap. 35.

Doriphagi, orum, m. f. Appellantur quasi donivori, & dona hæsitantes, nostro tempore nonnulli visceripatræ & capedipatræ, vel etiam capedivori appellari possunt.

Dŏrĭs, idis, [δορίς. German. Ein stechend Kraut mit einer rothen Wurtzel.] Herba est anchusæ similis, lanuginosior tamen, & minus pinguis, tenuioribus foliis & languidioribus. Radix oleum non fundit, sed rubentem succum, & in hoc ab anchusa distinguitur. Hæc Plin. lib. 22. cap. 20.

Dormĭo, is, n. q. verbum absolutum, Somnum capio, sopitus sum [ישן jasheen. κοιμᾶμαι, καθεύδω. Gal. Dormir. Ital. Dormire. German. Schlafen. Belg. Slapen. Hispan. Dormir. Pol. Spać. Vng. Alusznom. Ang. To sleepe, to be a sleepe.] Plaut. in Trin. Egomet autem quum extẽplò arcum Mihi & pharetram & sagittas sumpsero, cassidem in caput, dormibo Placidè in tabernaculo. Aliquando cum accusativo, & præpositione IN. Plin. Epistol. Nihil est quod in dextrã aurem fiducia mei dormiat non impunè cessatur. ¶ Dormire in utramvis aurem, est animo otioso, securo, vacuoq; esse. Terent. in Heavt. Adempta tibi jam faxo omnem metum, In aurem utramvis otiosus dormias. ¶ Dormire in utrumvis oculum idem significat. Plaut. in Pseud. De ista re in oculum utrumvis conquiescito. ¶ Hujus composita sunt, Addormio, à quo Addormitio: Edormio, Obdormio, Prædormio, & Redormio, de quibus de suis locis.

Dormĭto, as, penult. product. n. p. frequentativum est, quasi diminutionis significatum quandoque habeat. [נום נומה, νωθρῶ, νωθρεύω. Gal. Sommeiller, avoir faim de dormir. Ital. Dormicchiare. German. Hefftig schlafen. Hispan. Entre dormir y velar. Pol. Zasypiam. Vngar. Szunnyadok. Ang. To sleep often, to have a desire of sleeping, to slumber.] Horat. -quandoque bonus dormitat Homerus. Est autem propriè Dormitare, somno demum. Plaut. in Amphit. Te dormitare ajebas, mensa ablata est, cubitum hinc abimus.

Dormĭsco, is, Dormio. [καθεύδω, κοιμᾶμαι. Pol. Posnąć, śpać. Vn. Alomni fogok.] Plaut. Curc. Caput deponit, quum dormiscit, ei subduco aculum.

Dormĭtātŏr, m. t. Qui solet dormire, & omnia negligenter agere. [נרדם נרדם nirdam. ὑπνώττων. Gal. Dormeur, dormart, nudormi & negligent en ses affaires, fainéant. Ital. Dormiglione, da poco. Germ. Ein schläfferiger / der so nederlich zu seinem sachen thut als wann er schlafe. Hisp. Dormidor. Pol. Ospalec. Vng. Szunnyadó, alusztkony. Ang. A sleeper, a slug gard, a slumberer.] Plautus in Trin. -mira sunt, Ni illic homo est aut Dormitator, aut solutus zonatius.

Dormĭtōrĭus, a, um, adjectivum: ut, Cubiculum dormitorium ubi dormitur. [κοιτῶν. Gal. De dormir, qui sert à dormir. Ital. Che serve à dormire. Germ. Das zu schlafen gehört. Hisp. Cosa pertenesciente à dormir. Pol. Dospania przynależący. Vng. Alomhoz tartozó. An. That serveth for sleeping.] Plin. Iunior in Epist. Est in hac diæta dormitorium cubiculum, quod diem, clamorem, sonum excludit.

Dormĭtōrĭum, n. f. substantivè, Dormitorium cubiculum. [κοιμητήριον, κοιτών. Gal. Dortoir, lieu où on dort. Ital. Luogo da dormirsi, dormitorio. Germ. Ein Schlafkammer. Hisp. El dormitorio. Pol. Komora do spania. Vng. Alom hely. Ang. A dormitory, a bed chamber.] Plin. li. 30. ca. 6: Post hæc jubent eum in panere dormitorii, tectòve includi.

Dorodocia, æ, fœm. p. Corruptio est muneribus facta, quam Iurisconsulti sordium verbo significare solent: dicitur autem & de corrupto, unde Dorodocos judices Demosthenes appellat, quos Nummatos nos appellamus: id est, sordidos.

Dōron, [מנחה minchah שחד shoochadh. δῶρον. Gal. Don, présent. Ital. Dono. Germ. Ein Gaab oder Schenke. Hisp. Don. Pol. Dar. Vngar. Adódalék. Angl. A gift, a present.] Donum à Græcis dicitur, quòd munera fere manu dẽtur. Apud antiquos enim

Græcos

Græcæ linguæ scriptores, δῶρον pro palmo, sive manu invenitur. Plinius libro 33. cap. 14: Græci (inquit) antiqui δῶρον palmum vocabant, & ideo dora, munera, quia manu darentur. Vnde Antidora, ἀντίδωρα, remunerationes. Vetus autem illa significatio adhuc remansit in compositis, Didoron, Tetradoron, & Pentadoron, peu. prod. quib. lateres in structuris ædificiorum significantur, qui duorum, quatuor, aut quinq; palmorum longitudinem habent. Palmi autem nomine mensuram intelligimus duodecim digitorũ, quem palmum majorem, sive dodrantem vocant.

Dŏrsum, si, n. s. Tota posterior corporis pars, à collo usq; ad os sacrum. In qua significatione legitur & dorsus mascul. gen. [גב gab. νῶτον. Gal. Dos, eschine. Ital. Dorso, schiena. Germ. Der Rucken. Hispan. El espinazo, el lomo. Polon. Grzbiet. Vngaricè, Hát. Anglicè, The backe.] Plaut. in Milite: Timeo quid rerum gesserim: ita dorsus totus prurit. Non solùm autem dicitur de hominibus, cæteris que animalibus, sed etiam de inanimatis: ut de litoribus, aquis, montibus, & hujusmodi. Virgil. 1. Aeneid. Dorsum immane mari in summo. Idem 10. Aeneid. Namque inflicta vadis, dorso dum pendet iniquo. Quibus in locis significat duriorem arenam (ut inquit Servius) quæ meantibus ultrò citroque fluctibus densatur: quòd à nautis pulvinus vocatur. ¶ Antiqui tamen dossum dicebant quod nunc dorsum dicimus. Vnde dossuaria jumenta à Varrone dicta libro 20. capite 10, quæ dosso vehunt. Ad quam rem (inquit) habent jumenta dossuaria domini, alii equas, alii pro his quid aliud, quod onus dorso ferre possit.

Dorsŭlĭs, n. t. Tegumenta quibus equi & boves teguntur. [ἐπίνωτα. Gal. Couverture de cheval. Ital. Coperte de cavalli. German. Ein Rackendecke/Rattdecke. Hisp. Las coberturas de los bueyes è cavallos. Pol. Deka, na konie albo nowi oli. Vng. Barom pokrotczá. Ang. Saddle clothes.] Iulius Cap. Processerunt centeni albi boves, cornibus auro jugatis, & dorsualibus apricis discoloribus præfulgentes.

Dorx, de hac fere in verba Barbarus: Non placet, inquit, quorundam distinctio inter Dorcadem & Dorcem, quasi Dorcas cervinus pullus sit. Dorx animal diversum: cùm Dorcas Aristoteli, non cervum, sed capram significet. Certè Dioscor. in Coagulí mentione Dorcadem à dorce separavit. Hęc Barbarus.

Dŏrycnĭum, δωρύκνιον, Strychni genus est Theophrasto, radice candida, longa, cubitali, cavaque, folio crucæ majusculo, caule quadricubitali, capite gethyi majore, pilosioreque, pilulæ platani non absimili. Drachmæ pondere datur, ut sibi quis placeat, & pulcherrimum se existimet: duplicatum pondus majorem insaniam creat, spectris vanis animo observantibus: triplicatum perpetuas gignit furias: cui ponderi siquid adjiciatur, præsentem necem affert. Ab his effectib. à quibusdam manicon est appellatũ. Dorycnium autẽ dictũ putatur, quòd lanceatum cuspides in prælio eo tingerentur.

Dŏryphŏrŭs, penult. corr. m. s. [δορυφόρος. Polonicè, Straż albo garda krolewska kiego cząd'a. Vngaricè, Fegyedelem hordó darabja. Ang. A groom man about a prince that beareth a speare.] Satellites qui lanceam, aut spiculum gestans, tuetur corpus principis. Nam δόρυ lancea est, vel spiculum. Curt. libro 10: Cognatorũ Darii regis turbam quindecim millia hominum fuisse mulieberiter propemodum cultam, luxu magis, quàm decoris armis conspicuam, doryphori vocabantur: Peculiare enim erat illius agminis insigne. ¶ Est etiam viri proprium apud Quintilianum.

Dŏs, tis, f. t. Propriè dicitur quod marito cum uxore datur. [מהר mahar. φερνή. Gal. Douaire, le mariage d'une fille. Ital. Dote. German. Ein Ehestuer oder heimsteur. Belg. Houwelijck goet. Hisp. Dote del casamiento. Pol. Posag. Vng. Ingy ruha. Angl. The dowrie which the woman doeth give unto her husbande.] Plaut. in Amphit. Non ego illam mihi dotem duco esse quæ dos dicitur: Sed pudicitiam, &c. Terentius in Andr. Dos est Pamphile decem talenta. Idem in Adelph. Vxor sine dote veniet: intùs psaltria est. ¶ Duo autem dotium genera enumerantur à Iurisconsultis, profectitia scilicet, & adventitia. Profectitia dos est, quæ à parentibus profecta est de bonis eorum: Adventitia verò, quæ aliundè advenerit: si quis patri certam pecuniam dederit quam filiæ nubenti reddat. ¶ Transsumitur præterea latius hujus nominis significatio pro omni eo quod alicui datum est vel à natura, vel ab hominibus. πεφυκότα. Vnde dotes animi dicuntur, prudentia, justitia, fortitudo, & hujusmodi: & dotes corporis, pulchritudo, robur, incolumitas, & his similia. Martialis libro 13: Nec poteris simul æ dotes numerare, nec usus. Cic. lib. 1. de Orat. Cujus autem quum indotatam esse, atque incomitatam, & incomptam videres, verborum eam dote locupletasti, & ornasti. Ovid. 3. Trist. Nam tibi quum facilis mores natura pudicos, Et rat as dotes, ingeniumque dedit. ¶ Dotes etiam prædiorum dicuntur pro adventitiis emolumentis quibusdam & aliunde quæsitis, non ipsis innatis: quæ inde appellationem sumpserunt, quòd prædiorum onerbus ac sumptibus tolerandis attributa sunt, ut dotes in matrimoniis. Ex Hotomano.

Dŏtālĭs, le, om. t. Quod ad dotem pertinet, vel in quo dos consistit. [φερνικός, ἡ τοῦ φερνικοῦ. Gal. Douairier, de douaire. Ital. Dotale. Germanicè, Das zu der Ehestuer gehört. Hispan. Cosa que se da en dote y casamiento. Polon. Posagowy. Vngar. Ingy rubahoz valo. Ang. Pertaining to dowrie.] Vnde Dotalia bona, Dotales fundi. Plaut. in Asin. Dotalem servum Sauriam uxor tua Adduxit, cui plus in manu sit quàm tibi. Idem in Mil. Hasce ædes dicas dotales tuas. Liv. libro 26: Hæc tibi à me dotalia dona accedent.

Dŏto, tas, act. p. Dotem do. [מהר mahár. ἐδώρησαν. Gal. Douer. Ital. Dotare, dar dote. Ger. Ausstewren / mit einer Ehestuer begaben. Belgicè. Putsetten/ten houwlick geven. Hispan. Dotar la muger de casamiento. Polon. Posagi albo wiano dać. Vng. Ingy ruhat adok. Ang. To give dowrie, to endowe.] Sueton. in Vesp. Vitellii hostis sui filiam splendidissimè maritavit, dotaviteq; etiam, & instruxit.

Dŏtātŭs, a, um, adjectivum, Vnde dotatam mulierem dicimus, quæ dotem habet: & indotatam, quæ dotis ad maritum nihil attulit. [ἄδωρος. Pol. Posagiem opatrzona. Vng. Ingy rohái (item) meg kanlegitatot, kanylag. Anglicè, Endowed, which giveth dowrie to her husband.] Plaut. in Asin. Hæ sunt, atque aliæ multæ in magnis doribus incommoditates, sumptusq; intolerabiles. Nã quæ indotata est, ea in potestate est viri: dotatæ mulctant & damno & malo viros. ¶ Dotatum etiam latiùs intelligimus eum qui bonis quibusdam animi, corporis, aut fortunæ præditus est. Manilius lib. ult. Tertia Pleiadas dotabit forma sorores. Ovid. 11. Metam. Nata erat huic Chione, quæ dotatissima forma Mille procis placuit.

Dŏsĭs, δόσις, à verbo Græco δίδωμι, quod est dare. [Polon. Lieka.] Hac voce nostri hodie medici utuntur pro proportione simplicium medicamentorum compositionem ingredientium.

Dŏthĭen, enis, δοθιήν. Polon. Wydecie siema ciele.] Abscessus cum tumore qui ex crassis humoribus in carnosis plerunque locis fit mitis, quum in sola cute coierit: maleficus autem, nec facilè curabilis, quum ex alto in summam cutem emerserit. Vide Marcellum Virg. in Diosc. lib. 2.

Dŏxā, doxæ. fœm. p. δόξα, Latinè opinio dicitur. Vnde & paradoxa, παράδοξα, quæ admiratione digna sunt, & opinionem hominum superant, vel potiùs præter opinionem. ¶ Interdum majestas dicitur. ¶ Item gloria. Vnde Eudoxa, vera gloria.

D ante R.

DR. In notis antiquorum, Drusus. D R. P. dare promittit. D. R S. de regibus. D. R M. de Romanis. D. R P. de republica. D. T. S. P. Diem tertium, sive perendie, vel sive per eundem, vel sive perendinum. D S. Deus. D S. Diis. D. S. P. O. de sua pecunia obiit. D. S P. S. P. de sapientia sua perfecit. D. S V P. P. de supina pila. D. S. dato solo. D S P. de sapientibus. D T. duntaxat. DT. durat. D. T B. de tribubus. D. T R I B. T L. S. De tribunali tulit sententiam. D. T. G. Q S. De tuo genio quod sentis.

Drābe, [δραβή. Polon. Polni kmin.] Herba est cubiti altitudine, gracilibus virgulis, quarum latera utrinque vestiunt folia, quæ planè Lepidii viderentur, nisi teneriora essent, candidioraque. In cacumine sambuci umbellam gerit, in qua candidi flores emicant. Hanc nonnulli herbarum periti Orientale Nasturtium, alii Babylonium vocaverunt. Vide Ruellium lib. 2. capite 89.

Drācænā, δράκαινα, cum diphth. draconis fœmina: sicut leonis fœmina, leæna.

Drāchmā, f. p. [דרכמון darchemón אדרכן adharcón. δραχμή. Gal. Dragme, huitième partie d'une once. Ital. Dramma, denaro. Ger. Ein quintlein / der vierdte theil eines lots. Hispan. Drama peso, ò adarame. Polon. Dragma, to iest, osma części od uncy. Vngaricè, Gerdö. Ang. A dramme, the eight part of an ounce.] Genus ponderis ex decem & octo siliquis: id est, tribus scrupulis constans. ¶ Est & genus numismatis, denarium valens Romanum: hoc est, (ut Budæus docet) solidos Turonenses tres cum semisse. Terent. in Andr. Vix, inquit, drachmis obsonatus est decem. Cic. 1. de Divinat. Quibus divitias pollicentur ab his drachmas ipsi petunt.

Drăco, onis, m. t. [תנין tannin δράκων. Ger. Ein Drach. Bel. Ein draat. Pol. Smok. Vn. Sárkány. An. A dragon.] Serpẽs annosus, qui multa ætate in insolitam magnitudinem excrevit: ita dictus ἀπὸ τοῦ δέρκου, quòd hoc animal acutissimi visus esse credatur: unde etiam à Poëtis thesaurorum custodus fingitur præesse. Plin. lib. 8. cap. 11. autor est Dracones in India in tantam excrescere magnitudinem, ut perpetuum cum elephantis bellum geraut. ¶ Dracones etiã dicuntur à Plin. li. 17. cap. 23.

à tortuositatis similitudine palmites emeriti, pluribusq; annis indurati: Nuper (inquit) repertum draconem ferere juxta arborem: ita palmitem appellamus emeritum; pluribusque induratum annis. ¶ Draco marinus etiam Piscis est, qui & Araneus piscis vocatur. de quo Plin. libro 9. cap. 48. Vide Araneus.

Drăcōnĭtēs, δρακονίτης, sive Dracontias, gemma est quæ fit ex cerebro draconum, sed non nisi viventibus abscisso gemmescit, invidia animalis mori se sentientis: quapropter mos est amputare caput dormientibus. Est autem colore translucido, nec politi potest, aut attrit admittere. Plinius libro 33. capite 10.

Drăcōntĭum, n. f. [δρακόντιον. Gal. Herba appellat serpentine. Ita. Dragontia. Ger. Tracentwurz. Hispan. Dragontia. Pol. Obrzadki: herbarie, wężownik. Ang. Dragons or dragonwort.] Herba hortensia est, teste Dioscoride, folio hederæ, magno, & candidis notis insigni, caule recto, bicubitali, versicolore, maculis respersio purpureis, ita ut anguem planè referat. Officinæ Serpentariā & Colubrinam appellāt. ¶ Est etiā hoc nomine genus vitis apud Colum. lib. 3. cap. 2, quod vini generositate cum Ammineis conferri possit. Vnam (inquit) vitem præcoquam, nobis ante hoc tempus incognitam, Græca consuetudine dracontion vocari competimus, quæ fœcunditate jucunditateq;, arcellatæ, basilicæque & Bituricæ comparari possit: generositate vini, Ammineæ.

Drăcunculŭs, penult. corr. δρακόντιον, herbæ genus est quod dracontion Græci, pharmacopolæ Serpentariam appellant: utroque nomine à caulis figura deducto, qui maculis quibusdam variegatus, quandam serpentis similitudinem referre videtur. Vide paulò antè in dictione DRACONTION. ¶ Est etiā Dracunculus piscis ex concharum genere. Plin. lib. 32. cap. 11.

Drāgmă, atis, [δράγμα. Polonicè, Rzeq ktora wgarsci łapie: mojem. Vngar. Marek, egy marokni. Ang. A handfull, a bundell.] Apud Græcos dicitur quod nos rapinam, aut manipulum dicimus: hoc est, quantum una manu comprehendere possumus.

Drămă, atis, [δράμα. Polon. Gramkomedy.] Est actus vel repræsentatio fabularum, in quibus Poëtæ persona non admiscetur.

Drămătĭcŭs stylus, Dicitur qui mixtus non est, ubi Poëta nusquam loquitur: ut sunt comœdiæ & tragœdiæ: Exegematicus, in quo solus Poëta: Mixtus, ubi promiscuè & Poëta & persona. Dictus dramaticus, δραματικός, quasi activus, à δράω ago.

Drŏmăs adis, [בכרה bichrah. δρομάς. Germ. Ein Camel oder Dromedarij. Pol. Dromedarz gwiersz. Vng. Gyors teve.] Cameli species est, à velocitate cursus nomen habēs. Liv. li. 7. bel. Maced. Ante hunc equitatum falcatæ quadrigæ, & cameli, quos appellant Dromadas.

Drŏmōnes, Genus piscium est apud Plin. li. 32. cap. ult. à pernicitate ita appellatū δρομῶνες. ¶ Dromones item navigia celerrima, quasi cursoria à Iustiniano vocantur in l. 2. C. de offi. præf. præt. Afr. quos celoces Latini appellant à celeritate ut scribit Nonius. Milites, inquit, constituas, qui possint & ipsum trajectum servare, & omnia quæcunque in partib. Hispaniæ, vel Galliæ, sive Francorum agantur, viro spectabili duce denuntiare. In quo trajecto etiam Dromones quantos videris ordinari facias.

Drŏmŏs, [δρόμος. Pol. Miejsce do gwodu. Vngar. Futás, (avagy) futo hely, pálya.] Latinè cursus: quanvis nonnunquam accipiatur pro loco ipso in quo curritur. ¶ Hinc Catadromus, de quo suo loco.

Drŏpăx, acis, pen. gen. cor. m. t. [δρόπαξ. Po. Pliaster ktori ma włosi wirma. Vn. Keppaszto szer mellyel az orszlag, kenet.] Vnguenti genus est quod ad evellendos è corpore pilos solet adhiberi. Vnde δρωπακίζειν Græci dicunt pro eo quod est unguentis adhibitis corpus glabrum reddere. Martial. li. 3: Psilothro faciemque lavas, & dropace calvam. Idem lib. 10: Lævis dropace tu quotidiano.

Drupæ, arum, [δρυπάς. Germ. Oliven die noch nicht gut zu essen sind. Pol. Przeżałe oliwki.] Baccæ oleæ jam nigrescentes, & mox ab arbore casuræ: unde & nomen apud Græcos acceperunt, παρὰ τὸ πίπτειν ἐκ τῆς δρυός.

Dryophyte, es, f. p. Ranæ genus est apud Plin. li. 32. ca. 7: Ranę (inquit) quas dryophitas & calamitas vocant. [Pol. Żaby jedlem sie rodzące. Vng. Vz mely berkak az essonel az ezybbl le esnek.] Item cap. 10. Iecur ranæ dryophytes, aut calamitæ in pellicula gruis alligatum. Quibus tamen in locis eruditiores malunt legere diopetes & diopetis: ut ranas illas intelligas, quæ aut cum pluvia de cœlo decidunt, aut certè ex pluvia nascuntur. Græci enim διοπετὲς vocant quicquid ex aëre est delapsum, quasi à Iove missum.

Drȳŏphŏnŏn, penult. corr. δρυόφονον, Herba est dryopteri similis, cauliculis tenuibus, cubitalibus, circundatis utrinq; foliis oxymyrsinæ similibus, sed candidioribus & mollioribus,

flore sambuci. Edunt decoctos cauliculos, semine verò propinere utuntur. Officinæ Nomen alterum myrtum appellant.

Drȳŏs hȳphĕăr, δρυὸς ὕφαρ, Genus visci est, copiosissimè in quercu nascens: unde & nomen accepit. Est autem sui generis planta fruticosa, sesquipedalis, lenta, semper virens, gravis odoris, buxi folio, baccis exiguis, sine flore, tactum sequēs, nunquam in terra nascens. Vide Plin. lib. 16. cap. ult.

Drȳŏptĕris, f. t. [δρυόπτερις. Germ. Ein Kraut, so sich den Engelsüß, stemsarb oder baumsarb vergleichet.] Herba est filicis similis, in arboribus nascens, tenui foliorum sub dulcium incisura, radice hirsuta. Plin. li. 27. cap. 9. Vulgus Osmundam arboreā appellat.

Drȳpĕtæ, [δρυπεταὶ. Pol. Dojrzałe oliwne. Vn. Ezt elreszt.] Olivæ sunt maturæ & adultæ, ita dictæ à πίπτω & δρῦς, quasi jam ex arbore decidentes.

D ante V.

D. V. In notis antiquorum, Devotus vir, vel vester, vel Diis volentibus, vel devotus Vestæ, vel dies Quintus. D V C. DVC. Ducum Ductore, vel ducum ductio, vel ductorum ductus. D V L. vel D O L. vel D V L C I S. dulcissimus. D. VIIII. Diebus novem. D V. I S. Devotu istorum servatur. D V. vel D V L. Devotus. D V L. dulcis. D V L M S. dulcissimus. D. V. M. T. dolo vel malo tuo. D. V S. deæ virgines, vel de virtutibus, vel d. verbis.

Dŭĭ, in neut. gen veteres dixerunt pro duo. δύο. Quintil. li. 1. cap. 10: Dua pondo & trepondo usque ad nostram ætatem dictum est, & rectè dici Messala confirmat. Sic etiam apud Cicronem, in Orat. Video sepulchra dua, duorum corporum.

Dŭălĭs, le, Quod est duorū. [δυωεὶς. Gall. Duel, qui appartient à deux. Ital. Numero di due. Germ. Zweeig, zweifach. Hispan. Numero de dos. Pol. Dwoyśki. Vn. Kettőbe. Ang. Of two.] Servius in illud Virg. 2. Aeneid. Conticuēre omnes: Conticuēre (inquit) pro conticuerunt: nec est (ut quidam dicunt) dualis numerus, qui apud Latinos nusquam penitùs invenitur.

Dubenus, teste Festo, pro domino veteres dixerūt. [Pol. Pan. Vn. Vr.] Pacu. Tū dubenus servos ligatos pessimè verberat.

Dŭbĭo, as, Apud antiquos legitur pro dubito, sive in dubio sum. [δοιάζω. Polon. Wątpie. Vng. Kételkedem.] Plautus: Dubitat quid agat.

Dŭbĭŭs, m. f. Dicitur, qui duas vias habet, & utram eligat, nescit: sicut ambiguum, quod in ambas agi partes potest. [ספק talah, ἀμφίβολος, ἄπορος. Gal. Doubteux, incertain. Ital. Dubbioso. Ger. Zweiffelhaftig. Bel. Twyfelachtig, onseker. Hisp. Dudoso. Pol. Wątpliwy. Vn. Kétséges. Ang. Doubtfull, uncertain.] Livius 4. ab Vrbe: Quum equites procul visi non sine terrore habitis quinam essent, mox cogniti, &c. Virg. 2. Aeneid. Nec dubiis ea signa dedit. Terentius: Non dubium est quin magnum ex hac re sit malum. Lib. 1. ad Herenn. Dubium genus est, quum habet in se causa & honestatis, & turpitudinis partem. ¶ Nonnunquam etiam dubium accipitur pro anceps periculo. Vnde in dubium venire, idem est quod in discrimen adduci. Terentius in Adelphis: Tua fama & gnatæ vita in dubium veniet. Sic Salutem dubiam dixit Cicero in Epistol. ad Ligarium, pro ea quæ in periculo versatur. ¶ Cœna dubia dicitur, quum tanta apponitur ciborum copia, ut cogamur dubitare quid potissimùm debeas sumere. Terentius in Phorm. Le ringitur, tu rideas: Prior bibas, prior decumbas: cœna dubia apponitur. G. Quid istuc verbi est? S. Vbi tu dubites quidnam potissimùm. ¶ Dubia causa dicitur, quæ (ut vocamur forensi) semiplenè probata est. Gl. est celebris in l. admonendi. ff de jurejurand. Dubiis interpretandis ad mores deflectendum esse. Schola nostra omninò recepit.

Dŭbĭē, adverbium. [ἀμφιβόλως. Gal. Douteusement, en doute, incertainement. Ital. Dubbiosamente. German. Zweiffelhaftiglich. Bel. Twyfelacht. Hisp. Dudosamente. Polon. Niepewnie, wątpliwie. Vngarice. Kétségessen. Angl. Doubtfully.] Cicer. 1. de Divin. Potest autem accidere ut aliquod signum dubiè datum, pro certo sit acceptum. Livius 2. ab Vrbe: Nec dubiè laudibus extollit miserias suas. Hujus contrarium est Indubiè, ἀναμφιβόλως, sine dubio.

Dŭbĭōsŭs, à, um, adiectivum, Incertus, dubius. [ספק safek. ἀμφίβολος, ἄπορος. Gal. Douteux, plein de doubte. Ital. Dubbioso. Ger. Zweiffel/ungewiß. Hisp. Dudoso. Polon. Niepewny. Vng. Kétséges. An. Very doubtfull or uncertaine.] Gel. lib. 3. cap. 3: Quas à cæteris segregavit, quoniam dubiosæ non erant. Idem lib. 5. cap. 10: Dubiosum hoc, inexplicabileq;.

Dŭbĭō, as, Dubius sum. [ספק safak. ἀμφιβάλλω, ἀπορέω. Gal. Douter. Ital. Dubitare. Ger. Zweiffeln. Bel. Twyfelen. Hisp. Dudar. Pol. Wątpie. Vn. Kételkedem. An. To doubte.] Cic. 4. Acad. Ne vinolenti quidem quæ faciunt, eadem approbarent, faciunt quæ fortiter dubitant, hæsitant, revocant se interdum. Idem libro 10. Epistolarum: Nam de tua erga me voluntate non dubitant. ¶ Dubitare item ponitur pro vereri, timere, δειλιᾶν. Plautus in Epidico: Quid istuc dubitas dicere? hoc est, Quid times, aut vereris? Cicero de Amicitia: Nec dubitaverim

lum in omni sermone appellare sapientem. Iuvenalis Satyr. 7: -quis tam Perditus ut dubitet Senecā præferre Neroni? ¶ Hujus composita sunt Addubito, Subdubito, quorum significata vide suis locis.

Dūbĭtātŭs, impersonale: Cic. 4. Verr. Idē Attic. lib. 4: Sed utrum fronte, an mente dubitatur.

Dūbĭtāns, particip. [ספק sofeq פן. ἀμφιβάλλων, ἀμφιβολῶν. Gal. Doubtant, qui doubte ou est en doubte. Ital. Dubitante. German. Zweifflend. Hisp. Dudoso. Polon. Wątpiący. Vngaricè, Kételkôdoin, kételkôdô. Angl. That doubteth, doubting.] Cicero pro domo sua: Identidem se ipse revocando dubitans, timens, hæsitans, omnia aliter ac vos in monimentis habetis & pronuntiarit & fecerit.

Dūbĭtātŭs, partic. [ἀπορούμενος. Pol. Wątpiący. Vn. Ac kirôl kitelkôdw'ak.] Ovid. 2. Metam. Venit, & intravit dubitati tecta parentis. Dubitatus amor apud eundem ad Liviam.

Dūbĭtātio, f. t. Hæsitatio, scrupulus. [ἀπορία. Gall. Doubte. Ital. Dubitatione. Germ. Zweifflung. Hisp. Duda. Pol. Wątpienie. Vn. Kitelkôdés. Ang. Doubt.] Cicer. 2 de Orat. Quis timor? quæ dubitatio? quanta hæsitatio, transactus q, verborū? Idem ad Trebonium: Nullam enim dubitationē apud me reliquisti quantum me amares.

Dūbĭtāntēr quod est à dubitans: Dubitatim à dubitatus, Dubiē, timidē. [ἀπορῶς. Gal. Doubteusement. Ital. Dubbiosamente. Germ. Mit zweiffel. Hisp. Dudosamente. Pol. Wątpliwie. Vn. Kétkedve kétségessen. Ang. Without hope, or doubtefully.] Cæcil. Imperator clamat de medio, ut milites à sinistro cornu removeant, & Gallis non dubitanter immittant. Sisenna apud Nonium: Quòd hostem non dubitatim cum pluteis & scalis iter facere cernebat.

Dūbĭtābĭlis, le, [εὐδιάπορος, εὐδιάβολος. Pol. Wątpliwy. Vn. Kitsége.] Ovid. 13. Metamorph. Atque ego si virtus in me dubitabilis esset, Nobilitate potens essem. Idem lib. 11: -nec erit dubitabile verum.

Ducatus. Vide DVCO.

Dūcēnārĭŭs, m. f. Qui duas centurias: id est, ducētos milites, ducebat in acie secūda, qui & primus hastatus dicebat. [ἀμφεκατοντάρχης. Gal. Capitaine de deux cens hõmes. Ital. Capitano di duecento soldati. Germ. Ein Hauptman vber zweyhundert Kriegsknecht. Hispan. Capitan de dozientos hombres armados. Pol. Rotmistrz nad dwiema sty set mężów. Vngar. Kétszázvitéz hadnagy ya. Ang. A Capitane of two hundred men.] Apud Suetonium legitur quartam judicum decuriam ab Augusto additam esse, quæ Ducenariorum diceretur, judicaretque de levioribus summis. Ducenarii autem videntur nominari à censu ducentorum sestertiorum.

Dūcēnārĭŭs, a, um, adjectiv. Quod cōstat ducētis: [ἀμφεκατόνταρχος. Gal. De deux cens. Ital. Di dugento. Ger. Das zweyhundert hat. Hispan. De dozientos. Pol. Dwiesty. Vng. Kétszázbol valo sereg. An. Of two hundred.] ut, Ducenaria pondera: hoc est, ducentarum librarum, apud Plin. lib. 7. cap. 20.

Dūco, is, duxi, ductum, Deduco, capio, sumo. [נהג nahágh נהל nahál נחה naichih. ἄγομαι, συμπαράγω. Gal. Mener, conduire, guider. Ital. Condurre, conducere. Ger. Führen. Bel. Leyden. Hisp. Guiar, llevar guiando. Pol. Wiodę. Vn. Vizsôm, vezérlem. An. To lead, or guide.] Propriè ducimus volentes, trahimus invitos. Seneca: Fata volentem ducunt, nolentem trahunt. ¶ Quandoque significat respicere, judicare, existimare, ἄγειν quoque Græcis & ἡγεῖσθαι. Cicero Trebatio: Ego si mei commodi rationem ducerem, te mecum esse maximè vellem. Virg. 10. Aeneid. -tantón' me crimine dignum Duxisti? ¶ Quandoque in passivo significat delector, afficior. Cic. in Verr. Act. 2: Si quis honore aut gloria ducitur. ἄγεται. ¶ Quandoque volvere, pertractare. Virgil. lib. 6. Aeneid. Sic equidem ducebam animo, rebarq, futurum. ¶ Quandoque nudare, educere, ἑλκύω. Idem lib. 12: Ille tamen clypeo objecto conversus in hostem Ibat, & auxilio ducto mucrone petebat. ¶ Quandoque contrahere. συνάγω. Idē 9. Aeglog. Astrum, quo segetes gauderent frugibus, & quo Duceret apricis in collibus uva colorem. ¶ Ducere somnos, est dormire. Virg. 4. Aeneid. Nate dea, potes hoc sub casu ducere somnos? ¶ Ducere muros, est struere. τειχίζω. Idem 1. Aeneid. -pars ducere muros, Molirique arcem. ¶ Quandoque contraho. συνάγω. Martialis: Quj ducis vultus, & non legis ista libenter. ¶ Quandoque in longum protrahere. ἐκτείνω. Cicero ad Cæsarem Iun. lib. 11: Ne res duceretur, fecimus ut Hercules Antianus in alium locum transferretur, ex Nonio. ¶ Quāndoque demittere, descendere. Plautus in Aulul. Vbi ille abit, ego me duco ab arbore. ¶ Quandoque gerere. Virg. lib. Aen. 9: Hi bellum assiduè ducunt cum gente Latina. ¶ Quandoque cædere, ut Ducere pugnum, pro Cædere pugno Paul. l. 4. de injuriis: Si cum servo meo pugnum ducere vellem, in proximo testantem invitus percusserim, injuriarum non teneor. ¶ Dicitur & de re obscœna, virilia sua turpiter contrectare. Plaut. Si tenderis, ducite, ne disrumpamini. ¶ Item de funeribus, ut Ducere funus idem sit quo deferre. Virg. 4. Georg. & tristia funera ducunt, ubi scribit Servius illud Persii Satyr. 2: -Nerio jam tertia ducitur uxor, in eadem significatione intelligendum esse. ¶ Dicitur etiam in condemnatis, in addictis, & in iis quibus à magistratu manus injecta esset. Terent. Ducent damnatum domum. Cicer. in Rull. Ego is consul qui concionem metuam, qui Tribunos pleb. perhorrescam? sæpè & sine causa tumultuet? qui timeam ne mihi in carcere habitandum sit, si tribuni plebis duci jussissent. ¶ Hinc & genus locutionis quo uxorem ducere aliquis dicitur, ortum. Coëmptio enim inter virum & uxorem fiebat: & in auctionibus emptori dicebatur, ut rem emptam sibique addictam duceret. ¶ Hujus verbi composita sunt Abduco, adduco, quæ sunt contraria: conduco, circunduco, deduco, diduco, educo, induco, introduco, obduco, perduco, produco, reduco, seduco, subduco, superduco, & traduco: quorum singula vide suis locis.

Dūco, vetus locutio fuit: ducere se, pro latenter abire, ac discedere. Terentius in Hecyra: Vxor, inquit, ubi me ad filiam ire sensit, se duxit foras. & Plautus in Aulularia: Ego me deorsum duco de arbore. & in Bacchidibus: Duc te ab arbore. & Asinius in epistola ad Ciceronem: Balbus quæstor, magno pondere auri, majore argenti coacto de publicis exactionibus, ne stipendio quidem militibus reddito, duxit se à Gadibus. Ex Aldi scholiis in epist. fam.

Dūcātŭs, us, m. q. Præfectura, imperium militare, dignitas ducis. [מנהיגות minhigh. ἡγεμονία, στρατηγία. Gall. Charge, conduite, gouvernement. Ital. Carico, condotta, governo. German. Ein Hauptmanschafft / ein Fürstenthumb. Hispan. La guia ò acudillamento. Polonicè, Panstwo, księstwo. Vngar. Hercegség, hadnagyság. Ang. A duckedome or duchie.] Suetonius in Nerone: Privignum Rufinum Crispinum Poppæa natum, impuberem adhuc, quia ferebatur ducatus & imperia ludere, mergendum mari dum piscaretur, servis ipsius demandavit. Scribit Lamptidius: Heliogabalum Præposituras, & Ducatus, & officia palatina vendidisse.

Dūcātĭo, nis, ducatus. [Polon. Księstwo. Vng. Vitél, vezérlés.] Tertul. de Coron. milit. Vel ipse hæc præstruxerim, & cæteras officialium coronarum causas, quibus familiarissima ista ducatio necessitatis.

Dūcātŏr, ris, pro duce, apud eundem Tertullianum. [Polon. Księże. Vng. Vezér hadnagy.]

Dūcto, as, act. p. Huc illuc duco. [נהל nihégh. ἄγω, ἡγεμονεύω. Gal. Mener, conduire souvent. Ital. Menar in questa et quella parte. Germ. Hin vnd her führen. Hisp. Guiar à menudo ò en diversas partes. Pol. Tam ò sam wiode. Vn. Hordozom, viselem. An. To lead here and there.] Salust. Huc accedebat, quòd Lucius Sylla exercitum, quem in Asia ductaverat, quo sibi fidum faceret, contra morem majorum, luxuriosè, nimisque liberaliter habuerat. Plaut. in Capt. Me uti libitum est, ductavi dolis. ¶ Ductare etiam est rem Veneream exercere: unde Plautus ludens in voce ambigua: Errabo potius, inquit, quàm quis me ductet. Terent. in Phor. Vt phaleratis dictis ducas me, & meam ductes gratis. Plaut. Asin. -qui quidem cum filio Potet unà, atque unam amicam ductet decrepitus senex. Ad hanc item significationem respicit Quintil. quum ait: Ductare exercitum, non sine rubore dici.

Dūctĭto, as, aliud frequentativum, Sæpè circunduco. [περιάγω. Pol. Vilamnie wodzę. Vng. Gyakrá hordozom.] Ter. in Adelph. Tu inter eas restim ductitans saltabis?

Dūx, ducis, communis generis, Qui ducit. [נגיד nagbidh שליש schalisch פקיד pakidh. ἡγεμών, ἡγεμόνος. Gal. Capitaine, conducteur, celuy qui celle qui meine ou conduit. Ital. Capitano, guida. Ger. Ein Führer oder Führerin. Bel. Een Hooftman/overste. Hisp. Duque, capitan, guiador. Pol. Wodz, hetman. Vng. Vezér, hadnagy, herczeg. An. A captane, he or she that leadeth or guideth.] Plaut. in Cas. Iis præstigiis dux fuit uxor mea hanc invenit rimam. Virgil. 1. Aeneid. -portantur avari Pygmalionis opes pelago dux fœmina facti. Cicero in Verrem: Sed tunc inopes relicti à duce, præfectoque classis, eundem necessariò cursum tenere cœperunt. Idem 1. Tuscul. Mortem, non interitum esse omnia tollentem, atque delentem: sed quandam quasi migrationem, commutationemque vitæ quæ in claris viris & fœminis dux in cœlum soleret esse, in cæteris humi retineretur, & permaneret tamen. Ovid. 2. de Pont. Primus ut auderem committere carmina famæ Impulit, ingenii dux fuit ille mei. Seneca Hippol. Fœmina dux malorum & scelerum artifex.

Dūctŏr, oris, m. t. Qui præest exercitui, imperator, dux. [נגיד nagbidh שליש schalisch פקיד pakidh. ἡγεμών, ἡγεμόνος. Gal. Conducteur, meneur, capitaine. Ital. Conduttiere, capitano. Ger. Ein Hauptmann. Hisp. Guiador. Pol. Hetman. Vn. Hadnagy herczeg. An. A capitane, guyde, or leader.] Virg. 2. Aeneid. -fractis bello, fatisque repulsi Ductores Danaûm. Cic. 1. Tuscul. Quoties non modò

ductores nostri, sed universi etiam exercitus, ad non dubiam mortem concurrere?

Dŭctŭs, us, m. q. nomē, Imperium, præfectura. [מבה minhāgh מקדה pekuddāh. ἀγωγή. Gal. Conduit, conduitte. Ital. Condotta. Ger. Ein führung oder leitung. Bel. Een leydinge. His. Guia, obra de guiar. Pol. Wiedzenie. Vng. Hadnagyág vezérlés, hercegség. An. A guyding or leading.] Livius 4. ab Vibe: Ductu Fabii, cui forte ea provincia evenerat, nihil dignum memoratu actum. ¶ Ductus aquarum. Cic. 2. offic. Adde ductus aquarum, derivationes fluminum. Idem 2. de Leg. Ductus verò aquarum quos ipsi tubos & euripos vocant, quis non, quum hæc videat, irrisserit? Dicitur & aquæductus pro eodem.

Dŭctŏ, as, f. t. ductus: [ἀγωγή. Pol. Przewiedzenie. Vn. Vitel.] ut aquæ ductio. Pomponius D. l. 43 Tit. 20. l. 3: Quia locus, totius fluminis serviat ductioni. Vlpianus. D. lib. 43 Tit. 30. l. 3: Hoc autem interdictum pertinet ad ductionē, ut ducere quis possit eos, in quos habet jus ductionis.

Dŭctārĭus, a, um, adjectivum, Qui ducit. ἀγωγός, ἀγωγεῖον. Vnde ductarius funis, quo in trocleis utimur, & qui per orbiculos trocleæ trajicitur. Apud Catonem & Vitruv. lib. 10. cap. 2. & 3. & 5. [Gal. La corde d' vne polie. Ital. Fune da tirare per vna tirella. German. Zugseil / Schubenseil. Hisp. Maroma ò cuerda para alcar. Pol. Przewodnik. item pewnej kierim przeciągamy. Vn. Vezérlő igazgató, vivő. Ang. That leadeth or guideth.]

Dŭctĭlĭs, le, penult. corr. Quod facilè ducitur, attenuaturque. [מקשה mekscheh. ἐλατός, ἐλάσιμος. Gal. Aise à mener & conduire. Ital. Atto da condurre. Ger. Zugig / das man leicht lich zerziehen kan. Hispan. Cosa que ligeramente se puede bolver. Pol. Cyągliwy. Vng. Vihető ki nyujtható, ky verhető. Ang. That is easily guideth as one pleaseth, that may be made thinne.] Vnde Aes ductile, quod malleis obsequitur, attenuaturque in laminas. Plin. lib. 34 cap. 8: In Cypro æs coronarium, & regulare est: utrumque ductile. ¶ Ductilis scena dicebatur, quum tractis tabulatis hàc atq; illàc species picturæ interior videbatur. Ductile flumen. Martial. lib. 12: hic riguæ ductile flumen aquæ.

Dŭctim, adverbium. Paulatim & cum mora. [ἀεφυρῶς. Gal. Peu à peu. Ital. A poco à poco. Ger. langsam. Hispan. Poco à poco. Polon. Zlecka. Vn. Lassan lassan, halkal. An. By litle and litle, piece and piece.] Plaut. in Curc. Immergere in me liquores tuos sino ductim. Colum. lib. 4. cap. 25: Major autem pars operis in vineā ductim potiùs quàm cæsim facienda est: hoc est, potius ductu falcis, quàm ictu.

Dŭdum, de exiguo tempore dicitur, teste Valla, dimidiæ scilicet horæ, vel horæ unius, duarum, vel trium: ita tamen ut tēpus unius diei rarò excedat: [כבר dibār. πάλαι, οὐκ πολύ. Gal. Piece, il a ja assez long temps, auparavant. Italicè, Poco fa, pur hora. German. Vor langest. Belg. Langhe. Hispan. Agora poco ha, de aqui à poco. Pol. Niedawno. Vng. Imóta rezen. Ang. Long a go, a great while bygone.] ut, Dudum intravi, Dudum te expecto: id est, hora est, vel duæ, vel tres, ex quo intravi, & ex quo te expecto. ¶ Quandoque etiam transcendit diem: Plin. li. 4: Fabri qui dudum assueti apud Pœnos. Et lib. 19: Nam dudum ex eadem Hispania zoelicum venit in Italiam, plagis utilissimū. Terent. in Andria: Quàm maximè ab te postulo atque oro Chreme Vt beneficium verbis initum dudum, nunc re comprobes.

Dŭēllā. Duæ sextulæ sunt: hoc est, tertia pars unciæ.

Dŭēllum, duelli, n. f. Ab antiquis dicebatur quod postea dictum bellum. [מלחמה milchamāh קרב kerab. πόλεμος. Gal. Guerre. Ita. Guerra. Ger. Ein Krieg zweyer Partheyen. Hisp. Guerra. Polon. Bytwa miedzy dwiema. Vngar. Had. Ang. A combat, fighting of two hand to hand.] Liv. 6. bell. Maced. Quod populus Rom. eo tempore duellum jussisset cum rege Antiocho esse. Cicer. 2. de leg. Nam æs atque ferrum duelli instrumenta, non favi. Cic. de Orat. Antiqui nomina contrahebant, quo essent aptiora, ut duellum, bellum. Hinc Perduellis, & Perduellio: quæ videbis suo loco.

Dŭēllo, as, bello. [לחם milchām. πολεμεῖν. Gal. Guerreyer, combatre. Ital. Combattere, guerrigiare. Germanicè, Kriegen / streiten. Hispan. Guerrear, pelear. Polon. Woiować. Vngar. Hadakozom. Ang. To combat, to fight hand to hand.] Vnde Duellator, qui duellum peragit. [πολεμιστής. Gal. Guerreyeur, combatant. Ital. Combattente, guerriere. Hisp. Guerreador, peleador. Anglicè, That fighteth hand to hand.] Plaut. in Cap. Domi, bellique duellatores optimi.

Dŭēllĭcŭs, a, um, Bellicus. [πολεμικός. Gal. Bellique, de guerre. Ital. Di guerra. Germanicè, Kriegisch. Hispan. Cosa de guerra. Polon. Woiowni. Vn. Hadakozó. Ang. Warelyk, pertaining to warre.] Plaut. in Epid. nempe quem in adolescentia Memorant apud reges armis, arte duellica Divitias magnas sibi adeptū.

Dŭēcensŭs (inquit Festus) cum altero: hoc est, cum filio cēsus.

Dŭēdens. Hostia ab antiquis appellata est, quā nos bidentem dicimus. Festus.

Dŭīs, & Duint. Antiqui dixēre pro dederis, & dederint. Plaut. Capt. At mihi libellum pro eo argento ne duis. Vide D O, das.

Dulcacidus, Dulcisluus. Vide DVLCIS.

Dŭlcĭs, dulce, o m. t. Suavis, charus, jucundus, quod quidam à delicio deducunt, quòd dulcia maximè alliciant. [מתוק methōk γλυκερός, γλυκύς. Gal. Doulce. Ital. Dolce, soave. Germ. Süß. Bel. Suet. His. Dulce. Pol. Słodki. Vn. Edes. An. Sweete in taste.] Plaut. in Trucul. Nunc postquam scio dulce atque amarum quid sit ex pecunia, &c. Cic. 3. de Natur. deor. Omne enim animal sensus habet: sentit igitur & calida & frigida, dulcia & amara. Idem 3. de Legib. Nostra autem causa, quæ optime & dulcissime frater incidit in Tribunitiam potestatem, &c. Idem Attic. lib. 15: Longiori epistolæ superiorique respondi: nunc breviori, propiorique quid respondeam, nisi eam fuisse dulcissimam? Ejus composita sunt Prædulce, valde dulce, πάγκαλον. Subdulce, aliquantum dulce, ὑπόγλυκυ.

Dŭlcĭcŭlŭs, la, lum, diminutivum est à dulci. [מתוק mithōk. ὑπόγλυκυ. Gallicè, Doulcet. Ital. Dolcetto. German. Süßlet. Hispanicè, Dulce vo poco. Polon. Przesłodzony. Vngar. Édesitske. Ang. Sweetish, or somewhat sweete.] ut, Dulciculus caseus. Plautus. Dulcicula potio, Cic. 3. Tusc. Demus scutellam dulciculæ potionis.

Dŭlcēdo, Dulcitas, Dulcitudo, & Dulcor, m. t. in eodem sensu accipiuntur. [מתוק methōk. γλυκύτης. Gal. Doulceur. Ital. Dolcezza. Germ. Süssigkeit. Belg. Suetichevt. Hisp. Dulcura. Pol. Słodkość. Vng. Édesség. An. Sweetnesse.] Plin. Contrectata dulcorem amittit. Nævius: O' suavis linguæ sonitus, ô dulcitas, conspirium animæ. Accius: Tanta huic invasit in corda dulcitudo. Cic. 3. de Orat. Quinetiam gustatus, qui est sensus ex omnibus maximè voluptatius, quique dulcedine præter cæteros sensus commovetur. Ovid. 1. de Ponto: Nescio qua natale solum dulcedine cunctos Ducit, & immemores non sinit esse sui. Cic. 3. de Orat. Nam urbanitatis, & mollitudo humanitatis, & murmur maris, & dulcedo & odor orationis, sunt dulcia à cæteris sensibus.

Dŭlcĭārĭŭs, a, um, adjectivum: ut Dulciarius panis, qui conficitur ex saccharo & nucibus pineis, vel amygdalis ad teretula: ut est qui vulgò apud Italos dicitur Marzapane. ¶ Pistor dulciarius. [ἀρτοποιὸς ἑψητοποιός. Gal. Paistier. Ital. Chi fa confiture, pasticciere. Ger. Ein Lebtücher / pastetenmacher. Hispan. Confitero, pastelero. Pol. Piernikarz, pasztetnik. Vngar. Mézes pogátsa sütő. An. A baker of sweete meates.] Qui panes, & mellita concinnat edulia. Martial. lib. 14: Mille tibi dulces operum manus ista figuras Extruit: huic uni parca laborat apis. Lamprid. de Heliogabalo: Dulciarios habuit, qui de dulcibus exhiberent, quæcunque coqui de diversis eduliis exhibuissent. Vbi dulciarius substantivè accipitur pro concinnatore eduliorum mellitorum.

Dŭlcēo, ces, dulcui, à quo dulcesco, is, Dulcis fio. [מתק mathāk. γλυκαίνομαι. Gal. Devenir doulx, s' adoulcir. Ital. Indolcire, addolcirsi. Germ. Süß werden. Hispan. Endulcirse. Pol. Słodzieć. Vngar. Meg édesülök. Angl. To waxe sweete.] Cicero Cato. Primò uva est peracerba gustatu, deinde maturata dulcescit. ¶ Hujus compositum est Obdulcesco, quod est dulcis fio.

Dŭlcē, & dulciter, adverbia. [γλυκερῶς, γλυκέως. Gal. Doulcement. Ita. Dolcemente. German. Süssigtlich. Hispan. Dulcemente. Polon. Słodko. Vng. Édesen. Ang. Sweetely.] Plaut. in Mil. Simul astitit & dulcè & comœdicè. Cicer. de clar. Orat. Tum historia quædam scripta dulcissimè. Cic. 2. de Finib. Aut enim eam voluptatem tueretur quam Aristippus: id est, quæ sensus dulciter ac jucundè moveat.

Dŭlcăcĭdŭs, a, um, Vox est Q. Sereno admodum familiaris, pro eo quod mistum quendam saporem habet ex acido & dulci, cujusmodi sunt quædam ex malorum punicorum genere. [Pol. Słodkokwaskowy. Vn. Borcsos.]

Dŭlcĭfluŭs, a, um, Quod dulciter & suaviter fluit, γλυκυρρόος.

Dŭlcĭlŏquŭs, Qui suaviter loquitur. μελίγλωσσος.

Dŭlcĭsŏnŭs, Suaviter sonans. γλυκυφωνος.

Dŭlco, as, act. p. Dulce efficio. [המתיק himtik. γλυκαίνω. Gal. Adoucir, faire doux. Ital. Addolcire. Germ. Süß machen. His. Endulcar ò hazer dulce à otra cosa. Pol. Słodzić. Vngar. Édesítém. Angl. To make sweete.] Sidon. Apollinaris ad Agricolam: Pareo libens, laudaturus vitæ tam dulcarę solicitus ingenitatem. ¶ Hinc edulco, as, quod est exacerbo, aut amaro, dulce & suave reddo. Cn. Marius: Quapropter edulcare convenit vitam, curasque acerbas sensim gubernare.

Dŭlĭa, [עבודה habodāh. ἐπιμέλεια. Gal. Servitude. Ital. Servitù. German. Knechtschafft / dienstbarkeit. His. Servidumbre. Pol. Służba, posługa. Vn. Szolgálás, (item szolga. Ang. Servitude, service.] Servitus, sive cultus, qualem servi domino exhibent. ¶ Accipitur item pro ipsis servis, quemadmodum & apud Latinos Servitii vocabulum.

Dŭm, adverbium temporale est & modò pro quādo ponitur. [עד ād. ἕως. Gall. Quand, cependant que, jusques à ce que, tant que, pendant que. Ital. Mentre che, fin che. Ger. Dieweil / bis. Belg. Zei bei

Tot dat, so tanghe. Hisp. Mientras que, hasta que. Polon. Pokad, aż. Vng. Mig. Ang. When, or until.] Plin. lib. 7. cap. 53: Nullis evidentibus causis obiere, dum calceantur maturinò duo Cæsares. ¶ Modò pro donec. Ter. Terent. in Eunucho: Expectabo dũ veniat. ¶ Modò pro postquam. Martial. Audieris dum grande sophos: id est, postquam audieris. ¶ Quando autẽ in compositione ponitur post nec, vel non, vel haud, semper adverbium temporis est. ut, necdum, nondum, hauddum, pro non adhuc. ¶ Est etiam conjunctio, & significat modò, vel dummodo. Salust. in Iugurtha: Neq; id quibus modis assequeretur, dum sibi regnum pararet, quicquã pensi habebat. Idem in Catil. Postremò neq; sumptui, neq; modestiæ suæ parcere, dum illos obnoxios fidosq; sibi faceret. ¶ Interdum etiam syllabica est adjectio. Terent. Adesdum, paucis te volo. ¶ Componitur cum qui, ut quidum: cum age, ut agedum: cum modo, ut Dummodo: & cùm taxat, ut duntaxat.

Dūmus, gen. mascul. Dicitur omnis spina. [סיר sir קוץ kots סבך sebech. Gall. Buisson ou espinaye. Ital. Spino, spina. Germ. Ein dornheck. Belg. Een haechdorn. Hisp. Espinal, ò brenna, ò mata aspera. Pol. Cierniina, mysłyaka. Vng. Tüsöi bokok. Ang. A bushe of thornes.] Cic. 5. Tuscul. Animadverti columelam non multum è dumis eminentẽ, in qua inerat sphæræ figura. Ovid. 12. Metam. -solidoque revellere dumo Annosam pinum magno molimine tentat.

Dūmōsus, a, um, Frondosus, spinosus, vepribus plenus. [ὁ ἐν ἀκανθῶδες, ὁ ἐν βάτοις ἐρεικώδης. Gall. Buissonneux, plein d'espines & bruyeres. Ital. Pieno di spine & roui. German. Dornechtig, heckechtig. Hispan. Lleno de espinal, ò brenna ò mata aspera. Polon. Cierniib. Vngar. Tüsöi, bokros. Anglice, Full of bushes and thornes.] Virgil. 1. Aeglog. Non ego vos posthac viridi projectus in antro, Dumosa pendere procul de rupe videbo. Antiqui per interpositionem unius literæ pro eodem dixerunt dufmosus: sicut cosmittere pro committere, casmillus pro camillus & casmœnæ pro camœnæ.

Dūmētum, ti, n. s. Locus est dumis: hoc est, spinis obsitus. [φραγμὸς, ἀκανθῶν. Gall. Vne buissonniere, vn lieu couuert de buissons. Ital. Spinato. Ger. Ein ort da viel dörn vnd hecken sichn. Belg. Een hegge est haga. Hisp. Espinal ò brenna aspero. Pol. Miejsce cierniia pełne. Vng. Bokros, tüsöis. Ang. A ground full of bushes and brambles.] Hujusmodi loca, autore Festo, antiqui appellabant dumecta, quasi dumiceta, quæ postea sublatis per syncopen duabus literis dicta sunt dumeta. Cicer. 5. Tuscul. Septum undiq; & vestitum vepribus & dumetis. Idem 4. Academ. Quum sit enim campus in quo exultare possit oratio, cur eam tantas in angustias, & Stoicorum dumeta compellimus?

Dūntaxĕt, Ex dum adverbio, & taxo, as, pro æstimo: & significat solùm, saltem, dummodo. [רק rak, אך ak, אם אין. Gall. Seulement. Ital. & Hispanice. Solamente. German. Allein. Pol. Tylko. Vngarice, Csak. Anglice, Only.] Cic. pro Dejot. Quod ipsum etsi non iniquum est, in duo duntaxat periculo. ¶ Interdum etiam (quod aliqui negaverunt) habet ante se negationem: & post se, Sed etiam, aut Verum etiam. Liv. libr. 46: Nec animum nobis duntaxat fidelem, ac bonum præstitit, sed omnibus interfuit bellis, quæ gessistis.

Dŭo. [שנים schnaijm, δύο, vel δύω Atticè. Gall. Deux. Ital. Due. German. Zween, zwo, zwey. Belg. Twee. Hisp. Dos en numero. Pol. Dwa. Vng. Kettö. Ang. Two.] & Ambo sicuti docet Priscianus, genitivos & accusativos per secundam declinationem profert duorũ, amborum, duos, ambos. Dativus aut & ablativus tertiam inflexionem sequuntur. In genitivo frequens est syncopa duũm pro duorum. ¶ Invenitur etiam accusativus masculinorum quandoque similis nominativo, proferturque in o, more Græco. Horatius: -duo si discordia vexet inertes. Virgil. 11. Aen. Si duo præterea tales Idæa tulisset Terra viros: id est, duos.

Dŭōdĕcim, [שתים עשר schnaim hasar. δώδεκα, δυοκαίδεκα. Gallice, Douze. Italice, Dodici. Germanice, Zwölff. Hispan. Doze en numero. Polon. Dwanaście. Vngar. Tizenkettö. Ang. Twelue.] Cicer. 2. de Legibus: Discebamus enim pueri duodecim, ut carmen necessarium.

Dŭōdĕcĭmŭs, & duodenus. [שתים עשר schnaim hasar. δωδέκατος. Gall. Douzieme. Ital. Dodecimo. German. Der zwölffte. Hisp. Dozeno in orden. Pol. Dwanaśćie. Vng. Tizenkettödik. Ang. The twelueth in order.] Plin. Nec tota sua ætate generant, ferè anno duodecimo desinentes. Cæsar 5. bell. Gall. Vxores habent deni, duodenique inter se communes.

Dŭōdēnārĭus, Duodeviginti, δυοῖν δέοντα ἑκατόν, & hujusmodi, Ducenties, Ducentenus, Duodecies. Liv. 8. bel. Maced. Tiberis duodecies campum Martiũ, planaq; urbis inundavit. ¶ Duodenarius idem quod duodenus: Pomponius Lætus de Sacerdote Romano: Ab hoc numero duodenario arvorum sacerdotes duodecim esse voluit.

Dŭōdēvĭcēs, Duodevigesimus, Ducentesimus.

Dŭōdēvĭcēsĭmŭs, Gell. lib. 3. cap. 10.

Dŭōnum. [טוב tob. ἀγαθός. Gall. Bon. Ital. Buono. Germ. Gut. Hispan. Bueno. Pol. Dobri. Vng. Jó. Ang. Good.] Veteres pro bono dixerunt, sicut duellum pro bello. Festus.

Duplārĭs numus, Vide DVPLVS.

Duplex, hujus duplicis, cujus duæ sunt partes. [משנה mischneh. διπλόος, διπλοῦς. Gall. Double, de double. Ital. Doppio. German. Zweyfach. Belg. Dubbel. Hisp. Doblado ò doble. Polon. Dwoiśći. Vng. Kettö kötöttöre. Ang. Double, twofold.] Virg. 1. Aen. Duplicem gemmis, auroq; coronam. ¶ Nonnunquam etiam pro duobus accipitur: ut apud Cic. 1. Tusc. Itaq; disseruit duas esse vias, duplicesque cursus animorum è corpore discedentium. Virg. 1. Aen. -duplices tendens ad sidera palmas. ¶ Quandoq; latum. Virg. 2. Georg. -duplici aptantur dentalia dorso. Idẽ 3. Georg. At duplex agitur per lumbos spina. Vbi Serv. Aut revera duplex, aut lata. ¶ Duplices tantùm numero plurali, generis masculini, tabellarum genus est, in quibus litere secretiores, & amatoriæ scribi solebant: quæ quidẽ aliquando etiam triplices erant. Martialis: Tunc triplices nostros, non vilia dona putabis, Quum se venturam scribet amica tibi. Sic Duplices, Triplices, Quadruplices, & Quintuplices porticus dicuntur, in quibus ordines columnarũ duplicati, triplicati, quadruplicati, & quintuplicati sunt. Vitruv. li. 5: Duplici palæstratum porticu collocanda complura membra.

Duplĭcĭtĕr, adverbium, Duobus modis, bipertitò. [διχῇ, διχῶς, διχῆ. Gall. Doublement, en deux sortes. Italice. Doppiamente. German. Auff zween weg. Hisp. Dobladamente. Polon. Dwoiako, wdwoie. Vngar. Két képpen. Ang. Twofold or twomose.] Cic. ad Pætum: Dupliciter delectatus sum tuis literis.

Duplĭcārĭī, vel (ut aliis placet) Dupliciarii, milites erãt, qui duplum accipiebãt stipendiũ. [διπλοῦν. Pol. Żołnierze dwoiakiego d'maiacu.] Liv. 2. ab Vrb. Ad hoc centuriones, duplicariosq; qui reliquerant ordines, virgis cæsos securi percutiebat.

Duplĭco, plicas, act. p. Duplicem facio, gemino. [כפל chaphal. διπλόω. Gall. Doubler, redoubler. Ital. Doppiare, raddoppiare. German. Zweyfach machen. Belg. Dubbelen. Hispanice, Doblar. Polon. Dwoić. Vngar. Meg kettöm kötöszöm. Ang. To double.] ut, Duplicare numerum. Cic. 1. de Natur. deor. Quum sæpius duplicaret numerum dicrum, &c. Vnde & pro augere. Salust. Et Maurus victus duplicaverat bellum. Virgil. in Bucolicis: Et sol crescentes decedens duplicat umbras. ¶ Hinc Adduplico, Conduplico, & Reduplico, ἀναδιπλόω.

Duplĭcātō, adverbium. [διχῇ. Gall. Doublement, en double. Ital. Doppiamente, à doppio. Ger. Zweyfattigklich. Hispan. Dobladamente. Polon. We dwoie. Vngar. Két rendel, kettöskö. Ang. Double, two wyse or manner.] Plinius libro 2. cap. 17: Rursus Saturni & Iovis (Stellæ) duplicatò digrediuntur.

Duplĭōnem, veteres dixerunt mulctam dupli, eadem forma qua Talionem dicimus pœnam, quã quis ad simile damnum condemnatur, quale alteri intulerit. [ζημία τοῦ διπλασίου. Gallicè. Le double, deux fois autant, peine du double. Italice, Pena del doppio. Germanice, Zweyfache strafff. Hispan. Pena del doblo. Polonicè, Dwoyśka kara. Vngar. Két annyiszor. Ang. The double, twise so much.] Plin. lib. 18. cap. 3: Noxámve, duplionémve Prætoris arbitratu decerni.

Dŭplŭs, dupla, duplum, Alterum tantum. [משנה mischneh, διπλάσιος. Gall. Double, encor autant. Ital. Doppio, due volte tanto. Germanice, Zweyfachtig / noch ein mal auff vnd/ oder auff groß. Hispanice. Doblado, dos veces tanto. Polon. Dwoiaky, jeszcze raz tak wielie. Vng. Két annyi. Ang. Double, twise so much.] Vnde verbum Duplo, διπλόω, idẽ est quod Duplico. Plautus in Pœnul. Duplum pro furto mihi opus est. Idem in Capt. Qui locant cæduados agnos, & duplam agninam dantur: id est, qui sub nomine agninæ carnis ovillam quoque vendunt, & ita duplum: hoc est, duplicatam & duorum generum agninam præbent, mentientes agninam esse.

Dŭplŭm, æ, pro Duplum. [Pol. Dwoiaka. Vng. Két annyi.] unde duplæ cautio, quam emptor stipulabatur à venditore duplũ pretium rei, si ea evinceretur, quod in pretiosarum rerum venditionibus fieri solebat. Varr. lib. 2. de Re rust. Si res mancipio non datur, dupla promitti solet: aut si ita pacti, simpla.

Duplum, dupli, n. s. substantivum: [משנה mischneh, τὸ διπλάσιον. Gal. Le double. Ital. Doppio. Ger. Zweyfach / doppiet. Hisp. El doblo. Pol. Dwoiaka. Vng. Két annyi. Ang. The double.] ut Condemnari dupli, ea forma dictum qua condemnari capitis. Cato de Re rust. in præfatione: Majores enim nostri sic habuêre, & ita legibus poluêre, furem dupli condemnari, fœneratorem quadruplicid est, ut bis tantùm reddat, quãtum furatus est. Sic pœnã dupli, apud Cic libr. 3. Officiorum.

Dŭplārĭs numerus, dicitur in quo minor bis numerat. διπλάσιος. Duplariæ, sive duplares actiones, dicũtur à Iurisconsultis, quę in duplum dabãtur: sicut quadruplariæ, quę in quadruplũ. ¶ Duplares militeẽ, in veteri militia dicebãtur, qui torque aureo ob virtutẽ donati, duplam annonam accipiebant ampliùs quàm cæteri: quemadmodũ simplares, qui annonam simplam accipiebant,

piebant, præter eam quæ in singula militũ capita distribuebatur. Ita dicti, quòd duplam & simplam annonam extra ordinẽ accipiebant. Veget. lib. 2: Torquati, *inquit*, duplares, & torquati simplares erant, quibus torquis aureus solidus virtutis præmium fuit: quem qui meruisset, præter laudem interdum duas consequebatur annonas: duplares duas, simplares unam.

Dūplāri, Duplicari. [Polon. Dwoię. Vng. Kettőzetni.] Gajus D. lib. 38. Tit. 10. l. 3: Admonendi tamen sumus parentum liberorumque personas semper duplari.

Dūplātio, Dupli pœna, duplio. Paulus D. lib. 9. Tit. 4. l. 31: Certè nõ tantùm duplationis, sed & condictionis rationem habendam Julianus putat.

Dūpondius, Vide DIPONDIVS.

Durāmen, Duramentum, Duracinæ uvæ, Vide DVRVS.

Dūrātĕus, a, um, Ligneus. [δουράτεος. Gall. *De bois, ou dur comme bois.* Ital. *Ligneo, de legno.* Ger. Hültzin. Hisp. *Cosa de madera ó de lenna.* Polon. Drewniani. Vngar. *Fás, fából valo.* Ang. *Of woode.*] Lucret. lib. 1: Nec clàm durateus Trojanis Pergama partu Inflammasset equus nocturno Grajugenarum. Adjectivum est Grecum. Illi enim Durata, δούρατα vocant, quæ nos *ligna*.

Dūrĭus, a, um, δούρειος. Durateus: id est, ligneus. Inde Nox duria apud Valerium Flacc. 2. Argonaut. -manet immotis nox duria fatis. Pro ea nocte qua durius equus à Trojanis exceptus fuit, & in urbẽ admissus. Cęl. Rhodig. lib. 27. Antiq. lect. c. 25. ait: Equos durios ex poëtica historia posse dici magnos staturosos q; à magnitudine videlicet equi illius Trojani.

Duretā, [Pol. *Wanna do micyia.*] Hispanica vox est, qua illi significare solẽt vas illud amplũ in balneis, in quo sedentes lavamur: Latini solium vocãt. Suetonius in Augusto: At quoties nervorum causa marinis, albulisq; calidis utendum esset, contentus hoc erat, ut insidens ligneo solio, (quod ipse Hispanico verbo Duretam appellabat) manus ac pedes alternis jactaret.

Dūrus, a, um, Solidus, firmus, & difficilè cedens tactui: ejus contrarium est Mollis. [קשה kascheh. σκληρὸς, ἀντίτυπος. Gall. *Dur & aspre.* Ital. Duro. Ger. & Belg. Hart. Hisp. *Cosa dura, cruel ó difficil.* Pol. Twardi. Vng. Cemény. Ang. Harde.] Virg. 4. Aen. -sed duris genuit te cautibus horrens Caucasus. ¶ Per translationem capitur modò pro patiente, ac tolerante laborum. Idẽ 2. Georgic. Scipiadas duros bello. Et 6. Aen. -gens dura atque aspera cultu. ¶ Aliquando pro sævo, crudeli, aspero, Idem 3. Georgic. Quid juvenis, magnum cui versat in ossibus ignem Durus amor? Cic. 7. Verrin. Quis tam fuit illo tempore durus & ferreus, quis tam inhumanus præter unum te, &c. Terent. Phorm. Adeone ingenio te esse duro, atq; inexorabili, Vt neq; misericordia, neq; precibus molliri queas? ¶ Accipitur item pro noxio. Virgil 4. Georg. Aut durum tineæ genus. ¶ Durus ad studia, qui studiorum delectatione non capitur. Cicer. pro Archia: Nam & Cimbricas res adolescens attigit, & ipsi illi C. Mario qui durior ad hæc studia videbatur, jucundus fuit.

Duricors, om. σκληροκάρδιος, σκληρόψυχος, à nonnullis dicitur pro eo quod est duri cordis.

Dūriŭscŭlus, diminutivum. [ὑπόσκληρος. Gall. *Duret, vn peu dur.* Italice. *Aliquanto duro.* Germanice. Hartlecht. Hispanicè. *Cosa vn poco dura.* Polonicè. *Prÿś wardsÿm.* Vng. Keményetske. Anglicè, *Somewhat harde.*] Plinius in præfat. Ille enim, ut scis, permutatis prioribus syllabis duriusculum se fecit.

Dūrē, & Duriter, adverbia, inter se differunt: quòd duriter sit, sine sensu laboris: Durè, crudeliter, ut illud ad laborẽ, hoc ad sævitiam referatur. [σκληρῶς. Gall. Durement. Ital. & Hisp. Duramente. Germ. Hartiglich. Polon. Twardo. Vngar. Keményen. Ang. Hardely.] ¶ Præterea durè in alterum, duriter in nos aliquid facimus. Terent. in Andr. Primùm hæc pudicè vitam, parcè ac duriter Agebat, lana ac tela victum quæritans. Sed hæc differentia, ut pleręque aliæ, à scriptoribus nullo pacto observatur. Terent. in Adelph. factum à vobis duriter, Immisericorditerque est: atq; etiam, si est, pater, Dicendum magis apertè, illiberaliter. Verba sunt Aeschinis ad Mitionẽ patrem, quibus cum illo expostulat, quòd ipse, & simulatus ille hospes Milesius nimis duriter consuluissent, non de se ipsis, sed de virgine illa, & ejus amatore.

Dūrĭtĭa, tię, & Durities, tiei, f. q. Firmitas, & soliditas. [קשי keschi. σκληρότης, ἀντιτυπία. Gall. Dureté. Ital. *Fermezza, saldezza, durezza, crudeltà.* Ger. Harte. Hisp. *Durezza, crueldad.* Pol. Twardość. Vng. Keménység. Ang. Hardenesse.] Plin. li. 9. cap. 36: Tanta duritia aculeo est. Idẽ lib. 13. cap. 9: Duritię firmę lignũ. ¶ Accipitur & pro asperitate, crudelitateq;. Terent. in Heavton. -tum hoc timet, Ne tua duritia illa antiqua etiã adaucta sit. Cic. in Partit. Et fortitudinẽ audacia imitatur, & patientiã duritia immanis. Plin. libr. 13. cap. 15: Duritie & maturitate incorrupta spissari. Cic. in Cat. Quanta in altero comitas, in altero durities.

Dūrĭtās, atis, Duritia. [σκληρότης. Pol. Twardość. Vngar. Keménség.] Cic. in Orat. Alii duritatem & severitatẽ quandam verbis, & orationis quasi mœstitiam sequuntur.

Dūrābĭlĭs, le, Quod durare potest. [διαρκής. Gall. *Qui est de durée.* Ital. *Durabile, che può durare.* Ger. Langwirig/ wärhafft. Hisp. *Durable, cosa que puede durar.* Pol. Trwał'i. Vng. *Tarto, sokaig álo.* Ang. Durable.] Ovid. Quod caret alterna requie, durabile nõ est. Plin. l. 16. c. 43: Durabilia ac sectilia, quę modicè humida.

Dūrāmĕn, & Duramentum, Brachium vitis. [κληματίς. Gall. *Durée, ou ce qui est de durée: le sep ou bras de vigne prochain de la souche.* Ital. *Ramo de la vite, tralci, confirmatione.* Ger. Das hartrübschoß so zu nechst am stock steht. Hisp. *Endurecimiento, penca ò hoja de la vid.* Pol. *Winna à twardsza gal aska przy pniu, gal az.* Vng. *Szőlő vessző (avagy) hóval vezző.* Ang. *The boughe of the wine nigh the stump or stocke.*] Colum. libr. 5. cap. 21: Sed ut caput trunci pedali fere spatio sit inferius jugo, quaternis brachiis, quæ duramenta quidam vocant, dividatur in totidem partes. Idem cap. 22: Cõsiderandũ erit cujus longitudinis sint duramina quæ excedit prædictam mensurã. ¶ Duramentũ etiam pro cõfirmatione & firmitate. Senec. de Tranquill. vitæ: Dices tenera esse virtutum principia, tẽpore ipsis duramentũ & robur accedere. Valer. lib. 2. cap. 2: Efficacissimum igitur virtutis duramẽtum necessitas.

Dūrăcĭnă persica, δωρακινὰ Aeginetę, Quorum corpus ligno adhęret, avelliq; nequit. [Gall. *Qui ont l'escorce ou la peau dure.* Ital. *Persici che non si spiccono da l'osso.* Ger. Pfersich die noch hart anstehen. Hisp. Duraznos. Pol. *Brzoskwinia albo wrzec ...* Vng. *Darancz, baraczk.* Ang. *That hath an harde hull or hard skinne.*] Plin. lib. 15. cap. 21: Sed persicorum palma duracinis. Idem lib. 15. cap. 28: Quædam statim à ligno recedunt, ut nuces & palmæ: quædam adhærent, ut olivæ, lauriq; quorundam generi utraque est natura, ut persicis. Etenim duracinis adhæret corpus, è lignoque avelli nequit, quum in cæteris facilè separetur.

Dūrăcĭnæ uvæ dicuntur, quæ duram & firmam corticem habent, à duritie, vel à duris acinis. [Polon. *Twarde iagodi.*] Plin. libr. 14. cap. 1: Vva non alibi gratior gallo, ut inde possit tenuisse nomen duracini durus acinis. Sueton. ex Epistol. Augusti: Dum lectica ex regia redeo, panis unciam cum paucis acinis uvæ duracinæ comedi.

Dūrĭcŏrĭă, n. f. dicuntur quæ sunt duri corii. [σκληρόδερμα. Gall. *Qui ont le cuir dur.* Ital. *Che hanno il cuojo duro.* Germanice. Die ein harte oder zähe haut haben. Hisp. *Cosas que tienen el cuero duro.* Polon. Twardoskor. Vngaricè, *Kemény bőrw'.* Ang. *That hath an hard hide.*] Vnde Ficus duricoriæ, quæ habent durum corticem: meminit Plin. lib. 15. cap. 18.

Dūro, as, act. p. Durum facio, firmo, solido. [הקשה hikschah. חזק chizzek. σκληρύνω. Gall. *Durcir, endurcir.* Ital. *Far duro, sodo, fermo.* Ger. Hart machen. Hisp. *Endurescer à alguna cosa.* Pol. Twardzam. Vng. *Meg keményitem.* Ang. *To make harde.*] Colum. 7. Annicula mula rectè à matre repellitur, & amota montibus, aut feris locis pascitur, ut ungulas duret, sitque postea longis itineribus habilis. Cæs. 6. bell. Gall. Hoc se labore durant adolescentes. Mart. lib. 13: Sorba sumus molles nimium durantia ventres. Liv. 1. bell. Pun. Nec erat difficile opus quòd cæmenta non calce durata erant. ¶ Quint. lib. 1, per translationẽ ponit pro confirmare: Multa (*inquit*) lingue vitia, nisi primis eximantur annis, inemendabili in posterum pravitate durantur. ¶ Aliquando significat tolerare. καρτερεῖν. Virgil. 1. Aen. Durate, & vosmet rebus servate secundis. In qua significatione quandoq; contra naturam jungitur accusativus maximè apud poëtas. Horat. libr. 1. Carm. Vix durare carinę Possunt imperiosius æquor. ¶ Itẽ persistere, perseverare, diu permanere, παραμένειν, διαμένειν. Plaut. in Amphit. Durare nequeo in ædibus, tantæ probri, stupri, dedecoris à viro argutã meo. Terent. in Adelph. Non hercle hic quidẽ durare quisquam, si sic sit, potest. ¶ Hujus cõposita sunt, Eduro, Induro, Obduro, Pęduro, Perduro, Reduro. quæ vide suis locis.

Dūrēo, es, durui, Durus sum: [קשה kaschah. σκληρύνομαι. Gall. *S'endurcir, devenir dur.* Italice, *Indurire, indurare.* Germanice, Hart seyn. Hispan. *Endurecerse.* Pol. *Twardim sie stawam.* Vng. *Meg keményedem.* Anglicè, *To be harde, or to waxe hard.*] à quo Duresco, durus fio. Cicer. 2. de Nat. deor. Itaque & Aquilonibus, reliquisque frigoribus adjectis durescit humor. Ovid. 2. Metamorph. Oraque duruerant, signumque exangue scribebat. Colum. lib. 9: Plumulę sub cauda clunibus detrahendę, ne stercore coinquinatę durescãt. ¶ Cõposita à duro rarò sunt in usu, quemadmodum & ipsum simplex, sed eorum loco utimur compositis à duresco, ut Induro vix dicimus, frequentissimè autẽ Induresco, Obduresco, undiq; durus fio, ἀποσκληρύνομαι, Perduresco, valde durus fio: quæ vide suis in locis.

Dŭŭmvĭr, duumviri, m. f. eadẽ forma dictus est qua Triumvir, quod scilicet duo tantùm in eo officio essent. [German. Zwen oberste Meister oder Burgermeister / so alle jar vom Rhat gesetzt oder erwehlt werden. Pol. *Iedem Pan jedwa ...* Vng. *Két ember tisztì, az kik azon egy tisztet tsak kettem viselnek.* Ang. *Officers in Rome which had equall authoritie over prisons, as the shrifes in Ingland.*] Erant autem in Coloniis & municipiis summi magistratus, item ut Romæ Consules: de quorum officio & potestate

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

testate consule Lexicon Hotomani. Vlpian. l. Siquis uxori. §. Si fugitivum. ff. de furt. Si fugitivum meum quis quasi suum à Duumviro vel alius qui potestatem habent de carcere vel de custodia dimittendi, acceperit, an is furti teneatur. Cicero in Oratore: Planeque Duumvirorum judicium, aut Triumvirorum capitalium, aut Decemvirorum litibus judicandis dico nunquam. ¶ Duumviri item creabantur usitata lege, qui de perduellione judicarent, de quibus Livius libro 1: Duumviri, inquit, perduellionem judicentisi à duumviris provocarit, provocatione certato, &c. ¶ Duumviri navales, Liv. 9. ab Vrbe: alterum, ut Duumviros navales classis ordinandæ reficiendæq; causa idem populus juberet.

Dŭŭmvĭrātŭs, us, m. q. Dignitas duumvirorum. [Pol. Πανωμαν ἀξιωμα, ἀξιωμα. Vng. Szabadsag, amandarsag. Ang. A sheriffship of equall authoritie.] Plin. lib. 4. Epist. ad Sempronium: Hunc Agonem Trebonius in Duumviratu suo tollendũ curavit. Paul. l. Honores. ff. de Decur. Is qui non sit decurio, duumviratu, vel alis honoribus civilibus fungi non potest.

Dŭŭmvĭrālĭs, le, Quod ad duumviratus munus pertinet: [Pol. Δυωμανδρικος, ἀξιωμα. Vng. Szabadsagbor, amandarsagbor valo. Ang. Belonging to a sheriffship of equall authoritie.] ut, Dignitas duumviralis, Iudicium duumvirale. ¶ Quando verò de homine dicitur, eum significat qui aliquando duumviratum gessit: sicut Consularem vocamus, qui Consulatu perfunctus est. & Triumphalem, qui triumphum peregit. Vlpian. l. j. ff. De albo scrib. Qui duumviratum gesserunt (si hic honor præcellat) & inter duumvirales antiquissimus quisque prior.

Dux, Vide DVCO.

D ante Y.

Dȳas, ἀδος, Numerus est binarius, sicuti decas numerus est denarius.

Dynastes, hujus dynastæ, m. p. δυνάστης, Qui in magistratu est, aut qui in civitate plurimùm pollet. [German. Ein gewattiger grosser Herr. Polon. Pan w. R. P. Δυναστοκρατίας. Vng. Maga biro polgar. Ang. A great lord, or noble man of great power.] ità dictus à verbo Græco δύναμαι, quod posse significat, sive potentè esse. Scribit Strabo, reges Dynastas vocari, propterea quòd plurimùm possint, polleantque, & populos quò velint, aut vi, aut persuasione perducant. Cicero ad Atticum: Erit nebulo iste cum istis dynastis in gratia. Idem 11. Philipp. Idem si cæteri reges, tetrarchæ, dynastæque fecissent. ¶ Horum dignitas Dynastia, δυναστεία, vocatur.

Dyotŏ, æ, sive Diota. [δύο ὠτα, ἢ διώτα. Germ. Ein weingeschirr mit zwey henen oder handhäben. Polon. Dzban ucho vchaty.] Vtroque eum modo scriptum invenimus, Dolii fictilis genus, vino conservando idoneum à duabus auribus: hoc est, ansis, ita appellatum. Vide suprà DIOTA.

Dyscŏlus, m. f. [קשה kasché. δύσκολος. Gall. Difficile, fascheux. Ital. Difficile, fastidioso. Germ. Vngeschickt, vnbeholfen. Hisp. Difficil, de que ha de bastirse. Pol. Rozgniewlik. Vng. Nehéz kedvu, ekkedvu. Ang. Peevish, troublous.] Difficilis, & morosus: quod vitii genus à Græcis δυσκολία appellatur.

Dysentĕrĭa, [δυσεντερία. Gall. Trenchée de ventre avec flux de sang par exclamation de boyaux. Ital. Dolore di ventre con flusso di sangue. Germ. Die rechtfertigkeit oder der rothschaden. Hisp. Camaras de sangre. Polon. Rozwodka. Vngar. Vérhas. Anglicè, The bloodie flixe with gripings of the bowels.] Intestinorum exulceratio cum inflammatione & excretione sanguinolenta, ventrem magnis dolonibus torminibusque exercens. Quidam intestinorum difficultatem, Celsus tormina interpretatur. Cicer. Gallo libro 7. Epistol. Sanè δυσεντερίαν pertimueram. Plin. libr. 22. cap. 25: Ad dysenteriam bibitur cum absinthio. ¶ Hinc Dysentericus, δυσεντερικός, dicitur qui hoc morbo laborat. Plin. lib. 20. cap. 2: Auxiliatur dysentericis semen cucumeris.

Dysnomia, æ, f. p. δυσνομία, dicitur perversa juris, legumque constitutio.

Dyspĕpsĭă, f. p. [δυσπεψία. Gall. Difficile digestion, indigestion. Ital. Crudità di stomacho, indigestione. German. Böse deuwung. Hisp. El ahito de lo no digerido, indigestion. Polon. Zi e trawienie wyl atku. Vngaricè, Gonoszi nehezgo valo gyomor fbajs (anagy) gyomorgas. Ang. Ill digestion, rawnesse of stomack.] Difficilis & ægra concoctio: à δυς particula quæ difficultatem, vel depravationem importat, & πέψις coctio. Galenus libro de Sympt. different. tria ponit læsæ coctionis genera, ἀπεψίαν, βραδύπεψίαν, & δυσπεψίαν: inter quæ hanc ponit differentiam, ut apepsia dicatur quum cibus non mutatur, sed talis omnino permanet, qualis est ingestus. Et hanc Latini propriè cruditatem appellant. Bradypepsia autem quum cibus quidem immutatur, sed ægriùs, tardiùs, & imperfectiùs: nos imbecillam vel tardam coctionem dicere possumus. Dyspepsia verò dicitur, quũ cibus mutatur in alienam qualitatem naturæ nostræ non cõvenientem. Hanc medici nostri *coctionem depravatam* dicere solent. Hanc tamen differentiam ne ipsi quidem medici observantur qui uno dyspepsiæ nomine sæpenumerò omnia coctionis vitia intelligant.

Dysphilus, pen. cor. δύσφιλος. Amicus parũ syncerus. [Pol. Niezyczni przyaciel. Vng. Czinnel valo barat. Ang. An friend not vpright.] Iuvenal. Sat. 3: Non est Romano cuiquã locus hic ubi regnat Protogenes aliquis, vel dysphylus. Castigatiora exemplaria habent Diphilus: & ita omnino legendũ. Videtur enim Iuvenalis ibi notare Græculũ quem piam nomine Diphilum.

Dyspnœă, [δύσπνοια. Gall. Difficulté d'haleine. Ital. Difficoltà di spirare. Ger. Engbrüstigkeit, schwere des athems. Hisp. El acezo. Pol. Trudni oddech. Vn. Nehezen valo lehés. Ang. Difficultie of breathing, purfeyness.] Spirandi difficultas: quod vitii genus senibus solet esse familiare, teste Hippocrate: unde & Virgil. senes, anhelos vocat. Tres autẽ à medicis enumerantur morbi in difficultate spirandi cõsistentes. Nam quũ ea modica est, δύσπνοια: quũ vehementior ὀρθόπνοια vocatur. Quum verò evenit ut nisi recta cervice spiritus trahi non possit, orthopnœa appellatur.

Dyspnŏĭcus, [δυσπνοϊκός. Gall. Qui ne peut avoir son haleine à son aise. Ital. Chi spira con difficultà. Germ. Der da schwerlich athmet. Hisp. El que acezo. Pol. Cierpiący tchnacz. Vn. Nehezen lélegzo. Ang. That breatheth painefully, purfey.] Qui dispnœa laborat. Plin. lib. 24. cap. 6: Ammoniacum prodest dyspnoicis, pleureticis, &c.

Dysŭrĭă, f. p. [δυσουρία. Gal. Difficulté de pisser. Ita. Difficoltà di pissare. Ger. Harnstrenge, harte zu harnen. Hisp. Difficultad de mear. Pol. Rzezawka, trudne wodz posiczanie. Vng. Nehezen vallo hudlas. An. Difficultie to pissing.] Difficultas, & suppressio urinę, calculo, vel materia quapiã crassa, aut caruncula meatũ obstruente. Hoc vitiũ Cato significat, quũ ait: Quibus ægrè lotium it. Cic. Gallo libr. 7: Epicurum tuum Stoici malè accipiunt, quia dicat δυσουρίας & δυσεντερίας nullas sibi molesta esse: quorum alterum morbum edacitatis esse putant, alterum etiam turpioris intemperantiæ. Stranguria autem, morbus est à dysuria diversus, quem nonnulli urinæ stillicidium appellant, quum scilicet tanta est vel urinæ acrimonia, vel vesicæ imbecillitas, ut quicquid in eam illabitur, statim excernatur.

E

SVAPTE natura non ita resonat, sicut A. O. neque tam promptè os diducit, ictuq; magis languido circa arteriam prodit, rictum superiorem aliquo modo deprimit, sonũ tamẽ & auget & minuit ea ratione qua & A, ubi satis abundè dictũ est. In fine dictionis corripitur, præter quãdo in Græcis vocibus scribitur per η, ut in Penelope. Ablativi etiam quintę declinationis producũtur, die, re. Imperativi singulares secundę conjugationis, doce. Monosyllaba: ut, me, te, præter que conjunctio, ve, ne, quum significat an. Adverbia in e, ab adjectivis, us, a, um, ut doctè.

E & Ex. [ἐκ, ἐξ. Gal. De. Ital. Di. Ger. Von/aus auß. Belg. Wat. Hisp. De. Vng. Attul, szerint, kitol. Ang. Of.] Præpositiones sunt ἐ & separant, & cõponuntur. Separatæ, modò tẽporales sunt: ut, Ex illo celebratus honos: hoc est, post illud tempus. Modò locales: ut E cœlo. Modò ponuntur pro à vel ab: ut, Audin è patre meo. ¶ Modò significant pro vel ad, (ἐκ cũ genitivo) ut, Ex dignitate, ex usu, ex utilitate: hoc est, pro dignitate, vel ad dignitatẽ. E Repub. pro Republica. ¶ Modò secundũ, κατὰ: ut Ex Platonis sententiand est, secundũ Platonis sententiã. ¶ Modò in. Cic. E renibus laborat: id est, morbum patiebatur in renibus. ¶ Compositę quandoq; privationem indicant, ut Elinguis, Exanguis. Quandoq; vehementiam vel perfectionẽ, ut Eludo, Exoro. Quandoq; extra, ut Educo, Excludo. ¶ Componitur autem E, cum b, ut Ebibo: d, ut Educo: g, ut egredior: i, ut ejicio: l, ut eludo: m, ut emitto: n, ut enitor: r, ut erigo: u, ut eveho. ¶ Ex verò cum a, ut exaudio: e, ut excurro: e, ut exeo: f, ut efficio: o, ut exoleo: p, ut expello: q, ut exquiro: s, ut exsequor: t, ut extendo: u, ut exuro. Verùm quando post ex, sequitur f, mutatur x in f, ut effundo. Quum verò sequitur s, abjicitur s, ut exequor, & exiccoin aliis intẽgra manet. ¶ Econtrariò, [εἰς ἐναντίας, ἐξ ἐναντίας. Gall. Au contraire. Ital. All'incontro. German. Im gegentheil / herwiderumb. Hispanice El contrario. Polon. Naprzeciwko. Vngar. Vissontag. Ang. On the contrare.] adverbium, significat ediversò, contrà. Cic. 3. de Finib. Econtrariò moderati habitus.

E ante A.

Eale, Fera est in Aethiopia nascens, magnitudine equi fluviatilis, cauda elephanti, colore nigra vel fulva, maxillas habens apti, & majora cubitalibus cornua, mobilia, quæ alterna in pugna